

TC.
SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANABİLİM DALI

191 NUMARALI ISPARTA ŞER‘İYYE SİCİLİ (H. 1282-1283/M.1865-
1867)’NİN TRANSKRİPSİYON VE DEĞERLENDİRİLMESİ

Hanım GÖKTAŞ
1130204021

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN
Prof. Dr. Fahrettin TIZLAK

ISPARTA -2012

T.C.
SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS
TEZ SAVUNMA SINAV TUTANAĞI

Tez Savunması 1

Tarih: 13/12/2012

Enstitü Yönetim Kurulunun / / tarih ve sayılı kararıyla oluşturulan jürimiz Tarih Anabilim Dalı Yakınçağ Bilim Dalı YÜKSEK LİSANS öğrencisi Hanım GÖKTAŞ'ın "191 Numaralı Isparta Şer'iyye Sicilinin Transkripsiyon ve Değerlendirmesi" başlıklı tezini incelemek ve değerlendirmek üzere 13/12/2012 tarihinde saat 11.0'da toplanmış ve adayı tez savunmasına almıştır.

Lisansüstü Yönetmeliği Madde 25 uyarınca adaya dakika süreyle teziyle ilgili Ek'te sunulan sorular yöneltilmiştir. Yapılan değerlendirmeler sonunda adayın tezinin aşağıda belirtilen sebeplerle,

Tezin kabul edilmesine

(Öğrenci, varsa jüri tarafından gerekli görülen düzeltmeleri yaparak, tezinin onaylı son şeklini bir (1) ay içinde Enstitü'ye teslim etmelidir.)

Tezde düzeltme verilmesine

(Öğrenci, tezde gerekli görülen düzeltmeleri yaptıktan sonra üç (3) ay içinde savunmasını yineleyecektir.)

Tezin

reddedilmesine

(Öğrenci, yeni tez konusu belirlemelidir.)

*Tez adı değişikliği yapıldı/yapılmadı.
oy birliği/oy çetliği ile karar verilmiştir.
Gereği için arz olunur.

191 Numaralı Isparta Şer'iyye Sicili (H-1282
1283/M-1865-1867)'nin Transkripsiyon ve
Değerlendirilmesi

Jüri	Adı Soyadı	İmza
Danışman	:Prof. Dr. Fahrettin TIZLAK	
Üye	:Doç. Dr. Mustafa GÜLER	
Üye	:Yrd. Doç. Dr. Hayri ÇAPRAZ	
Ek : Herbir jüriye ait tez değerlendirme jüri raporları		

Enstitü Yönetim Kurulu Kararı	Tarih:	Karar No:
Bu form danışman tarafından düzenlenerek 3 gün içerisinde ilgili Anabilim Dalı aracılığı ile Enstitüye teslim edilir.		

T.C.
SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum “ 191 Numaralı Isparta Şer’iyye Sicili(H.1282-1283/1865-1867)’nin Transkripsiyon ve Değerlendirilmesi” adlı çalışmanın, tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadar ki bütün süreçlerde bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurulmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin Bibliyografya’da gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve onurumla beyan ederim.

İmza
Ad Soyad
Tarih

H. Göltaş
Hanım GÖLTAŞ
13.12.2012

ÖNSÖZ

Özellikle mahalli tarihler açısından birinci elden ve eşsiz birer kaynak olan şer‘iyye sicilleri Osmanlı Devleti’nin ictimaî, idarî ve malî yapısı hakkında da geniş ölçüde fikir veren belgeler arasında bulunmaktadır. Eski şer‘iyye mahkemelerinin çalışmalarını açıkça belirten bu kayıtların her biri, özellikle kadılar veya nâibleri tarafından dikkatlice ve gününde işlenmiş oldukları için güvenilir birer vesika hükmündedir. Gerçekten, memleketimizin en uzak ve küçük bir köşesinde meydana gelen en küçük bir olay, herhangi bir sebeple mahkemelere intikal edebileceğinden, bunların izlerini ve belli başlı âmillerini kayıtlar arasında bulmak mümkündür. Bu itibarla şer‘iyye sicilleri; sosyal, idarî, malî, iktisadî, ticarî, ziraî, beledî, askerî ve siyasî bakımlardan tarihimizin aydınlanmamış taraflarını belgelendirmek imkânlarını veren kıymetli hazinelerdir.

İncelediğimiz 191 numaralı Isparta Şer‘iyye sicilinde, Isparta kazası’na bağlı mahalle ve köylerde o dönemde yaşayan, mahkemeye bir şekilde işi düşmüş insanların meselelerini görmekteyiz. Bu meseleler küçük çaplı gibi gözükse de o dönemin sosyal dolayısıyla da siyasal ortamını görmek açısından oldukça etkilidir. Bundan dolayı, her vilayet ve kaza merkezindeki mahkeme sicilleri o mıntıkanın en kuvvetli ve en çok itibar edilen tarih kaynaklarındandır.

Şer‘iyye sicilleri, ait oldukları dönemin şartları ve siyasi ortamının taşrada nasıl hissedildiğini görmek açısından da oldukça önemlidir. Mesela Tanzimat ve Islahat fermanı gibi önemli metinlerin ilanı ve bu çerçevede uygulamaların nasıl yapıldığı, ülkede meydana gelen birtakım isyanlar ve bunların Isparta’ya yansımalarını bu defterlerden izlemek mümkündür. Bunun yanı sıra, yanlış bilinen pek çok doğru da birebir güvenilir olan bu kaynaklarla ortaya konulabilmektedir. Bu açıdan araştırmamızın Osmanlı taşra teşkilatı üzerinde yapılacak olan çalışmalara katkıda bulunacağı umulmaktadır.

Bu araştırmanın ortaya konmasında özellikle yakından ilgilenen ve desteklerini hiçbir zaman esirgemeyen, bana yol gösteren ve farklı bakış açıları kazandıran değerli hocam ve danışmanım Prof. Dr. Fahrettin TIZLAK’a teşekkürlerimi sunarım. Ayrıca, bana her zaman her konuda destek olan değerli hocalarım Doç. Dr. Mustafa GÜLER ve Yrd. Doç. Dr. Hayri ÇAPRAZ’a teşekkür ederim. Ve benim her zaman büyük

destekçilerim olan ve daima benimle gurur duyan aileme de teşekkürü bir borç bilirim. Ayrıca, çalışmanın giderlerini “ÖYP-05323-YL-12” numaralı proje şeklinde destekleyen YÖK-ÖYP birimine ve üniversitemdeki ilgili birimlere teşekkürlerimi sunarım.

Hanım GÖKTAŞ
Isparta 2012

ÖZET

191 NUMARALI ISPARTA ŞER'İYYE SİCİLİ(H.1282-1283/M.1865-1867)'NİN TRANSKRİPSİYON VE DEĞERLENDİRİLMESİ

Hanım GÖKTAŞ

Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, 697 Sayfa, Kasım 2012

Danışman: Prof. Dr. Fahrettin TIZLAK

Türk Tarihi açısından büyük önem arz eden şer'iyye sicilleri, Osmanlı Devleti'nin iktisadi, hukuki, askeri, dini, idari müesseseleri ve Osmanlı toplum hayatı hakkında çok önemli bilgiler vermektedir. Bu cümleden hareketle tez konusu olan 191 numaralı Isparta Şer'iyye Sicili de, H. 1282–1283 (M. 1865–1867) tarihleri arasında Isparta şehrinin sosyo-ekonomik, kültürel ve folklorik yapısı hakkında önemli bilgiler sunmaktadır. Bahis konusu sicilde geçen tereke kayıtları, tereke sahiplerine ait mal ve eşyaların çeşit ve fiyatları, çocuk ve eş sayıları, terekede geçen yer ve şahıs isimleri, lakaplar, alacaklar, borçlar, miras taksimi vs. konularda oldukça zengin bilgiler vermektedir.

Çalışmamızın temel kaynağını oluşturan şer'iyye sicil defteri, Ankara Milli Kütüphane'de bulunan mikrofilmlerden fotokopileri alınarak ve içerdiği belgeler belirli bir plan çerçevesinde tek tek transkript edilerek değerlendirilmiştir. Dolayısıyla çalışma, sadece bir transkripsiyondan ibaret olmayıp, aynı zamanda değerlendirmeyi de ihtiva etmektedir. Vesikalardan tespit edilen bilgiler, değerlendirme aşamasında telif ve araştırma eserlerden elde edilen bilgilerle zenginleştirilmiştir.

Çalışmamızın, özelde Isparta, genelde ise Osmanlı taşra teşkilatı ve hayatına ışık tutacağı, ilgili bölge ve konu ile alakalı diğer çalışmalara katkı sağlayacağı umulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Isparta, Şer'iyye sicili, tereke, toplum, Osmanlı

ABSTRACT**TRANSCRIPTION AND ASSESSMENT OF 191 NUMBERED
ISPARTA ŞER'İYYE COURT RECORD(HEGİRA CALENDAR OF
1282-1283/CHRİSTIAN ERA 1865-1867)****Hanım GÖKTAŞ****Süleyman Demirel University, The İnstitute Of Social Sciences, Department
Of History, Master Thesis, 697 Pages, November 2012****Supervising Professor: Prof. Dr. Fahrettin TIZLAK**

Posessing great importance in Turkish history, the court records provide significant information about the economy, law, military system, religion, administration system and social life of Ottoman Empire. Considering this sentence, 191 Numbered Isparta Şer'iyye Court Record which is the topic of the thesis gives important informations about Isparta's socio-economic, cultural, and traditional life during the hegira calendar of 1282-1283 (christian era 1865–1867). Inheritance records in this court record give many information about the type and cost of inherited goods; the number of children and wives of inheritants, the names, addresses, nicknames, claims and depts, partition of inheritance etc.

The Şer'iyye Court Record, which is the main source of the thesis, has been evaluated one seriously by taking copies form their microfilms in Ankara National Library with a planned transcript. So, the study includes not only a simple transcription but it also includes evaluation. Information taken from rations is supported with information taken form reconciliations and other research sources.

The study will clarify privately Isparta as well as generally Ottoman provincial system. It will certainly contribute to future studies on the same or similar topics.

Anahtar Kelimeler: Isparta, the şer'iyye court record, inheritance, society, Ottoman

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	iii
ÖZET	vi
ABSTRACT	vii
KISALTMALAR DİZİNİ	xi
TABLOLAR DİZİNİ	xii

GİRİŞ

ISPARTA VE ŞER'İYYE SİCİLLERİ

1. XIX. Yüzyılın Ortalarına Kadar Isparta'nın Tarihi	1
1.1 İlk Ve Ortaçağlarda Isparta	1
1.2 Isparta'da Türk Hakimiyeti	3
1.2.1 Selçuklular Döneminde Isparta	3
1.2.2 Hamidoğulları Döneminde Isparta	4
1.2.3 Osmanlılar Döneminde Isparta	6
2. Şer'iyeye Sicillerinin Önemi Ve Isparta Şer'iyeye Sicilleri	9
3. 191 Numaralı Isparta Şer'iyeye Sicili: Transkripsiyon Ve Değerlendirmesinde Takip Edilen Metot	15

BİRİNCİ BÖLÜM

191 NUMARALI ISPARTA ŞER'İYYE SİCİLİNE GÖRE 1865-1867

YILLARINDA ISPARTA KAZASININ İDARİ YAPISI

1. Isparta Kazasının İdari Statüsü	18
2. Isparta Kazasının Mahalleleri Ve Köyleri	20
2.1 Mahalleler	20
2.2 Köyler	24

İKİNCİ BÖLÜM
191 NUMARALI ISPARTA ŞER'İYYE SİCİLİNE GÖRE 1865-1867
YILLARINDA ISPARTA KAZASININ SOSYAL YAPISI

1. Isparta Kazasının Nüfus Yapısı.....	27
2. Isparta Kazası'nda Aile.....	29
2.1 Isparta Kazası'nda Evlenme-Boşanma	30
2.2 Isparta Kazası'nda Ailelerin Çocuk Sayıları.....	41
2.3 Nafaka	43
2.4 Ölüm-Veraset	48
2.5 Vasi Tayinleri.....	61
3. Isparta Kazası'nda Müslüman ve Gayr-i Müslimler Arasındaki İlişkiler.....	65
4. Isparta Evleri	72
5. Halkın Kullandığı Eşyalar.....	75
5.1 Ev Eşyaları	75
5.1.1 Sergi ve Döşemeler	76
5.1.2 Yatak Takımları	80
5.1.3 Mutfak Eşyaları.....	81
5.1.4 Temizlik Eşyaları	83
5.1.5. Aydınlatma ve Isıtma Eşyaları.....	83
5.1.6. Silahlar	84
5.1.7. Diğer Ev Eşyaları	85
6. Halkın Giyim-Kuşamı.....	86
6.1. Başlıklar	86
6.2. İç kıyafetler ve Dış Kıyafetler.....	87
6.3. Ziyet Eşyaları	92
6.4. Ayakkabılar	93
7. Halkın Tükettiği Yiyecekler.....	93
8. Hayvan Ve Hayvan Takımları	95
9. Aşiretler.....	96
10. Suçlar	101
11. Vakıflar	103

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

191 NUMARALI ISPARTA ŞER'İYYE SİCİLİNE GÖRE 1865-1867

YILLARINDA ISPARTA KAZASININ EKONOMİK YAPISI

1. Isparta Kazasında Kullanılan Paralar	108
2. Isparta Kazasında Bulunan Meslek Grupları	112
3. Isparta Kazasında Fiyatlar	114
3.1. Gündelik Hayatta Kullanılan Bazı Eşyaların Yıllara Göre Fiyatları	116
3.2. Gıda Maddeleri Fiyatları	119
3.3. Hayvan Fiyatları	121
3.4. Giyim-Kuşam-Kumaş Fiyatları	123
3.5. Bazı Gayr-i Menkûl Fiyatları	128
3.5.1. Isparta Kazası'nın Mahallelerine Ait Gayr-i Menkûl Fiyatları	128
3.5.2. Isparta Kazası'nın Köylerine Ait Gayr-i Menkûl Fiyatları	132
3.5.3. Isparta Kazası'nın Civarında Bulunan Kazalara Ait Gayr-i Menkûl Fiyatları	133
4. Mülk Alım Satımı Ve Mülkiyet Anlaşmazlıkları	135
4.1. Mülk Alım Satımı	135
4.2 Mülkiyet Anlaşmazlıkları	139
5. Borç-Alacak Davaları	140

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Belge Özetleri	146
----------------------	-----

BEŞİNCİ BÖLÜM

Transkribe Metin	207
SONUÇ	684
BİBLİYOGRAFYA	688
ÖZGEÇMİŞ	697

KISALTMALAR DİZİNİ

- a.g.e. : Adı geçen eser
a.g.m. : Adı geçen makale
a.g.s. : Adı geçen eser
a.g.t. : Adı geçen tez
AÜ : Ankara Üniversitesi
AÜDTCFD : Ankara Üniversitedi Dil-Tarih Coğrafya Fakültesi Dergisi
bkz. : Bakınız
DİA : Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi
H. : Hicri
I.Ş.S. : Isparta Şer‘iyye Sicili
İ.A. : İslâm Ansiklopedisi
M.Ö. : Milattan Önce
M.S. : Milattan Sonra
S. : Sayı
s. : Sayfa
SDÜSBD : Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi
TTK : Türk Tarih Kurumu
Vd. : Ve diğerleri
YKY : Yapı Kredi Yayınları
Yy. : Yayın yılı yok
yy. : Yüzyıl

TABLolar DİZİNİ

Tablo 1 : Isparta Şer'iyeye Sicillerinin Tasnifi

Tablo 2: 1865-1867 Yıllarını Kapsayan 191 Numaralı Isparta Şer'iyeye Siciline Göre Isparta'da Bulunan Mahalleler

Tablo 3: 1865-1867 Yıllarını Kapsayan 191 Numaralı Isparta Şer'iyeye Siciline Göre Isparta'da Bulunan Köyler

Tablo 4: 1865-1867 Yılları Arasında Isparta'nın mahallelerinde Ailelerin Sahip Oldukları Çocuk Sayısı Dağılımı

Tablo 5: 1865-1867 Yılları Arasında Isparta'nın mahallelerinde Ailelerin Sahip Oldukları Çocuk Sayısı Dağılımı

Tablo 6: 1865-1867 Yıllarında Isparta Kazasında Tedavülde Bulunan Paralar

Tablo 7: 1865-1867 Yıllarında Isparta Kazasında Bulunan Meslek Grupları

Tablo 8: 1865-1867 Yıllarında Isparta Kazasında Gündelik Hayatta Kullanılan Bazı Eşyaların Yıllara Göre Fiyatları

Tablo 9: 1865-1867 Yıllarında Isparta Kazasında Bulunan Gıda Maddeleri Fiyatları

Tablo 10: 1865-1867 Yıllarında Isparta Kazasında Bulunan Hayvan Fiyatları

Tablo 11: 1865-1867 Yıllarında Isparta Kazasında Bulunan Giyim-Kuşam Fiyatları

Tablo 12: 1865-1867 Yıllarında Isparta Kazası'nın Mahallelerine Ait Gayr-i Menkûl Fiyatları

Tablo 13: 1865-1867 Yıllarında Isparta Kazası'nın Köyelerine Ait Gayr-i Menkûl Fiyatları

Tablo 14: 1865-1867 Yıllarında Isparta Kazası'nın Civarında Bulunan Kazalara Ait Gayr-i Menkûl Fiyatları

GİRİŞ

ISPARTA VE ŞER'İYYE SİCİLLERİ

1. XIX. Yüzyılın Ortalarına Kadar Isparta'nın Tarihi

1.1 İlk Ve Ortaçağlarda Isparta

İç Anadolu ve Akdeniz bölgesi arasında geçiş sahası teşkil eden Göller Bölgesi'nin başlıca şehri olan Isparta, Ağlasun dağı eteğinde ve Aksu nehrinin doğu kolu üzerinde eski Pisidya şehirlerinden Baris¹'in yerinde kurulmuştur.²

Isparta ve çevresinin tarih öncesi devri hakkında yapılan çalışmalar, bu bölgenin en eski devirlerden itibaren yerleşme alanı olduğunu ortaya koymuştur.³ Antik deyimi ile Pisidya bölgesi, daha sonra çevresinde bulunan göller dolayısıyla "Göller Yöresi" diye adlandırılmıştır. Yörenin yerleşme tarihi Paleolitik dönemle başlamaktadır. Nitekim, Bozanönü ovasının ortasında bulunan Kapalı İn Mağarası Paleolitik dönemin izlerini taşımaktadır. Yine Keçiborlu'nun Gümüşgün (Baladız) yakınlarında yapılan kazılarda ele geçen buluntular (mikrolit çakmak taşlar), Mezolitik çağının yörede yaşadığını, yaşayış özelliklerinin bunu doğruladığını; bu dönemin insanların göl ve ırmaklarda besin arayarak, topraklarla açtıkları ilkel çukurlarla ilk ilkel sarnıçları yaptıklarını göstermektedir.⁴

Isparta şehrinin bilinen en eski tarihi Hititler'e kadar gitmektedir. Bölge Hititler, Frigler, İyonlar, Lidyalılar, Persler, Makedonlar, Selevkoslar, Romalılar ve Bizanslılar gibi güçlü devletlerin egemenliği altına girmiştir.

Isparta'nın İlkçağlardaki tarihi daha ziyade Pisidya bölgesinin genel tarihi içerisinde ele alınmalıdır. Anadolu'nun tarihi ve medeniyeti ile yakından ilgisi olan Pisidya çevresi, Anadolu'da cereyan eden siyasi olaylarda rol oynamış ve bu bölge tarihte değişik medeniyetlere ev sahipliği yapmıştır. Bir süre Hitit egemenliği altında kalan bu bölgeye daha sonra İyonlar ve Lidyalılar hakim olmuşlardır. Şehrin tam anlamı ile kuruluşu da Lidyalılar dönemine rastlamaktadır. M.Ö. 546 yılında Perslerin Lidyalıları yenmesi ile Anadolu, Pers egemenliği altına girmiştir. M.Ö. 333 yılında ise

¹ Hikmet Turhan Dağlıoğlu, "Milattan Evvelki Isparta Tarihi Hakkında", *Ün Dergisi*, 1934, Cilt I, Sayı VI, s. 25.

² "Isparta", *Yurt Ansiklopedisi*, 1982, Cilt V, s. 3518-3519.

³ Böcüzade Süleyman Sami, *Kuruluşundan Bugüne Kadar Isparta Tarihi*, Sadeleştiren Suat Seren, Serenler Yayını, İstanbul 1983, s. 10-12; Nuri Katırcıoğlu, *Bütün Isparta*, Bereket Matbaası, Ankara 1958, s. 3-14; Mustafa Koç, *Baris-Hamit-Hamitâbât Tüm Yönleri ile Isparta*, Türk Köyü Yayınları, Isparta 1983, s. 15-36.

⁴ Ali M. Dinçol, "Hititler Öncesinde Anadolu", *Anadolu Uygarlıkları Ansiklopedisi*, 1982, Cilt I, s. 12-16.

İskender, Lidya'yı ve dolayısıyla Pisidya'yı da zaptederek, Pers egemenliğine son vermiştir. İskender döneminde Hellenizmin kuvvetli etkisi, başta Sağalussus (Ağlasun) olmak üzere Pisidya şehirlerinde kuvvetle devam etmiştir.⁵ İskender'in imparatorluğunun yıkılmasından sonra bölge, Selevkoslar'ın hissesine düşmüştür. M.Ö. 190 yılında Selevkoslar ile Romalılar arasında yapılan savaşta Selevkoslar ağır bir yenilgiye uğramış ve bölge Romalılar'ın eline geçmiştir.⁶

Roma yönetimi altında Isparta ve çevresi ilk defa büyük ilerlemelere sahne olmuştur. Nitekim, bu dönemde Isparta'da para⁷ basılmış olması şehrin önemli bir iktisadi merkez olduğunun açık göstergesidir. Ancak, Romalılar kısa bir süre sonra bölgeyi Bergamalılara sonra da Galatlara devretmiştir. Galat Kralı Antiochus'un ölümü üzerine bölge tekrar Roma yönetimine dahil olmuş, Roma askeri kolonisi haline getirilmiştir. Bu dönemde Isparta'nın en önemli yerleşim merkezleri; Agrai (Atabey), Sidera (Bayat), Apolbuia (Uluborlu), Antiocheia (Yalvaç), Adada (Sütçüler), Neapolis (Şarkikaraağaç) ve Dabena (Gelendost)'dur.⁸

Roma İmparatorluğu'nun M.S. 395 yılında parçalanarak ikiye ayrılmasıyla, Doğu Roma (Bizans) İmparatorluğu'nun hissesine düşen Isparta, VII. ve IX. yüzyıllarda Bizans İmparatorluğu'nun bir eyaleti olmuş ve piskoposluk makamı tesis edilerek dini nitelikli bir merkez haline getirilmiştir.⁹

Isparta'nın İslamiyetle ilk temasını Hicri yedinci yıla dayandıran bazı rivayetler¹⁰ bulunmaktadır. Bu rivayetler dışında, Emeviler döneminde bir Müslüman ordusunun Isparta'yı kısa bir süre için ele geçirip, Bizans baskıları nedeniyle geri çekildikleri bilinmektedir. Yine, bir ara Abbasi halifelerinden Harun Reşid'in orduları M.S. 774'de Isparta bölgesine gelmiş, ancak, Lağus-Geresin köyleri arasında yaptıkları çarpışmalarda tutunamamışlardır.

⁵ Mehmet Özseit, "Anadolu'da Hellenistik Dönem", *Anadolu Uygarlıkları Ansiklopedisi*, 1982, Cilt II, s.334-378.

⁶ *Isparta Yıllığı*, 1983, s. 25.

⁷ Bu paralar halen şehir müzesinde sergilenmektedir.

⁸ *Isparta Yıllığı*, 1983, s.26; Mehmet Özseit, "Anadolu'da Roma Egemenliği", *Anadolu Uygarlıkları Ansiklopedisi*, 1982, Cilt II, s. 380-384.

⁹ Dağlıoğlu, *a.g.m.*, s. 95.

¹⁰ Bu rivayete göre, o dönemde Cenevizli bir topluluk tarafından idare edilen Isparta halkı bu yönetimin zulmünden dolayı Medine'ye bir heyet göndermiş Hz. Muhammed (s.a.v.)'den yardım istemişlerdir. Bunun üzerine Hz. Ali ve ashabdan bazıları buraya gönderilmiştir. Buna delil olarak, Isparta'nın eski yerleşim merkezlerinden biri olan Dere mahallesinde "Düldül ayağı" denilen bir Karataş üzerinde Hz. Ali'nin atının ayak izi olarak kabul edilen at ayağı şeklinde olan bir iz gösterilmektedir. Yine başka bir rivayet de Battal Gazi'nin buraya gelip İslamiyeti yaydığı yolundadır. Ayrıntılı bilgi için bkz. Böküzade, *a.g.e.*, s. 16.

1.2 Isparta'da Türk Hakimiyeti

1.2.1 Selçuklular Döneminde Isparta

1071 Malazgirt savaşından sonra Türklerin Anadolu'da egemenliği kesinleşirken, Isparta da Selçuklular ve Bizanslılar elinde yer değiştirmiştir. Özellikle, bu savaştan sonra kitleler halinde Anadolu'ya Oğuz ve Türkmen boyları¹¹ gelerek yerleşmeye başlamışlardır. Bu konuda Fuat Köprülü şunları ifade etmektedir; “ Kayılar Selçuklular devrinde umumi Oğuz hareketlerine iştirak ederek şarktan garba gelmişlerdir. Bunlardan bir kısmı Maverai-i Hazar Türkmenleri arasında, bir kısmı MaDereran'da, Azerbeycan ve Arran(Cenubi Kafkasya)'da kalarak yerleşmişler, veya başka Türk kabileleriyle karışmışlardır. Anadolu'ya gelen kısmın muhtelif parçalara ayrılarak çok dağınık sahalara yerleştirildiği anlaşılıyor: Şimali Anadolu'da Erzincan ve Suşehri havalisinde Amasya, Çorum, Kastamonu, Ilgaz, Çankırı, Gerede, Bolu, Düzce civarlarında sonra Eskişehir, Mihaliç, Orhan-eli sahasında hâlâ Kayı ismini taşıyan köyler olduğu gibi, cenubda da Kilikya havalisinde Isparta, Burdur, Fethiye civarlarında ve daha garba doğru Denizli, Muğla, Aydın, Ödemiş taraflarında da bunların bulunduğu yine köy isimleriyle teayyün ediyor. Bu zikrettiğimiz isimler, Kayılar'ın nerelere iskan edilmiş olduğunu ve adeta garba doğru muhaceret yollarını işaret etmektedir.”¹² Bu ifade bize Isparta'nın, Selçuklular döneminde gelen Türkmen gruplarının oldukça önemli bir kısmına yerleşim sağladığını göstermektedir.

Selçuklu sultanları Göller bölgesinin alınması için her türlü fırsatı değerlendirmiş, fetihlere devam etmişlerdir. Bu doğrultuda Selçuklu Sultanı I. Mesut (1116-1155) zamanında Türkler Bizanslılar tarafından işgal edilen yerleri geri almaya başlamışlardır. Bulunduğu yer itibarıyla önemli bir kale olan Uluborlu, I. Mesut zamanında önce Türklerin sonra Bizanslıların hakimiyetine geçmiştir. Sultan I. Mesut, 1132 ve 1142 yıllarında Uluborlu'yu almak için iki kez kuşatmak istemiş, fakat bunu başaramamıştır. 1146'da Manuel Komnenos'un, Selçukluların Bizanslılara karşı artan üstünlüğüne son vermek için Konya'yı alma çabası I. Mesut'un zaferi ile sonuçsuz kalmıştır.¹³

¹¹ Kemal Göde, “Oğuzlar ve Dünden Bugüne Isparta Yöresindeki Oğuz Boyları”, *Isparta'nın Dünü Bugünü ve Yarını Sempozyumu II*, 1998, Isparta, Cilt III, s. 137-141.

¹² Fuat Köprülü, *Osmanlı Devleti'nin Kuruluşu*, Ötüken Yayınları, İstanbul 1981, s. 71.

¹³ Osman Turan, *Selçuklular Zamanında Türkiye*, Boğaziçi Yayınları, İstanbul 2002, s. 180-186.

Selçuklu Bizans mücadelesinin 1071 tarihli Malazgirt savaşından sonra Anadolu'nun "tapu savaşı" olarak kabul edilen ve 17 Eylül 1176 tarihli Miyriokephalon savaşı Selçuklu Sultanı II. Kılıçarslan ile Bizans İmparatoru Manuel Komnenos arasında Isparta sınırları içerisinde yapılmıştır.¹⁴ Bu zafer Anadolu'da Türklerin hakimiyetini kesinleştirirken, Bizans bundan sonra Türklere yeni bir taarruz cesareti gösterememiştir.

1.2.2 Hamidoğulları Döneminde Isparta

Anadolu Selçuklu hükümdarı III. Kılıçarslan devrinde, 1203 yılında Eğirdir, Borlu, Yalvaç ve Antalya fethedildikten sonra buralara Hamit Bey'e bağlı Türkmen aşiretleri¹⁵ yerleştirilmiştir. Bundan bir asır sonra da Hamid Bey'in torunu Dünder Bey, dedesinin ismine izafeten Hamidoğulları Beyliği¹⁶ nin kurmuştur.

Nitekim, Anadolu Selçuklu Devleti XIII. yüzyıl sonlarına doğru ciddi bir çöküntüye uğramış ve İlhanlı Devleti'nin nüfuzu altına girmiştir. Anadolu Selçuklu Devleti'nin batı sınırlarındaki Türk aşiretleri bu durum karşısında kendi başlarını kurtarma çaresini aramışlar ve her biri ayrı ayrı toplanarak bir yönetim şekli kurmuşlardır. Bu sıralarda Isparta, Eğirdir ve çevresinde meskun olan Hamidoğulları da yukarıda da bahsettiğimiz gibi, Feleküddin Dünder Bey başkanlığında kendi beyliklerini kurmuşlardır. Merkezleri önce Borlu, daha sonra da Eğirdir¹⁷ olmuştur.¹⁸

Beyliğin zamanla güçlenmesi İlhanlıları kızdırmış ve İlhanlılar'ın Anadolu valisi olan Emir Çoban'ın oğlu Timurtaş komutasındaki büyük bir ordu Hamidoğulları üzerine yürümüş ve Hamidoğulları Devleti tamamıyla İlhanlılar'ın eline geçmiştir. Sonradan Timurtaş'ın İlhanlı hükümdarı Ebu Said'e karşı ayaklanıp, Mısır'a kaçması

¹⁴ Koç, *a.g.e.*, s. 40; Yurt Ansiklopedisi, *a.g.m.*, s. 3521.

¹⁵ "Isparta İlinde Oğuz Boyları", *Ün Dergisi*, 1946, Cilt XII, Sayı 148-150, s. 2025.

¹⁶ Bu devre ait en eski vesika "Koyungözlü Baba Zeviyesi'nin M. 1303 tarihli vakfiyesinde bulunan Hamid Bey için Sultan'ül Bahreyn (İki Denizin Sultanı -Eğridir ve Beyşehir Gölleri) ifadesidir. Ayrıntılı bilgi için bkz. Tahir Erdem, "Hamidoğullarına Ait Önemli Bir Belge", *Ün Dergisi*, 1935, Cilt II, Sayı XVI, s. 223-226.

¹⁷ Çok yetenekli ve faal bir emir olan İlyas Bey'in oğlu Dünder Bey; Gölhisar, Korkuteli, ve Antalya gibi şehirleri topraklarına katarak beyliğinin sınırlarını genişletmiştir. Feleküddin Dünder Bey birçok eserler yaptırarak Eğirdir'i mamûr bir şehir haline getirmiş ve kendi künyesine nisbetle buraya Felekâbâd ismini vermiştir. Ayrıntılı bilgi için bkz. Süleyman Sükûti Yiğitbaşı, *Eğirdir-Felekâbad Tarihi*, Çeltüt Matbaacılık, İstanbul 1972, s. 29-59.

¹⁸ İsmail Hakkı Uzunçarşılı, *Anadolu Beylikleri ve Akkoyunlu, Karakoyunlu Devletleri*, TTK Basımevi, Ankara 1988, s. 62.

üzerine, Dünder Bey'in oğlu İshak Bey¹⁹ 1328'de babasının mülküne tekrar sahip olmuş, böylece, Hamidoğulları Beyliği de tekrar kurulmuştur.²⁰

Bu sıralarda yani yaklaşık 1333 yılı dolaylarında Burdur üzerinden Isparta ve Eğirdir'e gelerek bir süre burada kalan, Isparta ve çevresi ile ilgili en erken bilgiler içeren Seyahatnamesi'nde İbni Batuta Eğirdir'le ilgili şu bilgileri vermektedir; “Bu şehre hakim olan Dünder Bey oğlu Ebu İshak bilad-i Rum'un önde gelen hükümdarlarından biridir. Eğirdir kalabalık, bakımlı ve güzel çarşılı olan çevresi bağ, bağçe ve bostanlarla donatılmış büyük bir şehirdir. Suyu tatlı bir gölü vardır ve gölden dolaşan gemilerle iki günde Akşehir, Beyşehir ile diğer kasaba ve köylere gidilmektedir.”²¹ Buradaki İbni Batuta'nın izleniminden, o dönemde İshak Bey'in Eğirdir dolayısıyla Isparta üzerinde güçlü bir hakimiyeti olduğu, şehrin refah ve huzur içerisinde bulunduğu anlaşılmaktadır.

İshak Bey'den sonra kardeşi Mehmed Bey'in oğlu Muzafferüddin Mustafa Bey beyliğin başına geçmiş ve bu bey daha çok imar faaliyetleri ile uğraşmıştır.²² Daha sonra oğlu Hüsameddin İlyas Bey komşusu olan Karamanoğullarıyla epeyce uğraşmış ve Germiyanogullarının yardımıyla tekrar memleketine sahip olmuştur. İlyas Bey'in yerine ise, oğlu Kemalüddin Hüseyin Bey geçmiştir.²³

Hüseyin Bey aynı tarihte Karamanoğulları saldırılarını durdurmak için, daha önce Eşrefogullarından alınan Yalvaç, Şarkikaraağaç, Beyşehir, Akşehir ve Seydişehir yörelerini seksen bin altın karşılığında Osmanlılara satmıştır.²⁴ Bu altı yerleşim bölgesinin Osmanlılara geçmesi ile sonuçlanan bu satış işlemi, kadılar aracılığıyla hukuki bir şekle sokulmuş ve tescil edilmiş, Osmanlı tarihçilerinin ifadelerine göre, “satu-pazar” sureti ile bu yerler Osmanlılara bağlanmıştır.²⁵ Burada, Hamidoğulları ve Osmanlı arasındaki toprak satışında, çoğunlukla Karamanoğullarının Hamidoğullarına

¹⁹ Meşhur seyyah İbni Batûta 1333 yılında Eğirdir'e gelerek İshak Beyle bizzat görüşmüş, sohbetinde bulunmuş, o seneki Ramazan ayını beraber geçirmişlerdir. O sıralarda beyin bir oğlu vefat etmiş, beraber defin işleminde bulunmuşlardır. İshak Bey İbni Batûta'ya birçok ihsanlarda bulunmuştur. Yiğitbaşı, *a.g.e.*, s. 36-37.

²⁰ *Isparta Yıllığı*, 1983, s. 27.

²¹ İbni Batuta, *Seyahatname*, Çeviren Mehmed Şerif, Matbaa-i Amire, İstanbul 1914, s. 315.

²² Daha geniş bilgi için bkz. Nermin Şaman Doğan, *Ispartada Selçuklu ve Beylikler Dönemi Mimarisi*, Isparta Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayınları, Isparta 2008.

²³ İsmail Hakkı Uzunçarşılı, “Hamidoğulları”, 1988, *İ.A.*, Cilt V, s. 190.

²⁴ İsmail Hakkı Uzunçarşılı, *Osmanlı Tarihi*, Cilt I, TTK Basımevi, Ankara 2011, s. 51.

²⁵ Mehmed Neşrî, *Kitâb-ı Cihan-nümâ Neşri Tarihi I*, Yayınlayan: F. Reşit Unat-M. Altay Köymen, TTK Basımevi, Ankara 1987, s. 208.

yaptığı saldırı etkili olmakla beraber, iki devlet adamı arasındaki dostluk da etkili olmuştur diyebiliriz.

Daha sonra, I. Murat ile iyi ilişkiler kuran Hüseyin Bey, Kosova Savaşı'nda Osmanlılara yardımcı olmak üzere, oğlu Mustafa Bey komutasında bir birlik göndermiştir. Daha sonraları Murad Hüdâvendigâr Rumeli'de fetihlerle meşgul olurken Karamanoğlu Alaaddin Ali Bey yukarıda bahsettiğimiz yeni ilhak edilen beldelere tecavüz ederek onları topraklarına katmıştır. Bu tecavüzü bertaraf etmek üzere Osmanlı Devleti 1387'de Konya üzerine bir sefer düzenlemiş, Karamanoğlu ordusu bozguna uğratılmıştır. Padişahın da kızı olan Alaaddin Bey'in eşi vasıtasıyla af dilenerek barış yapılmasını istenmiştir. Neticede, daha önce satın alınan beldeler yeniden Osmanlı topraklarına katılmıştır.²⁶

Kemalettin Hüseyin Bey'in 1391'de vefat etmesiyle Hamidoğulları Beyliği sona ermiştir. Yıldırım Bayezid bu yörenin yönetimini, oğlu İsa Çelebi'ye bırakmıştır.

1.2.3 Osmanlılar Döneminde Isparta

Yukarıda da belirttiğimiz gibi, Osmanlı Devleti Isparta'nın bazı kısımlarını Hamidoğullarından belli bir meblağ karşılığında almasıyla birlikte Karamanoğulları Beyliği ile hem kuzeyden hem de batıdan komşu olmuştur. Ancak, bu yakınlık hem Osmanlı Devleti'ni hem de Karamanoğullarını tedirgin etmiş ve aralarını açmıştır. Bunu müteakiben, Karamanoğullarının alınan bölgelere birkaç tecavüzü olmuş, ancak, I. Murad aldığı topraklarda egemenliğini kesinleştirmiştir. Bundan sonra Isparta'tadaki Osmanlı hakimiyeti Ankara savaşına kadar bu şekilde devam etmiştir.

Timur'un Anadolu'yu istilası sırasında Hamid ilinin önemli bölümleri Karamanoğullarına verildi ise de, bu topraklar 1415'de tekrar Osmanlılara bağlanmıştır. Bu bağlanma, Osmanlı-Karaman mücadelesini önleyememiştir. Zaman zaman iki devlet arasında devamlı el değiştiren Hamid ili, II. Murad döneminde kesin olarak Osmanlılara katılmıştır.

Isparta'nın Osmanlı Devleti'ne bağlanmasında sonra, XVI. yüzyıl başlarına kadar önemli bir olay olmamıştır. Bu dönemlerde Sancak Beylerinin etkisiyle imar faaliyetlerine hız verilmiştir.

²⁶ *Isparta Yıllığı*, 1983, s. 28.

XVI. yüzyılın ilk yarısında, Osmanlı Devleti'ni uzun süre uğraştıran Şahkulu ayaklanması Isparta, Gölhisar, Burdur yörelerini de etkilemiştir. Bu ayaklanma sırasında şehir yağmalanmış ve çok sayıda insan katledilmiştir. Yine bu yüzyılın sonlarına doğru “suhte eşkıyası”²⁷ diye tabir edilen kimseler devleti uzun süre uğraştırmıştır.²⁸ Ayrıca, XVII. yüzyılın başlarında Celali ayaklanmaları meydana gelmiş, sosyal ve ekonomik yapıyı temelinden sarsacak bir döneme girilmiştir. “Büyük Kaçgunluk” denilen bu dönemde başta Isparta olmak üzere birçok kasabalar yakılıp yıkılmış, halk perişan bir duruma düşmüştür.²⁹ Baskıdan bıkan ve yılan halk ister istemez Celalileri zorbaları desteklemiş onları ele vermekten çekinmiştir. Tabii bu gibi olaylar Isparta'nın ekonomik bakımdan gerilemesine ve çeşitli karışıklıkların çıkmasına sebep olmuştur. Burada görülen Katırcıoğlu ve Haydaroğlu ayaklanmaları bunun tipik örneklerindedir. Ayaklanmaları bastırmak için Osmanlı Devleti Ketencizade Mehmed Paşa, İbşir Paşa ve Abaza Hasan Paşalar görevlendirilmiştir.³⁰

Celali isyanlarının bastırılmasından sonra Isparta, yeniden eski sükûnetine ve ekonomik refahına kavuşmuştur. Evliya Çelebi'nin şehri “Medine-i Müzeyyen” şeklinde tanımlaması bayındır, meyvedar, bağ ve bağçeleri bol, boyalı ve boyahaneleri zengin olarak göstermesi bunu doğrulamaktadır.³¹

Öte yandan, Isparta ve çevresindeki yerleşim bölgelerinin coğrafi durumu hakkında bilgi veren Katib Çelebi Cihannüma adlı eserinde Isparta, Ağlasun, Ağras, Afşar, Uluborlu, Eğridir, İrle, İncirpazarı, Barla, Bavlu, Burdur, Tefenni, Hoyran gölü, Siroz, Keçiborlu, Hamit, Kemer, Gölhisar, Karaağaç, Göneni-Hamit, Yalvaç-Karaağaç, Yavice kazalarından söz etmektedir. Ayrıca, Eğirdir'de ada da iki yüz kadar ev bulunduğu bunun yarısının Müslüman, diğer yarısının Hristiyan olduğu halkının gemicilik ve dokumacılıkla geçindiği vurgulanmaktadır. Hamit sancağının birçok kasabasında “azim boyahanelerin varlığı ve Ağlasun boğası” adı verilen pamuklu kumaşların dokunduğu anlatılmaktadır.³² Yine 1706 yılında da Isparta'yı ziyaret eden

²⁷ Suhte: Medrese öğrencisidir.

²⁸ Hikmet Turhan Dağlıoğlu, “16. Asırda Isparta İlinin Tarihi ve Sosyal Durumunu Gösteren Bir Belge”, *Ün Dergisi*, 1935, Cilt II, Sayı 19, s. 268.

²⁹ Mustafa Akdağ, *Türk Halkının Dirlik ve Düzenlik Kavgası, Celali İsyânları*, Cem Yayınevi, İstanbul 1995, s. 500.

³⁰ Zeki Arıkan, *XV-XVI. Yüzyıllarda Hamit Sancağı*, Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, İzmir 1988, s. 20-35.

³¹ Evliya Çelebi, *Seyahatname (Anadolu, Suriye, Hicaz (1671-1672))*, Çeviren Zuhuri Danışman, Cilt IX, Devlet Matbaası, İstanbul 1935, s. 283-284.

³² Katib Çelebi, *Cihannüma*, Matbaa-i Amire, İstanbul 1145, s. 639-640.

Fransız seyyahı Paul Lucas şehrin yün, deri ve afyon gibi maddelerin ticaretinin zengin olduğunu belirtmektedir.³³

Daha sonraki yıllarda Isparta’da doğal felaketlerin meydana geldiği görülmektedir. Nitekim, 1780 yılında Gölcük gölünün taşması ile meydana gelen büyük sel Tekke ve Yayla mahallelerini büyük ölçüde tahrip etmiş; dönemin valisi Said Paşa’nın annesi Taclı Hatun, bu felaketin önüne geçmek için Dere mahallesinde bir kanal açtırarak bu felakete çözüm bulmuştur.³⁴

XVIII. yüzyılın sonlarına doğru Osmanlı Devleti’ne sadrazam olan Halil Hamid Paşa³⁵ Hacı Abdi Paşa Cami³⁶,ni genişleterek yanına kendi ismiyle anılan bir kütüphane yaptırmıştır.

XIX. yüzyılda ise, Isparta bir veba salgını ile birlikte büyük depremler geçirmiştir. Bu salgın ve depremde büyük can ve mal kaybı yaşanmıştır.³⁷

Isparta, Tanzimat’ın ilanından sonra vilayet teşkilatı yürürlüğe girene kadar Hamid Sancağı’nın merkezî kazası olmakta devam etmiş, vilayet teşkilatının yürürlüğe girmesiyle Konya vilayetine bağlanmıştır. Yani, 1867’de yeniden sancak haline getirilen Isparta, 1891’de de Hamidâbâd adını almış,³⁸ Cumhuriyet’in ilanından sonra Isparta ismini alarak vilayet merkezi olmuştur.³⁹

Sonuç olarak diyebiliriz ki, Isparta gerek tarih öncesi ve gerek tarih sonrasında pek çok büyük devlete, önemli tarihi olaylara ve savaşlara sahne olmuş Anadolu’nun yerleşim bölgelerinden birisidir. Bu durum gerek arşiv kaynakları ve gerekse mahallî tarih araştırmalarında oldukça önemli bir yeri olan şer‘iyye sicillerinin içerisinde bulunan Isparta şer‘iyye sicillerinden de rahatça gözlemlenebilmektedir.

³³ *Isparta Yıllığı*, 1983, s. 29.

³⁴ Selçuk Demirgil-Hakan Demirgil, “Isparta’nın Kısa Tarihi”, *Geçmişten Günümüz Isparta*, Atatürk Kültür Merkezi Yayını, yy., s. 68.

³⁵ 1736’da Burdur’da dünyaya gelmiştir. Annesi Isparta’lıdır. Çocukluğu ve gençliği Isparta’da dedesinin yanında geçmiştir. Daha sonra İstanbul’a gitmiş, Yeni Cami civarında arzuhalcilik yaparak geçinmeye çalışmıştır. Burada bu mesleği icra ederken, Sadaret makamına yazdığı bir dilekçe ile Sadrazam Koca Ragıp Paşa’nın beğenisini kazanarak Bâb-ı âli’ye girmiş ve sadrazamlığa yükselmiştir. 1782 yılında I. Abdülhamid’e sadrazam olmuştur. İki yıldan fazla bu görevde bulunmuş, daha sonra düşmanlarının hakkında çıkardıkları fitne-fücur düşüncelerden dolayı padişah tarafından azledilerek Gelibolu’ya sürülmüştür. 1785 yılında da Bozcaada’da idam edilmiştir. Ayrıntılı bilgi için bkz. Böcüzade, a.g.e. , s. 135-137.

³⁶ Halk arasında İplikçi Cami adıyla tanınan bu cami hakkında daha geniş bilgi için bkz. M. Sadık Akdemir, *Osmanlı Arşiv Belgelerine Göre Isparta’daki Vakıf Hizmetleri*, Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Isparta 1997, s. 50-57.

³⁷ Böcüzade, a.g.e. , s. 309-312.

³⁸ *Salname-i Vilayet-i Konya*, H.1322, s. 319.

³⁹ *Isparta Yıllığı*, 1983, s. 29.

2. Şer‘iyye Sicillerinin Önemi Ve Isparta Şer‘iyye Sicilleri

Osmanlı tarihinin kaynakları arasında şer‘iyye sicil defterlerinin birinci derecede önemli bir yer tuttuğuna şüphe yoktur. Merkezle yapılan belli başlı yazışmaların, halk dileklerinin, fermanların, kanunnamelerin ve şerî hüccetlerin geçirildiği bu sicil defterleri incelenmeden, devletin siyasi, idari ve sosyal tarihini ortaya koymak mümkün değildir.⁴⁰

Siciller önemli tarihi olayların, tarihî şahsiyetlerin, mahallî yer adlarının ve önemli tarihî müesseselerin bütün ayrıntılarıyla doğru bir şekilde tespit edilmesinde önem arzetmektedirler. Ayrıca, bu sicillerden kasaba, köy ve mahalle isimlerini, yeni yerleşim yerleri ve metrûk olan köyleri tespit etmek de mümkündür.

Her şer‘iyye sicilinin bulunduğu yerin iktisadi hayatına dair birinci dereceden orijinal vesika olduğunu söyleyen Ahmed Akgündüz, sicillerin önemini şöyle vurgulamaktadır: “ XV. ilâ XVI. asır aralarında Türk halkının ve özellikle de Anadolu halkının hayat ve geçim tarzı, memlekete dışarıdan giren ve yine memleketten dışarı çıkan, yani ithalat ve ihracat konusu olan eşya, Anadolu halkının yetiştirdiği tarım ürünleri, imal ettiği sanayi ma‘mulleri, Anadolu’da mevcut olan sa‘nat ve meslek çeşitleri, halktan toplanan vergiler, devletin memurlarına ödediği tahsisatlar, hukuk ve ceza davalarındaki tazminatların miktarı ve cinsi, para arzı ve çeşitleri, para enflasyon ve devalüasyonun gerçek manada tarihî seyri ve kısaca hem makro hem de makro iktisada dair bütün mevzular, doğru olarak ve yerli yerinde, ancak şer‘iyye sicillerindeki kayıtlarda öğrenilebilir.”⁴¹ Gerçekten, çalıştığımız sicilde de görüleceği üzere bölge ekonomisi hakkında doğrudan ve güvenilir bilgi veren bir numaralı kaynak şer‘iyye sicilleridir.

Yine bölgenin beledî, inzibatî işleri, devletin çıkardığı muhtelif yasaklar, ordu için asker ve zahire toplanması, bölgede yetişen ürünler, şehir ve kasabaların takribî nüfus tayin, salgın insan ve hayvan hastalıkları ve aile hayatı gibi birçok konularda bu defterlerde kayıtlıdır. Mübahat Kütükoğlunun da söylediği gibi “Osmanlı Tarihinin kaynakları arasında arşiv belgeleri daima ana kaynak durumundadır.”⁴²

⁴⁰ Halil İnalçık, “Osmanlı Tarihi Hakkında Mühim Bir Kaynak”, *Ankara Üniversitesi Dil Tarih Coğrafya Fakültesi Dergisi (AÜDTCF)*, 1942, Cilt I, Sayı II, s. 89.

⁴¹ Ahmet Akgündüz, *Şer‘iyye Sicilleri*, Cilt I, Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı Yayınları, İstanbul 1988, s. 15.

⁴² Mübahat S. Kütükoğlu, *Tarih Araştırmalarında Usûl*, Kubbealtı Neşriyatı, İstanbul 1991, s. 33.

Ayrıca, şer‘iyye sicilleri Osmanlı Devleti’nin nasıl bir hukuk devleti olduğunu göstermek açısından da oldukça önemli kaynaklardır. Memleket içerisinde gayr-ı müslimlerin kendi aralarında ve Müslümanlarla münasebetlerinde meydana gelen hukuki konuların hal şekli ve sonuçlarını bu sicillerde görmek mümkündür. Yine bu defterlerde, şahıs hukuku ile ilgili vakıf veya çeşitli konulara izin veren kararlar, aile hukuku, miras hukuku, eşya, borçlar, ticaret ve kamu hukukuna dair kayıtlar bulunmaktadır.⁴³ Gerçekten, ileriki bölümlerde sicilden verilen örneklerle, Osmanlı mahkemelerinin ne kadar adaletli olup eşit davrandığını kadınların kocalarına açtığı davalarda, mülkiyet anlaşmazlıklarında, miras taksimi, alacak-verecek davaları ve darb, hırsızlık vb. olayları gibi cezalarda verilen hükümlerden görmekteyiz.

İdari alanda ise, “Özellikle kaza, sancak ve eyalet taksimatı, beylerbeyilik, sancak beyliği, kethüdalık ve voyvodalık gibi idari; kadılık, nâiblik, muhızrlık, mübaşirlik, bostancıbaşılık, çavuşluk ve subaşılık gibi adlî müesseselerin hem idari yapısının, hem de ifâ ettikleri fonksiyonlarını şer‘iyye sicillerindeki kayıtlardan çıkarmak mümkündür.”⁴⁴

Yine, Osmanlı ordusu sefere çıkmadan önce yapılan sefer hazırlıklarını, sancaklardan talep edilen hayvan, mühimmat ve yiyeceklerle bunların toplanması ve taşınmasında yaşanan sorunları şer‘iyye sicillerinden görebilmek mümkündür. Öte yandan, sancaklardan toplanan asker sayıları da tespit edilebilir. Bu açıdan bakıldığında, şer‘iyye sicilleri, askerî hareketleri bütün ayrıntılarıyla anlatmak, ordunun teşkilat ve durumunu göstermek bakımından diğer tarihî kaynaklarda bulunmayan pek çok bilgiyi barındırmaktadır.

Bütün bu bilgiler ışığında, şer‘iyye sicillerinin, gerek bölge tarihi gerekse Osmanlı’nın siyasi, sosyal ve kültürel tarihine ışık tutması bakımından günümüz tarihçilerinin en çok kullandığı belgeler arasına girdiği görülmektedir. Gerçekten, ilk başta bölge tarihini incelemek amacıyla başlanılan çalışma yüzlerce yıl ortaya çıkmamış önemli bir tarihi olayı açığa çıkarabilmektedir. Ancak, siciller hakkında yapılan çalışmalardaki eksiklik daha ziyade transkript şeklinde çevrilip bırakılması veya içerisindeki bilgilerin direkt alınıp değerlendirme adı altında konulması ve hiçbir şekilde içerisinde geçen konuların yorumlanmamasıdır. Gerçekten, Isparta hakkında

⁴³ Ahmet Akgündüz, “İslâm Hukukunun Osmanlı Devleti’nde Tatbiki: Şer‘iye Mahkemeleri ve Şer‘iye Sicilleri”, *Türkler Ansiklopedisi*, 2002, Cilt X, s.56.

⁴⁴ Akgündüz, *a.g.e.*, s. 16.

(birkaç nadir çalışma dışında) yapılan çalışmalarda da bu durum gözlemlenmiştir. Bu yüzden çalışmada daha özenli ve özverili bir şekilde sadece transkripsiyon yapıp bırakmayarak uzun bir değerlendirmeye tabi tutulmaya çalışılmıştır.

Şer‘iyye sicillerinin kataloglanma ve toplatılmasıyla ilgili çalışmalara baktığımızda; ilk olarak 1894 yılında Sultan II. Abdülhamid’in emriyle kurulmuş bulunan ve sadece İstanbul ile çevresindeki mahkemelere ait sicilleri ihtiva eden “Şer‘iyye Sicilleri Arşivi” görülmektedir. Cumhuriyet ilan edildikten sonra ise, bu sicillerin Adliye Vekâleti’nin emri altında vilâyet ve kaza merkezlerindeki mahkeme anbarlarına konulduğu, 1935’lerde Adliye Vekili Şükrü Saraçoğlu’na, bu sicillerinin korunması gerektiği ve hiç değilse Hicri 1300 tarihine kadar olanların mahalli kütüphanelere verilmesi ve buralarda korunması istenmektedir. Tarih için oldukça önemli olan bu kaynaklar, uzun süre bu şekilde korunduktan sonra Maarif Vekâleti’nin 3 Kasım 1941 tarih ve 4018/2182 sayılı emirleriyle müzelerde toplanmıştır.⁴⁵

Ancak, belirli merkezlerde toplatıldığını belirttiğimiz şer‘iyye sicillerinin kesin sayısı bilinmemektedir.⁴⁶ Bu sicillerin daha pratik ve daha yararlı bir şekilde kullanılabilmesi için çeşitli katalog⁴⁷ çalışmaları yapılmıştır. Fakat, Osmanlı Devleti’nin bütün sicillerini kapsamaması bakımından yetersizdir. Çünkü, bugün sınırlarımız dışında bulunan şer‘iyye sicillerinin de ülkemize kazandırılıp araştırmacıların hizmetine sunulması gerekir. Konu ile ilgili araştırmalardan, Yunanistan’da Selanik’teki Makedonya Enstitüsü’nde, Üsküp’te Makedonya Tarihi Enstitüsü’nde, Sofya Milli Kütüphanesi’nde, Kıbrıs’da, Kahire’de, Şam’da ve Basra’da Osmanlı devrinden kalma şer‘iyye sicillerinin bulunduğu bilinmektedir.⁴⁸

Çalışmamızın da ana kaynağı olan Isparta Şer‘iyye sicilleri daha önce Konya Mevlana Müzesi’nde bulunmakta iken, sonra Ankara Milli Kütüphane’ye getirilerek muhafaza altına alınmış, okuyucu ve araştırmacıların istifade edebilmesi için mikrofilmlere toplanmıştır. Ankara Milli Kütüphane’de Isparta ile ilgili 35 adet şer‘iyye

⁴⁵ Akgündüz, *a.g.e.*, s. 61.

⁴⁶ Bu konuda Cahit Baltacı 16973 sayısını vermektedir. Ayrıntılı bilgi için bkz. Cahit Baltacı, “Şer‘iyye Sicillerinin Tarihsel ve Kültürel Önemi”, *Osmanlı Arşivleri ve Osmanlı Araştırmaları Sempozyumu*, 1985, İstanbul, s. 131.

⁴⁷ Osman Ersoy, “Şer‘iyye Sicillerinin Toplu Kataloğuna Doğru”, *AÜDTCFD*, 1963, Cilt XXI, Sayı 3-4, s. 33-65; Mücteba İlgürel, “Şer‘iyye Sicillerinin Toplu Kataloğuna Doğru”, *Tarih Dergisi*, 1975, Sayı 28-29, s. 123-166; Yusuf Halaçoğlu, “Şer‘iyye Sicillerinin Toplu Kataloğuna Doğru”, *Tarih Dergisi*, 1976, Sayı 30, s. 99-108; Ahmet Akgündüz, *Şer‘iyye Sicilleri*, Cilt I-II, Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı Yayınları, İstanbul 1988.

⁴⁸ Baltacı, *a.g.m.*, s. 131.

sicili bulunmaktadır. Bu siciller 1007-1308/ 1598-1890 yılları arasını kapsamaktadır. 163 genel no ile başlayıp, 197 genel no ile son bulan Isparta Şer'iyeye Sicillerini genel ve özel numaralandırma tasnifi ve kapsadığı tarihler ile Akgündüz'ün eserine göre⁴⁹ şöyle sıralamak mümkündür:

Tablo 1: Isparta Şer'iyeye Sicillerinin Kataloğu

<i>GENEL NO</i>	<i>ÖZEL NO</i>	<i>TARİH</i>
163	1-M13	1007-1019
164	2-E31	1017-1039
165	3-E29	1027-1195
166	4-M14	1049-1109
167	5-M19	1046-1109
168	6-E11	1076-1098
169	7-E28	1116-1121
170	8-E13	1129-1181
171	9-E14	1145-1149
172	10-E27	1009-1152
173	11-E10	1151-1154
174	12-M28	1030-1064
175	13-E30	1179-1283
176	14-E32	1185-1187
177	15-E12	1194-1206
178	16-H9	1209-1233
179	17-A12	1216-1222
180	18-H9	1216-1222
181	19-H2	1240-1244
182	20-H6	1234-1252
183	21-L21	1246-1254
184	22-H7	1265-1268
185	23-A13	1263-1270
186	24-H8	1234-1272
187	25-L26	1271-1273
188	26-L33	1273-1274
189	27-H5	1279-1281
190	28-H1	1280-1282
191	29-H3	1282-1283
192	30-L19	1290-1298
193	31-H4	1290-1291
194	32-G7	1292-1295
195	33-F41	1298-1301
196	34-A11	1304-1307
197	35-F36	1292-1308

⁴⁹ Akgündüz, *a.g.e.*, s. 193-194.

Bu sicillerden öncelikle Nuri Köstüklü'nün çalışmış olduğu sicili burada zikrederim. Köstüklü, *1820-1836 Yıllarında Hamid Sancağı ve Türkiye (182 Numaralı Isparta Şer'iyeye Siciline Göre)*⁵⁰ isimli on yedi yıllık süreyi kapsayan çalışmasında, Tanzimat öncesinde önemli değişikliklerin ve çalkantıların yaşandığı Hamid Sancağı ve sancağa bağlı kazalar hakkında bilgi vermektedir. Yunan isyanları ve Osmanlı İnan savaşlarında Hamid Sancağı'ndan yapılan personel ve ikmal faaliyetleri, yine Tanzimat gibi önemli bir değişiklikten önce Isparta'da azınlıkların din işleri, seyahat tezkeresi ve Delil ocağının bozulmasından sonra Hamid Sancağı'nda alınan tedbirler gibi önemli konuları gün ışığına çıkartmıştır.

M. Sadık Akdemir ise, *170 ve 171 numaralı Şer'iyeye Sicillerine Göre XVIII. Yüzyılın İlk Yarısında Isparta'da Sosyo-Ekonomik ve Kültürel Hayat*⁵¹ isimli çalışmasında sicilinin kapsadığı 1717-1720 ve 1756-1760 tarihlerinde karşılaştırmalı olarak Isparta'nın o dönem sosyal, ekonomik ve kültürel yapısına ışık tutmuştur. Akdemir, Isparta'nın o dönemde idari teşkilatı, mahalle ve köylerini tespit ettikten sonra; nüfusunu, nakibü'l eşraflık makamı ve seyyidleri, gayr-i müslimler ve konar-göçerler gibi sosyal tabaka hakkında aydınlatıcı bilgi vermiştir. Ayrıca, o dönemde bulunan cami, mescid, tekke ve zaviye gibi dini yapılardan başka ilmi ve sosyal yapılardan da bahsetmiş, bu yapıları mahalle mahalle tespit etmiştir.

Ayşe Pul'un *H. 1151-1154 Tarihli Isparta Şer'iyeye Siciline Göre 18. yy.'da Isparta'nın Sosyo-Ekonomik ve İdari Yapısına Dair Bir Araştırma*⁵² isimli çalışmasına baktığımızda, Pul'un yine 18. Yüzyılın ilk yarısında Isparta'nın özellikle sosyo-ekonomik yönünde çalıştığı görülmektedir. Yine idari teşkilat bakımından bölgede görev alan memurlara kadar tespitte bulunmuştur.

Ercan Özyürek'in *158 numaralı Isparta Sicil Defteri ve Bu Sicilin Uluborlu Kent Tarihindeki Yeri*⁵³ isimli çalışması da genelde Isparta özelde Uluborlu hakkında bilgi vermektedir. Isparta ve çevresinin siyasi ve kültürel ortamı incelendiğinde Uluborlu ve

⁵⁰ Nuri Köstüklü, *1820-1836 Yıllarında Hamid Sancağı ve Türkiye (182 Numaralı Isparta Şer'iyeye Siciline Göre)*, Selçuk Üniversitesi Basımevi, Konya 1993.

⁵¹ M. Sadık Akdemir, "170 ve 171 numaralı Şer'iyeye Sicillerine Göre XVIII. Yüzyılın İlk Yarısında Isparta'da Sosyo-Ekonomik ve Kültürel Hayat", *Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Doktora Tezi)*, Isparta 2004.

⁵² Ayşe Pul, "H. 1151-1154 Tarihli Isparta Şer'iyeye Siciline Göre 18. yy.'da Isparta'nın Sosyo-Ekonomik ve İdari Yapısına Dair Bir Araştırma", *Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)*, Ankara 1994.

⁵³ Ercan Özyürek, "158 numaralı Isparta Sicil Defteri ve Bu Sicilin Uluborlu Kent Tarihindeki Yeri", *Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)*, Isparta 2002.

Eğirdir'in hem Selçuklu ve hem de Hamidoğulları döneminde önemli yerleşimler olduğu dikkati çekmektedir. I. Gıyaseddin Keyhüsrev'in Meliklik yaptığı Uluborlu daha sonra Hamidoğulları Beyliği'nin başkenti, I. Alaaddin Keykubad döneminde imar edilmeye başlayan Eğirdir aynı zamanda Hamidoğulları Beyliği'nin ikinci başkentidir. Her iki kentin de Bizans döneminde inşa edilmiş kaleleri bulunmaktadır. Yerleşimler bu dönemlerde kale içinde gelişen kale-kent özelliği taşımaktadır.⁵⁴

Nurhan Gedik'in *187 Numaralı Isparta Şer'iyeye Sicili (Transkripsiyon ve Edisyon Kritiği)*⁵⁵, Hatice Erdemir Palaz'ın *(1240-1244) (1824-1829) tarihli Isparta Şer'iyeye Sicili*⁵⁶, Halil Erdemir'in *1246-1254 (1831-1838) tarihli 183 numaralı Isparta Şer'iyeye Sicili Üzerine Bir İnceleme*⁵⁷, Ali Özçelik'in *171 Numaralı Şer'iyeye Siciline Göre Isparta'da Sosyal Hayat*⁵⁸ isimli çalışmalarında daha ziyade transkript ve kısa değerlendirmeler yapılmıştır.

Otuz beş adet şer'iyeye sicilinden sadece saydıklarımızın çalışılması alanın ne kadar yetersiz olduğunu göstermektedir. Ayrıca, çalışmalara bakıldığında çok azının transkript etmiş olduğu sicili değerlendirdiği ve bazı sonuçlara ulaştığı görülmektedir. Fakat, zaten önemli olan değerlendirme ve ham olan bilgileri yorumlayabilme bölge tarihine katkıda bulunabilmedir. İşte çalışmada, 1865 ve 1867 yıllarını kapsayan 191 numaralı Isparta şer'iyeye sicilin'deki birinci el bilgileri ikinci el kaynaklarla birleştirerek elimizden geldiğince yorumlamaya ve değerlendirmeye çalışılmıştır. Bunun sonucunda da genelde Osmanlı Devleti özelde ise, Isparta tarihine katkıda bulunulduğu düşünülmektedir.

⁵⁴ Hikmet Turhan Dağlıoğlu, "Hicrî Onuncu asırda (Hamidili) nde arazi, hasılat, nüfus ve aşiretlerin vaziyetleri ile vergi sistemleri", *Ün Dergisi*, 1940, Cilt XVII, Sayı 80-81, s. 1089-1092.

⁵⁵ Nurhan Gedik, "187 Numaralı Isparta Şer'iyeye Sicili (Transkripsiyon ve Edisyon Kritiği)", *Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)*, Konya 1997.

⁵⁶ Hatice Erdemir Palaz, "(1240-1244) (1824-1829) tarihli Isparta Şer'iyeye Sicili", *Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)*, Konya 1994.

⁵⁷ Halil Erdemir, "1246-1254 (1831-1838) tarihli 183 numaralı Isparta Şer'iyeye Sicili Üzerine Bir İnceleme", *Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)*, Konya 1995.

⁵⁸ Ali Özçelik, "1145-1150 Yılları Arasında Isparta'da Sosyal Hayat (171 Numaralı Şer'iyeye Siciline Göre)", *Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)*, Konya 1993.

3. 191 Numaralı Isparta Şer'iyeye Sicili: Transkripsiyon Ve Değerlendirmesinde Takip Edilen Metot

Yukarıda da belirttiğimiz gibi, tezimizin ana kaynağını Ankara Milli Kütüphane'de bulunan Isparta Şer'iyeye Sicillerinden 191 numaralı Isparta Şer'iyeye sicili oluşturmaktadır. Sicilin mikrofilmleri bu kütüphaneden alınarak fotokopileri çekilmiş ve içerdiği belgeler belirli bir plan çerçevesinde tek tek transkript edilmiştir.

İncelediğimiz 191 numaralı Isparta Şer'iyeye Sicili 19x50 ebadında olup, 184 sayfadır. 159 ve 160. sayfalar eksiktir. Bu nedenle bunların transkript ve değerlendirmesi yapılamamıştır. Deftere sonradan Latin harfleriyle numara verilmiştir, bu numaralandırma ilk kapağından başladığı için asıl numaralandırmaya göre bir numara ileriden gitmektedir. Çalışmamızda bu Latin harfler yerine eski numaralara göre tasnif yapılması tercih edilmiştir. Yazıları itibarıyla kısmen silik ve okunamayacak derecede olan kelimeler (....) işareti konularak boş bırakılmıştır. Yanlış okuma ihtimali olup, emin olmadığımız (özellikle gayr-i müslim isimleri) kelimelerin yanına (?) soru işareti konulmuştur.

Çalışmamızda Isparta Şer'iyeye Sicillerini belirtmek için "İŞS" şeklinde bir kısaltma kullanılmıştır. Kısaltmanın yanında bulunan rakam, sicilin kaç numaralı sicil kaydı olduğunu, sonraki sayfa numarasını, daha sonraki rakam da hüküm, belge numarasını göstermektedir. (Örnek: İŞS, 191/ 31-1)

Çalışmamızın oluşumunda şer'iyeye sicillerinin yanı sıra, Konya Vilayet Salnamelerinden yararlanılarak, sicillerde tespit edilemeyen konular gün ışığına çıkarılmaya çalışılmıştır.

Bu salnameler ve sicilin yanı sıra, çalışmamızın oluşturulmasında yukarıda belirttiğimiz çeşitli yıllarda yapılan tezlerden ve bölgenin tarihi, sosyal ve kültürel yapısı ile ilgili araştırma eserlerden de yararlanılmıştır. Bunların başında Böcüzade Süleyman Sami'nin *Kuruluşundan Bugüne Isparta Tarihi*⁵⁹ isimli eseri oldukça önemlidir. II. Meşrutiyet döneminde mebusluk ve daha sonra Isparta'da Belediye Başkanlığı yapan Böcüzade, eserini iki cilt halinde kaleme almıştır. I. Ciltte kuruluşundan 1908 yılında kadar Isparta hakkında bilgi verirken, II. Ciltte 1909'dan Cumhuriyet'in ilanına kadar meydana gelen olaylar hakkında bilgi vermiştir. Eserin aslı

⁵⁹ Böcüzade, *a.g.e.*

Osmanlıca olup, torunu Suat Seren Böcüzade tarafından 1983 yılında günümüz Türkçesine çevrilmiştir.

Bu eserin dışında Nuri Katırcıoğlu'nun *Bütün Isparta*⁶⁰, Mustafa Koç'un *Baris-Hamit-Hamitâbâd Tüm Yönleri ile Isparta*⁶¹, Sait Demirdal'ın *Bütünüyle Uluborlu*⁶², Süleyman Sükûti Yiğitbaşı'nın *Eğirdir-Felekâbad Tarihi*⁶³, Enver Süldür'ün, *Isparta Tarihi*⁶⁴ ve Zeki Arıkan'ın *XV. ve XVI. Yüzyıllarda Hamit Sancağı*⁶⁵ isimli çalışmalar direkt bölge tarihi çalışmaları oldukları için Isparta'nın idari, sosyal, kültürel ve ekonomik yönlerini sicil ile birlikte ortaya koymak açısından çalışmamıza önemli katkıları olmuştur.

Ayrıca, çalışmamızın hazırlanmasında, Isparta'da bir halk evi dergisi olan *Ün Dergisi*'nde yayınlanan makale ve incelemelerden de istifade edilmiştir. İlk olarak 1934 yılında yayımlanmaya başlayan bu dergi, varlığını 1949 yılına kadar sürdürmüştür. Önemli bir mahalli kaynak olan dergide, mahalli araştırmacıların yanı sıra devrin önemli ilim adamları, şairleri ve edebiyatçılarının da yazıları bulunmaktadır. Dergi, toplam 172 sayı olarak çıkarılmıştır. Isparta ve çevresi ile ilgili tarihi, sosyal, ekonomik ve kültürel pek çok araştırma ve inceleme bulunmaktadır.

Bu gibi yerel kaynaklar dışında, seyahatnameler, birinci ve ikinci el kaynaklar ile çeşitli makalelerden de yararlanılarak çalışma oluşturulmaya çalışılmıştır. 1865 ve 1867 yılları arasında 191 numaralı sicilde geçen kayıtların yönlendirdiği ölçüde bu dönemde Isparta kazası'nın idari, sosyal ve ekonomik durumu ortaya konmuştur. Her ne kadar sicilin kapsadığı yıllar 1865 ve 1867 olsa da ileriki bölümlerde de görüleceği üzere, genellikle sicilde geçen belgelerin 1866 ve 1867 yıllarında yoğunlaştığı tespit edilmiştir. Çalışmanın değerlendirilmesinde, yukarıda saydığımız Isparta ile ilgili mahallî kaynaklarla birlikte, Osmanlı tarihini inceleyen bazı ikinci el kaynaklar okunmuş ve sicilde fişlediğimiz kayıtlarla birleştirilerek zenginleştirilmeye çalışılmıştır. Fakat, ileriki bölümlerde de görüleceği üzere değerlendirmede bu ikinci el kaynaklarda bulunmayan bazı özgün bilgiler de ortaya konulmuştur. Bu açıdan çalışmanın yerel tarih

⁶⁰ Katırcıoğlu, *a.g.e.*

⁶¹ Koç, *a.g.e.*

⁶² Sait Demirdal, *Bütünüyle Uluborlu*, Acar Matbaası, İstanbul 1968.

⁶³ Yiğitbaşı, *a.g.e.*

⁶⁴ Enver Süldür, *Isparta Tarihi*, Üstün Sanat Matbaası, İzmir 1951.

⁶⁵ Arıkan, *a.g.e.*

bakımından Isparta tarihine, daha genel olan bazı konuları açısından da Osmanlı Tarihi'ne katkıda bulunacağı düşünölmektedir.

BİRİNCİ BÖLÜM

191 NUMARALI ISPARTA ŞER'İYYE SİCİLİNE GÖRE 1865-1867 YILLARINDA ISPARTA KAZASININ İDARİ YAPISI

1. Isparta Kazasının İdari Statüsü

Osmanlı Devleti'nde XIX. yüzyıl idarî reformları bir bütünlük arz etmektedir. Bu reformlarda, idarenin sadece belirli bölümlerinin ele alınmakla yetinilmediği görülmektedir. Gerçekten, bir merkezîyetçi düzenleme ve bütüncüllük söz konusudur. İdarenin mülkî ve askerî bütün şubelerinde, hatta cemiyet hayatında ve ülke çapında bir düzenleme görülmektedir. İdarî kadrolar bir bütün halinde birbirlerine yatay geçişin sağlandığı bir hiyerarşiye bağlanmakta, rütbelere ona göre tespit edilmektedir.⁶⁶

Gerçekten, XIX. yüzyıl Osmanlı Tarihi bir bakıma idarî reformlardan oluşan ve Osmanlı tarihinin panoramasını değiştiren bir devirdir. Bu idarî reformlar geçmişteki pragmatik uygulamalardan farklı bir muhtevaya ve tarza sahiptir. İdare artık belli bir dünya görüşünün, yani bürokrasinin modernist dünya görüşünün altındadır. XIX. yüzyıl Tanzimat Devri reformları yeni bir hukukşinaslık, yeni bir hukukî adaptasyon olayını Türk-İslam sahnesine getirmiştir. Bu nedenle Ortaylı'nın deyimıyla, “ XIX. yüzyıl Osmanlı Tarihi, hukukî açıdan bir kısmî “romanizasyon” geçirmektedir.”⁶⁷

XIX. yüzyılda Osmanlı Vilayet yönetimi merkezîyetçi esaslara göre düzenlenip, yatay bir hiyerarşiye bağlanmış ve idarî organlar teşekkül etmiştir. Önceleri eyalet denilen birimin adı vilayete çevrilerek, idare valilere bırakılmıştır. Liva ve kazada da mülkî amirler ve idarî organlar tespit edilmiştir.⁶⁸

Öte yandan, Hamidoğulları'ndan Eğirdir kolunun elindeki Isparta ve çevresine son devirlere kadar Hamid Sancağı, Antalya ve etrafına da Teke Sancağı denilmiş, Hamid veya Hamidili, 1393 yılında kurulan Anadolu Beylerbeyliğinin XVI. ve XVII. yüzyıllarındaki sancakları arasında yer almıştır. XVI. yüzyılda Hamid Sancağı'nın Afşar(Barla), Eğirdir, Gönen, Isparta, Keçiborlu, Şarkikaraağaç, Uluborlu, Yalvaç, Burdur, Ağlasun ve Gölhisar kazalarından oluştuğu belirtilmektedir.⁶⁹ Isparta ve

⁶⁶ Mutullah Sungur, “XIX. Yüzyıl Osmanlı Devleti'nde Taşra İdaresi ve Vilâyet Yönetimi”, *Türkler Ansiklopedisi*, 2002, Cilt XII, s.750.

⁶⁷ İlber Ortaylı, “Tanzimat Devrinde İdari Yapı”, *Osmanlı Devleti ve Medeniyeti Tarihi*, Cilt I, IRCICA, İstanbul 1994, s. 283.

⁶⁸ Ortaylı, *a.g.m.*, s. 283.

⁶⁹ Arıkan, *a.g.e.*, s. 40.

çevresinin bu dönemde kışın Antalya’da, yazın Isparta’da oturan valiler tarafından yönetildiği anlaşılmaktadır.⁷⁰

XVIII. yüzyılda Anadolu eyaletinin bir sancağı olan Hamidili, XIX. yüzyılda Konya Vilayetine bağlanmıştır. 1846’da Karaman/Konya vilayetine bağlanan Isparta 1867’de bu vilayetin bir sancak merkezi olmuştur. 1867 Vilayet Nizamnamesine göre, Konya Vilayeti’nde kalan Hamid Sancağı’nın kazaları şunlardır; Isparta Merkez Kaza, Burdur, Uluborlu, Havz-ı Karaağaç, Maa Gölhisar, ve Kemire ve Tefenni, Maa Barla ve Pavlu ve Ağros ve Eğridir.⁷¹ İleriki bölümlerde verilen örneklerde de görüleceği üzere, çalıştığımız sicilde geçen “Isparta sancağı”⁷² şeklindeki ifadelerde onun merkez kaza olduğunu göstermektedir. Fakat, bunun dışında Isparta’nın bu dönemde Konya vilayetine bağlı bir sancak olduğunu direkt olarak gösteren bir ferman elimizde bulunmamaktadır.

Hamid Sancağı 1877’deki yönetsel bölünmede yine Konya Merkez Sancağı, Niğde, Teke (Antalya), Hamid ve Burdur sancaklarıyla birlikte Konya Vilayeti’ne bağlı bulunmaktadır. Bu dönemde Hamid Sancağı’nın, Hamid Merkez Kaza, Eğridir, Uluborlu, Karaağaç ve Yalvaç olmak üzere toplam beş kazası görünmektedir. Bu bölünüm, 1892 ve 1904 devlet salnamelerinde de olduğu gibi korunmaktadır.⁷³

Isparta’nın çevresindeki yerleşim birimlerine baktığımızda; XIX. yüzyıl başlarında kazaların en büyüğünün Yalvaç olduğu anlaşılmaktadır. Çünkü, her zaman asker ve masraf taksiminde en fazla pay Yalvaç’a ayrılmıştır. Fakat, XV. ve XVI. yüzyıllarda bu durum tam tersine bir görünüm arz etmektedir. Nitekim, Zeki Arıkan’ın araştırmasına göre, XV. ve XVI. yüzyıllarda Yalvaç çok küçük bir beldedir. Bu konuda Arıkan’ın; “ Yalvaç, yakınında bulunan köylerden söz gelimi Hisarardı’dan küçüktür. Bu köyün (Başbakanlık Arşivi Tapu Tapu ve Tahrir Defteri 994’te) yetişkin erkek nüfusunun 137 olduğu göz önüne alınırsa, Yalvaç’ın ne kadar küçük olduğu anlaşılır.”⁷⁴ şeklindeki ifadesi, Yalvaç’ın ne kadar küçük bir yerleşim birimi olduğunu açıklamaya yetecektir.

XVI. yüzyılda durum böyle iken, XIX. yüzyıla gelinceye değin Yalvaç, bilhassa ekonomik bakımdan oldukça gelişmiştir. Bundan dolayı da nüfusu ziyadesiyle

⁷⁰ Böcüzade, *a.g.e.*, s. 28.

⁷¹ Böcüzade, *a.g.e.*, s. 213; Yurt Ansiklopedisi, *a.g.m.*, s. 3523.

⁷² İŞS., 191/2-4; İŞS., 191/3-3; İŞS., 191/7-1; İŞS., 191/8-2; İŞS., 191/41-1; İŞS., 191/182-2 vd.

⁷³ Salname-i Vilayet-i Konya, H. 1308, s. 166; Salname-i Vilayet-i Konya, H. 1322, s. 184.

⁷⁴ Arıkan, *a.g.e.*, s. 60.

artmıştır.⁷⁵ Böcüzade, XVIII. yüzyılın sonlarına doğru Yalvaç debbağhanelerinde renkli sahtiyanların ve kösele yapımının başladığını ve bu konuda epey ilerlemelerin görüldüğünden bahsetmektedir.⁷⁶ Yalvaç'ın bu durumu incelediğimiz belgede de görüleceği üzere devam etmektedir. Nitekim, bu belgelerde genelde Yalvaç'ta ticaretle uğraşıldığı ve borç-alacak davalarının olduğu görülmektedir.⁷⁷

Yine bu kazalardan olan Hoyran, Eğirdir gölünün kuzeyinde pek çok köyü içine alan bir bölgedir. 1522 tarihli bir tapu tahrir defterinde Hoyran adı bir mezra olarak geçmektedir. Daha sonra ise, Hoyran kazası oluşturulmuştur.⁷⁸ Katib Çelebi'ye göre Hoyran, Eğirdir gölünün kuzeyinde 36 pare karye bir hisardır. Bunun halkı sabıkan konar-göçer ulu yörük tairesindedir. Sonra kariyelerde mütemekkin olmuşlardır.⁷⁹ Çalışmamızdan anlaşıldığına göre, Hoyran, bu dönemde göçebe olup sonradan yerleşik hayata geçen Tırtar aşiretinin yoğun olarak yaşadığı bölgedir.⁸⁰

Öte yandan incelediğimiz belgelerde Hamid Sancağı'nın bir kazası olan İncir⁸¹ ise, bugün Isparta sınırları içerisinde bulunmamaktadır. Şemseddin Sâmî'nin *Kâmusu'l-a'lam* adlı eserinden anlaşıldığına göre, bu dönemde İncir Konya vilâyetinin Burdur sancak ve kazasında nahiye merkezi bir küçük kasaba olup, nahiye ekseriyen Ağlasun nahiyesiyle birlikte idare olunmaktadır.⁸²

2. Isparta Kazasının Mahalleleri Ve Köyleri

2.1 Mahalleler

Anadolu kentlerinde mahalle dendiğinde, genelde birbirini tanıyan, belirli ölçüde tutum ve davranışlarından sorumlu, sosyal dayanışma içindeki kişilerin yaşamlarını geçirdikleri evlerin oluştuğu, sınırları kesin çizgilerle ayrılmamış, bir veya birkaç sokağı olan camisi ya da mescidi bulunan bir alan anlaşılmaktadır.⁸³ Yine, bu alanda oturanların yönetimle ilişkilerinde kendilerini temsil eden ve Selçuklular döneminde

⁷⁵ Ayrıntılı bilgi için bkz. Kamile Gül Faydalı, "10597 Numaralı Temettuat Defterine Göre Yalvaç Kazası'nın Sosyal ve Ekonomik Yapısı", *Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)*, Isparta 2008, s. 35-36

⁷⁶ Böcüzade, *a.g.e.*, s. 192.

⁷⁷ Isparta Şer'iyye Sicili (İŞS.), 191/115-1; İŞS., 191/191-7; İŞS., 191/18-2 vd.

⁷⁸ Arıkan, *a.g.e.*, s. 41.

⁷⁹ Katib Çelebi, *a.g.e.*, s. 641.

⁸⁰ İŞS., 191/114-2; İŞS., 191/182-2 vd.

⁸¹ İŞS., 191/173-1; İŞS., 191/173-2; İŞS., 191/173-3; İŞS., 191/176-1; İŞS., 191/176-3; İŞS., 191/177-3; İŞS., 191/180-3 vd.

⁸² Şemseddin Sâmî, *Kâmusu'l-a'lam*, Cilt II, İstanbul 1306, s. 1047.

⁸³ Musa Çadırcı, *Tanzimat Sürecinde Türkiye Anadolu Kentleri*, İmge Kitabevi, Ankara 2011, s. 45-46.

“iğdiş” adı verilen temsilcinin olduğu, bu kişinin seçimle görevlendirildiği bilinmektedir.⁸⁴

Osmanlı şehrinde mahalle, insanların birbirlerini çok iyi tanıdıkları, bir ölçüde birbirlerinin davranışlarından sorumlu, sosyal dayanışma içerisinde birbirlerine her türlü konuda yardımcı oldukları yerdir. Bir diğer tanımıyla aynı mescitte ibadet eden cemaatin aileleriyle birlikte hayatlarını sürdürdükleri yerdir.⁸⁵

Ortaylı'nın ifadesiyle geleneksel Türk şehirlerindeki mahalle; “henüz sınıf ve statü farklarının biçimlendirmedeği bir fizikî mekândır. Bir paşanın konağının karşısında basit bir evkâf kâtibinin aşiboyalı küçük evi, ilmiye ricalinden bir efendinin kâşanesinin yanı başında mahalle suyolcusunun kulübesi bulunur. Bütün bu insanlar birbirleriyle her gün karşılaşır, etiket farklılıklarına rağmen muhatap olurlardı. Paşanın vekilharıcı ile müderrisin damadı, suyolcu ile evkâfın küçük kâtibi aynı kahvehanede toplanıp görüşürlerdi. 18. yüzyıl ve hatta 19. Yüzyıl başlarında büyük şehirlerin mahallelerinin bile toplumsal sınıflaşmaya göre biçimlenmiş, belirgin bir mekân farklılaşması yoktu. Geleneksel mahalle, adeta bir Şeyh Küşteri Meydanı, yani Karagöz perdesi gibidir. Orada dinsel farklılık hariç, imparatorluğun her sınıf ve her bölgesinden insanlar, belirli kurallar ve etiket çerçevesinde birlikte yaşarlardı. Mahalle mescidi ve kahvehane bir toplantı ve tartışma mahalli olup, kamuoyunun oluştuğu merkezlerdendi.”⁸⁶

Bu açıdan bakıldığında mahallelerin önemli işlevleri olan şehrin kesimlerinden olduğu ve toplumsal ilişkiler bazında, bireylerin bir arada yaşadıkları bu alanların etkisinin oldukça büyük olduğu görülmektedir.

Osmanlı şehrinde mahallenin merkezi camiidir. İmam ve muhtar mahallenin temsilcileri olup, birçok görevi beraber yürütmektedirler. Ayrıca, İmamlar ve muhtarlar mahallede doğanları, ölenleri, gidenleri ve gelenleri bilmek ve yazmak zorundadırlar.⁸⁷

Türklerin şehircilik anlayışları, İslâm dinine girmelerinden sonra mahalleler vasıtasıyla takip edilmektedir. Türkler, İslâm şehir tipinin üç ana ögesini, “cami, pazar ve hamamı”, Orta Asya şehir tipinde “iç kale, şehristan ve rabadı” birleştirmişlerdir.

⁸⁴ Mustafa Akdağ, *Türkiye'nin İktisadî ve İçtimai Tarihi*, YKY Yayınları, İstanbul 2010, s. 22.

⁸⁵ Özer Ergenç, “Osmanlı Şehrindeki “Mahalle”nin İşlev ve Nitelikleri Üzerine”, *Osmanlı Araştırmaları*, 1984, Cilt IV, s. 69.

⁸⁶ İlber Ortaylı, *Türkiye Teşkilat ve İdare Tarihi*, Cedid Neşriyat, Ankara 2008, s. 305.

⁸⁷ Dilâver Cebeci, *Tanzimat ve Türk Ailesi*, Bilgeoguz Yayınları, İstanbul 2009, s. 106.

Diğer unsurlar olan mahalle, bedesten ve çarşılar İslâm sonrası Türk şehirlerinin en belirgin özelliklerini oluşturmuşlardır.⁸⁸

XIX. yüzyılın ilk yarısında Isparta'nın otuz iki tane mahallesi bulunmaktadır. Bu durum tarihsel süreç içerisinde Isparta'nın mahalle⁸⁹ sayılarının arttığını göstermektedir. Çünkü, XVIII. yüzyılın ilk yarısında Isparta'da mevcut yirmi sekiz mahalle vardır.⁹⁰ Bu artış Akar, İncir, Ermeniyye ve Saçmacı isminde yeni mahallelerin kurulmasından kaynaklanmıştır.⁹¹ Fakat, zikredilen bu mahalleler XVIII. yüzyılın ilk yarısındaki kayıtlarda yer almamaktadır. Nitekim, bunlardan Ermeni mahallesi'nin XVIII. yüzyılın ikinci yarısında kurulduğu bilinmektedir.⁹² Bu yüzden diğer mahallelerin de yüzyılın ikinci yarısında kurulmuş olabileceğini düşünüyoruz. Ayrıca, bu dönemde yukarıda da belirttiğimiz üzere Hamid Sancağı'nın merkez kazası olan Isparta, bağlı olduğu sancağın kazaları içerisinde ekonomik güç ve nüfus itibarıyla Yalvaç, Karaağaç, ve Uluborlu'dan sonra gelmektedir. Bu durum çalıştığımız dönemde de devam etmektedir. Tıpkı XIX. yüzyılın birinci yarısında olduğu gibi, Isparta kazasında XIX. yüzyılın ikinci yarısında da otuz iki tane mahalle bulunmaktadır.

Öte yandan, Osmanlı mahallelerinde Müslüman ve gayr-i müslim mahallelerinin ayrı ayrı olduğu bilinmektedir. Gerçekten, İslâm şehirlerinin önemli bir özelliği olarak gösterilen dinsel ve etnik grupların ayrı semtlerde oturması örneği Isparta'da da görülmektedir. Nitekim, incelediğimiz 191 numaralı Isparta Şer'iyye sicil defterindeki tespitlerimizden Temel⁹³, Kemer⁹⁴, Çavuş⁹⁵ ve Emre⁹⁶ mahalleleri dışında bizzat gayr-i müslim isminden oluşan Ermeni⁹⁷ ve Rum⁹⁸ mahallerinde gayr-i Müslimlerin yaşadıkları tespit edilmiştir. Bunlardan başta Rum mahallesi'nde olmak üzere Temel

⁸⁸ Akdemir, *170 ve 171 numaralı Şer'iyye Sicillerine Göre XVIII. Yüzyılın İlk Yarısında Isparta'da Sosyo-Ekonomik ve Kültürel Hayat*, s. 53.

⁸⁹ Fehmi Aksu, "Isparta'nın Mahalle adları üzerinde bir araştırma", *Ün Dergisi*, 1944, Cilt 11, Sayı 123-124, s. 1715-1718.

⁹⁰ M. Sadık Akdemir, *XVIII. Yüzyılın İlk Yarısında (Sosyal, Ekonomik ve Kültürel Hayat)*, Isparta 2008, s. 65-84.

⁹¹ Fahrettin Tızlak, "XIX. Yüzyılın İlk Yarısında Isparta Kazasının İdari Durumu ve Avarız Hane Kayıtlarının Isparta'nın Nüfus Tahminlerinde Kullanılmayacağına Dair Bir Deneme", *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi (SDÜSBD)*, Prof. Dr. Bayram Kodaman'a Özel Sayısı, 2010, s. 115.

⁹² Böcüzade, *a.g.e.*, s. 30.

⁹³ İŞS., 191/12-3; İŞS., 191/13-1; İŞS., 191/17-3; İŞS., 191/33-1; İŞS., 191/40-1; İŞS., 191/54-2; İŞS., 191/71-2; İŞS., 191/79-1; İŞS., 191/152-1 vd.

⁹⁴ İŞS., 191/17-2; İŞS., 191/55-1; İŞS., 191/84-1; İŞS., 191/94-1; İŞS., 191/106-1; İŞS., 191/157-3 vd.

⁹⁵ İŞS., 191/55-2; İŞS., 191/57-2; İŞS., 191/65-3; İŞS., 191/77-1 vd.

⁹⁶ İŞS., 191/108-2; İŞS., 191/115-2; İŞS., 191/66-2; İŞS., 191/66-3 vd.

⁹⁷ İŞS., 191/25-2; İŞS., 191/32-1; İŞS., 191/65-1 vd.

⁹⁸ İŞS., 191/3-2; İŞS., 191/41-1 vd.

mahallesi, Kemer mahallesi, Çavuş ve Emre mahalleleri'nde Rumlar yaşamaktadır. İleride de bahsedeceğimiz üzere, Isparta'nın gayr-i müslim nüfusu içinde mahalle sayılarından da görüldüğü üzere, Rum nüfusu çoğunluğu teşkil etmektedir.

Ancak, incelediğimiz dönemde Müslüman ve gayr-i müslimlerin alışılmışın dışında birlikte yaşadıkları tespit edilmiştir. Gerçekten, Keçeci⁹⁹ ve Cedit¹⁰⁰ mahalleleri bunun en iyi göstergesidir. Bu açıdan Osmanlı düzeninde mahalleyi akrabaların oluşturdukları ya da aynı inancı ve mesleği paylaşanların yerleştikleri fizikî alan olarak tanımlamak doğru değildir. Yönetimsel ve toplumsal bir birim olarak algılamak daha doğru bir yaklaşım olacaktır.

Öte yandan, genelde Osmanlı şehirlerinde mahalle isimleri mescit ve cami isimleriyle anılmaktadır. Şüphesiz, bu mahallede toplumsal merkezin cami ve mescit olmasından kaynaklanmaktadır. Nitekim, mahallelerin de cami'yi merkeze alıp onun çevresinde çoğaldıkları bilinmektedir. Çalıştığımız defterde geçen, Cami'-i Kebir¹⁰¹ ve Cami'-i Atik mahalle¹⁰²leri bu duruma örnek verilebilir.

Yine Osmanlı mahallelerin tipik örneklerinden olan meslek gruplarının yerleştiği mahallelerde bu dönemde Isparta'da bulunmaktadır. Hayvan derisini tabaklayıp, işleyen derici esnafı olan Debbağhane mahallesi¹⁰³ ile av için doğan ve atmaca besleyenlerin oturdukları Doğancı mahallesi¹⁰⁴ buna örnek gösterilebilir.

Öte yandan, zengin ve hayırsever olan bazı meşhur kişilere izafeten verilen Hisar efendi¹⁰⁵ ve Kepeci mahallesi¹⁰⁶ ile yönetici, idareci ve devlet işleriyle meşgul olan bazı kişilerin isimlerinin verildiği Sülü Bey mahallesi¹⁰⁷, Yaylazâde mahallesi¹⁰⁸ ve Fazlullâh mahallesi¹⁰⁹ni de burada zikretmekte fayda vardır.

⁹⁹ İŞS., 191/87-2; İŞS., 191/88-1; İŞS., 191/106-2; İŞS., 191/150-4; İŞS., 191/4-3vd.

¹⁰⁰ İŞS., 191/138-2; İŞS., 191/140-3; İŞS., 191/40-2; İŞS., 191/98-1; İŞS., 191/98-2 vd.

¹⁰¹ İŞS., 191/48-1 vd.

¹⁰² İŞS., 191/105-1 vd.

¹⁰³ İŞS., 191/62-1 vd.

¹⁰⁴ İŞS., 191/66-1 vd.

¹⁰⁵ İŞS., 191/38-1 vd.

¹⁰⁶ İŞS., 191/95-1 vd.

¹⁰⁷ İŞS., 191/17-1 vd.

¹⁰⁸ İŞS., 191/23-1 vd.

¹⁰⁹ İŞS., 191/34-2 vd. ;İŞS., 191/75-3 vd.

Tablo: 2 1865-1867 Yıllarını Kapsayan 191 Numaralı Isparta Şer‘iyye Siciline Göre Isparta’da Bulunan Mahalleler

NO	MAHALLELERİN İSİMLERİ
1	<i>Keçeci Mahallesi</i>
2	<i>Yaylazâde Mahallesi</i>
3	<i>İskender Mahallesi</i>
4	<i>Sülü Bey Mahallesi</i>
5	<i>Rum Mahallesi</i>
6	<i>Fazlullâh Mahallesi</i>
7	<i>Germiyan Mahallesi</i>
8	<i>Hacı Elfi Mahallesi</i>
9	<i>Yenice Mahallesi</i>
10	<i>Hocazâde Mahallesi</i>
11	<i>Hacı İvaz Mahallesi</i>
12	<i>Tekye Mahallesi</i>
13	<i>Evrân Mahallesi</i>
14	<i>Temel Mahallesi</i>
15	<i>Karaağaç Mahallesi</i>
16	<i>Debbağhâne Mahallesi</i>
17	<i>Kemer Mahallesi</i>
18	<i>Cami ‘-i Atik Mahallesi</i>
19	<i>Doğancı Mahallesi</i>
20	<i>Ermeni Mahallesi</i>
21	<i>Cami ‘-i Kebir Mahallesi</i>
22	<i>Hisar Efendi Mahallesi</i>
23	<i>Çavuşlar Mahallesi</i>
24	<i>Cedid Mahallesi</i>
25	<i>Şeyh Mahallesi</i>
26	<i>Çarşı Mahallesi</i>
27	<i>Çavuş Mahallesi</i>
28	<i>Emre Mahallesi</i>
29	<i>Dere Mahallesi</i>
30	<i>Hoca Mahallesi</i>
31	<i>Ayineci Mahallesi</i>

2.2 Köyler

XIX. yüzyılın ilk yarısında Isparta merkez kazaya bağlı on dokuz adet köy bulunmaktadır. XVIII. yüzyılın ilk yarısında Isparta’ya ait köylerle karşılaştırıldığında, bu dönemde iki yeni köyün Isparta köyleri arasına girdiği görülmektedir. Bunlar, Çavuş ve Tarla Yeri’dir.¹¹⁰ Bu dönemde köylerden alınan vergilerden anlaşıldığına göre, gerek

¹¹⁰ Akdemir, a.g.e., s. 87-96.

nüfus potansiyeli açısından, gerekse ekonomik güç açısından en kuvvetli olan köyün Lağos olduğu, bunu Sav ve Ali köylerinin takip ettiği görülmektedir.¹¹¹

1865 ve 1867 yıllarını kapsayan çalışmamızda ise, Isparta kazasına bağlı on iki tane köy tespit edilmiştir. Bunlar aşağıdaki tabloda sıralanmıştır:

Tablo: 3 1865-1867 Yıllarını Kapsayan 191 Numaralı Isparta Şer‘iyye Siciline Göre Isparta’da Bulunan Köyler

<i>NO</i>	<i>KÖYLERİN İSİMLERİ</i>
1	<i>Ali Köyü</i>
2	<i>Sav Köyü</i>
3	<i>Kestel Köyü</i>
4	<i>Erkenez Köyü</i>
5	<i>Kuyucuk Köyü</i>
6	<i>Lağos Köyü</i>
7	<i>Senirkend Köyü</i>
8	<i>Çukur Köyü</i>
9	<i>Çünür Köyü</i>
10	<i>Dâr-ı Viran Köyü</i>
11	<i>Deregözü Köyü</i>
12	<i>Geyran Köyü</i>

Köy, Osmanlı düzeyinde en küçük yönetim birimi olmakla beraber bu birimde idari görevlerin yerine getirilmesinde dönemlere göre farklılıklar gözlenmiştir. Her dönemde halkın köy düzeyinde temsilcileri vasıtasıyla hükümet görevlileri nezdinde temsil edildikleri, köyü temsil eden bu kimselerin genellikle “kethüda” bazen de “ihtiyar” adıyla anıldıkları ve imamların da köy yönetiminde bunlarla birlikte söz sahibi oldukları görülmektedir.¹¹² Muhtarlık teşkilatı kurulduktan sonra da imamların bu etkinliğini devam ettirdikleri bilinmektedir.

Muhtarların yanı sıra mahalle ve köy yönetiminde imamların da etkinlikleri bulunmaktadır. Yukarıda da belirttiğimiz üzere, muhtarlık kurumu yokken köy kethüdası ve ihtiyarının yanı sıra imam, muhtarlara verilen görevleri de üstlenmiştir. Muhtarlık kurumundan sonra ise, muhtara yardımcı olacak ve bir bakıma da onun işlerini denetleyecektir. Çünkü, çoğu yerde imamın muhtarlara kefil edilmek yoluyla etkinliklerinin sürdürdükleri görülmektedir.

Çalıştığımız dönemde de imamların etkinliklerini devam ettirdikleri görülmektedir. Nitekim, bu dönemde Isparta kazasına bağlı mahallelerin “mahalle-i

¹¹¹ Tızlak, *ag.m.*, s. 116.

¹¹² Çadircı, *a.g.e.*, s. 57.

mezbûre imam ve muhtararı”¹¹³ isimli iki kişi tarafından yönetildiği yani yukarıda da bahsettiğimiz gibi imamların muhtarlara yardımcı bir bakıma denetçi olarak çalıştıkları gözlemlenmiştir. Mesela, muhtarın görevlerinden olan köy ve mahalleden başka bir kente, köye veya mahalleye taşınmak isteyenlere mühürlü pusula (ilmuhaber) verilmesinin bile “*mahalle-i mezbûre imam ve muhtararı*” unvanı taşıyan iki kişinin vermesi pek çok belgeye yansımıştır.¹¹⁴ Köylerde ise, sadece imam¹¹⁵ların etkin olduğu tespit edilmiştir. Hatta, bazı mahallelerde de yetkili kişi olarak sadece İmam¹¹⁶ın ismi geçmektedir.

Ortaylı ise, imamın yetkileri hakkında şunları söylemektedir; “On dokuzuncu yüzyılın ilk yarısına kadar, mahalleleri yönetenler imamlardı. İmam, padişah beratı ile tayin edilip, aynı zamanda mülkî ve beledî bir amir olan kadının mahalle düzeyindeki temsilcilerindendi. (Gayrimüslim mahallelerinde bu görev, ruhani reis ve cemaatin kocabaşısına aittir.) İmam, doğum-ölüm gibi nüfus kayıtlarını tutardı. Bundan başka bir kimsenin o mahalleye yerleşmesi için, mahallenin sakinlerinden birinin ve imamın kefaleti şarttı. İmam böylece zincirleme olarak birbirine kefil olan mahalle halkının hepsinin kefilidir. İmamın en önemli görevi ise, mahalle sakinlerine isabet eden verginin tevzii ve tahsilini yürütmektir. Zamanla mahalle imamları bu son görevlerini kötüye kullanmışlardır.”¹¹⁷ Bu açıdan bakıldığında, imamın muhtarlık teşkilatı kurulmadan önceki etkinliğini muhtarlıktan sonra da katlayarak devam ettirdiği, mahalle ve köylerin yönetiminde (belgelerden verdiğimiz örneklerle de) hep ön planda olduğu görülmektedir.

¹¹³ İSS., 191/67-3; İSS., 191/68-1; İSS., 191/145-2; İSS., 191/149-1; İSS., 191/155-3; İSS., 191/155-4 vd.

¹¹⁴ İSS., 191/148-3; İSS., 191/155-3; İSS., 191/2-2 vd.

¹¹⁵ İSS., 191/1-3; İSS., 191/93-1; İSS., 191/147-2; İSS., 191/153-1 vd.

¹¹⁶ İSS., 191/66-1; İSS., 191/139-2; İSS., 191/148-3 vd.

¹¹⁷ İlber Ortaylı, *Tanzimat Devrinde Osmanlı Mahallî İdareleri (1840-1880)*, TTK Yayınları, Ankara 2011, s. 107-108.

İKİNCİ BÖLÜM

191 NUMARALI ISPARTA ŞER'İYYE SİCİLİNE GÖRE 1865-1867 YILLARINDA ISPARTA'NIN SOSYAL YAPISI

1. Isparta Kazasının Nüfus Yapısı

Isparta tarihi üzerine yapılan araştırmalarda şehrin XV. ve XVI. yüzyıllardaki nüfusu konusunda Arıkan, tapu tahrir defterlerinden istifade etmek suretiyle birtakım bilgiler ortaya koymuştur.¹¹⁸ Bunun dışında XVII. ve XVIII. yüzyıllardaki nüfusu konusunda herhangi bir inceleme bulunmamaktadır. Isparta'yı ziyaret eden Evliya Çelebi ve Katib Çelebi bile bu konu hakkında bilgi vermemektedir. Sadece Akdemir, avâriz-hane kayıtlarını inceleyerek, XVIII. yüzyılın ilk yarısında Isparta merkez nüfusunun 6500-7000 olduğunu tespit etmiştir.¹¹⁹

1826 tarihinde Yeniçeri Ocağı'nı kaldırdıktan sonra, Sultan Mahmud devlet müesseselerinde askeri, mali ve sosyal alanlarda ıslahat hareketlerine girişmiştir. Ancak, bu alanlarda amacını gerçekleştirebilmesi için devletin mali gücünün, nüfusunun ve sosyal özelliğinin iyice araştırılması gerekmektedir. İşte, bunları tespit etmek için 1831 tarihinde Osmanlı Devleti'nde ilk genel nüfus sayımı yapılmıştır. Bu sayıma göre, Isparta merkezinde bulunan nüfus 4598 kişidir. Ama bu sadece erkek nüfustur. Bir bu kadar da kadın nüfus olduğu göz önüne alınırsa 9196 kişi ortaya çıkmaktadır. Köylerin nüfusu ise 3424'tür. Köylerle beraber Isparta'nın toplam genel nüfusu 12620 olarak sonuçlanmıştır.¹²⁰ Yani, Isparta'nın o tarihteki nüfusu ortalama 12600 civarındadır.¹²¹

1835 yılında ise, Hamid Sancağı'nın 14 kaza, 12 kasaba ve 316 mahalle ve köye sahip olduğu görülmektedir. Nefs-i Isparta diye bilinen Isparta merkezinde 28 mahallenin bulunduğu ve bu mahallelerden altısının gayr-i müslim tebaadan oluştuğu ve toplam 2480 hanede 6452 nüfusun yerleşmiş olup bu yerleşimcilerin ağırlıklı olarak esnaflık ve zanaatkârlıkla geçimini temin ettiği tespit edilmiştir.¹²²

Çalıştığımız döneme baktığımızda, XIX. yüzyılın ikinci yarısını kapsayan bu dönemde Isparta'nın nüfusunun ne kadar olduğu konusunda 191 numaralı Isparta şer'iyeye siciline dayanarak kesin bir sonuca ulaşmak mümkün görünmemektedir.

¹¹⁸ Arıkan, *a.g.e.*, s. 47-50; Feridun Emecen, "Isparta", *DİA*, İstanbul 1999, Cilt XIX, s. 197-198.

¹¹⁹ Akdemir, *a.g.t.*, s. 96.

¹²⁰ Akdemir, *a.g.t.*, s. 92.

¹²¹ Emecen, *a.g.m.*, s. 198; Kemal H. Karpat, *Osmanlı Nüfusu (1830-1914) Demografik ve Sosyal Özellikleri*, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul 2003, s. 152.

¹²² M. Fehmi, "Yüz Sene Evvel Isparta", *Ün Dergisi*, 1934, Cilt I, Sayı IV, s. 67-68.

Çünkü, elimizde tamamen vergi toplanmasına yönelik olarak düzenlenmiş olan avâriz-hâne¹²³ kayıtlarıyla ilgili bir belge bulunmamaktadır.

Ancak burada şurada belirtmek gerekir ki, nüfus tahminlerinde avâriz-hane sayılarını ölçü olarak almak ve böylece bir sonuca gitmeye çalışmak sakıncalıdır. Çünkü, bir avâriz-hanesinin kaç gerçek haneyi ifade ettiği sorusuna kesin bir cevap verilememektedir, bunun da nedeni avâriz hanelerinin ifade ettiği gerçek hane sayısının bölgeden bölgeye değişiklik göstermesidir.¹²⁴

Ancak, çalışmamızdan tespit ettiğimize göre, çalıştığımız dönemde Isparta'da Türkler çoğunlukta bulunmaktadır. Çünkü, otuz iki tane mahalle içerisinde sadece altı tane mahallede gayr-i müslimler yaşamaktadır. Bunlar; Temel¹²⁵, Kemer¹²⁶, Emre¹²⁷, Çavuş¹²⁸, Rum¹²⁹ ve Ermeni¹³⁰ mahalleleridir. Bunlar içerisinde de şüphesiz çoğunluğu Rumlar teşkil etmektedir. Çünkü, zikredilen mahallelerden adından da anlaşılacağı üzere sadece, Ermeni mahallesinde Ermeniler bulunmakta, diğer beş mahallede Rumlar yaşamaktadır. Yine bu dönemde Müslüman ve gayr-i müslimlerin karışık yaşadığı Keçeci ve Cedid mahallelerinde de Rum nüfusun bulunduğu görülmektedir.¹³¹

1872-1873 yıllarında yapılan emlak ve nüfus sayımına göre, Isparta merkez kazası köyleriyle birlikte 41 mahalle, 27 köy ve 6660 hane olup nüfusu; 28.156'sı Müslüman, 4402'si Rum ve 552'si de Ermeni olmak üzere toplam 33.110'dur.¹³² 1877-1878 yıllarında Hamid Sancağı (Isparta, Eğirdir, Uluborlu, Yalvaç, Karaağaç)'nın toplam nüfusu 52.649 olup hane sayısı 17.702'dir.¹³³ Yine 1883 tarihli Konya Vilâyet salnamesi'nde merkez kasabanın 8559 erkek nüfusu bulunduğu, bunun 2087'sinin Rum, 235'inin Ermeni olduğu toplam hane sayısının ise 3220'ye ulaştığı kaydedilmektedir.¹³⁴

¹²³ Avâriz-hane defterleri Tanzimat'a kadar Osmanlı'da olağanüstü durumlarda ve özellikle savaş zamanlarında savaş masraflarını karşılamak üzere halkın doğrudan merkezi yönetime vermek zorunda olduğu her türlü hizmet ve para şeklindeki verginin adı olan avâriz veya avâriz-ı divâniye diye de bilinen vergilerin tahsili için tutulan defterlerdir.

¹²⁴ Bu konuda daha geniş bilgi için bkz. Tızlak, *a.g.m.*, s. 120-123.

¹²⁵ İŞŞ., 191/79-1 vd.

¹²⁶ İŞŞ., 191/157-1 vd.

¹²⁷ İŞŞ., 191/66-3 vd.

¹²⁸ İŞŞ., 191/77-1 vd.

¹²⁹ İŞŞ., 191/41-1 vd.

¹³⁰ İŞŞ., 191/65-1 vd.

¹³¹ İŞŞ., 191/98-1; İŞŞ., 191/98-2; İŞŞ., 191/150-4 vd.

¹³² Böcüzade, *a.g.e.*, s. 5.

¹³³ Karpat, *a.g.e.*, s. 159.

¹³⁴ Salname-i Vilayet-i Konya, H. 1300, s. 221.

1882-1893 yıllarında da 43.561 Müslüman, 4524 Rum, 619 Ermeni Isparta merkez kazasında yaşamaktadır.¹³⁵

2. Isparta Kazası'nda Aile

İslâm ailesi, bir dizi hukukî ve ahlakî sonuçlar doğuran, yükümlülükler getiren maddî ve manevî bağların birbirine bağladığı fertlerden oluşmaktadır. Bir çatı altında otursunlar oturmasınlar akrabalık bağı ile bağlı bulunan birçok kişiyi içine almaktadır. Bu geniş çerçeve içinde birbirine sevgi ve saygı ile bağlı bulunan, karşılık beklemeden yardımlaşan ve dayanışan, bu sayede huzura, güvene ve mutluluğa kavuşan fertlerin meydana getirdiği aileler birbirine eklenerek toplumu oluşturmaktadır. Bu açıdan bakıldığında ailenin, toplumun yapı taşı en küçük çekirdeği olması bakımından toplum; daha geniş açıdan bakıldığında, devlet için dünya için ne kadar önemli olduğu görülmektedir.

Zira, insanların birlikte yaşadığı mahallelerde ailenin toplum içindeki önemini Ortaylı, şu şekilde ifade etmektedir. “Osmanlı mahallesi aile ile organik bir bağ içindeydi. Doğum, evlenme, ölüm mahalleyi ortaklaşa ilgilendiren ve dayanışmaya sevk eden olaylardır. Ferdin doğumunda, evliliğinde, ölümünde şahidi mahalle halkıdır ve hayatın bu üç safhası o sayede meşrulaşır. Çocuk mahalleli tarafından kutsanır, “Al” denen cinin lohusayı basmasına karşı (muhtemelen loğusa humması denen hastalığın ârazı) sadece hane halkı değil, mahalleli dualar eder, tütsüler yakar, adaklar adar. Gene de loğusa evini bütün mahalle kadın, çoluk çocuk doldurur doldurur, boşaltır. Loğusa hamamı bir mahalle ritüeli, bir ortak cemaat gösterisidir. Çocuk bütün mahalleli arasında büyür. Akdeniz dünyasında kentsel-kırsal alanda anonim hitab biçimleri “amca” ve “teyze”; “abla” ve “ağabey”dir. Mahalle halkıyla çocuk arasında bu dört yakınlaştırıcı hitabla ilişki kuruludur.”¹³⁶

Öte yandan, Osmanlı aile hukuku esas itibariyle örfi hukuk yanında İslâm aile hukukunun yani şer‘î hukukun bir uygulamasından ibarettir. İslâm aile hukuku, Osmanlı Devleti’nde resmi mezhep olarak kabul edilen Hanefî mezhebinin içtihatlarına göre uygulanmıştır.

Osmanlı toplumundaki aile yapısı ve uygulamaları ile ilgili şer‘iyye sicillerinde pek çok örnek görülmektedir. Gerçekten, siciller bu konuda birinci el kaynak olması

¹³⁵ Karpat, *a.g.e.*, s. 182.

¹³⁶ İlber Ortaylı, *Osmanlı Toplumunda Aile*, Timaş Yayınları, İstanbul 2010, s. 50.

bakımından çok değerli malzemeler içermekte, Osmanlı ailesi hakkında pek çok önemli konuyu açığa kavuşturmaktadır. Çalıştığımız 191 numaralı Isparta Şer'iyeye Sicili'nde bu konu hakkında bolca veri bulunmaktadır. Bu yüzden bu bölümde bu konuya elimizden geldiği ölçüde katkıda bulunulmaya çalışılacaktır.

2.1 Isparta Kazası'nda Evlenme-Boşanma

Aile müessesesinin teşekkülünde en önemli adım muhakkak ki nikâhtır. Nikâh akdi, daha önce birbirine yabancı olan bir kadınla bir erkeği karı-koca hâline getirmekte, bunları yeni kurulan bir aile çatısının esas unsurları kılmaktadır. Nikâh akdinin meydana getirdiği bağ yalnızca karı-kocayı birbirine bağlamakla kalmayıp, iki tarafın usûl (ana, baba, dede, nine...) ve fûrû'unu (oğul, kız, torunlar...) da akrabalık (sıhriyet) hududu içine sokmaktadır.¹³⁷

İslâm'da evlenme akdi, şekil şartlarından oldukça uzak, basit ve kolay bir hukukî işlemdir. Evlenme ehliyeti taşıyan aralarında evlenmeye engel bir durum bulunmayan bir kadınla bir erkek, uygun şahitler huzurunda iradelerini beyan ederek akitleri yapıp, evlendirilmektedirler.

İslâm hukukunda nikâh, esas itibariyle tarafların ve şahitlerin iştirakiyle akdedilen medenî bir akit; muteber olabilmesi için resmî bir memurun veya bir din adamının huzurunda yapılması şart değildir. Nikâh akdi için İslâm hukukunda aranılan şartların gerçekleştiği her akit, sahih ve muteberdir. Bu şartlar arasında nikâhın bir hukukçu veya bir din adamının huzurunda kıyılması şartı yoktur. Evlilikte esas olan şahitlerle ve usulüne uygun olarak evliliğin ilan edilmesi etrafa duyurulmasıdır.¹³⁸ Gerçekten, evlenme birçok yerde mahkeme siciline kaydedilmemektedir. Çiftlerin sözü ve toplumun kabulü ile evlilik teşekkül etmekte, bunun hukuka aykırı yönü bulunmamaktadır. Yani, imam nikâhı bir bakıma bir ritüeldir.¹³⁹

Ancak, ne var ki nikâh akdinin önemi ve cemiyet hayatında oynadığı rol dolayısıyla erken devirlerden itibaren bu akit, gelişigüzel bir şekilde akdedilmemiş; bunun hukukî yönünü bilen ve önüne gelen evlilikte bunun gerçekleşip gerçekleşmediğini kontrol eden bir meslek adamının huzurunda yapılmasına önem

¹³⁷ Hayrettin Karaman, "İslâmın Getirdiği Aile Anlayışı", *Sosyo-Kültürel Değişme Sürecinde Türk Ailesi*, Ankara 1992, s. 388.

¹³⁸ M. Âkif Aydın, "Osmanlı Hukukunda Nikâh Akitleri", *Osmanlı Araştırmaları*, 1982, Cilt III, İ.Ü Edebiyat Fakültesi Yayınları, s. 1.

¹³⁹ Ortaylı, *Osmanlı Toplumunda Aile*, s. 51 ve 110; Karaman, *a.g.m.*, s. 388; Aydın, *a.g.m.*, s. 1.

verilmiştir. Bu kişi bazen bir hakim veya nâibi, bazen de hakim kontrolünde bir din adamı olmuştur.¹⁴⁰

Çeşitli sebeplerle kadıya başvuramayanların nikâhları ise, yine kadı kontrolünde mahalle imamları tarafından kıyılmaktadır. Ancak, imamlar her istendiğinde hemen nikâh kıyamamakta; taraflar buldukları yer mahkemesinden nikâh için gerekli izni alıp, o din adamına hitâben bir izin kâğıdı “izinnâme” getirdiklerinde bu vazifeyi yerine getirmekteydiler. Burada kadı izninin aranması şüphesiz evlenme şartlarının gerçekleşmiş olduğunun, bir başka ifadeyle tarafların evlenmeye mani‘ bir durumlarının bulunmadığının yetkili bir hakim tarafından tespiti amacıyla yapılmaktadır. Zira böyle bir şey yapılmadığında ileride bu konu tekrar dava konusu olabilmektedir.¹⁴¹

191 numaralı sicilde bu konu ile ilgili yani imâm nikâhı ile ilgili 23 Nisan 1866 tarihli şöyle bir kayıt bulunmaktadır: “Medine-i Isparta mahallâtından Yaylazâde mahallesinde sâkin zenci işbu bâis-ül i‘lâm Abdullâh bin Abdullâh medine-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer‘îmizde mezbûrun Mollası Mehmed Ağa hazır olduğu hâlde medine-i mezbûr kurâsından Dâr-ı viran karyesinde sâkin ma‘rifetu’z-zât Emine binti Ömer nâm bâliğ-i bâkire-yi mezbûrenin babası mezbûr Ömer ve karındaşı Mustafa hazır oldukları hâlde mezbûre Emine tarih-i i‘lâm senesi mâh-ı hâlin üçüncü çıkarşenbe günü gecesini sa‘at bir buçuk râddelerinde karındaşı hazır-ı mezbûr Mustafâyı tarafında indü’l-şâhid nikâha vekil iderek karye-i mezkûrun İmâmı Ali Molla bin Alinin telkininde yüz altmış altı gurus mehr-i mü’eccel tesmiyesiyle karındaşı hâzır-ı mezbûr Mustafa akdi bana izâfetle müvekkilesi kız karındaşı mezbûr Emineyi lede’l-asûde Mollam hazır-ı mezbûrun akd ve tezvîc ve tenkîh ve hâzır-ı mezbûrun izni ve vekâletiyle ben dahi tezvîc ve tenkîh ve kabûl itmemele ol-vech ile zevce-i gayr-ı medhûl behâm iken nefsinin bana teslîm ve temkîd-i imtinâ‘ itmekle sûal olunub nefsinin bana temkîn-i mezbûr Emine’ye tenbîh olunmak murâdımdır deyu...”¹⁴² Kısaca söylemek gerekirse belge, Isparta’nın Yaylazâde mahallesinde bulunan Abdullah ile Dâr-ı Viran köyünde bulunan Ömer kızı Emine’nin, köyün İmamı Molla Ali oğlu Ali’nin ve kızın kardeşi Mustafa’nın da vekil olmasıyla kıyılan nikâhı içermektedir. Bunun dışında çalıştığımız sicilde imam nikâhına rastlanılmamıştır. Genelde bütün kayıtlarda nikâhın kadı tarafından kıyıldığı

¹⁴⁰ M. Âkif Aydın, “Osmanlılarda Aile Hukukunun Tarihi Tekamülü”, *Sosyo-Kültürel Değişme Sürecinde Türk Ailesi*, Ankara 1992, s. 437-441.

¹⁴¹ Ziya Kazıcı, *Osmanlı Devleti’nde Toplum Yapısı*, Bilge Yayınları, İstanbul 2003, s. 193.

¹⁴² İŞS., 191/1-3.

görülmektedir.¹⁴³ Bu da XIX. yüzyılın ikinci yarısında devletin artık nikâh gibi sosyal bir bağı eline aldığını ve ne kadar önem verdiğini göstermektedir.

Öte yandan, gerek fetvalarda, gerek izinnâmelerde ve sicillere kaydedilmiş nikâh akidlerinde mutlaka evlenecek kızın bu evliliğe razı olması şartı getirilmektedir. Nikâhta küçüklerin veya bâliğ olmuş olsa dahi kadının velisinin nikâha muvafakat etmesi de bu dönemde önem verilen bir başka husustur.¹⁴⁴ Bu konuda sicilimizde bolca malzeme bulunmaktadır. Örnek verecek olursak 25 Eylül 1866 tarihli belgede; “Medine-i Ispartaya muzâf Gölcük nâm mehalde hayme nişin Milli aşîret mahallâtından Kızıl Miski mahallesinde sâkin işbu bâisetü’l-i’lâm Arab oğlu Mehmed bin Ahmed medine-i mezbûr meclisine ma’kûd meclis-i şer’imizde mahalle-i mezkûre sâkinlerinden ma’rifetü’z-zât Â’îşe bint-i Ahmed nâm Bilgâ muvâcehesinde mezbûr Â’îşenin babası mezbûr Ahmed hazır olduğu hâlde mezbûr Â’îşe geçen seksan iki senesi ramazânü’l-mübârekesinin on beşinci günü Antalyaya muzâf Günseki nâm mehalde aşîret-i merkûmeden ve mahalle-i mezkûre ahâlisinden gâibet-ü ani’l-meclis Veli bin Hüseyin bin Abdullâhın menzilinde yüz bir guruş mehr-i mü’eccel tesmîyesiyle nefsini lede’l-şühûd bana tezvîc ben dahi tezvîc ve kabûl itmişken...”¹⁴⁵ denilerek, kızın babasının nikâhta hazır bulunduğu görülmektedir. Genelde, babanın vekil olduğu bu tür nikâhlara bazen erkek kardeşlerin de vekil olduğu tespit edilmiştir. Nitekim, buna 23 Nisan 1866 tarihli bir başka kayıtla şöyle bir örnek vermek mümkündür: “Medine-i Isparta mahallâtından Yaylazâde mahallesinde sâkin zenci işbu bâis-ül i’lâm Abdullâh bin Abdullâh medine-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer’imizde mezbûrun Mollası Mehmed Ağa hazır olduğu hâlde medine-i mezbûr kurâsından Dâr-ı viran karyesinde sâkin ma’rifetü’z-zât Emine binti Ömer nâm bâliğ-i bâkire-i mezbûrenin babası mezbûr Ömer ve karındaşı Mustafa hazır oldukları hâlde mezbûre Emine tarih-i i’lâm senesi mâh-ı hâlin üçüncü çiharşenbe günü gecesi sa’at bir buçuk râddelerinde karındaşı hazır-ı mezbûr Mustafâ tarafında indü’l-şâhid nikâha vekil iderek...”¹⁴⁶ Yani, baba var iken bile erkek kardeşler hem baba ile hem de tek başlarına kız kardeşlerine vekillik yapmaktadırlar.

¹⁴³ İSS., 191/39-3; İSS., 191/75-2; İSS., 191/140-2; İSS., 191/170-4 vd.

¹⁴⁴ Saim Savaş, “Fetva ve Şer’iyye Sicillerine Göre Ailenin Teşekkülü ve Dağılması”, *Sosyo-Kültürel Değişme Sürecinde Türk Ailesi*, Ankara 1992, s. 513; Hamza Aktan, “İslâm Aile Hukuku”, *Sosyo-Kültürel Değişme Sürecinde Türk Ailesi*, Ankara 1992, s. 400.

¹⁴⁵ İSS., 191/102-2.

¹⁴⁶ İSS., 191/1-3.

Birçok geleneksel toplumda olduğu gibi Osmanlı toplumunda da ayrı dinden gruplar arasında evlenme çok azdır. İslam hükümleri Müslüman erkeğe bu hakkı vermekle birlikte¹⁴⁷, gayr-i müslim cemaatler bu gibi gelişmeleri canla başla önlemişlerdir. Hatta belli ki aşiretler bile kendi aralarında evlenmektedirler. Nitekim, çalışmış olduğumuz 191 numaralı Isparta Şer‘iyye sicilinde, Hacı Karalu aşiretinden Mustafa kızı Meryem ile yine aynı aşiretten Şakir efendi oğlu Molla Mehmed’in nikâhları bulunmaktadır.¹⁴⁸ Yani, o dönemde insanların evlilik konusunda başka toplumlara kapalı olduğu verdiğimiz bu örnekle de pekişmektedir. Bunun dışında çalışmamızda ne Müslüman gayr-i müslim evliliğine ne de diğer cemaatler arası evliliğe rastlanmamıştır.

İslâm hukukunda evliliğin mali hükümleri büyük önem arz etmektedir. Şer‘î hukuka göre kadın mülkiyet hakkına sahiptir ve eğer tam eda ehliyeti varsa kimsenin rızasına ihtiyaç olmaksızın malları üzerinde karşılıklı ve karşılıksız her türlü tasarrufta bulunabilmektedir. Evlenme, bu konuda hiçbir değişiklik yapmamaktadır. İslâm hukuku eşler arasında tam bir mal ayrılığı rejimi kabul etmiştir. Kadın, kocasının rızasını almadan kendi malları üzerinde dilediği gibi tasarrufta bulunabilmektedir. İşte bu mal ayrılığı rejimi çerçevesinde kocanın kadına verdiği mehir de kadının mal varlığına dahil olmakta ve ne koca ne de baba mehirde hak iddia edememektedirler.¹⁴⁹

Mehir, evlenirken erkeğin kadına verdiği belli miktardaki para ve eşyadır. Mehir, evlenmenin gerçekleştiği anda ödenebildiği gibi daha sonraki bir tarihte de ödenebilmektedir. Genellikle, mehrin bir kısmı “mehr-i mu‘accel” adıyla nişan gerçekleşince veya evlenme akdi yapılırken kadına verilmektedir. Mehrin geriye kalan “mehr-i mü‘eccel” denilen kısmı ise, erkeğin kadına peşin olmayarak sonradan vermeyi taahhüt ettiği mehr miktarıdır. Mehr-i mü‘eccel de müddet belirlenmiş ise, kadın bu süreden önce mehrini isteyemez. Eğer müddet tayin edilmemişse bu mehrin örf ve âdete göre boşanma ile veya ölüm hâlinde ödenmesi gerekmektedir.¹⁵⁰

İslâm hukukuna göre, mehrin muhakkak verilmesi gerekmektedir. Herhangi bir Müslüman ile evlenen kadın zimmî de olsa mehr namıyla bir mala müstehak

¹⁴⁷ Elmalılı Hamdi Yazır, “Bakara Sûresi Ayet 221”, Kur‘an-ı Kerîm ve Türkçe Meâli, Sefa Yayıncılık, Ankara 2010, s. 36.

¹⁴⁸ İŞS., 191/143-1.

¹⁴⁹ Gül Akyılmaz, “Osmanlı Aile Hukukunda Kadın”, *Türkler Ansiklopedisi*, 2002, Cilt X, s. 368.

¹⁵⁰ Savaş, *a.g.m.*, s. 504-521; Aktan, *a.g.m.*, s. 405-408; Karaman, *a.g.m.*, s. 391; Akyılmaz, *a.g.m.*, s. 368.

olmaktadır. Mal ile mübadelesi kabil olan bir menfaat de mehr olabilmektedir. Mehr menkuhe'nin (nikâhlı kadının) malı olup dilediği gibi tasarruf selâhiyeti bulunmaktadır. Binaenaleyh onunla cihaz yapmaya ne kocası ne de ebeveyni tarafından zorlanamaz.¹⁵¹

Öte yandan, mehrin miktarı tespit edilmediği veya üzerinde şüpheye düşüldüğü takdirde kızın emsal ve akranına bakarak mehrin miktarının tespiti gerekmektedir. Buna mehr-i misi denmektedir ve özellikle vefat halinde terekenin taksiminde başvuru olan işlemdir. Mehrin asgarî miktarı 10 dirhem gümüşe tekabül etmektedir. Ancak, tabii olarak bu dört Sünnî mezhepte farklılık göstermektedir.¹⁵² Ve bunda biz yıllara göre değişen ekonominin de etkili olduğunu düşünmekteyiz.

Çalıştığımız sicilde genellikle evlenme sırasında geline ne kadar mehir verileceği tespit edilmiştir. Örneğin, 1 Ağustos 1866'da "Medine-i Isparta nevâhisinden Ağros kazâsına tâbi' İslâm karyesinde sâkin ve zât-ı zeyl-i vesîkada muharreri'l-esâmi-yi müslimîn ta'rîfleriyle mu'arrefe olan Kezban binti Hacı Mustafa nâm Hâtûn meclis-i şer'-i şerîf-i enverde karye-i mezkûr ahâlisinden işbu bâisü'l-vesîka Ahmed bin Süleymân mahzârında bedâheten bi-tav'îha ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb ben işbu tarîh-i vesîka günü üç yüz elli guruş mehr-i mu'accel ve yüz elli guruş mehr-i mü'eccel tesmiyesiyle işbu meclis-i şer'ide şuhûd-ı mahzârlarında nısfı mezbûr Ahmede akd ve tezvîc ve tenkîh eylediğimde olduğu ber-vech-i muharrer tezevvüc ve tenkih ve kabûl eyledi dedikde gıbbe't-tasdîkü'ş-şer'î mâ vâka'a bi't-taleb ketb olundu"¹⁵³ denilerek, Hacı Mustafa kızı Kezban ile Süleyman oğlu Ahmed'in nikâhlarında geline verilecek üç yüz elli guruş mehr-i mu'accel ve yüz elli guruş mehr-i mü'eccel şahitlerin huzurlarında zikredilerek nikâhları kıyılmıştır. Sicilde bulunan diğer evlenme akidleri de hep bu şekilde geçmektedir.¹⁵⁴

Mehir, kadının bir bedeli değil bir ömür boyu yaşama arzusunun sembolik bir alâmetidir. Hediye kabilindedir. Nitekim, Kur'an-ı Kerîm'de geçen ayetlerle de hediye kabilinden olduğu açıklık kazanmaktadır.¹⁵⁵ Kadının mehir hakkı öylesine önemlidir ki, koca öldüğünde terekeden, öncelikle kadının mehr-i mü'ecceli verilmekte, daha sonra mirasçılar arasında taksim yapılmaktadır. 191 numaralı sicilde 28 Temmuz 1866'da

¹⁵¹ Ortaylı, *Osmanlı Toplumunda Aile*, s. 95-97.

¹⁵² Ortaylı, *Osmanlı Toplumunda Aile*, s. 97.

¹⁵³ İŞS., 191/75-2.

¹⁵⁴ İŞS., 191/1-3; İŞS., 191/39-3; İŞS., 191/95-2; İŞS., 191/102-2; İŞS., 191/107-3; İŞS., 191/107-1; İŞS., 191/132-1; İŞS., 191/140-2; İŞS., 191/142-2; İŞS., 191/143-1; İŞS., 191/145-3; İŞS., 191/170-4 vd.

¹⁵⁵ Elmalılı Hamdi Yazır, "Nisâ Sûresi Ayet 4 ve Nûr Sûresi Ayet 32 ve 33", *Kur'an-ı Kerîm ve Türkçe Meâli*, Sefa Yayıncılık, Ankara 2010, s. 78 ve 355.

sayfa 84 ve 85 de geçen hüküm 3’de; Çelebiler mahallesinde sâkin iken vefat eden Ali oğlu Duhâncı Ali ağa’nın terekesinde müteveffânın borçları arasında zevcesi Fatıma’nın mehr-i mü’ecceli “*Mehr-i mü’eccel zevce-i mezbûr Fâtıma Hâtûn 331 guruş*” olarak zikredilmektedir. Yani, bu kocasının kadına borcu olarak görülmekte ve tamamıyla kadın miras payı dışında tutulmaktadır. Eğer, kadın ölürse de ölen kadının mirasçıları kadının kocasından ödenmemiş mehiri talep edebileceklerdir. Yine sicilimizdeki 13 Ağustos 1866 tarihli vesikadan örnek verecek olursak; Isparta’nın Debbaghâne mahallesinde sâkin iken vefat eden Abdullah kızı Nev’ibâr Hânım’ın mirasçılarına bıraktığı miras arasında 1000 guruşluk mehr-i mü’eccel hakkı da bulunmaktadır.¹⁵⁶

Osmanlı aile yapısı İslam kuralları çerçevesinde şekillenmiştir. Bu anlamı ile İslam erkeğe birden fazla eşle (taaddüd-i zevcat) evlenme ruhsatı vermiştir. Ancak bunu bazı kriterlere bağlamış ve ancak o zaman taaddüd-i zevcata izin vermiştir. Bu konudaki ayetlerde¹⁵⁷ karşımıza çıkan en önemli kriter, “eşler arasında adalete riayet etmek” şeklindedir. Birden fazla eşle evlenme ruhsatına rağmen “tek kadınla evlenmenin daha uygun olduğu” da belirtilmiştir.

Ancak, İslam dininin verdiği bu izne rağmen Osmanlı toplumunda mevcut olan kanaatin aksine, daha önce yapılan araştırmalar neticesinde birden fazla eşle yapılan evliliğin pek de yaygın olmadığı tespit edilmiştir. Gerçekten, çalıştığımız dönemde de tereke defterlerinden tespit edildiği kadarıyla çok kadınla evlenenlerin hiçte fazla olmadığı görülmektedir.

İncelediğimiz dönemde, 191 numaralı Isparta Şer’iyye Siciline yansıyan toplam 91 adet tereke kaydına baktığımızda, bunlar içerisinde sadece 4 kişinin çok eşli geriye kalan 87 kişinin tek eşli olduğu görülmektedir. Bunlardan Sülü Bey ve Çelebiler mahallesinde bulunan şahısların iki eşi, Dâr-ı Viran köyü ve Fazlullâh mahallesinde bulunanların ise üç eşi olduğu tespit edilmiştir. Bunlardan Sülü Bey mahallesinde iken vefat eden Osman oğlu Hüseyin’in Mehmed kızı Zeyneb ile Mustafa kızı Fâtıma olmak üzere iki eşi¹⁵⁸; Çelebiler mahallesinde iken vefat eden Osman oğlu Semercizâde Ali ağa’nın da Mehmed kızı Zeyneb ile Süleyman kızı Ümmü Gülsüm olmak üzere iki eşi¹⁵⁹ bulunmaktadır. Ancak, tereke defterlerinde Osman oğlu Hüseyin’in zevcesi

¹⁵⁶ Nev’ibâr Hânım’ın terekesi için bkz. İŞS., 191/89-2.

¹⁵⁷ Yazır, Nisâ Sûresi Ayet 3 ve Ayet 129, s. 39 ve s. 47.

¹⁵⁸ İŞS., 191/132-4.

¹⁵⁹ İŞS., 191/134-1.

Mustafa kızı Fâtıma ile Semercizâde Ali ağa'nın eşi Süleyman kızı Ümmü Gülsüm ölmüş olduklarını belirtmek gerekir. Yani, tahminimizce beyler bu zevceler vefat ettikten sonra diğer zevcelerle evlenmişlerdir. Dâr-ı Viran Köyünde iken vefat eden Hacı İsmail oğlu Çolak Mestan'ın ise, Ali kızı Â'îşe ile Mehmed kızı Â'îşe ve Osman kızı Havvâ olmak üzere üç eşi¹⁶⁰; Fazlullâh mahallesinde sâkin iken vefat eden Abdi oğlu Osman'ın ise, Bekir kızı Emine ile Mustafa kızı Alime ve Ali kızı Fâtıma olmak üzere üç eşi¹⁶¹ bulunmaktadır. Bunların tereke defterlerinden anlaşıldığı üzere, Çolak Mestan'ın üç eşi de yaşamaktadır, ancak, Abdi oğlu Osman'ın zevcesi Ali kızı Fâtıma ölmüştür. Yani, bu kişi iki eşli olarak kalmıştır. Bu kişilerin tereke değerlerine baktığımızda, Osman oğlu Hüseyin'in 10660 guruşu, Semercizâde Ali ağa'nın ise 26556 guruş 10 parası, Çolak Mestan'ın 11174 guruşu ve Abdi oğlu Osman'ın 1629 guruş 20 parası olduğu görülmektedir. Bu miktarlar bize Osmanlı toplumunda taaddüd-i zevcat uygulamasının dar gelirli ailelerde değil de, ekonomik olarak ortalamanın üzerinde bir gelire sahip olan ailelerde uygulandığı sonucuna ulaştırmaktadır. Yani, Osmanlı toplumunda taaddüd-i zevcat uygulamasının toplumun geneli tarafından itibar edilen bir uygulama olmadığını, toplumda asıl olanın tek eşle evlilik olduğunu göstermektedir. Ayrıca, erkeklerin bu tür evlilikleri de çoğunlukla bugün de görülen birinci eşleri öldükten sonra yaptıkları tespit edilmiştir.

Öte yandan, toplumun tabî bir ögesi olan aile, insanlığın başlangıcı ile birlikte var olagelmıştır. Aile toplumun varlığının devam etmesinde önemli görevler yüklenmiş, ekonomik hayata yön vermiş sosyal ve siyasi hayatı düzenlemiş, dinî ve kültürel fonksiyonlar icra etmiştir. Bunların da ötesinde insanlığın varlığı ve yeni nesillerin teşekkülünde evrensel bir kurum olmuştur. Bu açıdan toplumu yakından ilgilendiren sağlıklı ailelerin sağlıklı toplumu oluşturduğu düşünülürse, boşanma bireyler için olduğu kadar toplum için de önemlidir. Bu bakımdan evliliğe olduğu kadar boşanmaya da devletin müdahalesi kaçınılmaz olmuştur.

Hukukî bakımdan boşanma yetkisi esas itibariyle erkeğe verilmiş olmakla beraber, kadının da bu hususta bazı hakları bulunmaktadır. İslâm hukukunda üç türlü boşanmadan bahsedilmektedir. Birincisi kocanın tek taraflı irade beyanıyla boşanmadır ki, gerçekleşmesi için bir mahkeme kararına ihtiyaç yoktur. İkincisi karı-kocanın anlaşarak boşanmasıdır ki, buna da muhalaa adı verilmektedir. Üçüncüsü ise, belirli

¹⁶⁰ İŞS., 191/169-1.

¹⁶¹ İŞS., 191/183-1.

sebeplerin varlığı durumunda tarafların mahkeme kararıyla boşanmalarıdır. Tefrik veya kazaî boşanma denen bu tür boşanmada diğer ikisinin aksine kocanın ayrılmaya razı olması şart değildir, hâkimin kararı boşanmanın gerçekleşmesi için yetmektedir. Her üç tür boşanmaya da talâk denmekle beraber bu terim daha çok tek taraflı irade beyanıyla yapılan boşanmalar için kullanılmaktadır.¹⁶²

İslâm hukukunda “talâk” yukarıda da belirttiğimiz gibi kocanın tek taraflı irade beyanıyla evlilik birliğine son vermesidir. Erkeğe talâk hakkının verildiği Kur’an-ı Kerîm de çeşitli ayetlerde de bulunmaktadır.¹⁶³ Boşanmayı gerçekleştiren koca iddet nafakasını ve kadının mehr-i mü’eccelini ödemek zorundadır. Sebepsiz boşanmalar dinen hoşgörülmemekle birlikte koca, talâk için bir sebep ileri sürmek mecburiyetinde değildir. Ayrıca, daha önce değindiğimiz gibi tek taraflı bir işlem dolayısıyla talâkın geçerli olabilmesi için hâkimin kararına da ihtiyaç yoktur.¹⁶⁴

Talâkla boşanma hakkında çalışmış olduğumuz sicilde 5 Haziran 1866’da “Medine-i Isparta mahâllatından Hisar efendi mahallesinde sâkin ve zât-ı zeyl-i vesîkada muharreri’l-esâmi-yi müslimîn ta’rifleriyle mu’arrefe olan Emine binti Hasan ağa nâm Hâtûn meclis-i şer’-i şerîf-i enverde zevc-i mutlâkı işbu bâisü’l-vesîka Bağcı oğlu Mehmed bin Ali mahzarında bedâhетен ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb mezbûr Mehmed zevc-i dahlem olub bundan akdem beni talâk-ı bâya ile tatlık itmekle zimmetinde mütekarir ve ma’kûd-ı âlfîye olan yüz altmış altı guruş mehr-i mü’eccel hakkım ile nafaka-yı îddet-i mu’ayyine-i ma’lûmem ve mü’ennes-i süknâm için bi’t-tırâz ta’yin olunan yüz guruş mukaddimâ yedimden ve malımdan iktirâz ve kabz eylediği doksan guruşuna cem’ân üç yüz elli altı guruş mezbûr Mehmed bana def’ ve teslîm....”¹⁶⁵ şeklinde bir örnek verilebilir. Örnekte görüldüğü üzere, Isparta’nın Hisar efendi mahallesinde bulunan Bağcı Ali oğlu Mehmed karısı Hasan kızı Emine’yi tek taraflı yani talâk yoluyla boşamış ve kadının hakkı olan mehr-i mü’eccel ile nafakasını da ona ödemiştir. Yine, çalışmamızda bununla ilgili örnekler bulunmaktadır.¹⁶⁶

¹⁶² Aydın, “Osmanlılarda Aile Hukukunun Tarihi Tekamülü”, s. 441.

¹⁶³ “Hem kadınları boşadığınızda iddetlerini bitirdiler mi artık kendilerini ya iyilikle (nikâhınızda) tutun veya iyilikle salın, yoksa haklarına tecavüz için zararlarına olarak (nikâhınızda) tutmayın.” Yazır, *Kur’an-ı Kerim’in Yüce Meali*, Bakara Sûresi Ayet 231, s. 22; “Kadınları boşadığınız da iddetlerini bitirdiler mi aralarında meşru surette anlaştıkları takdirde kendilerini kocalarına nikâh edecekler diye zorlamayın.” Yazır, *Kur’an-ı Kerim’in Yüce Meali*, Bakara Sûresi Ayet 232, s. 22; “Ey Peygamber, siz kadınları boşamak istediğiniz zaman onları iddetleri içinde boşayın ve iddeti (üç temizlenme) hesap edin.”

¹⁶⁴ Akyılmaz, *a.g.m.*, s. 369.

¹⁶⁵ İŞS., 191/38-3.

¹⁶⁶ İŞS., 191/165-1; İŞS., 191/171-1; İŞS., 191/72-1 vd.

İslâm aile hukukundaki talâk çeşitlerinden birisi de “muhalaa” ya da “hul” denilen tarafların anlaşarak evlilik birliğine son vermeleridir. Bu tür boşanmada İslâm hukuku, eşi ile anlaşamayan kadına, kocasının boşama yoluna gitmemesi hâlinde kendisi için çekilmez hale gelen evlilikten kurtulma imkânı vermiştir. Örneğin, 191 numaralı Isparta Şer’iyye Sicilinde 3 Temmuz 1866’da “Medine-i Isparta mahâllatından Hisar efendi mahallesinde sâkin ve zât-ı zeyl-i vesîkada muharreri’l-esâmi-yi müslimîn ta’rîfleriyle mu’arrefe olan Havvâ binti Yenar Mehmed nâm Hâtûn meclis-i şer’-i şerîf-i enverde zevc-i mehali’ işbu bâisü’l-vesîka Cafer oğlu Ali bin Süleymân mahzârında bedâheten bi-tav’iha ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb mezbûr Ali zevc-i dâhilem olub lâkin beynimizde hüsn-i zindegânemiz olmamağla zimmetinde mütekarrir ve ma’kûd-ı âliye olan yüz altmış altı guruş mehr-i mü’eccel hakkım ile nafaka-yı iddet-i mu’ayyene-yi ma’lûmem ve mü’ennes-i süknâm için bi’n-nizâmı ta’yîn olunan yetmiş dört guruşun cem’ân iki yüz kırk guruşunu bana def’ ve teslîm ben dahi yedinden tamamen ve kâmilan ahz deynu’l-kabz...”¹⁶⁷ şeklindeki kayıтта Mehmed kızı Havvâ, Süleyman oğlu Ali’den boşanmış ve Ali, Havvâ’nın hakkı olan yüz altmış altı guruş mehr-i mü’ecceliyle yetmiş dört guruş nafakasını vermiştir.

Öte yandan, muhalaada sıklıkla kullanılan ve çalışmamızda da sıklıkla karşılaştığımız yöntem kadının mehr-i mü’eccel ve nafaka-ı iddet hakkından vazgeçme karşılığında kocasından boşanmasıdır. Nitekim, 30 Nisan 1866’da “Medine-i Isparta’ya tâbi’ Ali karyesinde sâkin ve zât-ı zeyl-i vesikada muharreri’l-esâmi ta’rîfleriyle mu’arrefe olan Emine bint-i Mustafa nâm Hâtûn meclis-i şer’-i şerîf-i enverde zevc-i muhâli’i işbu ba’is’ül-vesîka Hüseyin bin Yûsuf mahzarında bedâheten ve bi-tav’iha ikrâr tâmm ve takrîr-i kelâm idüb mezbûr Hüseyin zevc-i dâhilem olub lakin beynimizde hüsn-ü zindegânemiz olmamağla zimmetinde mütekarrir ve ma’kûd-ı âliye olan kırk bir buçuk guruş mehr-i mü’eccel hakkımdan ve kezalik zimmetinde mütekarrir ve ma’kûd-ı âliye olan bir takım yatak ve iki adet entarive bir merinos şalvar ve bir gışâne mehr-i mu’accelden fâriğ olmak üzere nafaka-yı iddet-i mu’ayene-i ma’lûmem ve mü’ennes-i süknâm dahi kendü üzerime olmak üzere...”¹⁶⁸ şeklindeki kayıтта Mustafa kızı Emine ile Yusuf oğlu Hüseyin karşılıklı boşanmışlar ve Emine mehr-i mü’eccel ve hatta mehr-i mu’accel hakkını almamış, nafakasından da vazgeçmiştir. Çalışmış olduğumuz sicilde, bu şekilde muhalaa yoluyla boşanma oldukça çoktur ve

¹⁶⁷ İŞS., 191/52-3.

¹⁶⁸ İŞS., 191/3-1.

genellikle kadınlar mehir ve nafakalarını almaktan vazgeçmişlerdir.¹⁶⁹ Bunda boşanmanın malî külfetlerinden kurtulmak isteyen kocaların talâk yetkilerini kullanmamakta direnerek, kadını muhalaaya zorladıkları ve böylece mehir ve iddet ödemekten kurtulmak istemeleri etkili olmuş olabilir. Ayrıca, muhalaanın bu kadar sıklıkla kullanılması kuşkusuz bu metodun, kadının kendisi için çekilmez hâle gelen bir evlilikten kurtulma yolunda İslâm hukuku çerçevesinde bu yöntemin ulaşabileceği en önemli nokta olmasından kaynaklanıyor olabilir. Zaten çalıştığımız sicilde kadın ve erkeğin muhalaaya başvurma sebepleri arasında, eşlerin iyi geçinemediklerini belirten, “hüsn-ü zindegânemiz olmamağla”¹⁷⁰, “hüsn-i mümâsirinden nâşi”¹⁷¹, “hüsn-ü mu‘aşeretleri olmadığı”¹⁷² gibi ifadeler bulunmaktadır.

Ayrıca çalışmamızda, muhalaa yoluyla boşanmada kadının mehir ve nafakasından vazgeçmesi dışında, sadece iddet nafakasından vazgeçme karşılığında yapılan ve kadının daha lehine olan muhalaalara da rastlanmaktadır. “Medine-i Isparta mahâllatından Hacı İvâz mahallesinde sâkin ve zât-ı zeyl-i vesîkada muharreri’l-esâmi-yi müslimîn ta‘rîfleriyle mu‘arrefe olan Â’îşe binti Hacı Mehmed nâm Hâtûn bedâheten meclis-i şer’-i şerîf-i enverde zevc-i muhâlî’i işbu bâisü’l-vesîka Mehmed bin Ahmed mahzârında bi-tav‘iha ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb mezbûr Mehmed zevc-i dahlem olub lâkin beynimizde hüsn ü zindegânımız olmamağla zimmetinde mütekarrir ve ma‘kûd-ı âliye olan kırk guruş mehr-i mü’eccel hakkımı bana def‘ ve teslîm ben dahi yedimde tamamen ve kâmilten ahz u kabz itmamle nafaka-yı iddet-i mu‘ayyine-yi ma‘lûmem ve mü’ennes-i süknâm kendi üzerime olmak üzere...”¹⁷³ şeklinde geçen 26 Mayıs 1866 tarihli kayıta, Hacı Mehmed kızı Â’îşe Ahmed oğlu Mehmed’den boşanmış mehr-i mü’eccel hakkını almış, ancak yukarıda da söylediğimiz gibi, nafakasından vazgeçmiştir.

Öte yandan, çalışmamızda aile içerisinde erkeğin kadına kötü davranması ve darb edilmesi, dövülmesi gibi olaylardan dolayı bu şiddete marûz kalan kadınlar tarafından açılan davalara rastlanılmıştır. “Medine-i Isparta sancağına muzâf Gölbaşı çiftliğinde hayme-nişîn üzere sâkin ikrâr-ı gayretinden zât-ı ta‘rif-i şer’î ile mu‘arrefe olan Emine binti Abdullâh nâm Hâtûn meclis-i şer’îde hâlâ zevc-i dâhili aşîret-i

¹⁶⁹ Daha fazla örnek için bkz. İŞS., 191/14-3; İŞS., 191/53-2; İŞS., 191/63-2; İŞS., 191/131-1.

¹⁷⁰ İŞS., 191/63-2.

¹⁷¹ İŞS., 191/53-2.

¹⁷² İŞS., 191/131-1.

¹⁷³ İŞS., 191/24-3.

merkûmeden Halil bin Mehmed muvâcehesinde mezbûr Halil beynimizde ma'lûme mehr-i mü'eccel ve mu'accel ile zevc-i dâhilem olub lâkin beni hilâf-ı şer'-i şerîfe tekdîr ve ta'zîr ve darb-ı şedîd eylediğinden ma'ada nafaka ve kisvemi ru'yet ve hukûk-ı zevciyyete riâyet itmemekle müceb-i şer'isini talep iderüm deyu iştikâ ve da'va eylediğimde olduğu cevabında benim ber-vech-i müdde'âmı inkâr itmekle fi mâ ba'ad hilâf-ı şer'-i şerîf tekdîr ve ta'zîr ve darb itmeyeceğine ve nafaka ve kisvemi ru'yeti müte'ahhide deyu vechile Isparta ahâlisinden ve tüccardan İdriszâde Hâfız Mehmed Efendi dahi kefil olmağla ol-vechile beynimizde te'lif ve ıslâh olmuştur deyu...¹⁷⁴ şeklindeki 1 Mayıs 1866 tarihli kayıta, Abdullah kızı Emine kocası Mehmed oğlu Halil'in mehr-i mü'eccel ve mu'aceliyle nafakasını vermediğini ve kendisine şiddet uyguladığını söyleyerek mahkemeye başvurmuştur. Dava sonunda Halil'e karısına şiddet uygulamayıp onun nafakasını temin etmesi konusunda tenbihte bulunmuş ve Isparta ahâlisinden ve tüccardan olan İdriszâde Hâfız Mehmed Efendi de kendisine kefil olmuştur. Bu vesika bize bu dönemde de kadına şiddet uygulanabildiğini ancak, kadınların bu konuda çekinmeden ve kocalarından korkmadan mahkemeye gelip kocalarını şikayet etmelerinden dolayı en azından adaletin sağlandığı görülmektedir. Ancak, ilginç olan bu gibi darb ve şiddetten dolayı kocaya ceza verilmemesi ve boşanma işleminin de olmamasıdır. Elimizde bulunan diğer örneklere de bakıldığında bu açıkça görülmektedir.¹⁷⁵ Bunda aile gibi toplumun temeli olan bir kurumun bozulmaması her halükârda çiftler arasında huzur ve barışın sağlanmaya çalışılması etkili olmuştur diyebiliriz.

Sonuç olarak diyebiliriz ki, verdiğimiz bütün örneklerde de görüldüğü üzere, bu dönemde Isparta'da Tanzimat sonrası evlilik ve ailede meydana gelen değişiklikler hissedilmiş, ancak, eski geleneklerden örf ve adetten tam anlamıyla kopma da yaşanmamıştır. Her alanda olduğu gibi evlilik kurumunda da kadınların hak ve hukukuna dikkat edilmiş, isterlerse kocalarını boşama hakkı verilmiştir. Bu durum oldukça önemlidir. Çünkü, kadınlar Osmanlı mahkemelerine gelip haklarını her konuda aramışlar ve savunmuşlardır. Ayrıca, sanıldığı gibi Osmanlı toplumunda taaddüd-i zevcat uygulaması çok yaygın değildir. Bu dönemde Isparta kazası'nda çok evlilik yapılırsa da bunun genelde zengin kişiler ya da hanımı vefat eden kişiler tarafından yapıldığı görülmektedir.

¹⁷⁴ İŞS., 191/3-3.

¹⁷⁵ İŞS., 191/4-2; İŞS., 191/6-1.

2.2 Isparta Kazası'nda Ailelerin Çocuk Sayıları

Aileyi oluşturan unsurlardan biri olan çocuklar, neslin devamını sağlamanın yanı sıra evliliğin de önemli gayelerinden birini oluşturmaktadır. Aynı zamanda ailenin huzuru ve mutluluğunu bütünleyen, geleceğinde önemli roller üstlenen bir parçasıdır. Bundan dolayı, çocuğun aile için sahip olduğu bu öneminden başka, bulunduğu toplumu ve onun niteliğini azlığı ya da çokluğu ile oluşturması ve varlığını devam ettirmesi bakımından da ayrı bir öneme sahip olduğu görülmektedir.

Yaptığımız araştırmalar neticesinde, Osmanlı ailesindeki çocuk sayısının genel kanının aksine çok da fazla olmadığı görülmüştür.¹⁷⁶ Yani, Osmanlı toplumunda da geniş aile yerine çekirdek ailenin bulunduğu ailenin genelde anne, baba ve çocuklardan meydana geldiği görülmektedir. Bunda şüphesiz ebeveyn, kardeşler ve diğer akrabaların ya sayı olarak çok az olması ya da her aile biriminin farklı mekânlara sahip olmaları dolayısıyla bir arada bulunmadıkları göz önünde tutulmaktadır.

Bu konuda en sağlıklı veriler tereke kayıtlarından edinilmektedir. Ancak, ne var ki, bu kayıtlar tereke sahibinin vefatı esnasındaki ailenin sahip olduğu mevcut çocuklarının sayısını vermektedir. Yani, bu kayıtlardan ailenin önceden sahip olduğu fakat hayatta bulunmayan çocuklarının sayısı hakkında bilgi edinmek mümkün olmamaktadır. Bu durum doğum esnasındaki ölümler şeklinde olabileceği gibi, belli bir süre hayatta kaldıktan sonra ölenler için de söz konusudur.¹⁷⁷ Ancak, yine de Osmanlı ailesindeki çocuk sayısı hakkında en yeterli bilgi kaynağı tereke defterleridir.

Terekede yer alan varisler arasında çocuklar isim isim belirtildiğinden, ailenin çocuk sayısı ve çocuk ortalaması hakkında sağlıklı bilgilere ulaşılabilmektedir. Kırsal kesime ait terekeler ile şehir merkezinde ikâmet edenlerin terekelerinin karşılaştırılmasıyla da, köy ve şehir toplumundaki çocuk ortalamaları da tespit edilebilir. İncelediğimiz sicilde 91 adet tereke kaydı vardır. Bu tereke kayıtlarındaki kişilerin hepsi tabi ki evli değildir. Bunlardan ikisi bekârdır¹⁷⁸, üç tereke sahibinin de bilinen hiç kimsesi yoktur bu yüzden malları Beytü'l-mala devredilmiştir.¹⁷⁹ Bunların

¹⁷⁶ Bu konuda Ortaylı, Osmanlı ailelerinin tıpkı Bizans gibi temelde çekirdek aile özelliği gösterdiğini söylemektedir. Ortaylı, *Osmanlı Toplumunda Aile*, s. 134; Muhiddin Tuş-Bayram Ürekli, Osmanlı'da Ailenin Niceliği, Eş Durumu ve Çocuk Sayıları: Konya Örneği, *Kafalı Armağanı*, Akçağ Yayınları, Ankara 2002, s. 278; Ahmet Tabakoğlu, Osmanlılarda Ailenin Demografik Yapısı, *Sosyo-Kültürel Değişme Sürecinde Türk Ailesi*, Ankara 1992, s. 106-111; Nuri Köstüklü, *a.g.m.*, s. 21-22.

¹⁷⁷ Tabakoğlu, *a.g.m.*, s. 107.

¹⁷⁸ İŞS., 191/301, İŞS., 191/89-1.

¹⁷⁹ İŞS., 191/168-1, İŞS., 191/184-3, İŞS., 191/78-2.

dışında Isparta ve çevresinde 86 ailenin sahip oldukları çocuk sayısı toplam 284'dür. Aile başına düşen ortalama çocuk sayısı da % 3.30'luk bir orandır.

Çalıştığımız sicilde Isparta'nın köylerine ait tereke kaydı sadece 4 tanedir, bu yüzden köy ve şehir nispetinde tam bir karşılaştırma yapmak çok da sağlıklı olmayacaktır. Bu yüzden mahalle ve köy ailelerinin dağılımını ayrı ayrı verilecektir.

Tablo 4: 1865-1867 Yılları Arasında Isparta'nın mahallelerinde Ailelerin Sahip Oldukları Çocuk Sayısı Dağılımı

<i>Çocuk sayısı</i>	<i>Aile Sayısı</i>
0	7
1	12
2	14
3	12
4	12
5	12
6	7
7	1
8	1
9	1
10	2

Tabloya baktığımızda, 7, 8, 9 ve 10 çocuk sahibi olanların oldukça az olduğu görülmektedir. Evli olup da çocuğu olmayan ailelerin sayısı ise 7'dir. Bunda yukarıda da açıkladığımız gibi ölüm ve hastalıkların da rolü olmuş olsa gerektir. Genelde ailelerin 1,2,3,4 ve 5 çocuk sahibi olduğu görülmektedir. 5 çocuk sahibi olanların üçü zaten çok eşlidir ve durumları iyi olan ailelerdir. Burada dikkatimizi çeken nokta, gayr-i müslimlerin oldukça çok çocuklu olmalarıdır. Nitekim, 8, 9 ve 10 çocuk sahibi olanlar hep gayr-i müslimlerdir. İncelediğinde, bunların durumlarının gayet iyi olduğu görülmektedir. Örneğin, Isparta'nın Keçeci mahallesinde sâkin iken vefat eden Nebayot'un dokuz varisi ve bir de eşine bıraktığı miktar toplamda 8752 guruş 20 paradır.¹⁸⁰ Yine Isparta'nın Temel mahallesinde sâkin iken vefat eden Herlboz'un sekiz çocuğu ve eşine bıraktığı toplam tereke miktarı ise 28870 guruştur.¹⁸¹

Köylerdeki çocuk dağılımına baktığımızda;

¹⁸⁰ İŞS., 191/87-2.

¹⁸¹ İŞS., 191/154-2.

Tablo 5: 1865-1867 Yılları Arasında Isparta'nın köylerinde Ailelerin Sahip Oldukları Çocuk Sayısı Dağılımı

<i>Çocuk Sayısı</i>	<i>Aile Sayısı</i>
0	1
1	1
4	2
5	1
6	1

Elimizde oldukça az veri bulunmasına rağmen tespit etmeye çalıştığımız kadarıyla köylerde genel kanının aksine çok çocuk sahibi ailelerin bulunmadığı görülmektedir. Nitekim, en fazla çocuk sayısı 6'dır. Genelde ise, insanların 4 çocuk sahibi olduğu tespit edilmiştir. Bu durum şaşırtıcıdır. Çünkü içinde bulunulan dönemde köylerde insanların en önemli geçim kaynağı tarımdır ve tarımda dönemin koşulları içerisinde insan emeğine dayanmaktadır.

Tüm bunlar dikkate alındığında, Isparta ve çevresinde yaşayan ailelerin çok çocuklu bir aile yapısı yerine az sayıda çocuklu bir aile yapısına sahip oldukları açıkça görülmektedir. Aslında 5 ve 6 çocuk sahibi olanlar da az değildir. Bu da bize diğer dönemlere göre ailelerin refah seviyesinin biraz daha yüksek olduğunu göstermektedir. Çünkü, ileriki bölümlerde de görülecektir, genelde bu dönemde insanlar tarım ve hayvancılık dışında ticaretle de uğraşmaktadır. Ancak, yine de genel ortalama köylerde dahi çekirdek aile yapısına sahip olduğunu göstermektedir.

Öte yandan çocuk isimleri de ailenin tercihlerini, değer yargılarını ve hayat felsefesini anlamada bize önemli ipuçları sunabilmektedir. Osmanlı Devleti'nde çocuklara isim koymada şüphesiz örf ve inançlar birinci sırada yer almaktadır. Gerçekten, genelde çalıştığımız sicilde erkeklerde en fazla Mehmed, Ali, Hüseyin, Ömer, İbrâhim, Hasan, Ahmed, Mahmûd, Osman, Mustafa; kızlarda ise Fâtıma, Â'îşe, Emine, Hadice, Havvâ ve Şerife gibi isimler gözlemlenmiştir.

2.3 Nafaka

Nafaka, lügatte yiyecek parası, geçimlik; birinin kanûnen geçindirmek mecbûriyetinde bulunduğu kimselere mahkeme kararıyla bağlanan aylık olarak

geçmektedir.¹⁸² Nafakayı genel olarak kadının ve çocukların aldıkları nafaka şeklinde toplamamız mümkündür.

Kadının aldığı nafaka, evlilik devam ederken ve boşanma sonrasında aldığı nafaka şeklindedir. İslâm hukukuna göre evlilikten hemen sonra kadının meşrû bütün ihtiyaçları kocasına aittir. İslâm dini ailenin yeme, içme, giyme ve barınma masraflarını tamamen kocaya yüklemiştir. Erkek bir iş dolayısıyla uzak bir yere gitmesi durumunda olduğu gibi, kadının boşandıktan sonra beklemesi gereken iddet süresince de ailenin nafakasını karşılamak zorundadır. Bu konular İslam hukukçuları tarafından uygulamaya esas teşkil eden Kur'an-ı Kerim ve Hadislere göre değerlendirilmiştir.¹⁸³

İlk önce kadına verilen nafaka ile ilgili belgeleri incelersek; çalıştığımız defterde bu konuda tutulan kayıtlar oldukça çoktur ve çeşitlidir. Bunlardan birisi, genellikle boşanma davalarında mehirle birlikte geçen nafaka kayıtlarıdır. “Vilâyet-i Anadolu da Tire kazası mahallâtından Durşu mahallindesâkin ve zât-ı zeyl-i vesikada muharreri'l-esâmi-i müslimîn ta'rifleriyle ma'rûf Hadice binti Süleyman nâm Hâtûn meclis-i şer'-i şerîf-i enverde medine-i Isparta ahâlisinden zevce-i mehâli' işbu bâisü'l-vesika Mehmed bin Hasan nâm kimesne mahzarında takrîr-i kelâm ve ta'bir-i ani'l-merâm idüb mezbûr Mehmed zevcem dâhlem olub lakin hüsn-i zindegânemiz olmamağla zimmetinde mütekarrir ve ma'kûd-ı âlfîye olan yüz guruş mehr-i mü'eccel hakkım ile nafaka-yı iddet-i ma'lûm ve mü'ennes-i süknâm üzerime ve mezbûr Mehmedin karındaşı hâmilleri ve beş yaşında Mestan ve bir buçuk yaşında Hüseyin nâm sagîr oğulları olmağla yedi yaşlarına tekmîl idinceye değin kendü malımdan infâk ve iksâ idüb eğer müddet-i mezkûre tamamından mukaddem sagîrân-ı mezbûrân vefat ider ise nafaka-yı bâkiyye musâlebesinden zimmetim olmak üzere safvet-i zevciyyete...”¹⁸⁴ şeklinde geçen 17 Mart 1867 tarihli kayıta Süleyman kızı Hadice, Hasan oğlu Mehmed'den muhalaa yoluyla boşanmış nafaka ve mehr-i mü'eccel hakkından vazgeçmiş ve oğullarına yedi yaşına gelinceye değin bakmayı kabul etmiştir.

¹⁸² Ferit Devellioğlu, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, Aydın Kitabevi, Ankara 2010, s. 933.

¹⁸³ “Boşandığımız eşlerinizi, imkânlarınız nisbetinde oturduğunuz meskenlerin bir bölümünde iddetlerinin tamamlayıncaya kadar oturtun! Onlar üzerinde çıkıp gitmelerini sağlamak için bir baskı kurmak niyetiyle onlara zarar vermeye kalkışmayın. Eğer onlar hamile iseler, çocuklarını doğuruncaya kadar nafakalarını verin. Sonra boşadığımız eşlerle ilginiz kesilince sizin hesabınıza çocuklarınızı emzirirlerse, ücretlerini verin. Aranızda ücret işini meşrû çerçevede, örf'e uygun olarak güzellikle görüşüp sonuçlandırın!” Yazır, *Kur'an-ı Kerim'in Yüce Meali*, Talâk Süresi Ayet 6, s. 264.

¹⁸⁴ İŞS., 191/177-2.

Yine evliliği devam ettiği sırada kadın kocasını “hukûk-ı zevciyyete ri‘ayet itmediği” gerekçesiyle dava etmekte mehir ve nafaka talebinde bulunmaktadır. Mesela, “Medine-i Isparta mahâllatından Yenice mahallesinde sâkin zât-ı mu‘arrefe Fâtıma binti Hasan nâm Hâtûn meclis-i şer‘îde hâlen zevc-i dâhili Osman bin Ahmed muvâcehesinde mezbûr Osman beynimizde ma‘lûme mehr-i mü‘eccel ve mu‘accel ile zevc-i dâhilem olub lâkin yine hilâf-ı şer’-i şerîf-i tagrîr eylediğinden ma‘ada nafaka ve kisvemi rü’yet ve hukûk-ı zevciyyete ri‘ayet itmamekle müceb-i şer‘iyyesini talep iderüm deyu iştikâ ve edâ eylediğimde olduğu cevabında benim ber-vech-i muharrer müdde‘âma inkâr itmekle fî mâ ba‘ad hilâf-ı şer’-i şerîf-i tagrîr itmeyeceğine nafaka ve kisvemi rü’yete müte‘ahhid ve bu vech ile Isparta ahâlisinden Kunduracı Ahmed kefil olmağla ol-vech ile beynimiz tahlîf ve ıslâh olunmuşdur deyu...”¹⁸⁵ şeklindeki 1 Temmuz 1866 tarihli kayıttta, Hasan kızı Fâtıma zevci Ahmed oğlu Osman’ı mehr-i mü‘eccel ve mu‘accelini vermediğini; nafakasını sağlamayıp “hukûk-ı zevciyyete ri‘ayet” etmediği gerekçesiyle dava etmiştir. Hatta bu konuda Isparta ahâlisinden Kunduracı Ahmed’i de kendisine kefil etmiştir. Çalıştığımız sicilde yine bu şekilde evlilik sırasında kadının mehir ve nafaka talebiyle ilgili pek çok belge bulunmaktadır.¹⁸⁶ Bu da bize, evlilik sırasında kadınların kocalarından korkmadan haklarını aradıklarını ve kolayca mahkemeye gelip bu konuda dava açabildiklerini göstermektedir.

Yine 7 Ocak 1867 tarihli bir başka vesikada, “Medine-i Isparta nevâhisinden Ağros kazasına tâbi‘ Bozanönü karyesinde sâkin Fâtıma binti Ali bin Ömerin karındaşı ve taraflarından zikrî âtı husûsda vekâlet-i âmme-i müte‘allika-yı sahîh-i şer‘iyye ile vekil olduğu zât-ı mezbûreyi bi’l-ma‘rifet-i şer‘-i ârifâne karye-i mezkûre imâmı Ahmed efendi ibn-i Süleymân ve Hacı Süleymân bin Ali nâm makbûli’ş-şehâde olan kimesneler şehâdetleriyle bi’l-muvâcehe ber-vech-i şer‘iyye sâbit ve sübût vekâletine hâkim-i şer‘iyye lâ-hakk olan Mehmed bin el-mezbûr Ali meclis-i şer’-i şerîf-i enverde müvekkil-i mezbûrenin zevc-i mutlâkı işbu bâisü’l-vesika Cerik oğlu Hüseyin bin Mehmed mahzârına bi’l-vekâle ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb mezbûr Hüseyin müvekkilem mezbûrenin zevc-i dâhili olub işbu meclis-i şer‘îde müvekkilem mezbûreyi natık itmekle zimmetinde mütekarrir ve ma‘kûd-ı âlfiye olan seksan iki buçuk guruş mehr-i mü‘eccel hakkı ile nafaka-yı îddet-i mu‘ayene-i ma‘lûmesi ve mü’ennes-i süknâmı için dahi bi’l-rızâ ta‘yin olunan yetmiş iki buçuk guruşuna cem‘ân yüz elli beş

¹⁸⁵ İŞS., 191/51-2.

¹⁸⁶ İŞS., 191/65-2; İŞS., 191/165-1; İŞS., 191/67-1 vd.

guruşu mezbûr Hüseyin bana def‘ ve teslîm ben dahi müvekkilem kız karındaşım mezbûre Fâtıma izâfetle bi’l-vekâle ahz u kabz idüb ancak hukûk-ı zevciyyete müte‘allika-yı âmme-i da’vâdan tarafeynden her birimiz isâleten ve vekâleten âhirin zimmetini ibrâ ve ıskât”¹⁸⁷ denilmiştir. Yani, Ali kızı Fâtıma’nın erkek kardeşi Ömer, bu sırada kardeşinin evli olduğu Hüseyin’i dava etmiş; ve Hüseyin’den kız kardeşinin vekili olarak hukûk-ı zevciyyete uymadığı gerekçesiyle seksan iki buçuk mehr-i mü’eccel hakkı ile yetmiş iki buçuk nafakasını almıştır. Yine bu konuyla vekil yoluyla boşanmayla ilgili çalışmamızda bir vesika daha bulunmaktadır.¹⁸⁸ Demek ki boşanmalarda kadına babası dışında erkek kardeşi de vekil olabilmekte ve kız kardeşi adına eniştesinden kardeşinin mehir ve nafakasını alabilmektedir. Böylelikle çalışmamız vasıtasıyla erkek kardeşlere mahkemenin böyle bir yetki verdiği görülmektedir.

Yine, Burdur’un Behice mahallesinde bulunan Âdile Hânım, kocası Hâfız Mestan’ın uzağa gitmesinden dolayı kendisinin on dört aydır nafakasını temin etmediğini, bu yüzden nafakaya muhtaç olduğunu ve şehriye kırk beşer guruşdan altı yüz otuz guruş zevcesi Mestan’da alacağı olduğunu belirterek mahkemeye başvuruda bulunmuştur.¹⁸⁹

Ayrıca, yine 1866’da geçen şöyle bir vesikada “Medine-i Isparta mahallâtından Doğancı mahallesinde sâkin Zayide bin Hüseyin bin Ömerin validesi ve tarafından zikr-i âtî husûsda vekîl olduğu zât-ı mezbûreye bi’l- mu‘arrefeti’ş-şer‘iyye-i ârifâne Hafız Alî bin Alî ve Hafız İsmail bin Alî nâm kimesneler şehâdetleriyle ber-nehc-i şer‘iyye sâbit olan ma‘rifetü’z-zât Â’îşe bin Mustafa nâm Hâtûnlar meclis-i şer’-i şerîf-i enverde müvekkil-i mezbûrenin zevc-i sâbıkı Mehmed bin Hacı Süleymân mahzârında takrîr-i kelâm ve ta‘bîr-i âni’l-merâm idüb mezbûr Mehmed kızım müvekkilim mezbûrenin bundan akdem zevc-i dâhili olub bâ-beyân-ı tatlık itmekle ferraşından hâsıl ve müvekkilim kızım mezbûr mütebeyyin beş aylık hamile olmağla vaz‘ hamile ile iddet-i münîfin olunmaya değin mezbûr Mehmed kibel-i şer‘îden kadr-ı kifâye meblağ kızım takzîr olunmak bi’l-vekâle matlûbumdur dedikde mezbûr Mehmed vekîl-i mezbûreye ba‘de’t-tasdîk hâkim muvakkı-i sadr-ı küttâb ve hüsn ü me‘âb efendi hazretleri hin-i müvekkil-i mezbûre Zayide Hâtûn vaz‘-ı hamil edinceye değin nafaka-yı iddet için bi’z-zâtı mezbûr Mehmed üzerine tarîh-i vesîkadan külli yevm ziyâde firâz ve takzîr

¹⁸⁷ İŞS., 191/153-1.

¹⁸⁸ İŞS., 191/144-2.

¹⁸⁹ İŞS., 191/83-4.

idüb meblağ-ı mefrûz-ı mezkûru harc ve sarfa iktizâ-yı istidâneye ve nazir mezbûr Mehmede üzerine rücû' müvekkil-i mezbûre Zayideye emnâkıyla vekîl-i mezbûre Â'îşe Hâtûn izin vermediğin..."¹⁹⁰ iddet nafakasına rastlanmıştır. Isparta'nın Doğancı mahallesinde bulunan Zâyide'yi zevci Mehmed boşamış; ancak, beş aylık hamile olmasından dolayı kızın vekili Â'îşe Hâtûn, Mehmed'den iddet nafakası almıştır. Zira bu aynı zamanda evlilik sona erdikten ve kadın da iddetini bitirdikten sonra kadının isterse babadan alabileceği süt ücreti hakkı parasıdır.

Çocuğun nafaka hakkına gelince; bülûğa ermemiş ve şahsına ait mülkü bulunmayan çocukların giyim ve iâşe masrafları babaya aittir. Çocuğun nafakasını babasının ödemesinin şartı çocuğun bülûğ yaşına ermemiş olması, kendine ait mülkünün bulunmaması ve babanın çalışıp kazanabilir olmasıdır. Eğer baba çalışıp kazanabilecek durumda değilse babaya nafaka ödemek durumunda olan akrabalar, meselâ hayatta ise babanın babası, dede sıfatıyla torununa, babanın kardeşleri amca sıfatıyla yeğenlerine bakmakla mükelleftirler.¹⁹¹

Boşanma sonrasında küçük olan çocuklar, annenin velayetine bırakılmaktadır. Baba, bunların masraflarını karşılamakla yükümlüdür. Baba, çocukların her biri için aylık veya günlük anneye nafaka vermek zorundadır. 15 Ekim 1866 tarihli bir kayıta¹⁹², Isparta'nın Çelebiler mahallesinde bulunan Gülistan ile Mehmed'in boşanmasıyla çocukları üç yaşındaki Fâtıma ve üç aylık Şerîfe anne velayetine verilmiş ve çocukların ikisine ayrı ayrı aylık 12'şer guruş nafaka bağlanmıştır. Yine, 19 Haziran 1866 tarihli başka bir kayıta¹⁹³ da, Isparta'nın Cami'-i atik mahallesinde bulunan Fâtıma ile Ahmed'in boşanmasıyla, Fâtıma eski eşine nafaka davası açmıştır. Dört yaşındaki kızları Havva için "kızım Havvânın asla mâlı olmayub ol-vechile nafaka ve kisveye muhtâc olmağla" diyerek nafaka talebinde bulunmuştur. Mahkeme ise "sagîre-yi mezbûrenin nafaka ve kisve behâsı için babası mezbûr Ahmed üzerine kıbel-i şer'îden kader-i ma'rûf meblağ farz ve takdîr olunmak" diyerek, şehriye 15 guruş nafaka bağlamıştır. Kayıtlardan anlaşıldığı üzere, eşler boşandıktan sonra gerek kadının gerekse çocuğun mağdur edilmemesi için devlet oldukça hassas davranmış ve bunların haklarını teslim etmiştir.

¹⁹⁰ İŞS., 191/100-3.

¹⁹¹ Hamza Aktan, *a.g.m.*, s. 407.

¹⁹² İŞS., 191/136-1.

¹⁹³ İŞS., 191/105-1.

9 Aralık 1866 tarihli bir kayıttaki¹⁹⁴ ise, Isparta'nın Sülü Bey mahallesinde sâkin Emine Hatûn kızı Esmâ'nın oğlu için nafaka talebinde bulunmuştur. Çünkü, kızı Esmâ vefat etmiş, damadı Mehmed ağa ise kayıp olmuştur. Bunun üzerine Emine Hatûn, “tahmînen iki yaşında sagîrin mâl olmamağla hâlen sagîr-i mezbûr el-huzzâr hicr ve terbiyemde olmağa nafaka ve kisve behâ vesâ'ir levâzım-ı zarûriyesi için babası gâ'ib-i mezbûr üzerine kıbel-i şer'îden kadr-ı kifâye meblağ farz ve takdîr olunmak matlûbumdur” diyerek, kayıp baba malından nafaka tayini istemiştir. Mahkeme de aylık 25 guruş nafaka vermiştir. Yani, baba kayıpta olsa, mahkeme onun çocuklarını açta ve açıkta bırakmamak için bir akrabasına verip, nafaka tayininde bulunmaktadır.

Öte yandan, 28 Temmuz 1866 tarihinde kaydedilen bir belgede¹⁹⁵, Isparta'nın Doğancı mahallesinde sâkin iken vefat eden Süleyman oğlu Hüseyin'in çocukları Süleyman ve Züleyha'ya küçük yaşta oldukları için babalarından miras kalan mallar dışında mahkeme nafaka da bağlamıştır. Babalarının ölmesiyle çocuklarının varisi olan anne Havvâ Hatûn, “sagîrân-ı mezbûrânın nafaka ve kisveye dahi ihtiyaçları olmağın babaları müteveffâ-yı mezbûrdan müntakıl mal-ı mevrûslarından nafaka ve kisve behâ ve sâ'ir havâic-i zarûriyeleri için kıbel-i şer'îden kadr-ı kifâye meblağ-ı merkûm ve takrîr olunmak bi'l-vesâye matlûbumdur” diyerek, nafaka talebinde bulunmuştur. Mahkeme de bu çocuklardan Süleyman'a 10 guruş, Züleyha'ya 7 guruş olmak üzere aylık nafaka bağlama kararı almıştır. Buradan anlaşılmaktadır ki, mahkeme, baba öldükten sonra eğer çocukları küçük ise bu çocuklara babasının miras olarak bıraktığı mallar dışında yine babasının bıraktığı mallarından onlara aylık nafaka da bağlamaktadır, yani çocukların hiçbir şekilde mağdur olma durumları yoktur.

2.4 Ölüm-Veraset

Bilindiği üzere, Osmanlı sosyal ve iktisat tarihi araştırmalarında ihmal edilmemesi gereken kaynaklar arasında şer'îyye sicilleri bulunmaktadır. Söz konusu siciller içinde yer alan pek çok belge türü arasında ise, tereke defterlerinin veya kayıtlarının ayrı bir yeri ve önemi bulunmaktadır. Tereke defterleri, ölen bir kişinin muhalefatı ile bunların rayiç değerleri belirtilerek varisleri arasında taksimini ve vasiye ihtiyaç varsa bunların tespiti ile diğer resmî işlem ve vergileri ihtiva eden resmî

¹⁹⁴ İŞS., 191/150-1.

¹⁹⁵ İŞS., 191/66-1.

kayıtlardır.¹⁹⁶ Bu defterlerde ölen kişinin kimliğinin yanı sıra, hem kişi hem de bölge hakkında folklorik, ekonomik ve sosyal mahiyette birçok bilgiyi bulmak mümkündür. Ayrıca, ölen şahsın varisleri ve bilhassa bu araştırmaya konu olabilecek yönü itibariyle aile fertleri hakkında (eş ve sayısı, çocuk sayısı, anne ve baba, kardeşler ve mirasa dahil edilen diğer akrabalar) son derece önemli ve detaylı bilgiler ihtiva etmektedir.

Bir tereke kaydında tereke sahibinin ismi ve babasının ismi bulunduğu yer (köy, mahalle veya kaza, şehir), sahip olduğu dinî, meslekî sosyal statü ve zümrelerini gösteren unvan ve lakapları bulunmaktadır. Ayrıca, tereke sahibinin ölüm yeri ve şekli ayrıntılı bir şekilde anlatılmaktadır. Ölen şahsın aile fertlerinde evli ve hayatta ise, eş veya eşlerinin ismi; genellikle çocuklarının büyük (kebîr) veya küçük (sagîr)liği belirtilerek ayrı ayrı isimleri, varsa unvan ve lakapları; hayatta ise anne ve babasını isim, unvan ve lakapları ve mirastan hisselerini isabet eden miktarlar tek tek kaydedilmektedir. Bunların dışında İslâm miras hukukuna göre, mirastan pay alması gereken diğer akrabalarda bu belgelerde zikredilmektedir. Tereke, tanzim tarihini takiben ölen şahsın, menkûl gayr-i menkûl sahip olduğu bütün malları sırasıyla adet fiyat belirtilerek sicile kaydedilmektedir. Buna ilave olarak varsa alacakları ve borçları diğer masraflar toplanıp çıkarıldıktan sonra kalan miktar şer'î miras hukukuna göre hak sahiplerine hisseleri oranında pay edilerek yazılmaktadır.

Tereke defterleri esasen üç ana bölümden oluşmaktadır. Ölen kişi ve varislerin kimlik bilgileri ile durumlarının tespit edildiği başlangıç kısmı birinci bölümü; menkûl ve gayr-i menkûl bütün terekenin birim ölçüleriyle birlikte tespit ve fiyat takdirinin tek tek yapıldığı kısım ikinci bölümü; vergiler, masraflar ve diğer giderlerle birlikte terekenin varisler arasındaki taksiminin yapıldığı kısım da son bölümü oluşturmaktadır.

Bu duruma 30 Temmuz 1866 tarihli bir kayıtla örnek verebiliriz. “Medine-i Isparta mahâllatından Fazlullâh mahallesinde sâkin iken bundan akdem bi-emrillâh-i te'âlâ vefât iden Hafız Süleymân bin Osman bin Abdullâhın verâsetini zevce-i menkûha-yı metrûkesi Şerîfe binti Salih bin Abdullâh nâm Hâtûn ile sulbî kebîr oğulları Osman efendi ve Mehmed ve Ömer ve Ahmed ve sagîr oğulları Mehmed Tahir ve İsmail el-huzzâr-ı lede's-şer'î'l-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra sagîrân-ı mezbûrânın tesviye-i umûrlarına kıbel-i şer'îden mensûb vasîleri valideleri ma'rifetü'z-zât Şerîfe Hâtûn ve ibn-i kebîr-i mezbûrdan Osman efendi ve Mehmed ve Ömer ve

¹⁹⁶ Nuri Köstüklü, “Osmanlı-Türk Aile Kurumu Araştırmalarında Tereke Defterlerinin Yeri ve Önemi (19. Yüzyıl Örnekleri Çerçevesinde)”, *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2008, Sayı 1 s. 18.

Ahmedden her birinde taleb ve ma‘rifetleri ve ma‘rifet-i şer‘i ile tahrîr ve takvîmü’l-behâ âhirin el-mesârifü’l-sahîh sahhû’l-bakiyesi beyne’l-verese bi’l-farîzeti’ş-şer‘i tevzi‘ ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı mezbûr defteriye-yi tereke ber-vech-i âti zikr olunur

Fî 17 Rebiyü’l-evvel sene 1283

	Guruş
<i>Mahalle-i mezkûrda vâki‘ fevkâni iki oda ve tahtâni bir odaya müştemil bir bâb mülk menzil</i>	3000
<i>Mürekebcî yokuşu nâm mehalde vâki‘ üç adamlık mikdarı kürûm mülk bir küt‘a baĝ</i>	150
<i>Manâsun nâm mehalde iki adamlık kürûm mülk bir küt‘a baĝ</i>	250
<i>Evân-ı nühâsiye 18 adet 20 kıymet</i>	360
<i>Tebak takımı 1 adet</i>	150
<i>Müsta‘mel seccâde 1 adet</i>	15
<i>Hurdavât binti ma‘lûme</i>	50

Cem‘ân yekûn 3975 guruş

	Guruş	Para
<i>Resm-i kısmet</i>	99	20
<i>Kaydiyye</i>	6	20
<i>Varaka behâ</i>	2	
<i>Bi‘t-taleb gönderilan me‘mûrun harc-ı husûsu</i>	32	

Minhâ’l-ihrac 140 guruş

Sahhû’l-bâki 3835 guruş

	Guruş	Para
<i>Hisse-yi zevce-i mezbûr Şerîfe</i>	479	10
<i>Hisse-yi ibn-i kebîr-i mezbûr Osman efendi</i>	559	10
<i>Hisse-yi ibn-i kebîr-i mezbûr Mehmed</i>	559	10
<i>Hisse-yi ibn-i kebîr-i mezbûr Ahmed</i>	559	10
<i>Hisse-yi ibn-i sagîr-i mezbûr Mehmed Tahir</i>	559	10
<i>Hisse-yi ibn-i kebîr-i mezbûr Ömer</i>	559	10
<i>Hisse-yi ibn-i sagîr-i mezbûr İsmail</i>	559	10

Vech-i meşrûh üzere tereke-i müteveffâ-yı mezbûrdan ba‘de ihrâci’l-mesârifü’l-sahîh sahhû’l-bakîyesi verese-i âsîl ve vasî-yi mezbûrun yedlerinde olduĝu ehlden işbu mehale şerh verildi¹⁹⁷

¹⁹⁷ İŞS., 191/75-3.

Kayda bakıldığında, Fazlullâh mahallesinde sâkin iken vefat eden Osman oğlu Hâfız Süleyman'ın verâsetinin zevcesi Şerîfe ve büyük oğulları Osman, Mehmed, Ömer ve Ahmed ile küçük oğulları Mehmed Tahir ve İsmail'e ait olduğu görülmektedir. Burada yukarıda değindiğimiz gibi ölen kişinin Fazlullâh mahallesinde oturduğu ve unvanının “Hafız” olduğu; zevce ve çocuklarının isim ve unvanları, ayrıca çocukların büyük ve küçük oldukları tespit edilebilmektedir. Ondan sonra vefat edenin geride kalanlara bıraktığı malların listesi fiyatlarıyla birlikte verilmekte, tereke kaydı yapılırken mahkemenin tahsil ettiği vergiler ve harçlar bulunmaktadır. Bunlar çıkarıldığında vârisleri toplamda 3835 guruş kalmaktadır. Tabii terekenin en sonunda da görüldüğü üzere tek tek vârislerin mirastan aldıkları payları kaydedilmektedir.

İslâm miras hukukunda kadınlara, erkeklerin aldığı yarısı kadar pay verilmesi konusu, hep tartışılmaktadır. Müslüman aile de kız çocuğa verilen hisse erkek evlâdının yarısı kadardır. Buna karşılık annenin hissesi de (merhumun zevcesinin) daha azdır. Halbûki mirasta kadınların payı daima erkeklere nispetle yarı değildir. Aslında İslâm dini bu konuda kadınları daha fazla gözetmektedir. Karaman'ın söylediği şu sözlerle bu fark ortaya çıkmaktadır: “Çocukları ve ana babası bulunan birisi vefat ettiğinde mirasın altıda birini anası ile babası alır; yani ana olarak kadının payı, babaninkine eşittir. Dede ve ninenin de vâris olduklarında durumları aynıdır. Ana bir kardeşler birden fazla ise, mirasın üçte birini kadın erkek eşit olarak paylaşırlar. Mirasta kadına, erkeğin aldığı payın yarısı kadar miras verildiği durumlarda ise dengeye riayet edilmiş, gelir ile harcama yükümlülüğü arasında âdil bir dengeleme yapılmıştır. Kadın bekâr olsun dul olsun, eş olsun ana veya kardeş olsun nafakasını temin yakını olan bir erkeğin borcudur. Ayrıca, düğün masrafı, mehir verme ve diyet erkeğin yükümlülüğü içinde bulunduğu gibi askerlik görevi de birinci derecede erkekle ilgilidir.”¹⁹⁸ Bu ifadeden anlaşıldığına göre; kadın hem anne, hem eş, hem kardeş, hem de nine olarak vefat eden kişiye yakınlığına göre mirastan pay almaktadır. Bu durum tabii olarak kadının aleyhine değil lehine bir durum oluşturmaktadır. Yani, kadının mağdur olma gibi bir durumu bulunmamaktadır. İşte bu açıdan araştırmacıların miras meselesinde kadınların paylarını değerlendirirken konuya daha geniş açıdan bakarak değerlendirmesi gerekmektedir.

¹⁹⁸ Karaman, *a.g.m.*, s. 392.

Bu konuya farklı belgelerden çeşitli örnekler verecek olursak; 26 Ekim 1866 tarihli bir kayıтта¹⁹⁹, vefat eden Mustafa'nın tereke toplamı vasiyeti (300 guruş) ve zevcesine vermesi gereken mehr-i mü'eccel (125 guruş) çıkarıldığında 1512 guruştur. Bunun 189 guruşu zevce Şerife'ye, 441 guruşu vefat edenin kızı Fâtıma'ya ve 882 guruşu da mirasta en büyük payı olan oğul Osman'a kalmaktadır. Burada kadına sekizde bir pay verilmektedir. 21 Eylül 1866 tarihli bir başka kayıтта²⁰⁰; vefat eden Himmet'in tereke toplamı vergi ve harçlar çıkarıldığında 1921 guruştur. Bu mirasın 388 guruş 30 para 2 akçesi (her birine ayrı ayrı olmak üzere) Himmet'in oğulları olan Ali, Mehmed ve Süleyman'ın, 240 guruş 5 parası zevce Â'îşe'nin, 194 guruş 15 para 1 akçesi kız Hadice'nin, 220 guruş 6 para ve 2 akçesi müteveffânın annesi Â'îşe'nin'dir. Yine Câmî'-i kebir mahallesinde iken vefat eden Mustafa'nın terekesi²⁰¹ vergi ve harçlar çıkarıldığında 5530 guruştur. Bunun en büyük payı olan 2765 guruşu Mustafa'nın baba bir kız kardeşi Şerife, 921 guruş 26 para 2 akçesini annesi Züleyhâ ve 1843 guruş 13 para ve 1 akçesini amca oğlu Hüseyin almıştır. Bu örnek bize ölen kişinin akrabalarının yakınlıklarına göre mirasta payın değiştiğini ve kadının da bu gibi durumlarda mirastaki payının daha fazla olabileceğini göstermektedir.

Sonuç olarak diyebiliriz ki, bütün bu örneklerde görüldüğü üzere kadın her konumda mirastan payını almakta yukarıda da açıkladığımız gibi mirastan faydalanan akrabaların yakınlıkları ve kadının ölen kişiye yakınlığı açısından da onun mirastaki payı değişiklik göstermektedir. Ama bu hiçbir zaman onun aleyhine olmamış, bilâkis lehine olmuştur. Çünkü, her ne kadar erkekler kadının nafakasını temin etmek zorunda olsalar da kadınların almış oldukları bu gibi paylar kadının biraz da olsa ihtiyaçlarını karşılamalarını ve ekonomik özgürlükleri olması açısından oldukça önemlidir. Bunlar da İslâmın inceliğini, kadına verdiği değeri ve önemi bir kez daha ortaya koymaktadır.

Öte yandan vefat eden kadınların da terekelerini inceleyecek olursak; çalışmış olduğumuz sicilde 17 adet kadınlara ait tereke bulunmaktadır. Örnek verecek olursak 21 Haziran 1866 tarihli bir kayıтта²⁰² vefat eden Mustafa kızı Zâyide'nin (vergi ve harçları çıkarıldıktan sonra kalan) 1219 guruş parası vârisleri zevci Hüseyin, babası Mustafa, annesi Â'îşe ve çocukları Zayide ve Mustafa arasında paylaştırılmıştır. Buna göre, vefat

¹⁹⁹ İŞS., 191/127-2.

²⁰⁰ İŞS., 191/150-3.

²⁰¹ İŞS., 191/30-1.

²⁰² İŞS., 191/40-3.

edenin zevci mirasın dörtte birini yani 304 guruş 30 parayı, baba ve anne 203 guruş 6 para 2 akçeyi, oğul 338 guruş 24 parayı, kız ise 169 guruş 12 parayı almıştır. Çalışmış olduğumuz sicilde bu şekilde kadınların bıraktıkları pek çok tereke kaydı bulunmaktadır.²⁰³ Bu tereke kayıtları kadınların ekonomik özgürlükleri ve onların geride kalanlara miras bırakabilecek kadar mal varlığı olduğunu göstermesi açısından oldukça önemlidir.

Ayrıca, esas olarak fûrû (yani çocuk ve torunlar) varsa, usûl (müteveffânın anne babası) ve diğer akraba miras taksimine dahil edilmemektedir. Yine İslâm miras hukukunda mecburiyet prensibi bulunmaktadır. Muris olmak veya vâris olmak serbest iradeye bağlı değildir. Kanunî mirasçılarının mahfuz (korunmuş) hisseleri bulunmaktadır. Bu prensipler Osmanlı İslâm²⁰⁴ ailesinde geçerlidir ve mirastaki mecburiyet esası Medenî kanunumuzca da benimsemiştir. Fûrû varken usûle hisse düşmemekte, ana ve baba ancak nafaka alacaklısı olarak -ki muhtaç iseler- mirasçılardan nafaka alabilmektedirler.²⁰⁵ Örneğin, Yaylazâde mahallesinde iken vefat eden Hacı Mehmed'in mirası zevcesi ve kızına paylaştırılmıştır.²⁰⁶ Yine Şeyh mahallesinde iken vefat eden Mustafa'nın toplamda 1512 guruş olan terekesi; zevcesi Şerife'ye 189 guruş, oğlu Osman'a 882 guruş ve kızı Fâtîma'ya 441 guruş olarak paylaştırılmıştır.²⁰⁷ Bu örneklerden de anlaşıldığı üzere, vefat edenin zevce ve çocukları varsa anne ve baba mirastan pay almamaktadır. Genelde bu usûl hep böyle devam etmiştir, zirâ çalıştığımız sicilde de hep bu şekilde bırakılan miraslara rastlanılmıştır.²⁰⁸ Bunların dışında yukarıda bahsettiğimiz üzere, anne ve babanın muhtaç iseler nafaka alacaklısı olarak mirastan pay aldıkları görülmektedir. Mesela, Fazlullâh mahallesinde iken vefat eden Havva'nın toplamda 452 guruş olan mirası; 104 guruş 12 parası zevcesi Ali'ye, 69

²⁰³ İSS., 191/11-2; İSS., 191/21-3; İSS., 191/20-2; İSS., 191/40-3 vd.

²⁰⁴ Kur'an-ı Kerîm'de mirasçılarının payları Nisâ Sûresinde şu şekilde geçmektedir: “Allah çocuklarınızla ilgili olarak mirasta, erkeğe iki kadın payı vermenizi emir ediyor. Şayet kadınlar ikiden fazla iseler o zaman mirasın üçte ikisi onlarındır. Şayet bir tek kız ise mirasın yarısı onundur. Eğer ölenin bir çocuğu varsa ana ve babasından her birine altıda bir pay vardır. Şayet ölenin çocuğu yok da anne ve baba mirasçı ise o zaman anneye üçte bir pay vardır. Eğer ölenin hayatta kardeşleri varsa o zaman anneye altıda bir pay vardır. Bütün bunlar ölünün vasiyet ve borçlarından sonradır. Yine Nisâ sûresinin başka bir ayetinde; “Zevcelerinizin çocuğu yoksa geride bıraktıkları malın yarısı sizindir. Eğer onların çocuğu varsa size, bıraktıkları maldan dört bir hisse vardır. Fakat bu hisseler, yapacakları vasiyeti ve borcu ödedikten sonradır. Eğer sizin çocuğunuz yoksa zevcelerinize, bıraktığımız maldan dörtte bir hisse ve eğer çocuğunuz varsa bıraktığımız maldan onlara sekizde bir vardır. Ancak bu hüküm yapacağımız vasiyeti ve borcu ödedikten sonradır.” Yazır, Nisâ Sûresi, Ayet 11-12, *Kur'an-ı Kerim'in Yüce Meali*, s. 39.

²⁰⁵ Ortaylı, *Osmanlı Toplumunda Aile*, s. 116.

²⁰⁶ İSS., 191/131-3.

²⁰⁷ İSS., 191/127-2.

²⁰⁸ İSS., 191/119-1; İSS., 191/141-3; İSS., 191/149-3; İSS., 191/147-3 vd.

guruş 21 para 1 akçesi babası Salih'e, 69 guruş 29 para 1 akçesi annesi Â'îşe'ye ve 208 guruş 24 parası kızı Fâtîma'ya paylaştırılmıştır.²⁰⁹

Çalıştığımız sicilde, anne-baba dışında kardeşlere bırakılan miraslar da vardır. Bu konuda, Kur'an-ı Kerîm'de şöyle ayetler bulunmaktadır. "Eğer bir erkek ve bir kadın çocuğu ve babası bulunmadığı halde kelâle olarak (yan koldan) mirasına konulur da ana bir kardeşi veya kız kardeşi bulunursa bu kardeşlerin her birine altıda bir pay vardır. Eğer kardeşler bundan fazla iseler o zaman mirasın üçte birinde ortaklardır."²¹⁰ Yine Nisâ Sûresinin 176. ayetinde²¹¹; " (Ey Muhammed!) Senden fetva istiyorlar. De ki: "Allah size babası ve çocuğu olmayıp bir kız kardeşi olan bir kişi ölürse bıraktığı malın yarısı o kız kardeşindir. Çocuğu olmayan kız kardeş ölürse, erkek kardeş ona vâris olur. Eğer ölenin iki kız kardeşi varsa, bıraktığının üçte ikisi onlarıdır. Eğer kardeşler erkek ve kız olursa, erkeğin hissesi iki kızın hissesi kadardır." denilmiştir. Örnek verecek olursak; Isparta'nın Çelebiler mahallesinde iken vefat eden Zeyneb Hanım 6937 guruş 20 paralık mirasının; 1464 guruş 17 para 1 akçesini kızlarından (her birine ayrı ayrı) Şerîfe, Adile ve Â'îşe'ye ve erkek kardeşleri Ömer ve İbrâhim'e ise, (her birine) 1098 guruş 13 para 1 akçe bırakmıştır.²¹² Genelde çalışmamızda, vefat edenlerin bu şekilde miraslarını çocuklarıyla birlikte kardeşlerine bıraktıkları görülmektedir.²¹³

Bunun dışında çocuğu yoksa zevci ile birlikte kardeşine bırakılan miraslar bulunmaktadır. "Medine-i Isparta mahallâtından Tekye mahallesinde sâkin iken bundan akdem bi-emrillâh-i te'âlâ vefat iden Hüseyin bin Ali bin Abdullâhın verâsetini zevce-i menkûha-yı metrûkesi Emine binti İsmail bin Abdullâh nâm Hâtûn ile li-ebeveyn er karındaşı oğlu Hacı İsmail bin Osman bin Aliye"²¹⁴ denilen 15 Şubat 1867 tarihli belgede, Ali oğlu Hüseyin, mirasını zevcesi Emine ile kardeşi Hacı İsmail'e bırakmıştır. 977 guruşluk mirastan Hacı İsmail 733 guruş 30 para almıştır.

Bunların dışında kardeş çocuklarına, amca oğullarına gibi vefat eden kişinin uzaktan akraba oldukları kimselere bırakılan miraslar da bulunmaktadır. 11 Haziran 1866 tarihli bir başka kayıтта ise, "Medine-i Isparta mahâllâtından Fazlullâh mahallesinde sâkin iken bundan akdem bi-emrillâhi te'âlâ vefât iden Ayvaz oğlu Hacı

²⁰⁹ İŞS., 191/170-2.

²¹⁰ Yazır, Nisâ Sûresi, Ayet 12, *Kur'an-ı Kerim'in Yüce Meali*, s. 39.

²¹¹ Yazır, Nisâ Sûresi, Ayet 176, *Kur'an-ı Kerim'in Yüce Meali*, s. 50.

²¹² İŞS., 191/21-3.

²¹³ İŞS., 191/180-2; İŞS., 191/117-2; İŞS., 191/20-2 vd.

²¹⁴ İŞS., 191/157-5.

Hasan bin Süleymân bin Abdullâhın verâseti zevce-i menkûha-yı metrûkesi Fâtıma binti Mehmed bin Abdullâh nâm Hâtûn ile kendinden evvel vefat iden li-ebeveyn karındaşı Mehmedin sulbîye-i kebîre kızı Havvâ....”²¹⁵ ya denilmiştir. Yani Fazlullâh mahallesinde sâkin iken vefat eden Ayvaz oğlu Hacı Hasan verasetini, zevcesi Fâtıma ile kardeşi Mehmed’in kızı Havvâ’ya bırakmıştır. Yine, “Medine-i Isparta mahâllatından Câmi‘-i kebîr mahallesinde sâkin iken bundan akdem bi-emrillâh-i te’âlâ vefat iden Mustafa bin Hüseyin bin Mustafa’nın verâseti li-ümm-i ceddım Züleyha binti Hacı Ali bin Abdullâhın nâm Hâtûn ile li-eb karındaşı Şerîfe ve kendünden evvel vefat iden ammiyesi oğlu Hacı Hüseyin bin Âhmed bin Hüseyin bin Mustafa...”²¹⁶ diye geçen 20 Nisan 1867 tarihli kayıтта, Câmi‘-i Kebîr mahallesinde sâkin iken vefat eden Hüseyin oğlu Mustafa’nın vârisleri arasında amca oğlu Hacı Hüseyin’de bulunmakta ve mirastan 1843 guruş 13 para 1 akçe almaktadır.

İncelediğimiz döneme ait 91 adet tereke kaydı içerisinde; 70 tereke Isparta’nın mahallelerine, 6 tereke köylerine ve geriye kalan 15 terekede Isparta çevresinde bulunan Hamid Sancağına bağlı kazalara aittir. Bunlar içerisinde yukarıda da verdiğimiz örneklerde görüldüğü üzere, 18 terekeden zevc-zevce ve çocuklar dışında; anne-baba, kardeş, kardeş çocukları, amcaoğulları gibi vefat edene uzaktan yakından akraba olan kimseler de faydalanmışlardır.

Ancak, uzaktan yakından akrabası bulunmayanların mirasları ise, malları ve eşyaları tespit edildikten sonra, eğer varsa varisine teslim edilmektedir. Görünürde bir varisi yok ise, vasi ya da vekâlet verilerek terekesi varislerine ulaştırılmaktadır. Eğer hiçbir varisi yok ise, bu durumda terekesindeki malları satılarak hazineye aktarılmaktadır. 20 Şubat 1867 tarihli bir kayıтта, “Ân-asl medine-i Konya ahâlisinde olub medine-i Ispartada Antalyalı oğlu Hânında keçecilik san‘atıyla meşkûl iken bundan akdem bi-emrillâh-i te’âlâ vefat iden Ali bin Hacı Mustafa bin Abdullâhın zâhirde vâris-i ma‘rûf ve ma‘rûfesi olmayub kâffe-i terekesi Cânib-i Beytü’l-mal râyi‘ olmağla livâ-yı mezkûrde bu makûl bâlâ-yı vâris-i ma‘rûf ve ma‘rûfe vefat idenlerin terekelerini kaza-yı me’mûr olan hâlâ medine-i Isparta sancağı kâ’im-makamı ve Beytü’l-mal emini îzzetlü Sâdık efendi ibn-i Abdullâh efendi taraflarından vekil-i müseccel-i şer‘ileri Abdülkâdir efendi taleb ve ma‘rifeti ve ma‘rifet-i şer‘ileri tahrîr ve bey‘ ve takrîr olunan müteveffâ-yı mezbûrun terekesidir ki ber-vech-i âti zikr

²¹⁵ İŞS., 191/35-1.

²¹⁶ İŞS., 191/30-1.

olunur.”²¹⁷ denilmiştir. Bu kayıttan anlaşıldığına göre, aslen Konyalı olup, Isparta’da keçeci olarak çalışır iken vefat eden Hacı Mustafa oğlu Ali’nin görünürde vârisi bulunmadığından terekesi Beytü’l-mal’a kalmıştır. Bu gibi terekeleri kaydeden Beytü’l-mal emini Sadık Efendi’den, Ali’nin terekesinden kalan malları satarak hazineye aktarması istenmiştir.

Bu şekilde hazineye aktarılan mirasların sahibi olduğunu iddia eden kişiler daha sonradan ortaya çıkıp mirasta hak iddia edebilmekteydiler. 7 Ekim 1866 tarihli bir belgede²¹⁸, Isparta’nın Fazlullâh mahallesinde sâkin iken vefat eden Hacı İbrâhim’in, oğlu olduğunu iddia eden Süleyman mahkemeye başvurmuştur. Babasının mirasında kendisiyle birlikte annesi Emine ve kardeşleri Ali ile Fâtıma’dan başka vârisleri bulunmadığını söylemiştir. Bu durum şahitlerle ispatlandıktan sonra vârislere payları verilmiştir.

Bazen de ölen kişinin mirasında hakları olduğunu iddia edenler bu haklarını varislerden alamadıkları durumda mahkemeye başvurarak almaya çalışmaktadırlar. Bu konuda 7 Haziran 1866 tarihli bir kayıta, “Medine-i Isparta mahâllatından Fazlullâh mahallesinde sâkin ve zât-ı ta’rif-i şer’iyye ile mu’arrefe olan işbu bâisü’l-vesîka Havvâ binti Süleyman bin Abdullâh nâm Hâtûn meclis-i şer’-i şerîf-i enverde medine-i mezbûr Malbaşî kâtibi ve Beytü’l-mal emîni olub zikr-i âtf terekenin asgarî-i rub‘ hisse bakiyyesine vaz‘-ı yedi bi’l-ikrâr mütehakkık olan fütüvvetlü Ali Münir efendi ibn-i Hüseyin efendi mahzarında üzerine da‘va ve takrîr-i kelâm idüb mahalle-i mezkûr ahâlisinden olub bundan akdem vefât itmekle zahirde ancak zevcesi Fâtımadan gayrı vâris olmamak ze‘amıyla terekesine emîn-i mümâ-ileyh bi’l-emân-ı vaz‘-ı yed eylediği Hacı Hasan benim babam ile li-ebeveyn karındaşlar olub babaları ism-i Süleymân ve dedeleri ism-i Abdullâh ve meskat-ı re’sleri medine-i mezbûr olmağla terekesinden asgarî-i rub‘ hisse bana münhasıra...”²¹⁹ denilmektedir. İslam miras hukuku çerçevesinde ölen kişinin varisi olarak sadece zevcesi olduğu durumlarda eşe şer’î hukuk çerçevesi içerisinde hakkı verildikten sonra kalan miktar Beytü’l-mal’a devredilmekte idi. Anlaşıldığına göre, yukarıdaki kayıta da Hacı Hasan’ın eşi Fâtıma’ya payı verilmiş başka vârisi olmadığı için de mirastan geriye kalan mallar hazineye devredilmiştir. İşte, Isparta’nın Fazlullâh mahallesinde bulunan Havvâ da,

²¹⁷ İŞS., 191/168-1.

²¹⁸ İŞS., 191/108-1.

²¹⁹ İŞS., 191/34-1.

vefat eden Hacı Hasan'ın babası ile kardeş olduğunu söyleyerek, Hacı Hasan'ın mirasına zevce Fâtıma dışında kendisinin de varisi olduğunu söylemiş, bu durumu şahitler huzurunda ispatlayıp mirastan pay almıştır.

Ayrıca, varislerden birisi öldüğünde onun payı bu defa onun varisleriyle birlikte diğer varisler arasında tekrardan bir paylaşımına sahne olmaktadır. 23 Haziran 1866 tarihli belgede, “Medine-i Isparta nevâhisinden Barla kazası mahâllatından Ahî Hoca mahallesinde sâkin iken bundan akdem bi-emrillâhi te’âlâ vefât iden Hacı Burhâneddîn ağa ibn-i Hacı İbrâhim ağa ibn-i Hacı Abdullâh ağanın verâseti zevce-i menkûha-yı metrûkesi Züleyhâ binti Ahmed bin Hüseyin nâm Hâtûn ile sulbî sagîr oğlu Mehmed Murâd efendi ve kebîre kızları Nâfi’a ve Fâtıma ve Rakıbye münhasır ba’de kabli’l-kassâm mezbûr Nâfi’a Hâtûn dahi fevt olub verâseti zevc-i metrûku Hacı Eyüb efendi ibn-i Osman bin Mehmed ve validesi mezbûr Züleyhâ Hâtûn veled-i sagîr oğlu Mehmed Feyzi...”²²⁰ denilmektedir. Burada vefat eden Hacı Burhaneddin ağanın mirası zevcesi Züleyhâ, oğlu Mehmed Murad ve kızları Nâfi’a, Fâtıma ve Rakıbe’ye kalmıştır. Ancak, Nâfi’a Hâtûn da vefat edince bu defa onun mirası zevci Hacı Eyüb, annesi Züleyhâ ve oğlu Mehmed Feyzi’ye kalmıştır. Yani, dolaylı olarak Nâfi’a Hâtûn’un eşi ve çocuğu da Hâtûn’un baba mirasından faydalanmıştır. Ayrıca burada dikkat edilirse, Züleyhâ Hâtûn’un da hem anne hem de zevce olarak mirastan iki defa pay aldığı görülmüştür.

Bütün bu örnekler bize, Osmanlı mahkemesinde, İslam hukuku çerçevesi içerisinde miras hukukunda varislerin bir kayba uğramamaları ve adaletin temini için çok titiz davranıldığını göstermektedir.

Öte yandan, Osmanlı Devleti’nde bulunan gayr-i müslimler ile devletin Müslüman uyrukları arasında önemli hukukî statü farklılıkları bulunmaktadır. Müslümanlara İslam hukuku ve örfî hukuk kuralları uygulanırken; azınlıklar kişi, aile, miras, borçlar, ve ticaret hukuku gibi özel hukuk alanlarında mensup oldukları toplulukların din ve sosyal yaşama ilişkin kurallarına tâbi tutulmuşlardır. Yine, Osmanlı gayr-i müslimlere bir yandan bazı sosyal ve hukukî kısıtlamalar getirilirken; bir yandan da onlara bazı özel hakların da tanındığı görülmektedir. Nitekim, gayr-i müslimlerin özel hukuka ilişkin meselelerinden doğan davaları patrikhanelerde kurulan cemaat mahkemelerinde görülmektedir. Ancak, gayr-i müslimlere isterlerse bu çekişmeleri

²²⁰ İŞS., 191/42-1.

Osmanlı mahkemesine götürme lüksü de verilmiştir.²²¹ Şahsî meselelerle ilgili davaların cemaat mahkemelerinde görülmesi şüphesiz, kilise hukukunun bu konularda hükümler içermesinden kaynaklanmaktadır. Diğer taraftan, Osmanlı Devleti'nin gayr-i müslimlere bu konularda müdahale etmenin onlara tanınan din ve vicdan hürriyetini ihlal edebileceğini düşündüğünden böyle kararlar aldığı söylenebilir.

İşte, gayr-i müslimler kendilerine medenî hukukla tanınan bu ayrıcalığa rağmen davalarının çözümü için Şer'iyeye Mahkemelerine başvurmuşlardır. Çalışmamızda toplamda 91 adet terekeden 20 terekenin gayr-i müslimlere ait olan terekeler olduğu görülmektedir. Bu rakam oldukça çoktur ve gayr-i müslimlerin miraslarını İslam hukuku çerçevesi içerisinde halledilmesine razı olduklarını ve belki de daha adaletli buldukları için tercih ettiklerini göstermektedir. Örnek verecek olursak, 13 Ağustos 1866 tarihli bir kayıta, “Medine-i Isparta mahallâtından Keçeci mahallesinde mütemekkin ve teb'â-yı devlet-i âlîyyeden ve Rum milletinden iken bundan akdem bi-emrillâh-i te'âlâ vefat iden Nebayot veled-i Simyon veled-i Zehrebenin verâseti” mahkeme masrafı 2329 guruş 20 para çıkarıldıktan sonra 6423 guruş olarak tespit edilmiş ve bu meblağ eşi, oğulları ve kızları arasında paylaştırılmıştır. Hisselerin değerine baktığımızda eşine 802 guruş 35 para, altı erkek çocuğun her birine 749 guruş 14 para ve beş kız çocuğun her birine 374 guruş 27 para düşmüştür.²²²

Yine bir başka kayıta, “Medine-i Isparta mahâllatından Ermeni mahallesinde mütemekkin ve teb'â-yı devlet-i âlîyyeden ve Ermeni milletinden iken bundan akdem fevt olan Kuşakçı Artin veled-i Kigork veled-i Artinin verâseti ancak sulbî kebîr oğlu gâ'ib-i âni'l-beled Kigorka” kalmıştır. Ancak, kayıp olduğu için vekili Karabeta'nın yedinde kalacaktır. Varise kalan toplam miktar 51 guruş mahkeme harcı çıkarıldıktan sonra 1449 guruştur.²²³

Ayrıca, 15 Haziran 1866 tarihli bir belgede, “Medine-i Isparta mahallâtından Temel mahallesinde mütemekkin ve teb'â-yı devlet-i âlîyyeden ve Rum milletinden iken bundan akdem bi-emrillâh-i te'âlâ vefât iden Evren oğlu Herlboz veled-i Efram veled-i Hatrın verâseti zevce-yi metrûkesi Elsava binti Enastas Hacı Minya li-ebeveyn karındaşları Kızena(?) ve Elenaya”²²⁴ denilmiştir. Yani, Herlboz'un vârisleri arasında

²²¹ Gülnihal Bozkurt, “Türk Hukuk Tarihinde Azınlıklar”, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi (AÜHFĐ)*, 1994, Cilt 43, Sayı 1-4, s. 50-52.

²²² İŞS., 191/87-2.

²²³ İŞS., 191/65-1.

²²⁴ İŞS., 191/71-2.

zevcesi Elsava ile kardeşleri de zikredilmektedir. Yine 20 Temmuz 1866 tarihli bir başka kayıta da, “Medine-i Isparta mahallâtından Temel mahallesinde mütemekkin ve teb‘â-yı devlet-i âliyyenin ve Rum milletinden iken bundan akdem bi-emrillâh-i te’âlâ vefat iden İstavri veled-i Mihâ’il veled-i İstavrinin verâsetini zevce-i metrûkesi Katreyne binti Herlbini veled-i İlyas ile babası merkûm Mihâ’il ve sulbî kebîr oğlu Karan ve sagîr oğulları Betro ve Yorgi ve kebîre kızı Desbneye”²²⁵ denilerek, Temel mahallesinde iken vefat eden Rum milletinden İstavri’nin vârisleri arasında zevcesi, oğul ve kızlarıyla birlikte babası da bulunmaktadır.

Dava sonuçlarından anlaşıldığı üzere, gayr-i müslimlerin miras dağılımları da tıpkı Müslümanlar gibi İslam hukukunun belirlediği ölçüler ve hususlar çerçevesi içerisinde halledilmiştir. Bu gayet doğaldır, çünkü zaten gayr-i müslimler şer‘i mahkemelerin kanun ve kurallarını bildikleri için bunun kendilerine uygulanmasını istedikleri için bu mahkemelere başvurmuşlardır. Ortaylı, bunu “Gelenek ve yaşanan çevre ve maruz kalınan hayat şartları her dinden tebaa-i devleti aynı gelenek ve kanunu izlemeye sevk ediyordu.”²²⁶ şeklinde yorumlamaktadır. Bunda Ortaylı, gerçekten haklıdır çünkü, çeşitli etnik gruplara sahip milletlerin bir devlet çatısı altında yıllarca huzur ve refah içerisinde yaşamasını açıklamak başka türlü mümkün olmamaktadır.

Çalışmamızda dikkatimizi çeken bir başka nokta ise, gayr-i müslim ölümlerinde genellikle önceki dönem sicillerinde vefat edenler için kullanılan tabirlerden “mürd” ya da “hâlik”, “helâk” ifadeleri var iken²²⁷; çalıştığımız dönemde, alışlagelmişin dışında tıpkı Müslümanlar vefat ettiğinde kullanılan “bi-emrillâh-i te’âlâ”nın kullanılmasıdır. Bu Tanzimat ve Islahat Fermanları’nın etkisinden olsa gerektir. Çünkü, bu fermanlardan Tanzimat’ın hükümleri arasında “Müslüman ve Hristiyan bütün uyrukların; eşitliğinin, can, mal, namus ve ırz güvenliğinin sağlanması”²²⁸ ile ilgili bir madde ile Islahat fermanında “Müslümanlar ile Müslüman olmayanlar kanun önünde eşit olacaklar, ırk,

²²⁵ İŞS., 191/88-2.

²²⁶ Ortaylı, *Osmanlı Toplumunda Aile*, s. 117.

²²⁷ Fahrettin Tızlak, “398 numaralı Harput Şer‘iyye Sicili M. 1814/1839 (H. 1230-1255)”, *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)*, Elazığ 1987, s. 208 ve s. 326; Aydın Beden, “1854-1859 Tarihleri Arasında Antalya (8 No’lu Antalya Şer‘iyye Sicil Defterine Göre)”, *Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)*, Antalya 2004, s. 85; İbrahim Özcoşar, “315 Numaralı Hicri 1154-1155 (M. 1741-1742) Tarihli Diyarbakır Şer‘iyye Sicilinin Transkripsiyon ve Değerlendirmesi”, *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)*, Diyarbakır 2000, s. 21 ve s. 28.

²²⁸ Rifat Uçarol, *Siyasi Tarih 1789-2001*, DER Yayınları, İstanbul 2006, s. 204; Ayrıca Tanzimat ve Islahat fermanlarının süretileri için bkz. Halil İnalıcık-Mehmet Seyitdanlıoğlu, *Tanzimat Değişim Sürecinde Osmanlı İmparatorluğu*, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, Mayıs 2011, s. 13-25.

din, dil farkı gözetilmeden hiçbir mezhep diğerinden üstün sayılmayacak”²²⁹ şeklinde geçen maddeler bulunmaktadır. Buradan eşitliğin her alanda uygulanmaya çalışıldığı klişe kullanılan bazı tabir ve terimlerin bile buna uygun hâle getirilmeye çalışıldığı görülmektedir.

Anlaşıldığı üzere, ölenden arta kalan mallar, “kassam” adı verilen sayım memurunun önünde sayıldıktan sonra “bilirkişiler” veya “dellallar” aracılığıyla değerlendirilerek, detaylı muhalefat listeleri düzenlenmektedir. Listelerde ölen kişinin cenaze masrafları, borçları ve vasiyetinin yerine getirilmesi için gerekli miktarlar ayrı ayrı belirtildikten sonra geriye kalan eşya ve eşya satışından elde edilen meblağ, İslam miras hukukuna dayanılarak varsa mirasçıları arasında dağıtılmaktadır. Ancak, bu işlemler için mahkemenin, mirasçıların payına düşen miktarın %15 veya %20’si oranında vergi aldığı görülmektedir. Bu vergiye “Resm-i Kısmet” adı verilmektedir. Resm-i kısmet oranının %15 veya %20’den fazla olmaması kanunnamelerde açıkça belirtilerek, kadı ve kassamların fazla vergi almak için malların değerini yüksek göstermesine yasak getirilmektedir.²³⁰

İncelediğimiz dönemde resm-i kısmet dışında, tereke taksimlerinde mahkemenin aldığı vergi ve harçlar arasında Dellâliyye, Kaydiyye, Varaka behâ ile me’mûrların harc ve sarfi ile hayvan kiralari bulunmaktadır. Örneğin; 25 Ekim 1866 tarihli bir belgede, Isparta nevâhisinden Barla kazası’nda bulunan Ahi Hoca mahallesinde iken vefat eden Mehmed ağa’nın veraseti zevcesi, üç oğlu ve bir kızı arasında taksim edilmiştir. Terekenin yekünü 126211 guruş 20 paradır. Bu bedel üzerinden mahkeme Resm-i Kısmet bedeli olarak 2117 guruş, Dellâliye olarak 500 guruş, Kaydiyye olarak 126 guruş ve Varaka behâ olarak 25 guruş, me’mûrun harc ve sarfi ile hayvan kirası olarak da 450 guruş olmak üzere toplam da 3218 guruş alınmıştır.²³¹ Toplamda alınan mahkeme ücreti, tereke toplamının %2.54’üne tekabül etmektedir.

21 Eylül 1866 tarihli bir başka örnekte ise, Karaağaç mahallesinde sâkin iken vefat eden Hüseyin’in veraseti zevcesi, bir oğlu ve beş kızı arasında taksim edilmiştir. Terekenin yekünü 1835 guruştur. Bu bedel üzerinden ise mahkeme, Resm-i kısmet olarak 46 guruş, Dellâliye olarak 10 guruş, Kaydiyye olarak 3 guruş, Varaka Behâ olarak ise 1 guruş almıştır. Bu harçların dışında techiz ve tekfin yani ölünün

²²⁹ Aynı eser, s. 235.

²³⁰ Tanju Demir, “Bir Tereke Yetmiş Denizlili”, <http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/18/35/298.pdf>.

²³¹ İŞS., 191/129-2.

kefenlenmesi ile ilgili olarak da 150 guruş harç almıştır. Toplamda alınan vergi ve harç miktarı 210 guruştur.²³² Bu alınan oran ise, terekenin %11.44'üne tekabül etmektedir. Burada ilginç olan ölen kişinin kefenlenmesi masrafının da mahkeme tarafından alınmasıdır. Eğer kefenlenme ücretini çıkarırsak mahkemenin aldığı oran %3.26'ya denk gelecektir. Yani ölenin kefenlenme ücreti techiz-i kefen adı altında tereke toplamı içerisinde tutulsa idi oran hesapladığımız gibi daha düşük olacaktı. İşte bu nedenden dolayı, mahkemeler herhangi bir kayba uğramamak için masraflarla beraber techiz-i kefen masraflarını da almışlardır. Böylece mahkemenin alacağı vergi miktarı da artmıştır.

Mahkemelerin aldığı bu vergi ve harçlar yüzünden, mirasçıların her zaman mahkemeye başvurup tereke taksimi yaptırmadıklarına da rastlanılmaktadır. Çünkü, bazen alınan vergi ve harç oranları ciddi meblağlar tutmaktadır. Bu nedenle aile içi bir anlaşmazlık olmadığı sürece varisler miras paylaşımını kendi aralarında da yapabilmektedirler.

2.5 Vasi Tayinleri

Vesâyet; lûgatte vasîlik, vasiyet, emir, tenbih ve tavsiye demektir.²³³ Vasî ise, bir ölünün vasiyetini yerine getirmeye me'mur edilen kimse; bir yetimin veya akılca zayıf ve hasta olan bir kimsenin malını idare eden kimsedir.²³⁴

İslam hukukunda vasîlik, eşinin ve çocuklarının nafakasını teminle mükellef olan ve aile reisi olarak kabul edilen babanın, aklî veya bedenî hastalığı dolayısıyla çocuğuna bakamaz durumda olması veyahut vefat etmesi durumunda, geride henüz reşit olmamış çocukları varsa veya reşit olup da beldeden kayıp çocuklar olursa bu çocukların haklarının korunması ve mallarının idaresi için başvurulmuş bir müessese olarak görülmektedir.²³⁵ Bu ifadeden anlaşılacağı üzere mallarının idaresi başkasına devredilecek olan kişi, kendi mallarını bizzat idareden aciz olmalıdır. Bu da çocukluk, aklî dengesinin yerinde olmaması ve bunaklık sebebi ile olabilmektedir.²³⁶

²³² İSS., 191/110-2.

²³³ Devellioğlu, *a.g.s.*, s. 1338.

²³⁴ Devellioğlu, *a.g.s.*, s. 1326.

²³⁵ Nuri Köstüklü, *Sosyal Tarih Perspektifinden Yalvaç'ta Aile (1892-1908)*, Günay Matbaa, Konya 1996, s. 55.

²³⁶ Hamza Aktan, *a.g.m.*, s.431-432.

Osmanlı Devleti'nde de yetimlerin korunmasına büyük önem verilmiştir. Genellikle incelediğimiz sicilde, vasi olarak anne ölüp baba kalırsa çocukların vasisinin baba olduğu; baba ölüp anne kaldıysa da annenin çocukların başına vasi olarak atandığı görülmüştür. Örneğin, 2 Mart 1867 tarihli bir kayıta²³⁷, Isparta'nın Dâr-ı Viran köyünde sâkin iken vefat eden Çolak Mestan'ın, oğlu İsmail'e daha çok küçük olduğundan, babasından kalan mallarını korumak için annesi Havvâ vasi tayin edilmiştir. Tereke taksim sonrasında İsmail'e düşen aylık 15 guruş para annesi Havvâ Hatûna verilmiş ve bu paranın "İsmailin nafaka ve kisve behâ vesâ'ir levâzım-ı zarûriyesine harc ve sarfa.." şeklinde bir ibare konularak, çocuğa kalan malın onun nafaka ve elbise vs. ihtiyaçları için harcanması gerektiği açıkça belirtilmiştir. Yine, 12 Şubat 1867 tarihli bir başka kayıta²³⁸, Isparta'nın Hoca-zâde mahallesinde sâkin iken vefat eden Hacı Ali ağa kızı Mahdûme'nin, oğulları Mehmed, Ahmed, Mustafa, Nuri, Hüseyin ve Rıza'ya küçük olmalarından dolayı "vakt-i rüşdlerine değin valideleri müteveffât-ı mezbûrden müntakil mallarını hıfz" etmek için babaları Ali efendi vasi tayin edilmiştir.

Bu uygulama ile ailesini kaybeden ve kimsesiz kalan çocukların belli bir aile terbiyesi içerisinde, diğer aile çocukları gibi sağlıklı yetiştirilmesinin hedeflendiği anlaşılmaktadır. Osmanlı Devleti'ndeki bu uygulama sayesinde de bugünkü çocuk esirgeme kurumlarına ihtiyaç kalmamaktadır. Zira kimsesiz çocuklar, sokaklara terk edilmemekte; hatta, anne ve babası ölüp yetim kalan çocuklar bile başıboş veya rastgele herhangi bir kimsenin veya akrabasından birinin inisiyatifine de bırakılmamaktadır. Devletin şer'î mahkemeler vasıtasıyla, yetim veya kimsesiz kalan çocukların aile terbiyesi ve kültürü almaları istikballerinin temini için bir düzen kurdukları anlaşılmaktadır. Bu düzen "vasilik" ve "nazırlık" adıyla topluma ve tutanaklara yansımıştır. Bu düzen içerisinde dürüst, ehliyetli, dindar ve vasilik işlerini yapmaya muktedir kimseler, küçük kız veya oğlan çocuklarına vasi tayin edilmekteydiler.²³⁹

Öte yandan, İslam hukukunda vasilik iki şekilde olmaktadır. Bunlar babanın tayin ettiği, "vasi-yi muhtar" ve hakim tarafından tayin edeceği "vasi-yi mansub" şeklindedir. Vasi olacak kişinin vasilik görevini yerine getirebilecek fikrî ve ahlakî vasıflara sahip olması hür, akıllı, bülûğa ermiş, reşit, emin, aynı dinden ve vesayet işlerine vakit

²³⁷ İŞS., 191/169-2.

²³⁸ İŞS., 191/180-1.

²³⁹ İbrahim Güler, "XVIII. Yüzyılda Aile: Sinop Örneği", *Türkler Ansiklopedisi*, 2002, Cilt XIV, s.31.

ayırabilecek ve vasi olduğu kişi ile sıkı münasebette bulunabilecek birinin olması gerekmektedir.²⁴⁰

Vasi tayini konusunda mahkeme öncelikle yakın akrabaları tercih etmektedir. Nitekim, çalışmış olduğumuz sicilde, anne ve baba dışında, kardeşlerin veya enişte gibi ikinci dereceden kimselerin de vasi tayin edildiği görülmektedir. Bu konuda 11 Ekim 1866 tarihli bir kayıta²⁴¹, Sülü Bey mahallesinde sâkin iken vefat eden Ahmed oğlu Hüseyin'in, kızı Esmâ'ya daha küçük olmasından dolayı, babasından kalan malları hıfz etmek için kardeşi Mustafa vasi tayin edilmiştir. “Şehriye on guruş nafaka ve kisve behâ vaz' ve takdîr buyurub meblağ-ı mefrûz-ı mezkûru sagîre-i mezbûr Esmânın nafaka ve kisve behâ vesâ'ir levâzım-ı zarûriyesine harc ve sarfa...” denilerek de Mustafa'dan kalan mallardan aylık onar guruş olmak üzere, Esmâ'nın nafaka ve ihtiyaçlarını karşılaması istenmektedir. 11 Eylül 1866 tarihli bir başka kayıta²⁴² ise, Isparta'nın Çukur köyünde sâkin iken vefat eden İbrâhim kızı Züleyha ile Veli oğlu Hüseyin'in mirası oğulları Halil'e kalmıştır. Ancak, Halil'in bu malları tasarruf ve idare edemeyecek kadar küçük olmasından dolayı “sagîr-i mezbûrun vakt-i rüşdlerine değin valide ve babası müteveffeyân-ı mezbûrâtdan müntakil mallarını hıfz” etmesi için eniştesi Ali ona vasi tayin edilmiştir. Kalan malların onun “nafaka ve kisve behâ vesâ'ir levâzım-ı zarûriyesine harc ve sarfa” kullanılması da bizzat belirtilmiştir.

Çalışmamızda, kayıp ve aklî dengesi yerinde olmayanlara tayin edilen vasi örneklerine de rastlanmaktadır. Örneğin; 25 Ekim 1866 tarihli bir kayıta²⁴³, Barla kazasında Ahî Hoca mahallesinde sâkin iken vefat eden Mehmed ağa'nın, oğlu Osman ağa'ya aklî dengesi yerinde bulunmadığından akrabası Hacı Mehmed efendi vasi tayin edilmiştir. Hacı Mehmed efendi'den, mecnûn Osman ağa'nın babasından kalan malları onun adına hıfz etmesi ve onun masraflarını karşılaması istenmiştir. Yine, 29 Eylül 1866 tarihli başka bir kayıta²⁴⁴ da, Isparta'nın Doğancı mahallesinde sâkin iken vefat eden Hacı Halil'in veraseti zevcesi Â'îşe, oğulları Ahmed efendi, Ali, Tahir ve kızı Nadide ile kayıp oğlu İbrâhim'e paylaştırılmış, ancak oğlu İbrâhim kayıp olduğu için diğer oğlu Ahmed efendi ona vasi tayin edilmiştir. Ahmed efendi'den, İbrâhim ortaya

²⁴⁰ Hasan Yüksel, “Vakfiyelere Göre Osmanlı Toplumunda Aile”, *Sosyo-Kültürel Değişme Sürecinde Türk Ailesi*, Ankara 1992, s. 471-474 .

²⁴¹ İŞS., 191/132-3.

²⁴² İŞS., 191/99-2.

²⁴³ İŞS., 191/129-1.

²⁴⁴ İŞS., 191/141-2.

çıkıncaya değin babasından ona kalan malları hıfz etmesi istenmiştir. Bu şekilde tayin edilen vasi örneği sicilimizde oldukça çoktur. Bu bize ailenin en önemli unsuru olan çocuk ve çocuğun hakkının korunması yönünde İslam hukukunu getirdiği prensiplerin, Isparta kazasında hassasiyetle uygulandığını göstermektedir.

Osmanlı Devleti, toplumdaki bu uygulamayı sadece müslim çocuklarına değil gayrimüslim çocuklarına da yapmakta, onlara da sahip çıkmaktaydı. Dolayısıyla Osmanlı hukuku, gayrimüslimler için de tatbik edilmekteydi. Mahkemeler, bu çocukların himaye ve korunma işlemlerinin görülmesi ve miras mallarının korunması için, müslim ailelerde olduğu gibi en yakınlarından olan kimseleri onlara vasi tayin etmekteydi. Örneğin, Isparta'nın Emre mahallesinde bulunan ve Rum milleti kadınlarından olan Elsava'nın vefat etmesiyle, daha küçük yaşta olan oğulları ve kızına zevci Nikola "sagâr-ı merkûmenin vakt-ı rüşd ve sedâdlarına değin mallarını hıfz ve tesviye-i umûrlarına.." olmak üzere vasi tayin edilmiştir.²⁴⁵

13 Ağustos 1866 tarihli bir başka kayıta²⁴⁶ da, Isparta'nın Keçeci mahallesinde bulunan ve Rum milletinden olan Nebayot'un vefat etmesiyle, oğlu Lefter'e "sagîr-i merkûmun reşidlerine değin malını hıfz ve tesviye-i umuruna.." idare için annesi Enste vasi tayin edilmiştir. 4 Ocak 1867 tarihli kayıta²⁴⁷ ise, Isparta'nın Temel mahallesinde bulunan ve Rum milletinden olan Herlboz'un vefat etmesiyle, küçük yaştaki oğullarına diğer kardeşi Hristo "sagîrât-ı merkûmânın vakt-i rüşdlerinde değin mallarını hıfz ve tesviye-i emvarlarını" idare etmek için vasi tayin edilmiştir.

Vasi tayinlerinde belirli bir süre söz konusu değildir. Sürenin sona ermesi için vasinin vefat etmesi ya da vasi olarak atandığı kişinin rüşd olması gerekmektedir. Üzerine vasi tayin edilen çocuk rüşd olduğunda mahkemeye müracaat edip, eşya ve mallarını kendi üzerine almak istediğini bildirmekte, mahkeme de rüşd²⁴⁸ olduğuna karar verir ise mallarını bu kişiye iade etmektedir. Nitekim, 4 Mayıs 1866 tarihli bir kayıta²⁴⁹, Isparta'nın Germiyan mahallesinde sâkin iken vefat eden Abdullâh oğlu Osman'ın veraseti zevcesi Şerife, oğlu Hüseyin ve küçük kızları Â'îşe, Nazime ve

²⁴⁵ İSS., 191/66-3.

²⁴⁶ İSS., 191/88-1.

²⁴⁷ İSS., 191/154-1.

²⁴⁸ Hanefi fihına göre erkek çocuklarda 18, kız çocuklarında ise 17 yaşını doldurdıklarında reşit sayılmaktadırlar. Eytam idaresinin kurulması ile birlikte reşit olma yaşı 20 olarak kabul edilmiştir. Eğer kişi malını idare edebileceği güveni bu dönemde veremezse bu sınır 25 yaşına kadar çıkabilmektedir. Mehmet Çanlı, "Eytam İdaresi ve Sandıkları", *Türkler Ansiklopedisi*, 2002, Cilt XIV, s. 60.

²⁴⁹ İSS., 191/12-2.

Fâtıma arasında paylaştırılmıştır. Bu küçük kızlardan Fâtıma zamanla büyümüş ve reşit olduğunu söyleyerek mallarını almak için mahkemeye başvurmuştur. Mahkeme ise, Fâtıma'nın rüşt olduğuna karar vermiş 415 guruş 25 parasını vasisi Kethüda Mehmed'den alarak ona teslim etmiştir.

Vasi, yetimin menkul ve gayrimenkul malını muhafaza etmek ve onun yararına işletmekle yükümlüdür. Yetimin faydası için onun malı ile ticaret yapabilmekte, malını kendi malı ile birleştirip ortaklaşa çalıştırabilmekte, şirket kurabilmektedir. Yetimin yararı için ne gerekiyorsa yerine getirmekle mükelleftir. Fakat, malında onun zararına olacak tasarrufta bulunamaz ve yetimin malını kendi yararına kullanamaz.²⁵⁰ Ayrıca, emanet edilen miktara çocuk reşit oluncaya kadar geçen süre dikkate alınarak faiz uygulandığı ve vasinin mevcut miktarı faiziyle birlikte reşit olduğunda çocuğa ödediği görülmektedir. Yukarıda verdiğimiz örnekte mesela, Fâtıma'nın 254 guruş 25 parası var iken bu zamanla 415 guruş 25 para olmuş ve Fâtıma'ya bu şekilde teslim edilmiştir.²⁵¹ Buradan, Kethüda Mehmed'in Fâtıma'nın malını işletip zaman içerisinde değerlendirdiği anlaşılmaktadır.

3. Isparta Kazası'nda Müslüman ve Gayr-i Müslimler Arasındaki İlişkiler

Osmanlı Devleti'nde kurulduğu dönemden itibaren Müslüman halkla gayr-i müslim halk hep iç içe yaşamıştır. Bu birliktelikte İslam dininin hoşgörü anlayışı etkili olmuştur. Devlet, gayr-i müslim vatandaşlarının dillerine, dinlerine, örf ve adetlerine müdahale etmemiş; onlara bu konuda sınırsız bir hareket alanı sağlamıştır. Gerçekten, onlar davalarını kendi cemaat mahkemelerinde çözümleyebilirken, isterlerse şer'î mahkemelere de getirebilmişler; bu ve bunun gibi pek çok imtiyaz sayesinde aynı köyde, aynı nahiyede, kazada veya sancakta farklı dinsel gruplar bir arada yaşayabilmişlerdir.

Millet kompartımanına mensup olan kimseler modern toplumdaki azınlıkların aksine bazı farklı davranışlar ve tutumlar sergilemektedirler. Bu aidiyet fertlere aile, sülale ve cemaat içinde bir güvenlik ve kimlik vermekte; kendi toplumsal grubu içinde kendi ananesine babadan oğula yaşatmaktadır. Ancak, birlikte yaşamda devlet İslam hukukunun ilkeleri doğrultusunda ve örf ve adetleri de dikkate alarak bazı kurallar ortaya koymuştur. Kılık kıyafet ayrımı, ayrı mahallelerde oturma zorunlulukları, ata

²⁵⁰ Mehmet Çanlı, *a.g.m.*, s. 60.

²⁵¹ İŞS., 191/12-2.

binme ve silah taşıma yasakları, evlerinin renk ve yüksekliği²⁵² gibi birtakım kuralları gayr-i müslimlerde benimsemişlerdir. Zira, gayr-i müslim içinde müslümanla karışmama, dinini ve ananesini bu yolla devam ettirme gibi bir keyfiyet söz konusudur. Bu nokta oldukça önemlidir, çünkü, İslam devletindeki ve Osmanlı İmparatorluğu'ndaki millet biçiminde teşkilatlanma ve ferdin dini kompartımanına aidiyeti modern dünyadaki azınlık statüsü ve psikolojisinden hem objektif hem de subjektif esasları itibariyle farklılık göstermektedir.²⁵³

Her siyasi ve sosyal sistem gibi, İslamda da, kendine inananlarla inanmayanlar arasında bir ayırım bulunmaktadır. İslam dini, dil ve ırk esasına dayanan milliyet anlayışını reddetmiş; bunun yerine toplumun temel bağlantı ve birleşme faktörü olarak yalnız düşünce birliğini seçmiştir. Bu çerçevede İslam hukukçuları, insan topluluklarını, esas itibariyle Müslüman ve gayrimüslim olmak üzere ikiye ayırmaktadır. Müslümanlarla olan siyasi ilişkileri bakımından ise, gayrimüslimler ehl-i harb ve ehli ahd olarak iki grupta toplanmaktadır. Ehl-i harb, Müslümanlarla savaş halinde olan gayrimüslimleri; ehl-i ahd da, Müslümanlarla antlaşma yapmış gayrimüslimleri ifade etmektedir. Ehl-i ahd olanlar da, İslam devletindeki statüleri bakımından zimmîler, muahedler ve müsteminler şeklinde üçe ayrılmaktadır. Zimmîler, bir İslam devletinin himayesini kabul ederek orada sürekli yaşayanlar; muahedler, kendileri ile barış yapılmış olanlar; müsteminler ise, ticaret yapmak ya da başka bir amaç için İslam ülkesine gelen ve kendilerine bir yıldan az olmak üzere geçici oturma izni verilen yabancılardır.²⁵⁴

Osmanlı teba'ası olan gayrimüslimler hukuken zimmî sayılmaktadırlar. Zimmîler, din ve etnik kökenleri ile tanımlanarak genel bir kimlik ile devlete bağlanmışlardır. Osmanlı Devleti'nde zimmîlerin hukuki statüleri İslam hukuku çerçevesinde belirlenmiştir. Hz. Muhammed zamanında ana hatlarıyla ortaya konan ve ondan sonra gelen halifeler tarafından büyük ölçüde uygulanan zimmet kurumu, İslam devleti ile Ehl-i kitap olan Hıristiyan ve Yahudiler arasındaki ilişkileri düzenleyen bir anlaşmadır. Bu anlaşmaya göre, zimmîler, kendi dinlerini değiştirmeye zorlanmaksızın

²⁵² Bozkurt, *a.g.m.*, s. 51.

²⁵³ Ortaylı, *Türkiye Teşkilat ve İdare Tarihi*, s. 454; Viorel Panatte, "İslâmî Gelenek ve Osmanlı Milletler Hukuku", *Türkler Ansiklopedisi*, 2002, Cilt X, s.261-265.

²⁵⁴ Bilal Eryılmaz, *Osmanlı Devletinde Gayr-i müslim Teba'anın Yönetimi*, Güçbirliği Yayıncılık, İzmir 1988, s. 6-7 ; İlber Ortaylı, "Osmanlı İmparatorluğu'nda Millet Sistemi", *Türkler Ansiklopedisi*, 2002, Cilt X, s. 216-220.

İslam devletinin vatandaşı olarak kabul edilmekte, can ve mal emniyetleri ile vicdan ve ibadet hürriyetleri teminat altına alınmış olmaktadır. Bu korunma karşılığında zimmîlerin İslâm devletine karşı yükümlülükleri cizye ve haraç ödemektir.²⁵⁵ Yani müslümanların lehlerine olan şeyler zimmîlerin lehlerine, Müslümanların aleyhlerine olan şeyler de onların aleyhlerinedir. Buna göre, zimmîler, tıpkı Müslümanlar gibi birtakım haklara sahiptirler ve yine tıpkı Müslümanlar gibi birtakım yükümlülükleri bulunmaktadır.

Ancak, zimmîlere verilen bu gibi haklara karşılık bazı kısıtlamalarda getirilmiştir. Kılık kıyafette Müslümanlara benzememek, ata binmemek ve silah taşımamak, lüks giysiler kullanmamak, kaldırımdan yürümek, Müslümanlarca kutsal sayılan bazı bölgelerde oturmamak, gibi kurallar bu duruma örnek verilebilir. Bu konuda padişahların da çeşitli fermanları bulunmaktadır. Örneğin, 1630 tarihli bir fermanında IV. Murad, gayr-i müslimlerin giyimlerine dikkat etmelerini “kefere taifesi ata binmeyüp ve samur kürk ve kalpak ve firengi kemha ve atlas giymeyüp mahasal libaslarında tarz ve üsluplarında tahkir ve tezlil olunmak şeran ve kanunen mühimmatı diniyyeden iken bir nice zamandan beru ihmal...” diyerek de bir zamandan beri bunun ihmal edildiğini belirtmektedir. III. Selim ise, bir fermanıyla azınlık evlerinin siyaha boyanmasını, böylece onların evlerinin belli olmasını istemiş; Müslüman evlerine bakan pencerelerinde bizâtihi olmamasını emretmiştir.²⁵⁶

Ancak, bu uygulamalar özellikle Tanzimat fermanının ilanından sonra müslümanlarla gayr-i müslimler arasında eşitliğin sağlanmaya çalışılması ile birlikte genel bir devlet uygulaması özelliğini kaybetmiş ve zaman içerisinde de halk arasında da önemsizleşmiştir. Gerçekten, çalıştığımız sicillerde gayr-i müslimler için kullanılan tabirlerin zamanla değiştiği görülmektedir. Örneğin, 11 Haziran 1866 tarihli bir belgede, “teb‘â-yı devlet-i âlîyyeden ve Rum milletinden...”²⁵⁷ ifadesi Tanzimat sonrası kalıp ifadelerin değiştiğinin bir göstergesidir. Yine meselâ gayr-i müslim ölümlerinde genellikle önceki dönem sicillerinde vefat edenler için “mürd” ya da “hâlik”, “helâk” ifadeleri kullanılırken; çalıştığımız dönemde alışlagelmişin dışında tıpkı Müslümanlar vefat ettiğinde kullanılan “*bi-emrillâh-i te’âlâ vefât iden*” veya “*bi-emrillâh-i te’âlâ fevt olan*” ifadesinin kullanılması da Tanzimat fermanının etkisinin açık göstergesidir.

²⁵⁵ Cevdet Küçük, “Osmanlı Devleti’nde Millet Sistemi”, *Osmanlı Ansiklopedisi*, 1999, Cilt IV, s. 209.

²⁵⁶ Bozkurt, *a.g.e.*, s. 51.; Eryılmaz, *a.g.e.*, s. 51-55.

²⁵⁷ İŞS., 191/31-4.

26 Mayıs 1866 tarihinde bir kayıta geçen “Ermeni mahallesi mütemekkinlerinden ve teb’â-yı devlet-i âlîyyeden ve Ermeni milletinden iken bundan akdem bi-emrillâh-i te’âlâ vefât iden...”²⁵⁸ ifadesi de bu göstergenin örneğidir. Ancak, ilginç olan Tanzimat’tan sonra gayr-i müslimlerin kendilerine verilen rahatlığa rağmen hâlâ daha Osmanlı mahkemelerini kullanmalarıdır. Ölüm-veraset bölümümüzde bolca bahsettiğimiz gibi, terekelerini dahi kendi cemaat mahkemeleri yerine şer‘iyye mahkemelerinde paylaşmışlardır. Bunlara aynen Müslümanlara yapılan tereke taksimi gibi paylaşım yapılmış aynı kurallar uygulanmıştır.

Hatta, zımmîlerin gerek mecburî ve gerekse ihtiyarî yargı mercii olarak Osmanlı mahkemelerine başvurmaları halinde kendilerine tatbik edilecek İslâm hukukunun onlar bakımından zaman zaman müslümanlardan farklı bazı hükümler taşıdığı görülmektedir. Nitekim, içki içen zımmîye kendi dinleri izin verdiği için kamu düzenini ihlâl etmedikleri sürece ceza verilmemekte, zina yapan gayr-i müslime de evli bile olsa Müslüman olmaması sebebi ile muhsan sayılmadığı için recm cezası uygulanmamaktadır. Keza şarap ve domuz da müslümanların aksine gayr-i müslimler için hukukî değer taşıyan bir mal sayılmakta bu sebeple de hukukî işlemlere konu olmakta ve haksız fiillere karşı korunmaktadır.²⁵⁹ İşte bu gibi uygulamalardan da aslında gayr-i müslimlerin neden bu mahkemeleri tercih ettikleri açıkça anlaşılmaktadır. Osmanlı, o sıkıntılı son dönemlerinde dahi ne kadar cihanşumûl bir devlet olduğunu bu uygulamalarıyla da açıkça ispatlamakta ve adaletini toplumun her kesimine en ince ayrıntısına kadar düşünerek uygulamaktadır.

19. yüzyılda, Isparta’da İslam, Hıristiyan bütün halk Türkçe konuşmakta ve Türkçe yazmaktadır. Böcüzâde, yalnızca Ermenilerin farklı olarak kendi aralarında Ermenice konuşup, Ermenice okuyup yazmakta olduklarını, buna karşılık Rumların ise Türkçe konuştuğu Rumcaı bilmediklerini söylemekte; ayrıca, Rumların Ortodoks ve İstanbul Patrikliğine, Ermenilerinde İstanbul Ermeni Patrikliğine bağlı olduğunu belirtmektedir.²⁶⁰ Buna göre Böcüzade’nin özellikle, Rumların Türkçe okuyup yazıp, Rumcaı bilmediklerini söylemesi oldukça ilginçtir. Rumlar’ın kendi dillerini kullanmamaları bölgeyi ne kadar benimsediklerini göstermesi açısından oldukça

²⁵⁸ İŞS., 191/25-2.

²⁵⁹ M. Akif Aydın, “Osmanlıda Hukuk”, *Osmanlı Devleti ve Medeniyeti Tarihi*, Cilt I, IRCICA, İstanbul 1994, s. 427.

²⁶⁰ Böcüzade, a.g.e., s. 32.

önemlidir. Özellikle dönemin şartlarına nazaran pek çok azınlık gurubun kendi dindaşlarının bağımsızlık istemelerine rağmen onların bu şekilde davranmalarında yönetimden ve Osmanlı'dan memnuniyetlerini göstermesi açısından da oldukça önemlidir. Demek ki bu isyanlarda başka faktörler ve dış devletlerin etkisi vardır. Ya da merkezde olan olaylar kaza ve sancaklarda merkezde olduğu kadar etkili olmamaktadır.

İncelediğimiz sicillerde ve dönem itibariyle Isparta'da 32 tane mahalle içerisinde 6 mahallede gayr-i Müslimlerin yaşadıkları görülmüştür. Bunlar Temel, Kemer, Çavuş, Emre, Ermeni ve Rum mahalleleridir. Bunlardan başta Rum mahallesi'nde olmak üzere Temel mahallesi, Kemer mahallesi, Çavuş ve Emre mahalleleri'nde Rumlar yaşamaktadır. Isparta'nın gayr-i müslim nüfusu içinde mahalle sayılarından da görüldüğü üzere, Rum nüfusu çoğunluğu teşkil etmektedir. Bunların dışında Ermeni mahallesinde oturan Ermenilerin ise, XVIII. yüzyılın sonlarında İran'dan kaçarak Isparta'ya geldikleri anlaşılmaktadır.²⁶¹ Ayrıca, incelediğimiz dönemde Müslüman ve gayr-i müslimlerin alışılmışın dışında birlikte yaşadıkları tespit edilmiştir. Gerçekten, Keçeci ve Cedid mahalleleri bunun en iyi göstergesidir.

Dolayısıyla, aynı topraklarda yaşayan fakat dinleri birbirinden farklı olan insanların günlük yaşamda ticari, sosyal ve hukuki ilişki kurmalarından daha doğal bir şey yoktur. Nitekim, incelediğimiz dönemde de Ermeni, Rum ve Müslümanların birlikte yaşadığı kozmopolit bir kaza olan Isparta'da da bu gibi ilişkilere oldukça sık rastlanmıştır. Bunlardan birisi de Müslüman ve gayr-i müslimler arasındaki müvekkillik-vekillik ilişkisidir.

İslam hukukunda davaları şahısların vekilleri yürütebilmektedir. Davacı veya davalının bir şahsı kendi adına davada taraf etmek üzere vekil tayin etmesine, husumete yani murafaaya vekalet denmektedir.²⁶² Özellikle kadınlar veya küçüklere ait davaların husumete vekil olan şahıslar tarafından yürütüldüğü şer'iyeye sicillerinde sıkça görülmektedir. Çalıştığımız sicilden örnek verecek olursak, 13 Mayıs 1866 tarihinde, "Medine-i Isparta mahâllatından Temel mahallesinde mütemekkin ve teb'â-yı devlet-i âlîyyeden ve Rum milleti nisvânından şahs-ı mu'arrefe Yesmâniye binti Yânî tarafından zıkr-i âtî husûsda vekîl-i müseccel-i şer'iyyesi Hâfız Süleymân bin Hâfız Murâd..."²⁶³

²⁶¹ Böcüzade, *a.g.e.*, s. 30.

²⁶² Halil Cin-Ahmet Akgündüz, *Türk Hukuk Tarihi*, Cilt I, Selçuk Üniversitesi Yayınları, Konya 1989, s. 394.

²⁶³ İŞS., 191/12-3.

şeklindeki kayıttan, Isparta'nın Temel mahallesinde oturan ve Rum milletinden olan Yesmâniye'nin vekilinin Osmanlının Müslüman taifesinden Hafız Süleyman olduğu anlaşılmaktadır. Yesmaniye vekili aracılığıyla yine kendi milletinden olan Hacı Betraki'den alacağını talep etmektedir. Yine 24 Temmuz 1866 tarihli bir başka vesikada²⁶⁴, “Medine-i Isparta mahâllatından Çavuş mahallesinde mütemekkin ve teb'âyı devlet-i âlîyyeden ve Rum milleti nisvânından Zafra binti Andarya(?) veled-i Yâni tarafından zikr-i âtî bey'de ikrâra vekil olduğu şahs-ı merkûmeye bi'l-ma'rifet-i şer'î ârifâne Berber Molla Mehmed bin Hasan ve Abdülkâdir bin Hüseyin...” denilmektedir. Yani, Isparta'nın Çavuş mahallesinde bulunan ve Rum milletinden olan bir kadın kendisine vekil olarak Müslümanlardan Molla Mehmed ile Abdülkadir'i göstermiştir. Zafra isimli bu Rum kadını Müslüman vekilleri aracılığıyla kendi milletinden olan Nikola'ya mülk satışında bulunmuştur. Bu durum oldukça önemlidir, çünkü bu insanlar kendi mezheplerinden olan insanlara karşı davalarında müslümanları vekil göstermişlerdir. Bu da gayr-i müslim ve Müslüman ilişkilerinin ne kadar sıkı bir bağ içerisinde bulunduğunu birbirlerine işlerini teslim edebilecek kadar güvendiklerini göstermektedir.

Örneklerde de görüldüğü üzere, gayr-i müslimler hem de gayr-i müslim kadınlar kendi milletinden olan kişilerle meydana gelen birtakım ticari ve hukuki meselelerinde müslümanları kendilerine vekil tayin etmişlerdir. Ayrıca, bu davalarını şer'î mahkemelerde çözümlene yoluna gitmişlerdir. Şer'îye mahkemelerinin İslam hukuku çerçevesinde hareket eden ve kararlarını verirken de İslama uygun vermeye özen gösteren merciler olduğu dikkate alındığında, gayr-i müslim Osmanlı devleti vatandaşlarının davalarını bu mahkemelere getirip çözümlenmeye çalıştıkları ve kendilerine de Müslüman vekil tayin etmeleri oldukça önemlidir. Çünkü, bu gayr-i müslimlerin İslam hukukunu ve şer'î mahkeme kurallarını iyi bildiklerini ve bu yüzden Tanzimat sonrası değişikliklere rağmen hâlâ daha bu mahkemeleri tercih ettiklerini göstermektedir.

Bunların dışında Isparta'da yaşayan gayr-i müslim ve Müslümanlar arasında ticari ve içtimai hayatta da farklı ilişkilere rastlanmaktadır. 17 Ocak 1867 tarihli bir belgede²⁶⁵, Isparta'nın Kemer mahallesinde bulunan ve Rum milletinden olan Hacı Betraki evini, arsasını ve dükkânını Şeyh Alizâde Osman efendi ve Çelebizâde Mahmûd

²⁶⁴ İŞS., 191/65-3.

²⁶⁵ İŞS., 191/157-3.

ağa'ya satmaktadır. 19 Eylül 1866 tarihli bir başka vesikada²⁶⁶, Isparta'nın Keçeci mahallesinde bulunan İbrâhim ve Rum milletinden olup yine aynı mahallede oturan Hacı Minya arasındaki bahçe satışını içermektedir. Mülk satışı dışında 14 Aralık 1866²⁶⁷, da Isparta'nın Germiyan mahallesinde bulunan İbrahim ile Rum milletinden olan Yorgi arasındaki koyun davası ve 11 Haziran 1866²⁶⁸, da Yaylazâde mahallesinde bulunan Ahmed ile yine Rum milletinden olan Dimitri arasındaki hizmet bedeli davası dikkati çeken davalardandır. Yine Müslüman ve gayr-i müslimlere ait pek çok borç-alacak ilişkisi²⁶⁹ iki cemaat arasındaki ilişkilerin ne kadar da aktif olduğunun açık göstergesidir.

Yine komşular arasında meydana gelen tabii anlaşmazlıklardan arsa sınırı anlaşmazlığına da çalışmamızda sık karşılaşılan başka bir durumdur. Nitekim 3 Temmuz 1866 tarihli bir belge²⁷⁰ bir gayr-i müslim ile iki Müslüman arasındaki böyle bir davayı konu edinmektedir. Hacı Ahmed ağa ve Heybezâde Mahmûd ağa ile Rum milletinden Helvacı Herlboz arasındaki sınır anlaşmazlığında Ahmed ve Mahmud ağalar Herlboz'un bahçe sınırını geçtiğini söyleyip dava açmışlardır.

Örneklerden anlaşıldığına göre, bir zımmî ile bir Müslümanın hukukî ihtilâfında yetkili kaza mercii tartışmasız şer'iyeye mahkemesi olmuş ve genel olarak bu ihtilâfa İslam hukuku hükümlerinin uygulandığı görülmüştür. Genellikle, gayr-i müslimler tarafından yapılan başka bir şey de kendi milletinden bir kimseyle olan davasında genellikle şahit olarak müslümanları göstermesidir. Mesela, 16 Temmuz 1866 tarihli bir belgede²⁷¹ Cedid mahallesinde bulunan ve Rum milletinden olan Sava ile Herlboz arasındaki mülk-alım satımından kaynaklanan borç-alacak ilişkisine Müslüman taifesinden Â'zâ-yı muteberânından fütüvvetlü Hacı Hâfız Mehmed İzzet efendi ibn-i Hasan ağa, Handânzâde Hacı Halil ağa, Fadikçizâde Süleymân efendi, Mukayyid-i mahkeme Osman efendi ve Hamamizâde Hacı Halil efendi'nin şahit olduğu görülmektedir. Demek ki şahitlik ve vekillik konusunda gayr-i müslimler müslümanlara ve şer'î mahkemelere daha çok güven duymaktadırlar.

²⁶⁶ İŞS., 191/106-2.

²⁶⁷ İŞS., 191/150-4.

²⁶⁸ İŞS., 191/31-4.

²⁶⁹ İŞS., 191/32-1.

²⁷⁰ İŞS., 191/54-2.

²⁷¹ İŞS., 191/58-1; Bunun dışında İŞS., 191/98-2, İŞS., 191/41-1, İŞS., 191/106-1 vd.

Sonuç olarak diyebiliriz ki, Osmanlı yönetimi müslim gayr-i müslim farkı gözetmeksizin yapılan her türlü haksızlıkları giderilmesi için çaba sarf etmiştir. Devlet politikası gereği insanlar eşit hak ve hukuka sahip olmuşlar,(tabi başka alanlardaki eşitlikte Tanzimat ve Islahat fermanları etkili olmuştur) hristiyanlar dinlerini özgürce hiç müdahale olmaksızın yaşamışlar ve mahkeme önünde çok rahat bir şekilde haklarını aramışlardır. Birbirleriyle ticarî ve hukukî pek çok ilişki kurmuşlar hatta birbirlerine vekil ve şahit olmuşlardır. Yani dönemin şartlarına göre, Müslüman ve gayr-i müslim ilişkileri oldukça sağlıklı ilerlemiştir.

4. Isparta Evleri

Osmanlı toplum yapısının temel ünitesinin aile olduğu ve yaşadığı mekânın da kaynaklarda çeşitli şekillerde betimlenmeye çalışıldığı görülmektedir. Bunlar “beyt, dam, menzil, konak ve hâne” şeklinde sıkça ifade edilmektedir. Osmanlı ev geleneği Orta Asya, Orta Doğu, İslâm ve Anadolu evleriyle yoğrulmuştur. Bunların dışında Osmanlı evini şekillendiren iklim, coğrafi mekân, malzeme, ekonomik güç, mimarî bilgi ve ustalık gibi öğeler olmuştur.

Evler kent dokusunu oluşturan en küçük birimlerdir. Evlerin cami, medrese, hamam ve okul gibi yapılarla birlikte meydana getirdikleri mahalleler şehrin bölümleri ve şehri meydana getiren en önemli unsurlardır. Mahalle içlerindeki kıvrımlı, organik dar yollar ve çıkmaz sokaklar ise Osmanlı şehrini oluşturmaktadır. Osmanlı şehir merkezindeki ticaret alanları ve genellikle bunların ortasında yer alan bir ulu cami klasik Osmanlı şehrinin vazgeçilmez imgesi olarak karşımıza çıkmaktadır. Isparta'nın eski mahallelerini klasik Osmanlı şehirlerinin tarifinde olduğu gibi bütün bu birimleri kendisinde barındırmakta ve bu tarife uyduğu görülmektedir.²⁷²

Osmanlı şehrinde ev-şehir bağlantısını sokak ya da caddeler sağlamaktadır. Bunlar çalışmamızda da geçtiği üzere, “tarîk-ı âmm”²⁷³ denilen büyük ana yol ve “tarîk-ı hâss”²⁷⁴ diye tabir edilen ve birkaç evle son bulan çıkmaz sokaklardır.

Çıkmaz sokakla birlikte başlayan mahremiyet, evin sokaktaki konumunu da belirlemektedir. Osmanlı evinin kurulmasında genellikle sokağa cephe arama, arsanın

²⁷² Doğan Demirci, Isparta Evleri, *Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Doktora Tezi)*, Isparta 2010, s. 56.

²⁷³ İŞS., 191/10-3, İŞS., 191/13-1, İŞS., 191/14-2 vd.

²⁷⁴ İŞS., 191/17-3, İŞS., 191/40-1, İŞS., 191/111-1 vd.

konumu, güvenlik, komşuluk ilişkileri, kible ve örtünme gibi faktörler etkili olmuştur. Bunlardan evin konumunda hemen hemen kaygı duyulan tek şey kible olmuştur. Zira, Müslüman Türk ailesi için bu o kadar önemlidir ki, yalnız ibadete yönelirken değil yatarken, otururken, ateş yakarken, sokağa çıkarken yani her hususta kibleyi hesaba katmak bir inanç ve ahlâk meselesidir. Bu kaygı evlerin bir yöne uyum göstermelerini gerektirmiştir ki, bu gerçeğe bugün bir nev'î dinî imar planı diye bakmak mümkündür.²⁷⁵

Bundan dolayı diyebiliriz ki, evlerle insanların yaşayış biçimleri arasında çok sıkı bir bağ bulunmaktadır. Yani, insanlar meskenlerini sadece coğrafi şartlara göre değil, inançlarına, yaşam tarzlarına, örf, adet ve geleneklerine göre inşa etmektedirler. Meselâ, bir yabancı İstanbul'da evleri taştan yapmak için gerekli malzemenin fazlasıyla bulunmasına ve yangın hadiselerinin bu kadar sık görülmesine rağmen insanların hâlâ daha ahşap evde ısrar etmelerini şaşkınlıkla karşılamaktadır.²⁷⁶ Bunda hiç şüphesiz yukarıda belirttiğimiz etkenlerin rolü oldukça önemlidir.

Böcüzade'ye göre Isparta evi; temelden tavana kadar taşlarla yapılır, toprak harç kullanıldığı takdirde depremlerde kolayca yıkılırdı. Evlerin yönü kibleye -güneye-bakar, kible yönü oldukça açık olur, sokak gürültüsünün duyulmaması, dışarıdan içerisinin başkaları tarafından görülmemesi için sokağa bakan yöne pek pencere konulmazdı. Cepheleri doğu, batı veya kuzeye bakan evler pek azdır. Evler doğudan batıya doğru dikdörtgen planlı olarak sıralanmaktadır.²⁷⁷

Ayrıca, bu dönemde evler, ahşap ve üstü kiremitli ve üzeri toprakla örtülü olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Toprakla örtülü ev şekli daha çok eski ev yapı tarzlarında görülmektedir. Bunların üzeri damdır. Damın üstüne de Rumca'da "Lasbi" denilen yapışkan bir tür toprak serpilmektedir. Yağmur yağdıkça damların akmaması için yoğu taşı denilen ve silindirik olan bir taş bulunmaktadır. Yeni evlerin üstü ise, kiremitle örtülüdür.²⁷⁸

Şer'iyeye sicillerindeki çeşitli belgelerde ve çalışmamızda da sık sık geçen avlu veya bahçe, Osmanlı ailesinin yoğun olarak kullandığı mekândır. "Eşcâr-ı müsmire"²⁷⁹

²⁷⁵ Ömer Demirel-Muhiddin Tuş-Adnan Gürbüz, "Osmanlı Anadolu Ailesinde Ev, Eşya ve Giyim-Kuşam (XVI-XIX Yüzyıllar)", *Sosyo-Kültürel Değişme Sürecinde Türk Ailesi*, Ankara 1992, s. 704.

²⁷⁶ Cebeci, a.g.e., s. 108.

²⁷⁷ Böcüzade, a.g.e., s. 32.

²⁷⁸ Pul, a.g.t., s. 35.

²⁷⁹ İŞS., 191/6-1, İŞS., 191/10-1, İŞS., 191/24-2 vd.

ve “gayr-ı müsmire”²⁸⁰ şeklinde geçen bahçelerde kuyunun yanı sıra fırın ya da ocak (tandır, dış ocaklık), çamaşır taşı, dibek taşı gibi birtakım farklı unsurlar bulunmaktadır.²⁸¹ Bunların ötesinde evin zemin katı ahır, samanlık, anbar gibi elemanlar da evin ayrılmaz bir parçasıdır.²⁸² Dolayısıyla Osmanlı ailesinin günlük hayatı yoğun olarak bu mekânda cereyan etmektedir. Bu sebeple, ailenin ev işleri esnasında daha rahat çalışmasını sağlamak yani çamaşır ve bulaşık yıkama, kışlık yiyecekleri hazırlama, odun kesme, hayvan bakımı, yemek ve ekmek pişirme, sebze ve meyve yetiştirme gibi faaliyetlerin yapılması daha ziyade avlu çevresinde yükselen kalın duvarlarla olmuştur. Bunda şüphesiz ev halkının mahremiyetini korumak ve güvenliğini sağlamak faktörleri etkili olmuştur.

Çalışmamızdan, Isparta’da bulunan o dönemdeki evlerin ya tek katlı ya da “fevkânî”²⁸³ ve “tahtânî”²⁸⁴ olmak üzere iki katlı yapıldığı; odaların ise bab veya göz şeklinde ifade edilip evin şekline göre değiştiği ancak, genellikle evlerin çok da büyük olmayıp bir veya iki odasının bulunduğu anlaşılmaktadır.²⁸⁵ Nitekim, 25 Eylül 1866 tarihli bir ev satışı kaydında²⁸⁶, Fazlullâh mahallesinde sâkin Çavuş Mehmed, “bir taraftan Hacı Hasan zevcesi Fâtıma binti Mehmed bin Abdullâh ve ba’zen Gümüş oğlu Veli bin Hüseyin bin Veli menzili ve bir taraftan Ahmed bin Hasan bin Abdullâh menzili ve tarafeyni tarîk-i âmm ile mahdûd fevkânî iki oda ma’ kilar ve bir mikdar havluya müştamil bir bâb mülk-i menzil”ini Hacı Salih efendi’ye satmaktadır. Buradaki kayıttan evin adı geçen şahısların evleri ve ana yol ile çevrili, iki katlı olduğu, iki odası bulunduğu buna ek olarak da kiler ve avlusunun bulunduğu anlaşılmaktadır. Bu husus da odaların çok yönlü kullanıma açık olduğunu göstermektedir. Bu açıdan da odaların yemek pişen, yemek yenilen, oturulan, akşamları da yatakların serilmesi ile yatak odası olarak kullanılan oldukça fazla fonksiyonu olan birimler olduğu anlaşılmaktadır.

Ayrıca, Isparta’da geleneksel olarak yapılan evlerin geçim şartlarına ve kaynaklarına göre şekillendiği görülmektedir. Evlerin altlarında yapılan samanlık, ahır ve anbar gibi odaların olması, şehirde yaşayan bazı ailelerin geçim kaynağının tarım ve hayvancılık olduğunu göstermektedir. Örneğin, çalışmamızda 2 Ocak 1867 tarihli bir

²⁸⁰ İŞS., 191/56-2, İŞS., 191/167-2, İŞS., 191/2-2 vd.

²⁸¹ İŞS., 191/183-1 vd.

²⁸² İŞS., 191/21-3, İŞS., 191/35/36-2, İŞS., 191/183-1, İŞS., 191/164-2 vd.

²⁸³ Birinci katı ifade etmektedir.

²⁸⁴ Alt katı veyahut zemin katı ifade etmektedir.

²⁸⁵ İŞS., 191/138-1, İŞS., 191/154-2, İŞS., 191/11-2, İŞS., 191/26-2 vd.

²⁸⁶ İŞS., 191/143-2.

tereke kaydında²⁸⁷, vefat eden Hacı Ali'nin varislerine bıraktığı mallar arasında “Fevkâni ve tahtâni oda ma‘ ahur ve samanhâne-i göz 3 adet” ve “Anbar 2 adet” bulunmaktadır.

Yani diyebiliriz ki, genellikle iki katlı evlerde, evlerin avludan alt katlarına girildiğinde bir tarafta samanlık, ahur, odunluk gibi bölümler bulunurken, diğer tarafında da bir kış odası, kiler ve aşhâne yani matbah gibi bölümleri bulunmaktadır. Alt kattan üst kata geçişin genellikle bir tahta merdivenle olduğu ve merdiven başında yer alan sofa veya aralık etrafında da ailenin yaşamını sürdürdüğü çeşitli odaların var olduğu tespit edilmiştir.

Ayrıca, genellikle iç düzenlemeleri birbirine benzeyen odaların boyutları arasında da büyük bir fark bulunmamaktadır. Her evde ve odaların hemen hemen hepsinde bir ocak vardır. Evde bulunan bu ocak şayet bir tane ise, genellikle divanhâne denilen başodada yer almaktadır. Odaların en önemli ve ortak özelliği ise, yatak ve yorganların muhafaza edildiği aynı zamanda hamam olarak kullanılan “yükçük”ün bulunmasıdır. Bunun yanı sıra odalarda değişik amaçlara yönelik daha çok yatakların muhafazası için kullanılan kapaklı veya kapaksız “gömme dolaplar”ın da varlığı mevcuttur.²⁸⁸

5. Halkın Kullandığı Eşyalar

5.1 Ev Eşyaları

Öte yandan, ev eşyaları da en az aile hayatında barınma ihtiyacını karşılayan ev kadar önemlidir. Eşyaların çeşitliliği ve sayısı kişinin veya ailenin sosyal, ekonomik ve kültürel durumunu yansıttığı kadar hayat tarzını da ortaya koymaktadır. Bu konuda da şüphesiz Osmanlı arşiv kaynakları içerisinde halk kültürü ve folklörünü en geniş biçimde yansıtan şer‘iyye sicilleridir.

Bir kaza dahilinde meydana gelen hemen hemen bütün sosyal, ekonomik, hukuku vs. olayların kaydedildiği yani yöredeki günlük hayatın aynası durumunda olan bu siciller arasında tereke defterleri özellikle folklör açısından büyük önem taşımaktadır. Bu defterler ölenlerin sosyal durumlarını, medenî hallerini ve aileleri gibi özel hayatları dışında; hayattayken tasarruflarında bulunan her türlü giyim-kuşam, ev eşyaları, yiyecekleri; her türlü bağ, bahçe, ev ve değirmen gibi gayr-i menkul malları;

²⁸⁷ İŞS., 191/156-3.

²⁸⁸ İŞS., 191/140-3.

hayvan cins ve miktarlarını; anbarlarda mevcut veya tarlalarda ekili tahılın miktar ve çeşitlerini; ticarî malların çeşit ve miktarlarını vermekte ve bütün bu malların tahminî veya fiilî olarak tahakkuk etmiş olan fiyatlarını ayrı ayrı tespit etmemize imkân vermektedir.

Çalışmamızdaki eşyalar konusu tahlil edilirken, eşyalar kullanımındaki özelliklerine göre; sergi ve döşemeler, yatak takımları, mutfak eşyaları, temizlik eşyaları, aydınlatma ve ısıtma eşyaları, silahlar ve bu tasniflerin dışında kalan ev eşyaları da diğer ev eşyaları içerisinde incelenecektir.

5.1.1 Sergi ve Döşemeler

Osmanlı ailesinde kullanılan eşyaların başında halı, kilim, palas, çul, keçe, seccade, hasır gibi sergi ve döşeme malzemeleri geçmektedir. Osmanlı evini süsleyen bu sergi ve döşemeler zamanla usta ellerde sanat halini almış ve dokumacılık, Türk Kültürünü yansıtan ana amillerden olmuştur. Bu dokuma türlerinden olan halı, Türkler’de köklü bir geleneği olan ve yaygın olarak kullanılan bir sergi çeşididir. Bu halılar dokunduğu yörenin adıyla ünlü olmuş ve günümüze tarihi bir miras olarak aktarılmıştır. Meselâ, buna Uşak halısı, Divriği halı, Ladin halı, Acem halı, Zile halı ve Sivas halıları örnek gösterilebilir.

İnalcık, bu konuda şunları söylemektedir: “ Halı, kilim, aba, kebe, keçe; Türkmen/Yörük yaşamında, yer döşemesi, çadır, eşya ve hayvan örtüsü, torba, çuval vb. kullanımlarda vazgeçilmez bir dokumalar zinciri oluşturmuştur. Halı ve kilim, Türk dünyasında kültürün zengin bir temelini oluşturur. Türkmenlerde, halı ve kilimde belli motifler, belli bir klanın damgası sayılırdı. Bu tür eşya, aynı zamanda üzerinde taşıdığı sembol-motiflerle koruyucu tılsım ve nazarlık fonksiyonu görürdü. Anadolu’da yerleşik Türk halkının da ölülerini halı veya kilime sararak mezarlığa götürmeleri, camiye halı vakfi, halının çok eski zamanlardan beri Türk kültüründeki bu niteliğiyle ilişkilidir.”²⁸⁹ Gerçekten, bu sözlerden de anlaşıldığı üzere, hiçbir kavmin kültüründe ve yaşamında halı bu denli Türklerdeki kadar önemli bir yer tutmamıştır. Çünkü, Türkler sadece bunları günlük hayatta kullandıkları bir eşya gibi görmemişler; bu halılara hayallerini, yaşamlarını, inançlarını işlemişlerdir. Türk insanı, halıya verdiği değeri, gerek bu kıymetli hazineleri el emeği göz nuru bir biçimde büyük bir dikkat ve titizlikle

²⁸⁹ Halil İnalcık, *Türkiye Tekstil Tarihi Üzerine Araştırmalar*, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul 2008, s. 53.

işlemesiyle gerekse, bunların değişik yerlerde kullanarak hayatlarının önemli bir kısmına yerleştirerek göstermiştir.

Öte yandan, bu kıymetli zana'atın Isparta'da eski devirlerden beri yapıldığına dair izlere rastlanmıştır.²⁹⁰ Ancak, halıcılığın daha ziyade 1870'li yıllardan itibaren yeşermeye başladığı görülmektedir. Nitekim, 1872 yılında Isparta'da ilk kız Rüştüyesi'nin açılmasıyla o dönemin Mutasarrıfı Ali Rıza Bey kız okulunun karşısındaki bir evi satın almış ve buraya dokuma tezgahları koydurmuştur. Bu iş içinde özellikle Manisa'dan da ustalar getirtmiştir.²⁹¹ Özellikle, 1870'li yıllarda Isparta'ya gelmiş olan Reji Müdürü Fransız M. Mill adında bir zat, "Isparta'da öteden beri dokunan ve kız okulunda kurulan tezgâhlarda oldukça geliştirilen alaca ve bez dokumacılığını daha da geliştirmek üzere Muhasebe Baş Katibi Müftüzade İsmail efendi tarafından birtakım tezgahlar açılmış, Antalya'da bir subayın yaptığı masur saracak makineler getirtilerek her türlü dokuma, sofraya ve hamam takımları yapılmaya başlanmıştı. Hristiyan mahallesindeki tezgahlarda kazmir ve Frenk kumaşları ayarında, fakat onlardan daha sağlam ceketlik ve pantolonluk kumaşları dokumaya başladılar. Fakat bu kumaşların ipleri Avrupa'dan geldiğinden yeteri kadar bulunamıyordu."²⁹² demektedir. 1890 ve 1891 yıllarında Mutasarrıf olan Zihni Paşa'da halıcılığı teşvik için şirket kurmuş, kendi harem dairesine dahi halı tezgahları kurdurarak ailesinden bazılarını dokumaya alıştırmıştır. Bu arada kız rüştüyesine halıcılık öğretmek üzere bir Rum kadın atanmıştır. Böylelikle Isparta'da kadınlar arasında halıcılığa heves edenler çoğalmıştır.²⁹³

İşte, bütün bu sebeplerden olsa gerek çalıştığımız dönemde (1865-1867) Isparta evlerinde halının çok da yaygın kullanılmadığı daha ziyade seccade şeklinde halı kullanıldığı görülmektedir.²⁹⁴ Gerçekten, seccade Osmanlı evinde bulunan en kıymetli sergilerden, bir müslümanın evinde bulundurması gereken eşyalardandır. Sicilimizde,

²⁹⁰ Türkmenistan halıcılığın ana vatanı yayılış yeri olarak görülmektedir. Türkmenistan halıları Avrupa'da "Yamut" halıları diye tanınmaktadırlar. Isparta topraklarının üzerinde Hamidoğulları'nın buldukları devirde burada Oğuz Beyleri'nden "Yamutlu"ya da rastlanmaktadır. İşte bu Yamut Beyi ile Yamut halıları arasında ilgi kurulup, Isparta'ya halıcılığın ya Selçuklular ya da Hamidoğulları devrinde yani 1300'lerde Isparta gelmiş olabileceği iddia edilmektedir. Ayrıntılı bilgi için bkz. Koç, *a.g.e.*, s. 169, Selçuk Demirgil, *Mazideki Isparta*, Isparta 2007, s. 495-496.

²⁹¹ Böcüzade, *a.g.e.*, s. 225.

²⁹² Yazarın ayrıntılı dökümü incelediğimiz tezde verilmediğinden biz de direkt olarak bu tezden alıntı yapmayı uygun gördük. Rengin Oyman, Isparta Merkezde El Halısı Üretimi ve Pazarlaması, *Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)*, İzmir 1994, s. 15.

²⁹³ Böcüzade, *a.g.e.*, s. 251.

²⁹⁴ İŞS., 191/35-36-2, İŞS., 191/37-2, İŞS., 191/44-1, İŞS., 191/144-2 vd.

seccadeler halı, kilim ve yazma seccade şeklinde geçmektedir.²⁹⁵ Bundan da yine ailelerin ekonomik seviye ve paylarının etkili olduğu söylenebilir. Ayrıca, seccadenin Müslüman ailelerin evlerinde kullanılan bir eşya olmasının yanında, Osmanlı toplumundaki gayr-i müslimlerde de bulunması oldukça dikkat çekicidir. Nitekim çalışmamızda da bunun örnekleri bulunmaktadır. 4 Ocak 1867 tarihli bir tereke kaydında²⁹⁶, Isparta'nın Temel mahallesinde oturan ve Rum milletinden olan Hacı Yorgi oğlu Herlboz'un vefat etmesiyle vârislerine bıraktığı eşyalar arasında 100 guruş değerinde bir adet halı seccade de bulunmaktadır. Bu bize gayr-i müslimlerin seccadeyi sergi amacıyla kullanabileceği yönünde ihtimal verdirtmektedir. Ya da misafir gelen Müslüman aileleri için evlerinde bulunduruyor olabilirler.

Bunların dışında bir başka örtü de Isparta evlerinde de çokça rastladığımız kilimdir. Halının kullanılmadığı evlerde bir nev'i onun görevini gören kilimler, Anadolu insanın rağbet ettiği sergi malzemesidir. Çalışmamızda Müsta'mel kilim, Köhne kilim, Def'a kilim, Zeyli kilim, Beyazlı kilimi Köhne kilim, Müsta'mel nürkan kilimi, Türkmân kilim, müsta'mel Cedid kilim, Dazkırı kilim, Kabaca kilimi şeklinde pek çok kilim adı geçmektedir. Bunların fiyatları da kalitesi, özelliği ve kullanılmışlığına göre, 10 guruş ile 380 guruş arasında değişmektedir.²⁹⁷ Bunların dışında çalışmamızda hayvanların üstüne de bargîr ta'li kilim, ester ta'li kilim, merkeb ta'li kilim şeklinde kilim kullanıldığı görülmektedir.²⁹⁸ Yani incelediğimiz tereke kayıtlarında, halıdan ziyade kilim çeşitleri zikredilmekte, hatta bu kilimler hayvan üstlerine bile kullanılmaktadır.

Isparta evlerinde kullanılan bir başka eşya da sicilde köhne çul, beyaz çul, müsta'mel çul gibi değişik şekillerde geçen çuldur.²⁹⁹ Çul, keçi kılının çeşitli evrelerden geçirilerek dokunmasıyla elde edilmektedir. Göçebe hayatının bir parçası olan çullar, yerleşik hayata geçilmesiyle birlikte Türklerin evine de girmiştir.

Yün ve kıldan ıslatılarak dövülen bir başka sergi çeşidi de keçedir.³⁰⁰ Yaygın olarak sergi ve döşeme malzemesi olarak kullanılan keçe aynı zamanda kışın çobanların kar ve soğuktan ısınmak için giydikleri bir giyecek türüdür. Halı, kilim, çul, keçe gibi

²⁹⁵ İSS., 191/129-2, İSS., 191/62-1, İSS., 191/127-2; İSS., 191/89-2 vd.

²⁹⁶ İSS., 191/154-2.

²⁹⁷ İSS., 191/11-2, İSS., 191/35-36-2, İSS., 191/50-1, İSS., 191/65-1, İSS., 191/44/45/46/47-1 vd.

²⁹⁸ İSS., 191/183-1 vd.

²⁹⁹ İSS., 191/91-2, İSS., 191/97-2, İSS., 191/155-1 vd.

³⁰⁰ İSS., 191/72-2, İSS., 191/74-1, İSS., 191/129-2 vd.

malzemelerin dışında hasırda sergi malzemesi olarak kullanılmaktadır. Bir tür bitkiden dokunan hasır³⁰¹ daha çok halı ve kilimin altına sıcak tutması için serilmektedir. Dağda çıkan ot ve bitkiyi kullanarak evine sergi yapan Türk insanı gerçekten yaratıcılıkta sınır tanımamaktadır.

İncelediğimiz dönem, Batılılaşma hareketlerinin yoğun olduğu bir dönemdir. Bu hareketler, toplumun her kesimi ve her alanında etkisini göstermiştir. Ancak, bu dönemde Osmanlı evindeki mobilyalara bakıldığında, koltuk, kanepeler vs. mobilyaların buralarda yer almadığı; bunların yerine halı, kilim, keçe, minder, yastık ve perde gibi eski usûl Osmanlı dekorasyonunun devam ettiği görülmektedir. Nitekim, Osmanlı evinde günlük hayatın vazgeçilmez elemanları arasında minder ve yastık yer almaktadır. Bunu, çalışmamızda da geçen minder ve yastıkların hem sayıca çok miktarda olmasından hem de çok fazla çeşidi bulunmasından anlamak mümkündür.

Oturulmak üzere yaygılar-sergiler üzerine konan minderler ve yaslanmak üzere kullanılan yastıklar, günümüzdeki koltuk ve sandalyelerin görevini yerine getiren eşyalar olmasının yanı sıra kolay taşınabilir özellikte olması, az yer kaplaması, pratik ve rahat kullanım imkânına sahip olması dolayısıyla Osmanlı evine iç mekân kullanım rahatlığı ve zenginliği temin etmektedir. Çalışmamızda minder, köhne minder, uzun minder, kutnulu minder, yük mahlû minder, penbe mahlû minder, mahlû köşe minder, sagîr minder, yük mahlû basma pozal minder, yük mahlû el sevâyî minder gibi renk, kumaş ve kullanımına göre çeşitle minderler bulunmakta ve bunların fiyatları def'a köhne minder 6 guruşdan, yük mahlû el sevâyî minder 80 guruşa kadar değişmektedir.³⁰² Genellikle bu minderlerin içleri çaput, yapağı, yün veya kuş tüyü ile doldurulmakta; yüzleri çit, dimi, çatma, dolama ve mitil gibi kumaşlarla kaplanmaktadır.

Yine, def'a şilte³⁰³, penbe mahlû basma şilte, penbe şilte, penbe mahlû şilte, morlu şilte, dürüncebli şilte, göküzü basmalı penbe şilte, turunculu penbe şilte, sagîr şilte gibi yün veya ot minder üzerine yayılan pamukla dolmuş hafif ve yumuşak döşemeye de sicilimizde rastlanmıştır.³⁰⁴

³⁰¹ İSS., 191/51-1.

³⁰² İSS., 191/26-1, İSS., 191/51-1, İSS., 191/84/85-3, İSS., 191/109-1, İSS., 191/131-1, İSS., 191/168-1, İSS., 191/179-1 vd.

³⁰³ Şemseddin Sami, *Kâmûs-ı Türkî*, Çağrı Yayınları, İstanbul 2004, s. 784.

³⁰⁴ İSS., 191/35/36-2, İSS., 191/44/45/46/47-1 vd.

Ayrıca, bunların dışında, müsta‘mel sırmalı paça perdesi, yük perdesi, baca perdesi, basma perde, sırmalı gışâne gibi, fiyatları genel de 20 guruş olan perdeler de, Osmanlı evinin mahremiyetini sağlaması hususunda vazgeçilmez unsurları arasındadır.³⁰⁵

5.1.2 Yatak Takımları

Yine, Osmanlı ailesinde her evin zarurî ve temel ihtiyaçlarından olan yatak takımlarına baktığımızda, insanların yünden yapılmış sağlıklı yataklarda yattıkları görülmektedir. Yün yatak ve döşekler, senede bir kez kırılan koyunların yapağlarının çeşitli evrelerden geçirilmesiyle hazır hâle getirilmektedir. Bu şekilde işlenen yataklar, geceleri serilip uyuduktan sonra gündüzleri toplanıp yüklüklerde muhafaza edilmekte; bu yüklüklerin düzenli ve temiz olması da evin hanımının temiz olduğunu göstermektedir. Muhtemelen bu gelenek, Türklerin eski konar-göçer hayatlarından kalma bir gelenektir.³⁰⁶

Çalıştığımız sicilde yatak-döşek, yorgan, yasdık, çarşaf gibi yatak takımları çeşitleri oldukça çoktur. Bunlardan mahlû döşek, def‘a döşek, köhne döşek, müsta‘mel sevâyî döşek gibi döşek çeşitlerinin fiyatları da kumaş çeşiti, eski ve yeni olmasına göre değişkenlik göstermektedir. Meselâ, bir tereke kaydında geçen def‘a döşek fiyatı 16 guruş iken, başka bir tereke kaydında 150 guruştur.³⁰⁷ Yine, bir kayıтта sadece yasdıkla fiyatı 150 guruş olan döşeğin, başka bir kayıтта tanesi 20 guruş olmak üzere üç tanesi 60 guruştur.³⁰⁸ Yorganlar ise, müsta‘mel penbeli sevâyî yorgan 100 guruş, sarı basma yorgan 55 guruş, köhne şal yorgan 50 guruş, siyah basma yorgan 65 guruş, anka yorgan 81 guruş, güneş basma yorgan 75 guruş, beyazlı çukaya kablı yorgan kürkle birlikte fiyatı 600 guruş, basma yorgan 50 guruş ve bir köhne yorgan 31 guruş gibi yine farklı renk ve kumaşta, büyük ve küçük olmalarına göre farklı fiyatlara sahiptir.³⁰⁹ Yasdıklar da, penbe mahlû basma yasdık, yük mahlû basma yasdık, sarı yazma kablı penbe mahlû yasdık, yeşil yazma kablı penbe mahlû yasdık, sırmalı müsta‘mel yasdık olarak kayıtlarda geçmektedir.³¹⁰ Bunların fiyatları da genelde 10 guruştur. Sarı hâricli

³⁰⁵ İSS., 191/77-3, İSS., 191/110-3, İSS., 191/35/36-2 vd.

³⁰⁶ Demirel-Tuş-Gürbüz, *a.g.m.*, s. 710.

³⁰⁷ İSS., 191/97-2, İSS., 191/73-1.

³⁰⁸ İSS., 191/72-2, İSS., 191/74-1.

³⁰⁹ İSS., 191/35/36-2, İSS., 191/179-1, İSS., 191/134-1, İSS., 191/97-2 vd.

³¹⁰ İSS., 191/89-2, İSS., 191/97-2, İSS., 191/54-2, İSS., 191/131-1 vd.

müsta‘mel çarşab, köhne çarşab, ketan çarşab, yük çarşab, müsta‘mel kenarı işlemeli ketan çarşab ve cedit çarşab gibi çarşablardan ise, bir yük çarşafı 20 guruş iken; müsta‘mel kenarı işlemeli ketan çarşaf 100 guruş, bir cedit yani yeni çarşaf ise 150 guruştur.³¹¹ Genellikle, bu yatak ve döşeklerin içleri yün ile doldurulmuştur. Ancak, bazen içlerinin pamuk ve bez parçalarıyla da doldurulduğu görülmektedir.

Bütün bu kayıtlardan anlaşıldığına göre, genelde yatak takımlarının hepsinin bir ögesinin kumaşına, rengine ve eski ve yeni olmasına göre fiyatları değişmektedir. Ancak, kaç lira olursa olsun Osmanlı evlerinde bu yatak takımlarına yer verilmiş ve değişik renk ve kumaştakiler birde işlemeyle süslenerek genç kızların çeyizlerinde de yer almıştır.

5.1.3 Mutfak Eşyaları

Oturma ve yatak odalarındaki temel eşyalar incelendikten sonra birde Osmanlı evinin en önemli parçası olan matbah yani mutfakın içerisinde bulunan eşyalara bir göz atalım. Osmanlı evinde aşhâne veya matbah diye tabir edilen mutfakın ayrı bir bölme şeklinde de olsa varlığı görülmekle birlikte, önemli bir kısmı sahip olduğu mutfak eşyalarını ocak çevresinde muhafaza etmektedir. Mutfak takımları genellikle ocağın sağ ve sol taraflarında bulunan gözlerde veya dolaplarda ya da “sergen” tabir edilen odayı tavana yakın yükseklikte çepeçevre dolanan ahşap raflarda saklamaktadır.³¹²

Osmanlı ailesi, kaynaklardan anlaşıldığına göre çok çeşitli ve zengin mutfak eşyasına sahiptir. Bu mutfak malzemeleri, yapılış ve kullanımındaki özelliklerine göre çeşitlilik göstermektedir. Bu eşyalar temelde bakır, pirinç, demir, toprak, porselen, cam ve taş gibi malzemelerden meydana gelmektedir.³¹³ Ancak, çalışmamızda da geçtiği üzere bu mutfak eşyaları, defterde fazla yer işgal etmemesi için çoğunlukla küçük parçalardan oluşan bakırları bir araya toplayarak isimleri tek tek ifade edilmeksizin “evân-ı nühâsiye”³¹⁴ şeklinde toplu olarak verilmektedir. Bu yüzden aslında mutfaktaki bütün eşyaları tespit etmemiz mümkün değildir. Fakat, bu tabirden Osmanlı mutfakında bakır eşyaların müstesna bir yeri olduğu anlaşılmaktadır. Zira bu bakır kaplar çok veya az olmasına göre toplum arasında zenginliğin de göstergesi olmuştur.

³¹¹ İŞŞ., 191/179-1, İŞŞ., 191/131-2, İŞŞ., 191/134-1, İŞŞ., 191/35/36-2 vd.

³¹² Demirel-Tuş-Gürbüz, *a.g.m.*, s. 711.

³¹³ Aynı eser, s. 711; Tuğrul Şavkay, “Medeniyet ve Coğrafya Değişmeleri Çerçevesinde Türk Mutfakı”, *Sosyo-Kültürel Değişme Sürecinde Türk Ailesi*, Ankara 1992, s. 814.

³¹⁴ İŞŞ., 191/26-1, İŞŞ., 191/37-2, İŞŞ., 191/65-1, İŞŞ., 191/180-2, İŞŞ., 191/183-1 vd.

Çalışmamızdaki tereke kayıtlarına dayanarak mutfak eşyalarını tespit etmeye çalışırsak;

Yemek pişirmede kullanılan tencere çeşitleri; tencere, kebîr tencere, sagîr tencere, def'a tencere, tas tencere, kuşhâne tencere, def'a kuşhâne tencere, kuzu tencere, def'a sagîr tencere, kazgan³¹⁵ şeklindedir.

Yemek sunumunda kullanılan mutfak eşyaları ise; sagîr tabak, kebîr tabak, şurub tası, sablı tas, tas, su tası, tabak takımı, kâse, kâse takımı, sahan, sagîr tabak, çanak, köhne tabak takımı, def'a tabak takımı, dörtlü su tası, kapaklı sahan, frenk çanağı, bal tası³¹⁶ gibi eşyalardır.

İçerisinde börek, çörek ve çeşitli tatlıların pişirildiği tepsi ve tava çeşitleri ise şöyledir; tebsi, sagîr tebsi, sagîr ve kebîr nühas tebsi, sagîr sini, def'a sini³¹⁷ şeklindedir.

Yiyeceklerin korunması için kullanılan eşyalar da; bekmez tabası, bakrac, sagîr bakrac, karavan, güğüm, taba, bağ tabası, çömlek, kebîr küb, nühas güğüm, küb, sagîr küb³¹⁸dir.

Yine, mutfakta yemek yapımında ve değişik amaçlar için kullanılan eşyalar ise; havan ma' el, kahve ibriği, cezve, güldan, tahta kaşık, sebet, kahve takımı, sofrta peşgiri, zemzemiye, sagîr bıçak, gümüşlü bıçak, sagîr şişe, suluk, kehribar bıçak takımı, köhne sofrta altı peşgiri, tekne, yağ çömleği, def'a kebîr bıçak, def'a kehribar bıçak takımı, bıçak bileği³¹⁹dir.

Bütün bu eşyalara bakıldığında, aslında günümüzde ev hanımlarının kullandığı eşyalar görülmektedir. Ayrıca, bunlar sadece yemek yeme ya da pişirme için sıradan bir şekilde kullanılmamış; değişik madenlerle de işlenmiştir. Kullanılan eşyalarında ağırlıklı olarak bakır ve topraktan yapıldığı göz önünde tutulursa, yörede pek çok ailenin kalaycılıkla veya çömlekçilikle geçindiği söylenebilir. Dolayısıyla da oldukça sağlıklı bir şekilde yaşam varlığı gözlemlenmektedir. Öte yandan, her terekede sini veya tebsinin bulunması da bir yemek ve mutfak kültürü olarak, hâlâ daha pek çok evlerimizde devam eden bir alışkanlığı, yerde yemek yeme alışkanlığını göstermektedir.

³¹⁵ İSS., 191/134-1, İSS., 191/11-2, İSS., 191/35/36-2, İSS., 191/51-1 vd.

³¹⁶ İSS., 191/11-2, İSS., 191/51-1, İSS., 191/87-2, İSS., 191/134-1 vd.

³¹⁷ İSS., 191/44/45/46/47-1, İSS., 191/51-1, 134-1 vd.

³¹⁸ İSS., 191/11-2, İSS., 191/35/36/2, İSS., 191/51-1, İSS., 191/109-1, İSS., 191/134-1 vd.

³¹⁹ İSS., 191/11-2, İSS., 191/35/36-2, İSS., 191/44/45/46/47-1, İSS., 191/84/85-3, İSS., 191/109-1, İSS., 191/132-4, İSS., 191/134-1, İSS., 191/147-3 vd.

5.1.4 Temizlik Eşyaları

İslâm dinin temizliğe verdiği önemin de bir sonucu olarak, Osmanlı evinde temizliğe dikkat edilmekte idi. İnsanlar bedenî temizliklerini hamamda veya daha önce de belirttiğimiz üzere, her Osmanlı evinin bir odasında bir köşede mutlaka bulunan ve üzerinde veya yanında yüklük diye tabir edilen yatakların muhafaza edildiği yerin yanında bir bölüm bulunmakta idi.

Buna göre çalıştığımız 1865 ve 1867 yılları arasında Isparta kazası'nda insanların kullandıkları temizlik eşyaları da tespit edilmiştir. 191 numaralı Isparta şer'îyye sicilinde; hemâmiye, peşgir ve havlu, def'a havlu, beyaz havlu, siyah havlu, ketan havlu, el havlusu, işlemeli omuz havlusu, güllü bandeli havlu, kilebdanlı havlu, kebîr ve sagîr havlu, peştamal, peşgir, müsta'mel sırmalı havlu, hemam tası, sagîr hemam tası, hemam takımı, hemam kuşağı, su atımlı hamam leğeni, leğen ma' ibrik, nühâs ibrik³²⁰ gibi eşyalar o dönemde Ispartalıların hamamda ya da evde banyo işlemi sırasında veya abdest alırken kullandıkları eşyalardır. Yine bu eşyalara bakıldığında, Osmanlı insanının her alandaki eşyasına olduğu gibi temizlik eşyalarına da oldukça değer verdikleri görülmektedir. Nitekim, havlular ve peşgirlerde çeşitli kumaş türlerinin üzerine farklı desenler işlenmiştir. Yine leğen ve ibriklerin farklı çeşitleri görülmektedir. Örneklerde de görüldüğü gibi, bakırın bu alanda da kullanıldığı tespit edilmiştir.

Öte yandan, bu dönemde çalıştığımız sicilde insanların temizliğini sabun, kil veya külden hangisiyle yaptıklarına dair baktığımızda birkaç kayıta kilin kullanıldığı görülmektedir. Ancak, ev temizliğinde insanların hangi temizlik araç-gereci kullandıkları bu defterde geçmemektedir.

5.1.5 Aydınlatma ve Isıtma Eşyaları

Isparta'da çalıştığımız dönemde(1865-1867) evlerin aydınlatılmasında şamdan, sagîr şamdan, köhne şamdan, işlemeli şamdane, kebîr şamdan, orta şamdan gibi şamdanlar³²¹ kullanılırken; muumlarda da yağ mumu, asel mumu gibi mum³²² türleri kullanılmakta; ayrıca fenar, nühâs fenar ve cam kandil³²³den de yararlanılmakta idi.

³²⁰ İŞS., 191/42-1, İŞS., 191/45/46/47-1, İŞS., 191/48-2, İŞS., 191/50-1, İŞS., 191/66-2, İŞS., 191/131-2, İŞS., 191/132-2, İŞS., 191/51-1, İŞS., 191/109-1, İŞS., 191/87-2, İŞS., 191/179-1 vd.

³²¹ İŞS., 191/20-2, İŞS., 191/40-3, İŞS., 191/44/45/46/47-1, İŞS., 191/87-2, İŞS., 191/109-1, İŞS., 191/129-2.

³²² İŞS., 191/109-1, İŞS., 191/11-2.

³²³ İŞS., 191/21-3, İŞS., 191/37-2; İŞS., 191/87-2.

Örneklerden de anlaşıldığı gibi, şamdan diğerlerine göre daha yaygın kullanılmakta; bunların büyüğü, küçüğü, ortası ve işlemeli, işlemez gibi çeşitleri bulunmaktadır. Bu aletlerin yanması içinde içine gaz yağı konulmaktadır. Ayrıca, insanların hemen hemen her Osmanlı evinin odasında bulunan ocağı, yemek pişirmenin yanı sıra ısınma ve aydınlanma aracı olarak da kullandığı görülmektedir.³²⁴

5.1.6. Silahlar

At ve silah Türklerle özdeşleşen unsurlardır. Zira, bunlar aynı zamanda Türklerin göçebe hayatlarında kendilerini korumak için kullandıkları unsurlardır. Bu yüzden de Türk evlerinde silah ziyadesiyle mevcuttur. Ancak, gayr-i müslimlerin evlerinde silah bulundurmamak yasaktır.³²⁵ Buna rağmen çalışmamızda, gayr-i müslim evlerinde de silah bulunduğu hatta bu işi meslek olarak yapanların da mevcut olduğu tespit edilmiştir. 11 Temmuz 1866 tarihli bir belgede³²⁶, Isparta'nın Çavuş mahallesinde bulunan ve Rum milletinden olan Makro oğlu Ligori'nin mal varlığı arasında "altı yüz guruş kıymetli bir aded lezki tüfenk ve yine altı yüz guruş kıymetli bir aded çifte tüfenk..." bulunmaktadır. Yine, 25 Eylül 1866 tarihli bir kayıta³²⁷ da, Isparta kazasının Emre mahallesinde bulunan ve Rum milletinden olan Hoca İlyas, yine aynı milletten olan Tüfenkçi Tatros veled-i Enstas veled-i Yanî'den 3500 guruş alacağı olduğu için dava açmıştır. Görüldüğü üzere, burada davalı Tatros'un mesleği tüfenkçilik. Her alanda olduğu gibi bu alanda da gayr-i müslimlere bir serbesti sağlanmasında Tanzimat ve Islahat fermanının etkisi oldukça büyüktür. Nitekim, gayr-i müslimler silah sahibi olmaktan öte artık işi ilerletip bunu meslek haline getirmişlerdir.

Çalıştığımız sicilde bulunan müslümanların evlerindeki silahların ise, simli şişhâne tüfenk, kara takım tabanca, çifte tüfenk, tabanca, def'a tüfenk, saçma mahlû tüfenk³²⁸ şeklinde olduğu; bunları koymak için de "silahlık ve köhne sagîr silahlık"³²⁹ gibi malzemeler kullanıldığı tespit edilmiştir. Kayıtlardan anlaşıldığı kadarıyla, Isparta kazasında bulunan insanların çoğunluğu tüfenk kullanmaktadır. Gerek, bu tüfenklerin gerekse, diğer silahların genellikle Osmanlı toplumunun bütün kesimlerinde

³²⁴ Demirel-Tuş-Gürbüz, *a.g.m.*, s. 714.

³²⁵ Bozkurt, *a.g.m.*, s. 51.

³²⁶ İŞS., 191/58-1.

³²⁷ İŞS., 191/115-2.

³²⁸ İŞS., 191/44/45/46/47-1, İŞS., 191/72-2, İŞS., 191/74-1, İŞS., 191/74-2.

³²⁹ İŞS., 191/37-2, İŞS., 191/168-1.

görülmesiyle birlikte, çeşit ve sayı bakımından askerî zümreye mensup olanlar arasında daha fazla olduğu tespit edilmiştir.

5.1.7. Diğer Ev Eşyaları

Bütün bu eşyaların yanı sıra, çalıştığımız sicilde geçen o dönemde Isparta kazasında sâkin ailelerin kullandıkları eşyaları ise şu şekilde sıralayabiliriz:

İlk olarak çalışmamızda sıkça geçen ve çeşitli eşyalarını muhafazada kullanılan sandık türü eşyalar olarak; tahta sandık, def'a sandık, sandık hurdası, çekmece, sebet, ekmek sandığı, meşîn sandık, şa'ir sandığı, siyah sandık, tahtani sandık, teneke, müsta'mel kebîr selvi sandık, sagîr sandık, setr, silecek, boğça, çuval, def'a köhne çuval, iblik köhne çul kenarı, sevânî boğça, yün, hurc ve iplik ve ibrişim-i ma'lûme ve çekmece gibi eşyalar geçmektedir.³³⁰

Yine, insanların bağ-bağçede kullandıkları aletler ile ısınmaya yönelik kullandıkları araçlar ise; Kilis baltası, balta, bel, keser, satır, tahra, çapa, sapan, örs, çekic, kısac, döğen, edavât kutu derûnunda hurda mih, zincir, İstanbul nısfıyesi, mücessem, urgan, hatab, çıra, delim, direk, kapu tahtası, kebîr direk, sâcyak, körük, köhne körük, meşîn parçası, meşîn, alıc parçası³³¹ dir.

Ayna, perbol sa'at, pirinç tesbih, sa'at, çubuk sîm sa'at zinciri, muşamma, kantar, berber ebniyesi, kalbur, orta çiçekli ayna, âlî-i kebîr ayna, hurdavât,³³² gibi eşyalar ise, ev içerisinde çeşitli amaçlar için kullanılan malzemelerdir.

Öte yandan, kaynaklarda duhan diye adlandırılan tütün, Osmanlı toplumuna geç girmiş keyif verici bir bitkidir. Keyif verici maddelerden duhan ve duhan takımları ile ilgili olarak çalışmamızda; nargile ma' takım, def'a nargile ma' takım, köhne duhân çuvalı, duhân tablası çubuk, degir çubuk derûnde duhân, yıldızlı nürgüleler, duhân tozu nurgule³³³ gibi eşyalar geçmektedir. Bu eşyaların içerisinde tütünün içiminde nargile ma' takım, def'a nargile ma' takım, yıldızlı nürgüleler, duhân tozu nargile gibi aletler kullanılırken; tütünün muhafazası içinde köhne duhân çuvalı, duhân tablası gibi malzemeler kullanılmıştır. Bu şekilde tütün eşyalarının çokluğu Isparta halkı tarafından

³³⁰ İSS., 191/11-2; İSS., 191/40-3; İSS., 191/84/85-3; İSS., 191/89-2; İSS., 191/110-3; İSS., 191/127-2; İSS., 191/48-2; İSS., 191/180-2; İSS., 191/20-1; İSS., 191/79-3.

³³¹ İSS., 191/35/36-2; İSS., 191/91-2; İSS., 191/151-2; İSS., 191/180-2; İSS., 191/21-3; İSS., 191/72-2; İSS., 191/97-2; İSS., 191/96-2; İSS., 191/129-2; İSS., 191/134-1.

³³² İSS., 191/40-3; İSS., 191/95-3; İSS., 191/110-3.

³³³ İSS., 191/44/45/46/47-1.

yaygın bir şekilde tüketildiğini göstermektedir. Daha öncesinde bazı padişahların yasaklamasına rağmen son dönemde devletin ekonomik kaynaklarından biri haline geldiği için bu kadar yaygın bir şekilde kullanıldığını düşünmekteyiz.

Ayrıca, çalışmamızda kitap isimleri çok az geçmektedir. Geçenlerin başında da her müslümanın evinde olan Kutsal kitabımız, “Kelâm-ı Kadîm” diye geçen “Kur’ân-ı Kerîm” gelmektedir.³³⁴ Bunların dışında hurda kitab ma‘ zenbil, kitab parçası, evrâk-ı perişan³³⁵ şeklinde geçen kayıtlar mevcuttur.

6. Halkın Giyim-Kuşamı

Giyim-kuşam insanın en temel ihtiyaçlarından birisidir. Bu ihtiyaç kültüre, bölgeye, iklime ve maddi duruma göre farklılık göstermektedir. Osmanlı toplumunda da sahip olunan dinî ve örfî kültürün etkisi neticesinde zengin ve çeşitli bir giyim-kuşam kültürü ortaya çıkmıştır. Gerçekten, Osmanlı toplumundaki müslim-gayr ı müslim, askerî-meslekî, dinî-tasavvufî, kadın-erkek zümre ya da gruplara ait farklı giyim-kuşam tasviri çizilmiştir. Bu farklı zümre ya da grupların giyim-kuşam ihtiyacını karşılamak için de çok geniş bir giyim-kuşam sanayi oluşmuştur. Bu talebin karşılanması için Osmanlı devlet sınırlarından çıkılmış, daha geniş bir alana yayılmıştır. Meselâ, çalıştığımız dönemde modernleşme bağlamında genellikle Fransa örnek alınıp, ondan etkilenilmiştir. Bu giyim-kuşama dahi yansımıştır. Bununla ilgili çalıştığımız sicilde Frenk yazması, Frenk citârî anterî, Frenkli çukaya kablı köhne çilkifa kürk, müsta‘mel Frenk anterî, Frenk citârî kutnu ve entari gibi kayıtlar mevcuttur.³³⁶ Bunların dışında Acem ve Trablus kuşağı, köhne Şam allica anterî, müsta‘mel Hamâ kuşağı, Haleb kutnusu, Acem gözdesi şal, Haleb alacası, Beyazlı sade Acem şal, Haleb ve Şam ve citârî beş şalvar, Çerkez Hırkası³³⁷ gibi kayıtlarda Osmanlı insanının giyimine düşkün olduğunu bunun için de oldukça kaliteli kumaşlar kullandığını göstermektedir.

6.1. Başlıklar

Çalışmamızda erkek baş giyecekleri arasında, müsta‘mel ağabânî sarık, cedid nebatî sarık, müsta‘mel ucu sırmalı sarık, köhne kebîr fes, müsta‘mel nebatî sarık, ucu

³³⁴ İŞS., 191/11-2; İŞS., 191/84/85-3; İŞS., 191/142-1; İŞS., 191/155-1; İŞS., 191/161-1 vd.

³³⁵ İŞS., 191/84/85-3; İŞS., 191/51-1; İŞS., 191/130-1.

³³⁶ İŞS., 191/40-3; İŞS., 191/41-2; İŞS., 191/44/45/46/47-1; İŞS., 191/12-1; İŞS., 191/35/36-2.

³³⁷ İŞS., 191/35/36-1; İŞS., 191/127-2; İŞS., 191/89-2; İŞS., 191/109-1.

sırmalı cedit sarık, ağabanî sarık ³³⁸ gibi başlıklar geçmektedir. Görüldüğü üzere, genellikle kavuk üstüne sarık yerine sadece sarık kullanılmaktadır. Bunlar da sırmalı ve ağabanî şeklinde geçmektedir. Ağabanî, bir çeşit beyaz bez olup, üzeri safran sarısı ipek ile yapraklı dallarla işlenen bir çeşit kumaş türüdür. Kaynaklarda en güzellerinin Bursa'da yapıldığı söylenmektedir.³³⁹ Bu kumaş türünün sadece sarıklarda değil ileriki bölümlerde de görüleceği üzere entarilerde de kullanıldığı görülmektedir.

Böcüzâde ise, Ispartalıların daima sarık kullandıklarını; ancak, Tanzimat'tan sonra sarıkları çıkarıp fes giymeye başladıklarını söylemektedir. Yukarıda bahsettiğimiz fes üzerine sarık şeklinin kullanımının da ancak, esnaftan bir delikanlının evlenmesi veya mesleğinde ustalık mertebesine çıkmasıyla olduğunu ve bu şekildeki fesin yanı sıra sakal bıraktıklarını Böcüzade nakletmektedir.³⁴⁰

Öte yandan, Osmanlı toplumunda dinî-meslekî zümrelere mensup kişilerin çeşitli renk ve şekilde başlık giymeleri bir zorunluluktur. Bu şekilde kişilerin mensubiyetleri ayırt edilmekte idi.³⁴¹ Ancak, çalışmamızda sarıkların renkleri ve cinsleri genellikle belirtilmediğinden sadece isimleri zikredildiğinden bu tür bir zorunluluğun geçerli olup olmadığı bilinmemektedir.

Kadın baş giyecekleri arasında ise, çalıştığımız sicilde genellikle bugün de pek çok kadın tarafından kullanılan yazma, İstanbul yazması, oyasız kaş yemeni, beyaz yeşmak, siyah ve sarı oyalı kaş baş yemeni, Frank yazması, yazma makreme, def'a makreme³⁴² gibi giyecekler geçmektedir.

6.2. İç kıyafetler ve Dış Kıyafetler

İncelediğimiz dönemde, kadın ve erkeklerin kullandıkları iç kıyafetler arasında büyük farklılıklar bulunmamaktadır. Belden aşağı giyilen don ve dizlik her iki cins tarafından kullanılmaktadır. Bu donların kutni, dolama, alaca ve bürümcükten imal edildikleri ve farklı cins ve renklerde çeşitlerinin varlığı bilinmekle beraber; çalıştığımız sicilde donların ya sadece don şeklinde ya da çal bezi don veya köhne don³⁴³ gibi sınırlı

³³⁸ İŞS., 191/95-3; İŞS., 191/132-2; İŞS., 191/156-3; İŞS., 191/35/36-2.

³³⁹ Mine Esiner Özen, "Kumaş Adları", *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Dergisi*, 1980-1982, Sayı 33, s. 299.

³⁴⁰ Böcüzade, *a.g.e.*, s. 32.

³⁴¹ Demirel-Tuş-Gürbüz, *a.g.m.*, s. 720.

³⁴² İŞS., 191/20-1 ; İŞS., 191/48-2; İŞS., 191/89-2 vd.

³⁴³ İŞS., 191/35/36-2; İŞS., 191/37-2; İŞS., 191/168-1; İŞS., 191/176-1 vd.

bir şekilde geçtiği görülmektedir. Dizlik adı verilen donun kısa olanına ise, çalıştığımız sicilde hiçbir şekilde rastlanmamıştır.

Bu donların üzerine giyilen dış kıyafetleri incelemeden önce çalışmamızda sadece kumaş şeklinde geçen ve farklı giyimlerde kullanılan kumaş türlerini inceleyecek olursak; asdarlık basma, haleb kutnusu, altıparmak haleb citarî, çuka arşun, beyazlı iplik gök citarî, köhne panbul, müsta‘mel turuncu citârî, cedid sırmalı nişan, köhne kutnu³⁴⁴ gibi çeşitli kumaşların olduğu görülmektedir. Bunlardan bugün de genellikle köylerde kışın giyilen basma, çiçekli ve türlü renk ve desenleri olan kumaş türüdür. Âdi basmanın içi ve yüzü perdahlıdır. İçi havlı ve dışı perdahlı olanlara “pazen”, içi perdahlı ve dışı havlı olanlara “divitin” denmektedir. Altıparmak ise, ileride de bahsedeceğimiz alaca denilen kumaşın yarı ipekli bir çeşidinin adıdır. Asıl alaca, kırmızı zemine sarı çubuklu olarak dokunduğu halde, altıparmakta çubuklar sarı, siyah, beyaz, mavi, yeşil, mor gibi altı renk üzerindedir.³⁴⁵Zaten, işte bu yüzden bu ismi almıştır.

Genellikle elbise yapılırken kullanılan citârî ise, bir teli ipek iki teli pamuk olan nakış dokumalı bir çeşit ipek kumaş türüdür. Yine genelde pamuklu dokumalar için kullanılan kutnunun da kutnu-demiryolu, kutnu haşhaşlı, kutnu taraklı gibi çeşitleri bulunmaktadır.³⁴⁶ Ancak, bunlar çalışmamızda geçmediği için ayrıntısına girmeye gerek yoktur.

Öte yandan, genellikle Ispartalıların kışın giydiklerini düşündüğümüz ve Böcüzade’de bu şekilde geçen³⁴⁷ çuha isimli kumaş türü de yünden sıkı olarak dokunmuş, dayanıklı ve havlı bir kumaştır. Sıklıkla erkek giyiminde kullanılan bu kumaşı dokuyanlara çulha denmekte, en meşhurları Üsküp ve Selânikte dokunmaktadır. Kırmızısı sevilen ve tercih edilen bu kumaşın, ateş alı gayet parlak eski bir Venedik çuhasının da memleketimizde “ıskarlat” adıyla meşhur olduğu bilinmektedir.³⁴⁸

Bu kumaşlardan sıkça kullanılan çalışmamızdaki entari çeşitlerine bakacak olursak; köhne altıparmak anterî, def‘a basma anterî, basma anterî, beyazlı hacı citârî anterî, köhne şam allıca anterî, yetmiş kilim citârî anterî, cedid gök kutnu anterî, allıca entari, sevâyî anterî, frenk citârî anteri, cedid kutnu anterî, cedid citârî anterî, müsta‘mel citârî anterî, ağâbânî anterî, sarılı citârî anterî, naklen celb kırmızı tob soğuk bez anterî,

³⁴⁴ İŞS., 191/109-1; İŞS., 191/179-1.

³⁴⁵ Özen, *a.g.m.*, s. 301 ve 303.

³⁴⁶ Aynı eser, s. 308 ve 324.

³⁴⁷ Böcüzade, *a.g.e.*, s. 32.

³⁴⁸ Özen, *a.g.m.*, s. 309.

köhne sarı anterî, müsta‘mel frenk anterî, yeşilli anterî, hâricli gök citârî anterî, cedid kıllı silime anterî, cedid beyazlı sevâyî anterî, cedid sevâyî citârî anterî, cedid sevâyî anterî, müsta‘mel altıparmak anterî, cedid ibrâhi anterî, müsta‘mel meydâni anterî³⁴⁹ gibi oldukça fazla çeşidi olan anterîlerin varlığı görülür. Entari çeşitlerine bakılırsa genelde kutnu, citârî, altıparmak gibi pamuklu ve ipekli kumaş çeşitlerinin kullanıldığı tespit edilir. Yine kayıtlarda sıkça geçen çeşitli süslerle, ipek ve klaptanla dokunmuş ipekli bir kumaş türü olan sevâyî de entârilerde sıkça kullanılmıştır. Sakızlı, allı, beyazlı, direkli, takatuka gibi çeşitleri bulunmaktadır. Soğuk bez denilen kumaş ise, ketenden sık dokunmuş ince beyaz bezdir.³⁵⁰ Bu bez ile basmadan yapılan entarîleri insanların kışın giydiğini tahmin etmekteyiz. Beyazlı, allı, yeşilli, sarılı ve gök gibi farklı renkleri kullanılan entarîlerin Şam, Haleb ve Frenk gibi farklı ülkelerden geldikleri tespit edilmiştir. Ayrıca, yarı ipekli erkek giyimine ait çubuklu bir kumaş olan “meydanî”nin de entarî şeklinde geçmesi oldukça tuhaftır. Ya böyle bir elbiseyi zamanla kadınlar da giymiştir ya da erkeklerin üstlerine giydikleri bu giysiye de zamanla entarî denilmiştir. Bu giysiye neden meydanî denildiğine gelince, insanların bu giysileri sadece bayram günlerinde meydanlarında giydiklerinden bu isim verilmiştir. Şam ve Hindistan’da dokunanların meşhur olduğu bilinmektedir.³⁵¹

Yine, çalışmamızda geçen bir başka kadın giyimi ferâcedir. Ferâce, kaynaklarda örtünecek gibi olan ve giyilen bol elbise, cübbe; kadınların üzerlerine yaşmakla beraber örttüikleri örtü, bütün vücudu kaplayan geniş örtü şeklinde geçmektedir.³⁵² Bunların sicilde çuka ferâce, al ferâce, cedid çuka ferâce³⁵³ gibi örnekleri bulunmaktadır. Tahminimizce bugün kadınların giydikleri mantoya benzemektedir ya da çuka gibi örnekleri olduğuna göre kadınlar bu giysileri kışın soğuktan korunmak için giymektedir.

Şalvarlar ise, milli giyimde vazgeçilmeyen ve halen kırsal kesimde giyilen bir giyecek türüdür. Çalışmamızda müsta‘mel haleb citârî şalvar, def‘a citârî şalvar, köhne canfes şalvar, canfes şalvar, köhne basma şalvar, köhne şalvar, cedid çuka şalvar, canfes sırmalı şalvar, müsta‘mel canfes şalvar, lâhver reb‘ şalvar, citârî şalvar, sevâyî şalvar, el sevâyî şalvar, hakı cedid şalvar, ağâbâni şalvar, müsta‘mel silime şalvarı, cedid atlas

³⁴⁹ İSS., 191/35/36-2; İSS., 191/127-2; İSS., 191/40-3; İSS., 191/44/45/46/47-1; İSS., 191/48-2; İSS., 191/91-2; İSS., 191/129-2; İSS., 191/89-2; İSS., 191/95-3; İSS., 191/179-1; İSS., 191/20-1.

³⁵⁰ Özen, *a.g.m.*, s. 332,333.

³⁵¹ Aynı eser, s. 326.

³⁵² Sami, *a.g.s.*, s. 985.

³⁵³ İSS., 191/40-3; İSS., 191/89-2; İSS., 191/179-1.

şalvarı, müsta‘mel sırmalı al canfes şalvar, cedid silime şalvar, köhne merinos şalvarı³⁵⁴ gibi pek çok renk ve çeşitte şalvar tespit edilmiştir. Şalvarların da genelde canfes, sevâyî, citârî, atlas ve merinos gibi ipekli kumaşlardan dikildiği görülmektedir. Bunlardan canfes, eski ipekli kumaşlardan biridir. Tek kat çözgü ve tek kat atkılı münavebe ile örgü gibi dokunmaktadır. Gayet ince, mat, daima düz renkli olmaktadır. Mat olan sathı hareli dalgalı görünmektedir. Atlas ise, çoğunlukla kadın giyiminde kullanılan ipekten dokunmuş parlak bir kumaştır. Serttir, çoğunlukla düz renkli olup, bazı nakışlı çeşitleri bulunmaktadır. Osmanlı Devleti zamanından en güzelleri İstanbul’da işlenmektedir.³⁵⁵ Bütün bunlardan o dönemde Ispartalıların şalvar çeşitlerinde genellikle nakışlı, gösterişli ve parlak kumaşlar seçtiği anlaşılmaktadır.

Gömlek çeşitleri ise, çalışmamızda oldukça az geçmektedir. İsimleri geçenler ise, ketan gömlek, def‘a gömlek, köhne gömlek, köhne yorgandan gömlek, tül köhne gömlek³⁵⁶ şeklindedir. Yine, çoraplarda gömlek çeşitleri gibi çorab, kenarı çizme çorab, cevreb³⁵⁷ şeklinde oldukça sınırlıdır. Bu giysilerin bu şekilde bu kadar az geçmesinde herhalde farklı seçenek olmaması etkili olmuştur.

Bütün bu giyeceklerin üzerine ise, çalıştığımız sicilde tespit edildiği kadarıyla köhne yelek, yağmurluk, hırka, köhne kaput, merinos hırka, canfes hırka, köhne hırka, atkı, köhne çuka, çerkez hırkası, toblu kastor cedîd çerkez hırkası³⁵⁸, siyah çukaya kablı köhne yarım kürk, kır nefel çukaya kablı köhne çilkef kürk, siyah çukaya kablı mavi kürk, meyşan ve bez kürk, kısa nâfe kürk, kısa önlü kürk, köhne mastûre kablı nafe kürk, siyah çuka kaplı kürk, kısa köhne kürk, kısa kürk, atlas kısa nehtâne kablı kürk³⁵⁹ gibi hırka, yelek, yağmurluk, kaput ve kürk türünden giysilerin giyildiği görülmektedir. Bunlardan kürkün oldukça fazla kullanılması ve çeşitlerinin bol olması ekonomik seviyenin oldukça iyi bir düzeyde olduğunu göstermektedir.

Böcüzade, giyim-kuşamın her sınıf için değişiklik gösterdiğini ulema ve eşrafın kış günlerinde kürk, çuha ve çakşır giydiklerini yazın ise, yağmurluk ve cübbe giydiklerini söylemektedir. Tanzimattan sonra bu giysilerin değişerek yerlerini

³⁵⁴ İŞS., 191/20-1 ;İŞS., 191/40-3; İŞS., 191/44/45/46/47-1; İŞS., 191/48-2; İŞS., 191/91-2; İŞS., 191/129-2; İŞS., 191/62-1; İŞS., 191/95-3; İŞS., 191/179-1.

³⁵⁵ Özen, *a.g.m.*, s. 302 ve 306.

³⁵⁶ İŞS., 191/89-2; İŞS., 191/20-1.

³⁵⁷ İŞS., 191/48-2; İŞS., 191/89-2.

³⁵⁸ İŞS., 191/35/36-2; İŞS., 191/127-2 ;İŞS., 191/40-3 ;İŞS., 191/48-2; İŞS., 191/91-2; İŞS., 191/129-2; İŞS., 191/62-1 ;İŞS., 191/84/85-3; İŞS., 191/89-2.

³⁵⁹ İŞS., 191/66-2; İŞS., 191/44/45/46/47-1; İŞS., 191/48-2; İŞS., 191/91-2; İŞS., 191/129-2; İŞS., 191/109-1; İŞS., 191/62-1.

pantolon, ceket, palto, potin ve kaloşun aldığını belirtmektedir.³⁶⁰ Ancak, çalışmamız Tanzimat sonrasına ait olmasına rağmen bu türden giyeceklere rastlanılmamıştır. Daha ziyade Tanzimat öncesi giyilen kürk, çuha ve yağmurluk gibi giyecekler kullanılmıştır ki yukarıda saydığımız giyim-kuşam çeşitleri de bunu kanıtlamaktadır.

Eserinin başka bir bölümünde daha ayrıntılı olarak bu konudan bahseden Böcüzade, elbiselik ve şalvarlık kumaşların bir kısmının Aydın ve Bozkır abalarından seçildiğini, erkeklerin çoğunun kıldan yapılmış menevrek denilen şalvar giydiklerini, ayaklarına iş günlerinde çarık, bayram ve tatil günlerinde yemeni giydiklerini söylemektedir. Yine, insanların iç çamaşırlarını kendi dokudukları kaput bezinden, gömlek ve çarşaflarını, yatak örtülerini yerli alacalardan yaptıklarını zikretmektedir. Ayrıca, şehirde ve kasabalarda yaşayan erkeklerin yazlık ve kışlık iki kat, düğün ve bayram için bir kat olmak üzere en çok üç kat elbisesi bulunduğunu, kadınların elbise ve kumaşlarının daha fazla olduğunu belirtmektedir³⁶¹ ki gerçekten çalışmamızda da aynen bu şekilde kadın giyim-kuşamının daha fazla olduğu görülmektedir.

Öte yandan, Osmanlı toplumunda giyim-kuşam kültürünün vazgeçilmez bir unsuru, boyutları küçük fakat fonksiyonu büyük olan uçkur, kemer ve kuşaktır. Uçkur, belden aşağı giyilen don, çakşır, şalvar ve potul gibi giyecekleri; kemer ise, daha çok üstlük diye tabir edilen uzun ve vücudun en dışına giyilen bol kıyafetleri bel kısmında sıkıp, tutmak için kullanılmıştır. Yine, kadın ve erkekler için vücudun bel kısmını sıcak ve sıkı tutmak için kuşak sarılmıştır. Kuşak, kemer ve uçkurun çalışmamızda müsta‘mel hamâ kuşağı, dirhem kuşak, bindallı bel kuşağı, püsgül, sevanî köhne lebade sim kuşak ma‘ külade, kumaş kuşak, müsta‘mel sırmalı kemer, uçkur, sırmalı uçkur³⁶² gibi çeşitleri geçmektedir.

Yine, kadınları oldukça zarif gösteren şal çeşitlerinin de o dönemde Isparta kazasında bulunan kadınlar tarafından oldukça sık kullanıldığı görülmüştür. Genellikle ipek olan bu şalların al şal reb‘ şal, acem şal, beyazlı sade acem şal, acem gözdesi şal, şahs-ı valide şalı, ipekli şal³⁶³ gibi çeşitleri bulunmaktadır.

³⁶⁰ Böcüzade, *a.g.e.*, s. 32.

³⁶¹ Aynı eser, s. 178.

³⁶² İŞS., 191/35/36-2; İŞS., 191/127-2 ;İŞS., 191/40-3; İŞS., 191/48-2; İŞS., 191/129-2; İŞS., 191/51-1; İŞS., 191/91-2; İŞS., 191/127-1; İŞS., 191/179-1; İŞS., 191/50-1; İŞS., 191/66-2, İŞS., 191/165-3; İŞS., 191/48-2 vd.

³⁶³ İŞS., 191/44/45/46/47-1; İŞS., 191/48-2; İŞS., 191/91-2; İŞS., 191/129-2; İŞS., 191/66-2; İŞS., 191/89-2.

Çalışmamızda, bu gibi giysiler dışında çeşitli amaçlar için kullanılan kutnu sîm önlük, maksî ortası, citâri ve iblik, köhne elbiseler, sevâyî cebe, çuka cebe, haleb alacası, kırmızı gelinlik, çocuk takımı kehribâr, pullu, simli, bindallı³⁶⁴ gibi değişik giyim türleri bulunmaktadır. Bunlardan pullu, simli ve bindallıyı bugün genç kızların kına gecelerinde kullandıkları bilinmektedir. Aslında bütün giyim türlerinin şehir kesimlerinde olmasa bile bugün hâlâ köylerde kullanılması oldukça önemlidir. Çünkü, bu giyim kültürünün hiç değilse biraz da olsa devam ettiğini milli kültüre sahip çıkılıp, alışkanlıkların devam ettirildiğinin de göstergesidir.

6.3. Ziyet Eşyaları

Kadınların, giyim kuşamlarına verdiği önemin aynısını ziyet ve süs eşyalarında da görmek mümkündür. Kadınların zarafet ve süsünü tamamlayan ziyet eşyalarının muhtelif cinslerde çeşitleri mevcuttur. Altın, gümüş, değerli boncuklar, inciler ve değerli taşlar bunlardan sadece birkaçıdır. Osmanlı kadını ziyet eşyalarını kol ve gerdanına takmakla yetinmemiş, saçına ve elbisesine de değerli taşlardan süsleme yapmıştır. Tel kırma sanatıyla elbiselerin üzerlerine altın ve gümüş iplerden türlü desenlerde işlemler yapmıştır. Osmanlı kadınının kullandığı ziyet eşyalarını kısaca sayacak olursak; altın, küpe, sim küpe, yemeni zertaş, sim saç bağı, gümüş ayak halhalı, gümüş tahta bilezik, inci gerdan, incili kehribar, sim-altun yüzük, altın saç bağı, tepelik, gamze altunu, kemer, şal, püsküllü kuşaklar bunlardan bazılarıdır.³⁶⁵

Araştırmamıza konu olan tereke defterlerinde geçen ziyet ve süs eşyaları ise, şu şekilde sıralanabilir; sim bilezik, altun bilezik, elmas yüzük, incili kübe, yakut yüzük, mihanklı yüzük bir çift sîm bilezik, bir çift altun küpe, kebîr incü, elmas küpe, çift kol bağı, mahlû sagîr nişe, yaldızlı sîm incülü altun, akik taşlu müsta‘mel sîm tarak, seher yıldızlı altun bilezik küpe elmas, ay yıldızlı resimli yüzük kaş, sim zincir³⁶⁶. Takı çeşitlerine bakıldığında Ispartalı kadınların oldukça zevkli olduğu çok çeşitte altun ve gümüş takıların yanı sıra farklı figürlerle süslenen yakut, inci, elmas, akik gibi değerli taşları da kullanmaktan geri kalmadıkları görülmektedir.

³⁶⁴ İŞS., 191/32-4; İŞS., 191/72-2; İŞS., 191/84/85-3 ;İŞS., 191/95-3; İŞS., 191/109-1; İŞS., 191/48-2; İŞS., 191/50-1.

³⁶⁵ Demirel-Tuş-Gürbüz, *a.g.m.*, s. 722.

³⁶⁶ İŞS., 191/179-1 ;İŞS., 191/66-2 ; İŞS., 191/48-2.

6.4. Ayakkabılar

Osmanlı toplumunda giyim-kuşamın son halkasını ayaklara giyilen eşyalar teşkil etmektedir. Çalışmamızda tespit ettiğimiz bu tür eşyalardan çizmeleri zenne çizmesi, kırmızı ve siyah kutahane çizmesi, uluorta çizme, rüzgar çizme, orta ayak çizme, çizme kutahanesi şeklinde; yemenileri siyah yemeni, def'a siyah yemeni, kırmızı ve sagîr yemeni, sagîr kutuhane yemeni, işlemeli çuka yemeni şeklinde; pabuçları ma'ruz-ı pabuc, çukalı pabucu, rehni pabucu, zenne pabucu ve mürdâne pabucu şeklinde gruplandırabiliriz. Bunların dışında kalanlar ise ulu orta ve ulu ayak, mest ve sirhânlı, ulu ayak siyah yahni ve çarık şeklinde zikredebiliriz.³⁶⁷ Bu şekilde tespit edilen farklı türlü ayakkabılardan da tıpkı giysilerdeki çeşitliliğin yansıttığı gibi halkın refah düzeyinin iyi olduğu anlaşılmaktadır.

Sonuç olarak diyebiliriz ki, çalıştığımız dönemde Isparta kazasında yaşayan insanların giyim-kuşam kültürleri ev ve ev eşyalarında olduğu gibi oldukça zengindir. Dinî ve sosyal farklılıklar dolayısıyla bazı hukukî ayrımlar getirilmek istenmişse de temelde çok fazla farklılıklar yoktur. Bu durumda diğer konularda olduğu gibi yine Tanzimat ve Islahat fermanlarının etkisi oldukça büyüktür.

7. Halkın Tükettiği Yiyecekler

Isparta'ya ait 1865-1867 tarihli ve 191 numaralı Isparta şer'iyeye sicilinde halkın en önemli geçin kaynağının tarım ve hayvancılık olduğu görülmektedir. Çünkü birçok terekede vefat eden kişilerin mal varlıkları içerisinde tarımsal ürünler ve hayvanlar en önemli kalemi oluşturmaktadır.

Isparta'da üretilen tarımsal ürünlerle ilgili doğrudan bir belgenin incelediğimiz şer'iyeye sicillerinde olmamasına rağmen tereke kayıtlarındaki tarımsal ürünler bize bu konuda önemli ipuçları vermektedir. İncelediğimiz dönemde en önemli tarımsal ürünler olarak hububatlar görülmektedir. Hububatlar genel olarak hinta, dakîk, pirinç, değir çubuk derûnunda hinta, neba'ir, şî'ar, dene, haşhaş, düğü, çavdar, bakla, darı, yulaf, fasulye, nohud ve burçak şeklinde geçmektedir. Bunların dışında bekmez, nişasta, bulgur, asel, soğan, rezene, ceviz, arı ma' kovan, afyon, ruğan sade, üzüm gibi

³⁶⁷ İŞS., 191/147-3; İŞS., 191/32-4, İŞS., 191/40-3.

yiyeceklerde yetiştirilmekte ya da yapılmaktadır.³⁶⁸ Bu ürünler içerisinde buğday, arpa, burçak ve çavdarın hem insanların en önemli besin kaynağı hem de hayvanlar için olmazsa olmaz ürünler olması nedeniyle önemli bir üretim alanına sahip olduğu tespit edilmektedir. Nitekim, bu konuda rakamsal verilere ileriki bölümlerde yer verilecektir.

Bu dönemlerde ürün çeşitliliğinin az olmasındaki sebep ise, şüphesiz ulaşım imkanlarındaki yetersizliktir. Çünkü, ulaşım imkanları gelişmiş olsa idi insanlar para kazanmak için pazara yönelik olarak çok çeşitli ürünler yetiştireceklerdi. Fakat, ulaşım imkanları az olduğu için insanlar kısa sürede bozulan meyve ve sebze gibi ürünler yerine daha çok uzun süre dayanabilen tarımsal ürünleri yetiştirmeye tercih etmektedirler. Bu yüzden, meyve ve sebze türü ürünleri ise, sadece kendi tüketimlerine yetecek kadar yaptıkları ve ekonomik gelir getirecek boyutta üretmedikleri düşünülmektedir.

Nitekim, Ortaylı da bütün kentlerde sebze ve meyve tüketiminin yerel üretimle sağlandığını, bu tür yiyeceklerin her kente ancak yakın çevreden geldiğini belirtmektedir. Hatta, “Yakın zamanlara (60 sene öncesine) kadar, İstanbul bile ya sur içindeki bostanlardan (Çukurbostan, Langa, Topkapı vs. çevresi) yada yakın çevreden gelen meyve ve sebzeyle geçinirdi. Langa marulu, Arnavutköy çileği, Çengelköy hıyarı, isimlerinden belli, İstanbul’da yetişen sebze ve meyvelerdi. Başkentte olduğu gibi, bütün kentlerde de sebze-meyva yerel üretimle sağlanırdı. Kentler, bostanlar ve meyva bağçeleriyle iç içeydi.”³⁶⁹ deyip, İstanbul’u örnek vermektedir. Bu konuya oldukça açıklık vermektedir.

Osmanlı Devleti, XIX. yüzyılların sonlarına doğru tarımsal üretimin miktarını ve çeşitliliğini arttırmak için yeni ürünlerin ekimini teşvik etmeye çalışmıştır. Ürün çeşitliliği kapsamına gül yetiştiriciliği de dahil edilmiştir. Osmanlı Devleti Kezanlık’tan gelen Bulgar kökenli Müslüman muhacirleri daha önceki ekonomik geçim yollarını Anadolu’da da sürdürmeleri için ikna etmeye çalışmıştır. Bu kapsamda devlet iki yüz bin Kezanlık gül fidesi almış ve muhacirlere dağıtmıştır. Bu bağlamda Konya vilayeti

³⁶⁸ İŞS., 191/151-1; İŞS., 191/156-3; İŞS., 191/35/36-2; İŞS., 191/51-1; İŞS., 191/84/85-3; İŞS., 191/91-2; İŞS., 191/129-2; İŞS., 191/44/45/46/47-1; İŞS., 191/65-1, İŞS., 191/72-2; İŞS., 191/78-2; İŞS., 191/84/85-3; İŞS., 191/97-2; İŞS., 191/129-2; İŞS., 191/147-3; İŞS., 191/169-1 vd.

³⁶⁹ Ortaylı, *Osmanlı Toplumunda Aile*, s. 178.

dahilindeki Burdur’da bir yandan daha küçük bir bahçe kurulurken, Isparta’da on ila otuz dönümlük ekim yerleri kurulmuştur.³⁷⁰

Böcüzade de gülcülüğün Isparta’ya takriben 1890 yıllarında Kezanlık muhacirlerinden –Muhasebe Başkâtibi- İsmail efendi’nin öncülüğüyle geldiğini ifade etmekte; yerli inbiklerle çekilen gül yağının Kezanlık’ta çıkartılardan daha iyi olduğu anlaşılınca, sekiz on sene içerisinde Isparta’da birkaç dönüm gül dikildiğini belirtmektedir.³⁷¹ Bu yüzden olsa gerek, çalışmamızda gül tarlalarına ve gül yetiştiriciliğine rastlanmamıştır. Ancak, gülle ilgili vazo, içine çiçek konan kap, gül mahfazası “güldan” ve içine gülsuyu konularak mevlüt gibi toplantılarda serpmeye mahsus çiniden, gümüşten veya altundan yapılan kap olan “gülabdan” gibi malzemelerin geçmesi³⁷² çalıştığımız dönem olan 1865-1867 yıllarında gülün Isparta’da tanındığı ve belki de az da olsa yetiştirildiğinin kanıtı olabilir. Ya da kimbilir Isparta’ya çevre illerden yetiştirilip gelmektedir.

8. Hayvan Ve Hayvan Takımları

Çalışmamızda tespit edilen Isparta kazasında bulunan insanların sahip olduğu hayvan ve hayvanlara ait takımlar da önemli bir yer tutmaktadır. Gerçekten, çalıştığımız sicilde tespit edilen hayvanlar ve hayvanlara ait takımlar şu şekilde tespit edilmiştir: kısrak, tay, ester sıpası, ester, esb, merkeb, inek, koyun, kuzu, def’a merkeb, dana, tosun, davar erkek, davar oğlak, def’a davar, def’a oğlak, def’a erkek, def’a davar, def’a oğlak, altı yaşında inek, dört yaşında inek, kara sagır öküz, camus ineği, kara sagır ineği, camus öküzü, kır at, sarı tosun, gök tosun, dişi koyun, kuzu, buzağı ile saman, heğbe, eğer ma’ takım, köhne çuka heybe, def’a araba, araba, köhne eğer³⁷³ şeklindedir.

Ayrıca, tespit edilen bir başka hususda ailelerin şehirde ve köyde oturanlarına göre sahip oldukları hayvanların nitelik ve niceliklerindeki farklılıklardır. Meselâ köylerde daha ziyade koyun ve davar diye nitelendirilen küçükbaş hayvanlar ile çift öküzü, kara sığır öküzü gibi çiftçilikte kullanılan hayvanlar tercih edilmiştir. Şehirlerde

³⁷⁰ Donald Quataert, *Anadolu’da Osmanlı Reformu ve Tarım 1876-1908*, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul 2008, s. 256-257.

³⁷¹ Böcüzade, *a.g.e.*, s. 35.

³⁷² İŞS., 191/11-2; İŞS., 191/51-1 vd.

³⁷³ İŞS., 191/97-2; İŞS., 191/129-2; İŞS., 191/44/45/46/47-1; İŞS., 191/78-2; İŞS., 191/147-3; İŞS., 191/151-2; İŞS., 191/156-3; İŞS., 191/167-1; İŞS., 191/169-1; İŞS., 191/179-1 ;İŞS., 191/72-2; İŞS., 191/78-2.

ise, genellikle at ve merkeb gibi taşımacılık için kullanılan hayvanlar bulunmuştur. Bunda şüphesiz insanların geçimlerini sağladıkları işler etkili olmuştur. Zira, köylerde halk daha ziyade tarım ve hayvancılıkla geçinmektedir. Şehirlerde ise, halkın çoğunluğu bir zanaata mensuptur, esnaftır.

9. Aşiretler

Osmanlı toplumunu oluşturan en önemli unsurlardan birini de konar-göçer, yörük ve Türkmen³⁷⁴ diye tabir edilen ve yarı göçebe hayatı yaşayan aşiretler teşkil etmektedir. Genellikle, hayvancılıkla uğraşan bu aşiretler göçebelik vasıflarını hayvanlarına otlak bulabilmek amacıyla sürdürmüşlerdir. Göçebeler kışın konar hâle geçecekleri zamanlarda genellikle, çadırlarını şehir ve kasabalar yakınında eski iskân alanlarına kurmuşlar, yazın da daha serin olan yaylalara göç etmişlerdir. İşte sahip oldukları at, koyun, keçi, katır ve deve sürüleri onların yaşayış tarzını bu şekilde etkilemiştir.³⁷⁵

Öte yandan, Osmanlı döneminde göçebeler, yerleşik ahali gibi devletin kayıtlı tebaası idiler. Bu bakımdan onlar, yaşadıkları hayat tarzı icabı yaylak-kışlak mahalleleri arasında hareket halinde olmalarına rağmen, başıboş diyebileceğimiz bir hayat tarzına sahip değildiler. Bu durumun tabii bir sonucu olarak, göçebe grupları, ya müstakil bir idarî ünite içinde ya da buldukları yerlerdeki sancak, kaza veya nahiye gibi idarî ünitelere bağlıydılar. Ayrıca, devlet nüfusça kalabalık ve geniş coğrafi sahada yaşayan göçebelerin bir kısmına idarî bakımdan müstakil bir statü vermekteydi.³⁷⁶ Osmanlı Devleti'nin göçebelere bu şekilde müstakil bir sancak veya kaza statüsü vermesinin altında birkaç sebep yatmakta idi. Bunlardan birisi, nüfusunun önemli bir kısmı yerleşik olan Osmanlı Devleti'nin göçebeleri daha iyi kontrol etmek istemesidir. Diğerleri ise,

³⁷⁴ Osmanlı döneminde göçebeler, genellikle "Türkmen" ve "Yörük/Yürük" tabirleriyle bilinmektedir. Türkmen tabiri, önceden muhtelif Türk kavimleri arasında siyasi olarak kullanılan ve bilahare Oğuzların Müslüman olanlarına verilen tabirdir. Oğuz boylarının Anadolu'ya gelmesinden sonra ortaya çıkan "Yürük" tabiri ise, "yürümek" fiilinden türetilen ve "yürü" veya "yörü" nün sonuna gelen "k" eki ile elde edilen kelimedir. Osmanlı döneminde "Türkmen" adı daha çok Anadolu'nun orta ve doğu bölgesindeki göçebeleri ifade etmek için kullanılırdı. "Yürük" adı da çoğunlukla Anadolu'nun batı bölgesindeki ve Balkanlardaki göçebeleri ifade ederdi. Bununla birlikte, kullanıldığı coğrafi saha itibarıyla hem "Türkmen" hem de "Yürük" adlarını birbirinden kesin çizgileriyle ayırmak bir hayli güçtür. Çünkü, bu tabirler, aynı bölgede aynı göçebe grubunu ifade etmek için zaman zaman birbirinin yerine dahi kullanılabilir. Bunlardan başka, "göçer-evli", "göçer-evliler", "göçerler", "göçer-yörük" ve "konar-göçer yörük" gibi tabirler de kullanılmıştır. Ayrıntılı bilgi için bkz. İlhan Şahin, "Göçebeler", *Osmanlı Ansiklopedisi*, 1999, Cilt IV, s. 133.

³⁷⁵ Cengiz Orhonlu, *Osmanlı İmparatorluğu'nda Aşiretlerin İskânı*, Eren Yayınevi, İstanbul 1987, s. 12.

³⁷⁶ Şahin, *a.g.m.*, s. 134.

vergi bakımından oldukça önemli bir kaynak olan göçebelere daha verimli bir şekilde verginin toplanması istenmesidir.

Osmanlı döneminde bunlar gibi büyük göçebe gruplarının dışında çeşitli sancak ve kazalarda hayatlarını sürdüren göçebe grupları da mevcuttu. Bu gruplar nüfusça az oldukları için, idari ve mali bakımdan doğrudan doğruya yaşadıkları sancak ve kazaya bağlı olup, devletin merkezîyetçi idaresi karşısında erken tarihlerden itibaren yerleşmeye ve sosyal yapı bakımından geleneksel özelliklerini kaybetmeye başlamışlardır.³⁷⁷

Hamid Sancağı XV. ve XVI. yüzyıllardan beri aşiretlerin yoğun olarak bulunduğu bölgelerdendir ve Türklerin bu bölgelere gelmesiyle birlikte Oğuz boy ve oymaklarının çoğunluğu bu bölgelere gelmiştir. Bu oymakların bir kısmı yerleşerek kendi isimleriyle köyler kurmuşlar, bir kısmı ise yine konar-göçer şeklinde hayatlarını sürdürmüşlerdir. Aşiretler için Eğirdir kazası ve çevresi yaylamaya ve kışlamaya oldukça müsaittir.³⁷⁸ Yine ayrıca Anamas, Beyşehir, Karaağaç ve Akşehir gibi yerler yaylamak için oldukça elverişli yerler olarak görülmektedir. Sadece buralarda yaşayan aşiret ve cemaatlerin yanı sıra, Antalya ve çevresinde bulunan yörük cemaatlerinin buralara gelip yayladıkları görülmektedir. Ayrıca, bu bölge Anadolu'nun başka yerlerinde bulunan diğer konar-göçerlerin gelip geçtiği uğrak yerleri olmuştur.

Isparta ve civarında dolanan bu konar-göçerlerden Kuşçu aşiretinin Keçiborlu kazasına tabi Senir köyü civarında³⁷⁹, Tırtar aşiretinin Eğirdir gölünün kuzeyindeki Hoyran kazası civarında³⁸⁰, Karaçakal aşiretinin Eğirdir kazasına tabi Anamas köyü civarında³⁸¹, Milli ve Kütüklü aşiretlerinin Gölcük civarında³⁸², Kötekli aşiretinin Ağlasun kazası civarında³⁸³, Sarı Keçili aşiretinin³⁸⁴ ise, bir kısmının Gönan kazasına tabi İğdecik köyü civarında, bir kısmının da İncir kazasına tabi Kestel köyü civarında konakladıkları tespit edilmiştir.

³⁷⁷ Şahin, *a.g.m.*, s. 135.

³⁷⁸ Behset Karaca, "XVI. Yüzyılda Eğirdir ve Çevresinde Konar-Göçerler (Yörükler)", *Tarihi, Kültürel, Ekonomik Yönleri ile Eğirdir (I. Eğirdir Sempozyumu 31 Ağustos-1 Eylül 2001)*, Eğirdir/Isparta 2001, s. 460-462.

³⁷⁹ İŞS., 191/8-2; İŞS., 191/9-2.

³⁸⁰ İŞS., 191/114-2; İŞS., 191/115-1; İŞS., 191/120-1; Ayrıca bkz. Böcüzade, *a.g.e.*, s. 69.

³⁸¹ İŞS., 191/147-1.

³⁸² İŞS., 191/140-4.

³⁸³ İŞS., 191/148-1.

³⁸⁴ İŞS., 191/114-1; İŞS., 191/5-1; Ayrıca bkz. Böcüzade, *a.g.e.*, s. 68.

Bunlardan Tırtar aşiretinin bir kolunun yine Eğirdir gölünün kuzeyindeki Akdağ eteklerinde aşağı Tırtar ve yukarı Tırtar yerleşim merkezlerinde de yayladıkları görülmektedir. Hatta, bunların bir kolu Mersin'in Erdemli ilçesine kadar gitmiştir. Ayrıca, bu aşiretin diğer bir kolu olan yine Eğirdir gölünün kuzeyindeki Hoyran kazasına tabi kesimde yaşayanların 1530'dan önce Senirkent çevresinde yerleşik hayata geçtikleri iddia edilmektedir.³⁸⁵

Osmanlı kanunları göçebeliliğin iki yönü üzerinde durmuştur. Bu iki unsur göçebeleri yönetmeyi zorlaştırmıştır. Bunlar, hareket halinde olma ve bağımsız olma şeklindedir.³⁸⁶ Bu yüzden de, Osmanlının gözünde bu göçmen gruplar özel ahalilerdir, hükümetin istediği düzenlemelere yerleşik olan çiftçi ve şehir halkı gibi kolayca uyacak kişiler değildirler.

Ayrıca, bunların başlarında bulunan aşiret reisleri³⁸⁷ aynı zamanda düzenin sağlayıcısı ve devletle aşiret arasındaki irtibatı kuran kişiler olmuşlardır. Bu bir açıdan devletin işini kolaylaştırırken, diğer taraftan da kontrol mekanizmalarını zayıflatmıştır. Özellikle, devlet otoritesinin zayıfladığı zamanlarda konar-göçerlerin ortaya çıkardıkları problemlerin boyutları oldukça geniştir. Toplumun genel çözülmeye başladığı yıllarda aşiretler, diğer toplum katmanlarına nazaran daha teşkilatlı güç olduklarından, yerleşik halk ile daha zayıf olan aşiretler üzerinde tam anlamıyla tahakküm kurmuşlardır. Tanzimat'ın hemen önceki yıllarda yaşanan geçiş dönemi problemleri sırasında, bu aşiretlerden kaynaklanan eşkıyalık olayları bir hayli artmış ve yetkililer ortaya çıkan asayişsizliği devletin zayıflığına bağlamışlardır.³⁸⁸ İşte burada da özellikle aşiret reislerinin devletin zaafından faydalanıp oldukça güçlendikleri görülmektedir. Bu gibi durumlarda vali ve kaymakamların yetkileri buldukları şehirlerin surlarından öteye gitmemiştir.

³⁸⁵ Ali Çelik, *Bir Yörük Çocuğunun Gözüyle Yörüklerin Dünyası*, Emedya Ofset, Isparta 2008, s. 68.

³⁸⁶ Ali Güler, "Cumhuriyet Öncesinde Aşiret Aileleri", *Sosyo-Kültürel Değişme Sürecinde Türk Ailesi*, Ankara 1992, s. 165.

³⁸⁷ İdarî ve adlî bakımdan her şeyden evvel konar-göçerler, belirli bir yerleri olmadığından sancak beylerine tâbi olmayıp, doğrudan doğruya bey veya başbuğlarına bağlıydılar. Adlî yönden ise, kadırlara bağlı olmakla birlikte, cezalarının infazı ancak, bey veya başbuğlarının eliyle olurdu. Hiçbir hususta beylerinden başka kimse konar-göçerlere karışamazdı. Yani, devletle ilgili işler onların eliyle halledilirdi. İşte, aşiret reisleri kendilerinde olan bu yetkiyi yukarıda da açıkladığımız gibi devletin zayıf zamanlarında kendi lehlerine kullanabilmekteydiler. A. Latif Armağan, "Osmanlı Devleti'nde Konar-Göçerler", *Osmanlı Ansiklopedisi*, 1999, Cilt IV, s. 145-146.

³⁸⁸ Abdullah Saydam, "Reformlar ve Engeller: Tanzimat Döneminde Aşiretlerin Yol Açtıkları Asayiş Problemleri", *Osmanlı Ansiklopedisi*, 1999, Cilt IV, s. 183.

Aşiretlerin iskân ettirilmesinde meydana gelen birtakım sorunlar, Tanzimat sonrasında da devam etmiştir. Bu dönemde hükümet, aşiretleri kesin olarak iskâna kararlı olmakla birlikte, yeni idare tarzının meydana getireceği espri içerisinde nasıl hareket edeceğini hâlâ bilememekteydi. Bunda biraz geçmişte yapılan bazı iskân teşebbüslerinde uğranılan başarısızlığın tesiri, biraz iskân teşebbüsünün artık karmaşık bir iş olduğunun anlaşılması etkili olmuştur. Bu açıdan, aşiretlerin buldukları yerlerde iskân ettirilip, ihtiyaçlarını bu şekilde karşılamaları yoluna gidilmiştir. Genellikle yerleştirilen yerler; Bursa, Sivas, Ankara, Konya ve Aydın eyaletleri olmuştur.³⁸⁹ Bu bölgelere yerleştirilen aşiretler aynı zamanda ordu için de yeni ve taze bir kuvvet kaynağı teşkil etmiştir. Bu meyanda yeni kasabalar kurulmuş, hükümet konağı, okul gibi hizmet binaları açılmış, aşiret ağaları veya beylerinden güvenilir olanlara meclis üyeliği gibi görevler verilmiştir. Yerleşenlerin çiftçilik yapmaları için gerekli düzenlemeler yapılmış, tarıma elverişli araziler şenlendirilmiş³⁹⁰ ve özellikle Çukurova gibi bir arazinin tarıma açılması sağlanmıştır.³⁹¹

Devletin konar-göçerlere karşı bütün iskân teşebbüslerine rağmen aşiretler, bir yerde sürekli durmadıkları gibi gittikleri yerlerin halkına da zarar vermişlerdir. Bu yörük cemaatleri beş altı binden fazla toplulukları ile bahar mevsiminde sahilden ayrılıp, Hamid, Teke, Karahisar-ı Sâhib, Beyşehir ve Akşehir sancaklarındaki köylere konup, aşiretleri ile civardaki tarlalara, bağlara, bağçelere hayvanlarını salıverip zarar vermişler, yolcuların yollarını kesmişler, pek çok yaralama ve adam öldürme suçlarını işlemişlerdir. Yerleşik halkın da mahsüllerini zorla alan bu aşiretlerin zulümlerinin ardı arkası kesilmemiştir.

Çalıştığımız sicilde geçen Sarı Keçili, Kuşçu, Karaçakal, Milli, Kütüklü, Kötekli ve Tırtar aşiretlerinin isimleri de genellikle yukarıda bahsettiğimiz olayların içerisinde geçmektedir. Örnek verecek olursak, 13 Ekim 1866 tarihli bir kayıta³⁹², Mustafa, Yalvaçlı Ali ağa, Hacı Mehmed, Abdülkadir, Süleyman ve Senirkendli Molla Ali isimli

³⁸⁹ Orhonlu, *a.g.e.*, s. 114.

³⁹⁰ Tarımın gözle görülür bir maddi refah sağladığı daha verimli bölgelerde göçerlik daha çabuk ve kendiliğinden yerleşikliğe dönüşmüştür. Dönüşmediği yerlerde de, göçebelik, “yarı-göçebelik” denilecek bir nitelik almıştır. Örneğin, bugün de pamuk bölgeleri olan Söke ovası veya Çukurova gibi yerlerde, hem de daha XIV. yüzyıl gibi erken bir dönemde, geliş gidişler sırasında ilk pamuk ekip biçenler Türkmenlerdir. Murat Belge, *Osmanlı'da Kurumlar ve Kültür*, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul 2008, s. 249.

³⁹¹ M. Fatih Sansar, “Tanzîmat Döneminde Aşiretlerin İskânı”, *Türkler Ansiklopedisi*, 2002, Cilt XIII, s. 919-920.

³⁹² İŞS., 191/115-1.

kişiler Ağros pazarından Uluborlu'ya tabi' Senirkend pazarına ticaret için giderler iken yolları Mustafa, Tırtar aşiretinden Bıçaklı oğlu Abdullâh ve Kayraylı kazâsına tâbi' Çavuş kariyesinden Hüseyin tarafından kesilip satmak için götürdükleri pek çok malı bu kişiler gasp etmişlerdir. Gasb eden bu kişiler suçlarını itiraf edip, zararlarını tazmin edeceklerini söylemişlerdir. Yine 31 Ekim 1866 tarihli bir başka belgede³⁹³, Senirkendli Ali bin Ali, Senirkendli Hacı Mehmed ibn-i Abdullâh, Ağroslu Süleyman ibn-i Mahmûd, Ağroslu Hacı Ahmed ibn-i Osman, Seleli oğlu ibn-i Hasan Ali, Yalvaçlı Ali ibn-i Mehmed isimli şahıslar, "Ağca bel nâm mehalde önümüze geçen ve bâ-i'lâm-ı mahkûmeye nakden eşya vesâ'irimizi nehb ve gârat itmiş olan Tırtar aşiretinden ma'lûmi'l-esâmi...." şeklindeki şikayetlerini ve zararlarını devlete bildirmişlerdir.

Bunların dışında çalışmamızda, o dönemde Isparta'da bulunan aşiretlerin ilginç bir şekilde sadece yerleşik halka değil aynı zamanda kendi aşiretlerinden olanlara da zarar verdikleri görülmektedir. Örnek verirsek; 22 Nisan 1867 tarihli bir kayıta³⁹⁴, İncir kazasına tabi' Kestel köyünde oturan Sarı Keçili aşiretinden İsmail, yine aynı aşiretten olan İbrahim isimli iki kişi tarafından yaralanmıştır. Yine, 8 Mayıs 1866 tarihli bir başka vesikada³⁹⁵, Keçiborlu kazasına tabi Senir köyü civarında bulunan Kuşçu aşiretinden Kuşçu Hasan oğlu Hasan Ali'nin evini yine aynı aşiretten olan Durmuş ve Mehmed isimli kişiler basmış. Hasan Ali "hânemden ve malımdan sîm donanmalı bir adet Mısır tûfengimi ahz u gasb itmeleriyle zikr olunan tûfengin mevcûd ise aynen ve müstehlik olduğu suretce şahs-ı hakîkasını ba'del-sübût zemânen ve hâlen taleb iderüm deyu...." şeklinde ifade vererek baskında bulunan kişileri şikayet etmiştir. Yine aynı tarihli bir başka kayıta³⁹⁶, Keçiborlu kazasına tabi Senir köyü civarında Kuşçu aşiretinden olan Halil ile kardeşleri Osman, Ali ve Hüseyin mallarını aynı aşiretten olan Hacı Yusuf'un gasp ettiklerini söyleyerek dava etmişlerdir.

Bu aşiretlerin bu gibi olumsuz olaylarda sürekli baş göstermelerinde şüphesiz savaşların getirdiği yeni vergiler ve bunların toplanması esnasındaki yolsuzluklar da etkili olmuştur. Yine, bu aşiretlerin eşkıyalık hareketlerinde bulunmalarının en önemli sebebi, devlet tarafından verilen arazilerin kendilerine yeterli gelmemesinden dolayı

³⁹³ İŞS., 191/120-1.

³⁹⁴ İŞS., 191/5-1.

³⁹⁵ İŞS., 191/8-2.

³⁹⁶ İŞS., 191/9-2.

olabilir. Arazilerinde bulamadıkları otları ve suyu başka arazilerden sağlama yoluna gitmiş olabilirler.

10. Suçlar

Çalıştığımız dönemde, insanların bir arada yaşamasının tabii bir sonucu olarak farklı olaylardaki anlaşmazlık yüzünden insanlar arasında meydana gelen hırsızlık, darb ve şiddet, darb ve şiddet sonucu ölüm, tecavüz gibi insan hayatını farklı biçimlerde etkileyen olaylar tespit edilmiştir.

Bu olaylardan kavgalar bazen darb ve şiddetle sonuçlanmış, bazen de ölümlerle sonuçlananlar olmuştur. Örneğin, 22 Temmuz 1866 tarihli bir kayıta³⁹⁷, Ağlasun kazasına tabi Çeltikçi köyünde bulunan Ebubekir oğlu İbrâhim, yine aynı köyden olan Murad ile İbrahim'den şikayetçi olmuştur. Şikayetçi olmasının sebebi, 24 Haziran 1866 cumartesi günü Murad ve İbrahim'in camuslarını otlatırken bu camusları tarlasına salmaları ve burçağını telef etmesi ve bununla da yetinmeyerek sol koluna odunla vurarak dirseğini çıkarmalarıdır. Yine, 27 Haziran 1866 tarihli bir başka belgede³⁹⁸, Uluborlu kazası mahallâtından ve Rum milletinden olan Ligorî kızı Alsava yine aynı milletten Hacı Yorgi'nin darb ve şiddetine maruz kalmıştır. Kadının zevcesi olan Yorgi bu sırada uzak bir memlekette çalışırken, diğer Yorgi kadının oturduğu evin kendisine ait olduğunu iddia ederek kadını sürüklemiş ve hatta hamile olan kadının çocuğunu düşürmesine sebep olmuştur.

2 Ocak 1867 tarihli bir başka vesikada³⁹⁹, Hacı Mustafa, Halil efendi, Mehmed ve İbrâhim isimli kişiler Yalvaç kazasına tabi Ahmed'in evini basarak eşi Â'îşe ve oğlu Mustafa'yı darb etmişlerdir. Bu olayın üzerinden dokuz gün sonra ise, A'îşe vefat etmiştir. Yani bir darb olayı ölümlerle sonuçlanmıştır. 9 Aralık 1866 tarihli bir belgede⁴⁰⁰ ise, Isparta sancağına muzâf Eğirdir kazasına tâbi 'Anâması karyesi dağında konaklayan Kara çakal aşîretine mensup çoban Hüseyin'i davar güder iken Cander köyü civarından geçer iken yine aynı aşîretten olan İsmail bıçaklamıştır. Bu olay üzerine yaralanan Hüseyin vefat etmiştir.

³⁹⁷ İSS., 191/63-3.

³⁹⁸ İSS., 191/41-1.

³⁹⁹ İSS., 191/152-2.

⁴⁰⁰ İSS., 191/147-1.

22 Temmuz 1866 tarihli belgede, İncir kazasında bulunan Halil cumartesi günü İncir pazarı sırasında Molla Mehmed'i kızının evine zina kasdıyla girdiği gerekçesiyle bıçaklayıp darb etmiş ve Molla Mehmed'i öldürmüştür.⁴⁰¹ Irz davası yüzünden işlenen bu cinayetten başka, çalıştığımız 191 numaralı sicilin ihtiva ettiği dönem içerisinde Isparta'da zina suçu yok denebilecek kadar azdır.⁴⁰²

Bu tür kötü olaylardan başka hırsızlıkla ilgili olaylara bakılırsa; 7 Temmuz 1866 tarihli belge⁴⁰³, Ağlasun kazasına tabi bir köyde oturan Emine'nin mallarını yine aynı köyde oturan Halil, Bekir, Mehmed ve Hüseyin isimli kişilerin “beheri yigirmi beşer guruşluk on aded yigirmilik mahmûdiye altunu...”nu gasp ettiklerini söylediğine dair davasını içermektedir. Yine, Ağlasun kazasına tabi Kemal köyünde bulunan Raziye kadının mallarını Mehmed Ali isimli kişi gasbetmiş ve üstelik kadını da yaralamıştır.⁴⁰⁴ Bu vesikalardan hırsızlığın genelde dul olup, kimsesi olmayan kadınların başına geldiği anlaşılmaktadır. Bu vesikaların dışında meydana gelen bir başka hırsızlık olayı da İncir kazasına tabi Dere Köyünde meydana gelmiştir. Burada ikâmet eden Osman, yine aynı ahaliden olan Zenci İbrahim isimli şahsı, “tarih-i i'lâm senesi Saferü'l-hayrının on ikinci gecesi sa'at altı raddelerinde ben evlâd-ı ıyâlîm ile bağçemizde bulunduğumuz sırada karye-i mezkûrede vâki' mülk-i menzilimi odasına duhûl idüb mahal-i mahrezimden ve malımdan mecmû'a bin dört yüz seksan iki guruş kıymetli...” diyerek dava etmiştir.⁴⁰⁵ Bunların dışında da çalışmamızda hırsızlıkla ilgili kayıt bulunmamaktadır.

Bütün bunlardan sonra sicilin ihtiva ettiği belgelere dayanarak diyebiliriz ki, XIX. yüzyılın ikinci yarısında Isparta'da dönemin şartlarına nazaran sağlıklı ilişkiler içerisinde bulunan bir toplum vardır. Çünkü, Tanzimat ve Islahat fermanlarından sonra iyice galeyana gelen gayr-i müslimler içeride ve dışarıda dur durak bilmeksizin olaylar çıkartmaktaydılar. Dışarıda Karadağ isyanı, Eflak-Boğdan Olayları, Sırbistan olayları ve Girit isyanı gibi devleti olumsuz etkileyen isyanlar peş peşe çıkmaktaydı. Bu gibi olaylar bir yana devlet mali yönden de büyük bir buhran içerisinde olup, iç ve dış

⁴⁰¹ İŞS., 191/71-1.

⁴⁰² Sadece iki adet belgede bu konu ile ilgili suç kaydı bulunmaktadır. Bunlar İŞS., 191/27-3; İŞS., 191/140-4.

⁴⁰³ İŞS., 191/54-3.

⁴⁰⁴ 20 Aralık 1866 tarihli belge için bkz. İŞS., 191/148-1.

⁴⁰⁵ İŞS., 191/176-1.

borçları oldukça kabarmıştı. Yani, böyle bir ortamda en azından toplum ilişkilerinin sağlıklı olması oldukça önemlidir.

11. Vakıflar

Vakıf kelimesi Arapça bir kelime olup, lûgatte durdurma, alıkoyma, ayırma, bağlama, bir malı veya mülkü –satılmamak kaydıyla- bir hayır işine bağışlama, bırakma şeklinde geçmektedir.⁴⁰⁶ Vakıf, insanların menkûl ve gayr-i menkûl mallarını veyahut nakit paraları gibi gelirlerini tamamen ihtiyaç sahiplerine tesis eden bir hayır müessesesidir.

Menşei hakkında pek çok farklı görüş olan vakıf müessesesi⁴⁰⁷, asırlarca İslam devletlerinde büyük önem kazanmış, sosyal ve iktisadi hayat üzerinde derin tesirler bırakmış dinî ve hukukî bir müessesedir. Bütün Türk-İslam devletlerinde adeta bir yarım halinde gelişen vakıflar, bilhassa Osmanlı Devleti'nde tekamülünün zirvesine ulaşmış ve İslam hukukunun en zengin ve en etkili müesseselerinden biri haline gelmiştir.

Vakıflar, başlangıçta ferdî ve içtimaî ihtiyaçların karşılanması amacıyla ortaya çıkmıştır. Daha sonra cemiyet hayatında meydana gelen değişme gelişme çerçevesinde, içinde bulunduğu toplumların sosyo-kültürel yapısı, ekonomik imkânları ve kabiliyetleri oranında değişmiş ve gelişmiştir. Özellikle, Osmanlı Devleti zamanında, serbest ekonomi kurallarına ve yerinden yönetim esaslarına göre faaliyet gösteren, her biri ayrı hükmi şahsiyetlere haiz; devletin yükselme ve duraklama hareketlerine paralel olarak hizmet alanları genişleyip daralan, toplum ve devlet hayatımızda sosyal, kültürel, ekonomik ve hatta sosyal siyaset açısından belirgin bir potansiyele sahip bir sektör haline gelmiştir.⁴⁰⁸

Osmanlı devrinde sosyal denge ve ahenk, vakıflar sayesinde toplumun kendisi tarafından sağlanmıştır. Bu konuda özellikle ülkeyi yöneten idareciler vakıf tesis etmede topluma öncülük etmişler, çıkarılan kanunlarla vakıf kurulmasını teşvik etmişlerdir. Daha devletin kuruluş zamanlarında Orhan Gazi tarafından İznik'te medrese yapılması⁴⁰⁹ ve buna zengin gelirler vakfetmesi bunun en güzel göstergesidir.

⁴⁰⁶ Devellioğlu, *a.g.s.*, s. 1321.

⁴⁰⁷ Mehmet Ali Ünal, *Osmanlı Müesseseleri Tarihi*, Fakülte Kitabevi, Isparta 2002, s. 241-242; Akdemir, *a.g.t.*, s. 24-32.

⁴⁰⁸ Nazif Öztürk, "Osmanlı Döneminde Vakıflar", *Türkler Ansiklopedisi*, 2002, Cilt X, s. 434.

⁴⁰⁹ Halil İncalcık, *Osmanlı İmparatorluğu Klasik Çağ (1300-1600)*, YKY Yayınları, İstanbul 2010, s. 175.

Sonrasındaki Osmanlı padişahları da kendi dönemlerindeki zenginliklerle orantılı olarak büyük selatin camileri, külliyeler, hastaneler, imarethaneler vs. inşa ettirmişlerdir. Onları sultanlar, şehzadeler ve devlet adamları ile daha alt rütbedeki memurlar takip etmiştir. Hatta, kurulan kadın vakıfları özellikle saray kadınlarının vakıfları bu vakıf türleri içerisinde oldukça önemlidir. Çünkü, daha XVIII. yüzyılda Osmanlı kadınları, Anadolu'daki vakıfların %17.03'ünü kurmuştur.⁴¹⁰ Ayrıca, burada şunu da belirtmek gerekir ki, bu vakıf kuran şahsiyetlerden gerek padişahların, gerek devlet adamlarının, gerekse sultan ve şehzadelerin devlet bütçesinden bir kuruş dahi para harcamadıkları görülmektedir.⁴¹¹ Bu açıdan onların bu davranışları toplumdaki herkes için teşvik edici bir örnek olmuştur.

Osmanlı Devleti'ndeki vakıfları iki şekilde kategorize etmek mümkündür. Birincisi; doğrudan kendisinden faydalanan vakıflar, mabetler, mektepler, medreseler, köprüler, kütüphaneler, hastaneler, zaviyeler, imarethaneler vs.; ikincisi ise, doğrudan kendisinden istifade edilmeyen fakat birinci vakıfların işleyişini devam ettirmesi açısından önemi olan ve bunlara kaynak sağlayan bina, arazi, nakit para ve bağışlardır.

Öte yandan, vakfın nasıl yönetileceği, kimlere ne kadar ücret verileceği, ne amaçla kurulduğu ve nasıl kullanılacağı vakfın kurucusu tarafından belirlenmektedir. Vakfın kuruluş amacını ve işleyişini ihtiva eden belgelere “vakfiye” denir. Vakıf tüzüğü de diyebileceğimiz bu vakfiyelerin kadıya onaylatılması zorunludur.⁴¹²

Vakfiyedeki şartlara ve şer'î hükümlere göre vakfın işlerini idare etmek üzere tayin olunan şahsa ise mütevellî denmektedir. Mütevellî yönetimindeki vakıfları kadılar teftiş ve kontrol etmektedirler. Çalıştığımız sicilde geçen vakıflarda pek çok mütevellî tayini kaydı bulunmaktadır. Örneğin; 11 Mayıs 1866 tarihli bir kayıta⁴¹³, Isparta'da bulunan Abdi Paşa medresesinin mütevellisi olan Es-Seyid Mustafa efendi vefat etmiş ve yeri boş kalmıştır. Bunun için oğulları Abdülhamid efendi, İbrahim Edhem ve Mehmed İzzet efendiler bu göreve getirilmek istenmiştir. Ancak, bu isimlerden Mehmed İzzet “ciheteyn-i mezkûreteyne nâ-ehl ve erbâb olduğu...”nu söylemiştir. Bunun üzerine Abdi Paşa medresesinin mütevellilik görevine iki kardeş olan Abdülhamid efendi ve İbrahim Edhem müştereken getirilmişlerdir. Genellikle

⁴¹⁰ Fariba Zarınebağ-Shahr, “Kentsel Alana Kadının Katılımı: XVIII. Yüzyıl İstanbul’unda Kadın Vakıfları”, *Türkler Ansiklopedisi*, Çev: Burcu Özdemir, 2002, Cilt XIV, s. 16 .

⁴¹¹ Ünal, *a.g.e.*, s. 243.

⁴¹² Aynı eser, s. 245.

⁴¹³ İŞS., 191/15-4.

çalışmamızda mütevellilerin yerine öncelikle oğullarının tayin edildiği, oğulları eğer yetersiz olduklarını ifade ederlerse bu göreve başka isimlerin tayin edildiği görülmektedir. Çalışmamızda bu şekilde bulunan örnekler oldukça çoktur. Meselâ, bir kayıтта, “Isparta sancağına muzâf Karaağaç kazâsına tâbi‘ Canver nâm karyede vâki‘ Câmî‘-i şerîf vakfından olmak üzere vazîfe-i mu‘ayene ile hitâbet cihetine bâ-berât-ı şerîf-i âlîşâna mutasarrıf olan Mehmed Ahmed halife Ebûbekir bundan akdem vefât idüb cihet-i merkûme mahlûl ve biri hâl ve hizmet-i lâzimesi muattal kalmış ve müteveffâ-yı mezbûrun sulbî sahîh kebîr oğulları Mehmed ve İbrâhim nâm kimesneler mevcûd ise de bu makûl hitâbet ciheti mutasarrıflarından vefât itdükde olan nâ-ehl ve erbâb oldukları hâlde ehl ve erbâbindan aher bir kimesneye müstakilen tevcîhi...” denilmektedir. Bu kayda göre, Karaağaç kazasına tabi Canver köyünde bulunan Câmî‘-i şerîf vakfının hatibi vefat etmiş, boş kalan yerine oğulları Mehmed ve İbrâhim’in eğer hitabet yönleri var ise getirilmesi, yok ise bu görevi ifâ edebilecek nitelikteki kişilerin getirilmesi istenmiştir. Vefat eden hatibin oğulları Mehmed ve İbrâhim, bu göreve gelemeyeceklerini “medine-i mezbûr meclisine ma‘kûd huzûr-ı şer‘iyye ile akûde hâlen evkâf müdiri Selim efendi hâzır olduğu hâlde her biri cihet-i merkûme nâ-ehl olduklarını tev‘ân ifâde ve takrîr...” şeklinde ifade etmişler. Bunun üzerine, “bâ‘isü’l-arz Abdullâh efendi ibn-i Hacı Hasan dâileri meclis-i ma‘kûd-ı mezkûrda lede’l-ımtihân tabibü’l-hâne meced-i dâhil karân ve her vech ile hitâbete lâyıık ve mütehakkık olduğu zâhir ve nümâyân...” denilerek, Abdullâh efendi’nin bu göreve getirilmesi uygun görülmüştür.⁴¹⁴

Vakıf işletmelerine baktığımızda işletme şekli olarak vakıflar ikiye ayrılmaktadır. Birincisi, müsakkafattır. Müsakkafat, üzerinde bina bulunan veya bina yapmak üzere hazırlanmış olan yerlere denmektedir. İkincisi ise, müstegıllat’dır. Tarım, ağaç dikme ve benzeri tasarruflarla kendisinden istifade edilen araziye de bu isim verilmektedir.

Müsakkafat şeklindeki işletim sistemine çalıştığımız sicildeki 23 Ağustos 1866 tarihli belge örnek verilebilir.⁴¹⁵ Bu belgedeki “Medine-i Isparta mahallâtından Şeyh mahallesinde sâkin işbu bâisü’l-i‘lâm Hâfız Osman bin Hâfız Hüseyin medine-i mezbûre meclisine ma‘kûd meclis-i şer‘imizde hâlen evkâf müdiri Selim efendi hazır olduğu hâlde medine-i mezbûre ahâlisinden Çakmakçızâde Hacı Süleymân ağa ibn-i

⁴¹⁴ İŞS., 191/54-1.

⁴¹⁵ İŞS., 191/128-3.

Molla Hüseyin muvâcehesinde nezâret-i evkâf-ı hümâyûn-ı mülükâneye mülhak evkâfdan mütevellisi olduğum Derviş Paşa Câmî'-i Şerîfi müsekkefâtından olub sûk-ı sultâniyede Lâhende bazarında lede'l-ahâli ve'l-ceyrân ma'lûmü'l-mahdûd ve'l-müştemilât arsası medine-i mezbûrede medfûn senevî kırk para Şeyh Abdülkadir Ceylan vazîfe-yi mukâta'a mütevellî taht-ı tasarrufumda olan iki kepek küşâd ider tüccar dükkânı..." şeklindeki ifadeden Lâhende pazarı civarındaki iki dükkânın Derviş Paşa Câmî'-i Şerîfi'nin müsakkafatı olduğu görülmektedir. Yani, bu dükkânın gelirlerinin adı geçen cami'-i şerif'in ihtiyaçları için kullanıldığı anlamına gelmektedir.

İncelediğimiz dönemde rastladığımız bir başka işletim sistemi de müstegıllat sistemidir. 5 Mayıs 1866 tarihinde kaydedilen belge, müstegıllat sistemine örnektir.⁴¹⁶ Belge, Isparta sancağına bağlı Uluborlu kazasında bulunan Ahî Muhyiddin vakfının ihtiyaçları için tasarruf edilen tarlanın müzayede yoluyla satışı konu edinmektedir.

Öte yandan, yararlananları itibariyle vakıf çeşitleri hayrî ve zürri vakıflar olarak ikiye ayrılmaktadır. Hayrî vakıflar doğrudan doğruya hayır amacıyla kurulan ve yararlananları bütün insanlar veya fakirler olan vakıflardır. Zürri vakıflar ise, aile vakıflarıdır. Ailevi ve yarı ailevi vakıf tesis edenlerin vakfiyelerine bakıldığında, bu kişiler hal-i hayatlarında edindikleri mallarını ve mülklerini aileleri nam ve hesabına vakfetmekle bu mallarını ve mülklerini müsadereden, varisler arasında bölüşülüp parçalanmaktan ve alınıp satılmasından veya herhangi bir borç karşılığı hacz edilmesinden koruyabildikleri gibi, vakfiyelerine koymuş oldukları şartlarla kendilerinden sonra, nesilleri devam ettikçe vakfettikleri mal ve mülklerinin en iyi şekilde idare edilmesini, varislerinin ve diğer yakınlarının refah içinde güvenli bir hayat sürmelerini sağlamışlardır.⁴¹⁷

Çalıştığımız 191 numaralı Isparta şer'iyeye sicilinde de bu türden aile vakıflarına rastlanılmaktadır. Örneğin, 13 Ağustos 1866 tarihli bir kayıta, Eğirdir kazasında bulunan Şeyhülislam Berdâî vakfının tasarrufçuları olan Osman efendi ibn-i Mehmed efendi ve Ömer efendi ibn-i Hâfiz Abdullâh ve Hâfiz Hasan bin Abdullâh ve Ebûbekir bin Mehmed ve Mûsa bin Abdülkâdir isimli şahıslar, vakfın mütevellileri olan Şeyh Ömer efendi ve Hacı Osman'ı vakfın gelirlerinin kendilerine eksik verildiği gerekçesiyle dava etmişlerdir. Mütevellî Şeyh Ömer efendi ve Hacı Osman ise, vakfın gelirlerinin vakfın ihtiyaçlarına harcandığını söylemiş, bu durumu makbuzla

⁴¹⁶ İŞS., 191/9-1.

⁴¹⁷ Hasan Yüksel, "Türk Toplumunda Vakıf Aile İlişkisi", *Türkler Ansiklopedisi*, 2002, Cilt X, s. 465.

ispatlamışlardır.⁴¹⁸ Aynı vakfın bir başka tarihli kaydında⁴¹⁹ ise, bu defa vakfın mütevellisi Şeyh Musa efendi vakfın ihtiyaçlarını kendi cebinden karşıladığını söyleyerek, vakfın tasarruflularından bunun ödenmesini istemektedir.

11 Temmuz 1866 tarihli bir belgede ise, Isparta'nın Hisar efendi mahallesinde bulunan Ahmed efendi'nin kardeşleriyle birlikte varisi olduğu Bursa'da bulunan evdeki hissesini satışa çıkardığı ve buradan gelecek geliri de ismi verilmeyen vakfa bağışladığı görülmektedir.⁴²⁰

Ayrıca, çalışmamızda geçen vakıflardan pek çoğunun tamir ihtiyaçları olduğu görülmektedir. 23 Ağustos 1866 tarihli bir vakıf kaydında⁴²¹, Isparta'nın Çelebiler mahallesinde bulunan Sadri Esbak Halil Paşa Cami'-i, yanındaki mekteb ve kütüphanenin tamire ihtiyaçları olduğu bildirilmiş, vakfın parası yetmediği için de halktan para toplanarak bu vakıf binalarının onarılması yoluna gidilmiştir. Yine, 8 Kasım 1866 tarihli bir başka kayıta⁴²², Eğirdir kazasında bulunan Hoca Yakut zaviyesi vakfının mütevellileri Hüseyin ve İbrahim'in Evkaf müdürü Selim efendi'den vakfın tamirinin yapılması ile ilgili istekleri bulunmaktadır.

Bütün bunlardan sonra sonuç olarak diyebiliriz ki, Isparta ve çevresindeki kazalarda insanların fakirleri koruyup kollama ve birbirleriyle yardımlaşma çerçevesinde pek çok vakıf kurdukları görülmektedir. Selçuklular, Hamidoğulları ve Osmanlılar zamanından kalma bu yardım kuruluşlarının, oldukça önemli kazanımları olmuştur. Aslında, günümüzde dahi cami ve okullarda ve bunlara benzer sosyal kurumlarda vatandaşların halen bağışlarda bulunması da Osmanlı toplum yaşamından kalan vakıf anlayışının devamı olarak görülebilir.

⁴¹⁸ İŞS., 191/81-1.

⁴¹⁹ İŞS., 191/81-2.

⁴²⁰ İŞS., 191/56-2.

⁴²¹ İŞS., 191/90-1.

⁴²² İŞS., 191/137-2.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

191 NUMARALI ISPARTA ŞER'İYYE SİCİLİNE GÖRE 1865-1867 YILLARINDA ISPARTA KAZASININ EKONOMİK YAPISI

1. Isparta Kazasında Kullanılan Paralar

Bir tedavül aracı ve aynı zamanda kuvvet ve kudreti temsil eden bir servet olan para, geçmişte bütün devletlerde iktisadî hayatın en önemli esası ve göstergesi olmuştur. Bir devletin iktisadî düzeninin en belirgin unsuru para ve parasal değerleridir. Devletin iktisadî hayatındaki olumlu veya olumsuz gelişmeler kısa sürede paraya yansımaktadır. Yani, devletin iktisadî politikaları ile siyasî iktidar ve düzenlerin de devamlılığı arasında sıkı bir bağ bulunmaktadır.

Osmanlı Devleti, çok geniş topraklara sahip olduğu için ülkenin her tarafına ihtiyaç duyulan parayı arz etmek mümkün değildi. Bu yüzden Osmanlı merkezî darphane İstanbul'da olmak üzere, devletin belli merkezlerinde pek çok darphane açarak ihtiyaçlarını karşılama yoluna gitmiştir. Ancak, bu yine de yeterli olmamıştır. Osmanlı bu sebeple serbest bir politika takip etmiştir. Yani, sadece devletin resmî parasını tedavüle zorlamadan başka ülkelerin de paralarının serbestçe dolaşımını kabul etmiştir.⁴²³

Osmanlı para düzeninin tedavül ihtiyacının karşılanmasında maden ocakları büyük kolaylıklar sağlamıştır. Bu duruma, Kanuni döneminde sadece Gümüşhane madeninin devletin % 5'lik bir bölümünü karşılaması örnek verilebilir. Madenlerin bu öneminden dolayı devlet, daha başlangıç dönemlerinden itibaren altın ve gümüşün bol miktarda üretimi ile özellikle ilgilenmiştir. Öte yandan, yine kuruluş dönemlerinden itibaren kurşun, kalay ve demir gibi aynı zamanda devletin genişleyip kuvvetlenmesi açısından stratejik ve askerî öneme sahip olan madenler de ülke topraklarına katılmaya başlanmıştır. Tabii ki bu işte öncelik Balkanlara verilmiştir.⁴²⁴ Bizans imparatorluğu, Macaristan ve İtalya için uzun süredir önemli bir gümüş kaynağı olmuş olan Sırbistan ve Bosna'nın zengin gümüş madenleri, XIV. yüzyıl sonlarında ve XV. yüzyıl boyunca Osmanlılara söz konusu toprakları kontrol altına almak için ek bir neden sağlamıştır.

⁴²³ Mustafa Öztürk, "Genel Hatlarıyla Osmanlı Para Tarihi", *Türkler Ansiklopedisi*, 2002, Cilt X, s. 803.

⁴²⁴ Fahrettin Tızlak, *Osmanlı Döneminde Keban-Ergani Yöresinde Madencilik (1775-1850)*, TTK Yayınları, Ankara 1997, s. 1.

Yani, ülke sınırlarının Rumeli yakasında genişlemesine paralel olarak yeni maden ocakları da ele geçirilmiştir.

Öte yandan, 1478 yılına kadar Osmanlı Devleti'nin altın parası yoktur. Büyük hacimli işlemlerde Venedik Dukası bu vazifeyi görmüştür. Fatih tarafından ilk Osmanlı altın parasının bastırılmasıyla⁴²⁵, bu ihtiyaç nispeten yerli altın ile giderilmeye çalışılmıştır. Ama yine diğer Osmanlı paralarında olduğu gibi devletin bu altın parası olan Osmanlı Şâhisinin her yerde her zaman bulunamamasından dolayı, büyük hacimli işlemlerde yine yabancı devletlerin altınları Venedik Dukası, Macar Kiremisisi, İspanyol altınları kullanılmıştır.⁴²⁶

Osmanlı Devleti'nin yeni fetihlerle birlikte genişlemesiyle parasının değeri yükseliş göstereceğine düşüş göstermiştir. Bunun sebebi devletin takip ettiği iktisat politikası olmuştur. Çünkü, Osmanlı fetih politikasında, fethedilen yerlerde gelenekle belirlenen meblağın dışında devletin herhangi bir talebi olmamıştır. Batılı devletlerin yayılmasında görülen merkez adına kolonilerin sömürülmesi keyfiyeti Osmanlı fetih politikasında bulunmamaktadır.

Paranın darbu hususunda görülen dağınıklık, ülkede tedavül edilen para çeşitlerinde de görülmektedir. Bütün dönemlerde devam eden bu durum, yine ıslahat programları çerçevesinde ele alınmış, merkezî otoritenin bu alanda da tesisi için özellikle II. Mahmud tarafından ciddi atımlar atılmıştır. Bu çerçevede 1808 yılında İstanbul altını, 1815 yılında Mahmudiye ve 1816'da da Rumi adıyla muhasebe sikkesi olmak amacıyla üç önemli denemede bulunmuş, fakat bunlar başarılı olamamıştır. 1824 yılında da adına izafeten Adlî adıyla yeni bir altın darbettirmiştir. Yayınladığı bir emirle Adlî altının Tam, Nısfıyye ve Rub'ıyyeleri ile Altmışlık ve Zolota'dan başka sikkelerin tedavülünü yasaklamıştır. Fakat devam eden iktisadî ve siyasî gelişmeler nedeniyle bu sistem devam ettirilememiştir. Bu sorunlar ancak ülkede para ve darbhane birliğinin sağlanması ile 1844 para operasyonu⁴²⁷ ile düzeyli bir hâle getirilmiştir.

⁴²⁵ Mübahat Kütükoğlu, "Osmanlı İktisadî Yapısı", *Osmanlı Devleti ve Medeniyeti Tarihi*, Cilt I, IRCICA, İstanbul 1994, s. 283.

⁴²⁶ Şevket Pamuk, *Osmanlı İmparatorluğu'nun Ekonomik ve Sosyal Tarihi*, Editör: Halil İnalcık-Donald Quatoert, Eren Yayınları, İstanbul 2006, s. 1058-1069.

⁴²⁷ 1844 para operasyonu ile para ve darbhane birliği sağlandığı gibi, devletin geleneksel para politikasında da önemli değişiklikler meydana gelmiştir. Bundan böyle paranın değeri İngiliz Sterlinine ve uluslar arası dengelere bağlanmıştır. Hatta Türkiye'de banka açmak talebinde bulunan taraflara kambiyo istikrarını sağlamak garantisi istenmiştir. 1863'de kurulan Osmanlı bankası kambiyo kurlarını da stabilize etmekteydi. Ayrıntılı bilgi için bkz. Öztürk, *a.g.m.*, s. 804.

II. Mahmut döneminde altın ve gümüş paraların ayar ve vezinleri sık sık değiştirilmiştir. Saltanatının başlangıcında “İstanbul altını” adıyla bir para bastıran II. Mahmud bunun nısfıyye ve rub’iyyelerini de bastırmış ancak, kısa bir süre sonra tedavülden kaldırılmıştır. Daha sonra “Rumi” adıyla yeni bir altın piyasaya sürülmüştür. Bu yeni Rumilerin çevresi yazılı olduğu için, halk arasında “Yazılı Mahmudiye” adıyla anılmıştır. Yeniçeri ocağının kaldırılmasında sonra ise, Hayriye adı ile basılan para, halk arasında “Gazi” veya “Sandıklı altın” olarak meşhur olmuştur.⁴²⁸ Bu altınların çalıştığımız dönemde de Isparta halkı arasında kullanıldığı tespit edilmiştir. Nitekim, bir adet sandıklı altının fiyatı 47 guruştur.⁴²⁹ Yazılı mahmudiyelerin teki ise, 10,6 guruşa tekabül etmektedir. Aynı şekilde sicilde geçen bir başka II. Mahmut dönemi altınlarından İstanbul altınının fiyatı yine 10 guruştur.⁴³⁰ Bunların içerisinde şüphesiz en pahalı olanı Mahmudiye ve Mahmudiye altınudur ki, o da 50 ve 80 guruştur.⁴³¹ Yine bir başka kayıta Mahmudiye altınının fiyatının 132, 4 guruş olduğu görülmektedir.⁴³² O zaman Mahmudiye altınlarının fiyatları 80 guruş ile 132,4 guruş arasında değişmektedir. Bu değişimde vezinleri yani gramlarının etkili olduğunu düşünmekteyiz.

Ayrıca, bu dönemde hâlâ daha Mahmudiyelerin kullanılması oldukça dikkat çekicidir. Çünkü, çalıştığımız dönem 1865-1867 yıllarını kapsamakta, yani Osmanlı padişahlarından I. Abdülaziz’in dönemini (1861-1876) kapsamaktadır ve Mahmud dönemi(1808-1839) oldukça geride kalmaktadır. Bu açıdan, Osmanlı padişahları’nın tahta geçer geçmez ilk iş olarak kendi adına kestirdiği yeni akçeleri tedavüle çıkarıp, selefine ait akçelerin tedavülünü yasakladığı bilinmektedir. Bundan sonra geriye kalan eski akçeler, ya hurda gümüş ya da devletçe tespit edilen bir oranda yeni akçeyle değiştirilmektedir. Bu münasebetle “gümüş arayıcıları” da denilen eski akçe yasakçıları görevlendirilir, bunlar çarşı pazarlarda halkın üzerindeki paraları kontrol ederler ve çoğu zaman buldukları eski akçelere devlet adına el koyarlardı.⁴³³ Bu açıdan bakıldığında, Isparta’da bu dönemde II. Mahmud dönemi paralarının kullanılması yeni padişahların akçelerinin yaygınlaşmasının oldukça zaman aldığını göstermektedir.

⁴²⁸ Öztürk, *a.g.m.*, s. 804 ve 813.

⁴²⁹ İŞS., 191/40-3.

⁴³⁰ İŞS., 191/48-2.

⁴³¹ İŞS., 191/50-1; İŞS., 191/51-1.

⁴³² İŞS., 191/48-2.

⁴³³ Temel Öztürk, “Osmanlılarda Narh Sistemi”, *Türkler Ansiklopedisi*, 2002, Cilt X, s. 865.

Bundan başka, incelediğimiz 1865-1867 yıllarına ait 191 numaralı Isparta şer‘iyye sicilindeki kayıtlardan en azından bu dönemde Isparta’da tedavülde olan bütün paraları tespit etmek mümkündür. Bunlar tablo halinde şu şekilde sıralanmıştır:

Tablo 6: 1865-1867 Yıllarında Isparta Kazasında Tedavülde Bulunan Paralar

<i>Paranın cinsi</i>	<i>Değerleri</i>
<i>Gümüş para</i>	<i>19 guruş 30 para</i>
<i>Sandıklı altun</i>	<i>47 guruş</i>
<i>Yazılı mahmûdiye</i>	<i>10,6 guruş</i>
<i>Mahmûdiye altun</i>	<i>132,4 guruş</i>
<i>Dökme İstanbul altunu</i>	<i>10 guruş</i>
<i>İncüli altun</i>	<i>7,8 guruş</i>
<i>Ellibeş altun</i>	<i>5,7 guruş</i>
<i>Mahmûdiye</i>	<i>50 guruş</i>
<i>Beyaz para</i>	<i>23 guruş 10 para</i>
<i>Rub ‘iyye altun</i>	<i>60 guruş</i>
<i>Yaldızlı altun</i>	<i>55 guruş</i>
<i>Mahmûdiye altun</i>	<i>80 guruş</i>
<i>Altmış altun</i>	<i>8,8 guruş</i>
<i>Mahmûdiye</i>	<i>5 guruş</i>
<i>Zincir</i>	-
<i>Beşerlik altun</i>	-
<i>Rubîyye</i>	-
<i>Yigirmi beşlik altun</i>	-
<i>Sac altun mahlût</i>	-

Tabloda da görüldüğü üzere, bir adet gümüş para dahi 19 guruş 30 paradır. Altın paraların fiyatları ise, çeşitlerine ve tam, yarım, çeyrek olmalarına göre fiyatları değişmektedir. Bunda devletin baştan beri devam eden fetihleri genişledikçe paranın değerinin düşmesi ve devletin tüm sınırlarına yeterli parayı ulaştırmayıp yabancı devlet paralarını kullanması etkili olmuştur. Nitekim çalıştığımız dönem (1865-1867) Osmanlı mali borçlarının oldukça arttığı bir dönemdir. Osmanlı’nın 1840’lı yıllarda Galata Bankeleri aracılığıyla Fransa’dan aldığı ilk ufak çaplı borçlanmalarından sonra, 1854’de ilk resmi borçlanmasını yapması ve 1875’de borçlarını ödeyemez duruma geldiğini açıklayarak 1881’de Muharrem Kararnamesini yayınlamasına kadar giden süreç cihana hükmeden bir devletin para politikasını ve ekonomisini iyi yönetemediğinde ekonomik yönden nasıl bir buhrana düştüğünün en açık göstergesi olmuştur.

2. Isparta Kazasında Bulunan Meslek Grupları

Çalıştığımız dönemde Isparta’da genellikle halkın tarım ve hayvancılıkla geçindiği görülse de Isparta kazasında bulunan halkın bazı kesimlerinin de aşağıda bulunan çeşitli zanaatlarla meşgul oldukları görülmektedir. Nitekim, XIX. yüzyılın ikinci yarısında Isparta’da bulunan esnafları 191 numaralı Isparta şer‘iyye sicilinden şu şekilde tespit etmek mümkündür:

Tablo 7: 1865-1867 Yıllarında Isparta Kazasında Bulunan Meslek Grupları

<i>NO</i>	<i>MESLEKLER</i>
1	<i>Sarac</i>
2	<i>Kasab</i>
3	<i>Debbağ</i>
4	<i>Kunduracı</i>
5	<i>Berber</i>
6	<i>Semerci</i>
7	<i>Kalaycı</i>
8	<i>Teymurcu(Demirci)</i>
9	<i>Tuzcu</i>
10	<i>Duvarcı</i>
11	<i>Keçeci</i>
12	<i>Dikici</i>
13	<i>Boyacı</i>
14	<i>Bakkal</i>
15	<i>Aşçı</i>
16	<i>Baltacı</i>
17	<i>Alçıcı</i>
18	<i>Tahtacı</i>
19	<i>Dülger</i>

Yukarıda saydığımız mesleklere baktığımızda bu mesleklerin hemen hemen hepsinin halkın gündelik ihtiyaçlarını karşılayan faaliyetler olduğu görülmektedir. Örneğin, kalaycılık mesleği hakkında Faroqhi şunları söylemektedir; “Eskiden kap kacağın hemen hepsi bakırdan olur, yemekten zehirlenmemek için bunların içi kalaylatılırdı. Mahalleden mahalleye, köyden köye dolaşan kalaycılar vardı.”⁴³⁴ Ya da kasap, berber, kunduracı, tüm bu zanaatlar gündelik ihtiyaçların karşılanmasında önemli bir fonksiyonu yerine getirmekteydi.

Yine şehirlerde demirci esnafı, işliklerinde (atölyelerinde) balta, kazma, tırpan, kürek, nal, mih gibi daha ziyade çiftçileri ilgilendiren bıçak, kama, yatağan ve benzeri

⁴³⁴ Surayı Faroqhi, *Osmanlı Kültürü ve Gündelik Yaşam*, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul 2010, s. 193.

kesici aletleri ve silah olarak kullanılan şeyleri yapmaktaydılar. Bakırcı esnafı ise, çoğunlukla kab-kacak yapımıyla uğraşmıştır.⁴³⁵ Bunlardan özellikle bakır tencereler epeyce para ederdi ve hali vakti yerinde bir ailenin birçok tencere ve sahanı olurdu. Nitekim, çalışmamızda da bu şekilde örneklere sıkça rastlanmıştır.⁴³⁶ Her iki esnaf için de ayrı ayrı çarşılar vardır ki, günümüzde de “bakırcılar” ya da “demirciler” çarşısı olan yerler eski zamanlardan kalan yerlerdir. Bu konuda Böcüzade, Isparta’da da her esnafın bir çarşısı olduğunu kunduracılar ve dericilerin bir yerde, manavlar ve bakkalların bir yerde, bakırcı ve kalaycıların bir yerde bulunduğunu bunların kendilerine ait arasta yani çarşılarının olduğunu söylemektedir.⁴³⁷ Gerçekten, bugünde esnafın bu şekilde toplu bir şekilde dükkân açmalarının kökeni buraya dayanmaktadır.

Ayrıca, Osmanlı esnafları içerisinde “debbağ” esnafı önemli bir yer sahibiydi. Deri, ayakkabı, at koşum takımı, sofrası, kırba, matara gibi çok çeşitli yerlerde kullanılması bakımından gerek halk, gerekse ordunun son derece ihtiyaç duyduğu bir maddeydi. Deri terbiyesi işine debâgat, bu işi yapan esnafa da debbağ denilmekteydi. Debbağlar dağıtımdan aldıkları ham derileri, debbağhanelerde sahtiyan ve köseleye çevirmekte ve bunlara piyasanın istediği renkleri verdikten sonra deri işleriyle uğraşan esnafa satmaktaydılar.⁴³⁸

Öte yandan, deri işleme sanatının Isparta kazasında oldukça önemli bir yeri bulunduğu görülmektedir. Nitekim, Isparta’da bu işi yapanların bir arada oturdukları “Debbağhane mahallesi” adı altında ayrı bir mahalle adı bile vardır. Mahalle, içerisinde hayvan derileri tabaklandığı için “Debbağhane” yani “Tabakhane” ismini almıştır. Deri işi ile uğraşan esnafın dükkanları bu mevkide yer aldığı için de Debbağhane denmektedir.⁴³⁹ Buraya günümüzde de hâlâ Eski Tabakhane denilmektedir. Ancak, daha sonra deri işleme atölyeleri mahallenin doğusundaki Sermet mahallesinde taşınmış ve bu mahallede işlerini devam ettirmişlerdir.

Yine, debbağlar tarafından terbiye edilen derilerden bir kısmının ayakkabı, çizme vs. imâlinde bir kısmının ise, at takımları araba koşumları gibi işlendiği saraççılık mesleğinin de çalıştığımız dönemde Isparta kazasında var olduğu görülmektedir.

⁴³⁵ Akdağ, *a.g.e.*, s. 514.

⁴³⁶ İŞS., 191/11-2; İŞS., 191/51-1; İŞS., 191/52-2; İŞS., 191/134-1.

⁴³⁷ Böcüzade, *a.g.e.*, s. 177.

⁴³⁸ Kütükoğlu, *a.g.m.*, s. 635.

⁴³⁹ Akdemir, *a.g.t.*, s. 63-64.

Öte yandan, derilere ve kumaşlara istenilen renk ve deseni vermek için boyanma işleminin yapılmasında Isparta’da boyacılığında ön plana çıktığı görülmektedir. Bunda şüphesiz bu dönemde dokuma ve deri işleme sanatının yaygın olması etkilidir. Ev eşyaları kısmında değindiğimiz halı ve kilim dokumacılığı Isparta’da 1870’li yıllardan sonra yaygınlaşmıştır. Bu yıllardan önce daha ziyade dokumacılığı kadınlar ufak çaplı kendi el tezgâhlarında yapmışlardır.⁴⁴⁰

Çalıştığımız sicilde bulunan bir diğer önemli meslek dalı ise, dülgerliktir. Dülger, binaların kapı ve pencere gibi doğrama kısımlarının gayri olan kuşaklama, çatı, döşeme, tavan, merdiven vesair kaba ahşap kısımlarını yapan sanatkârlar hakkında kullanılan bir tabirdir.⁴⁴¹ Bu açıdan, Isparta’da XIX. yüzyılın ikinci yarısında dülgerlik mesleğinin bulunması ev ve benzeri meskenlerin yapımında hâlâ daha ağacın önemli bir yeri olduğunu göstermesi açısından oldukça önemlidir.

XIX. yüzyılın ikinci yarısında Isparta’daki ekonomik gelişmeler hakkında bilgi veren Böcüzade, bu dönemde Isparta’da kuvvetli bir esnaf grubunun bulunduğunu şehirde kendisine yeten hatta mallarını dışarı gönderen bir üretim olduğunu; ancak, yüzyılın son çeyreğine doğru ucuz Avrupa mallarının şehir pazarlarını istila etmesiyle söz konusu faaliyetin durduğunu esnaf teşkilatının bir daha toparlanamadığını söylemektedir. Ayrıca Böcüzade, 1890’dan itibaren kurulan gül işleme sanayiisinin de giderek şehrin iktisadî hayatında tıpkı halıcılık gibi önemli bir yer aldığını belirtmektedir.⁴⁴² Zaten muhtemelen, XX. yüzyılın başlarından itibaren halıcılık ve gülcülüğün şehir ekonomisinde etkili bir rol oynamasıyla Isparta ekonomisindeki darlığın aşıldığını düşünmekteyiz.

3. Isparta Kazasında Fiyatlar

Fiyat, mübadele verilen bir servetin karşılığı alınan veya alınabilen servet veya paranın miktarıdır. Osmanlı Devleti’nin fiyat politikası halk ile esnaf arasında dengeyi sağlayacak ölçüde hassastır. Devletin fiyat politikasını belirlerken, iki farklı yol izlediği görülmektedir. Birincisi, umumi veya devleti ilgilendiren konularda devletin belirlemiş olduğu fiyatlardır. Bu daha ziyade müdahaleci bir politikadır. Bu politika, daha ziyade

⁴⁴⁰ Böcüzade, *a.g.e.*, s. 225 ve 251.

⁴⁴¹ Mehmet Zeki Pakalın, *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü I*, MEB Yayınları, İstanbul 1993, s. 485.

⁴⁴² Böcüzade, *a.g.e.*, s. 35.

paranın resmi kurunun belirlenmesinde ve yılda iki ya da daha fazla verilen narhta ve ordunun, İstanbul'un veya başka şehirlerin iâşesi için çıkarılan zahire, canlı hayvan veya diğer bazı maddelerin (güherçile, bakır, arpa, odun, kömür vb.) alımında yayımlanan mübayaa emirlerinde karşımıza çıkmaktadır. İkincisi ise, umumu veya devleti değil de sadece tarafları ilgilendiren hususlarda devletin serbest denebilecek bir politika izlemesidir.⁴⁴³

Temel ihtiyaç maddelerinin uygun fiyatlarla sağlanması Osmanlı devlet yönetiminin başlıca amaçlarından birisini oluşturmuştur. Özellikle, İstanbul için hayati önem taşıyan bu meselenin taşrada da bazen büyük boyutlara ulaştığı görülmektedir. Bu amaçla ekonomik ve sosyal bir önlem olarak üretici ve aracı olanlarla tüketici arasındaki alım-satım ilişkisine doğrudan müdahale edilerek fiyatlar denetim altında tutulmuştur. Bu şekilde bir mal veya hizmet için ilgili resmî makamların belirlediği fiyata “narh” denilmektedir.⁴⁴⁴

Osmanlılarda narh uygulaması çok önemli işlerden olmuştur. Bu nedenle de narh uygulaması bütün devlet adamları görüşlerinde kabul bulmuştur. Hakikaten serbest piyasa ortamının olmadığı, rekabet dozlarının farklılık gösterdiği piyasalarda, serbest piyasa ortamını oluşturmak, üreticiyi ve özellikle tüketiciyi korumak açısından narh uygulaması kaçınılmaz olmuştur. Halkın enflasyonist baskılara karşı korunması, yaşam standardının yükseltilmesi, alım gücünün artırılması, üretimin artırılarak ekonomiye canlılık kazandırılması yönünde üreticinin ve tüketicinin korunması, karaborsanın ortadan kaldırılması, ticaret ahlâkında uygun bir şekilde rekabet ortamının hazırlanması gibi durumlar Osmanlılarda narh uygulaması gerekli kılmıştır.⁴⁴⁵

Öte yandan, fiyat araştırmalarında önemli kaynaklar arasında bulunan şer'îye sicillerinde, Tanzimat'a kadar kur, narh, mübayaa, müzayede, rayic fiyatlarıyla ilgili birçok belge bulunmaktadır. Ancak, Tanzimat'tan sonra giderek bu belge çeşitleri azalmasına rağmen,⁴⁴⁶ sicillerde bulunan tereke taksimi, mal alım – satımı, müzayede ile ilgili kayıtlar ve diğer bazı belgeler, fiyat araştırmaları için önemli veriler sunmaya devam etmişlerdir.

⁴⁴³ Mustafa Öztürk, “Osmanlı Dönemi Fiyat Politikası ve Fiyatların Tahlili”, *Türkler Ansiklopedisi*, 2002, Cilt X, s. 845.

⁴⁴⁴ Mübahat Kütükoğlu, “Narh”, *DİA*, 1999, Cilt XXXII, s. 390-391.

⁴⁴⁵ Temel Öztürk, *a.g.m.*, s. 868.

⁴⁴⁶ Öztürk, *a.g.m.*, s. 845-846.

Gerçekten, tereke kayıtlarında fiyatlar o günün piyasa değeri üzerinden verildiği için herhangi bir malın gerçeğe en uygun fiyatı öğrenilmekte, yıllara ve bölgelere göre fiyat hareketleri gözlenebilmektedir. Tereke kayıtları incelenerek ekonomi tarihi ile ilgili bilgilerin yanında sosyal, kültürel ve diğer bazı alanlarla ilgili önemli ipuçlarına ulaşılabilmektedir.

İşte bu bölümde, 191 numaralı Isparta Şer‘iyye sicilinde bulunan genellikle tereke kayıtları olmak üzere sicilin içerdiği pek çok belgeden istifade yoluyla 1865-1867 yıllarında Isparta kazasında uygulanan fiyatlar ve halkın geçim düzeyi tespit etmeye çalışılmıştır. Bu fiyatlar tespit edilirken daha ziyade malların en düşük ve en yüksek değerleri dikkate alınmıştır. Ayrıca, terekelerde “köhne” ve “müstamel” olduğu kaydedilen eşyaların fiyatları incelemeye dahil edilmemiştir. Bunların dışında terekelerdeki fiyatlarla, satış ve müzayede fiyatlarının hemen hemen aynı seviyede olduğu tespit edilmiştir.

3.1. Gündelik Hayatta Kullanılan Bazı Eşyaların Yıllara Göre Fiyatları

Üzerinde çalıştığımız 191 numaralı Isparta şer‘iyye sicilinin hemen hemen bütün belgelerde geçen ve günlük hayatta kullanılan eşyalar ve bunların ortalama fiyatları aşağıda verilmiştir.

Tablo 8: 1865-1867 Yıllarında Isparta Kazasında Gündelik Hayatta Kullanılan Bazı Eşyaların Yıllara Göre Fiyatları

<i>Sıra No</i>	<i>Cinsi</i>	<i>1865-1866 Gurusı)</i>	<i>1866-1867Gurusı)</i>
1	<i>Suluk</i>	50	50-150
2	<i>Kazgan</i>	149	20-901
3	<i>Pekmez tabası</i>	152	
4	<i>Tencere</i>	21	36
5	<i>Kebir tencere</i>	131	136
6	<i>Sagır tencere</i>	42	34
7	<i>Sahan</i>		6
8	<i>Bakrac</i>	23	40
9	<i>Saplı tas</i>	17	
10	<i>Tepsi</i>	22	15-28
11	<i>Güğüm</i>	61	25-46
12	<i>Havan ma'a el</i>	11	5-60
13	<i>Nargile</i>	7	16-60
14	<i>Kahve takımı</i>		15-55
15	<i>Kebir kahve ibriği ve cezve</i>		75
16	<i>Zemzemiye</i>		50

17	<i>Tahta kaşık</i>	1-2	
18	<i>Tahta sandık</i>	10	7-80
19	<i>Çuval</i>		25-60
20	<i>Leğen ma'a ibrik</i>		45-70
21	<i>Yorgan</i>		17-50
22	<i>Basma yorgan</i>		30-51
23	<i>Yasdık</i>	10	
24	<i>Yük mahlû yasdık</i>		10-15
25	<i>Yatak takımı</i>		35-200
26	<i>Tabanca çift</i>		20
27	<i>Kara takım tabanca çifti</i>		40
28	<i>Tabanca</i>		60-8
29	<i>Tüfenk</i>		150-30
30	<i>Seccâde</i>		10-400
31	<i>Halı seccade</i>		100-150
32	<i>Kilim seccade</i>		39-126
33	<i>Yazma seccâde</i>		20
34	<i>Kilim</i>		41-125
35	<i>Cedid Türkmen kilimi</i>		130
36	<i>Türkmen kilimi</i>		190
37	<i>Kabaca kilimi</i>		100
38	<i>Dazkırı kilim</i>		107,5
39	<i>Şilte</i>		40-16
40	<i>Havlu</i>		5,6-15
41	<i>Minder</i>		8-56
42	<i>Uzun minder</i>		50
43	<i>Şamdan</i>		25-60
44	<i>İşlemeli şamdane</i>		33
45	<i>Orta şamdan</i>		70
46	<i>Sagîr şamdan</i>		10
47	<i>Evân-ı nühâsiye</i>		60-3247

Tabloya bakıldığında 1865-1867 yıllarına ait kullanılan bazı gündelik eşya fiyatlarının farklı olduğu görülmüştür. Bunun nedeninin eşyaların yapımında kullanılan malzeme, ebat, üretim miktarı, işçilik özelliği gibi nedenlerle birlikte yeniliği ve bazılarında az da olsa kullanılmışlığı etkilidir. Örnek verecek olursak, normal bir şamdanın fiyatı 25 ile 60 guruş arasında iken boyutları ve özelliği farklı olan diğer şamdanlardan işlemeli şamdan 33 guruş, orta şamdan 70 guruş iken küçük bir şamdan 10 guruştur. Tabii fiyatların bu şekilde değişmesinde, o dönemdeki ekonomik vaziyet de etkili olabilir.

Mutfak eşyalarından pek çok bakır eşyanın bir araya gelerek oluşturduğu evân-ı nühâsiye ise, çalışmamızda Müslüman ve gayr-i müslimler evlerinde bulunan ortak ev

eşyalarındandır. Zira bunlar neredeyse her terekede bulunmakta ve fiyatı da tabloda görüldüğü üzere 3247 guruşa kadar çıkmaktadır.⁴⁴⁷ Bu da bakırın Osmanlı evinde ne kadar değerli olduğunu göstermesi bakımından oldukça önemlidir. Ayrıca, tabloya bakıldığında suluk, kazgan (kazan), tencere, sahan ve tepsi gibi mutfak eşyalarının fiyatlarının büyüklük-küçüklük ve kullanım amaçları bakımından fiyatlarının değişiklik arzettiği görülmektedir.

Yine, hem Müslüman hem de gayr-i müslim evinde bulunan ortak eşyalardan birisi de seccadedir. Gayr-i müslimlerin kendi dinlerinde böyle bir ibadet olmamasına rağmen Müslüman misafirleri için evlerinde bulundurdukları seccadeler ayrı din mensuplarının birbirlerine gösterdikleri anlayışı yansıtmaları bakımından oldukça önemlidir. Çalıştığımız dönemde Isparta kazası'nda gayr-i müslim evlerinde yazma, halı ve kilim gibi farklı çeşitleri bulunan seccadelerin fiyatları da haliyle çeşidine göre farklılık arz etmektedir. Buna göre halı seccade 100 ile 150 guruş arasında değişirken; kilim seccade 39 ile 126 guruş arasında değişmektedir.⁴⁴⁸ Yazma seccade ise, sadece 20 guruştur.⁴⁴⁹ Halı dokumacılığının Isparta kazası'nda 1870'li yıllardan itibaren sistematikleştirilip, 1890'lı yıllarda şirket haline geldiğinden önceki bölümlerde bahsetmiştik. İşte bu yüzdendir ki, çalıştığımız dönemde evlerde yaygın olarak kullanılmayan halı, daha ziyade Müslümanlar için kıymetli olan seccadelerde kullanılmış ve fiyatı da bu yüzden bu kadar yüksek olmuştur.

Bunun yanı sıra çalıştığımız dönemde Isparta evlerinde kilimin yaygın olarak kullanıldığı görülmektedir. Normal bir kilimin fiyatı 41 ile 125 guruş arasında değişirken, bir Türkmen kiliminin fiyatı 190 guruştur. Yine, bir Dazkırı ile Kabaca kilimin fiyatları 107,5 ile 100 guruştur.⁴⁵⁰

Öte yandan, çalıştığımız sicilde bulunan tereke kayıtlarına baktığımızda kahve ve kahve takımlarını daha ziyade orta ve üst düzey gelir sahibi ailelerin kullandıkları görülmektedir. Zira, bu takımların fiyatları 15 ile 55 guruş arasında değişmektedir. Büyük bir kahve ibriği ve cezvenin fiyatı da 75 guruştur.⁴⁵¹ Yine, keyif verici bir madde

⁴⁴⁷ İŞS., 191/37-2.

⁴⁴⁸ İŞS., 191/35/36-2; İŞS., 191/44/45/46/47-1 vd.

⁴⁴⁹ İŞS., 191/89-2.

⁴⁵⁰ İŞS., 191/44/45/46/47-1; İŞS., 191/129-2.

⁴⁵¹ İŞS., 191/35/36-2; İŞS., 191/87-2; İŞS., 191/91-2; İŞS., 191/109-1; İŞS., 191/132-4; İŞS., 191/134-1; İŞS., 191/154-2; İŞS., 191/155-1 vd.

olan nargile denilen nargilenin fiyatı ise, 1865 yılında 7 guruş iken; 1866 yılında 16 ve 60 guruş arasında değişmektedir yani %100'lük bir artış söz konusudur.⁴⁵²

Genellikle, tüm evlerde kullanılan yatak takımlarının, yasdık, yorgan ve minderlerin de fiyatlarının kumaşına ve büyüklük-küçüklüğüne göre fiyatlarının değiştiği gözlemlenmiştir. Meselâ, yatak takımlarının fiyatları 35 ile 200 guruş arasında değişmektedir. Bunda şüphesiz söylediğimiz faktörler etkilidir. Yine, bir yorgan 17 guruş iken, bir basma yorgan 51 guruştur.⁴⁵³ Bir minder 8 guruş iken, bir uzun minder 50 guruştur.⁴⁵⁴

3.2. Gıda Maddeleri Fiyatları

Çalışmış olduğumuz 191 numaralı Isparta şer'iyeye sicilinden istifade ederek, 1865-1867 yıllarında Isparta pazarında narha tabi olan gıda ve bazı tüketim maddeleri aşağıda tablo halinde verilmiştir. Tabloda da görüleceği üzere, Isparta kadıları herhangi bir tarihte pazarda satılan gıda maddelerinin fiyatlarını belirlerken sadece ihtiyaç maddelerinin fiyatlarını değil de bir kısım gıda maddelerini de dikkate alarak fiyat tayini yoluna gitmişlerdir.

Tablo: 9 1865-1867 Yıllarında Isparta Kazasında Bulunan Gıda Maddeleri Fiyatları

<i>Sıra No</i>	<i>Ürün</i>	<i>Birim</i>	<i>Fiyatlar (Guruş)</i>
1	<i>Hınta (Buğday)</i>	<i>Kile</i>	<i>11-25</i>
2	<i>Bulgur</i>	<i>Kile</i>	<i>18-20</i>
3	<i>Burçak</i>	<i>Kile</i>	<i>10</i>
4	<i>Şa'ir (Arpa)</i>	<i>Kile</i>	<i>9-13</i>
5	<i>Dakik (Un)</i>	<i>Kile</i>	<i>2,5-20</i>
6	<i>Pirinç</i>	<i>Kile</i>	<i>0,3</i>
7	<i>Haşhaş</i>	<i>Kile</i>	<i>20-30</i>
8	<i>Çavdar</i>	<i>Kile</i>	<i>8,2-10</i>
9	<i>Yulaf</i>	<i>Kile</i>	<i>6,2</i>
10	<i>Darı</i>	<i>Kile</i>	<i>12</i>
11	<i>Fasulye</i>	<i>Kile</i>	<i>15-16</i>
12	<i>Nohud</i>	<i>Kile</i>	<i>20</i>
13	<i>Bakla</i>	<i>Kile</i>	<i>10</i>
14	<i>Ceviz</i>	<i>Kile</i>	<i>15-17,5</i>
15	<i>Bekmez</i>	<i>Küp</i>	<i>30</i>
16	<i>Nişasta</i>	<i>Kile</i>	<i>12</i>

⁴⁵² İŞS., 191/44/45/46/47-1; İŞS., 191/84/85-3 vd.

⁴⁵³ İŞS., 191/168-2; İŞS., 191/84/85-3 vd.

⁴⁵⁴ İŞS., 191/97-2; İŞS., 191/40-3 vd.

17	<i>Asel (Bal)</i>	<i>Kıyye</i>	20
18	<i>Soğan</i>	<i>Kıyye</i>	10
19	<i>Arı ma'a kovan</i>	<i>Adet</i>	20-25
20	<i>Arı kovanı</i>	<i>Adet</i>	33,3-40
21	<i>Revgan-ı sâde(Sade Yağ)</i>	<i>Kıyye</i>	0,8-10
22	<i>Nebâ'ir</i>	<i>Kile</i>	3-20
23	<i>Üzüm</i>	<i>Kıyye</i>	0,8
24	<i>Duhân (Tütün)</i>	<i>Kile</i>	6

Tabloya bakıldığında gıda maddeleri fiyatlarında; kalite, üretim – tüketim arasındaki oran gibi nedenlerle bazı farklılıklar olması doğaldır. Ancak, genel olarak bakıldığında aradaki en büyük fiyat farklarından birisinin buğdayda olduğu görülmektedir. Zira, buğdayın kilesi 1866 yılında 11 guruş iken aynı yıl içerisinde kilesi yine 25 guruş olmuştur. Burada % 127'lik gibi çok büyük bir artış söz konusudur. Fiyatların bu kadar yüksek olmasında o dönemde içte ve dışta meydana gelen isyanlarla ve devletin mali yönden oldukça zor durumda olması etkili olmuştur. Çünkü, bu olaylar merkezi olduğu kadar sancak ve kazaları da etkilemektedir.

Öte yandan, aynı artış yüzyılın başında da meydana gelmiş nitekim, 1789 yılında 1 ölçü 40 para olan iyi buğdayın fiyatı, 1805 yılına gelindiğinde %100'lük bir artışla 80 para olmuştur.⁴⁵⁵ Yine 1856 yılında 12 guruş iken 25 guruş olmuştur.⁴⁵⁶ Burada da yine, aynı yıl içerisinde fiyatların bu kadar yükselmesinde o dönemde devam eden Kırım savaşı'nın etkili olduğu anlaşılmaktadır. Çünkü, savaş sırasında ordunun yiyecek ihtiyacını karşılamak üzere devlet sancaklardan daha çok hububat satın almıştır. Bu durum da haliyle fiyatların artmasına sebep olmuştur.

1866 yılında en büyük artışın unda olduğu görülmektedir. Gerçekten, un 2,5 guruş iken, birden %700'lük bir artışla -ki bu oldukça büyük bir rakamdır- 20 guruş olmuştur. Bu muhtemelen buğdaydaki artıştan kaynaklanmıştır. Yine, revgan-ı sâde de bir artış söz konusudur. Kıyyesi 0,8 guruş iken %25'lik bir artışla 10 guruşa yükselmiştir.

⁴⁵⁵ Fahrettin Tızlak, "XVIII. Yüzyılın Sonu ile XIX. Yüzyılın İlk Başlarında Isparta'da Fiyatlar(1789-1807)", *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi (SDÜSBD)*, Prof. Dr. Bayram Kodaman'a Armağan Özel Sayısı, Isparta 2010, s. 128.

⁴⁵⁶ Nurhan Mıstanoğlu, "1855-1857 Yılları Arasında Isparta'da Fiyatlar ve Mal Varlığı Durumu (187 Numaralı Isparta Şer'iyeye Siciline Göre)", *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi (SDÜSBD)*, Isparta 2008, Sayı 18, s. 29.

Yukarıdaki veriler bize, Osmanlı ekonomisinde başlayan daralma ve buhran belirtilerinin XIX. yüzyılda Isparta pazarını da etkilemiş olduğunu göstermektedir. Gerçekten bu etki kendisini XIX. yüzyılın ilk yarısında %366'lık bir oranla et fiyatlarında gösterirken⁴⁵⁷, XIX. yüzyılın ikinci yarısında da %700'lük bir artışla unda kendisini göstermiştir. Yani, ülke genelinde gerçekleşen fiyat artış oranlarının Isparta özelinde XIX. yüzyılda et ve unda olduğunu düşünmekteyiz.

Bütün bu artışlarda dönemin siyasi ortamının da etkili olduğunu düşünmekteyiz. Zira Karadağ isyanı, Eflak ve Boğdan olayları, Sırbistan olayları ve Girit isyanı gibi dışta meydana gelen isyanlarda Osmanlı Devleti teşebbüsü elinde bulunduramamıştır. Bu isyanların her birine Avrupalı devletlerin ayrı ayrı ve toplu olarak müdahaleleri olmuş, Bâb-ı âli'de bu müdahalelerin tesiri altında kalarak, hem bu isyanları çıkaran hristiyan toplulukları hem de Avrupalı Devletleri memnun etmeye çalışmıştır. Bunların sonucunda da Osmanlı Devleti'nin bünyesi gevşemiş ve dağılmaya müsait bir şekil almıştır. Nitekim, bu isyanlar sonucu toplanan Paris ve İstanbul konferansları da bu durumu ortaya koymaktadır. Yine, devlet mali yönden memurlarının dahi borçlarını ödeyemez duruma gelmiş⁴⁵⁸ Galata Bankerlerinden alınan borçla durumunu rahatlatmaya çalışmıştır. Bu dönemde İstanbul'da meydana gelen yangın ve büyük kolera salgınları⁴⁵⁹ da tabii ki devleti ekonomik yönden etkilemiştir. Zira, İstanbul'un yiyecek ihtiyacı çevresindeki vilayetlerden sağlanmaktadır. Yani, bu olayların sonucu nasıl biterse bitsin bir kısım kaynakları tüketerek ekonomi üzerine belirli bir maliyet yükleyerek bazı değişmeler meydana getirmesi kaçınılmaz olmuştur.

Öte yandan tereke kayıtlarındaki meyve ve sebze çeşitlerine baktığımızda; bağ oranının yüksek olması Isparta ve çevresinde bağcılığın gelişmiş olduğunu dolayısıyla üzümün bolca yetiştirildiğini göstermektedir. Nitekim, üzümün fiyatı 0,8 guruş olarak tespit edilmiştir. Yine bal ve arı kovanlarının fiyatları da diğer gıda maddelerine göre yüksektir. Bal 20 guruş iken; arı kovanı 40 guruş, arı ile birlikte kovan ise 25 guruştur.

3.3. Hayvan Fiyatları

1865 ve 1867 yıllarında Isparta kazası'nda meydana gelen fiyat hareketleri hakkında fikir edinebilmek için hayvan fiyatlarını da karşılaştırmak gerekir. Şüphesiz

⁴⁵⁷ Tızlak, *a.g.m.*, s. 127.

⁴⁵⁸ Midhat Sertoğlu, *Resimli-Haritalı Mufassal Osmanlı Tarihi*, TTK Yayınları, Ankara 2011, s. 3138.

⁴⁵⁹ Aynı eser, s. 3132.

kayıtlarda her ne kadar aynı cins belirtilmekte ise de, fiyat farklılıklarında hayvanlarda yaş, kuvvetlilik ve kilonun da etkili olduğu dikkate alınmalı ve bu şekilde değerlendirme yapılmalıdır.

Tablo 10: 1865-1867 Yıllarında Isparta Kazasında Bulunan Hayvan Fiyatları

<i>Sıra No</i>	<i>Cinsi</i>	<i>Fiyatlar (Guruş)</i>
1	<i>Kısrak</i>	360
2	<i>Kır at</i>	200-500
3	<i>Bargîr</i>	300-800
4	<i>Doru bargir</i>	500
5	<i>Esb</i>	300-1200
6	<i>Ester sıpası</i>	600-733,3
7	<i>Ester</i>	750-1500
8	<i>Merkeb</i>	80-550
9	<i>İnek</i>	173-140
10	<i>Camus ineği</i>	800-500
11	<i>Dana</i>	30-500
12	<i>Tosun</i>	450-75
13	<i>Sarı tosun</i>	240
14	<i>Gök tosun</i>	91
15	<i>Davar</i>	27-40
16	<i>Erkeç davar</i>	65
17	<i>Dişi davar</i>	20
18	<i>Oğlak</i>	10
19	<i>Kara sagîr öküz</i>	625
20	<i>Camus öküz</i>	1000
21	<i>Öküz</i>	200-750

Tabloya bakıldığında o dönemde Isparta kazası'nda insanların hayvanları daha ziyade tarımda ve et, süt, yün ve deri ihtiyacını karşılamada yani hayvancılıkla geçimde kullandıkları anlaşılmaktadır. Nitekim, inek, öküz, tosun ve dana gibi hayvanlar bu durumu göstermektedir. Bunların içerisinde de fiyatı en yüksek olanın öküz olduğu normal bir öküzün fiyatının 750 gurus olup, bir camus öküzünün fiyatının 1000 gurus olduğu tespit edilmiştir.

Ayrıca, günümüzle kıyaslandığında 550 guruş kadar çıkan merkebin fiyatının oldukça pahalı olduğu görülmektedir. Bunda merkebin beygir, at ve katırın yanı sıra yük, nakliye ve binek aracı olarak kullanılması etkili olmuştur.

İncelediğimiz şer'iyeye siciline ait tereke defterlerine göre, Barla kazası Ahi Hoca mahallesinde bulunan Hacı İbrahim ağa oğlu Mehmed ağa 1448 davar ile en çok davara

hatta hayvana sahip olan şahıstır. Yine Mehmed ağa 14 ineği ile en çok ineğe sahiptir.⁴⁶⁰ En çok ata sahip olan ise, Barla kazası'nın Ahi Hoca mahallesinde bulunan Hacı Burhaneddin ağa'dır. 10 kısrağı, iki yaşında dişi, bir yaşında erkek tayı ve bir tane de esb yani bargiri bulunmaktadır.⁴⁶¹ En çok merkebe sahip olan da Isparta'nın Lağos köyünde bulunan Hasan oğlu Veleddin'dir.⁴⁶²

Öte yandan, dişi ve erkek (erkek yetişkin keçi) olarak ayrılan davar, bazı yerlerde koyun bazı yerlerde ise keçi türünden hayvanlara verilen genel addır. Normal bir davarın fiyatı 27 guruş ile 40 guruş arasında değişmektedir. Erkek davar ise 65 guruş olup, neredeyse dişi davarın iki buçuk katıdır.

Biraz geçmişe gidip 1829-1839 yılları arasında baktığımızda; 1829'da 50 guruş olan merkebin fiyatı, 1836'da 100-200 guruş arasında değişmiştir. Bir bargirin fiyatı 1829'da 100 guruş iken, 1836'da 350 guruşa alıcı bulmuştur. Davar, 1829'da 5 guruş iken, 1836'da 21-22 guruş olmuştur. Kara sagir inek aynı yıllarda 25 guruştan 80 guruşa çıkmıştır.⁴⁶³

Biraz daha ileriki tarihlere 1855-1857 yılları arasında baktığımızda ise; merkebin fiyatının 1855'de 50 ile 100 guruş arasında, 1856 yılında ise 40 ile 300 arasında değiştiği tespit edilmiştir. 1855 yılında 350-400 guruş arasında değişen bargirin fiyatı, 1856 ve 1857 yıllarında 250 ile 1000 guruş arasında değişmektedir. Bir davarın fiyatı ise, 1855 yılında 14-20 guruş ile 1856'da 18-30 guruş arasında ve 1857 yılında 22-25 guruş arasında olmuştur.⁴⁶⁴

Çalıştığımız dönem olan 1865 ve 1867 yılları ile bu yılları kıyasladığımızda arada %100'leri aşan hatta daha fazla farkların olduğu görülmektedir. Bunda da şüphesiz bu dönemlerde meydana gelen savaşlar, isyanlar ve anlaşmaların etkili olduğunu düşünmekteyiz. Zira, bu savaşlarda hayvanların ne kadar etkili olduğu herkes tarafından bilinmektedir.

3.4. Giyim-Kuşam-Kumaş Fiyatları

İncelediğimiz 191 numaralı Isparta şer'iyeye siciline göre o dönemde halkın kullandığı giyim-kuşam fiyatları şu şekildedir:

⁴⁶⁰ İSS., 191/129-2.

⁴⁶¹ İSS., 191/44/45/46/47-2.

⁴⁶² İSS., 191/151-2.

⁴⁶³ Köstüklü, *1820-1836 Yıllarında Hamid Sancağı ve Türkiye*, s. 75.

⁴⁶⁴ Mıstanoğlu, *a.g.m.*, s. 30.

Tablo 11: 1865-1867 Yıllarında Isparta Kazasında Giyim-Kuşam Fiyatları

<i>Sıra No</i>	<i>Cinsi</i>	<i>Fiyatlar (Guruş)</i>
1	<i>Köhne altı parmak entari</i>	50
2	<i>Basma entari</i>	19-30
3	<i>Citârî entari</i>	50-200
4	<i>Cedid citârî entari</i>	160
5	<i>Beyazlı Hacı citârî entari</i>	61
6	<i>Frenk citârî entari</i>	30
7	<i>Yetmiş kilim citârî entari</i>	40
8	<i>Sarılı citârî entari</i>	161
9	<i>Cedid sevâyî citârî entari</i>	120
10	<i>Köhne Şam allıca entari</i>	41
11	<i>Cedid gök kutnu entari</i>	121
12	<i>Allıca entari</i>	30
13	<i>Sevâyî entari</i>	50-150
14	<i>Cedid beyazlı sevâyî entari</i>	600
15	<i>Ağâbânî entari</i>	105
16	<i>Çuka cebe</i>	50
17	<i>Ağâbâni</i>	100
18	<i>Şalvar</i>	20-80
19	<i>Citârî şalvar</i>	30-40
20	<i>Müsta'mel Haleb citârî şalvar</i>	40
21	<i>Canfes şalvar</i>	50-37
22	<i>Köhne canfes şalvar</i>	30
23	<i>Müsta'mel canfes şalvar</i>	40
24	<i>Müsta'mel sırmalı al canfes şalvar</i>	120
25	<i>Basma şalvar</i>	15-37
26	<i>Köhne basma şalvar</i>	12
27	<i>Köhne şalvar</i>	5
28	<i>Cedid çuka şalvar</i>	150
29	<i>Çuka şalvar</i>	150
30	<i>Sevâyî şalvar</i>	40
31	<i>Ağâbâni şalvar</i>	60
32	<i>Cedid Atlas şalvarı</i>	150
33	<i>Kürk</i>	400
34	<i>Siyah çukaya kablı köhne yarım kürk</i>	265
35	<i>Siyah çuka kaplı kürk</i>	100
36	<i>Kır nefel çukaya kablı köhne çilkef kürk</i>	200
37	<i>Siyah çukaya kablı mavi kürk</i>	405
38	<i>Meyşan ve bez kürk</i>	151
39	<i>Kısa nâfe kürk</i>	100
40	<i>Kısa önlü kürk</i>	21
41	<i>Kısa kürk</i>	50
42	<i>Köhne mastûre kablı nafe kürk</i>	30
43	<i>Atlas kısa nehtâne(?) kablı kürk</i>	100
44	<i>Yazma</i>	5-15

45	<i>Oyasız kaş yemeni</i>	2
46	<i>İstanbul yazması</i>	6
47	<i>Peçe</i>	10
48	<i>Gömlek</i>	10-50
49	<i>Keten gömlek</i>	15-50
50	<i>Köhne gömlek</i>	5-10
51	<i>Tül köhne gömlek</i>	10
52	<i>Makreme</i>	3-15
53	<i>Ferâce</i>	106
54	<i>Müsta'mel ferâce</i>	150
55	<i>Al ferâce</i>	60
56	<i>Cedid çuka ferâce</i>	400
57	<i>Köhne don</i>	31
58	<i>Çal bezi don</i>	30
59	<i>Kuşak</i>	30
60	<i>Müsta'mel Hamâ kuşağı</i>	51
61	<i>Bel kuşağı</i>	5
62	<i>Acem şal kuşak</i>	100
63	<i>Sîm kuşak</i>	120
64	<i>Acem gözdesi şal</i>	60
65	<i>Beyazlı sade Acem şal</i>	100
66	<i>Şahs-ı valide şalı</i>	50
67	<i>Kumaş kuşak</i>	100
68	<i>Al şal reb' şal</i>	30
69	<i>Yağmurluk</i>	60
70	<i>Hırka</i>	16
71	<i>Merinos hırka</i>	3
72	<i>Canfes hırka</i>	50
73	<i>Basma hırka</i>	10
74	<i>Köhne hırka</i>	10
75	<i>Köhne çuka Çerkez hırkası</i>	10
76	<i>Yelek</i>	2-30
77	<i>Müsta'mel ağabânî sarık</i>	70
78	<i>Cedid nebati sarık</i>	42
79	<i>Nebati sarık</i>	10
80	<i>Müsta'mel ucu sırmalı sarık</i>	21
81	<i>Ucu sırmalı cedid sarık</i>	35
82	<i>Müsta'mel nebati sarık</i>	4
83	<i>Köhne kebîr fes</i>	10
84	<i>Peşgir ve havlu</i>	5
85	<i>Zenne çizmesi</i>	57
86	<i>Zenne pabucu</i>	5
87	<i>Çukalı pabucu</i>	7
88	<i>Çizme Kütahyyesi</i>	5
89	<i>Kırmızı ve siyah Kütahya çizmesi</i>	7
90	<i>Ulu ayak siyah yemeni</i>	16

91	<i>Siyah yemeni</i>	12-64
92	<i>Kırmızı ve sagîr yemeni</i>	6
93	<i>Siyah ve kırmızı yemeni</i>	5
94	<i>İşlemeli çuka yemeni</i>	57
95	<i>Mest</i>	6,42
96	<i>Pabuç</i>	6,42
97	<i>Ulu orta çizme</i>	22
98	<i>Orta ayak çizme</i>	11

Tablo incelediğinde, Osmanlı insanının gayet geniş ve zevkli bir giyim-kuşam anlayışına sahip olduğu görülmektedir. Genellikle, kumaşların fiyatlarının da onlardan yapılan giyeceklerin fiyatlarını belirlediği gözlemlenmiştir. Mesela, sevâyîden yapılan bir entari basmadan daha pahalı iken, citârîden yapılan entari ise sevâyîden yapılandan daha pahalıdır. Zira, bunların fiyatları sırasıyla basma entari 19-30 guruş, sevâyî entari 50-150 guruş, citârî entari ise 50-200 guruş arasındır.

Bu durum diğer giyecek ve eşyaların fiyatları için de söz konusudur. Bunlarda da malzemeye ve verilen emeğe göre fiyatlar değişmektedir. Şalvarların ve kürklerin fiyatları bu duruma verilebilecek en güzel örnektir. Mesela bir basma şalvar 15 ile 37 guruş, bir citârî şalvar 30 ile 40 guruş, bir sevâyî şalvar 40 guruş, bir canfes şalvar 37 ile 50 guruş, bir ağâbâni şalvar 60 guruş ve bir çuka şalvar ise 150 guruştur. Bunların dışında kısa kürkler hariç diğer bütün kürklerin oldukça pahalı olduğu görülmektedir. En ucuzu olan bez kürk bile 151 guruştur. En pahalı kürk ise, 405 guruşla siyah çukaya kablı mavi kürktür. Bu durum diğer erkek ve kadın giysileri olan gömlek, ferâce, hırka, sarık ve kuşak için de geçerlidir. Bunların fiyatları da ayrıntılı olarak tabloda gösterilmiştir.

Tereke kayıtları incelediğinde, Isparta ve çevresinde üretilenler ile Şam, Haleb, Hamâ, İstanbul, Bursa ve Kütahya ürünlerinin dışında Avrupa ülkelerinden özellikle Fransa'dan ithal edilen eşyaların çokluğu da dikkati çekmektedir. Tabloda bunların bir kısmının fiyatları belirtilmiştir. Osmanlı sanayisinin gerilemesi ve iktisadî hayatta yabancıların etkinliğinin artmasıyla birlikte Osmanlı pazarının bu türden yabancı kumaşlar kaplamıştır. Bunda tabii ki son dönemlerde daha da artan Batı özentiliği ve bizim yerli mallara yabancı malları tercih etmemiz de etkili olmuştur.

Ayrıca, çalıştığımız sicilde geçen yukarıda da belirttiğimiz yabancı kumaşların da birbirlerine oranla fiyatlarının değiştiği tespit edilmiştir. Örneğin; köhne bir Şam allıca entarinin fiyatı bile Frenk citârî entariden daha yüksektir. Şam entarinin fiyatı 41

guruş, Frenk citârî entarinin fiyatı 30 guruştur. Yine Hamâ kuşağı ile Acem kuşağının arasındaki yarı yarıya fiyat farkından Acem kuşağının daha pahalı olduğu anlaşılmaktadır. Zira Acem şal 100 guruş iken, Hamâ kuşağı 51 guruştur.

Ayakkabı çeşitlerine baktığımızda ise, pek çok çeşidin var olduğu görülmektedir. Bu ayakkabılar yemeni, pabuç ve çizme şeklinde üçe ayrılmaktadır. Bunlardan yemeni⁴⁶⁵, kısa kenarlı kırmızı veya diğer renkte kaba pabuçtur.⁴⁶⁶ Çalıştığımız sicile bakılırsa, bu yemenilerin siyah ve kırmızı şeklinde iki çeşidinin bulunduğu, siyah yemeninin 12 ile 64 guruş arasında fiyatlarının değiştiği, bir çift küçük kırmızı yemeninin de 6 guruş olduğu tespit edilmiştir. Zenne⁴⁶⁷ pabucu ve zenne çizmesinin de kadınlara ait bir ayakkabı türü olduğu tahmin edilmektedir. Bir çift zenne pabucu 5 guruş, bir çift zenne çizmesi 57 guruştur.

Pabuç, yemeni ve çizmelerin fiyatlarının örneklerde görüldüğü üzere değişken olması gayet tabiidir. Çünkü, yemeni ve pabuç çizmeye göre daha incedir ve yazın giyilmektedir; çizmeyi ise, daha uzun yollara gidilirken ya da insanların kışın giydiklerini tahmin etmekteyiz. Böcüzade, Isparta halkının ayaklarına yerli yemeni ve ayakkabı giydiklerini söylemiştir. Yani ayakkabıların fiyatları kullanım şekline, kalitesine, yapılışına ve malzemesine göre değişmektedir. Ayrıca, ulu ayak ve orta ayak şeklinde belirtilen ayakkabılar da belki de numara yerine kullanılmıştır.

Öte yandan, ayakkabılarda da genellikle, erkek ve kadın giyiminde de kullanılan yünden sıkı olarak dokunmuş dayanıklı bir kumaş olan çukanın kullanıldığı gözlemlenmiştir. Nitekim, bir çukalı pabucu 7 guruş iken, işlemeli bir çuka yemeni 57 guruştur. Ayrıca, kırmızı ve siyah Kütahya çizmesinin geçmesi de o dönemde Kütahya da çevre kazalara gönderilebilecek kadar büyük ölçüde ayakkabı üretildiğini göstermektedir. Bu çizmenin fiyatının da 7 guruş olduğu görülmektedir.

1855-1857 yılları⁴⁶⁸ ile çalıştığımız dönem olan 1865-1867 yılları ile bazı giyim-kuşam fiyatlarını kıyasladığımızda; 1855 ve 1857 yıllarında bir basma entari 13 ile 25 guruş arasında değişirken, 1865 ve 1867 yıllarında %20'lik bir artışla aynı entarinin fiyatı 19 ile 30 guruştur. Bir citârî entari 1855 ve 1857 yıllarında 40 ile 75 guruş arasında iken, 1865 ve 1867 yıllarında 50 ile 200 guruş arasındadır. En büyük artış bu

⁴⁶⁵ Ayrıca, yemeni kadınlar tarafından başa kullanılan bir örtüye yani yazmaya da denilmektedir. Bkz. Sami, *a.g.s.*, s. 1555.

⁴⁶⁶ Aynı sözlük, s. 1555.

⁴⁶⁷ Zenne, kadın kısmı, kadın demektir. Bkz. Sami, *a.g.s.*, s. 687.

⁴⁶⁸ Mıstanoğlu, *a.g.m.*, s. 34.

kumaş türündedir ki, %166'lık bir artış mevcuttur. Yine bir Frenk citârfsi 20 guruş iken, 1865 ve 1867'de %50'lik bir artışla 30 guruş olmuştur. Bir çember yani yazmanın fiyatı 2 guruş ile 5 guruş arasında iken, çalıştığımız dönemde % 200'lük bir artışla 15 guruş olmuştur. Baş giyeceklerinde en büyük artışta bundadır. Bir çift mest ise 5 guruş iken, 6, 42 guruş olmuştur. Kuşak fiyatında ise, diğerlerinin aksine düşüş olmuştur. Nitekim, 1855 ve 1857 yıllarında 1 ile 40 guruş arasında değişirken, 1865-1867 yıllarında 30 guruşta sabitlenmiştir.

3.5. Bazı Gayr-i Menkûl Fiyatları

Aşağıdaki kayıtlar incelediğinde, tereke kayıtlarında bulunan en büyük gayr-i menkûllerin başında menzil (ev) geldiği görülecektir. Bunların dışında kayıtlarda gayr-i menkûl olarak bağ, bağçe, yoncalık, dükkân ve arsa bulunmaktadır.

Öte yandan, gayr-i menkul fiyatlarını yıllara göre tespit etmek güçtür. Çünkü bu fiyatlarda birçok etken rol oynamaktadır. Bir menzilin konumu, oda sayısı, büyüklüğü, yapımında kullanılan malzeme, bakımlı olup olmaması gibi nedenlerle fiyatı büyük değişiklik gösterebilmektedir. Yine bağ, bahçe, arsa ve tarlanın yeri, verimliği, içindeki ağaç durumu ve çeşidi, suya yakınlığı fiyatı belirlemede önemli olmaktadır. Bu nedenle, gayr-i menkulleri incelenen dönemde görülen en düşük ve en yüksek fiyatlarıyla verirken biz yine de bulunduğu yıllar ile birlikte verdik. Tespit ettiğimiz fiyatları da, tereke kayıtlarının yanı sıra mülk-alım satımı ve müzayedede ile ilgili belgelerden aldık.

3.5.1. Isparta Kazası'nın Mahallelerine Ait Gayr-i Menkûl Fiyatları

Çalışmış olduğumuz 191 numaralı Isparta şer'iyeye siciline göre, Isparta'nın o dönemde mahallelerinde bulunan gayr-i menkûllerinden ev, bağ, bağçe ve dükkân fiyatları aşağıda tablo halinde verilmiştir.

Tablo 12: 1865-1867 Yıllarında Isparta Kazası'nın Mahallelerine Ait Gayr-i Menkûl Fiyatları

<i>Sıra No</i>	<i>Gayr-ı Menkûlun Çeşiti ve Mikdarı</i>	<i>Gayr-ı Menkûlun Bulunduğu Mahalle</i>	<i>1865-1866 yılı fiyatı (Guruş)</i>	<i>1866-1867 yılı fiyatı (Guruş)</i>
1	<i>Bir kıt'a bağ</i>	<i>Ablahlar mahallinde</i>		850
2	<i>Üç adımlık mikdarı bir</i>	<i>Ayazmana mahallinde</i>		250

	<i>kit'a bağ</i>		
3	<i>Bir kit'a bağ</i>	<i>Ayazmana mahallinde</i>	200
4	<i>Bir kit'a bağ</i>	<i>Ayineci mah.</i>	250
5	<i>Bir kit'a bağ</i>	<i>Câmi'-i atık mah.</i>	400
6	<i>Bir kit'a bağ</i>	<i>Cedid mah.</i>	4500
7	<i>Bir kit'a bağ</i>	<i>Cedid mah. Bilal oğlu çeşmesi nâm mahâllinde</i>	1500
8	<i>Bir kit'a bağ</i>	<i>Çavuş mah. Kumlar mahallinde</i>	500
9	<i>Dörtadımlık mikdarı kürüm mülk bir kit'a bağ</i>	<i>Çelebiler mah</i>	2800
10	<i>Bir kit'a bağ</i>	<i>Çelebiler mah</i>	1200
11	<i>Yarımadımlık mikdarı bağ</i>	<i>Dere mah.</i>	300
12	<i>Bir kit'a bağ</i>	<i>Doğancı mah.</i>	2000
13	<i>Dört adımlık mikdarı bir kit'a bağ</i>	<i>Fazlullâh mah.</i>	300
14	<i>Bir kit'a bağ</i>	<i>Fazlullâh mah. Manâsun mahallinde</i>	250
15	<i>Bir kit'a bağ</i>	<i>Fazlullâh mah. Müreккеbci mahallinde</i>	150
16	<i>Bir kit'a bağ</i>	<i>Hacı Elfi mah.</i>	1000
17	<i>Bir kit'a bağ</i>	<i>Hacı Elfi mah.</i>	1300
18	<i>Yarım dönüm mikdarı bir kit'a bağ</i>	<i>Hacı Elfi mah.</i>	300
19	<i>Üç adımlık bir kit'a bağ</i>	<i>Hoca mah. Ablahaz mahallinde</i>	500
20	<i>Bir adımlık bir kit'a bağ</i>	<i>Hoca mah. Ablahaz mahallinde</i>	150
21	<i>Üç adımlık harâbe bağ</i>	<i>Hoca mah. Halife Sultan mahallinde</i>	120
22	<i>Bir kit'a bağ</i>	<i>Hoca-zâde mah.</i>	1200
23	<i>Üç adımlık bir kit'a bağ</i>	<i>Karaağaç mah.</i>	200
24	<i>Üç adımlık mikdarı bir kit'a bağ</i>	<i>Karaağaç mah. Ağa bekârı nâm mahallinde</i>	250
25	<i>İki adımlık mikdarı mülk bir kit'a bağ</i>	<i>Karaağaç mah. Ağa bekârı nâm mahallinde</i>	200
26	<i>Bir kit'a harabe bağ</i>	<i>Keçeci mah.</i>	2000
27	<i>Bir kit'a bağ</i>	<i>Sülü Bey mah.</i>	2000
28	<i>Bir kit'a bağ</i>	<i>Sülü Bey mah.</i>	500
29	<i>Üç adımlık bir kit'a bağ</i>	<i>Şeyh mah.</i>	300
30	<i>Bir kit'a bağ</i>	<i>Tekye mah.</i>	1000
31	<i>Dört adımlık miktari bir kit'a bağ</i>	<i>Temel mah.</i>	3000
32	<i>Bir kit'a bağ</i>	<i>Temel mah.</i>	3000
33	<i>Üç adımlık mikdarı mülk</i>	<i>Temel mah. Yeni yegâr</i>	1500

	<i>bir küt'a bağ</i>	<i>nâm mahallinde</i>		
34	<i>Bir küt'a bağçe</i>	<i>Cedid mah.</i>		6800
35	<i>Üç adımlık bir küt'a bağçe</i>	<i>Çavuş mah. Doğanlı mahallinde</i>		3000
36	<i>Bir küt'a bağçe</i>	<i>Dere mah.</i>		300
37	<i>Yarım adımlık mülk bir küt'a bağçe</i>	<i>Dere mah.</i>		500
38	<i>Bir küt'a bağçe</i>	<i>Dere mah.</i>		700
39	<i>Mülk-i bağçe</i>	<i>Doğanlı mah.</i>		1000
40	<i>Bir küt'a bağçe</i>	<i>Evrân mah.</i>	1200	
41	<i>Bir küt'a bağçe</i>	<i>Keçeci mah.</i>		1300
42	<i>Harabe bağçe bir adımlık</i>	<i>Şeyh mah.</i>		200
43	<i>Bir küt'a bağçe</i>	<i>Yaylazâde mah.</i>		3135
44	<i>Bir küt'a bağçe</i>	<i>Yenice mah.</i>	400	
45	<i>Bir harabe dükkân ve kahve yeri</i>	<i>Çelebiler mah.</i>		3900
46	<i>Bir bâb boyacı dükkânı</i>	<i>Fazlullâh mah.</i>		2600
47	<i>Dükkân</i>	<i>Hatab pazarı civarında</i>		3500
48	<i>Bir bâb dükkân</i>	<i>Hoca mah.</i>		4000
49	<i>Mülk-i dükkân</i>	<i>Hoca-zâde mah.</i>	3100	
50	<i>Dükkân</i>	<i>Hoca-zâde mah.</i>		1700
51	<i>Bir küt'a yoncalık</i>	<i>Hoca-zâde mah.</i>	8000	
52	<i>Bir küt'a yoncalık</i>	<i>Sülü Bey mah.</i>	6000	
53	<i>Yarım evlek mikdarı mülk-i arsa</i>	<i>Karaağaç mah.</i>	310	
54	<i>Mülk-i arsa ve mülk-i menzil</i>	<i>Temel mah.</i>		28000
55	<i>Bir bâb mülk-i menzil</i>	<i>Câmi'-i kebir mah.</i>		6500
56	<i>Menzil</i>	<i>Cedid mah.</i>		2000
57	<i>Bir bâb mülk-i menzil</i>	<i>Cedid mah.</i>		3500
58	<i>Bir bâb menzil</i>	<i>Çavuş mah.</i>		16500
59	<i>Menzil</i>	<i>Çelebiler mah.</i>		2500
60	<i>Tahtâni bir oda</i>	<i>Çelebiler mah.</i>		600
61	<i>Bir bâb mülk-i menzil</i>	<i>Çelebiler mah.</i>		9000
62	<i>Bir bâb mülk-i menzil</i>	<i>Çelebiler mah.</i>		20000
63	<i>Menzil</i>	<i>Çelebiler mah.</i>		11000
64	<i>Bir bâb menzil</i>	<i>Çelebiler mah.</i>		11400
65	<i>Bir bâb mülk-i menzil</i>	<i>Debbağhâne mah.</i>		16000
66	<i>İki bâb harabe mülk-i menzil</i>	<i>Dere mah.</i>		500
67	<i>Bir bâb mülk-i menzil</i>	<i>Doğanlı mah.</i>		4500
68	<i>Bir bâb mülk-i menzil</i>	<i>Ermeni mah.</i>		1200
69	<i>Bir bâb mülk-i menzil</i>	<i>Evrân mah.</i>	3500	
70	<i>Bir bâb harabe menzil</i>	<i>Fazlullâh mah.</i>		3500
71	<i>Bir bâb mülk-i menzil</i>	<i>Fazlullâh mah.</i>		3000

				2500
72	<i>Bir bâb mülk-i menzil</i>	<i>Fazlullâh mah.</i>		2500
73	<i>Bir bâb mülk-i menzil</i>	<i>Hacı İvaz mah.</i>		10000
74	<i>Menzil</i>	<i>Hisar efendi mah.</i>		400
75	<i>Mülk-i menzil</i>	<i>Karaağaç mah.</i>		4500
76	<i>Bir bâb mülk-i menzil</i>	<i>Karaağaç mah.</i>		1000
77	<i>Menzil</i>	<i>Karaağaç mah.</i>		920
78	<i>Bir bâb mülk-i menzil</i>	<i>Keçeci mah.</i>	16000	
79	<i>Menzil</i>	<i>Keçeci mah.</i>	1200	
80	<i>Bir bâb mülk-i menzil</i>	<i>Kemer mah.</i>		47500
81	<i>Bir bâb mülk-i menzil</i>	<i>Sülü Bey mah.</i>		6000
82	<i>Menzil</i>	<i>Şeyh mah.</i>		800
83	<i>Menzil</i>	<i>Tekye mah.</i>		200
84	<i>Bir bâb menzil</i>	<i>Temel mah.</i>		8000
85	<i>Bir bâb menzil</i>	<i>Temel mah.</i>		13500
86	<i>Bir bâb menzil</i>	<i>Temel mah.</i>		27500
87	<i>Mülk-i menzil</i>	<i>Temel mah.</i>		18000

Tabloya bakıldığında 1865 ve 1867 yıllarında Isparta kazası'nda bulunan menzil, arsa, bağ, bağçe ve dükkân fiyatlarının buldukları konuma mahalleye göre değişiklik gösterdiği görülmektedir. O dönemde Isparta'da bulunan bu gayri menkûllerden 34'ü menzil(ev), 33'ü bağ, 10'u bağçe, 6'sı dükkân, 2'si yoncalık ve 2'side arsadır.

Rakamlara bakıldığında, gayri-i menkûller içerisinde bağ oranının yüksek olması daha önce de belirttiğimiz gibi bağcılığın bu dönemde Isparta'da geliştiğini halkın önemli geçim kaynağı olduğunu göstermektedir. Ayrıca, genellikle, evlerin yanında bir miktar bağ olmakla birlikte tarla ve bağların çoğunlukla belli yerlerde toplandığı anlaşılmaktadır. Yeni yegâr, Ağa bekârı, Halife Sultan, Ablahaz, Mürekkebcı, Manâsun, Kumlar, Doğancı, Bilâl oğlu çeşmesi, Ayazmana ve Ablahlar vs. tarla ve bağların toplandığı mehâllerdir. En yüksek bağ fiyatı Cedid mahallesinde olup, 4500 guruştur. Kayıtlarda bir kıt'a bağ şeklinde geçen bağın dönümü bilinmemektedir. Bu mahallede oturup bağın sahibi olan Yunuszâde Nuri efendi, bağını Rum milletinden Dimitri'ye satmaktadır.⁴⁶⁹

⁴⁶⁹ İŞS., 191/164-1.

Ev fiyatlarında ise, Kemer mahallesinde bulunan Rum milletinden Esntas kızı Meryem'in evinin fiyatı oldukça yüksektir. Meryem, fevkanî⁴⁷⁰ üç oda ve bir miktar avluya müstemil bir bâb menziline aynı milletten olan Vasili'ye 47500 guruşa satmıştır.⁴⁷¹ Bu evde dahil genellikle gayr-i müslimlerin buldukları mahallelerdeki evlerin fiyatlarının oldukça yüksek olması dikkat çekicidir.

Gerçekten tabloya bakılırsa, Müslüman ve gayr-i müslim mahalleleri kıyaslandığında gayr-i müslim mülklerinin daha yüksek fiyatları olduğu görülebilir. Bu mahallelerden Temel, Kemer ve Çavuş mahallelerindeki gayr-i menkûl fiyatlarının oldukça yüksek olduğu görülmektedir. Örnek verecek olursak, Temel mahallesindeki bir bâb menzil 27500 guruş, bir kıt'a bağ 3000 guruş iken⁴⁷²; Sülü Bey mahallesindeki bir bâb menzil 6000 guruş, bir kıt'a bağ 2000 guruştur.⁴⁷³

Bağçe fiyatlarında ise, en yüksek değeri olan bağçe Cedid mahallesindedir. Kayıta, Cedid mahallesinde bulunan Kör Hasan yarım dönüm miktarı ağaçlı bağçesini 6800 guruşa Rum milletinden Kosdi'ye satmaktadır.⁴⁷⁴ En değerli dükkân da, Hoca mahallesindeki Hacı Ömer'in dükkânıdır. Merhumun vârislerine kalan bu dükkânın değeri tereke defterinde 4000 guruş olarak belirlenmiştir.⁴⁷⁵ Dükkânın değerinin bu kadar yüksek olmasında bulunmuş olduğu mahâlin yani "Yaturcu ortası" olarak geçen yerin önemli bir muhit olduğu anlaşılmaktadır.

3.5.2. Isparta Kazası'nın Köylerine Ait Gayr-i Menkûl Fiyatları

191 numaralı Isparta şer'iyeye sicili ile ortaya koyduğumuz Isparta kazası'nın köylerine ait gayr-i menkûl fiyatları aşağıdaki tabloda verilmiştir. Buna göre;

Tablo 13: 1865-1867 Yıllarında Isparta Kazası'nın Köylerine Ait Gayr-i Menkûl Fiyatları

<i>Sıra No</i>	<i>Gayr-i Menkûlun Çeşiti ve Mikdarı</i>	<i>Gayr-i Menkûlun Bulunduğu Köy</i>	<i>1866-1867 yılı fiyatı (Guruş)</i>
1	Üç dönüm harabe bağ	Çukur köyü	800

⁴⁷⁰ Önceki bölümlerde de değindiğimiz üzere, tek katlı olarak yapılan evlere tahtanî, iki katlı yapılara da fevkanî denilmektedir.

⁴⁷¹ İŞS., 191/178-2.

⁴⁷² İŞS., 191/109-1.

⁴⁷³ İŞS., 191/132-4.

⁴⁷⁴ İŞS., 191/40-2.

⁴⁷⁵ İŞS., 191/96-2.

2	Bir kıt'a bağ	Diyadin köyü	150
3	İki adımlık bir kıt'a bağ	Çünür köyü	500
4	Bağ	Sav köyü	1100
5	Bir kıt'a bağ	Sav köyü	500
6	Bir evlek miktarı bağçe	Sav köyü	500
7	Bir kıt'a harım	Lağos köyü	500
8	Bir bâb menzil	Çukur köyü	800
9	Menzil	Dâr-ı Viran köyü	300
10	Menzil	Deregözü köyü	500
11	Bir bâb menzil	Lağos köyü	250
12	Menzil	Lağos köyü	280
13	Bir bâb menzil	Sav köyü	380
14	Bir bâb menzil	Sav köyü	650
15	Bir bâb menzil	Sav köyü	1100

Köylerde bulunan mülklerin haliyle kazadaki mahallelere göre fiyatları düşüktür. Bunda daha ziyade evlerin tek katlı olması, odalarının az olması ve kullanılan malzeme gibi sebepler etkilidir. Zira ev, bağ ve bağçelerin içerisinde değer olarak en yükseği, Sav köyünde bulunan fevkanî bir oda ve yarım kilere müştemil ve tahtanî bir oda ve bir kiler ve bir miktar avluya müştemil bir bâb menzil ile bir dönüm miktarı bir kıt'a bağ ve ağaçlı bir evlek miktarı bağçedir. Bunların da fiyatları sırasıyla; bir bâb menzil 1100 guruş, bir kıt'a bağ 1100 guruş ve bir evlek miktarı bağçe 500 guruştur. Bu mülklerin sahibi ise, Mehmed oğlu Süleyman'dır.⁴⁷⁶ Bağın, bir ev fiyatı kadar değerli olmasında onun büyüklüğü ve iyi verim alınmasının etkili olduğu anlaşılmaktadır.

3.5.3. Isparta Kazası'nın Civarında Bulunan Kazalara Ait Gayr-i Menkûl Fiyatları

191 numaralı Isparta şer'iyeye siciline göre, 1865 ve 1867 yılları arasında Isparta ile birlikte Konya vilayetine bağlı olup, bugün itibariyle pek çoğu Isparta ili içerisinde bulunan ilçelerde (o dönemde kazalarda) bulunan gayr-i menkûl fiyatlarını ise tablo hâlinde şu şekilde sıralayabiliriz:

Tablo 14: 1865-1867 Yıllarında Isparta Kazası'nın Civarında Bulunan Kazalara Ait Gayr-i Menkûl Fiyatları

⁴⁷⁶ İŞS.,191/167-1.

<i>Sıra No</i>	<i>Gayr-ı Menkûlun Çeşiti ve Mikdarı</i>	<i>Gayr-ı Menkûlun Bulunduğu Kaza</i>	<i>1866-1867 yılı fiyatı (Guruş)</i>
1	<i>Bir bâb menzil</i>	<i>Afşar kazâsına tâbi ' Bamlı köyü</i>	5000
2	<i>Bir bâb menzil</i>	<i>Ağlasun kazâsına tâbi ' Çelenkci köyü</i>	4950
3	<i>Menzil</i>	<i>Ağlasun kazâsına tâbi ' Hisar köyü</i>	6000
4	<i>Menzil</i>	<i>Barla kazası Ahi Hoca mah.</i>	6000
5	<i>Bir bâb bir mülk-i menzil</i>	<i>Barla kazâsı mahallâtında Ahî Hoca mah.</i>	8500
6	<i>Bir kıt'a bağçe</i>	<i>Ağlasun kazâsına tâbi ' Hisar köyü</i>	1000
7	<i>Bir kıt'a bağ</i>	<i>Afşar kazâsına tâbi ' Bamlı köyü</i>	2000
8	<i>Bir kıt'a bağ</i>	<i>Ağlasun kazâsına tâbi ' Çelenkci köyü</i>	300
9	<i>Bir dönüm bağ</i>	<i>Barla kazası Bin bekarı mahallinde</i>	800
10	<i>Mülk-i nısf bağ</i>	<i>Barla kazası Dere ağzında</i>	400
11	<i>Bir dönüm miktarı bir kıt'a bağ</i>	<i>Barla kazası Hâvid mahallinde</i>	1200
12	<i>Yarım dönüm miktarı bir kıt'a bağ</i>	<i>Barla kazası Hâvid mahallinde</i>	1500
13	<i>Bir kıt'a bağ</i>	<i>Barla kazâsı mahallâtında Ahî Hoca mah.</i>	4100
14	<i>Bir buçuk dönüm miktarı bir kıt'a bağ</i>	<i>Barla kazâsı mahallâtında Ahî Hoca mah.</i>	4100

Tablo incelendiğinde gayr-i menkûl bakımından en yüksek değeri olan yer Barla kazası'nın Ahî Hoca mahallesidir. Zira burada bulunan fevkanî dört oda, bir mutfak ve bir çamaşırhaneye müstemil bir bâb mülk-i menzil 8500 guruş, bir buçuk dönüm miktarı bağ 4100 guruştur. Bu mülklere sahip olan kişi ise, Hacı İbrahim ağa oğlu Mehmed ağa'dır.⁴⁷⁷ Ahmed oğlu Hacı Ali'nin Ağlasun kazâsına tabi Hisar köyünde bulunan bir kıt'a bağçesi ise, 1000 guruş ile bağçeler içerisinde başı çekmektedir.⁴⁷⁸ Gayr-i menkûllerin değerleri bakımından kazalar karşılaştırıldığında Barla, Ağlasun ve Afşar şeklinde sıralanabilir. Barla'nın büyük gayr-i menkûllerine sahip olanlarının da genellikle ağa unvanlı pek çok davarı olan zengin kimseler olduğu görülmektedir.

⁴⁷⁷ İŞS., 191/129-2.

⁴⁷⁸ İŞS., 191/156-3.

Meselâ yukarıda bahsi geçen Hacı İbrahim ağa oğlu Mehmed ağa'nın tereke yekünü 126211 guruş 20 paradır.

Sonuç olarak diyebiliriz ki, terekede geçen gayr-ı menkuller o bölgede yaşayan halkın mali durumu hakkında çok önemli bilgiler vermektedir. Tereke sahiplerinin mal varlıkları sıralanırken geçen yer adları, kaza, köy isimleri de yerel tarih çalışmaları için ayrı bir önem arz etmektedir.

4. Mülk Alım Satımı Ve Mülkiyet Anlaşmazlıkları

1865 ve 1867 yılları arasında Isparta'da yaşayan Müslüman ve gayr-i müslimlerin mülk alım-satımları ile ilgili kayıtlar çalışmış olduğumuz 191 numaralı Isparta şer'iyeye siciline bolca bulunmaktadır. Bu mal satışları yapılırken meydana gelen anlaşmazlıklar ya da arsa sınır anlaşmazlıkları da şer'î mahkemelerde çözüme kavuşturulmaya çalışılmıştır.

4.1. Mülk Alım Satımı

191 numaralı Isparta şer'iyeye siciline göre, 1865 ve 1867 yıllarında Isparta kazası'nda genellikle mülk alım-satımlarının ev, arsa, bağ, bağçe, yoncalık ve dükkân şeklinde olduğu görülmektedir. Bu satış işlemleri ile ilgili olarak elimizdeki belgelerde müslümanların birbirleri aralarında, gayr-i müslimlerin birbirleri arasında olmakla birlikte, iki tarafın karşılıklı yapmış oldukları satışların da bolca bulunduğu tespit edilmiştir.

Çalıştığımız sicilde, Müslümanlar arasında çoğunlukla bağ satışı hakkında belge bulunmaktadır. Zira, Müslümanlar arasında yapılan 18 mülk alım-satımından 6'sı bağ, 5'i ev, 4 bağçe, 2 arsa ve 1'i de yoncalıktır. Bu durum yine Isparta kazası'nda bağcılığın ne kadar önemli olduğunu göstermesi bakımından oldukça önemlidir. Nitekim, bağ satışı hakkında örnek verecek olursak; 17 Aralık 1866 tarihli kayıтта, Hacı Elfi mahallesinde bulunan Mustafa oğlu İbrahim, Mehmed oğlu Mustafa'ya Kumlar mahalinde bulunan bir buçuk dönüm mikdarı bir kıt'a bağını 1300 guruşa satmaktadır.⁴⁷⁹

Gayr-i müslimlerin birbirleri arasında yaptıkları satışlar ise, müslümanlarla yaptıklarına göre oldukça azdır. Çünkü, Müslüman ve gayr-i müslimler arası 12 satış

⁴⁷⁹ İŞS., 191/155-3.

bulunurken; gayr-i müslimlerin birbirleriyle yaptıkları satışlar sadece 5 tanedir. Bu durum karşılıklı ilişkilerin iyi olduğunu göstermektedir. Bunu örneklerle incelersek; 1 Ağustos 1866 tarihli belge, Temel mahallesinde bulunan bağçenin 5000 guruşa satımı hakkındadır.⁴⁸⁰ 22 Mayıs 1866 tarihli belgede de,⁴⁸¹ Temel mahallesinde bulunan ve Rum milletinden olan Kiryako, Yorgi ve Yavani, yine aynı milletten olan Bedros ve Danyel'e 28000 guruş değerinde fevkanî dört odaya müştemil bir bâb mülk-i menzili satmaktadırlar.

Müslüman ve gayr-i müslim arasındaki satışlara geldiğimizde; mesela, 21 Nisan 1866 tarihli bir kayıt,⁴⁸² Keçecizâde mahallesinde bulunan Hacı İsmail oğlu Saraçzâde Süleyman ağa ile Rum milletinden Elkas oğlu Bandeli arasındaki ev satışı hakkındadır. Süleyman ağa adı geçen mahallede bulunan fevkanî iki oda ve bir evlek miktarı bağçesi olan bir bâb mülk-i menzilini 16000 guruşa Bandeli'ye satmaktadır. Yine 7 Haziran 1866 tarihli bir belgede, Hüseyin oğlu Osman efendi'nin, Rum milletinden Ligori'ye menzilini 7500 guruşa acilen satışı ile ilgilidir.⁴⁸³

Bu gibi ev satışları dışında, Müslüman ve gayr-i müslimler arasında en çok görülen satış bağçe satışlarıdır. Örnek verecek olursak; 9 Mart 1867 tarihli bir kayıta, Yaylazâde mahallesinde bulunan Mehmed oğlu Mustafa, Rum milletinden Hacı Minya'nın oğlu Enstas'a aynı mahallede bulunan bir buçuk dönüm miktarı ağaçlı bağçesini 3135 guruşa satmaktadır.⁴⁸⁴ Bu kayıt bize gayr-i müslimlerin Müslüman mahallelerinden de mülk edinebildiklerini aslında iki milletten olanların çok da kesin çizgilerle mahallelerinin ayrılmadığını göstermektedir.

Yine, Müslüman ve gayr-i müslimlerin karışık bir şekilde yaşadığı Cedid ve Keçeci mahallelerinde de bağçe satışları söz konusudur. 19 Eylül 1866 tarihli belge⁴⁸⁵, Keçecizâde mahallesinde bulunan Ahmed oğlu İbrâhim ile Rum milletinden Evran oğlu Hacı Minya arasındaki 1300 guruşa ağaçlı bir kıt'a bağçe satışı hakkındadır. 25 Haziran 1866 tarihli kayıta,⁴⁸⁶ Cedid mahallesinde bulunan Mehmed oğlu Kör Hasan ile Rum milletinden olan Yorgi oğlu Kosdi arasındaki yarım dönüm miktarı ağaçlı bağçeyi 6800 guruşa satış hakkındadır.

⁴⁸⁰ İSS., 191/80-2.

⁴⁸¹ İSS., 191/17-3.

⁴⁸² İSS., 191/1-2.

⁴⁸³ İSS., 191/29-2.

⁴⁸⁴ İSS., 191/178-1.

⁴⁸⁵ İSS., 191/106-2.

⁴⁸⁶ İSS., 191/40-2.

Görüldüğü üzere, genellikle mülk alım-satımları gayr-i müslimlerden Rumlar ile yapılmaktadır. Tabii daha önceki bölümlerde de bahsettiğimiz üzere bunda o dönemde Isparta kazası'nda Rum nüfusun çoğunlukta bulunması etkilidir. Ancak, Ermeniler de azımsanamaz. Nitekim, kendi milletlerinin isimlerinde olan bir Ermeni mahallesi mevcuttur. Buna rağmen Ermeniler'in pek mülk alım-satımları ile ilgili kayıtları bulunmamaktadır. Sadece, 25 Nisan 1866 tarihli bir belge, Sülü Beğ mahallesinde bulunan “zât-ı mahalle-i mezbûr imâm ve muhtarânı tarafından verilen mühür-i ilmûhaber ta'rifleriyle mu'arref olan Mecar oğlu Mehmed bin Ömer meclis-i şer'-i şerîfü'l-enverde teb'â-yı devlet-i âlîyyenin Ermeni milletinden işbu hâmilü'l-rakîm Matyos veled-i Nikola mahzarında...” olan yarım dönüm mikdarı ağaçlı ve ağaçsız bir kıt'a yoncalığın 6000 guruşa satışa ile alâkalıdır.⁴⁸⁷

Ancak hemen belirtelim ki, Müslüman ve gayr-i müslimler arasında yapılan bu satışlarda genellikle yukarıdaki örnekte de görüldüğü üzere, muhtardan izinnâme niteliğinde bir belge alınmaktadır. Bu bütün kayıtlarda mevcuttur. Mesela, 20 Temmuz 1866 tarihli kayıta, “Medine-i Isparta mahallâtından Keçeci mahallesinde sâkin ve zât-ı mahalle-i mezbûr imamı ve muhtarânı tarafından verilen mühür ve ilmû-haber ta'rifleriyle ma'rûf olan Alim oğlu Hâfız Mehmed bin Mustafa meclis-i şer'-i şerîf-i enverde teb'â-yı devlet-i âlîyyenin Rum milleti nisvânından şahs-ı mu'arrefe olan işbu hâmiletü'l-râkîm Elena binti İlyas mahzârında...” denilerek, muhtardan alınan bu belge ile Hafız Mehmed, ağaçlı ve ağaçsız bir kıt'a bağını Rum milletinden İlyas kızı Elene'ya satmaktadır.⁴⁸⁸ Burada dikkati çeken bir başka özellik de bir Rum kadının vekili olmadan direkt satışı kendinin yapmasıdır. Bu durum Müslüman kadınları için de geçerlidir. Nitekim, 22 Mayıs 1866 tarihli bir belgede, Çelebiler mahallesinde bulunan Ali Beğ kızı Râbi'a Hâtûn, Rum milletinden İstavri'ye dükkân ve kahvehanesini 3900 guruşa satmaktadır.⁴⁸⁹

Çalışmış olduğumuz sicilde bu şekilde kadınların dahil olduğu pek çok mülk-alım satımı bulunmaktadır. Bütün bu kayıtlar, kadınların kendilerine mülk edinip, onları rahatça alıp sattıklarını bir nev'i ticarete bulduklarını göstermesi bakımından oldukça önemlidir. Üstelik kadınlar bu satışlarda vekil tayin etme hakları bulunmakta iken etmeden kendileri bizzat bu işlemlerini gerçekleştirmişlerdir. Bu durum kadınların aktif

⁴⁸⁷ İŞS., 191/2-2.

⁴⁸⁸ İŞS., 191/83-2.

⁴⁸⁹ İŞS., 191/19-1.

olarak ekonomik olaylarda bulunduğunu göstermesi bakımından önemlidir. Yani sanıldığı gibi, Osmanlı Devleti'nde kadın hep erkeğin arkasında ikinci planda bulunmamaktadır.

Buna birkaç örnek daha verecek olursak, 1 Ekim 1866 tarihli belgede,⁴⁹⁰ Sav köyünde ikâmet eden Ali kızı Ümmü Gülsüm, Hüseyin oğlu Ali'ye köyde bulunan arsasını 220 guruşa satmaktadır. 8 Ekim 1866 tarihli kayıta da, Emre mahallesinde sâkin Rum milletinden Agob oğlu İlyas, yine aynı milletten olan Elene'ya fevkanî bir oda ve bir mikdar avlusu bulunan evini 8000 guruşa satmaktadır.⁴⁹¹ Yine karşılıklı kadınların yapmış olduğu alım-satımlar mevcuttur. Mesela, 25 Ekim 1866 tarihli kayıta,⁴⁹² Cedit mahallesinde bulunan Â'îşe Hâtûn, yine aynı mahalleden olan Şerife Hâtûn'a tahtanî bir oda ve bir mikdar avlusu bulunan evini 2000 guruşa satmaktadır. 9 Aralık 1866 tarihli belgede ise, Hacı Elfi mahallesinde bulunan Hacı Veli kızı Ümmühan yarım dönüm mikdarı bir kıt'a bağını yine aynı mahallede bulunan Hadice'ye 1000 guruşa satmaktadır.⁴⁹³ Bu şekilde kadınların bizzat yapmış olduğu satışlar çalışmış olduğumuz 191 numaralı Isparta şer'iyeye sicilinde bolca bulunmaktadır. Zira, alım-satım işlemleri ile ilgili 53 belgeden 18'i bu niteliktedir. Bu da satışların %33'ünü içermektedir ki, bu da bu konunun önemini ortaya koymaktadır.

Sonuç olarak diyebiliriz ki, çalıştığımız dönemde Isparta kazası'nda yapılan mülk alım-satımları Müslüman ve gayr-i müslimler arasında dönemin şartlarına göre – ki önceki bölümlerde de değindiğimiz üzere, Osmanlı içerisindeki pek çok etnik grubun bağımsızlık istediği bir zamanda-, oldukça sağlıklı bir ilişki olduğunu göstermektedir. Bu yapılan alım-satımlarda gayet nettir. Yine, bu alım-satımlar kadınların da mülk edinme ve ticarî hayatta aktif rol almasını bize göstermesi bakımından oldukça önemlidir. Bu durum Osmanlı toplumunda kadına verilen önemi ve kadının hukukî statüsünü ortaya koyması açısından önemlidir.

⁴⁹⁰ İŞS., 191/120-2.

⁴⁹¹ İŞS., 191/108-2.

⁴⁹² İŞS., 191/140-5.

⁴⁹³ İŞS., 191/145-2.

4.2 Mülkiyet Anlaşmazlıkları

Çalışmış olduğumuz 191 numaralı Isparta şer'iyeye sicilinde karşılaştığımız mülkiyet anlaşmazlıkları, genellikle bugünde insanlar arasında yaşanan tarla ya da ev sınır anlaşmazlıkları ile ilgilidir. Bu anlaşmazlıklarda genellikle taraflardan biri diğerinin evine ya da tarlasına fazladan duvar çekmekte yani işgal etmektedir. Mesela; 3 Temmuz 1866 tarihli bir belge, Temel mahallesinde bulunan Rum milletinden Hacı Ligori ile yine Rum milletinden olan Helvacı Herlboz arasındaki ev sınır anlaşmazlığı bu niteliktedir. Buna göre, Hacı Ligori Herlboz ile evinin garb tarafında müşterek avluları olduğunu, bu avludan Herlboz'un beş karış miktarda avlusuna girdiğini yani haksız yere işgal ettiğini söyleyerek dava etmiştir. Mahkeme iki tarafı bu konuda anlaşmaya vardırılmış ve duvarı Herlboz'un kendi evine doğru çekip komşusunun sınırına girmemesi konusunda tenbihlemiştir.⁴⁹⁴ Yine 4 Temmuz 1866 tarihli kayıta,⁴⁹⁵ Çarşı mahallesinde bulunan Rum milletinden Basmacı Minya tarlasının bir buçuk dönümüne Mehmed oğlu Hacı Mestan'ın arpa ekerek sahiplendiğini söylemiş ve onu dava etmiştir. Bunun üzerine Hacı Mestan mahkemede buna itiraz etmiş; hatta, tarlanın kendisinin olduğunu şahitlerle ispatlamış ve mahkeme Minya'nın davasını düşürmüştür.

Bu gibi mülkiyet anlaşmazlıklarından başka, miras sonucu kalan bazı tarlaların zamanla kullanılmadığı için başka kişiler tarafından sahiplenilip fuzûli işgali konusunda mahkemeye gelen şikayetler bulunmaktadır. 7 Ekim 1866 tarihli kayıta,⁴⁹⁶ Ağlasun kazasına tabi Mamat köyünde sâkin iken vefat eden Hüseyin oğlu Hüseyin'in vârisleri; oğlu Hüseyin kızları Havva, Â'îşe, Fahriye ve Hadice kendilerine babalarından kalan on altı dönüm miktarı tarlanın bir kısmını, Süleyman oğlu Hüseyin'in haksız yere zaptettiğini söyleyerek dava etmişlerdir. Mahkeme de bu konuda Hüseyin'i tenbihlemiştir. Bu türden kayıtlar sicilde ziyadesiyle vardır. Bir kayıta yine bu şekilde miras sonucunda kardeşler arası bir anlaşmazlığı konu edinmektedir. 27 Eylül 1866'daki belgede, Hacı Elfi mahallesinde ikâmet eden Hüseyin kızı Â'îşe kardeşi ile birlikte kendilerine babalarından kalan iki oda ve bir kileri bulunan evin, kardeşi Mehmed tarafından fuzûli zapt edildiğini söyleyerek mahkemeye şikayette

⁴⁹⁴ İŞS., 191/54-2.

⁴⁹⁵ İŞS., 191/53-1.

⁴⁹⁶ İŞS., 191/144-3.

bulunmuştur. Ancak, mahkemede Mehmed durumu Mercan oğlu Hasan şahitliğinde ispatlamış, babasının ölmeden önce evi kendisine bıraktığını söylemiştir.⁴⁹⁷

Yine bu gibi fuzûli zabt şeklindeki davalara başka kayıtlarda da rastlanmıştır. Mesela; 11 Mayıs 1866 tarihli kayıta, Tekye mahallesinde bulunan Abdullah oğlu İsmail ağa uzak bir diyara giderken tahtanî üç oda ve bir mikdar müştemil arsasının gözetmesi için Hüseyin oğlu Hasan’a emanet ettiğini, ancak kendisi geldiği hâlde hâlâ daha Hasan’ın mülkünü fuzûli zabtettiğini söyleyerek dava etmiştir. Hasan ise, gitmeden önce İsmail ağa’nın kendisine 5200 guruşa sattığını söyleyip şahitler huzurunda ispat etmiştir. Bunun üzerine dava Hasan lehine sonuçlanmıştır.⁴⁹⁸

5. Borç-Alacak Davaları

Çalıştığımız 191 numaralı Isparta şer‘iyye sicilinde borç-alacak ilişkileri ile ilgili belge oldukça fazladır. Zira bu konu ile ilgili 93 kayıt bulunmaktadır. Bu gibi davalar genellikle doğal olarak insanların birbirleriyle alış-verişlerinden kaynaklanmış, alacağını alamayan insanlar haklarını almak için mahkemeye başvurmuşlardır. Çalışmamızda geçen borç-alacak ilişkilerinin nitelikleri birbirinden farklıdır. Bunlar; deyn temessükünden olan, bazı satışlardan kaynaklanan, hizmet bedelinin verilmemesi sonucunda oluşan, pek çok zarar tazmini ve miras sonrasında vârisler arasında oluşan borç-alacakları şeklindedir.

Çalışmamızda yukarıda sayılanların içerisinde direkt olarak deyn temessükleri ya da deyn tahvilleri (borç senedleri) verilerek oluşan borç ve alacaklar çoğunluğu teşkil etmektedir. Gerçekten, sadece 58 kayıt bu şekildedir. Bunların hepsine burada değinmek mümkün olmadığı için buradakilerin içerisinde birkaç örnek vermekle yetineceğiz. 23 Nisan 1866 tarihli bir kayıta,⁴⁹⁹ “İskender mahallesinde sâkin işbu bâisü’l-i’lâm Hacı Hâfız Mehmed bin Hacı Hüseyin medine-i mezbûr meclisine mâ’kûd meclis-i şer‘imizde Hüseyin bin Abdullâh nâm kimesne muvâcehesinde yedimde olub meclis-i şer‘ide mu‘ayene ve kıra’at olunan deyn tahvili nâlık olduğu üzere mezbûr Hüseyin zimmetinde cihet-i karz-ı şer‘iden bin ikiyüz guruş alacak hakkım olmağla hâlen taleb iderüm deyu...” diyerek, mahkemeye başvurmuştur. Mahkemede borcunun itiraf eden Hüseyin, 1200 guruş borcunu Hâfız Mehmed’e ödeyeceğini ifade etmiştir.

⁴⁹⁷ İŞS., 191/107-4.

⁴⁹⁸ İŞS., 191/11-1.

⁴⁹⁹ İŞS., 191/2-1.

Diğer 57 kayıta da borç-alacak ilişkileri hep bu şekilde işlemektedir. Ancak, borç senedi denilince akla faiz gelmektedir. Buna bu dönemde Isparta kazası'nda da rastlanmaktadır. 9 Ağustos 1866 tarihli belgede,⁵⁰⁰ Temel mahallesinde oturan ve Rum milletinden olan Hacı Hristo, Kiryako'ya 1590 guruş borç para verdiğini söylemektedir. Kiryako ise, borcunun 1350 guruş olduğunu belirtmektedir. Bu yüzden Hristo'nun faizle para verdiği açıkça belli olmaktadır. Yine 11 Haziran 1866 tarihli kayıta⁵⁰¹ da, Uluborlu kazasına tabi Samanlar mahallesi'nde bulunan Ahmed oğlu Berber Ali Rum milletinden Totri'de 1800 guruş alacağı bulunduğunu ifade etmektedir. Totri ise, bu durumu inkâr edip 1400 guruş borcu olduğunu söylemektedir. Bu durum da açıkça Berber Ali'nin faiz karşılığında borç para vererek parasını değerlendirdiğini göstermektedir.

Bir İslâm Devleti olan Osmanlı Devleti'nde bu şekilde faiz görülmesi ilginçtir. Çünkü, faiz İslamiyette yasaktır. Ancak faizin Osmanlı'da önemli bir yer tuttuğu hatta buna karşı toplumda günah yönünden en küçük bir tepkinin gösterilmediği görülmektedir. Bu yüzden de Osmanlı toplumu içerisinde özellikle yüksek fiyatlarla faiz veren insanlar bulunmaktadır. Bunlar verdikleri para karşılığında resmî bir sözleşme yapmak istediklerinde devletin fermanla belirlediği %15'lik faiz fiyatına razı gelmeyerek kendi belirledikleri (%20 ve %30'dan başlayan) faizi borçlusuna yüklemek için, mahkemede borçluya satılmış gibi gösterilen kumaş, çuha, kaftan gibi şeylerin değerlerini sicile kaydettirmişlerdir.⁵⁰² Nitekim, buna çalıştığımız 191 numaralı Isparta şer'iyeye sicilindeki 28 Temmuz 1866 tarihli bir kayıt örnek gösterebiliriz.⁵⁰³ Bu kayıta, Davut oğlu Ahmed, on aylığına Ömer Çavuş'a toplam 340 guruş borç para ile ek olarak bir aded çuka sırma ve bir aded sırmalı ântâne ve bir aded Şam kutnû anterî ve bir beyaz havlu verdiğini söyleyerek bunlarında bedelini istemektedir. Ömer Çavuş da borcunun itiraf edip ödeyeceğini belirtmiştir. Kayıta geçen, bir aded çuka sırma ve bir aded sırmalı ântâne ve bir aded Şam kutnû anterî ve bir beyaz havlu değeri borcun yanına ek olarak verilen faizdir. Yani alacaklı şahıs borcu verirken peşinen faizini de koymakta, borçlu şahıs da bunu kabul ederek parayı almaktadır. Yine 20 Temmuz 1866 tarihli belgede de⁵⁰⁴, Debbaghane mahallesinde ikâmet eden Hacı Ahmed oğlu Hacı Abdullah,

⁵⁰⁰ İSS., 191/79-1.

⁵⁰¹ İSS., 191/142-3.

⁵⁰² Mustafa Akdağ, *a.g.e.*, s. 539-541.

⁵⁰³ İSS., 191/184-2.

⁵⁰⁴ İSS., 191/62-2.

Yalvaç kazası ahâlisinden olan Hacı Süleyman oğlu Hacı Abdülbaki'ye 1240 guruş borç vermekle birlikte, beş top da citârî verdiğini yani Abdülbaki'nin kendisine 1540 guruş borcu olduğunu söylemektedir. Burada Hacı Abdullah tıpkı açıkladığımız gibi, citârî isimli ipekli kumaşı Hacı Abdülbaki'ye sattığını söyleyip onun da değerini istemiştir. Fakat ortada böyle bir kumaş bulunmamaktadır, kumaş değeri denilen para faizdir.

Bu gibi örneklere sicilimizde rastlandığı gibi hinta, nebat, pamuk, saman, at ve tarla, bağ-bağçe gibi bazı satışlardan kaynaklanan borç-alacak ilişkileri de bulunmaktadır. Mesela, 7 Ekim 1866 tarihli belgede,⁵⁰⁵ Rum milletinden Stefan Ezmire'ye vermiş at ve tarladan dolayı kendisine olan borcunu ödemediğini söyleyerek davada bulunmuştur. Ezmire de borcunu bir an önce kapatacağını ifade etmiştir. 5 Ekim 1866 tarihli kayıta⁵⁰⁶ ise, Uluborlu kazasının Samanlar mahallesinde bulunan Ömer Çavuş, bu belgenin kayıtlı olduğu tarihten kırk gün önce Rum milletinden Kosdi'ye 9921 guruş değerinde toplam 55 vukkiye pamuk satmış; ancak, hâlâ daha karşılığını alamadığı için mahkemeye başvurmuştur. Kosdi ise, Senikendli Molla Hasan'da alacağı olduğunu fakat Hasan vefat ettiği için bu borcun bu kadar uzadığını söylemiştir.

16 Temmuz 1866 tarihli belgede,⁵⁰⁷ ilginç bir alım karşılığı borçlanmadır. Gerçekten, bu borçlanma evân-ı nühâsiye karşılığıdır. Önceki bölümlerde bahsettiğimiz üzere evân-ı nühâsiye denilen mutfaktaki bakır kap-kacaklar zenginliğin de göstergesidir. Olmasa böyle bir borçlanmaya da sebep olmaz diye düşünüyoruz. Adı geçen belgede, Doğancı mahallesinde bulunan Şerife Hâtûn'un borcu karşılığında, Ali oğlu Hacı Yakub kadının evindeki toplamda 1050 guruş kıymetli avân-ı nühasını almıştır. Durumu mahkemeye götüren Şerife Hâtûn'a karşılık, Hacı Yakub aslında Hâtûn'a 32 adet davar sattığını kendisine 1120 guruş borcu olduğunu bu yüzden borcunu bu şekilde aldığını söylemiş ve şahitlerle ispatlamıştır. Bunun üzerine mahkeme Hacı Yakub lehine karar vermiştir. Aslında bu örneği, bugünkü haciz sistemine benzetebiliriz. Zira, bugünde bir borçlu borcunu ödeyemediğinde evine bu şekilde haciz gelip borcuna karşılık eşyalarını almaktadır.

Yine çalışmamızda, bağ-bağçe satışından kaynaklanan borç-alacak ilişkileri bulunmaktadır. Nitekim, 2 Eylül 1866 tarihli kayıta,⁵⁰⁸ Doğancı mahallesinde bulunan

⁵⁰⁵ İŞS., 191/143-4.

⁵⁰⁶ İŞS., 191/142-3.

⁵⁰⁷ İŞS., 191/59-3.

⁵⁰⁸ İŞS., 191/93-1.

Mehmed oğlu Ahmed, bağçe sattığı İbrahima ağa'dan karşılığını alamamış, bu yüzden hakkını almak için mahkemeye başvurmuştur. Çalışmamızda, bu şekilde bulunan kayıtlar dışında birtakım borçların bağ, bağçe ya da ev ile kapatıldığı görülmektedir. 15 Ağustos 1866 tarihli kayıta,⁵⁰⁹ Cedit mahallesinde bulunan ve Rum milletinden olan Sava, Herlboz'a vermiş olduğu 45000 guruş alacak hakkını almak için mahkemeye başvuruda bulunmuştur. Herlboz da borcu karşılığında Sava'ya fevkanî iki oda ve bir matbah ve arkasında bir mikdar bağçesi bulunan evi ile Kumlar mahalinde bulunan sekiz adım mikdarı bir kıt'a bağını vermiştir.

2 Ocak 1867 tarihli kayıta⁵¹⁰ ise, tarla kirası karşılığında tarlada yetiştirilen bazı ürünlerin verildiği görülmektedir. Gerçekten, Isparta eşrafından Abdullah Beğ'in tarlasını kiralayan kişi Abdullah oğlu Süleyman Beğ'dir. Abdullah Beğ, Süleyman'ın tarla kirası karşılığında vermesi gereken yigirmi yedi kile hinta ve on altı kile burçak ve dokuz kile yulaf ve üç buçuk kile mısır ve bir buçuk kile haşhaş ve üç çeki afyonu vermediğini söyleyerek mahkemeye başvuruda bulunmuştur. Süleyman da bütün geçen gıdaları Abdullah Beğ'e eda edeceğini ifade etmiştir.

Bu gibi borç-alacak ilişkileri dışında bazı çalışanların emeğinin karşılığını çalıştıkları kişilerden alamadığı görülmektedir. Nitekim, 1 Haziran 1866 tarihli kayıta,⁵¹¹ Isparta'nın Lağos köyünde bulunan Mustafa oğlu Süleyman, köyün İmamı Halil efendi'ye bir buçuk sene rençberlik (amele, ırgat, çiftçilik) yaptığını 60 guruş alacağı kaldığını söylemiştir. Bunun üzerine Halil efendi'ye borcunu ödemesi konusunda tenbihte bulunulmuştur. 11 Haziran 1866 belgede ise,⁵¹² Yaylazâde mahallesinde bulunan Said oğlu Ahmed, Rum milletinden Dimitri hizmetinde çalışmış toplamda Dimitri'den 430 guruş alacağı olduğunu belirtmiştir. Mahkeme ise, bu konuda Dimitri'ye tenbihte bulunmuştur.

Bazen ise bu gibi borçlanmaları direkt muhatab ödemeyince borca kefil olan kişinin ödediği görülmektedir. Örneğin 31 Ekim 1866 tarihli belgede,⁵¹³ aslen Niğde kazası'nda ikâmet etmekle birlikte Isparta'da bulunan ve Rum milletinden olan Hoca Yevakim, Isparta'da ikâmet eden ve bu kazanın tüccarlarından olan Hoca Eyle'den toplam 78903 guruş borç almıştır. Isparta'nın Çavuş mahallesinde ikâmet eden ve Rum

⁵⁰⁹ İŞS., 191/98-1.

⁵¹⁰ İŞS., 191/153-3.

⁵¹¹ İŞS., 191/27-2.

⁵¹² İŞS., 191/31-4.

⁵¹³ İŞS., 191/128-1.

milletinden olan Bandeli de Yevakim'e kefil olmuştur. İşte, Yevakim'den bu parayı alamayan tüccar Eyle bu borcu kefilinden almak için davada bulunmuştur. Rakamın bu kadar yüksek olması da bizi tüccar Eyle'nin yine faiz karşılığı para verdiği konusunda düşündürmektedir.

Öte yandan, baba ya da annelerinin vefat etmesiyle küçük yaşta yetim ve öksüz kalan çocuklara vasi tayin edildiğine önceki bölümlerde değinmiştik. Çalışmada bu çocukların büyüyünce haklarını kendileri işletebilmek için vekillerinden istedikleri görülmektedir. Çalıştığımız 191 numaralı Isparta şer'iyeye sicilinde de bu türden örneklere rastlanmaktadır. Örneğin; 4 Eylül 1866 tarihli kayda göre,⁵¹⁴ Çavuş mahallesinde ikâmet eden ve Rum milletinden olan iki kardeş, vekilleri Natros ve Lanos'u dava etmişlerdir. Bu konuda vekillere tenbihte bulunulmuştur. 1 Mayıs 1866 tarihli kayıt ise,⁵¹⁵ bu konuda örnek vermek açısından daha açıktır. Buna göre, Isparta'nın Rum mahallesi sâkinlerinden olan Beste ve Estelya babalarından kalan haklarını kullanabilmek için vekilleri enişterleri Manuel'i dava etmişlerdir. Beste eniştesinden 1400 guruş, Estelya 1000 guruş olmak üzere toplamda 2400 guruş alacakları olduğunu belirtmişlerdir.

Bu gibi kayıtlar dışında miras yüzünden kaynaklanan borç-alacak ilişkileri de bulunmaktadır. Meslela; 3 Mayıs 1866 tarihli belgede,⁵¹⁶ İbrahim kızı Zeyneb kardeşi Süleyman'ı dava etmiştir. Çünkü, Süleyman babalarından kendilerine kalan on üç dönüm mikdarı bir kıt'a tarlayı Hacı İsmail ağa'ya satmış ve bu satışta bulunan Zeyneb'in payını vermemiştir.

Ayrıca, çalışmamızda geçen bir kayıta diğerlerinden farklıdır. Buna göre; 11 Temmuz 1866 tarihli belgede,⁵¹⁷ Ağlasun kazasına tabi Hemak köyünde bulunan Osman Ali davarını ücret ile gözeten Hüseyin oğlu Mustafa'nın 14 adet davarından 3 adetini helâk ettiğini bu yüzden zararını tazmin etmesini istemektedir.

Sonuç olarak diyebiliriz ki; Isparta kazası'nda 1865-1867 yılları arasında toplumdaki bütün borç-alacak ilişkilerinin mahiyetleri aslında günümüzden pek de farklı olmamıştır. Aslında sistem tıpkı bugünkü gibi işlemiştir. Zira, şimdi de borçlu

⁵¹⁴ İSS., 191/99-1.

⁵¹⁵ İSS., 191/3-2.

⁵¹⁶ İSS., 191/19-2.

⁵¹⁷ İSS., 191/59-1.

borcunu ödemediğinde borç kefile kalmakta, borcunun ödeyemeyen borçlunun evine haciz gelip evdeki eşyaları götürmekte ve bugün de tıpkı Osmanlı'daki gibi günah da olsa faiz sistemi insanlar arasındaki borçlanmalarda işlemektedir. Demek ki her konuda olduğu gibi bugün günlük hayatta uyguladığımız pek çok sistemin de bir temeli vardır ve bu temel genellikle hep Osmanlı Devleti'ne dayanmaktadır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Belge Özetleri

SAYFA 1

BELGE NO: 1

1282 senesinde Isparta kazası naibliğine Mevlâna Es-Seyyid Hasan'ın atanması hakkındadır.

BELGE NO: 2

Medine-i Isparta mahallâtından Keçeci mahallesinde sâkin Hacı İsmail oğlu Saraczâde Süleyman ağanın, Elkas oğlu Bandeliye mülkü olan evinin satımı hakkındadır.

BELGE NO: 3

Medine-i Isparta mahallâtından Yaylazâde mahallesinde sâkin Zenci Abdullâh oğlu Abdullâh'ın, Ömer kızı Emine ile nikâh akdini içermektedir.

SAYFA 2

BELGE NO: 1

Medine-i Isparta mahallâtından İskender mahallesinde sâkin Hacı Hüseyin oğlu Hacı Hâfız Mehmed ile Abdullâh oğlu Hüseyin arasındaki alacak davası hakkındadır.

BELGE NO: 2

Medine-i Isparta mahallâtından Sülü beğ mahallesinde sâkin Ömer oğlu Mehmed ile Ermeni milletinden Nikola oğlu Matyos arasındaki bir kıt'a yoncalık satımını içermektedir.

BELGE NO: 3

Medine-i Isparta mahallâtından Yaylazâde mahallesinde sâkin İsmail oğlu Mûsa ile Hacı Mehmed arasındaki borç-alacak ilişkisi hakkındadır.

BELGE NO: 4

Isparta'ya bağlı Eğirdir'in Kal'â mahallesinde sâkin Hasan oğlu Mehmed ile Çal kazasına tâbi' Gümicine karyesinde sâkin Rum milletinden Vasili arasındaki ticaretden doğan borç-alacak ilişkisi hakkındadır.

SAYFA 3

BELGE NO: 1

Isparta'ya tâbi' Ali karyesinde sâkin Mustafa kızı Emine ile Yusuf oğlu Hüseyin'in boşanma davaları hakkındadır.

BELGE NO: 2

Isparta'ya tâbi' Rum mahallesi sâkinlerinden Beste ve Estelya ile Manuel arasındaki borç hakkındadır.

BELGE NO: 3

Isparta'ya tâbi' Gölbaşı çiftliğinde sâkin Abdullâh kızı Emine'nin kendisine kötü davranan tekdîr ve ta'zîr iden kocası Halil'i şikayetini içeren dava hakkındadır.

BELGE NO: 4

Isparta'nın Fazlullâh mahallesinde sâkin Hasan kızı Â'îşe ile Ali karyesinde bulunan Ca'fer oğlu Abdullâh arasında hayvan alım-satımındaki anlaşmazlıktan doğan dava hakkındadır.

SAYFA 4

BELGE NO: 1

Isparta'da oturan Rum milletinden Hâce Betraki ile Yevânî arasındaki borç-alacak davasını içermektedir.

BELGE NO: 2

Isparta'ya tâbi' Sav karyesinde sâkin Veli kızı Â'îşe'nin kendisine kötü davranıp, tekdîr ve ta'zîr iden kocası Mehmed Ali'yi şikayetini içeren davası hakkındadır.

BELGE NO: 3

Isparta'nın Keçeci mahallesinden Ahmed oğlu Mehmed efendi ile Mehmed kızı Fâtıma arasındaki ev satımı hakkındadır.

BELGE NO: 4

Burdur'dan Zenci Abdullâh oğlu Sa'id ile Rum milletinden Seyradi oğlu Herlboz arasındaki borç-alacak davası hakkındadır.

SAYFA 5

BELGE NO: 1

Isparta'ya bağlı İncir kazasına tâbi' Kestel karyesinde göçebe Sarı Keçili aşiretinden Hacı Mûsa oğlu İsmail ile yine aynı aşiretten Mestan oğlu İbrahim ile İsmail oğlu İbrahim arasındaki kavga ve darbe; ve bundan dolayı Hacı Mûsa oğlu İsmail'in her iki İbrahim'den şikayetini içeren dava hakkındadır.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Çelebiler mahallesinde bulunan Rum milletinden Atnas oğlu Vasili ile İbrâhim ağa ve Hüseyin ağa ve Hacı Hâfız Mehmed İzzet efendi ve Hacı Âli Efendi ve Mi'marbaşı Salih Usta ve âzâdan Hacı Elena ve İstefani arasındaki arsa anlaşmazlığı ile ilgili dava hakkındadır.

SAYFA 6**BELGE NO: 1**

Isparta mahallâtından Hacı Elfi mahallesinde sâkin Veleddin kızı Hânım'ın kendisine kötü davranan tekdîr ve ta'zîr iden, mehr-i mü'eccel ve mu'accelini vermeyen, kocası Mehmed oğlu Mustafa hakkındaki şikayetini içeren dava hakkındadır.

BELGE NO: 2

Isparta mahallâtından Germiyan mahallesinde sâkin Hasan oğlu Hacı Mehmed Ali ile Hasan oğlu Hüseyin arasındaki borç-alacak davası hakkındadır.

BELGE NO: 3

Isparta'nın Yenice mahallesinde sâkin Hacı Hüseyin kızı Şerîfe'nin bir evlek miktarı arsasını sattığına dair belgedir.

BELGE NO: 4

Isparta'nın Yenice mahallesinde sâkin Hüseyin oğlu Mehmed, Çelebi ve Osman'ın arsalarını satmaları hakkındadır.

SAYFA 7**BELGE NO: 1**

Isparta sancağına muzâf Yalvaç kazasına tâbi' Erkenez karyesi'nden Hatab Mehmed Efendi bin Mehmed ve Mehmed bin Abdullâh ve Mollası bin İsmail ve Betal oğlu İbrâhim bin Abdullâh ve Ahmedî-yi Mustafa ve Molla Ahmed bin Hasan ve Kuyucuk kariyesinden Molla Osman bin Mehmed ve Bekir bin Ömer ve Mustafa bin Ömer ve Mehmed bin Abdullâh ve Ali bin Ali ve Süleymân bin Lütfullâh ve Râşid Efendi bin Ebûbekir ve Mustafa bin Mustafa ve Hacı Osman Efendi bin Osman Güle Gülmi karyesi yakınında bulunan Karahane denilen yerde odun ve kereste toplarken; Güle Gülmi karyesi ahâlisinin müdahaleleri ile karşılaştıklarını, halbûki bu işi devletin izniyle yaptıklarını; bu yüzden karşı çıkan bu karyenin müdahalelerinin önlenmesini istemektedirler.

SAYFA 8

BELGE NO: 1

Eğirdir kazasının a'şârı yüzünden Hasan ağa'nın Mehmed ağa'yı da'va etmesi hakkındadır. Mehmed ağa'dan borcunun ödenmesini istemektedir.

BELGE NO: 2

Isparta sancağına muzâf Keçiborlu kazasına tâbi' Senir karyesi civarında göçebe Kuşçu aşiretinden Hacı Mehmed oğlu Kuşçu Hasan Ali'nin tûfengini, Yusuf'un emriyle Mehmed ve Durmuş isimli kimselerin gasb ettiğine dair vesikadır.

SAYFA 9

BELGE NO: 1

Evkâf nezâretinin emirnamesi gereğince, Isparta sancağına bağlı, Uluborlu kazasından Ahi Muhiddin vakfından Devlet hazinesine kalan tarlanın satışı hakkındadır.

BELGE NO: 2

Isparta sancağına bağlı, Keçiborlu kazasına tâbi', Senir karyesi civarında göçebe yaşayan Kuşçu aşiretinden Hacı Yusuf oğlu Halil ve beraberinde birkaç kişinin, aynı aşiretten Hacı Yusuf'un haksız yere paralarını ve birkaç eşyalarını alıp geri vermediğine dair, Hacı Yusuf'a da'va açtıklarına dair belgedir.

SAYFA 10

BELGE NO: 1

Isparta eşrafından Hüseyin ağa'nın oğlu Şeyh Âlizâde Osman efendi'nin, Marko oğlu Ligori'den alacağını talep ettiğine dair vesikadır.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Gönen kazasından Hamam mahallesinden, Mehmed oğlu Abdullahın oğlu Veleddin'e bütün mallarını bıraktığına dair vesikadır.

BELGE NO: 3

Isparta'da Hoca-zâde mahallesi eşrafından Hasan Beğ oğlu Abdullah beğ'in yoncalığını sekiz bin guruşa Molla Hüseyin oğlu Osman efendiye sattığı hakkındadır.

BELGE NO: 4

Isparta'nın Hacı İvaz mahallesinde oturan Süleyman kızı Havva, kocası Hüseyin oğlu Hasan'ı nafakasını vermediği için da'va etmektedir.

SAYFA 11

BELGE NO: 1

Isparta'nın Tekye mahallesinde sâkin Abdullah oğlu İsmail ağa başka bir memlekete gider iken bir mikdar bağçeli müştemil arsasını Hüseyin oğlu Hasan'a tenbîh etmiş, bakmasını istemiştir. Ancak, İsmail ağa geldiğinde arsasının Hasan tarafından sahiplenildiğini söylemektedir, Hasan ağa ise arsayı gitmeden önce İsmail ağanın kendisine beş bin iki yüz guruş bedel ile sattığını ifade etmektedir. İşte, bu belgede, İsmail ağa'nın anlattığımız sebepten dolayı, Hasan ağa'yı da'va etmesi hakkındadır.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Evran mahallesinde sâkin iken vefat iden Hacı Ömer'in kızı Nazife'nin terekesini bildirmektedir.

SAYFA 12

BELGE NO: 1

Isparta'nın Evran mahallesinde sâkin Hacı Ömer kızı Nazife'nin vefat etmesiyle, oğlu Mehmed Ali'ye, Hacı Mustafa oğlu Hacı Osman'ın vasî tayin edilmesi hakkındadır.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Germiyan mahallesinde sâkin iken vefat iden Abdullah oğlu Osman'ın çocuklarına, ayrılmış olduğu eşi Şerîfe'nin vasi tayin edildiği; ancak, Şerîfe'nin de vefat etmesiyle bu çocuklara Tabalzâde Süleyman efendinin vasi tayin edilmesi; fakat, bu vasiliğin daha sonra reşîd olan büyük kız Fâtıma'ya aktarılması hakkındadır.

BELGE NO: 3

Isparta'nın Temel mahallesinde bulunan Yâni'nin kızı Yesmaniye ve oğlu Yorgi'nin, Kiryako oğlu Betrâkî hizmetinde çalıştıkları ve bir kısım hizmet bedellerini Betrâkîden alamadıkları hakkında Yesmaniye'nin vekili Hafız Süleyman'ın Betrâkî'ye da'va açması hakkındadır.

SAYFA 13

BELGE NO: 1

Isparta'nın Temel mahallesinde oturan Burdan'ın mirasının zevcesi Ordukiye ve çocukları Hristo, Burma ve Yesmaniye ve Polidce ve Nurine ve Andiye arasında

paylaşımı ve yine bu mirasdan kalan dükkânın ortak kararla satışını ve paylaşımı bulunmaktadır.

SAYFA 14

BELGE NO:1

Isparta'da Karaağaç mahallesinde sâkin Ali kızı Â'îşe'nin, İbrahim'in zevcesi olan büyük kızı Şerife'ye arsasını satışı hakkındadır.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Hoca-zâde mahallesinde sâkin Abdullah oğlu Ömer'in dükkânını, Yordan oğlu İstavri'ye satışı hakkındadır.

BELGE NO: 3

Isparta'nın Hacı Elfî mahallesinde bulunan Veleddîn kızı Hânım ile Mehmed oğlu Mustafa'nın boşanma davasını içermektedir.

SAYFA 15

BELGE NO: 1

Isparta'nın Çelebiler mahallesinde sâkin Hacı Ahmed oğlu Nuri efendinin, Hacı İbrahim'den olan alacağını tahsil etmek için açtığı dava hakkındadır.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Yenice mahallesinde bulunan Ömer kızı Emine'nin, Hacı Hasan isimli şahısdan penbe, duhan ve merkeb gibi mal ile bir miktar alacağı olduğunu söylemekte; Hacı Hasan ise Emine Hânıma sadece on altı gurus borcu kaldığını söylemektedir. İşte, belge de bu konuda anlaşmazlığı konu edinen bir davayı içermektedir.

BELGE NO: 3

Hacı Hafız Mehmed efendinin, müvekkili olduğu Isparta eşrâfından olan Hacı Mehmed'in, Hacı Halil ağa'daki borcunu talep eden davasını içermektedir.

BELGE NO: 4

Nezâret-i evkâf-ı hümâyun'a bağlı Isparta'daki Abdi paşa medresesinin tevliyet görevini Es-Seyyid Mustafa efendi yapar iken; Mustafa efendinin vefat etmesiyle bu görevin, büyük oğlu Abdülhamid efendiye verilmesi, ancak, Abdülhamid'in küçük kardeşi İbrahim Edhem'in reşid olmasıyla tevliyet görevinin Abdülhamid ve İbrahim Edhem arasında müştereken yürütülmesi hakkındadır.

SAYFA 16

BELGE NO: 1

Isparta'nın Debbağhâne mahallesinde sâkin Hacı Süleyman oğlu Hasan efendinin, Halil ağa'daki borcunu tahsil etmek için açtığı dava hakkındadır.

BELGE NO:2

Isparta'nın Ağlasun kazasının Sakarca mahallesinden İbrahim kızı Zeyneb'in, babası öldükten sonra, babasının arsalarının, kardeşi Süleyman tarafından haksızca kendi üzerine alındığı, bu konunun çözüme kavuşturulması hakkında açtığı dava hakkındadır.

BELGE NO: 3

Isparta'nın Lağos köyünde bulunan Mestan kızı Esmâ, kocası Halil efendinin mehr-i mü'ccel ve mu'accel hakkını vermediği hukûk-ı zevciyyete riâyet etmediğini söylemekte dava etmektedir.

BELGE NO: 4

Isparta'nın Yaylazâde mahallesinde sâkin Zeyneb Hânım vekili Hacı İsmail aracılığıyla, çocuğun babası Yusuf'dan çocuğunun nafakasını istemektedir.

SAYFA 17

BELGE NO: 1

Isparta'nın Sülü Beğ mahallesinde sâkin Mustafa oğlu Osman, Mehmed oğlu Bekir Osman'dan alacağını istemek için dava açmıştır.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Kemer mahallesinde sâkin Rum milletinden Niyako'nun vefat etmesiyle mirasının oğulları Enstas ve Pavlo ve kızı Ensten ve Korkuyine(?) arasında paylaşımını ve yine ondan kalan arsanın satılıp aralarında müştereken bölünmesini içermektedir.

BELGE NO: 3

Isparta'nın Temel mahallesinde Rum milletinden olan Kiryako ve Yorgi ve Yavanî'nin, Bedros ve Danyel'e arsalarını sattığına dair vesikadır.

SAYFA 18

BELGE NO: 1

Isparta'nın Çelebiler mahallesinde bulunan Nureddin efendi ile Hayre Ahmed arasındaki borç-alacak ilişkisini anlatmaktadır.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Yalvaç kazasından Mustafa Ali, Hacı Süleyman'a borç para vermiş, bundan dolayı, iki taraf arasında münakaşa yaşanmış; Ali, alacağı karşısında Hacı Süleyman'dan haşhaş, afyon, camus almış; ancak, inkar etmiş denilmektedir. Bu belge de, bu yüzden, Hacı Süleyman'ın Ali'ye açtığı davayı konu edinmektedir.

SAYFA 19**BELGE NO: 1**

Isparta'nın Çelebiler mahallesinde bulunan Ali beğ kızı Râbi'â Hâtûn'un, Rum milletinden olan Burdan oğlu İstavri'ye dükkan satımı hakkındadır.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Ağlasun kazasından İbrahim kızı Zeyneb, babasından kalan tarlanın kardeşi Süleyman tarafından satıldığını, ancak, kendisinin payını kardeşinin vermediğini söylemekte, kendi hissesine düşen payı istemektedir.

SAYFA 20**BELGE NO: 1**

Isparta'nın Barla kazasından Cami'-i kebir mahallesinden Osman kızı Emine, oğlu Şakir'i Rum milletinden ve cerrah ta'ifesinden olan Yesmaniye'ye tedavi ettirmiş; Şakir, bu tedavi sırasında kendisine bir şey olursa bunun Cerrah Yesmaniye ile ilgisi yoktur diyerek, bir nev'i günümüzdeki ameliyat sözleşmesini yapmaktadır.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Fazlullâh mahallesinde bulunan Mehmed kızı Esmâ'nın vefatı ile Esmâ'da kalan mirasın zevci Mustafa, kızları Fâtıma, Â'îşe, Hadice ve Emine ile erkek karındaşı Ali ile kız karındaşı Fâtıma ve Hadice arasındaki paylaşımı hakkındadır.

SAYFA 21**BELGE NO: 1**

Isparta'nın Rum milletinden Hacı Enstas ile Bezmiye arasındaki borç-alacak ilişkisi hakkındadır.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Cami'-i Atik mahallesinde bulunup vefat eden A'îşe mallarını kardeşi Süleyman'a vesayet etmiş, ancak, Süleyman kardeşinden önce vefat etmiş onun mallarını vasisi de Nasûhzâde Süleyman beğ olarak belirlenmiştir. Nasûhzâde Süleyman Beğ'e vasi olarak ne kadar malın düştüğü hakkındaki vesikadır.

BELGE NO: 3

Isparta'nın Çelebiler mahallesinde bulunan Ali kızı Zeyneb'in vefat etmesiyle mirasının; kızları Şerife, Âdile ve Â'îşe ile erkek kardeşleri Ömer ve İbrahim arasındaki paylaşımını konu edinmektedir.

SAYFA 22

Isparta'nın Çelebiler mahallesinde bulunan Ali kızı Zeyneb'in kassam defteridir.

SAYFA 23

BELGE NO 1

Isparta'nın Yaylazâde mahallesi eşrafından Hacı Muhsin oğlu Mehmed ağa'nın, Mehmed oğlu Emin beğ'e arsa ve dükkan satışını konu edinmektedir.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Yenice mahallesinden Hacı Mehmed oğlu Ali ile Hacı Süleyman oğlu Hacı Hüseyin arasındaki borç-alacak ilişki hakkındadır.

SAYFA 24

BELGE NO: 1

Isparta'nın Yaylazâde mahallesinden Hüseyin efendi ile Ali beğ arasındaki alacak-verecek davası hakkındadır.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Doğancı mahallesinde bulunan Hacı Hüseyin oğlu Hâfız Abdülkadir'in, Mustafa kızı Havva'ya arsa satışı hakkındadır.

BELGE NO: 3

Isparta'nın Hacı İvaz mahallesinden, Hacı Mehmed kızı Â'îşe ile Ahmed oğlu Mehmed arasındaki boşanma davasını içermektedir.

BELGE NO: 4

Isparta'nın Lağos kariyesinden, Mestan kızı Esmâ ile İmam Halil efendi arasındaki evlilik akdinin sona ermesini ve bu evlilikten olan beş yaşındaki Fâtıma'nın dokuz yaşına kadar, dokuz aylık Süleyman'ın ise yedi yaşına kadar anne Esmâ Hâtûnun yanında kalmasına karar verilmiştir. Halil efendinin, hem Esmâ Hâtûnun mehr-i mü'eccel hakkını, hem de çocuklarının nafakalarını sağlaması istenmiştir.

SAYFA 25

BELGE NO: 1

Isparta'nın Uluborlu kazasına tâbi' Senirkend kariyesinden Hacı Süleyman, annesi Fâtîma'dan kendisine kalan arsanın, yine bu köyden olan Ahmed kızı Ummuhân tarafından zabt edildiğini arsanın kendisinin olduğunu söylemekte, Ummuhân'ı dava etmektedir.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Ermeni mahallesinden ve Ermeni milletinden olan Kigork oğlu Akvab'ın vefat etmesiyle, mirası zevci ve oğulları arasında paylaştırılmış; ancak, Kigork'un kızı mirasdan hukûki olarak kendisine düşen payı kardeşleri ve annesinden alamamış, bu yüzden onları dava etmiştir.

SAYFA 26

BELGE NO: 1

Isparta'nın Yaylazâde mahallesinden Osman oğlu Berber Ahmed'in tereke defteridir.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Sülü Beğ mahallesinde bulunan Ahmed'in vefat etmesiyle mirası, zevcesi, oğlu ve kızları arasında paylaştırılmış; bu mirastan kalan evde, Rum milletinden olan Nikola oğlu Bandeli'ye satılmıştır.

SAYFA 27

BELGE NO: 1

Isparta'nın Lağos karyesinde bulunan İbrahim'in Halil efendiden alacağı vardır, belge borç-alacak ilişkisi üzerinedir.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Lağos köyünde bulunan Mustafa oğlu Süleyman, aynı köyün imamı Mehmed oğlu Halil efendi emrinde ücret ile ırgatlık-amelelik yaptığını; fakat, ücretini alamadığını söylemektedir. Halil efendi ise kendisinde bir habbe ve bir akçe dahi alacağı kalmadığını ifade etmektedir. Yani, bu belge de, yine bir nev'î borç-alacak ilişkisinden doğan davayı konu edinmektedir.

BELGE NO: 3

Isparta'nın Ağros kazasına tâbi, Büyük Findos köyünde bulunan Hamza kızı Kerime'nin Hacı İbrahim oğlu Mehmed tarafından tecavüze uğradığına; bundan dolayı, baba Hamza ile kızı Kerime'nin Mehmed'i dava etmelerine dairdir.

BELGE NO: 4

Isparta'nın Lağos karyesinde bulunan Ali oğlu Mustafa Çavuş'un, ağaçlı ve ağaçsız bir kıt'a bağçesini, Mehmed oğlu Ali'ye sattığına dairdir.

SAYFA 28

BELGE NO: 1

Isparta'nın Çelebiler mahallesinde bulunan Hacı Süleyman kızı Hamide, Süleyman oğlu İsmail, Hacı Mehmed oğlu Osman, Osman oğlu Ahmed ve kızı Layiha'nın tarla üzerindeki anlaşmazlığını içermektedir.

SAYFA 29

BELGE NO: 1

Isparta'nın Ermeni mahallesinde oturup Ermeni milletinden olan Karatebek oğlu Nikolas oğlu Serkez'in zevcesi ve çocukları arasında miras paylaşımını ve yine bu şahısdan kalan evinin satışını ve varisler arasında payını içermektedir.

BELGE NO: 2

Hüseyin oğlu Osman'ın, İstati oğlu Ligori'ye acilen ev satışını konu edinen bir hüccettir.

SAYFA 30

BELGE NO: 1

Isparta'nın Cami'-i kebir mahallesinde bulunan Mustafa oğlu Hüseyin oğlu Mustafa'nın tereke defteridir.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Uluborlu kazasına tâbi, Senirkend köyünde bulunan Süleyman oğlu Hacı Hüseyin ile eniştesi İsmail oğlu İbrahim arasında borç-alacak ilişkisi hakkındadır.

BELGE NO: 3

Isparta'nın Uluborlu kazasına tâbi, Senirkend köyünün Şenceller mahallesinde iken vefat iden Abdullah oğlu Hüseyin oğlu Süleyman'ı tereke defteridir.

SAYFA 31

BELGE NO: 1

Isparta'nın Hacı İvaz mahallesinde bulunan Mestan oğlu Mezan, oğluna, Ali isimli şahsı vekil tayin ettiğine dair vesikadır.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Pavlı kazasına tâbi' Beğdili köyünde bulunan Abdullah oğlu Mustafa oğlu Hacı Mehmed ile Hüseyin oğlu Mustafa arasında borç-alacak ilişkisi hakkındadır.

BELGE NO: 3

Isparta'nın Çelebiler mahallesinde bulunan Mahmud ağa oğlu Ali efendi ile Etrali oğlu Hafız Mehmed arasındaki borç-alacak ilişkisi hakkındadır.

BELGE NO: 4

Isparta'nın Yaylazâde mahallesinde bulunan Sa'îd efendi oğlu Ahmed, Rum milletinden Dimitri hizmetinde ücret ile çalışmış, ancak, ücretini alamadığını söylemiştir. Dimitri ise bunu inkâr etmektedir. Belgede, Dimitri ile Ahmed arasındaki borç-alacak ilişkisine dairdir.

BELGE NO: 5

Isparta'nın Çelebiler mahallesinde bulunan Ali efendi ile babası Mahmud ağanın, Etral oğlu Hafız Mehmedle aralarındaki borç-alacak ilişkisi hakkındadır.

SAYFA 32

BELGE NO: 1

Isparta'nın Ermeni mahallesinden olup Ermeni milletinden olan Karabeta ve Makrice ile Etral oğlu Hafız Mehmed arasındaki borç-alacak ilişkisi hakkındadır.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Uluborlu kazasına tâbi' Senirkend köyünün Şeyhler mahallesinde bulunan Ahmed oğlu Berber Ali ile Rum milletinden olan Tatros arasındaki borç-alacak ilişkisine dayanmaktadır.

BELGE NO: 3

Rum milletinden olan Ligori ile Isparta'nın Sülemiş köyünde bulunan Ali oğlu Muhsin arasındaki borç-alacak ilişkisi hakkındadır.

BELGE NO: 4

Isparta'nın Yalvaç kazasından Hacı Süleyman oğlu Hasan ağa'nın aklî dengesinin yerinde olmadığından dolayı, tüm mal varlığını koruması ve kollaması için, Abdullah ağa oğlu Halil ağa'nın vasi tayin edilmesi hakkındadır.

SAYFA 33

BELGE NO: 1

Isparta'nın Temel mahallesinde bulunup, Rum milletinden ve cerrah ta'ifesinden olan Simyon ile hastası olan Meryem arasındaki ilaç ve hasta bakımı hakkındaki anlaşmazlık ve Meryem'in cerrah Simyon'dan verdiği paranın karşılığını alamadığına dair dava açmıştır.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Uluborlu kazasına tâbi Senirkend köyünün Pazar mahallesinde bulunan Ömer oğlu Ahmed evini İsmail kızı Züleyha'nın fuzûli zabt ettiğini söylemekte; Züleyha Hâtûn ise, bu evin sahibi olan Himmet ağa'nın ölmeden önce babası İsmail'e sattığını, kendisine de babasından miras kaldığını söylemekte, bu davayı reddetmektedir.

SAYFA 34

BELGE NO: 1

Isparta'nın Fazlullâh mahallesinde bulunan Abdullah oğlu Süleyman kızı Havva, yine aynı mahalde vefat iden Hacı Hasan'ın babası ile kardeş olduğunu (babalarının Süleyman, dedelerinin Abdullah, annelerinin Esmâ ve doğum yerlerinin aynı olduğunu) iddia etmekte, bunu şahitler ile ispat etmeye çalışmakta ve Hacı Hasan'ın terekesinden kendisine düşen payı istemektedir.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Fazlullâh mahallesinde bulunan Süleyman oğlu Hacı Hasan'ın vefat etmesiyle vasi tayinini içermektedir.

SAYFA 35 ve 36

BELGE NO: 1

Isparta'nın Fazlullâh mahallesinde sâkin iken vefat iden Abdullah oğlu Süleyman oğlu Hacı Hasan'ın varisleri arasındaki miras paylaşımı hakkındadır.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Fazlullâh mahallesinde sâkin iken vefat iden Abdullah oğlu Süleyman oğlu Hacı Hasan'ın tereke defteridir.

SAYFA 37

BELGE NO: 1

Isparta'nın Fazlullâh mahallesinde iken vefat iden Hacı Hüsnü'nün kassam defteridir.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Fazlullâh mahallesinde iken vefat iden Ayvaz oğlu Hacı Hasan'ın kassam defteridir.

SAYFA 38

BELGE NO: 1

Isparta'nın Fazlullâh mahallesinde iken vefat iden Ayvaz oğlu Hacı Hasan'ın kassam defteridir.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Hoca-zâde mahallesinde sâkin iken vefat iden Hacı Süleyman oğlu Ali'nin vârisleri arasındaki miras paylaşımı hakkındadır.

BELGE NO: 3

Isparta'nın Hisar efendi mahallesinde bulunan Hasan ağa kızı Emine ile Bağcı oğlu Mehmed'in boşanma davalarını içermekte; Emine Hâtûn nafaka ve mehr-i mü'eccel hakkını istemektedir.

SAYFA 39

BELGE NO: 1

Isparta'nın Doğancı mahallesinde bulunan Ali efendi kızı Şerife Hâtûn, damadı Hacı Yakûb'a birtakım bağ-bağçe sattığını; ancak, bu satıştan doğan alacağının bir kısmını alabildiğini söylemektedir. Hacı Yakûb ise inkâr etmektedir. Konu şahitler huzurunda açıklığa kavuşturulmaya çalışılmıştır.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Çavuşlar mahallesinde bulunup, Rum milletinden olan Yorgi oğlu Hacı Yanî ile Hasan oğlu Süleyman arasındaki borç-alacak davası hakkındadır.

BELGE NO: 3

Isparta'nın Ağlasun kazasına tâbi' Baş köyünde bulunan, Osman kızı Kezban ile Süleyman oğlu Mustafa arasındaki nikah akdini içermektedir.

SAYFA 40

BELGE NO: 1

Hacı Hafız Mehmed İzzet efendi ile Hacı Mehmed efendi'nin, Rum milletinden olan Helvacı Herlboz'a arsa satışı hakkındadır.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Cedid mahallesinde bulunan Mehmed oğlu K r Hasan'ın, Rum milletinden olan Yorgi oğlu Kosdi'ye bağçe satışı hakkındadır.

BELGE NO: 3

Isparta'nın Germiyan mahallesinde bulunan Mustafa kızı Zayide'nin vârisleri arasında miras paylaşımı ve tereke defteridir.

SAYFA 41

BELGE NO: 1

Isparta'nın Uluborlu kazasında bulunup, Rum milletinden olan Ligori kızı Alsava'yı zevci başka bir memlekette iken, aynı milletten Yorgi ile aralarında bulunan evden dolayı münakaşa yaşanmış ve adı geçen, Yorgi Alsava'yı sürükleyip, çocuğunu düşürmesine ve ölmesine sebep olmuştur. Alsava'nın zevcinin Yorgi'ye açtığı dava hakkındadır.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Germiyan mahallesinde sâkin iken vefat iden Zayide Hâtûn'un kassâm defteridir.

SAYFA 42

BELGE NO: 1

Isparta'nın Barla kazasına tâbi', Ahi Hoca mahallesinde iken vefat iden, Hacı Burhaneddin ağa'nın, vârisleri arasındaki miras paylaşımı ve bıraktığı malları gösteren tereke defteridir.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Barla kazasına tâbi', Ahi Hoca mahallesinde iken vefat iden Hacı Burhaneddin ağa'nın mallarının, Kassam tarafından vârislerine düşen payın dağıtımıdır.

SAYFA 43

BELGE NO: 1

Isparta'nın Barla kazasına tâbi', Ahi Hoca mahallesinde iken vefat iden Hacı Burhaneddin ağa, ölmeden önce arsasını küçük oğlu Mehmed Murad efendiye vermiştir. Ancak, miras paylaşımında Burhaneddin ağa'nın eşi Züleyha bu arsanın kendi payına düştüğünü söyleyerek buna itiraz etmiştir. Mehmed Murad efendi ise, bunu şahitler huzurunda ispatlamıştır.

SAYFA 44, 45, 46, 47

BELGE NO: 1

Isparta'nın Barla kazası mahallâtından Ahi Hoca mahallesinde iken, vefat iden Abdullah ağa oğlu İbrahim ağa oğlu Hacı Burhaneddin ağa'nın tereke ve kassâm defteridir..

SAYFA 48

BELGE NO: 1

Isparta'nın Barla kazası mahallâtından Câmi'-i kebir mahallesinde sâkin iken vefat iden Hacı Burhaneddin ağa'nın kızı Nâfi'â', mirasını küçük oğlu Mehmed Feyzi'ye bırakmış; ancak, bu mirasa oğlunun yaşı yetmediği için babası vâsi tayin edilmiştir.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Barla kazası mahallâtından Câmi'-i kebir mahallesinde sâkin iken vefat iden Hacı Burhaneddin ağa'nın kızı Nâfi'â'nın mirasının vârisleri arasında paylaşımı ve tereke defteridir.

SAYFA 49

BELGE NO: 1

Isparta'nın Yalvaç kazasına bağlı Bazar mahallesinde bulunan Mehmed oğlu Hacı Mahmud ile Abdullah ağa arasında ev satışından dolayı doğan alacak-verecek ilişkisi hakkındadır.

SAYFA 50

BELGE NO: 1

Isparta'nın Barla kazası mahallâtından Câmi'-i kebir mahallesinde sâkin iken vefat iden Hacı Burhaneddin ağa'nın kızı Nâfi'â'nın kassâm defteridir.

SAYFA 51

BELGE NO: 1

Isparta'nın Şeyh mahallesinde sâkin iken vefat iden Hacı Hasan kızı Emine'nin, vefat etmesiyle mirasının vârisleri arasında paylaşımı ve tereke defteridir.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Yenice mahallesinde bulunan Hasan kızı Fâtıma, zevci Osman'ı mehr-i mü'eccel hakkını ve nafakasını temin etmediği için şikayet etmiştir.

SAYFA 52

BELGE NO: 1

Isparta'nın Gönen kazasında bulunan vakfa, Hüseyin oğlu Ali müteveli iken; onun vefat etmesiyle yerine büyük oğlu Süleyman atanmıştır.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Şeyh mahallesinde sâkin iken vefat iden Hacı Hasan kızı Emine'nin kassâm defteridir.

BELGE NO: 3

Isparta'nın Hisar efendi mahallesinde bulunan Havva Hâtûn ile zevci Cafer'in boşanma davaları hakkındadır. Havva Hâtûn'a mehr-i mü'eccel ve nafaka hakkının verilmesine; ayrıca, oğlu Ali'nin yedi yaşını dolduruncaya kadar Havva Hâtûnün yanında kalmasına karar verilmiştir.

SAYFA 53

BELGE NO: 1

Isparta'nın Çarşı mahallesinde bulunan ve Rum milletinden olan Orhem oğlu Basmacı Minya ile Mehmed oğlu Hacı Mehmed arasındaki tarla sınırı anlaşmazlığı hakkındadır.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Ağros kazasına bağlı Sökman mahallesinde oturan Abdullah kızı Şerife ile Süleyman oğlu Ahmed'in geçimsizlikten dolayı boşanma davalarını içermektedir.

BELGE NO: 3

Isparta'nın İskender mahallesinde sâkin vefat iden Ahmed oğlu Hacı Mustafa'nın mirasının vârisleri arasında paylaşımını içermektedir.

BELGE NO: 4

Isparta'nın Câmî'-i atîk mahallesinde bulunan Hüseyin oğlu Mustafa ile kardeşi Hasan arasındaki borç-alacak ilişkisi hakkındadır.

SAYFA 54

BELGE NO: 1

Isparta'nın Karaağaç kazasına tâbi' Canver köyünde bulunan vakfın mutasarrıfı Ebubekir'in vefat etmesiyle yerine oğulları Mehmed ve İbrahim'in atanması hakkındadır.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Temel mahallesinde bulunan ve Rum milletinden olan Hacı Ligori oğlu Bendor ile Helvacı Herlboz arasındaki arsa sınır anlaşmazlığı hakkındadır.

BELGE NO: 3

Isparta'nın Ağlasun kazasında bulunan Hasan kızı Emine, on aded yigirmilik mahmûdiye altununun Halil, Bekir Çavuş ve Hüseyin isimli kimseler çaldığı için dava etmiştir. Yani belge hırsızlık davası hakkındadır.

SAYFA 55

BELGE NO: 1

Isparta'nın Kemer mahallesinde sâkin ve Rum milletinden olan Luka oğlu Hacı Herlboz ile Lazros oğlu Nikola arasındaki borç-alacak ilişkisi hakkındadır.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Çavuş mahallesinde oturup, Rum milletinden olan İstavri oğlu Hoca Niyako ile Hacı Yorgi oğlu Kimyon arasındaki borç-alacak ilişkisi hakkındadır.

BELGE NO: 3

Isparta'nın İskender mahallesinde bulunan Osman oğlu Hüseyin ile Yorgi oğlu Dimitri arasındaki borç-alacak ilişkisi hakkındadır.

BELGE NO: 4

Isparta'nın Gönan kazasına bağlı, Hamam mahallesinde bulunan Mehmed Ali kendisinde bulunan taştan dolayı, Rum milletinden olan Mihail oğlu Yordan'a tedavi olmuş; Tedavisi sırasında vefat ederse, bunun Yordan ile alâkası olmadığını söylemiştir.

SAYFA 56

BELGE NO: 1

Isparta ahalisinden Mehmed oğlu Mustafa ile Mehmed oğlu İbrahim arasındaki ortaklığa bağlı borç-alacak ilişkisi hakkındadır.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Hisar efendi mahallesi eşrafından olan İsmail oğlu Ahmed efendi Bursa'daki bağçeli evini vakfa bağışlamıştır.

BELGE NO: 3

Isparta'nın Çelebiler mahallesinde bulunan Kaba mescidi ve Kaba mektebenin vakıflarının mütevellisi Mehmed oğlu Süleyman vefat ettiği için, yerine oğulları Hafız Veledin ve Hafız Osman'ın müşterek olarak getirilmesine karar verilmiştir.

SAYFA 57

BELGE NO: 1

Isparta'nın Uluborlu kazasında bulunan Mustafa oğlu Abdurrahman efendi kendisine babasından kalan arsanın bir kısmının fuzûli olarak İshak oğlu Mehmed ağa tarafından zapt edildiğini burasının kendi arsası olduğunu söylemektedir. Yani, belge Abdurrahman efendi ile Mehmed ağa arasındaki arsa anlaşmazlığına dayanmaktadır.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Çavuş mahallesinde oturup, Rum milletinden olan Seyradi oğlu Adıgüzel ile İstefan oğlu Bandeli arasındaki borç-alacak ilişkisi hakkındadır.

SAYFA 58

BELGE NO: 1

Isparta'nın Çavuş mahallesinde oturup, Rum milletinden olan Makro oğlu Ligorı, kendisine borç veren Mihail'in, borcundan fazla pek çok eşyasına haciz koyduğunu söyleyerek dava etmiştir. Mihail de borç fazlası mal aldığını itiraf ederek, fazlaların adı geçen Ligorı'ye tekrar iade edeceğini söylemiştir.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Ağlasun kazasına tâbi Mihat köyünde bulunan Mustafa oğlu Osman, davalarına ücret ile çoban tuttuğu Hüseyin oğlu Mustafa'dan davalarının kayıp olduğu gerekçesiyle zararının tazmin etmesini istemiştir. Mustafa ise hayvanların hastalıktan öldüğünü, Osman'da alacağının bulunduğunu söylemiştir.

SAYFA 59

BELGE NO: 1

Isparta'nın Ağlasun kazasına tâbi' Hemak karyesinde bulunan Osman Ali, kırk beş aded davarını Karasahibli aşiretinden Hüseyin oğlu Mustafa'ya ücret ile râî etmesi için vermiş, ancak, on dört adedi helâk olmuştur. Osman Ali, Mustafa'dan zararının tazmin edilmesini istemektedir.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Hoca-zâde mahallesinde bulunan Hüseyin kızı Emine ile Hacı Hüseyin oğlu Hüseyin'in boşanma davaları ve Emine'nin nafaka ve mehr-i mü'eccel hakkını istemesiyle ilgilidir.

BELGE NO: 3

Isparta'nın Doğancı mahallesinde bulunan Ali efendi kızı Şerife Hâtûn ile Ali oğlu Hacı Yakub arasındaki borç-alacak ilişkisi hakkındadır.

SAYFA 60

BELGE NO: 1

Isparta'nın Ağros kazasına tâbi' Kulönü karyesinde bulunan Hacı İbrahim oğlu Mustafa, Enstas'a yigirmi kile hinta ile yüz otuz yedi buçuk guruş kıymetli afyon, üç yüz guruş ve nakden elli guruş ve yine yarım kile hinta verdiğini; toplam bin yüz otuz sekiz buçuk guruşunu fuzûli aldığını söylemektedir. Enstas ise, bu borcu ödediğini ifade etmektedir. Yani belge, Mustafa ile Enstas arasındaki borç-alacak ilişkisi hakkındadır.

SAYFA 61

BELGE NO: 1

Isparta'nın Ağros kazasına tâbi Kulönü köyünde bulunan Mehmed oğlu İbrahim ile Mehmed oğlu Mustafa arasındaki borç-alacak ilişkisi hakkındadır.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Ali köyünde bulunan Ahmed kızı Şerîfe ile Abdi oğlu Hüseyin arasında zina davası hakkındadır.

BELGE NO: 3

Isparta'nın Fazlullâh mahallesinde bulunan Mehmed kızı Â'îşe ile Ahmed ağa arasındaki arsa sınırı anlaşmazlığı hakkındadır.

SAYFA 62

BELGE NO: 1

Isparta'nın Debbağhane mahallesinde sâkin iken vefat eden Süleyman kızı Â'îşe'nin, vârisleri arasındaki miras paylaşımı ve bıraktığı malları gösteren tereke defteridir.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Debbağhane mahallesinde sâkin Hacı Ahmed oğlu Şamlı Hacı Abdullah ile Hacı Abdülbaki arasında citâri anteri ve kumaş satışından dolayı doğan borç-alacak ilişkisi hakkındadır.

SAYFA 63

BELGE NO: 1

Isparta'nın İncir kazasında bulunan Ömer kızı Â'îşe, kocası Mustafa'nın Kutsal topraklarda iken vefat ettiğini söylemiş. Ancak, ispat edememiştir ispat edinceye değin Mustafa'nın mallarının babası Alâaddin ile zevcesi arasında iksa edilip, tasarruf edileceği belirlenmiştir.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Yenice mahallesinde bulunan Kahveci Hasan kızı Fâtıma ile Ahmed oğlu Osman arasındaki boşanma davasını içermekte; Fâtıma, Osman'dan hiçbirşey istememekte bütün haklarından ferâğ etmektedir.

BELGE NO: 3

Isparta'nın Ağlasun kazasına tâbi Çeltikçi köyünde bulunan Ebubekir oğlu İbrahim, tarlasında bulunan burçağa ve iki aded camusuna Molla Mehmed oğlu Murad ile İbrahim oğlu İbrahim'in el koyduğunu, hatta, sol koluna darb ettiklerini söyleyerek dava etmiştir. İbrahim, Murad ve İbrahim ile yaptıkları haksızlığı kabul ederek, barışmak istemektedir.

BELGE NO: 4

Isparta'nın Debbağhane mahallesinde bulunan Ali ağa oğlu Duhancı Hacı Mehmed ağa, Duhancı Ali ağa'nın vefatından sonra küçük çocuklarına miras kalan maldan, vâsileri Fâtıma aracılığıyla borç almıştır. Yani, belge borç-alacak ilişkisi hakkındadır.

SAYFA 64

BELGE NO: 1

Isparta'nın Yalvaç kazasına tâbi Eski mahallesinde iken vefat iden Ayvaz oğlu Hacı Ali Mehmed'in çocuklarına ve eşine kalan mirasın vâsisi olan Hacı Mehmed ile Hacı Yakub arasındaki borç-alacak ilişkisi hakkındadır.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Fazlullah mahallesinde bulunan Muhsin kızı Havva ile Hacı Ali oğlu Hacı Abdullah arasındaki borç-alacak davası hakkındadır.

BELGE NO: 3

Isparta'nın İskender mahallesinde bulunan Mehmed kızı Hadîce ile Hasan ağa oğlu Hacı Hafız Mehmed İzzet efendi arasındaki ev satışı hakkındadır.

SAYFA 65

BELGE NO: 1

Isparta'nın Ermeni mahallesinde bulunup, Ermeni milletinden iken vefat iden Kigork oğlu Kuşakçı Artin'in vârisleri arasındaki miras paylaşımı ve tereke defteridir.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Câmî'-yi atîk mahallesinde bulunan Ömer kızı Hadîce ile İsmail oğlu Hafız Osman arasındaki boşanma davası hakkındadır.

BELGE NO: 3

Isparta'nın Çavuş mahallesinde bulunan Andarya Yânî'nin kızı Zafra ile Tavl ve Nikola arasındaki mülk satışı hakkındadır.

SAYFA 66

BELGE NO: 1

Isparta'nın Doğancı mahallesinde sâkin iken vefat eden Süleyman oğlu Şatır Hüseyin'in, küçük çocukları Süleyman ve Züleyha'ya, valideleri Ahmed kızı Havva'nın vâsi tayin edilmesi hakkındadır.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Emre mahallesinde bulunup, Rum milletinden olan Filyos kızı Elsava'nın vefat etmesiyle, mirâsının, vârisleri arasında paylaşımı ve tereke defteridir.

BELGE NO: 3

Isparta'nın Emre mahallesinde bulunup, Rum milletinden olan Filyos kızı Elsava'nın vârisleri olan Hristo, Sava, İstavri ve Fodine adlı küçük çocuklarına Nikola'nın vâsi tayin edilmesi hakkındadır.

SAYFA 67

BELGE NO: 1

Isparta'nın Hisar efendi mahallesinde bulunan Hasan ağa kızı Emine, zevci Bağcı Ali oğlu Mehmed'den boşandıktan sonra, sekiz yaşındaki Şerîfe ve üç yaşındaki Hanife'nin nafakalarını Mehmed'in tahsis etmesiyle annelerinin yanında kalmasına karar verilmiştir.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Gönen kazasına bağlı, Alçı mescid, Kasab, Masla, Pazar ve Cami' mahallelerinde bulunan Türkan oğlu İbrâhim ve Mustafa bin Osman ve Bekir İbrâhim bin Alî ve Mehzân oğlu Mustafa ibn-i Abdullâh ve Celbir oğlu Mehmed bin Süleymân ve hazinedâr oğlu Hüseyin bin Hasan ve Nakib oğlu Hüseyin bin Mehmed ve Kara Hasan oğlu Mustafa bin Mustafa ve Hafız Mehmed bin Hüseyin ve Hacı Yuga oğlu Mehmed bin Hüseyin ve Kocabaş oğlu İbrâhim bin Mehmed ve Arnavûd Alî bin Mûsa ve Süleymân bin Alî ile Molla Ahmed bin İsmail ve Hüseyin ağa ibn-i Ehmer ve Hacı Süleyman ağa ibn-i Alî ve Mehmed bin Hasan ve İbrâhim bin Alî ve Zeybek oğlu Alî bin Mehmed ve Hacı Halil oğlu Halil bin Hüseyin ve Peri oğlu Hacı Hüseyin bin Hacı Hasan Hacı Mustafa oğlu Mehmed bin Süleymân ve Perâ oğlu Hacı Hüseyin bin Hacı Hasan ve Hacı Mustafa oğlu Mehmed bin Süleymân ve Pebra oğlu Halil bin Salih harîm ve bağçelerine su ulaştırılması, sulanması ile ilgilidir.

BELGE NO: 3

Isparta'nın Evran mahallesinde bulunan Hacı Ali ağa oğlu Mehmed ağa ile Osman oğlu Mehmed arasındaki bir evlek miktarı bağ satışı hakkındadır.

SAYFA 68

BELGE NO: 1

Isparta'nın Câmî'-i Atîk mahallesinde bulunan Mustafa oğlu Mehmed ağa ile Hacı Ali ağa oğlu Mehmed ağa arasındaki bir evlek miktarı bağ satışı hakkındadır.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Câmi'-i At k mahallesinde bulunan Ali oğlu Bekir ile  lebiler mahallesinde sâkin iken vefat eden Ali oğlu Duhancı Ali'nin, vârisleri Abdülkadir ve Emine'nin daha çok k  k olduğundan vâsileri Duhancız de Ali efendi'den borç alması ve bu borcun ödenmesi hakkındadır.

BELGE NO: 3

Isparta'nın Evran mahallesinde sâkin Duhancız de Ali efendinin,  lebiler mahallesinde sâkin iken vefat eden Duhancı Ali'nin vârisleri Abdülkadir ve Emine'nin daha k  k olmasından dolayı vâsileri F tma Hâtûndan borç alması ve ödemesi ile ilgili vesikadır.

SAYFA 69**BELGE NO: 1**

Isparta'nın Câmi'-i At k mahallesinde bulunan Hacı Mustafa oğlu Kundak z de Mehmed ağa,  lebiler mahallesinde iken vefat eden Duhancı Ali ağa'nın vârisleri Abdülkadir ve Emine k  k olduğundan, vâsileri F tma'dan borç alması ve ödenmesi hakkındadır.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Hacı Elfî mahallesinde bulunan Mustafa oğlu Tüccar Hacı Mehmed ağa ile Derviş oğlu Mehmed ağa arasındaki ticaretteki ortaklıktan meydana gelen anlaşmazlıkla ilgilidir.

SAYFA 70**BELGE NO: 1**

Isparta'nın Karaağaç mahallesinde bulunan Abdullah oğlu Mehmed, ester(katır)i otlarken Hacı Ahmed oğlu Halil ağa tarafından el konulduğunu söylemektedir. Halil ağa ise kendi mülkü olduğunu iddia etmektedir.

BELGE NO: 2

Isparta'nın  avuş mahallesinde bulunup, Rum milletinden olan İstefan oğlu Minya ile Hacı Nikola oğlu Sava arasındaki borç-alacak ilişkisi hakkındadır.

SAYFA 71

BELGE NO: 1

Isparta'nın İncir kazasına tâbi Ren köyünde bulunan Molla Mehmed'in kız kardeşine zina kasdıyla saldıran Hacı Halil'in kavgalarını ve Hacı Halil'in Molla Mehmed'i bıçaklayarak öldürmesini konu edinmektedir.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Temel mahallesinde bulunup, Rum milletinden olan Herlboz oğlu Efren'in vefat etmesiyle mirâsının vârisleri arasındaki paylaşımı hakkındadır.

SAYFA 72

BELGE NO: 1

Isparta'nın Ağros kazasına tâbi Bayat köyünde bulunan Ahmed kızı Havva Mehmed oğlu Mehmed'den boşanmış; ancak, mehr-i mü'eccel ve nafakasını alamamış, bu yüzden, Mehmed'i dava etmiştir. Mehmed ise, ödediğini bildirmektedir.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Ağlasun kazasına tâbi Celenkci köyünde iken vefat iden Ali oğlu Hacı Mehmed'in, mirâsının vârisleri arasında paylaşımı ve tereke defteridir.

SAYFA 73

BELGE NO: 1

Vefat eden Hacı Mehmed ve Molla Mustafa ve Molla Osman'ın terekelerinden kalan validesi Â'îşe Hâtûn'un kassam defteridir.

SAYFA 74

BELGE NO: 1

Vefat eden Hacı Mehmed ve Mustafa ve Molla Osman'ın terekelerinden kalan kardeşi Havva Hâtûn'un kassam defteridir.

BELGE NO: 2

Vefat eden Molla Osman'ın terekesinden kalan zevcesi Ümmü Gülsüm ile kızı Â'îşe'nin kassam defteridir.

BELGE NO: 3

Vefat eden Molla Mustafa'nın terekesinden kalan kızı Meryem'in kassam defteridir.

SAYFA 75

BELGE NO: 1

Isparta'nın Ağlasun kazasına tâbi Çeltikçi köyünde sâkin iken vefat eden Ali oğlu Hacı Mehmed'in vârisleri arasındaki mirâs, hisse paylaşımı hakkındadır.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Ağros kazasına tâbi İslam köyünde bulunan Hacı Mustafa kızı Kezban ile Süleyman oğlu Ahmed arasındaki nikâh akdini içermektedir.

BELGE NO: 3

Isparta'nın Fazlullâh mahallesinde sâkin iken vefat eden Osman oğlu Hafız Süleyman'ın vârisleri arasındaki hisse payları ve tereke defteridir.

SAYFA 76

BELGE NO: 1

Isparta'nın Çelebiler mahallesinde sâkin Hacı Ahmed oğlu Nureddin efendinin kardeşi Burhaneddin efendiye ev satışı hakkındadır.

SAYFA 77

BELGE NO: 1

Isparta'nın Çavuş mahallesinde bulunan ve Rum milletinden olan Teyanos oğlu Hoca Bandeli ile Yanî oğlu Vasili arasındaki borç-alacak ilişkisi hakkındadır.

BELGE NO: 2

Isparta'ın Tekbe mahallesinde bulunan Hüseyin kızı Şerife, eski eşi Hüseyin'den kızına verdiği nafakayı arttırmayı talep edip, mahkemeye başvurmuştur.

BELGE NO: 3

Isparta'nın Cedid mahallesinde sâkin iken vefat eden Musa oğlu Fâtıma'nın vârisleri arasındaki hisse paylaşımı ve tereke defteridir.

SAYFA 78

BELGE NO: 1

Isparta'nın Dere mahallesinde bulunan Mehmed oğlu Ömer efendi ile Mustafa oğlu Ahmed arasındaki borç-alacak ilişkisi hakkındadır.

BELGE NO: 2

Aslında Kars kazasından olub, Isparta'nın Afşar kazasına tâbi Bamlı köyünde oturan Hasan oğlu Mehmed'in vârisleri arasındaki hisse paylaşımı ve tereke defteridir.

SAYFA 79

BELGE NO: 1

Isparta'nın Temel mahallesinde bulunan ve Rum milletinden olan Kastine oğlu Hacı Hristo, yine Rum milletinden olan Gavrail oğlu Kiryako'ya borç senedi vermiş ve taksitle ödemesini istemiştir.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Çelebiler mahallesinde sâkin iken vefat eden Semercizâde Mehmed Usta'nın çocuklarına kalan mirasın, çocukları küçük olduğu için Şerife Hâtun'un vâsi tayin edilmesiyle ilgilidir.

BELGE NO: 3

Isparta'nın Temel mahallesinde oturan ve Rum milletinden olan, Ağros kazasına tâbi Seydiler köyünde ticaretle meşgul iken vefat eden Vasili oğlu Nikola'nın vârislerinin hisse paylarının belirlenmesi ve tereke defteridir.

SAYFA 80

BELGE NO: 1

Isparta'nın Temel mahallesinde bulunan ve Rum milletinden olan, Ağros kazasına tâbi Seydiler köyünde ticaretle meşgul iken vefat eden Vasili oğlu Nikola'nın vârisleri arasındaki hisse paylaşımıdır.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Temel mahallesinde bulunan ve Rum milletinden olan İstavri oğlu Hacı Mihail'in, Hacı Lifozi ve Hacı Miyail'e bağçe satışı hakkındadır.

SAYFA 81

BELGE NO: 1

Isparta'nın Eğirdir kazasında bulunan vakfın harcamalarına ilişkin belgedir.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Eğirdir kazasında bulunan vakfın mütevellisi vefat etmiş, bu yüzden buranın nazırı olan Şeyh Musa efendi, yine vakıfta görevli olan Mustafa efendinin vakfın bir kısım gelirini kendine harcadığı gerekçesiyle dava etmiştir. Mustafa efendi harcadığını, Şeyh Musa efendiye vereceğini söylemiştir.

SAYFA 82

BELGE NO: 1

Isparta'nın Eğirdir kazasında bulunan vakfın harcamalarına ilişkin belgedir.

SAYFA 83

BELGE NO: 1

Isparta'nın Karağa mahallesinden olub, ordunun dördüncü alayının üçüncü taburunda onbaşı olarak görev yapar iken, öldürülen Hacı Mehmed oğlu Ali'nin vârisleri kardeşleri kan ve diyeti için dava açmışlardır.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Keçeci mahallesinde bulunan Alim oğlu Hafız Mehmed ile Rum milletinden İlyas kızı Eylena arasındaki bağ satışı hakkındadır.

BELGE NO: 3

Isparta'nın Çavuş mahallesinde oturan ve Rum milleti ve tüccarından olan İstavri oğlu Nebako ile Ermeni milletinden Ohannes oğlu Ohan arasındaki borç senedi alış-verişi hakkındadır.

BELGE NO: 4

Aslan Burdur'un Beğice mahallesinde olub, Isparta'da oturan Âdile Hâtûn boşandığı eşi Hafız Mestan'ın nafakasını kestiği için dava etmiştir.

SAYFA 84 ve 85

BELGE NO: 1

Isparta'nın Kemer mahallesinde bulunan ve Rum milletinden olan Hacı Yorgi oğlu Ayyaz ile Esntas oğlu Nikola arasındaki borç-alacak ilişkisi hakkındadır.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Çelebiler mahallesinde sâkin iken vefat eden Duhancı Ali ağa'nın çocukları Abdülkadir ve Emine'ye babalarından kalan malları hıfz etmesi için Fâtıma Hâtûn'un vâsi tayin edilmesi ile ilgilidir.

BELGE NO: 3

Isparta'nın Çelebiler mahallesinde sâkin iken vefat eden Ali oğlu Ali ağa'nın vârisleri arasındaki hisse paylaşımı ve tereke defteridir.

SAYFA 86

BELGE NO: 1

Vefat eden Duhancı Ali ağa'nın terekesinden zevcesi Fâtıma Hâtûn'a kalan kassam defteridir.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Tekye mahallesinde bulunan Çaylak oğlu İbrâhim ağa ile Cevbân oğlu Mehmed arasındaki borç-alacak ilişkisi hakkındadır.

SAYFA 87

BELGE NO: 1

Çelebiler mahallesinde vefat eden Duhancı Ali ağa'nın alacakları hakkındadır.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Keçeci mahallesinde bulunan ve Rum milletinden olan Simyon oğlu Nebayot'un vârisleri arasındaki hisse paylaşımı ve tereke defteridir.

SAYFA 88

BELGE NO: 1

Isparta'nın Keçeci mahallesinde bulunan ve Rum milletinden olan Simyon oğlu Nebayot'un vefat etmesiyle vârisi olan oğluna vâsi tayin edilmesi hakkındadır.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Temel mahallesinde bulunan ve Rum milletinden olan Mihail oğlu İstavri'nin vefat etmesiyle vârisleri arasındaki hisse paylaşımını içermektedir.

SAYFA 89

BELGE NO: 1

Isparta'nın Temel mahallesinde bulunan ve Rum milletinden olan Mihail oğlu İstavri'nin vefat etmesiyle, vârisleri arasındaki hisse payı ve tereke defteri hakkındadır.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Debbağhane mahallesinde iken vefat eden Abdullah kızı Nev'ibar Hânım'ın vârisleri arasındaki hisse paylaşımı ve tereke defteridir.

SAYFA 90

BELGE NO: 1

Isparta'nın Çelebiler mahallesinde bulunan vakfin tamir edilmesiyle ilgilidir.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Uluborlu kazasına tâbi' Yassıvirân köyünde bulunan vakfin mütevellisi Seydi Derviş oğlu Seydi Mustafa'nın vefat etmesiyle yerine Seydi Mustafa'nın oğlu Âbüddin Hüseyin'in atanması hakkındadır.

SAYFA 91

BELGE NO: 1

Isparta'nın Temel mahallesinde oturan ve Rum milletinden olan Endebe kızı Enste ile Hacı Ligondi ve Hacı Miyâ'il arasındaki arsa ve ev satışı hakkındadır.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Çavuş mahallesinde oturan ve Rum milletinden olan Yevan oğlu Hacı Kastine'in vefat etmesiyle, vârisleri arasındaki hisse paylaşımı ve tereke defteri hakkındadır.

SAYFA 92

BELGE NO: 1

Isparta'nın Çavuş mahallesinde bulunan ve Rum milletinden olan Yevan oğlu Hacı Kastine'in vefat etmesiyle, küçük oğlu Hristo'ya babasından kalan malları hıfz etmesi için anası Hacı Esberi kızı Yarma'nın vâsi tayin edilmesi hakkındadır.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Hisar efendi mahallesinde bulunan Mehmed oğlu İbrâhim ağa ile Rum milletinden olan Yordan oğlu İstavri arasındaki borç-alacak ilişkisi hakkındadır.

BELGE NO: 3

Isparta ahâlisinden Hâfız Ahmed ile Rum milletinden Dağlı oğlu Danyel arasındaki borç-alacak ilişkisi hakkındadır.

SAYFA 93

BELGE NO: 1

Isparta'nın Doğancı mahallesinde bulunan Mehmed oğlu Ahmed ile Mehmed oğlu İbrâhim arasındaki bağ-bağçe satışından ve alıp verilen borçtan kaynaklanan borç-alacak ilişkisi hakkındadır.

SAYFA 94

BELGE NO: 1

Isparta'nın Kemer mahallesinde bulunan ve Rum milletinden olan Atnas oğlu Kilyos'un vefat etmesiyle, mirâsının vârisleri arasındaki paylaşımı ve yine mirâstan kalan ev ve arsanın satılarak paylaşımı hakkındadır.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Kemer mahallesinde oturan ve Oham kızı Kirbakiye diye bilinen şahıs ile Hacı Ligondi ve Hacı Miyâ'il arasındaki ev satışı hakkındadır.

SAYFA 95

BELGE NO: 1

Isparta'nın Çavuş mahallesinde oturan ve Rum milletinden olan Agob oğlu Hacı Tatros ile Garbakov oğlu Betraki arasındaki borç-alacak ilişkisi hakkındadır.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Gönan Hamid kazasına tâbi Kandas köyünde bulunan Veli kızı Emine ile Salih oğlu Yûsuf arasındaki nikah akdini içermektedir.

BELGE NO: 3

Isparta'nın Hisar efendi mahallesinde sâkin iken vefat eden Osman kızı Fâtıma'nın vârisleri arasındaki hisse paylaşımı ve tereke defteridir.

SAYFA 96

BELGE NO: 1

Isparta'da oturan ve Rum milletinden olan Kastine oğlu mültezim Yorgaki ile Isparta eşrâfından Abdülmecid oğlu Ârifâne efendi arasındaki a'sâr vereceği ile ilgilidir. Yani, Ârifâne efendinin a'sâr borcunu kısım kısım ödeyerek borcunu kapatması hakkındadır.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Hoca mahallesinde sâkin iken vefat eden Mehmed oğlu Hacı Ömer'in vârisleri arasındaki hisse paylaşımı ve tereke defteridir.

SAYFA 97

BELGE NO: 1

Burdur'da bulunan ve Rum milletinden olan Hacı Niyabot oğlu Hacı Nikola ile Hacı Yorgi oğlu Muyis arasındaki borç-alacak ilişkisi hakkındadır.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Çukur köyünde iken vefat eden İbrâhim kızı Züleyha'nın, vârisleri arasındaki hisse paylaşımı ve tereke defteri hakkındadır.

BELGE NO: 3

Isparta'nın Yaylazâde mahallesinde bulunan Süleyman oğlu Hacı Ali ağa ile Hasan oğlu Köse Mehmed arasındaki borç-alacak ilişkisi hakkındadır.

SAYFA 98

BELGE NO: 1

Isparta'nın Cedid mahallesinde bulunan ve Rum milletinden olan Nikola oğlu Sava ile Luka oğlu Hoca Herlboz ve İstefena oğlu Minya arasındaki borcun, ev ve bağ satışı ile kapatılmaya çalışılması hakkındadır.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Cedid mahallesinde bulunan ve Rum milletinden olan Nikola oğlu Sava ile Luka oğlu Hoca Herlboz arasındaki borç-alacak ilişkisi hakkındadır.

SAYFA 99

BELGE NO: 1

Isparta'nın itibâr gören, güvenilir şahıslarından Hacı Hâfız Mehmed İzzet efendi ile Rum milletinden olan Nikola arasındaki borç-alacak ilişkisi hakkındadır.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Çukur köyünde sâkin iken vefat eden İbrâhim kızı Züleyha'nın, küçük oğlu Hüseyin'e annesinden kalan malları, mirâsı hıfz etmek için İbrâhim oğlu Ali'nin vâsi tayin edilmesi hakkındadır.

SAYFA 100

BELGE NO: 1

Isparta'nın Temel mahallesinde oturan, ancak, Ağros kazasına tâbi Seydiler köyünde ticaretle meşgul iken vefat eden Vasili oğlu Nikola'nın, vârisleri arasındaki hisse paylaşımı hakkındadır.

BELGE NO: 2

Isparta'nın İncir kazasında bulunan vakfın mutasarrıfı Halil'in vefat etmesiyle, yerine kardeşi Mustafa Halife'nin tayin edilmesi hakkında fermandır.

BELGE NO: 3

Isparta'nın Doğancı mahallesinde bulunan Hüseyin kızı Zayide beş aylık hamile olduğu çocuğuna boşandığı eşi Hacı Süleyman oğlu Mehmed'den nafaka talep etmektedir.

SAYFA 101

BELGE NO: 1

Isparta'nın Yaylazâde mahallesi ahâlisinden olup askerde iken şehit düşen Hâfız İbrâhim oğlu Mehmed Nazif'in vârisleri arasındaki hisse paylaşımı hakkındadır.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Sülü Bey mahallesinde sâkin iken vefat eden Mehmed oğlu Hasan'ın vârisleri arasındaki hisse paylaşımı ve yine ondan kalan arsanın Rum milletinden Hristo'ya satılarak hissedarlar arasında müştereken paylaşımını içermektedir.

SAYFA 102

BELGE NO: 1

Isparta'nın Doğancı mahallesinde bulunan Salih oğlu Abdi'nin İbrâhim oğlu Hâfız Mehmed'e ev satışı hakkındadır.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Gölcük mahâllinde çadırda oturan Milli(?) aşiretinden Arab oğlu Mehmed ile Ahmed kızı Â'îşe arasındaki nikâh akdini içermektedir.

BELGE NO: 3

Isparta'nın mültezim tâ'ifesinden ve Rum milletinden olan Kastine oğlu Yorgaki, Hacı Ömer ve Mustafa'dan geçen seksan iki senesinden kalan â'sâr bedellerini vermedikleri için dava etmiştir. Onlarda en kısa zamanda ödemeyi taahhüt etmişlerdir.

SAYFA 103

BELGE NO: 1

Isparta'nın Çavuş mahallesinde oturan ve Rum milletinden olan Hacı Ligorî oğlu İstefani ile Yalvaç kazasından olan Hâfız Abdülkerim oğlu Hacı Kavas Mehmed arasındaki borç-alacak ilişkisi hakkındadır.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Çavuş mahallesinde oturan ve Rum milletinden ve tüccarından olan Hacı Ligorî oğlu İstefani ile Yalvaç kazasından olan Hâfız Abdülkerim oğlu Hacı Kavas Mehmed arasındaki borç-alacak ilişkisi hakkındadır.

BELGE NO: 3

Isparta'nın Tekye mahallesinde sâkin İbrâhim oğlu Tahir ağa'nın Mültezim Mehmed ağa ile geçmiş sene â'sâr bedeli konusundaki anlaşmazlığı hakkındadır.

SAYFA 104

BELGE NO: 1

Isparta'nın Kemer mahallesinde bulunan ve Rum milletinden olan Efsem oğlu Herlboz'un, başta, Hacı Betraki olmak üzere, Hükûmet Konağı, Halâc oğlu Hâfız, Bandeli, Yahya ve Handanzâde arasındaki borç-alacak ilişkisi hakkındadır.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Kemer mahallesinde bulunan ve Rum milletinden ve tüccarından olan Kiryako oğlu Hacı Betraki ile Agob oğlu Hacı Yevan arasındaki borç-alacak ilişkisi hakkındadır.

SAYFA 105

BELGE NO: 1

Isparta'nın Cami'i-atîk mahallesinde bulunan Mehmed kızı Fâtıma, dört yaşındaki kızı Havva için ayrıldığı eşi Süleyman oğlu Ahmed'den daha fazla nafaka talebinde bulunmaktadır.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Uluborlu kazasında bulunan on bir yaşlarında Süleyman oğlu Mehmed ile Hacı Ahmed oğlu Ali birlikte oynarlarken, Ali babasının tabancasıyla kazâra Mehmed'i vurmuş ve öldürmüştür. Mehmed'in anne ve babası dava etselerde, Ali'nin yaşı küçük olduğu için ceza verilemediğinden, Ali'nin anne ve babası tarafından para verilerek sulh sağlanmaya çalışılmıştır.

SAYFA 106

BELGE NO: 1

Isparta'nın Kemer mahallesinde bulunan ve Rum milletinden olan Aftem oğlu Herlboz ile emrinde çalıştığı Kiryako oğlu Betraki arasındaki hizmet bedeli karşılığı ve borç senedi ile ilgili borç-alacak ilişkisi hakkındadır.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Keçeci mahallesinde bulunan Ahmed oğlu İbrâhim'in, Rum milletinden olan Evran oğlu Hacı Minya'ya bağçe satışı hakkındadır.

SAYFA 107

BELGE NO: 1

Isparta'nın Doğancı mahallesinde bulunan Hüseyin kızı Zayide ile Hacı Süleyman oğlu Mehmed arasındaki nikâh akdini içermektedir.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Uluborlu kazasına tâbi Senirkend ahâlisinden Durmuş oğlu Hacı İbrâhim bin Abdullâh ve Halil bin Hasan ve Balım oğlu Mehmed bin Halil ve Burdan oğlu Hacı İbrâhim bin Hasan ve Safer bin Hüseyin ve Hüseyin bin Süleyman odun pazarı civarının tamamıyla odun pazarı hâline getirilmesi için talepte bulunmuşlardır.

BELGE NO: 3

Isparta'nın Ağros kazasında bulunan Ali kızı İsmehân ile Bekir oğlu Osman arasındaki nikâh akdini içermektedir.

BELGE NO: 4

Isparta'nın Hacı Elfi mahallesinde sâkin Hüseyin kızı Â'îşe ile kardeşi Mehmed arasındaki babasının mirâsı üzerindeki anlaşmazlıktan kaynaklanan dava hakkındadır. Â'îşe, mirâstan kalan evin kardeşi tarafından haksız yere sahiplenildiğini söylemektedir. Mehmed ise, bu evin babası tarafından ölmeden önce kendisine verdiğini Mercan oğlu Hasan'ı da şahit göstererek ispatlamıştır.

SAYFA 108**BELGE NO: 1**

Isparta'nın Fazlullâh mahallesinde sâkin iken vefat eden Hüseyin oğlu Hacı İbrâhim'in vârisleri arasındaki hisse paylaşımı ve anlaşmazlığı ile ilgilidir.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Emre mahallesinde bulunan ve Rum milletinden olan Agob oğlu İlyas'ın Kilyon kızı Elena'ya ev satışı hakkındadır.

SAYFA 109**BELGE NO: 1**

Isparta'nın Temel mahallesinde bulunan ve Rum milletinden olan Efram oğlu Herlboz'un vefat etmesiyle, vârislerinin hisse paylaşımı ve tereke defteridir.

SAYFA 110**BELGE NO: 1**

Isparta'nın Temel mahallesinde bulunan ve Rum milletinden olan Efram oğlu Hacı Zehre'nin vefat etmesiyle küçük çocuklarına babasından kalan malları hıfz etmesi için Kiryako kızı Rurure'nin vâsi tayin edilmesi hakkındadır.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Karaağaç mahallesinde sâkin iken vefat eden Ahmed oğlu Hüseyin'in vârisleri arasındaki hisse paylaşımı ve tereke defteridir.

BELGE NO: 3

Isparta'nın Çelebiler mahallesinde sâkin iken vefat eden Hacı Bâki kızı Fâtıma'nın, vârisleri arasındaki hisse paylaşımı ve tereke defteridir.

SAYFA 111

BELGE NO: 1

Burdur'da bulunan ve Rum milletinden olan Hristo oğlu Atnas ile Isparta'da bulunan ve Rum milleti ve tüccarından olan Atnas oğlu Hacı Lazros ve Hacı Yorgi oğlu Muyis arasındaki arsa alım-satımından kaynaklanan borç-alacak ilişkisi hakkındadır.

BELGE NO: 2

Tavas'a tâbi Kızılcabölük köyünden olan, ancak, kendisinde taş bulunup hastalığından dolayı Isparta'nın cerrâh tâ'ifesinden ve Rum kadınlarından olan Miyail kızı Seymaniye'ye tedavi olmak için gelmiştir. Kendisine tedavi sırasında bir şey olursa, bundan Seymaniye'nin hiçbir şekilde mesûl olmadığını belirtmiştir.

BELGE NO: 3

Isparta'nın Çavuş mahallesinde bulunan ve Rum milletinden ve tüccarından olan İstavri oğlu Hoca Niyako ile Yornikal oğlu Bedros arasındaki borç-alacak ilişkisi hakkındadır.

SAYFA 112

BELGE NO: 1

Isparta'nın Hacı Ayvaz mahallesinde sâkin Ömer oğulları Ali ve İbrâhim ve valideleri Â'îşe'nin, Abdullah oğlu Mustafa'ya ev satımı hakkındadır.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Uluborlu kazasına tâbi Bağçe mahallesinde bulunan Hacı Mehmed Derebend mahâllinde bulunduğu için Karahisar mültezimlerinin kendisinden vergi alabileceğini bunun böyle belirlendiğini ancak, Burdur mülteziminin kendisinden â'şâr bedeli aldığını söyleyerek geri iadesini istemiştir.

BELGE NO: 3

Isparta'nın Karaağaç mahallesinde bulunan Hüseyin kızı Fâtıma ile Ali oğlu Ahmed'in boşanma davaları hakkındadır.

SAYFA 113

BELGE NO: 1

Isparta Niyabet kurumuna gönderilen bazı olaylarla ilgili tenbihnâme sûretidir.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Çavuş mahallesinde bulunup, Rum milletinden olan Hacı Nikola oğlu Nezayel ile İstavri oğlu Kadan arasındaki ticartten dolayı(buğday satışından kaynaklanan) borç-alacak ilişkisi hakkındadır.

SAYFA 114

BELGE NO: 1

Isparta'nın Gönan kazasına tâbi' Eğrecik köyü civarında Sarı keçili aşireti mahallâtından Dağlı mahallesi ahalisinden olan Mehmed oğlu Ahmed, develerine çoban tuttuğu Zabtiye Çavuşu Halil ağa'yı develeri zayi' olduğu gerekçesiyle dava etmiştir. Develerin Halil ağa tarafından Mehmed oğlu Ahmed'e teslim edilmesi istenmiştir.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Hoyran kazasına tâbi' Tırtar aşireti ahalisinden Mustafa oğlu Mustafa, sekiz yaşındaki bir adet düvesini Genç Ali köyü civarında otlatmaya bırakmış. Ancak, düveye Beytü'l-mâl Emîni Sâdık efendi el koymuştur. Mustafa'nın davası üzerine düvenin tekrardan Mustafa'ya verilmesine karar verilmiştir.

BELGE NO: 3

Isparta'nın Yaylazâde mahallesinde bulunan Hüseyin oğlu Osman efendi ile Rum milletinden olan Simyon arasındaki borç-alacak ilişkisi hakkındadır.

SAYFA 115

BELGE NO: 1

Isparta'nın Câmi'-i atik mahallesinde sâkin, Yalvaç kazâsı ahâlisinden İnce Mehmed oğlu Ali ve Senirkend karyesi ahâlisinden Kelef oğlu Hacı Mehmed bin Abdullâh, Seleli oğlu Ali bin Hüseyin, Ağros kazası ahâlisinden Abdülkâdir bin Osman ve Süleyman bin Mahmûd ve Senirkend karyesi ahâlisinden Mehmed bin Ali, Erkeki aşîretinden Mustafa bin Bekir Mehmed, Tırtar aşîreti ahâlisinden Kel Kerim oğlu Mehmedin babası Abdülkerim bin Hacı Osman ve İlyas oğlu Mustafanın karındaşı Süleyman, Ali ve Hacı Mehmed'in ticaret yapmak, mallarını satmak için pazara giderken, mallarına zorla el koyan Mustafa'yı dava etmeleri hakkındadır

BELGE NO: 2

Isparta'nın Emre mahallesinde bulunup, Rum milletinden olan Durmuş oğlu İlyas ile Yânî oğlu Yorgi arasındaki borç-alacak ilişkisi hakkındadır.

SAYFA 116

BELGE NO: 1

Isparta'nın Keçiborlu kazasına tâbi' Adıgeçmiş köyünde bulunan Osman'ın anne ve babası oğlunu vurarak öldürdükleri gerekçesiyle Mustafa oğlu Mehmed'i dava etmişlerdir. Mehmed ise, buna itiraz ederek, Osman'ın kazâra tûfengini asılıp kendini vurduğunu söylemiştir. Osman'ın anne ve babası İbrahim ve Hadice'nin yeterli derecede isbat edememesinden dolayı, Mehmed haklı görülmüş, dava onun lehine sonuçlanmıştır.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Çavuş mahallesinde bulunup, Rum milletinden olan Simyon'un doğum esnasında vefat ettiği için, eşi Yorgi'nin hekim Simyon'u dava etmesi hakkındadır.

SAYFA 117

BELGE NO: 1

Isparta'nın Gönan kazasına tâbi' Senirce köyünde bulunan Osman oğlu Hasan ile Ali oğlu Mustafa arasındaki borç-alacak ilişkisi hakkındadır.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Uluborlu kazasına tâbi Senirkend köyü mahallâtından Dorgurlar mahallesinde iken vefat eden Mehmed kızı Â'îşe'nin vârisleri ile vefat eden merkûmenin büyük kızı Fâtıma'nın zevcesi arasındaki hisse paylaşımı davasıdır.

BELGE NO: 3

Isparta'nın Sav köyünde bulunan Halil, oğlu Hüseyin de taş bulunduğu için Rum milletinden ve cerrâh tâ'ifesinden olan Mihâ'il kızı Yesmaniye'ye tedavi ettirmektedir. Bu tedavi sırasında Yesmaniye'nin oğluna verdiği ilaç yüzünden oğlu vefat ederse, tüm sorumluluğun kendilerinde olduğunu söylemekte, bir nev'î günümüzdeki ameliyat sözleşmesini yapmaktadırlar.

SAYFA 118

BELGE NO: 1

Isparta'nın Kemer mahallesinde bulunup, Rum milletinden olan Hacı Vasili oğlu Dimitri'nin vefat etmesiyle mirâsının vârisleri arasındaki paylaşımı ile Dimitri'den kalan ev yüzünden vârisler ve Mahmud ağa arasındaki dava hakkındadır.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Cedid mahallesinde bulunan İbrâhim kızı Esmâ, boşandığı eği Osman oğlu Hasan Hüseyin'den kızı Âdile için nafaka talep etmektedir.

BELGE NO: 3

Isparta'nın Sülü Bey mahallesinde sâkin Süleyman kızı Fâtıma, kızı Esmâ'nın eski eşinden üç yaşındaki oğlu Mehmed için nafaka talebini dile getirmektedir.

SAYFA 119

BELGE NO: 1

Isparta'nın Yaylazâde mahallesinde sâkin iken vefat eden Abdullah oğlu Ömer oğlu Hacı Salih'in vârisleri arasındaki mirâs paylaşımı ve tereke defteridir.

BELGE NO: 2

Vefat eden Hacı Salih'in terekesinden büyük oğlu Ömer Çavuş'a, büyük oğlu Osman'a, büyük oğlu Hasan'a ve kız kardeği Fâtıma'ya kalan kassam defteridir.

SAYFA 120

BELGE NO: 1

Tırtar aşiretinden olan bazı yağmacı ve çapulcu bir grubun, Senirkendli Ali bin Ali Beğ, Senirkendli Hacı Mehmed ibn-i Abdullâh Beğ, Ağroslu Süleyman ibn-i Mahmûd Beğ, Ağroslu Hacı Ahmed ibn-i Osman Beğ, Seleli oğlu ibn-i Hasan Ali Beğ, Yalvaçlı Ali ibn-i Mehmed hayvanlarını çalmaları, yağma etmeleri ve adı geçen kişilerin zararlarının Devlet'ten tazmin edilmesini istemeleriyle ilgilidir.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Sav köyünde bulunan Ali kızı Ümmü Gülsüm ile Hüseyin oğlu Ali arasındaki bir evlek miktarı arsa satımını konu edinir.

SAYFA 121

BELGE NO: 1

Orduda bulunan askerlerin nikâh ve vefat ettikten sonra kassam ve tereke defteri düzenlenme isteklerinin ruhsat verilmemesi konusunda Isparta kadılık kurumuna gönderilen bir tenbihnâme sûretidir

BELGE NO: 2

Şahidlerin soruşturulması hakkında Şeyhülislâm'a gönderilen ferman sûretidir.

SAYFA 122

BELGE NO: 1

Mestûre uygulamasının nasıl yapılacağı hakkındadır.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Uluborlu kazasına tâbi ' Salih efendi mahallesinde bulunan Mehmed kızı Fâtîma ile Mustafa oğlu İbrâhim arasındaki borç-alacak ilişkisi hakkındadır.

SAYFA 123, 124, 125, 126

BELGE NO: 1

Hamid kaymakamlığına yazılan bu nizamnâmede; İslâm ve Hristiyan halkdan vefat eden kişilerin vârisleri arasında bulunan aklî dengesi yerinde olmayan, sakat olan kişilere vâsi tayin edilmesi, vâsilerin telef olacak malları elden çıkararak, vâsisi oldukları kişilerin mallarını bölgenin emvâl ve eytam müdürüne kaydettirmesi ve bunun karşılığında makbuz alınması hakkındadır

BELGE 2

Memlekette korunan eytâm sandıklarının açılışında, eytâm sandıklarının idare ve muhafazası hakkında nizamnâmedir.

SAYFA 127

BELGE NO: 1

Isparta'nın Çünür köyünde sâkin iken vefat eden Abdullah kızı Alime'nin mirâsının vârisleri arasındaki hisse paylaşımı ve tereke defteri hakkındadır.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Şeyh mahallesinde sâkin iken vefat eden Osman oğlu Mustafa'nın vefat etmesiyle vârisleri arasındaki hisse paylaşımı ve tereke defteri hakkındadır.

SAYFA 128

BELGE NO: 1

Aslen Niğde kazasından ve Rum milletinden olan Yordan oğlu Hoca Yevakim ile Hacı Durmuş oğlu Hoca Eyle ve İstefani oğlu Bandeli arasındaki borç-alacak ilişkisi hakkındadır.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Barla kazasında bulunan Süleyman ağa kızı Şerife, vefat eden eşi Osman'ın vâsisi olan Hacı Mehmed'den dokuz aylık kızı için daha fazla nafaka talep etmiş, şehriye otuz guruş nafaka bağlanmıştır.

BELGE NO: 3

Isparta'nın Şeyh mahallesinde bulunan Derviş Paşa Câmî' vakfının mütevellisi olan Hâfız Osman, bu vakfa gelir getiren dükkânın kiracısı olan Süleyman ağa'dan yüz altmış guruş kira bedeli olduğunu söyleyerek bu bedeli ödemesini gerektiğini belirtmiş, dava etmiştir. Ancak, Süleyman ağa bu vakfin kirasının dükkânı ta'mir de ettirdiği için kendisinden önceki mütevellî Hâfız Hüseyin ile de anlaşığı üzere yüz lira olduğunu söylemiş ve mahkemede bu yönde karar vermiştir.

SAYFA 129

BELGE NO: 1

Isparta'nın Barla kazasının Ahî Hoca mahallesinde sâkin Hacı İbrâhim oğlu Mehmed ağa'nın vefat etmesiyle, oğlu Osman'ın aklî dengesi yerinde olmadığı için babasından kalan malları hıfz etmek için Hacı Salih oğlu Hacı Mehmed'in vâsi tayin edilmesi hakkındadır.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Barla kazasının Ahî Hoca mahallesinde sâkin iken vefat eden Hacı İbrâhim ağa oğlu Mehmed ağa'nın vârisleri arasındaki hisse paylaşımı ve tereke defteri hakkındadır.

SAYFA 130

BELGE NO: 1

Barla eşrâfından iken vefat eden Mehmed ağa'dan Hüseyin kalan malın kassam defteridir.

SAYFA 131

BELGE NO: 1

Burdur'un Hacı Ahmed mahallesinde sâkin Hacı Mehmed efendi kızı Gârime Hânım ile Sancak-ı Selâse'nin Evkaf Müdürü Mustafa ağa oğlu Selim efendi'nin nikâh akdini ve mehr-i mü'accel ve mu'accel için verilenler listelenmektedir.

BELGE NO: 2

Evkâf müdürü Selim Bey'in Gârime Hânım'a verdiği eşyanın listesidir.

BELGE NO: 3

Isparta'nın Yaylazâde mahallesinde sâkin iken vefat eden Abdullah oğlu Hacı Mehmed'in vârisleri arasındaki hisse paylaşımıdır.

SAYFA 132

BELGE NO: 1

Isparta'nın Keçiborlu kazasına tâbi' Yassı Viran köyünde bulunan Şeyma kızı Kezban ile Ali oğlu Hüseyin arasındaki nikâh akdi hakkındadır.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Sülü Bey mahallesinde sâkin iken vefat eden Mustafa kızı Fâtıma'nın vârisleri arasındaki hisse paylaşımı ve tereke defteridir.

BELGE NO: 3

Isparta'nın Sülü Bey mahallesinde sâkin iken vefat eden Ahmed oğlu Hüseyin'in küçük kızı Esmâ'ya babasından kalan malları hıfz etmek için Mustafa'nın vâsi tayin edilmesi hakkındadır.

BELGE NO: 4

Isparta'nın Sülü Bey mahallesinde sâkin iken vefat eden Osman oğlu Hüseyin'in vârisleri arasındaki hisse paylaşımı ve tereke defteridir.

SAYFA 133

BELGE NO: 1

Isparta'nın Çelebiler mahallesinde sâkin iken vefat eden Osman oğlu Ali ağa'nın çocuklarına vâsi tayini hakkındadır.

BELGE NO: 2

Sülü Bey mahallesinde sâkin iken vefat eden Fâtıma'nın terekesinden oğulları Mustafa ve Mehmed'e, anası Şerîfe ve kızı Â'îşe'ye kalan malların kassam defteridir.

SAYFA 134

BELGE NO: 1

Isparta'nın Çelebiler mahallesinde sâkin iken vefat eden Osman oğlu Ali ağa'nın vârisleri arasındaki hisse paylaşımı ve tereke defteridir.

SAYFA 135

BELGE NO: 1

Çelebiler mahallesinde vefat eden Osman oğlu Ali ağa'dan oğulları Hâfız Mehmed, Hüseyin efendi, zevcesi Zeyneb Hâtûn, kız kardeşi Şerîfe ve kız kardeşi Fâtıma'ya kalan malları gösteren kassam defteridir.

SAYFA 136

BELGE NO: 1

Isparta'nın Çelebiler mahallesinde sâkin Mehmed kızı Gülistan ayrıldığı eşi Hüseyin oğlu Mehmed'den üç yaşındaki Fâtıma ve üç aylık Şerîfe nafaka talep etmiş, şehri on ikişer guruşdan, şehri yigirmi dörder guruş nafaka bağlanmıştır.

BELGE NO: 2

Nikola oğlu Matum'un, kardeşleri Karabed ve Fuka'ya yoncalığını satmasıyla ilgili hüccettir.

BELGE NO: 3

Isparta'nın İskender mahallesinde sâkin Hacı Abdurrahman efendi oğlu Mehmed efendi'nin Hacı İbrâhim ağa oğlu Ali efendi'ye arsa satışı hakkındadır.

SAYFA 137

BELGE NO: 1

Isparta'nın Hoca-zâde mahallesinde sâkin Hüseyin oğlu Mustafa'nın Hacı İbrâhim oğlu Hacı Ali efendiye arsa satışı hakkındadır.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Eğirdir kazasında bulunan vakfın tamir ve inşâsı ile ilgili Devlet'ten ne kadar para istendiği ne kadar harcanıldığı hakkındadır.

BELGE NO: 3

Isparta'nın Temel mahallesinde bulunan ve Rum milletinden olan Esir oğlu Necşi'nin vârisleri arasındaki hisse paylaşımı hakkındadır.

SAYFA 138

BELGE NO: 1

Isparta'nın Fazlullâh mahallesinde sâkin Hacı Salih oğlu İbrâhim ile Hüseyin kızı Fâtıma arasındaki mülk alım-satımından kaynaklanan, borç-alacak ilişkisi hakkındadır.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Cedid mahallesinde bulunan Hacı Ahmed oğlu İbrâhim efendi ile Fevzi efendi arasındaki borç-alacak ilişkisi hakkındadır.

SAYFA 139

BELGE NO: 1

Isparta'nın Afşar kazasına bağlı Gelendos köyünde bulunan vakfin mutasarrıfı Mehmed oğlu Hâfız İsmail'in vefat etmesiyle, yerine Molla Mehmed'in tayin edilmesi hakkında beratın sûretidir.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Hoca-zâde mahallesinde bulunan Veli Mehmed kızı Ümmü Gülsüm'ün, eski eşi Ali oğlu Mehmed'in dört yaşındaki kızı Fâtıma'ya şehriye on iki buçuk nafaka bağlanması hakkındadır.

BELGE NO: 3

Isparta'nın Afşar kazasına tâbi Çamlı köyünde bulunan Câmi'-i Şerif vakfının mutsarrıfı Mehmed oğlu Halife Veleddîn'in vefat etmesiyle yerine oğulları Halil yada Molla Mehmed'in getirilmeye çalışılmış. Ancak, Halil'in askerde iken sakat kalıp gazi olmasından dolayı Molla Mehmed'in bu vakfa mutasarrıf olmasıyla ilgili beratın sûretidir.

BELGE NO: 4

Isparta'nın Barla kazasında sâkin iken vefat eden Ahmed oğlu Osman'ın vârisleri arasındaki hisse paylaşımı hakkındadır.

SAYFA 140

BELGE NO: 1

Isparta'nın Barla kazasına tâbi Ahi Hoca mahallâtında sâkin iken vefat eden Mehmed oğlu Hâfız Süleyman'ın vârisleri arasındaki hisse paylaşımı hakkındadır.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Yaylazâde mahallesinde bulunan Hacı Ali oğlu Mehmed Ali ile Eğirdir kazasında bulunan Hacı İbrâhim kızı Zeyneb'in nikâh akdi hakkındadır.

BELGE NO: 3

Isparta'nın Cedid mahallesinde bulunan Atıcı Ali oğlu Â'îşe'nin, Hacı Mehmed oğlu İbrâhim'e ev satışı hakkındadır.

BELGE NO: 4

Isparta'nın Gölcük mahâllinde bulunan Yörüklerden Milli âşîretinden Abdullâh oğlu Kavlak Ahmed kızı Â'îşe adına, Kütüklü âşîretinden olan İbrâhim oğlu İsmail'i kızına taciz etmesinden dolayı dava etmiştir. İsmail ise, inkâr etmiştir.

BELGE NO: 5

Isparta'nın Cedid mahallesinde bulunan ve Â'îşe Hâtûn diye bilinen Hânım'ın, Hacı Mehmed kızı Şerîfe'ye ev satışı hakkındadır.

SAYFA 141

BELGE NO: 1

Isparta sancağına bağlı Keçiborlu kazasına tâbi İlyas köyünde bulunan Ulağı Sultan Zaviyesi vakfının mutasarrıfı olan Osman oğlu Halife Hüseyin'in vefat etmesiyle, yerine İbrâhim oğlu Hâfız Osman'ın tayin edilmesi hakkındaki berâttir.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Doğancı mahallesinde sâkin iken vefat eden Mustafa oğlu Hacı Halil'in vefat etmesiyle, çocuklarına Mehmed efendinin vâsi tayin edilmesi hakkındadır.

BELGE NO: 3

Isparta'nın Doğancı mahallesinde sâkin iken vefat eden Mustafa oğlu Hakkâk Hacı Halil ağa'nın vâsileri arasındaki hisse paylaşımı ve tereke defteridir.

SAYFA 142

BELGE NO: 1

Isparta'nın Doğancı mahallesinde sâkin Mehmed oğlu Ahmed ile Hacı Hüseyin oğlu İsmail efendi arasındaki Kur'ân-ı Kerîm alıp-verilmesinden kaynaklanan borç-alacak ilişkisi hakkındadır.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Gönan Hamîd kazasında bulunan Süleyman kızı Alime ile Hasan oğlu Ali arasındaki nikâh akdini içermektedir.

BELGE NO: 3

Isparta'nın Uluborlu kazasına bağlı Samanlar mahallesinde bulunan Ahmed oğlu Ömer Çavuş ile Fren köyünden bulunan ve Rum milletinden olan Orhem oğlu Kostî arasındaki pamuk alım-satımından kaynaklanan borç-alacak ilişkisi hakkındadır.

BELGE NO: 4

Isparta'nın Keçiborlu kazasında sâkin Mustafa oğlu Hasan efendi, kısrağını zâyi eden çoban Abdülkadir oğlu Abdülkadir'i dava etmiş, Abdülkadir'den Hasan efendi'ye zararını tazmin etmesi istenmiştir.

SAYFA 143**BELGE NO: 1**

Isparta'nın Hacı Aliler mahallesinde Hacı Karalu yörüklerinden Mustafa kızı Meryem ile yine aynı aşiretten Şakir oğlu Molla Mehmed arasındaki nikâh akdi hakkındadır.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Fazlullâh mahallesinde sâkin Mustafa oğlu Çavuş Mehmed ile Hacı Mehmed oğlu Hacı Salih arasındaki ev satışı hakkındadır.

BELGE NO: 3

Isparta'nın Ağros kazasında bulunan Hacı Hâfız Ali efendi geliri Haremeyne ait olan vakfin dükkânının mutasarrıfı iken, artık oğlu Mehmed efendiyi bu dükkânın vekili mutasarrıfı yapmıştır.

BELGE NO: 4

Isparta'nın Eğirdir kazasında bulunan ve Rum milletinden olan Vasili oğlu İstefani ile Yanî kızı Ezmire arasındaki borç-alacak ilişkisi hakkındadır.

SAYFA 144**BELGE NO: 1**

Isparta'nın Afşar kazasında bulunan Sultan Alaaddin Hazretlerinin ihya ettiği Câmî'-i Şerîfin vakfının mutasarrıfı olan Musa oğlu Hacı Âbidin efendi başka bir hâna hizmet etmek için göç ettiğinden, yerine bu vakfın mutasarrıflığı için Karaağaç köyünde oturan Osman oğlu Abdülkadir efendinin tayin edilmesi husûsuyla ilgili ferman sûretidir.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Barla kazasının Câmî'-i kebir mahallesinde bulunan Süleyman ağa kızı Şerîfe'nin vâsisi Ahmed efendi, Şerife Hânım'ın eski eşi Mehmed ağa oğlu Mecnûn Osman ağa'dan boşandığını, ancak, mehr-i mü'eccel ve nafakasını alamadığını söyleyerek dava etmiştir. Mecnûn Osman ağa'nın vâsisi Hacı Mehmed efendi, Şerîfe Hânım'ın vâsisi Ahmed efendiye gerekli ödemeleri yapmış ve dava kapanmıştır.

BELGE NO: 3

Isparta'nın Ağlasun kazasında sâkin iken vefat eden Hüseyin oğlu Hüseyin'in vârisleri Hüseyin efendiden kalan bir kısım tarlanın Süleyman oğlu Hüseyin tarafından zabt edildiği için Hüseyin'i dava etmişlerdir. Hüseyin ise, Hüseyin efendinin vefat

etmeden önce kendisine tarlayı sattığına söyleyerek davaya itiraz etmiştir. Hüseyin bunu şahidlerle ispatlamış ve dava onun lehine sonuçlanmıştır.

SAYFA 145

BELGE NO: 1

Isparta'nın Hacı Elfi mahallesinde sâkin Hacı Veli kızı Ümmühân ile Âbidin oğlu Hacı Ahmed arasındaki bağ satışı hakkındadır.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Hacı Elfi mahallesinde bulunan Hacı Veli kızı Ümmühân ile Hadice arasındaki bağ satışı hakkındadır.

BELGE NO: 3

Isparta'nın Dâr-ı viran köyünde bulunan Şevket kızı Fâtıma ile Nizâm oğlu Mehmed arasındaki nikâh akdi hakkındadır.

BELGE NO: 4

Isparta'nın Çavuş mahallesinde bulunan ve Rum milletinden olan Hoca oğlu Aleks Nazros ile Hacı Mehmed oğlu Salih efendi arasındaki borç-alacak ilişkisi hakkındadır.

SAYFA 146

BELGE NO: 1

Isparta'nın Uluborlu kazasında bulunan Süleyman oğlu Hacı Ahmed ile Süleyman oğlu Ahmed arasındaki duhân alış-verişinden kaynaklanan borç-alacak ilişkisi hakkındadır.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Uluborlu kazasında bulunan Süleyman oğlu Hacı Ahmed ile Süleyman oğlu Ahmed arasındaki borç-alacak ilişkisi hakkındadır.

BELGE NO: 3

Isparta'nın Karaağaç mahallesinde bulunan vakfin mütevellisi Yunuszâde İbrâhim efendi vakfin gelirini zayi' ettiği için hizmetten alınmış, yeri boş kaldığı için uygun birisinin yerine getirilmesi istenmektedir.

BELGE NO: 4

Yine yukarıdaki belge ile aynı mahâlde olan vakfin mütevellisi Hüseyin usta vakfin gelirini telef ve bu gelirleri kendi tasarrufunda kullandığı için hizmetten alınmış, yerine uygun bir kişinin getirilmesine karar verilmiştir.

BELGE NO: 5

Isparta'nın Yaylazâde mahallesinde bulunan Hacı Ahmed oğlu Fevzi efendi ile Hacı İbrâhim ağa oğlu Hacı Ali efendi arasındaki ev satışı hakkındadır.

BELGE NO: 6

Osman ve Â'îşe ve Fâtıma arasındaki borç-alacak ilişkisi hakkındadır.

SAYFA 147

BELGE NO: 1

Isparta'nın Eğirdir kazasında bulunan Mehmed oğlu Hüseyin'in, Durmuş oğlu İsmail'i yaralayarak öldürmesi hakkındadır.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Deregözü köyünde sâkin iken vefat eden Mehmed oğlu Mustafa'nın çocuklarına babasından kalan malların hıfzı için Mehmed kızı Şerife'nin vâsi tayin edilmesi hakkındadır.

BELGE NO: 3

Isparta'nın Deregözü köyünde sâkin iken vefat eden Mehmed oğlu Mustafa'nın vâsileri arasındaki hisse paylaşımı ve tereke defteridir.

SAYFA 148

BELGE NO: 1

Isparta'nın Ağlasun kazasına tâbi' Kemâl köyünde bulunan Kötekli aşireti Yörüklerinden Hacı Munis kızı Şerife'nin, yine aynı köyden Ali efendi ve oğulları Hasan, Mehmed ve Ali evine girerek mallarını gasb ve Şerife'yi darb etmişlerdir.

BELGE NO: 2

Aslen Ispartalı olub, Rum milleti ve tüccarlarından olan ancak, şimdi İzmir'de bulunan Mütecal oğlu Yevan ile yine Rum milletinden Hacı Petro oğlu Hacı Betraki arasındaki borç-alacak ilişkisi hakkındadır.

BELGE NO: 3

Isparta'nın Dere mahallesinde sâkin Ali oğlu Mustafa'nın, Mustafa'ya bağçe satışı hakkındadır.

BELGE NO: 4

Isparta'nın Dere mahallesinin İmâmı'nın, Ali oğlu Mustafa'ya bağçe satışı hakkındadır.

SAYFA 149

BELGE NO: 1

Isparta'nın Dere mahallesi imâm ve muhtarı tarafından Ali oğlu Mustafa'ya bağçe satışı hakkındadır.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Karaağaç mahallesinde sâkin iken vefat eden Ahmed oğlu Osman'ın çocukları Mustafa ve Â'îşe'ye babasından kalan malları koruması için Hasan'ın vâsi tayin edilmesi hakkındadır.

BELGE NO: 3

Isparta'nın Karaağaç mahallesinde sâkin iken vefat eden Ahmed oğlu Osman'ın vâsileri arasındaki hisse paylaşımı ve tereke defteridir.

SAYFA 150

BELGE NO: 1

Isparta'nın Selvi Beğ mahallesinde sâkin Hacı Mustafa kızı Emine, ayrıldığı eşi Hacı İbrâhim ağa oğlu Mehmed ağa tarafından nafaka bağlanması hakkındadır.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Doğancı mahallesinde oturan Süleyman oğlu Mustafa ile Hacı İbrâhim oğlu Hâfız Mehmed arasındaki bağ satışı hakkındadır.

BELGE NO: 3

Isparta'nın Dere mahallesinde sâkin iken vefat eden Mehmed oğlu Himmet'in vârisleri arasındaki hisse paylaşımı ve tereke defteri hakkındadır.

BELGE NO: 4

Isparta'nın Germiyan mahallesinde bulunan İbrâhim oğlu Mustafa ile Rum milletinden Zena'ir oğlu Yorgi arasındaki koyun davası hakkındadır. Mustafa koyununun kaybolduğunu ve onu Yorgi'nin aldığını iddia etmekte, Yorgi ise elindeki koyunu Çoban Veli'den satın aldığını söylemiştir. Yorgi lehine karar verilmiştir.

SAYFA 151

BELGE NO: 1

Isparta'nın Çukur köyünde sâkin iken vefat eden İbrâhim kızı Züleyhâ'nın vârisleri arasındaki hisse paylaşımı ve tereke defteridir.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Lağos köyünde sâkin iken vefat eden Hasan oğlu Veleddin'in vârisleri arasındaki hisse paylaşımı ve tereke defteridir.

SAYFA 152

BELGE NO: 1

Isparta'nın Temel mahallesinde bulunan ve Rum milleti ve tüccarından olan Sabravi oğlu Hoca Herlboz ile Kibriyako oğlu Hacı Betraki arasındaki borç-alacak ilişksidir.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Yalvaç kazasına tâbi' Gümüş köyünde bulunan Ali kızı Â'îşe'nin Hacı Mustafa, Halil efendi, Mehmed ve İbrâhim tarafından darb edilerek öldürüldüğü hakkındadır.

BELGE NO: 3

Isparta'nın Hacı Ayvaz mahallesinde bulunan Mehmed kızı Fâtıma üzerinde elbisesinden başka bir şeyi olmadığını, oturduğu evin eşi Hacı Mustafa'ya ait olduğu söyleyerek mal beyanında bulunmaktadır.

BELGE NO: 4

Isparta'nın Hoca-zâde mahallesinde bulunan Hacı Hasan'ın kızları Zayide, Penbe ve Emine dükkânlarını erkek kardeşleri Hâfız Ali'ye satmalarıyla ilgilidir.

SAYFA 153

BELGE NO: 1

Isparta'nın Ağros kazasında bulunan Ali kızı Fâtıma'ya, ayrıldığı eşi Mehmed oğlu Hüseyin'in nafaka ve mehr-i mü'eccelin verilmesi hakkındadır.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Uluborlu kazasına tâbi' Senirkend köyünde bulunan Abdullah oğlu Mehmed Ali efendi ile yine aynı kazanın Yassıviran köyünde bulunan ve Rum milletinden olan Ömer oğlu Yoska arasındaki borç-alacak ilişkisi hakkındadır.

BELGE NO: 3

Isparta eşrâfindan Hasan Beğ oğlu Abdullâh Beğ ile Abdullâh oğlu Süleyman arasındaki birtakım hubûbat ürünü alım-satımıyla ilgilidir.

BELGE NO: 4

Isparta'nın Sülü Bey mahallesinde sâkin iken vefat eden Mehmed oğlu Ali'nin vârisleri arasındaki hisse paylaşımı hakkındadır.

SAYFA 154

BELGE NO: 1

Isparta'nın Temel mahallesinde sâkin ve Rum milletinden iken vefat eden Hacı Yorgi oğlu Herlboz'un çocuklarının, babalarından kalan malları hıfz etmesi için Hristo'nun vâsi tayin edimesi hakkındadır.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Temel mahallesinde sâkin ve Rum milletinden iken vefat eden Hacı Yorgi oğlu Herlboz'un vârisleri arasındaki tereke defteridir.

BELGE NO: 3

Isparta'nın Temel mahallesinde sâkin ve Rum milletinden iken vefat eden Hacı Yorgi oğlu Herlboz'un vârisleri arasındaki hisse paylaşımıdır.

SAYFA 155

BELGE NO: 1

Isparta'nın Karaağaç mahallesinde sâkin iken vefat eden Hüseyin oğlu Hâfız Abdullâh'ın tereke defteridir.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Karaağaç mahallesinde sâkin iken vefat eden Hüseyin oğlu Hâfız Abdullâh'ın çocuklarının babasından kalan malların hıfzı için başlarına Hacı Veli kızı Fâtıma'nın vâsi tayin edilmesi hakkındadır.

BELGE NO: 3

Isparta'nın Hacı Elfi mahallesinde bulunan Mustafa oğlu İbrâhim ile Mehmed oğlu Kalaycı Mustafa arasındaki bağ satışı hakkındadır.

BELGE NO: 4

Isparta'nın Ayineci(İğneci) mahallesinde bulunan Osman oğlu Mustafa ile İbrâhim oğlu Hâfız Hüseyin arasındaki bağ satışı hakkındadır.

SAYFA 156

BELGE NO: 1

Isparta'nın Yaylazâde mahallesinde sâkin Hasan efendi oğlu Nuri efendi ile Ali oğlu Hacı Mustafa arasındaki borç-alacak ilişkisi hakkındadır.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Yaylazâde mahallesinde bulunan Hacı Mehmed oğlu Salih efendi ile Hoca İstavri oğlu Hoca Nebako arasındaki borç-alacak ilişkisi hakkındadır.

BELGE NO: 3

Isparta'nın Ağlasun kazasına tâbi Hisar köyünde sâkin iken vefat eden Ahmed oğlu Hacı Ali'nin tereke defteridir.

SAYFA 157

BELGE NO: 1

Isparta'nın Ağlasun kazasına tâbi Hisar köyünde sâkin iken vefat eden Ahmed oğlu Hacı Ali'nin çocuklarına, babasından kalan malları hıfz etmek için Molla İbrâhim'in vâsi tayin edilmesi hakkındadır.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Kemer mahallesinde bulunan ve Rum milletinden olan Kiryako oğlu Hacı Betraki ile Molla Hüseyin oğlu Osman efendi ve Mustafa efendi oğlu Mahmud ağa arasındaki bağçe ve bakkal dükkânı satışı hakkındadır.

BELGE NO: 3

Isparta'nın Söke kazasında zevci ile sâkin iken vefat eden Hacı Halil kızı Esma'nın vârisleri arasındaki hisse paylaşımı hakkındadır.

BELGE NO: 4

Isparta'nın Tekye mahallesinde sâkin iken vefat eden Ali oğlu Hüseyin'in tereke defteridir.

SAYFA 158

BELGE NO: 1

Isparta'nın Ağros kazasına tâbi İslam köyünde bulunan Mehmed oğlu Hüseyin kızı Şerîfe ve zevcesi Ümmühân Hâtûn'a komşuları Mehmed oğlu Muhsin ile Hüseyin oğlu İsmail'in baskı yaptığını iddia ederek dava etmiştir

BELGE NO: 2

Isparta'nın Rum milletinden Hacı Betraki ile Hacı Ligori oğlu İstefani arasındaki ev satışı hakkındadır.

BELGE NO: 3

Aslen Kıbrıslı olan, ancak, Isparta'nın Temel mahallesinde oturan ve Rum milletinden olan Nikola oğlu Kiryako'nun vefat etmesiyle vârisleri arasındaki hisse paylaşımı hakkındadır.

SAYFA 159 ve 160 yoktur.

SAYFA 161

BELGE NO: 1

Isparta eşrâfından Halil efendi oğlu İbrâhim ağa, İzzet efendi oğlu Hacı Hâfız Mehmed ile Hacı Hâfız Hüseyin oğlu İsmail efendi arasındaki Kelâm-ı Kadîm alışverişinden kaynaklanan borç-alacak ilişkisi hakkındadır.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Yaylazâde mahallesinde sâkin iken vefat eden Molla Ahmed oğlu Ömer efendinin tereke defteridir.

SAYFA 162

BELGE NO: 1

Isparta'da bulunan Halil efendi oğlu İbrâhim ağa ile Hasan oğlu Mehmed arasındaki buğday ve saman alışverişinden olan borç-alacak ilişkisi hakkındadır.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Câmî'-i âtik mahallesinde bulunan Kundakçızâde Kör Ahmed ağa, Hacı Hâfız Hüseyin ve Hacı Mustafa oğlu Muhiddin efendi ile Süleyman ağa oğlu Ali ağa arasındaki borç-alacak ilişkisi hakkındadır.

BELGE NO: 3

Isparta'nın Ağros kazasında bulunan Mustafa oğlu Ahmed ile Rum milletinden olan Dimitri oğlu Ayvaz arasındaki tarla davası hakkındadır.

SAYFA 163

BELGE NO: 1

Isparta'nın Çelebiler mahallesinde sâkin iken vefat eden Salih oğlu Hacı İbrâhim'in tereke ve kassam defteridir.

SAYFA 164

BELGE NO: 1

Isparta'nın Cedid mahallesinde bulunan Hacı Ahmed oğlu Nuri efendi ile Rum milletinden Hacı Mihâ'il oğlu Dimitri arasındaki borç-alacak ilişkisidir.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Fazlullâh mahallesinde sâkin Ağroslu Ömer oğlu İbrâhim ile Ahmed kızı Fâtıma arasındaki ev satışı hakkındadır.

BELGE NO: 3

Isparta'nın Yaylazâde mahallesinde bulunan Hacı Cum'a ağa kızı Fâtıma'nın ayrıldığı eşi Hacı Ahmed oğlu Haydar tarafından kızı Alime için nafaka bağlanması hakkındadır.

BELGE NO: 4

Isparta'nın Hoca-zâde mahallesinde bulunan Hacı Ahmed oğlu Haydar ağa ile Hacı Ahmed oğlu Hacı Cum'a ve oğulları Mustafa ve Mehmed arasındaki hayvan alım-satımından kaynaklanan borç-alacak ilişkisi hakkındadır.

SAYFA 165

BELGE NO: 1

Isparta'nın Yaylazâde mahallesinde bulunan Hacı Cum'a kızı Fâtıma ile Hacı Ahmed oğlu Haydar ağa arasındaki boşanma davası ve Fâtıma'nın mehr-i mü'eccel ve nafakasının verilmesi hakkındadır.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Sav köyünde bulunan Hüseyin kızı Hadice ve Zayide ile Hüseyin oğlu Ali arasındaki ev satışı hakkındadır.

BELGE NO: 3

Isparta'nın Ağros kazası mahallâtından Sökmân mahallesi ahâlisinden olan Mustafa oğlu Mehmed ile Mehmed oğlu Veleddîn arasındaki birtakım eşya alacak-vereceğiyle ilgilidir.

BELGE NO: 4

Isparta'nın Sav köyünde sâkin iken vefat eden İsmail oğlu Mehmed'in küçük oğlu Mehmed'e, babasından kalan malların hıfzı için Hacı Ahmed kızı Zayide'nin vâsi tayin edilmesi hakkındadır.

SAYFA 166

BELGE NO: 1

Isparta'nın Yaylazâde mahallesi sakinlerinden ve Sandık eminlerinden Hasan efendi oğlu Abdurrahman Nuri efendi, Ali oğlu Hacı Mustafa'nın odasına girip pek çok

parayı gasb ettiğini söylemiş ve dava etmiştir. Hacı Mustafa'dan bu zararın tazmini istenmiştir.

SAYFA 167

BELGE NO: 1

Isparta'nın Sav köyünde sâkin iken vefat eden Mehmed oğlu Süleyman'ın tereke defteridir.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Fazlullâh mahallesinde bulunan Ahmed oğlu Emin efendi ile Hacı İbrâhim oğlu Hacı Ali efendi arasındaki bağçe satışı hakkındadır.

SAYFA 168

BELGE NO: 1

Aslen Konyalı olan ancak, Isparta'da keçe san'atı ile uğraşırken vefat eden Hacı Mustafa oğlu Ali'nin tereke defteridir.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Lağos köyünde sâkin iken vefat eden Mustafa kızı Şerife'nin tereke defteridir.

BELGE NO: 3

Isparta'nın Tekye mahallesinde bulunan Süleyman oğlu Hasan Hüseyin ile Hacı Mustafa ağa oğlu Nâşizâde Şeyh Âbidin efendi arasındaki borç-alacak ilişkisi hakkındadır.

SAYFA 169

BELGE NO: 1

Isparta'nın Dâr-ı Virân köyünde sâkin iken vefat eden Hacı İsmail oğlu Çolak Mestân'ın vârisleri arasındaki hisse paylaşımı ve tereke defteridir.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Dâr-ı Virân köyünde sâkin iken vefat eden Hacı İsmail oğlu Çolak Mestân'ın küçük oğluna babasından kalan malları hıfz etmesi için vâlidesi Osman kızı Havva'nın vâsi tayin edilmesi hakkındadır.

BELGE NO: 3

Isparta'nın Çelebiler mahallesinde bulunan Fâtıma Hâtûn'un, Hacı Mustafa oğlu Mehmed ağa'ya arsa satışı hakkındadır.

SAYFA 170

BELGE NO: 1

Isparta'nın Hacı Elfi mahallesinde bulunan Mustafa kızı Şerife ve Hülya'nın, kardeşleri Mehmed'e bağ satışı hakkındadır.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Fazlullâh mahallesinde sâkin iken vefat eden Salih kızı Fâtıma'nın tereke defteridir.

BELGE NO: 3

Isparta'nın Fazlullâh mahallesinde bulunan Mustafa oğlu Hacı Ahmed ile İbrâhim kızı Fâtıma arasındaki ev satımı hakkındadır.

BELGE NO: 4

Isparta'nın Eğırdır kazasına tâbi' Ağıl köyünde bulunan Hasan kızı Hadice ile Hasan oğlu Ahmed arasındaki nikâh akdi hakkındadır.

SAYFA 171

BELGE NO: 1

Isparta'nın Karaağaç mahallesinde bulunan Hacı Mehmed kızı Ümmühân'a ayrıldığı eşi Ali oğlu Mustafa tarafından mehr-i mü'eccel ve nafakasının verilmesi hakkındadır.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Temel mahallesinde bulunan ve Rum milletinden olan Seyradi oğlu Hoca Herlboz ile Dimitri oğlu Simyon arasındaki ev sınırı anlaşmazlığıdır.

BELGE NO: 3

Isparta'nın Hisar efendi mahallesinde bulunan Hacı Süleyman oğlu Hasan ile Mehmed kızı Şerife arasındaki ev satışı hakkındadır.

BELGE NO: 4

Isparta'nın Karaağaç kazasına tâbi' Çaltı köyünde bulunan Câmî'-i Şerif vakfının imâm ve hatibi olan Mûsa oğlu Ali'nin bu görevden alınarak yerine Ömer oğlu Musa efendinin atanması hakkındadır

BELGE NO: 5

Isparta'nın Debbaghane mahallesinde sâkin iken vefat eden Mehmed oğlu Ali'nin vârisleri arasındaki hisse paylaşımı hakkındadır.

SAYFA 172

BELGE NO: 1

Isparta'nın Debbaghane mahallesinde bulunan Ali oğlu Hacı Mustafa ile Hasan efendi oğlu Abdurrahman Nuri efendi arasındaki ev satışı hakkındadır.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Hisar efendi mahallesinde bulunan Hasan oğlu Abdülkâdir'in küçük oğlu Süleyman'a nafaka bağlanması hakkındadır.

BELGE NO: 3

Isparta'nın Temel mahallesinde bulunan ve Rum milletinden olan İlyas oğlu Hoca Herlboz ile kızı Kadriye arasındaki ev satımı hakkındadır.

BELGE NO: 4

Isparta'nın Temel mahallesinde bulunan ve Rum milletinden olan İstavri oğlu Fedan mal beyanında bulunmaktadır.

BELGE NO: 5

Isparta'nın Doğancı mahallesinde bulunan Veli kızı Sane ile Hasan arasındaki ev satışı hakkındadır.

SAYFA 173

BELGE NO: 1

Isparta'nın İncir kazasında bulunan Abdurrahman oğlu Molla İbrâhim ile Hacı İbrâhim ağa oğlu Hacı Halil ağa buğday alış-verişinden kaynaklanan borç-alacak ilişkisi hakkındadır.

BELGE NO: 2

Isparta'nın İncir kazasında bulunan Mehmed oğlu Ahmed ile Hacı İbrâhim oğlu Hacı Halil ağa arasındaki buğday alış-verişinden kaynaklanan borç-alacak ilişkisi hakkındadır.

BELGE NO: 3

Isparta'nın İncir kazasında bulunan Mustafa oğlu Mehmed ile Hacı İbrâhim oğlu Hacı Halil ağa arasındaki buğday alış-verişinden kaynaklanan borç-alacak ilişkisi hakkındadır.

BELGE NO: 4

Isparta'nın Geyran köyünde bulunan Veleddin oğlu on yaşındaki İbrâhim'in, Hacı Hasan oğlu Yusuf tarafından tüfeğini temizlerken vurulması hakkındadır.

SAYFA 174

BELGE NO: 1

Isparta'nın Geyran köyü ile Kara avaz köyü arasındaki merâ anlaşmazlığı hakkın dadır.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Gönan kazasında bulunan İbrâhim ağa ile Hüseyin ağa arasındaki borç-alacak ilişkisi hakkındadır.

SAYFA 175

BELGE NO: 1

Isparta'nın Gönan kazasına tâbi Biradiz çiftliği yakınında olan merâ Hacı Hüseyin ağa oğlu Â'îşe Hânım ile Giresun köyü ahâlisinden Beyti oğlu Hasan efendi ibn-i Mestân ve Mustafa Ali bin Mehmed ve Beyti oğlu Abdülfettah bin Halil ve Mürteza bin Mürteza ve Molla İbrâhim bin Kara Hasan ve İmâm oğlu Ali bin Hasan ve Tombul oğlu Mustafa bin Hasan ve Kara Ahmed oğlu Ahmed ile ortaktır. Â'îşe Hânım, yukarıda zikrettiğimiz Giresun köyü ahâlisinden buraya ekilen hâsadın da kendisine verilmesini ortak olduğunu söylemektedir. Nihayetinde Â'îşe Hânım doğrultusunda karar alınmıştır.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Rum milletinden olan Luka oğlu Hacı Herlboz ile Ayvaz veled-i Enstas ve Yorfan veled-i Hacı Nikola ve Hristo veled-i Hacı Atnas ve Nikola veled-i Lazros tarafından kezalik vekîl-i şer'isi İstavri veled-i Yanî ve Letan veled-i Enstas ve Sada veled-i Lazros ve Hacı Andan veled-i Balî ve Simyon veled-i Dimitri arasındaki borç-alacak ilişkisi hakkındadır.

SAYFA 176

BELGE NO: 1

Isparta'nın İncir kazasına tâbi' Dere köyünde bulunan Kethüda Osman'ın malını Abdullâh oğlu Zenci İbrâhim gasb etmiştir. İbrâhimden zararın tazmini istenmiştir.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Uluborlu kazasında bulunan Hacı Hüseyin oğlu Veli Mehmed ile Ali oğlu İbrâhim ve Hüseyin oğlu Hasan arasındaki borç-alacak ilişkisi hakkındadır.

BELGE NO: 3

Isparta'nın İncir kazasında bulunan Hacı Abdurrahman oğlu İbrâhim ile Hacı İbrâhim oğlu Hacı Halil ağa arasındaki borç-alacak ilişkisi hakkındadır.

SAYFA 177

BELGE NO: 1

Isparta'nın Temel mahallesinde sâkin ve Rum milletinden iken vefat eden Lazros oğlu Gavrail'in vârisleri arasındaki hisse paylaşımıdır.

BELGE NO: 2

Isparta'da bulunan Süleyman kızı Hadice ile Hasan oğlu Mehmed arasındaki boşanma davası hakkındadır.

BELGE NO: 3

Isparta'nın İncir kazasına bağlı Kestel köyünde bulunan Mehmed oğlu Mehmed ile Hacı İbrâhim ağa oğlu Hacı Halil ağa arasındaki burçak ve buğday alış-verişinden kaynaklanan borç-alacak ilişkisi hakkındadır.

BELGE NO: 4

Isparta'nın Keçiborlu kazasına bağlı Senir köyünde bulunan Abdülcelil oğlu Süleyman ile Salih efendi oğlu Â'îşe Hânım arasındaki boşanma davası hakkındadır.

SAYFA 178

BELGE NO: 1

Isparta'nın Yaylazâde mahallesinde bulunan Mehmed oğlu Mustafa ile Hacı Minya'nın oğlu Enstas arasındaki bağçe satışı hakkındadır.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Kemer mahallesinde bulunan ve Rum milletinden olan Enstas kızı Meryem ile Hacı Gavrail oğlu Vasili arasındaki ev satımı hakkındadır.

BELGE NO: 3

Isparta'nın Çelebiler mahallesinde sâkin iken vefat eden Salih oğlu İbrâhim'in vârisleri arasındaki hisse paylaşımı hakkındadır.

SAYFA 179

BELGE NO: 1

Isparta'nın Hoca-zâde mahallesinde sâkin iken vefat eden Hacı Ali ağa kızı Mahdûme'nin tereke defteridir.

SAYFA 180

BELGE NO: 1

Isparta'nın Hoca-zâde mahallesinde sâkin iken vefat eden Hacı Ali ağa kızı Mahdûme'nin küçük oğulları Mehmed, Ahmed, Mustafa, Nuri, Hüseyin ve Rıza'nın babasından kalan malların hıfzı için Mehmed oğlu Ali efendinin vâsi tayin edilmesi hakkındadır.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Hacı Elfi mahallesinde sâkin iken vefat eden Abdullâh kızı Havva'nın tereke defteridir.

BELGE NO: 3

Isparta'nın İncir kazasına bağlı Dere köyünde bulunan Câmî'-i'nin İmâm ve Hatibliğindeki Hüseyin oğlu Ali'nin görevini terk etmesiyle yerine Hâfız Hasan Ali efendinin atanması hakkındadır.

SAYFA 181

BELGE NO: 1

Isparta'nın Gönan kazası ile Keçiborlu kazası heyet meclislerinin mezrâ'a ve merâlar hakkındaki paylaşımlar anlaşmalardır.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Hoca-zâde mahallesi eşrâfından Hacı Hüseyin ağa kızı Â'îşe Hânım'ın Gönan kazasına bağlı Biradiz çiftliği bitişiğinde bulunan Karataş mezrâ'asını, Keçiborlu kazasına bağlı Giresun köyünde bulunan Beyti oğlu Hasan efendi ibn-i Mestan ve Tombul Ali oğlu Mustafa bin Ali ve Ahmed bin Hasan ve Mürteza bin Mürteza ve Mustafa bin Hacı Ömer ve Doğsuz oğlu Ahmed bin Süleyman ve Abdülfettâh bin Halil ve Hâfız Ali bin Mehmed ve Kara Ahmed oğlu Ahmed bin Ali ve Cafer oğlu Ahmed bin Cafer ve Kara Hasan oğlu İbrâhim bin Hasan ve Bican oğlu Ali bin İbrâhim ve Yûsuf bin Hüseyin ve Kara Halil oğlu Halil bin Ali ve Ahmed bin Süleyman ve Ketem Ali oğlu Hüseyin bin Ali Dişi oğlu İsmail bin Mûsa ve Ali bin Yûsuf ve Beyti oğlu Ali bin İsmail ve Kör Veli bin Halil ve Nuri Mehmed bin Abdullâh ve Halil Ali oğlu Ali bin Veli ve Dereci oğlu Ali bin Mûsa'ya hakkını satmasıyla ilgilidir.

SAYFA 182

BELGE NO: 1

Isparta'nın Barla kazası mahallâtından Ahi Hoca mahallesinden ve Yağlıkçı â'zâsından iken vefat eden Mehmed oğlu Hâfız Süleyman'ın vârisleri arasındaki hisse paylaşımıdır.

SAYFA 183

BELGE NO: 1

Isparta'nın Fazlullâh mahallesinde sâkin iken vefat eden Abdi oğlu Osman'ın tereke defteridir.

BELGE NO: 2

Isparta'nın Yenice mahallesinde bulunan Şerîfe ve Havva Hâtûnlar ile Salih oğlu Hacı Süleyman arasındaki bağ satışı hakkındadır.

BELGE NO: 3

Isparta'nın Ağros kazasına tâbi İslam köyünde bulunan Çiloğlan oğlu Ahmed ile Ömer Çavuş arasındaki borç-alacak ilişkisi hakkındadır.

SAYFA 184

BELGE NO: 1

Isparta'da bulunan Abdi oğlu Ahmed ile Ömer Çavuş arasındaki borç-alacak ilişkisi hakkındadır.

BELGE NO: 2

Isparta'da bulunan Süleyman oğlu Ahmed ile Ömer Çavuş arasındaki kumaş alım-satımından kaynaklanan borç-alacak ilişkisi hakkındadır.

BELGE NO: 3

Isparta'nın Hoca-zâde mahallesinde sâkin iken vefat eden Osman kızı Fâtıma'nın tereke defteridir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Transkribe Metin

IŞS-191-Sayfa 1

Belge 1

Bismillâhirrahmanîrrahîm

Yâ mefatiha'l-ebvâb iftah lena hayra'l-bâb

Ya Rezzâk Ya Hakîm Ya Alîm Ya Ganî Ya Kerîm Ya Hâfîz

Allâhümme ikterif fi kalbi recâike ve akta' recâi gammen sivâke hatta la ercû gayrike velâ esika bi ehadi ammen sivâke

İzzet-me'âb şeri'at nisâb Mevlâna Mustafa Hakkı Efendi

Ba'de't-tahiyeti'l-vâfiyye inhâ olunur ki ber-vech-i arpalık mutasarrıf olduğum Isparta kazasının icrâ-yı ahkâm-ı şer'ıyyesi taraf-ı eşref-i hazret-i meşîhat penâhîden intihâb ve tercih buyurulmuş olduğunuza binâ'en iş bu bin ikiyüz seksan iki senesi zilhiccetü's-şerîfesi guresinden zabt itmek üzere tarafımızdan cenâb-ı şerîfinize ihâle ve tefvîz olunmuşdur gerekdir ki kaza-i mezkûreyi gurre-i mezbûreden bi'n-niyâbe zabt itdirüb beyne'l-ahâli icrâ-yı ahkâm-ı şer'-i âliye ve sa'y-u himmet-u ve vâkı'a olan muhalledât-ı mevtâ-yı askerîyyenin mûcib-i tahrîr olanlarını tahrîr u terkîm ve beyne'l-verese bi'l-farîzati's-şer'ıyye tevzî' u taksîmi husûsunda ihtimâm ve dikkat eyleyesiz câdde-i şerî'at-ı garrâdan serîmu'l-hırâfa meyl ve cevâz göstermeyesiz ve's-selâm

Ketebehu Sadr-i Anadolu Es Seyyid Hasan el fakir Hoca-i Hazret-i Şehriyari

Belge 2

Medîne-i Isparta mahallâtından Keçeci mahallesinde sâkin Saraczâde Süleymân ağa ibn-i Hacı İsmail meclis-i şer'-i şerîf-i enverde iş bu hâmili'l-vesîka Bandeli veled-i Elkâs mahzarında ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb benim akd-ı ati'z-zikrin sudûruna değin yedimde şer'ân ve müstakilen mülk ve hakkım olub mahalle-i mezkûrda vaki' bir taraftan İstavri veled-i Kalbi veled-i Kastine menzili ve bir taraftan Herlboz veled-i Kalbi veled-i Kastine menzili ve bir tarafından Hasan efendi ibn-i Osman bin Abdullâh bağçesi ve taraf-ı râbi'i tarîk-i âmm ile mahdûd fevkânî iki oda ve bir evlek mikdarı bağçeyi müştemil bir bâb mülk menzilimi bi-cümletihî mâ yeştemiluhû mine'l-vevmiyye tarafeynden icâb ve kabûle hâvî şurût-ı müfside ve muvâza'adan ârî tagrîr ve gallatından bir bey'-i bât-i sahîh-i şer'ıyye ile merkûm Bandeliye on altı bin gurusunu bey' ve temlîk ve teslîm eyledikde ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve

tesellüm ve kabz ve kabûl eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı merkûm on altı bin guruşu merkûm Bandeli bana def^{er} ve teslîm ben dahi yedinden tamamen ve kâmilan ahz u kabz eyledim fî mâ ba‘ad menzil-i mahdûd-ı mezkûrde benim asla ve kat‘a alâka ve müdahalem kalmayub müşterî-i merkûm Bandelînin mülk müşterâsı ve hakk-ı sarfî olmuştur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr malik ve mutasarıf olsun dedikde gıbbe‘t- tasdîkü‘ş-şer‘î mâ vâka‘a bi‘t-taleb ketb olundu

Fî 5 Zi‘l-hicce sene 1282

Berber Molla Mehmed Efendi

Muhzır Hâfız İsmail

Çaka oğlu Hoca Sâva

Tokmak oğlu Simyon

Kuyumcu Kastine

Ve gayrihim

Belge 3

Ma‘rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta mahallâtından Yaylazâde mahallesinde sâkin zenci işbu bâisü‘l-i‘lâm Abdullâh bin Abdullâh medine-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer‘îmizde mezbûrun Mollası Mehmed Ağa hazır olduğu hâlde medine-i mezbûr kurâsından Dâr-ı viran karyesinde sâkin ma‘rifeti‘z-zât Emine binti Ömer nâm bâliğ-i bâkire-yi mezbûrenin babası mezbûr Ömer ve karındaşı Mustafa hazır oldukları hâlde mezbûre Emine tarih-i i‘lâm senesi mâh-ı hâlin üçüncü çiharşenbe günü gecesi sa‘at bir buçuk râddelerinde karındaşı hazır-ı mezbûr Mustafâyı tarafında indi‘l-şâhid nikâha vekil iderek karye-i mezkûrun imâmı Ali Molla bin Alinin telkininde yüz altmış altı guruş mehr-i mü‘eccel tesmiyesiyle karındaşı hâzır-ı mezbûr Mustafa akdi bana izâfetle müvekkilesi kız karındaşı mezbûr Emineyi lede‘l-asûde Mollam hazır-ı mezbûrun akd ve tezvîc ve tenkîh ve hâzır-ı mezbûrun izni ve vekâletiyle ben dahi tezvîc ve tenkîh ve kabûl itmemele ol-vech ile zevce-i gayr-ı medhûl bâhem iken nefsinin bana teslîm ve temkîd imtinâ‘ itmekle sûal olunub nefsinin bana temkini mezbûre Emine‘ye tenbîh olunmak murâdımdır deyu da‘vâ itdükde mezbûre Emine dahi cevabında mezbûr Abdullâha nefsinin nikâh itmek üzere karındaşı hâzır-ı mezbûr Mustafâyı vekîl eylediğini ve akd-i mezbûru ba‘de‘l-inkârın müdde‘î zenci-i mezbûr Abdullâh ber-vech-i meşrûh nikâh ve vekâlet-i müdde‘âsını karye-i mezkûr ahâlisinden olub her biri mahallelerinden

lede't-tezkiye âdel ve makbûlü'ş-şehâde idügelür ihbâr olunan Mustafâyâ Hacı İsmail ve Mûsa bin Eyüb nâm kimesneler şehâdetleriyle bi'l-muvâcehe ber-nech-i şer'iyye isbât itmeğin mûcibince mezbûr Emineye nefsi zenci-i mezbûr Abdullâha teslîm ve temkîn tenbîh olunduğu tescîl ve bi'l-iltimas huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu bâkiyü'l-emr men lehü'l-emr

Fî 7 Zi'l-hicce sene 1282

IŞS-191-Sayfa 2

Belge1

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta mahallâtından İskender mahallesinde sâkin işbu bâisü'l-i'lâm Hacı Hâfız Mehmed bin Hacı Hüseyin medine-i mezbûr meclisine mâ'kûd meclis-i şer'îmizde Hüseyin bin Abdullâh nâm kimesne muvâcehesinde yedimde olub meclis-i şer'îde mu'ayene ve kıra'at olunan deyn tahvili nâtık olduğu üzere mezbûr Hüseyin zimmetinde cihet-i karz-ı şer'îden bin ikiyüz guruş alacak hakkım olmağla hâlen taleb iderüm deyu da'vâ itdükde mezbûr Hüseyin dahi cevabında kazîye-i minvâl-i muharrer üzere olduğunu bi-temâmiha tâbi'ân ve kat'iyen ikrâr ve i'tirâf itmeğin mûcibince meblağ-ı merkûm bin iki yüz guruşun müdde'î-yi merkûm Hacı Hâfız Mehmede edâsıyla mezbûr Hüseyin ilzâm olduğunu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu bâkiyü'l-emr men lehü'l-emrindir

Fî 7 Zi'l-hicce sene 1282

Belge 2

Medine-i Isparta mahallâtından Sülü Beğ mahallesinde sâkin ve zât-ı mahalle-i mezbûr imâm ve muhtarânı tarafından verilen mühr-i ilmûhaber ta'rifleriyle mu'arref olan Macar oğlu Mehmed bin Ömer meclis-i şer'î şerîfü'l-enverde teb'â-yı devlet-i âlîyyenin Ermeni milletinden işbu hâmilü't-terkîm Matyos veled-i Nikola mahzarında ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb bir Ermeni mirî olub ûhde-i tasarrufumda olan arsa üzerinde magrûs kürûm dahi akd-i âtü'z-zikrin sudûruna değin yedimde mülk ve hakkım olub medine-i mezbûreye muzâf Gökçay denmekle ma'rûf mahâlde vâki' bir taraftan Hasan Çavuş bin Abdullâh bin Menân yoncalığı ve bir taraftan Havva binti Mennan bin Abdullâh bağçesi ve bir taraftan müşterî-yi merkûm Matyos bağçesi ve taraf-ı râbi'î tarîk-i âmm ile mahdûd tahmînen yarım dönüm mikdarı etrafı taş duvar ile muhâta eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmireli bir kıt'a yoncalığın arzını berâ-yı mâmûr-ı

arâzi-i ferâga mu'teber kat'î ile kürûmini dahi bey'-i bât-ı sahîh-i şer'îyye ile merkûm Matyosa me'an safka-ı vâhîde ile altı bin guruşa bey' ve temlîk ve ferâg ve tefvîz eyledikde olduğu ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tefvîz ve kabûl eyledi dedikde gıbbe't-tasdîkü's-şer'î mâ vâka'a bi't-taleb ketb olundu

Fî 9 Zi'l-hicce sene 1282

Â'zâdan Handanzâde Hacı Hâfız Mehmed İzzet Efendi

İbn-i Hasan ağa Şeyh Alizâde Osman Efendi

İbn-i Hüseyin Ermeni Çorbacıbaşı İstefâne veled-i Yânî

Belge 3

Bâ'is-i mürâsele-i şer'îyye olur ki

Medine-i Isparta mahallâtından Yaylazâde mahallesinde sâkin Mûsa oğlu İsmail nâm kimesne meclis-i şer'îde Hacı Mehmed nâm kimesne muvâcehesinde mezbûr Hacı Mehmed zimmetinde haffâf malı şahsından yüz yigirmi altı buçuk guruş alacak hakkım olmağla hâlen taleb iderüm deyu da'vâ itdükde mezbûr Hacı Mehmed dahi cevabında kazîye-i minvâl muharrer üzere olduğunu bi-temâmiha tâbi'ân ve kat'îyyen ikrâr ve i'tirâf itmeğın mûcibince meblağ-ı merkûm dört yüz yirmi altı buçuk guruşun müdde'î-yi mezbûr İsmail edâsıyla mezbûr Hacı Mehmed ilzâm olunduğunu mübeyyin medine-i mezbûr mahkemesinden işbu mürâsele-i şer'îyye mezbûr İsmail yedine i'tâ olundu

Fî 13 Zi'l-hicce sene 1282

Belge 4

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta sancağına muzâf Eğirdir kazası mahallâtından Kal'â mahallesinde sâkin Mehmed bin Hasan medine-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'îmizde işbu bâisü'l-i'lâm Hasan efendi ibn-i Hacı Süleymân muvâcehesinde mezbûr Hasan Efendinin şer'îki olub Çal kazasına tâbi' Gümice karyesinde ticaretle meşğûl olan medine-i mezbûr mütemekkinlerinden ve Rum milletinden gâ'ib-i âni'l-beled Vasili veled-i Orham veled-i Yânîden işbu tarih-i i'lâmdan altı ay mukaddem beher ve kıyyesi yirmi dörder paradan cem'ân bin yüz on iki buçuk guruş ve kaba somağı ecl-i mechûl ve eşhasına atü'z-zikr Isparta da şer'îki Hasan efendiye edâ ve îfa itmek şartıyla iştirâ ve bu vechile bir kıt'a cihet-i mezkûrdan şer'îki gâ'ib-i merkûm Vasiliye bir kıt'a deyn tahvîli i'tâ itmiştim el-hâletü hâzihî zikr olunan deyn temessükü mezbûr Hasan Efendi şer'îki gâ'ib-i merkûm irsâl itmekle somağ-ı mezkûru mezbûr Hasan Efendi bana

teslîmden imtinâ' ider olmağla mübeyyi' ve ahzı şahs-ı murâdımdır sûal olunub zikr olunan somağı bana der-teslîmiyle ile temâmını yedimden kabzına şerîki mezbûr Hasan Efendiye haber ve tenbîh olunsun deyu müdde'î-yi mezbûr Mehmedin ber-vech-i muharrer bey'-i mezkûru şart-ı merkûm ve ecl-i mechûl ile iştirâsını mukarrer ve mu'terif iken tasaddi eylediği da'vâyı takrîri meşrûhu üzere meşrûh ve iltifât-ı şâyân olmadığı kendüne tefhîm ve mûcibince da'vâ-yı mezkûresiyle mezbûr Hasan efendi bu vech-i şer'îyye ma'arızdan men' olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu

Fî 13 Zi'l-hicce sene 1282

IŞS-191- Sayfa 3

Belge 1

Medine-i Isparta'ya tâbî' Ali karyesinde sâkin ve zât-ı zeyl-i vesikada muharrerü'l-esâmi ta'rîfleriyle mu'arrefe olan Emine bint-i Mustafa nâm Hâtûn meclis-i şer'-i şerîf-i enverde zevc-i muhâli'i işbu ba'is'ül-vesîka Hüseyin bin Yûsuf mahzarında bedâheten ve bi-tav'îha ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb mezbûr Hüseyin zevc-i dâhilem olub lakin beynimizde hüsn-ü zindegânemiz olmamağla zimmetinde mütekarrir ve ma'kûd-ı âliye olan kırk bir buçuk gurus mehr-i mü'eccel hakkımdan ve kezalik zimmetinde mütekarrir ve ma'kûd-ı âliye olan bir takım tabak ve iki adet anterî ve bir merinos şalvar ve bir gışâne mehr-i mu'accelden fârig olmak üzere nafaka-yı îddet-i mu'ayyene-i ma'lûmem ve mü'ennes-i süknâm dahi kendü üzerime olmak üzere boşanmaklık muhâlefe'-i sahîh-i şer'îyye ile zevcim mezbûr Hüseyin ile hall olduğumda ol dahi hall-i mezkûru ber-vech-i mübeyyin ba'de'l-kabûl hukûk-ı zevciyyete ve bi'l-cümle husûs-ı mezkûre ve hukûk-ı sa'ire-yi şer'îyyeye müte'allika-yı âmmeten ve da'vâdan tarafeynden her birimiz âhirin zimmetini ibrâ ve ıskât ve yine her birimiz ber-vech-i muharrer âhirin ibrâsını kabûl eyledik dedikde gıbbe't-tasdîkü'ş-şer'î mâ hüve'l-vâka'a bi't-taleb ketb olundu

Fî 14 Zi'l-hicce sene 1282

Karye-i mezkûr muhtarı Ali

Buberci oğlu Abdullâh

Muhzır Hacı Mehmed Ağa

Muhzır Hâfız İsmail

Ve gayrihim

Belge 2

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta mahallâtından Rum mahallesi sâkinlerinden ve teb'â-yı merkûm nisvânından Beste ve Estelya Hinti Vasili taraflarından vekîl-i müseccel-i şer'îyyeleri mezbûr Bestenin zevci ve Estelya'nın eniştesi işbu bâisü'l-i'lâm Manuel veled-i Yorda meclis-i şer'îmizde mezbûranın li-ebeveyn er karındaşları Tamyanos veled-i Vasili mahzarında müvekkilelerim mezbûranın babaları Vasiliden mevrûs ve müntakil menzil eşhâsından olmak üzere bin dört yüz guruş mezbûru Bestenin ve bin guruşu dahi mezbûr Estelyanın ki cem'ân iki bin dört yüz guruş alacak hakları olmağla bi'l-vekâle taleb ideruz deyu da'vâ itdükde kazîye-i minvâl-i muharrer üzere olduğunu tâbi'ân ve kat'iyen ikrar ve i'tirâf itmeğin mûcibince meblağ-ı mecmuâ'-yı mezkûreyi iki bin dört yüz guruşun mezbûrateyn Beste ve Estelyaya izâfetle müvekkileleri müdde'î-yi merkûm Manuele edâ ve teslîm mezbûr Tamyanos ilzâm olunduğu tescil ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlflerine i'lâm olundu

Fî 15 Zi'l-hicce sene 1282

Belge 3

Ba'is-i mürâsele-i şer'îyye oldur ki

Medine-i Isparta sancağına muzâf Gölbaşı çiftliğinde hayme-nişîn üzere sâkin ikrâz-ı gayretinden zât-ı ta'rif-i şer'î ile mu'arrefe olan Emine binti Abdullâh nâm Hâtûn meclis-i şer'îde hâlâ zevc-i dâhili aşîret-i merkûmeden Halil bin Mehmed muvâcehesinde mezbûr Halil beynimizde ma'lûme mehr-i mü'accel ve mu'accel ile zevc-i dâhilem olub lâkin beni hilâf-ı şer'-i şerîfe tekdîr ve ta'zîr ve darb-ı şedîd eylediğinden ma'ada nafaka ve kismem ru'yet ve hukûk-ı zevciyyete riâyet itmemekle mûceb-i şer'isini taleb iderüm deyu iştikâ ve da'vâ eylediğimde ol dahi cevabında benim ber-vech-i müdde'âmı inkâr itmekle fi mâ ba'ad hilâf-ı şer'-i şerîf tekdîr ve ta'zîr ve darb itmeyeceğine ve nafaka ve kismem ru'yeti müte'ahhide deyu vechile Isparta ahâlîsinden ve tüccardan İdriszâde Hâfız Mehmed Efendi dahi kefil olmağla ol-vechile beynimizde te'lif ve ıslâh olmuşdur deyu tarafeynin ikrâr ve tasdîklerine mübeyyin medine-i mezbûr mahkemesinden işbu mürâsele-i şer'îyye mezbûr Halil yedine i'tâ olundu

Fî 15 Zi'l-hicce sene 1282

Belge 4

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta mahallâtından Fazlullâh mahallesinde sâkin ve zât-ı mu'arrefe olan Âîşe binti Hasan nâm Hâtûn medine-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'îmizde medine-i mezbûreye tâbi' Ali karyesi ahâlîsinden işbu bâisü'l-i'lâm Buberçi oğlu Abdullâh bin Ca'fer muvâcehesinde ben işbu tarih-i i'lâmdan yedi sene mukaddem yedimden ve malımdan hâsıl olacak ferâğ ve yük ve yoğurt ve revgânını beynimizde münâsafaten iktisâm olmak üzere beş adet erkek koç ve bir adet teke davar ve bir adet erkek davar ve yigirmi bir adet sağman dişi koyun ve dört adet kuzulu kurd kuzan ve râî ile deyu mezbûr Abdullâh def' ve teslîm eylediğimde ol dahi yedimden ahz u kabz ve mezkûrden sa'at ve koyun ve bir erkek davar bundan akdem bana def' ve teslîm idüb ben dahi yedimden ahz u kabz itmemele bakî koyunlarım ile hâsıl olan müddet-i mezkûrde ferdî ve revgân-ı sâde ve nebâ'iri mevcûd ise aynen müstehlik olduğu sûretde tashîh-i hakîkaları ba'de's-sübût zemânen ve hâlen taleb iderüm deyu da'vâ eylediğimde mezbûr Abdullâh dahi cevabında ancak altı adet erkek koç ve bir teke davar ve dört adet erkek davar ve dört adet kuzu ve dört adet oğlak ve sekiz aded dişi koyun mukâbele-yi mezkûr üzere kabzını ve dört aded koyun ve bir davar ve def' ve teslîmini ikrâr benim ziyade müdde'âmı inkâr ve zikr olunan koyun ve davarların bakiyyesi işbu tarih-i i'lâmına iki sene mukaddem Burdden karye-i mezkûr civarında da'vâ olunmakta iken benim tasaddi ve taksîrimiz helâk olmuşdu deyu beyan eylediğinde ber-vech-i muharrer-i mezbûr Abdullâhın taksîrini ziyade müdde'âmı ikâme-i beyninden izhâr eylediğimde beynimizde münâza'at kesîre ve muhâsamât-ı şedîde vukû'a gelmişdi el-hâletü hâzihîde beynimizde maslahat tavsîtiyle ber-vech-i muharrer tasaddi eylediğim da'vâ-yı mezkûremden kat'ân li'n-nizâ' ve ref'ân li'l-husûme bi-tav'îha ve'l-rızâ dört yüz guruş bedel-i medfû'a ve makbûz akdü'l-maslâhata ve'l-kabûl ziyade müdde'âma ve bi'l-cümle husûs-ı mezkûr müte'allika da'vâdan tarafeynden her birimiz âhirin zimmetini ibrâ ve iskât ve yine her birimiz âhirin ibrâsını kabûl eyledik deyu tarafeynin ikrâr ve tasdîkleri tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu

Fî 15 Zi'l-hicce sene 1282

IŞS-191- Sayfa 4**Belge 1**

Ba'is-i mürâsele-i şer'iyeye oldur ki

Medine-i Isparta mütemekkinlerinden ve teb'â-yı devlet-i âlîyyeden ve Rum milletinden ve tüccardan Hacı Betraki veled-i Kiryako meclis-i şer'ide millet-i merkûmeden Hacı Yevânî veled-i Agayânî muvâcehesinde benim ka'in validesi gâibet-ü ani'l-meclis Yesmaniye binti Yanî veled-i Atmamda(?) cihet-i deyn-i şer'iyeyden bin altı yüz guruş alacak hakkım olmağla meblağ-ı merkûmu işbu tarih-i mürâseleden beş gün mukaddem taleb eylediğimde olduğu deyn-i merkûmu ba'de'l-ikrâr merkûm Yevânî validem meblağ-ı matlûb-ı ma'lûmeyi işbu gün için edâ-yı vesîka teslîm itmez isen meblağ-ı merkûm bin altı yüz guruş kefilim deyu ta'ahhüd deyu vechile kefil olmağla kefâlet-i mezkûresine binâ'en meblağ-ı merkûm bin altı yüz guruş merkûm Yevânîden taleb iderüm deyu da'vâ itdükde merkûm Yevânî dahi cevabında ancak nefesine kefil olduğunu ikrar-ı ma'adayı inkâr itmekle müdde'î-yi merkûm ber-vech-i muharrer müdde'âsını her birine medine-i mezbûr ahâlîsinden ve mahallelerinden lede't-tezkîye âdel ve makbûlü's-şehâde idügelir ihbâr olunan Süleymân Usta bin Ahmed ve Ömer bin Hacı Mehmed nâm kimesneler şahidleriyle bi'l-muvâcehesinde ber-vech-i şer'iyeye isbât itmeğin mûcibince meblağ-ı merkûm bin altı yüz guruş müdde'î-yi merkûm Hacı Betrakiye edâ ve teslîme merkûm Yevânîye tenbîh olduğu mübeyyin medine-i mezbûr mahkemesinden işbu mürâsele-i şer'iyeye merkûm Betraki yedine i'tâ olundu

Fî 17 Zi'l-hicce sene 1282

Belge 2

Ba'is-i mürâsele-i şer'iyeye olur ki

Medine-i Ispartaya tâbi' Sav karyesinde sâkin ve zât-ı mu'arrefe Â'îşe binti Veli nâm Hâtûn meclis-i şer'ide hâlen zevc-i dâhili Mehmed Ali bin Süleymân muvâcehesinde mezbûr Mehmed Ali beynimizde ma'lûme mehr-i mü'accel ve mu'accel ile zevc-i dâhilem olub lâkin beni hilâf-ı şer'-i şerîf tekdîr ve ta'zîr eylediğinden ma'ada nafaka ve kismem ru'yet ve hukûk-ı zevciyyete riâyet itmemekle mûceb-i şer'iyesini taleb iderüm deyu iştikâ ve da'vâ eylediğimde olduğu cevabında benim ber-vech-i muharrer müdde'âmı inkâr itmekle fî mâ ba'ad hilâf-ı şer'-i şerîf tekdîr ve ta'zîr itmeyeceğine ve nafaka ve kismem ru'yet müte'ahhid ve bu vech ile karye-i mezkûr

muhtarı Hüseyin dahi kefil olmağla ol-vechile beynimizde te'lif ve ıslâh olmuştur deyu tarafeynin ikrâr ve tasdîklerine mübeyyin medine-i mezbûr mahkemesinden işbu mürâsele-i şer'iyeye mezbûr Mehmed Ali yedine i'tâ olundu

Fî 15 Zi'l-hicce sene 1282

Belge 3

Medine-i Isparta mahallâtından Keçeci mahallesinde sâkin ma'lûm Sıbyan Mehmed efendi ibn-i Ahmed meclis-i şer'-i şerîf-i enverde zât-ı mu'arrefe işbu bâisü'l-vesika Fâtıma bint-i Mehmed mahzarında ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb benim akd-i âtü'z-zikrin sudûruna değın şer'ân yedimde mülk ve hakkım olub mahalle-i mezkûrda vaki' tarafeynî Çaylı oğlu Ömer bin Hacı Osman ibn-i Süleymân menzili ve bir taraftan Hüseyin bin Abdullâh bin Menak menzili ve taraf-ı râbi'i tarîk-i âmm ile mahdûd ve fevkânî garb cânibinde bir oda ve bir firun ve zokak kapusunun bir kenarına müştemil menzilimi bi-cümleten mâyestemle ve tarafeynden icab ve kabûle hâvî şurût-ı müfside ve muvâza'adan ârî tagrîr ve gallasından bir bey'-i bât-i sahîh-i şer'iyeye ile mezbûr Fâtıma Hâtûn bin yüzer guruş bey' ve temlik ve teslîm eylediğimde olduğu ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ve kabz ve kabûl eyledikten sonra şahsına olan meblağ-ı mezkûr bin iki yüz guruş mezbûr Fâtıma Hâtûn bana def' ve teslîm ben dahi yedimden temâmen ve kâmilen ahz u kabz eyledim fî mâ ba'ad menzil-i mahdud-ı mezkûrde benim asla ve kat'a alâka ve müdahalem kalmayub müşteriye-i mezbûre Fâtıma Hâtûnün mülk müşterâsı ve hakk-ı sarf olmuştur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mülk ve mutasarrıf olsun dedikde gibbe't-tasdîkü's-şer'î mâ vâka'a bi't-taleb ketb olundu

Fî 17 Zi'l-hicce sene 1282

Mukayyid-i mahkeme Hâfız Osman

Hacı Muhsin oğlu Ahmed Ağa

Afşarzâde Mehmed Efendi

Hamal Ömer Muhzır Yûsuf

Ve gayrihim

Belge 4

Ba'is-i mürâsele-i şer'iyeye olur ki

Medine-i Burdur ahâlisinden zenci Mıstık Sa'id bin Abdullâh meclis-i şer'ide teb'â-yı devlet-i âlîyyeden ve Rum milletinden Herlboz veled-i Seyradi muvâcehesinde

merkûm Herlboz zimmetinde cihet-i karzdan iki yüz otuz bir guruş cihet-i havâleden üç yüz altmış dokuz guruşuna cem'ân altı yüz guruşu merkûm Herlbozdan hâlen taleb iderüm deyu da'vâ itdükde merkûm Herlboz dahi cevabında inkâr itmekle müdde'î-yi mezbûr ber-vech-i muharrer müddeâ'sını ikâme-i beyyineden izhâr idüb istihlâf eylediğinde merkûm Herlboz zâîyetinden itmeğin mûcibince meblağ-ı merkûm altı yüz guruş müdde'î-yi mezbûr Sa'ide edâ ve teslîm merkûm Herlboza tenbîh olduğu mübeyyin medine-i mezbûr mahkemesinden işbu mürâsele-i şer'iyye mezbûr Sa'id yedine i'tâ olundu

Fî 18 Zi'l-hicce sene 1282

IŞS-191-Sayfa 5

Belge 1

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta nevâhisinden İncir kazâsına tâbi' Kestel karyesinde hayme-nişîn Sarı Keçili aşîretinden Kara Kuraklar mahallesi ahâlisinden İsmail bin Hacı Mûsa nâm kimesne medine-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'îmizde aşîret-i merkûmeden Zilâmlar mahallesi ahâlisinden işbu bâisü'l-i'lâm Zelâm oğlu İbrâhim bin Mestan ve Sarı Mûsa oğlu diğer İbrâhim bin İsmail muvâcehelerinde mezbûrân İbrâhim ve diğer İbrâhimden her biri işbu tarih-i i'lâm senesi ramazanü'l-mübârekinin yigirminci çiharşenbe günü ba'de'l-magrib saat-i yarım raddelerinde mezbûr Zelâm oğlu İbrâhimin kız karındaşı olub gâibet-ü ani'l-meclis Havva nâm bâliğ-i bâkire ben nefsimi Allâhın emri üzere müdir-i nâ'ib-i kaza huzûrlarında sana akd ve tezvîc ve tenkîh ideceğim deyu beni karye-i mezkûr civarında haymemizden olub me'ân gider iken esnâ-yı râhde salifü'z-zikr Kestel karyesine muzâf ve bir saat ba'd ve mesafesi olan Kilde gediği denmekle mu'arref mahâlde arkamızdan yetişüb yedlerinde bulunan kebîr bıçak arkasıyla başıma ve bıçaklarıyla sağ gözümün kapağı altı olan yüzüme ve burnuma bi-gayr-i hak darb ve yara bere ve cerh itmeleriyle mezbûrân İbrâhim ve diğer İbrâhimden her birinin darblarından nâşi benim sağ gözüm bakar görmez ali'l ve intifa'dan kalmağla mûcib-i şer'iyyesini mezbûrân İbrâhim ve diğer İbrâhimden her birinden taleb iderüm deyu bundan akdem da'vaya tasaddi itmişdim mezbûrân dahi cevablarında mahâl-i mezkûrde bana yetişüb gâ'ibet-ü mezbûreyi aldıklarını ikrâr ma'adayı külliyyen inkâr itmeleriyle el-hâletü hâzihî tasaddi eylediğim da'vâ-yı mezkûrumdan bi-tav'îha ve'l-rızâ üç yüz guruş bedel-i medfû' ve makbûzu üzerine ba'de akdi'l-musâlahat ve'l-

kabûl bi'l-cümle husûs-ı mezkûru müte'allika-yı âmmeten da'vâdan mezbûr İbrâhim ve diğêr İbrâhimin zimmetlerini ibrâ-yı âmm-i sahîh-i şer'iyeye ile ibrâ ve ıskât eylediğimde anlar dahi vech-i muharrer benim ibrâ-yı mezkûrumu kabûl eyledik deyu müdde'î-yi mezbûr İsmail'in ber-vech-i muharrer sâdır olan bi-cümle kelimât-ı meşrûhasını mezbûrân İbrâhim ve diğêr İbrâhimin her biri vicâhen tahkîk ve şifâhen tasdik eyledikleri tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlflerine i'lâm olundu

Fî 17 Zi'l-hicce sene 1282

Belge 2

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Husûsatü'l-beyânın mehâlinde lede'l-keşf ve'l-mu'ayene ber-vech-i şer'iyeye-i âlî fasl ve hasm içün bi't-taleb ve'l-ittibâ bu fakir medine-i Isparta'ya mâzûnân bi'l-ittâ fekhâhtlü Mehmed Tahsin efendi ile medine-i mezbûr mahâllatından Çelebiler mahallesinde mütemekkin ve teb'â-yı devlet-i âlîyyeden ve Rum milletinden Vasili veled-i Atnasın bağçesi imtisâlinde zikriât-ı münâza'a kıyye olan Karlık ta'bir olunur arsa üzerine varub â'zâdan fütüvvetlü İbrâhim ağa ve Hüseyin ağa ve Hacı Hâfız Mehmed İzzet efendi ve Hacı Ali Efendi ve Mi'marbaşı Salih Usta ve â'zâdan Hacı Elena ve İstefani vesâ'ir cerîdede mazbûtü'l-esâmi-i İslâm ve Hristiyan huzûrlarında akd-i meclis-i şer'î âlî itdükde zikriât-ı Kârlık-ı mezkûr vaz'-ı yedleri bi'l-beyyînetü'l-şer'iyeye mütehakkık olan her biri teb'â-yı devlet-i âlîyyeden ve Ermeni milletinden işbu hamilü'l-i'lâm Konyalı Kigork veled-i İvan ve Kunduracı Dursun veled-i Kabril ve diğêr Kigork veled-i Kasîr ve Artin veled-i Marfar ve Berber oğlu Simyon veled-i Serkiz ve Kara binti veled-i Hepreteb(?)den her biri taraflarından zikriât-ı husûsda da'vâ-yı vekâlet-i âmme-i müte'allika-yı sahîh-i şer'iyeye ile vekîl-i müseccel-i şer'iyeleri Müdderriszâde Hacı Hâfız Mehmed Efendi ibn-i Hacı Hasan Efendi meclis-i ma'kûd-ı mezkûrde merkûm Vâsili muvâcehesinde merkûm Vâsilin in işbu derûnünde akd-i meclis-i şer'î âlî olunub mu'ayene ve müşâhede olunan ve hudûdu dahi ta'biyyen ve irâ'en kılınan mülk bağçesi kenarında ve kibel cânibinde müvekillerim merkûmenin her biri mülklerinden bi'l-ikrâz kârlık ve damlalık ta'bir olunur tahmînen arzen üç arşun mikdarı terk eyledikleri arsalarına merkûm Vâsili bi-gayr-i hak müdâheleden olmamağla sûal olunub dâfi' olan müdâhelesinin tenbîh olunmak bi'l-vekâle matlûbumdur deyu da'vâ itdükde merkûm Vâsili dahi cevabında müdde'î-yi müvekkil-i merkûmenin ber-vech-i muharrer karlık müdde'âlarını külliyyen inkâr itmekle hazırdan-ı

mümâ-ileyhim ve merkûmun ve ehl-i vukûfâ ile arsa-yı mezkûr nazar olundukda fi'l-hakîka arsa-yı mezkûr ber-minvâl-i meşrûh müdde'î-yi müvekkil-i merkûmundan her biri mülklerinden bi'l-ikrâz kadîmden kârlık ve damlalık olmak üzere terk ve mülk karlıkları olduğu her biri medine-i mezbûr ahâlisinden Suldur veled-i İsmail bin Ömer Efendi ve Bölükbaşı veled-i Ahmed bin Osman ve Ohan veled-i Ohannes ve Ohannes veled-i Serkiz ve Çiloğlan Ereğil veled-i Hacı Kigork nâm kimesnelerin âlî-yi vech şehâdetleriyle merkûm Vasili muvâcehesinde ber-vech-i şer'îyye bi'l-vekâle isbât itmeğin mücibince arsa-yı mezkûreye ba'de'l-yevm müdâhele itmek üzere merkûm Vâsiliye tenbîh olduğu ber-vech-i muharrer ta'ahhüd eylediği tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu bâkiyü'l-emr menlehü'l-emr

Fî 17 Zi'l-hicce sene 1282

IŞS-191-Sayfa 6

Belge 1

Ba'is-i mürâsele-i şer'îyye oldur ki

Medine-i Isparta mahâllatından Hacı Elfi mahallesinde sâkin ve zât-ı mu'arrefe olan Hânım binti Veleddîn nâm Hâtûn meclis-i şer'ide hâlen zevc-i dâhili Cotan Mustafa bin Mehmed muvâcehesinde mezbûr Mustafa beynimizde ma'lûme mehr-i mü'eccel ve mu'accel ile zevc-i dâhilem olub lâkin beni hilâf-ı şer'-i şerîf ta'zîr ve tekdîr ve darb eyledikten ma'ada hukûk-ı zevciyyete riâyet ve nafaka ve kisvemi ru'yet itmemekle müceb-i şer'îyyesini talep iderüm deyu zevc-i mezbûrden iştikâ ve da'vâ eylediğimde olduğu cevabında benim ber-vech-i muharrer müdde'âmı inkâr itmekle fî mâ ba'ad hilâf-ı şer'-i şerîf ta'zîr ve tekdîr ve darb itmeyeceğine ve nafaka ve kisvemi ru'yet ve hukûk-ı zevciyyete riâyet müte'ahhid ve bu vech ile mahalle-i mezkûr ahâlisinden İvan oğlu Mahmûse vekâletiyle oğlu Hâfız Ahmed kefil olmalarıyla ol-vech ile beynimiz te'lif ve ıslâh olunmuşdur deyu tarafeynin ikrâr ve tasdîkleri medine-i mezbûr mahkemesinden işbu mürâsele-i şer'îyye mezbûr Mustafa yedine i'tâ olundu

Fî 19 Zi'l-hicce sene 1282

Belge 2

Ba'is-i mürâsele-i şer'îyye oldur ki

Medine-i Isparta mahâllatından Germiyan mahallesi ahâlisinden ve tüccârdan Hacı Mehmed Ali bin Hasan meclis-i şer'ide Hüseyin bin Hasan muvâcehesinde mezbûr Hüseyin zimmetinde cihet-i karzdan altı yüz yigirmi bir guruş alacak hakkım

olmağla hâlen taleb iderüm deyu da'vâ itdükte mezbûr Hüseyin dahi cevabında kazîye-i minvâl-i muharrer üzere olduğunu bi-temâmiha tâbi'ân ikrâr ve i'tirâf itmeğın mûcibince meblağ-ı merkûm altı yüz yigirmi bir guruşun müdde'âmı mezbûr Mehmed Ali'ye edâsıyla mezbûr Hüseyin ilzâm olduğunu mübeyyin medine-i mezbûr mahkemesinden işbu mürâsele-i şer'iyeye i'tâ olundu

Fî 22 Zi'l-hicce sene 1282

Belge 3

Medine-i Isparta mahâllatından Yenice mahallesinde sâkin ve zât-ı mahalle-i mezbûr İmam ve Muhtarı tarafından verilen mührü ilmûhaber ta'rîfleriyle mu'arref olan Alef oğlu Mehmed bin Ali meclis-i şer'-i şerîf-i enverde zevcesi işbu bâisü'l-vesîka ma'rifetü'z-zât Şerîfe binti Hacı Hüseyin mahzarında ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb bir arsa-yı mîri olup ûhde-i tasarrufumda olan arsa üzerinde magrûs kürûm ve eşcârı dahi akd-i âtü'z-zikrin sudûruna değın yedimde mülk ve hakkım olup mahalle-i mezkûrde vaki' bir taraftan diğeri Mustafa bin Mustafa bin Abdullâh bağçesi ve taraf-ı selâsesi tarîk-i hâss ile mahdûd tahmînen bir evlek mikdarı etrafı taş duvar ile muhâta eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmire bu bir kıt'a bağçemin arzını bârây-ı me'mûr-ı arâzi-i ferâğa mu'teber kat' ile kürûmini dahi bey'-i bât-i sahîh-i şer'iyeye ile zevcem mezbûre Şerife Hâtûn me'ân safka-ı vâhide ile dört yüz guruşa bey' ve temlîk ve ferâğa ve tefvîz eylediğimde olduğu ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tefvîz ve kabûl eyledi dedikde gıbbe't-tasdîkü'ş-şer'i mâ vâka'a bi't-taleb ketb olundu

Fî 24 Zi'l-hicce sene 1282

Küpçü Oğlu Hacı Mehmed

Berari Süleymân

Ağca oğlu Hacı Ali

Ve gayrihim

Belge 4

Medine-i Isparta mahâllatından Yenice mahallesinde sâkinler ve zâtları mahalle-i mezbûr imam ve muhtarânı tarafından verilen mühr ü ilmûhaber ta'rîfleriyle mu'arref olan Osman ve Mehmed ve Çelebi ibn-i Hüseyinden her biri meclis-i şer'-i şerîf-i enverde li-ebeveyn kız karındaşı Emine'nin zevci ve tarafından zikriât-ı bey'de takrîre vekil olduğu zât-ı mezbûreyi bi'l-ma'rifet-i şer'-i ârifâne kız karındaşı mezbûr Habîbe ve Ali bin Abdullâh nâm kimesneler şehâdetleriyle sâbit olan Veleddin bin Abdülrezzâk

hazır olduğu hâlde diğer li-ebeveyn kız karındaşları olub ma'rifetü'z-zât işbu ba'isü'l vesîka Fâtıma mahzarında her biri bi'l-isâle ve bi'l-vekâle ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm iderler ki bir arsa-yı mîri olub ûhde-i tasarrufumda olan arsa üzerinde magrûs kürûm dahi akd-i âtü'z-zikrin sudûruna değin yedimizde ırsân ve şâyi'ân mülk ve hakkımız olub Hacı İvaz mahallesi civarında vaki' bir taraftan Hacı Fevri Mustafa bağçesi ve bir taraftan Hacı Hüseyin bağçesi ve bir taraftan Kel Ali bağçesi ve taraf-ı rabi'i tarîk-i âmm ile mahdûd ve tahmînen bir evlekmikdarı etrafı taş duvar ile muhâta eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmire bu bir kıt'a bağçemizin arzını bârây-ı me'mûr-ı arâziyi ferâğ-ı mu'teber kat' ile kürûmini dahi bey'-i bât-i sahîh-i şer'iyeye ile karındaşımız-ı mezbûr Fâtıma'ya kat'i me'ân safka-ı vâhide ile dört yüz guruş bey' ve temlik ve ferâğ ve tefvîz eylediğimizde olduğu ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tefvîz ve kabûl eyledi dedikde gıbbe't-tasdîkü'ş-şer'î mâ vâka'a bi't-taleb ketb olundu

Fî 24 Zi'l-hicce sene 1282

Kabak oğlu Mehmed

Elzan oğlu Ali Efendi

Ve gayrihim

IŞS-191-Sayfa 7

Belge 1

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta sancağına muzâf Yalvaç kazâsına tâbi' Ürgenez karyesi ahâlisinden nefslerinden asl ve karye-i mezkûrun ahâli-i mahsûri Hatib Mehmed Efendi bin Mehmed ve Mehmed bin Abdullâh ve Mollası bin İsmail ve Betal oğlu İbrâhim bin Abdullâh ve Ahmedî-yi Mustafa ve Molla Ahmed bin Hasan nâm kimesneler taraflarından zikr-i âtî husûsda vekil musaddık-ı şer'iyeleri Abdi Efendi bin Abdullâh ve Hacı Mehmed bin Ali ile salifü'z-zikr Yalvaç kazâsına tâbi' Kuyucuk karyesi ahâlisinden keزالik nefslerinden asl ve karye-i mezkûrun ahâli-i mahsûri Molla Osman bin Mehmed ve Bekir bin Ömer ve Mustafa bin Ömer ve Mehmed bin Abdullâh ve Ali bin Ali ve Süleymân bin Lütfullâh ve Râşid Efendi bin Ebûbekir ve Mustafa bin Mustafa ve Hacı Osman Efendi bin Osman nâm kimesneler taraflarından keزالik ber-vech-i husûsda vekil-i musaddık-ı şer'iyeleri Mehmed Efendi bin Hasan ve Mustafa bin Osman kimesnelerin her biri medine-i mezbûre meclisine ma'kûd meclis-i şer'îmizde arâzi-i me'mûri ve sâhib-i arzını vekilleri fütüvvetlü Münîr efendi ve Refik

Efendi hazır oldukları hâlde mârû'l-zikr Yalvaç kazâsına tâbi' Kelekli karyesi ahâlisinden keزالik nefslerinden asîl ve karye-i mezkûr ahâli-i mahsûri Halil bin Mehmed ve İsmail bin Hasan ve Koca Ömer bin Süleymân ve Cüce oğlu Mehmed bin Mehmed ve Ahmed bin Ali ve Hüseyin bin Mehmed ve Abdullâh bin Burhân ve Mehmed bin Burhân ve Abdurrâhman bin Hasan ve İbrâhim bin Mehmed ve Hüseyin bin Abdullâh nâm kimesnelerin husûsâtü'l-beyânında husûsata vekil-i tasdîk ol-ve-kâlelerde Molla İsmail bin Halil ve Hasan Ali bin Hüseyin nâm kimesneler muvâcehelerinde yedimizde olub bin yüz doksan dört senesi tarihiyle müverreh işbu meclis-i ma'kûd-ı mezkûrda feth ve kıra'at olunan bâlâsı tuğrâ-yı garâ ile mezîd ve min şeyh bir kıt'a fermân-ı âlîşân mantûkınca Karahane dağı denmekle ma'rûf etraf-ı erba'ası Karaağaç deresi ve radde-i merkûmenin yemîn-ü yesâr ile karşı yakaları ve Kara kurâda ve imtisâl vaki' sagîr ve kebîr dağlar cebel-i mubâhdan olub kadîmü'l-ayâmdan berü zikr olunan mehallerden müvekkillerimiz kariyeteyn-i mezkûreteyn ahâlilerde hatb ve kereste kat' iderek intifa' idüb yek-dîgere müdâhale ve ta'arruz-ı iktizâ itmez iken mârû'z-zikr Kelekli karyesi ahâlilerden asîl ve vekâlesi mezbûruna fuzûl-i müdâhaleden hâl olmadıklarından biz ve müvekkillerimiz-i mezbûrundan her birimizin yedimizde olub bin iki yüz yetmiş yedi senesi zi'l-ka'adetü's-şerîfesinin beşinci gün tarihiyle müverreh olunan tarihe zikr oluna Yalvaç kazâsının na'ibü's-şerîfi olan menûdetlü Es-Seyyid Osman Efendinin imzâ ve hatmini hâvî bir kat' murafa'a hücceti natık olduğu üzere biz ve müvekkillerimiz mezbûrundan her birimiz münâza û fih olan mehalde sâhib-i arz-ı vekilimi hazır olduğu halde asîl ve vekâle-yı mezbûrundan vech-i meşrûh üzere da'vâ anlar dahi cebel-i mubâh-ı mezkûr yaylamız hudûdı dahilindedir deyu da'vâ ve bizim ber-minvâl-i muharrer-i müddeâmızı inkâr itmekle biz ber-vech-i meşrûh cebel-i mubâha müddeâmızı Akşehir kazâsına tâbi' İnekli karyesi ahâlisinden ve müderrisinden Hacı Mehmed Emin oğlu ibn-i Ahmed ve Zebîr oğlu Halil ve Köse oğlu Mustafa ve salifü'z-zikr Yalvac kazâsına tâbi' Akhisar karyesi ahâlisinden Kunta oğlu Resûl ve Hasan oğlu Ömer ve zikr olunan Yalvac kazâsına tâbi' Kemen karyesi ahâlisinden Ali Ali oğlu Hacı Ahmed ve Hacı Mûsa ve kazâ-yı mezkûra tâbi' Altıkapu karyesi ahâlisinden Tahir Efendi oğlu Molla Ahmed nâm kimesneler şehâdetleriyle mahâl-i munâza'a da vekil-i sâhib-i arzı mümâ-ileyh Es-Seyyid Osman Efendi huzûrlarında mârû'l-beyâna Güle Gülmi karyesi ahâlisi ve vekâlesi mezbûrdan muvâcehelerinde ber-nehc-i şer'î âlî vechü't-tevatür ba'de'l-isbât ve'l-hâkîm sâhib-i

mezkûru yedimize i'tâ itmişken ba'de karye-i mezkûr ahâlisi asîl ve vekâle-yı mezbûrun da'vâ-yı mezkûrların bi'l-rücû'a cebel-i mübâhiye-i mahdûd-ı mezkûr için kariyemiz ahâlisi hayvânât-ı râî olmak üzere murâdımızdır deyu derbâr-ı sa'adet-karâra arzihâl tasdîkiyle yedlerinde olub işbu meclis-i livâda ma'kûd meclis-i şer'îde kıra'at olunan bir kıt'a murâfa'amız mâna-yı celîl-i ân-i bi'l-ımtisâl irâde-i âlîyyeye emsâl-i kazâmız bin seksan sekiz senesi muharreminde bizden müdde'î olmak üzere da'vâ üzere ber-vech-i muharrer cebel-i mübâhi olduğunu ve kadîmü'l-âyân nebr ve hatb ve kereste kat'eylediğimizi ve mazmûn-ı hîn-i mezkûru bâ-mezkûrda nâ'ibü'ş-şer'î-şerîf olan Mevlütlü Osmanzâde Mehmed Tevfik Efendi imzâ ve tehîr deyu vechiyle kat'-ı münâza'a itmişken mezkûr-ı Güle Gülmi karyesi ahâlisi asîl ve vekâlesi mezbûrundan her biri el-yevm cebel-i mübâhi mahdûde-i mezkûrdan bizi hatb ve kereste kat'inden men'ider olmalarıyla vâki' olan müdâhele ve ta'rizlerine tenbîh olunmak bi'l-isâle ve bi'l-vekâle murâdımızdır deyu da'vâ eylediklerimizde marû'l-zıkr Güle Gülmi karyesi ahâlisi asîl ve vekâlesi mezbûrundan her biri dahi cevabında kazîye-i minvâlde meşrûh üzere olduğunu tâbi'ân ve kat'ıyyen ve sahîhan ikrâr ve i'tirâf itmeleriyle mücebi zıkr olunan Güle Gülmi karyesi ahâlisi asîl ve vekâlesi mezbûrunun müdâheleleri bu vech-i şer'îyye ve nizâmı olduğunu kendülere tefhîm ve ba'de'l-yevm salifü'z-zıkr Ürgenez ve Kuyucuk kariyelerinde ahâlisi asîl ve vekâlesına müdâhele itmâmak üzere mezkûr Güle Gülmi karyesi ahâlisi ve vekâlesi mezbûrun ilzâm olundukları tescîl ve bâlâ-yı hâss-ı huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu

Fî 25 Zi'l-hicce sene 1282

IŞS-191-Sayfa 8

Belge 1

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Sâdır olan buyûruldu ımtisâlen medine-i Isparta mahâllatından Câmi'-i atîk mahallesi ahâlisinden Hasan ağa ibn-i Süleymân ağa medine-i mezbûr meclisine ma'kûd meclis-i şer'imizde işbu bâisü'l-i'lâm Hacı Muhsinzâde Mehmed ağa ibnü'l-mezbûr Hacı Muhsin muvâcehesinden mümâ-ileyh Mehmed ağa ve şerîki gâib-i âni'l-meclis Mehmed Efendiye medine-i Isparta sancağına muzâf Eğirdir kazâsının aşâr-ı şer'îyesini seksan senesi mültezimi Nikola'ya ki ilzâm ve mümâ-ileyhîma dahi bâ-şartnâme derûhde ve iltizam eylediklerinden sonra kazâ-yı mezkûrun aşârını üç sehm i'tibâr iderek bir sehmini gâ'ib-i mümâ-ileyh Mehmed Efendi ibn-i Hacı Ali ağa ve

diğer bir sehmini kezalik gâibet-ü ani'l-meclis Hüseyin ağa ibn-i Hacı İbrâhim ağaya ve diğer bir sehmi kendü ûhdesinde kaldığı hâlde bâ-sened-i şirket idüb ba'de kazâ-yı mezkûre muzâf Akûdeli tımarını bedel-i ma'lûm-ı mukâbelesinde mûmâ-ileyh Mehmed ağa ile gâ'ibâne-yi mezbûrân Mehmed Efendi ve Hüseyin ağa bana ilzâm ben dahi derûhde ve iltizam eyledikten sonra zıkr olunan Akûdeli tımârını mûmâ-ileyh Mehmed ağa ve gâ'ibâne-i mezbûrân ile ber-vech-i münâsefe şerîk olmamla andan başka kazâ-yı mezkûrun üç sehmden bir sehmi gâ'ib-i mezbûr Hüseyin ağa ibn-i Hacı İbrâhim ağadan ilzâm ve derûhde itmemle andan ma'ada mûmâ-ileyh Mehmed ağa kazâ-yı mezkûr bâ-şartnâme-yi derûhde ve iltizam eylediği hengâmde benden deyn tahvîli sülüsünü bâ-şartnâme bana ilzâm ben dahi iltizâm idüb yedime i'tâ eylediği şartnâme-yi zâyi' itmiş isemde mücerred benî mûmâ-ileyh Mehmed ağa kazâ-yı mezkûrun sülüs-i şerîkine mebnî bütün kazâ-yı mezkûrun aşâriyeli ve muzâf ba'de'l ihrâc on yedi bin guruş nihâd-ı ticâret tebyin itmekle meblağ-ı mezbûrdan ve mûmâ-ileyh Mehmed ağanın beni şerîk eylediği bir sehm aşârdan hisseme musîb olan beş bin altı yüz altmış altı guruş yigirmi altı para iki akçeye mûmâ-ileyh Mehmed ağa vâzu'l-yed olmağla hâlen taleb iderüm deyu da'vâ itdükde mûmâ-ileyh Mehmed ağa dahi cevabında marû'l-beyân kazâ-yı mezkûrun sülüs-i hissesine mutasarrıf olan gâ'ib-i mezkûr Hüseyin ağadan derûhde itmiş olduğu sülüs-i mezkûr ile Akûdeli tımarının nısf-ı hissesinden ma'ada müdde'î-yi mezbûr Hasan ağa ile aşâr-ı mezkûra da'ir tarafının bir güna mukâvele ve müte'ahhid senelerimiz olmadığından başka yedimde olub meclis-i şer'îde kıra'at olunan bin iki yüz seksan iki senesi saferü'l-hayrının yigirmi yedinci gün tarihiyle müverrah ve mezbûr Hasan ile benim ve şerîkimiz gâ'ib-i mezbûr Mehmed efendinin imzâ ve hatmlerini hâvîye her birimiz âhire i'tâ eylediğimiz ibrâsında nâtık olduğu üzere bütün kazâ-yı mezkûrun ve Akûdeli tımarının bi'l-cümle bedel-i medfû'at ve mesârafâtının muhâsebesi bey' sehv ve gallatından ârî biri olarak yegân yegân ru'yet ve tesviye eylediğimizde ba'de külli'l-hesâb mezbûr Hasan zimmetinde mârû'z-zıkr aşâr-ı mezkûrden zimmetine geçmiş olan bin beş yüz guruş benimle şerîkimiz gâ'ib-i mezkûr Mehmed Efendinin zuhûr idüb meblağ-ı mezbûre zimmetinde sahîhen bize deyn olduğunu mübeyyin kezalik işbu meclis-i şer'îde kıra'at olunan bir kıt'a deyn temessükü mûcibince alacağımız olmağla meblağ-ı mezkûrdan müstesna bi'l-cümle husûs-ı mezkûr müte'allike-i âmme da'vâ ve deyn tarafından her birimiz âhirin zimmetini ibrâ ve ıskât ve yine her birimiz âhirin ibrâsını ber-minvâl-i muharrer kabûl

itmemizle ol-vech ile müdde'î-yi mezbûrun mutâlebesinden zimmetim biri olmuştur deyu def' ile mukâbele eylediğinde mezbûr Hasan dahi kazîye-i minvâl-i muharrer üzere olduğunu bi-temâmiha tâbi'ân ve kat'iyen ve sahîhân ikrâr ve i'tirâf itmeğin âlî-yi mûceb akrân-ı müdde'î-yi mezbûr Hasan ber-vech-i muharrer da'vâ-yı mezkûresiyle mûmâ-ileyh Mehmed ağaya bu vech-i şer'iyeye ve nizâmı ma'arızdan men' olduğunu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu bâkiyü'l-emr men-lehü'l-emrindir

Fî 23 Zi'l-hicce sene 1282

Belge 2

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta sancağına muzâf Keçiborlu kazâsına tâbi' Senir karyesi civarından hayme-nişîn Kuşçu aşîreti ahâlisinden Kuşçu Hasan oğlu Hasan Ali bin Hacı Mehmed medine-i mezbûr meclisine ma'kûd meclis-i şer'îmizde aşîret-i merkûm muhtarı Hacı Yûsuf bin Hacı Mehmed hazır olduğu hâlde mezbûrân Mehmed ve Durmuşun her biri tarih-i i'lâm senesi şehir-i zi'l-ka'adetü's-şerîfinin on dördüncü cumartesi gecesi sa'at altı raddelerinde salifü'z-zikr Senir karyesine muzâf Gömlekalânı nâm mehalde vaki' hânemi hazır-ı mezbûr Yûsufun emriyle basub hânemden ve malımdan sîm donanmalı bir adet Mısır tûfengimi ahz u gasb itmeleriyle zikr olunan tûfengin mevcûd ise aynen ve müstehlik olduğu suretce şahs-ı hakîkasını ba'de's-sübût zemânen ve hâlen taleb iderüm deyu da'vâ itdükde mezbûrân Mehmed ve Durmuş dahi cevablarında külliye inkâr itmeleriyle müdde'î-yi mezbûr Hasan Ali ber-vech-i muharrer ba'de müdde'âsını ba'de'l-emhâl ve'l-istihsâl ikâme-i beyyineden izhârımız idüb istihlâf eylediğimizde mezbûrân Durmuş ve Mehmedden her biri bi'l-muvâcehe ber-vech-i şer'iyeye tahlîf olmağın mûcibince müdde'î-yi mezbûr Hasan Ali ber-vech-i muharrer da'vâ-yı mezkûresiyle mezbûrân Mehmed ve Durmuşdan her birine bi'l-beyyine ma'arızdan men' olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu

Fî 22 Zi'l-hicce sene 1282

IŞS-191-Sayfa 9

Belge 1

Der devlet mekine arz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Vâridat odası ve reknârı üzerine bin iki yüz seksan iki senesi Şa'banü'l-âziminin yigirmi sekizinci gün tarihiyle müverreh nezâret-i evkâf-ı celîle-i hümayundan vârid olan emirnâme mûcibince medine-i Isparta sancağına muzâf Uluborlu kazâsından Ahî

Muhyiddin vakfından mahlûl olan bir kıt‘a tarladan iki kıt‘ası bi‘l-müzâyede ûhdesinde kalub ve yigirmi bir kıt‘asına dört bin guruş taleb olduğu hâlde kazâ müdiri Ahmed Efendizâde Nâfiz Efendiye bilâ-müzâyede bin beş yüz guruş verilmesi nizâmının mugâyyeri bulunduğundan bahisle îcâbının icrâsı Hüseyin efendi tarafından istid‘a ve vakf-ı mezkûrun tesvîyesini Abdullâh ve Hüseyin ûhdelerinde bulunduğu ve bir defter-i hâkân-ı mevâdd-ı muharrerinin hâsılatı Ahi Ömer oğlu Muhiddin zâviyesi tarafından zabt olunmuş iktizâ ideceği imtinâ olunmuş olduğuna binâen tarla-yı mezkûr kimden mahlûl olmuştur ve hakk-ı tâbu ashâbından vârid ve böyle dört bin guruş taleb ve irâ iken bilâ-müzâyede bin beş yüz guruş verilmesinden lâzım gelmiştir fi‘l-hakîka izâhen bâ-mazbata iş‘arı emr ve irâde buyurulmuş ve tahkîkât-ı lede‘l-ibtidâ ve mütevellî merkûmâne Abdullâh ve Hüseyin bilâ-veled zikr-ü vikân iderek inâs tevcîhi inhâ olunmuş ise de hazînece mu‘amelât-ı kalemîye icrâ kılındıkda inâs tevcîhi şurûtunun mugayyeri olduğu der-kenar ile i‘lâm ve mazbata-yı mukaddime îade kılındığı ve evlâd-ı zekûrin külliye inkırâzı vakf-ı mezkûrumdan ifadeden berü nâ-mevcûd olduğu ve ba‘de‘l-inkırâzca i‘lâmı olan Ahi Baba zaviyesine ilhâkı meşrût ise de bu dahi kezalik mevcûd ve ma‘lûm olmadığı cihetle hâsılat-ı aşâr-ı mahlûlen irsâl hazîne-yi celîle kılınmakda olduğu ve keyfiyet-i mecûsesi vechiyle hâsılatının hiçbir tarafa meşrûtiyet ve merbûtiyeti kalmayarak şunun bunun yakınında kaldığı gıbbe‘t-tahkîk-i nümâyân olarak eyler ve de bütün bütüne mülkiyet tahvîli kuvayyen melhûz ve bu misillü bir tarafa meşrûtiyet ve merbûtiyeti olmayan vakıflar hâsılatının hazîne-yi celîleye irsâli iktizâmı nizâmından görünmüş olmakdan nâşi yine aşârı bir sâbık cânib vakıf için bi‘l-ahz mahlûlen irsâl kılınmak üzere mezkûr üç kıt‘a tarlanın mahallinde müzâyede ve mükerrresi bi‘l-icrâr ragbât nâsın inkıta‘ından ve merkûm Hüseyinin iki bin yüz guruşdan ziyâdeye taleb olmayub kifâyedinden sonra bir kıt‘ası iki bin beş yüz guruş Nâfiz efendi ve iki kıt‘ası üç bin altı yüz elli guruş merkûm Hüseyin ve şerkân sâ‘iresi ûhdesinde takrîr eylediği ve ber-mûceb istida‘ bin beş yüz guruş Nâfiz efendiye bilâ-müzâyede verilmesi ber-minvâlde ma‘rûz-ı külliye-yi esâmi idüğü ve bunun şimdiki hâli dört bin guruş itmesi muhtemel ise de bu dahi iki senedir mûmâ-ileyh Nâfiz efendi tarla-yı mezkûru i‘mâr ve etrafına eşcâr-ı gars dıvar ile ihâta olunarak şeref ve i‘tibâr bulunmasından nişin eylediği ol-tarihden salifü‘z-zikr Uluborlu kazâsı meclisinde hazîrâne ve hâne me‘mûru Ahmed efendi ibn-i Ali ve a‘şâr me‘mûru Mehmed efendi ibn-i Ali nâm kimesnelerin meclis-i livâ da ma‘kûd-ı meclis-i şer‘î de müdür evkâf

Selim efendi ve mezbûr Nazîf muvâcehelerinde âlî-yi tarîkû's-şehâde ber-vech-i şer'îyye ihbârlarıyla mütehakkık olmağın ola ki vâki' el-hâldir bi'l-iltimâs pâye-i serîr-i âlâya i'lâm olundu

Fî 19 Zi'l-hicce sene 1282

Belge 2

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta sancağına muzâf Keçiborlu kazâsına tâbi' Senir karyesi civarında hayme-nişîn Kuşçu aşîretinden Halil bin Kel Hacı Yûsuf medine-i mezbûr meclisine ma'kûd meclis-i şer'îmizde işbu bâisü'l-i'lâm Hacı Yûsuf bin Hacı Mehmed muvâcehesinde mezbûr Hacı Yûsuf tarih-i i'lâmdan on altı sene mukaddem aşîret-i merkûme muhtarı bulunmuş Molla bu havr akçesi diyerekden yedimden ve malımdan üç adet Osmanlı lirası ve vekîl-i şer'îyyeleri olduğum karındaşlarım gâibet-ü ani'l-meclis Osman ve Ali ve Hüseyinden her birinden kezalik üçer adet Osmanlı lirasından cem'ân dokuz adet ve kezalik vekil-i şer'îyyeleri olduğum gâibet-ü ani'l-meclis Yağcı oğlu Ali bin Mustafa bin Abdullâhdan üç adet ve Kuşçu oğlu Hasandan iki adet ve Ahmed-i dayıdan bir adet ve oğlum Mehmedden bir adet ve Toblu Hüseyin oğlu İbrâhimden iki adet ve Koca Sülü dayıdan dört adet ki cem'ân yigirmi beş adet Osmanlı lirası ile kezalik yedimden ve malımdan ahz u kabz eylediğim üçyüz guruş kıymetli simli bir adet bıçağı dahi fuzûli ve bi-gayr-i hak ahz u kabz idüb meblağ-ı mecmû'a-yı mezkûru kendü emvarına harc ve sarf ile istihlâk itmekle meblağ-ı mecmû'a-yı mezkûru nakden ve bıçak-ı mezkûru âynen müddet-i mezkûrdan berü huzûr-ı hâkimü's-şer'î de benimle vekillerde olduğum gâ'ibün mezbûrundan her birimiz taleb ve da'vâ itmekte iken benimle vekiller olduğum gâ'ibüne-yi mezbûrundan her birimiz mârû'z-zikr Senir karyesi civarında hayme ve hânelerimizde ve bir mehalde me'ânda ve sâkinler olduğumuz hâlde taleb ve da'vâ itmeyüb bilâ-garaz tarih-i mezkûrdan berü sükût itmiştik el-hâletü-hazihî mezbûr Hacı Yûsuf'un inkârına binâen meblağ-ı mecmû'a-yı mezkûr iki bin beş yüz guruş ile bir adet ve sîm bıçağı müddet-i mezkûrdan berü kendüsü ve müvekkileri gâ'ibüne-i mezbûrundan her biri huzûr-ı hâkimü's-şer'î de mezbûr Hacı Yûsuf'dan da'vâ mahkun iken bilâ-garaz terk ve sükût eylediğini mukırr ve mutasarrıf olmağla henüz on bin sene bilâ-garaz şirk ve sükût olunan da'vânın bilâ-emr-i âlî-yi istima' mahv' olub bu sûrette on altı sene sarf eylediğinden da'vâ-yı mezkûresi bilâ-icrâ âlî-yi mecmû'a olmadığı müdde'î-yi mezbûr Halil tefhîm ve da'vâ-

yı mezkûresiyle mezbûr Hacı Yûsuf bu vech-i şer'îyye ma'arızdan men' olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu

Fî 22 Zi'l-hicce sene 1282

IŞS-191-Sayfa 10

Belge 1

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta eşrâfından işbu ba'is'ül-vesîka Şeyh Âlizâde Osman efendi ibn-i Hüseyin ağa medine-i mezbûr mehkemesinde meclis-i şer'îmizde Teb'a-yı Devlet-i Âlîyye'den ve Rum milletinden Ligori veled-i Marko muvâcehesinde merkûm Ligori zimmetinde cihet-i havâleden iki bin yedi yüz guruş alacak hakkım olmağla meblağ-ı merkûm merkûm Ligori'den hâlâ taleb iderüm deyu da'vâ itdükde merkûm Ligori dahi cevâbında kazîye-i minvâl-i muharrer üzere olduğunu ikrâr ve i'tirâf itmeğin mücibince meblağ-ı merkûm iki bin yedi yüz guruşun müdde'î-yi mümâ-ileyh Osman efendiye edâsıyla merkûm Ligori ilzâm olduğunu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu

Fî 21 Zi'l-hicce sene 1282

Belge 2

Medine-i Isparta nevâhisinden Gönen kazası mahâllatından Hamam mahallesinde sâkin Abdullâh bin Mehmed nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîf-i enverde sulbî kebîr oğlu işbu bâisü'l-vesîka Veledin mahzarında ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb oğlum mezbûr Veledin'in mahalle-i mezkûrde vaki' müstakilen taht-ı tasarrufunda olan beş göz menzil ve iki göz samanhâne ve bir göz ahûr ve kazâ-yı mezkûre muzâf bir bâb esyadan dört sehmden bir sehmi değirmen otuz vukkiye evân-ı nühâsiye oğlum mezbûr Veledinin malı ve mülkü olub ancak benim malım olan el-hâletü-hazihî üzerime lâbis olduğum köhne libâseminden gayri ism-i malı itlâk olunur nesnem olmayub menzil-i mezkûr derûnunda mevcûd bi'l-cümle melbûsat ve mefrûşat ve zikr olunan evân-ı nühâsiye ve gayr-ı nühâsiye ve inâs binti ve mârû'z-zikr ve değirmende rub' hisse oğlum mezbûr Veledinin müstakilen malı ve mülküdür benim aslen ve kat'îyyen alâka ve müdahalem yokdur dedikde gıbbe't-tasdîkü'ş-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu

Fî 25 Zi'l-hicce sene 1282

Müfti-i belde fekâhetlü Tahsin efendi

Müderrişzâde Hacı Hâfız Mehmed efendi

Mukayyid-i mahkeme Osman efendi

Ali efendizâde Selim efendi

Çömezzâde İsmâil efendi

Hâfız oğlu Ahmed

Ve gayrihim

Belge 3

Medine-i Isparta mahâllatından Hoca-zâde mahallesi eşrâfından ve zât-ı ma‘rifetu’z-zât Abdullâh beğ ibn-i Hasan beğ meclis-i şer’-i şerîf-i enverde işbu bâisü’l-vesîka Şeyh Alizâde Osman efendi ibn-i Molla Hüseyin mahzarında ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb bir arsa-yı mîrî olub ûhde-i tasarrufumda olan arsa üzerinde magrûs kürûm dahi akd-i âtü’z-zikrin sudûruna değin yedimde mülk ve hakkım olub medine-i mezbûr mahâllatından Yaylazâde mahallesi fevkinde vâki‘ bir taraftan Hüsam oğlu Ahmed bin Hâfız Süleymân bağı ve bir taraftan tarîk-i hâss ve tarafeyni tarîk-i âmm ile mahdûd tahmînen iki buçuk dönüm mikdarı etrafı taş duvar ile muhâta eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmire bu bir kıt‘a yoncalığının arzının bârâ-yı me’mûr-ı arâzi ferâğ-ı mu‘teber kat‘ ile kürûmini dahi bey‘-i bât-i sahîh-i şer‘iyye ile mümâ-ileyh Osman efendiye me‘ân safka-ı vâhide ile sekiz bin guruş bey‘ ve temlîk ve ferâğ ve tefvîz eylediğimde olduğu ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tefvîz ve kabûl idüb mübaya‘a mezkûrların tagrîr ve gallatına müte‘allika da’vâdan tarafeynden her birimiz âhirin zimmetini ibrâ ve iskât ve yine her birimiz âhirin ibrâsını kabûl eyledik dedikde gıbbe’t-tasdîkü’ş-şer‘i mâ vâka‘a bi’t-taleb ketb olundu

Fî 17 Zi’l-hicce sene 1282

A‘zâdan ref‘etlü Hacı Ahmed ağa

A‘zâdan fütüvvetlü Hacı Hâfız Mehmed İzzet efendi

Mahkeme kâtibi Mehmed efendi

Ve gayrihim

Belge 4

Ba‘is-i mürâsele-i şer‘iyye oldur ki

Medine-i Isparta mahâllatından Hacı İvaz mahallesinde sâkin ma‘rifetu’z-zât Havva binti Süleymân nâm Hâtûn meclis-i şer‘ide kızı gâ’ibet-ü âni’l-meclis Â’îşe binti Hasanın zevc-i sâbıkı Hoznâli oğlu Hasan bin Hüseyin muvâcehesinde yedimde olub

işbu meclis-i şer'î de kıra'at olunan bir kıt'a nafaka hücceti nâtik olduğu üzere beher şehri on ikişer guruşdan yetmiş iki guruş ibrâ müterâkim cem'ân sekiz yüz altmış altı guruş işbu sagîre kızı Â'îşeye istidâne iderek bâ-izn-i şer'iyye harc ve sarf itmemele meblağ-ı merkûm sekiz yüz altmış altı guruş mezbûr Hasandan bi'l-mahsâne taleb iderüm deyu da'vâ itdükde mezbûr Hasan dahi cevabında yedi yüz yigirmi guruşunu ikrâr ve i'tirâf idüb bâkîyesini inkâr itmekle müdde'î-yi mezbûr bâki ziyâde müdde'âsıyla beyan ba'de'l-hâvâle mukarrer olduğu meblağ-ı merkûm yedi yüz yigirmi guruş müdde'â-yı sahibine mezbûr Havva Hâtûna edâsıyla mezbûr Hasan ilzâm olduğunu medine-i mezbûr mahkemesinden işbu mürâsele-i şer'î i'tâ olundu

Fî 26 Zi'l-hicce sene 1282

IŞS-191-Sayfa 11

Belge 1

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta mahâllatından Tekye mahallesinde sâkin tüccar İsmâil ağa ibn-i Abdullâh medine-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'îmizde mahalle-i mezkûr ahâlisinden işbu bâisü'l-i'lâm Çaylak oğlu Hasan bin Hüseyin muvâcehesinde zikr-i âtî menzil-i arsa mütevellisi Halil bin Ali hazır olduğu mahalle-i mezkûrde vâki' bir taraftan Mehmed bin Ali bin Abdullâh menzili ve bir taraftan Hasan bin Mehmed bin Menâk menzili ve bir taraftan Hacı Eyüb bin Abdullâh ve Âbzen Salih efendi ibn-i Hacı Mehmed bağçeleri ve taraf-ı râbi'î tarîk-i âmm ile mahdûd ve tahtânî üç oda ve bir mikdar bağçeyi müştamil arsası senevî kırk para Hızır Abdâl zâviyesi vakfına mukâta'alu vakıf ve ebniyesi yedimde şer'ân mülküm olan bir bâb menzili işbu tarihi i'lâmdan dokuz sene mukaddem diyâr-ı âhere gider iken gör ve gözet ve ben gelinceye değin derûnunda sâkin ol deyu mezbûr Hasana emâneten teslîm idüb gitmiş idim el-hâletü-hazîhî menzil-i mahdûd mezkûru mezbûr Hasan fuzûli zabt ider olmağla sûâl olunub kifâyedle bana der-teslîm mezbûr Hasana tenbîh olunmak murâdımdır deyu da'vâ itdükde mezbûr Hasan dahi cevabında menzil-i mahdûd-ı mezkûrı tarihi mezkûrda hazûr-ı mütevellîde safka-ı vâhide ile bâ-izni mütevellî beş bin iki yüz guruş bedel ve şahs-ı medfû'a ve makbûza müdde'î-yi mezbûr İsmâil ağa bana bey' ve ferâga ben dahi iştirâ ve temellük ve tefrîg ve kabûl itmemele ol-vechile şer'ân ve tefrîgân yedimde mülküm olmağla zabt iderüm deyu hazır-ı mütevellî-yi mezbûrun tasdikıyla müdde'î-yi mezbûr İsmâil ağanın inkârına mukârin eylediği def'ini her biri medine-i

mezbûr ahâlisinden ve mehalllerinden lede't-tezkiye âdel ve makbûlü'ş-şehâde idügelir
ihbâr olunan Hacı Ahmed ağa ibn-i Âbidine ve Ayca Ağas oğlu Ahmed ağa bin Ahmed
nâm kimesneler şehâdetleriyle bi'l-muvâcehe ber- nehc-i şer'iyye isbât itmeğin
mûcibince müdde'î-yi mezbûr İsmâil ağa ber-vech-i muharrer da'vâ-yı mezkûresiyle
dâfi'-yi mezbûr Hasan bu vech-i şer'iyye ma'arızdan men' olduğu tescil ve bi'l-iltimâs
huzûr-ı âlîlelerine i'lâm olundu Fî 25 Zi'l-hicce sene 1282

Â'zâdan Hacı Ahmed ağa

Â'zâdan Hacı Hâfız Ağat efendi

Â'zâdan Hacı Ali efendi

Tekin Fasih oğlu Halil ve Ali

Muhzır Hacı Mehmed

Ve gayrihim

Belge 2

Medine-i Isparta mahâllatından Evran mahallesinde sâkin iken bundan akdem
bi-emrillâh-i te'âlâ vefat iden Nazife binti Hacı Ömer bin Abdullâh'ın verâseti sadr-ı
kebîr oğlu gâ'ib-i âni'l-beled Mehmed Ali'ye el-huzzârî lede'ş-şer'i'l-enver zâhir ve
mütehakkık olduktan sonra gâ'ib-i mezbûrun kendüsü ve yahud vekîl-i şer'isi gelinceye
değin malını hıfz ve tesviye-i umuruna kıbel-i şer'iden bâ-hüccet-i şer'iyye mensûb
vâsi-yi dâisi Hacı Osman bin Hacı Mustafanın taleb ve ma'rifetleri ma'rifet-i şer'ile
tahrîr ve terkîm ve bi'l-müzâyede müşrif harâb olan menkûlât-ı âhire bey' olunan
tereke-yi müteveffât-ı mezbûr defteriyesine ber-vech-i âti zikr olunur fi'l-yevmi's-sâbi'
aşâr min şehr-i zi'l-hicce'ti'ş- şerîfe sene isnâ ve semânin ve mi'eteyn ve elf

	Guruş	Para	Kıyye	Dirhem
<i>Mahalle-i mezkûrda vaki' fevkânî iki oda ve bir mikdar avluva müştemil bir bâb mülk-i menzil</i>	3500			
<i>Kelâm-ı kadîm ücret-i kalemiyesi</i>	160			
<i>Hîn başı değirmeni civarında kürûm ve eşcârı mülk bir kıt'a bağçe</i>	1200			
<i>Suluk 1 adet</i>	50			
<i>Kazgân 1 adet</i>	149	30	7	350
<i>Bekmez tabası 1 adet</i>	152	30	3	350
<i>Kebîr tencere 1 adet</i>	131	25	4	350
<i>Sagîr tencere 1 adet</i>	42		22	
<i>Def'a tencere 1 adet</i>	27	10	1	100
<i>Sagîr tabak 6 adet</i>	71		22	50
<i>Kebîr tabak 1 adet</i>	30			
<i>Saman 5 adet</i>	53	20	1	395

<i>Şurub tası 1 adet</i>	16			
<i>Bakrac 1 adet</i>	23			
<i>Sablı tas 1 adet</i>	17			
<i>Sagîr bakrac 1 adet</i>	36			
<i>Tebşi 1 adet</i>	22			
<i>Sagîr tebsi 1 adet</i>	18	10		
<i>Karavan 1 adet</i>	20			
<i>Tas 1 adet</i>	11	30		
<i>Güğüml 1 adet</i>	61			
<i>Taba 1 adet</i>	17			
<i>Bağ tabası 1 adet</i>	17			
<i>Su tası 1 adet</i>	5			
<i>Setr 1 adet</i>	17	20		
<i>Havan ma'el 1 adet</i>	11			
<i>Müsta'mel kilim 1 adet</i>	60			
<i>Köhne çul 1 adet</i>	15			
<i>Hurdavât çift 1 adet</i>	15			
<i>Müsta'mel seccade 1 adet</i>	22	20		
<i>Yorgan 2 adet</i>	158	10		
<i>Şilte 1 adet yasdık 1 adet</i>	33	20		
<i>Döşek 1 adet yasdık 1 adet</i>	77			
<i>Def'a şilte 1 adet yasdık 1 adet</i>	45	20		
<i>Minder 1 adet yasdık 1 adet</i>	33	20		
<i>Köhne beyaz çul 1 adet</i>	14			
<i>Nurgüle 1 adet</i>	7	20		
<i>Hurdavât 1 adet</i>	15			
<i>Nühâs fenâr 1 adet</i>	8	20		
<i>Kahve ibriği 1 adet cezve 1 adet güldan 1 adet</i>	11	20		
<i>Berber ebniyesi 1 adet</i>	4			
<i>Tahta sandık 1 adet</i>	10			
<i>Köhne çul kenarı 1 adet</i>	7			
<i>Köhne yorgan 1 adet</i>	26			
<i>Ayine 1 adet</i>	9	20		
<i>Yasdık 1 adet</i>	10	10		
<i>Kutu derûnunde hırdâvat-ı ma'lûme</i>	5	10		
<i>Def'a sandık 1 adet</i>	35	10		
<i>Gümüş para</i>	19	30		
<i>Tahta kaşık 1 adet</i>	2	20		
<i>Sandık hurdası 1 adet</i>	7	20		
<i>Alic parçası</i>	10			
<i>Asel mumu</i>	4	10		
<i>Hurdavât binti ma'lûme</i>	150			
<i>Yahya oğlu Hâfız Mehmede alacağı olub kabz olunan</i>	500			

		Guruş	Para
--	--	--------------	-------------

<i>Vasiyet-i müsbet</i>	1000	
<i>Derûn-ı kassâmda muharrer bağçenin ilmûhaber akçesi cânib-i beytü'l-mâl</i>	13	20
<i>Resm-i âliyye</i>	161	10
<i>Dellâliye</i>	100	
<i>Kaydiyye</i>	10	
<i>Hammâl</i>	3	
<i>Varaka behâ</i>	3	

Minhâ'l-ihrac 1290 guruş 35 para

Sahhû'l-bâki 6958 guruş 20 para

Vech-i meşrûh üzere tereke-yi müteveffiye-i mezbûr min ba'd-i ba'de-ihracî'l-mesârifi'l-sahîh sahhû'l-bâkiyyesi vasî-yi mezbûr Hacı Osman yedine âynen ve nakden teslîm olduğu ahz u kabz eylediğini ikrâr ve i'tirâf eylediği işbu mehale şerh verildi

IŞS-191-Sayfa 12

Belge 1

Medine-i Isparta mahâllatından Evran mahallesinde sâkin iken bundan akdem bi-emrillâh-i te'âlâ vefat iden Nazife binti Hacı Ömer bin Abdullâhın verâseti ancak sadr-ı kebîr oğlu olup gâ'ib-i âni'l beled Mehmed Ali'ye zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra gâ'ib-i mezbûrun kendüsü ve yahud vekîl-i şer'isi gelinceye kadar ber-mûceb-i defter-i kassâm malını hıfz itmek için bir vasi nasb-i müktezî olmakdan nâşi emânet ile ma'rûf ve istikamet ile mevsûf idüğü zeyl vesîkada muharrerü'l-esâmi-i müslimîn ihbârlarıyla lede'sş-şer'i'l enver mütebeyyin olan gâ'ib-i mezbûrun Velizâdesi işbu bâisü'l-vesîka Hacı Osman bin Hacı Mustafa nâm kimesneye hâkim muvakkı-i sadr-ı küttab tûba leh hüsn-i me'âb efendi hazretleri gâ'ib-i mezbûrun kendüsü ve yahud vekîl-i şer'isi gelinceye değin ber-mûceb defter-i kassâm malını hıfz vasi nasb ve ta'yin buyurdukda olduğu ber-vech-i muharrer vesâyet-i merkûmeyi kabûl itmeğın mâ hüve'l-vaka'a bi't-taleb ketb olundu

Fî 17 Zi'l-hicce sene 1282

Mukayyid-i mahkeme Osman efendi

Kandil Ali usta

Muhzır Hâfız İsmâil

Belge 2

Medine-i Isparta mahâllatından Germiyân mahallesinde sâkin iken bundan akdem bi-emrillâh-ı te'âlâ vefat iden Osman bin Abdullâhın verâseti zevce-i menkûhayı metrûkesi Şerife binti Abdullahın verâseti sulbî kebîr oğlu Hüseyin ve sulbî sagîr kızları A'îşe ve Nazime ve Fâtıma ve diğerk zevcesinden mütevellide sulbîye kebîre kızı Hâvva'ya münhasır ba'de kabli'l-kassâm zevcesi dahi vefât idüb verâseti kebîr kızı Fâtıma'nın babası Osman ve validesi Şerife nâm müteveffiyenin tereke-i ma'lûmelerinden müntakil ve mevrûs olan ber-mûceb-i defter-i kassâm yüz altmış bir guruş yetmiş iki senesi cemâziye'l-evvelisinin dokuzuncu gününden yetmiş dokuz senesi Saferü'l-hayr nihâyetine kadar seksan üç aylık vasîm Kethüda Mehmed bin Hüseyin ma'rifetiyle ilzâm rica olunan iki yüz elli dört guruş yigirmi beş para ki cem'ân dört yüz on beş guruş yigirmi beş parayı Tabalzâde Süleymân efendi yedinden bint-i mezbûr Fâtıma bâliğ ve reşîde olduğunu huzûr-ı şer'îde mukarrerem ve mu'terif olduğu hâlde tamamen ahz u kabz ve bi'l-cümle husûs-ı mezkûr müte'allika-yı mezbûr Süleymân efendinin zimmetini ibrâ eylediği işbu mehale şerh verildi

Fî 18 Zi'l-hicce sene 1282

Muhzır Ömer

Mahkeme kâtibi Mehmed efendi

Belge 3

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta mahâllatından Temel mahallesinde mütemekkin ve Teb'â-yı devlet-i âlîyyeden ve Rum milleti nisvânından şahs-ı mu'arrefe Yesmâniye binti Yânî tarafından zikr-i âtî husûsda vekîl-i müseccel-i şer'îyyesi Hâfız Süleymân bin Hâfız Murâd medine-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'îmizde millet-i merkûmeden ve tüccârdan işbu hâmilü'l-i'lâm Hacı Betraki veled-i Kiryako muvâcehesinde merkûm Hacı Betrâkî müvekkilem merkûme ücret ile hizmet ider makûleden olmağla beher ayda yüz yigirmi beşer guruş yigirmi dört ayda müterâkım cem'ân iki bin sekiz yüz seksan guruş ile müvekkilem merkûmenin sagîr oğlu olub gâibet-ü ani'l-meclis Yorgi dahi iki sene müddet hizmet itmekle ücretli ve hizmet mukâbelesi olan dokuz yüz guruş ile müvekkilem merkûmenin yedinden va malından iştirâ ve kabz eylediği beher ve kıyyesi onar guruşdan seksan vukkiye zât-ı şahsından cem'ân sekiz yüz guruş veya defter-i müfredât-ı ma'lûme zât-ı azîz-i şahsından dört yüz guruşuna cem'ân dört bin dokuz yüz

seksan guruş alacak hakkı olmağla merkûm Betrâkîden bi'l-vekâle hâlâ taleb iderüm deyu da'vâ itdükde merkûm Hacı Betrâkî dahi cevabında müdde'î-yi müvekkil-i merkûmenin ücreti ve oğlu merkûm Yorgi'nin ücreti ve zât-ı şahsının ve zât-ı azîz-i şahıslarının hesâbını beynimizde mahzar-ı şuhûd ve işbu tarih-i i'lâmdan sekiz ay mukaddem sehv ve gallatından ârî ve biri olarak yegân yegân rü'yet ve tesviye eylediğimizde benim müdde'î-yi müvekkil-i mezbûr cihân-ı ma'lûme-yi deyn-i şer'iyeden zimmetinde alacağımdan bi't-tenzîl bâkî bin altı yüz guruş zimmetinde ba'de külli'l-hesâb sahîhân alacağım zuhûr idüb ve hatta meblağ-ı mezkûr bin altı yüz guruş bana sahîhan ba'de'l-muhâsebe deyni olduğunu tâbi'âten ikrâr ve i'tirâf ve işbu meclis-i şer'îde mu'yene olunan bir kıta deyn tahvîlini yedime i'tâ itmekle ol-vech ile müdde'î-yi müvekkile-i mezbûrenin mutâlebesinden zimmetim beri olmuşdur deyu müdde'î-yi vekîl-i mezbûr Hâfiz Süleymân'ın inkârına mukârren dâfi'-yi merkûm Hacı Betrâkî eylediği def'ini her biri medine-i mezbûr mütemekkinlerinden ve mehallerinden lede't-tezkiye makbûlü'ş-şehâde idügelir ihbâr olunan Hâfiz İsmâil bin Hacı Osman ve Hacı Tatros veled-i Hacı Agayani nâm kimesneler şehâdetleriyle bi'l-muvâcehe ber-vech-i şer'iyeye isbât itmeğın mûcibince vekîl-i mezbûr Hâfiz Süleymân ber-vech-i muharrer müvekkilesine izâfetle da'vâ-yı mezkûresiyle merkûm Hacı Betrâkiye bu vech-i şer'iyeye ma'arızdan men' olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu bâkiyü'l-emr men-lehü'l-emrindir

Fî 27 Zi'l-hicce sene 1282

IŞS-191-Sayfa 13

Belge 1

Medine-i Isparta mahâllatından Temel mahallesinde mütemekkin ve teb'â-yı devlet-i âliyyeden ve Rum milletinden iken bundan akdem bi-emrillâh-i te'âlâ vefat iden Burdan veled-i Yânî veled-i Katneyin verâseti zevce-i metrûkesi Ordukiye binti Nikola veled-i Yânî ile sulbî kebîr oğlu Hristo ve kebîre kızları Burma ve Yesmaniye ve Polidce ve Nurine ve sagîre kızı Andiyeye münhasır ve tashîh mesele-i mirâsları sekiz sehmden olub sehmi-i mezbûrda bir sehmi zevcesi merkûme Ordukiyeye ve iki sehmi ibn-i kebîr-i merkûm Hristo'ya ve birer sehmden cem'ân beş sehmi berat-i merkûmân Burma ve Yesmaniye ve Polidce ve Nurine ve Andiye'ye isâbeti ba'de'l-mütehakkıkü'ş-şer'iyeye nefinden asîl ve oğlu kebîr-i merkûm Hristo ve kebîre kızları merkûmân Burma ve Yesmaniye ve Polidce ve Nurine ve Andiye'den her biri

taraflarından zikr-i âtî ba‘dehû akrân-ı vekîl olduğu eşhas-ı merkûmât bi’l-ma‘rifet-i şer‘i-i ârifâne ve Dülgerbaşı Salih usta bin Ahmed ve Hoca Bandeli veled-i İlyas şehâdetleriyle mahzar hissem câhde ber-vech-i şer‘iyye sâbit olan sagîre-i merkûmenin dahi tesviye-i umuruna kîbel-i şer‘îden mensûb vâsisi olan şahs-ı mu‘arrefe zevce-i merkûme Ordukiye meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde millet-i merkûmeden ve tüccârından işbu hâmilü’l-vesîka Balı oğlu Yorgi veled-i Ligori mahzarında bi’l-isâle ve bi’l-vesâye ve bi’l-vekâle ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb benimle müvekkillerim oğlu ve kızlarım merkûmun ile vâsisi olduğum sagîre-i merkûmenin bir tashîh-i mezkûr yedimizde müşa‘ ve müştereken mülk ve hakkımız olub medine-i mezbûr çarşûsunda Kerimbaşı Hanı civarında vaki‘ bir taraftan Râşid efendi mütevellisi olduğu vakf-ı dükkânı ve bir taraftan müşteriye-i merkûm Yorgi dükkânı ve bir taraftan Hüseyin ağa ibn-i Hacı Mustafa ağa yağhânesi ve taraf-ı râbi‘i tarîk-i âmm ile mahdûd arzen iki arşun ve tavlen dört arşun altı parmak mikdarı iki kepenk küşâd ider attâr ve dükkânımızı ben ve müvekkillerim merkûmundan her birimiz âhere bey‘ murâd itmamızla sagîre-i merkûmenin hissesi cüz‘î kalub intifa‘ mümkün olamayacağına ve bekâsı sagîre-yi merkûmeye mahzar olduğuna ve sagîre-i merkûme nafakaya muhtâc idüğüne mebnî sagîre-yi merkûmenin bir sehm hissesi dahi bizim yedi sehm hisselerimizle me‘ân bey‘ olunub şahs-ı erbâh ve istirbâh olunmak sagîre-i merkûme hakkında min külli’l-vücûh infa‘ ve irsâl olduğu zeyl rakîmde muharrerü’l-esâmi-yi İslâm ve Hristiyan ihbârlarıyla mütehakkık olmağla ben bi’l-iznü’ş-şer‘iyye bütün dükkân mahdûd-ı mezkûru tarafından îcâb ve kabûle hâvî şurût-ı müfside ve muvâza‘adan ârî tagrîr ve gallatından bir bey‘i bât-i sahîh-i şer‘iyye ile el-yevm şahs-ı misillüden olan beş bin beş yüz guruş merkûm Yorgi’ye bi’l-isâle ve bi’l-vesâye ve bi’l-vekâle bey‘ ve temlik ve teslîm eylediğimde olduğu ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ve kabz ve kabûl eyledikten sonra şahsına olan meblağ-ı merkûm beş bin beş yüz guruş müşteri-yi merkûm Yorgi bana def‘ ve teslîm ben dahi isâlet ve vekâlet ve vesâyetim hasebiyle yedinden temâmen ve kâmilen ahz u kabz idüb beynimizde bir tashîh-i mezkûr bi-kadrü’l-husûs iktisâm eyledik fî mâ ba‘ad dükkân-ı mahdûd-ı mezkûrda benim ve müvekkillerim oğlu ve kızlarım merkûmunun asla ve kat‘a alâka ve müdahalemiz kalmayub bütün dükkân-ı mahdûd-ı mezkûr müşterî-yi merkûm Yorgi’nin mülk müşterâsı ve tasarrufu olmuştur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr

mülkün ve mutasarrıf olsun dedikde gıbbe't-tasdîkü'ş-şer'î mâ vâka'a bi't-taleb ketb olundu

Fî 25 Zi'l-hicce sene 1282

Fekâhetlü Mehmed Tahsîn efendi

Kâ'im-makâm vekîli ref'etlü Hacı Ahmed ağa

Â'zâdan fütüvvetlü Hacı Hâfız Mehmed Osman efendi

Â'zâdan Hacı Alî efendi

Mahkeme-i mukayyed Osman efendi

Muhzır Hâfız İsmâil ve Ömer

Ve Yûsuf ve Hacı Mehmed ağa

Kahramân oğlu Hoca Herlboz

Ve gayrihim

IŞS-191-Sayfa 14

Belge 1

Medine-i Isparta mahâllatından Karâağaç mahallesinde sâkin ve zât-ı mu'arrefe olan Â'îşe binti Ali nâm Hâtûn meclis-i şer'-i şerîf-i enverde mezbûrenin sadrîye kebîre kızı ma'rifetü'z-zât Şerîfe binti İbrâhim nâm Hâtûnun zevci ve tarafından zikriât-ı bey'de tagrîri tasdîke vekîl-i sâbitü'l-vekâlesi Hacı Hasan bin Mehmed mahzarında ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb benim akd-i âtü'z-zikrin sudûrına değîn yedimde mülk ve hakkım olub mahalle-i mezkûr da vâki' bir taraftan Feyzi bin Hüseyin menzili ve bir taraftan Hüseyin bin Ali menzili ve bir taraftan kendi menzilim ve taraf-ı râbi'i tarîk-i âmm ile mahdûd tahminen yarım evlek mikdarı mülk-i arsa ve zokak kapusunun bir kenarına müşt Emil mülk-i menzil-i arsamı tarafeynden îcâb ve kabûle hâvî şurût-ı müfside ve muvâza'adan ârî tagrîr ve gallasından bir bey'-i bât-i sahîh-i şer'îyye ile üç yüz on guruş kızım mezbûre Şerîfe Hâtûna bey' ve temlîk ve teslîm eylediğimde olduğu ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ve kabz ve kabûl eyledikten sonra şahs-ı mezkûr üç yüz on guruşun mutâlebesine müte'allika-yı âmme-i da'vâdan müşterîye-i mezbûr kızım mezbûrenin zimmetini ibrâ ve ıskât eylediğimde olduğu ibrâ-yı mezkûru ber-vech-i mübeyyin kabûl itmeğîn fî mâ ba'ad menzil-i mahdûd-ı mezkûrda benim asla ve kat'a alâkam kalmayub kızım müvekkil-i mezbûr Şerîfe Hâtûnun mülk-i hassı olmuştur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbe't-tasdîkü'ş-şer'î mâ vâka'a bi't-taleb ketb olundu

Fî 26 Zi'l-hicce sene 1282

Mukayyid-i mahkeme Osman efendi

Muhtâr Hüseyin ağa

Gök Ali oğlu Hacı Mehmed

Celilin Hacı Osman

Muhzır Yûsuf

Ve gayrihim

Belge 2

Medine-i Isparta mahâllatından Hoca-zâde mahallesinde sâkin Ömer bin Abdullâhın meclis-i şer'-i şerîf-i enverde teb'â-yı devlet-i âliyyeden ve Rum milletinden işbu hâmilü'l-vesîka İstavri veled-i Yordan mahzarında ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb benim akd-i âtü'z-zikrin sudûrına değin yedimde ırsân mülk ve hakkım olub medine-i mezbûr çarşusunda soğan pazarı civarında vaki' bir taraftan Helvacı Osman bin Muhsin dükkânı ve bir taraftan müşteri-yi merkûm İstavri dükkânı ve tarafeynî tarîk-i âmm ile mahdûd iki kepenk küşâd ider birbirine mülâsık üç adet biri dahi mülk-i dükkânımı tarafeynden icâb ve kabûle hâvî şurût-ı müfside ve muvâza'adan ârî tagrîr ve gallatına bir bey'î bât-i sahîh-i şer'iyeye ile merkûm İstavriye üç bin yüz guruş bey' ve temlik ve teslîm eylediğimde olduğu ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ve kabz ve kabûl eyledikten sonra şahsına olan meblağ-ı mezkûr üç bin yüz guruş merkûm bana def' ve teslîm ben dahi yedinden temâmen ve kâmilen ahz u kabz eyledim fî mâ ba'ad dükkân-ı mahdûd-ı mezkûrlarda benim asla ve kat'a alâka ve müdahalem kalmayub müşteri-yi merkûm İstavrinin mülk müşterâsı ve hakk-ı sarfi olmuşdur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mülkün ve mutasarrıf olsun dedikde gibbe't-tasdîkü's-şer'î mâ vâka'a bi't-taleb ketb olundu

Fî 27 Zi'l-hicce sene 1282

Şûrbâcızâde İsmâîl efendi

Bulgur Küb Oğlu Osman efendi

Kahveci Mehmed ve Kalaycı Dur Ali

Ve muhzır Yûsuf

Ve gayrihim

Belge 3

Medine-i Isparta mahâllatından Hacı Elfi mahallesinde sâkin ve zât-ı zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmi-yi müslimîn ta'rîfleriyle mu'arrefe olan Hânım binti Veledîn nâm Hâtûn meclis-i şer'-i şerîf-i enverde zevc-i muhala'a işbu bâisü'l-vesîka Şevkan Mustafa bin Mehmed mahzarında bi-tav'îha ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb mezbûr Mustafa zevc-i dahilem olub lakin beynimizde hüsn-ü zindegânemiz olmamağla zimmetinde mütekarrir ve ma'kûd-ı âlîye olan seksan üç guruş mehr-i müeccel hakkımdan fârig olub ve zimmetinde kezalik mütekarrir ve ma'kûd-ı âlîye olan bir adet altı barmak anterî ve bir merinos şalvarı ve mehr-i mu'accelimden fârig olub nafaka-yı îddet-i mu'ayene-i ma'lûmem ve mü'ennes-i süknâm dahi kendi üzerime olmak üzere muhala'a-yı sahîh-i şer'îyye ile hal' olduğumda ol-dahi hal'-i mezkûru âlîyyü'l-vechü'l-mezkûr ba'de'l-kabûl hukûk-ı zevciyyete ve hukûk-ı sa'ire-yi müte'allika-yı âmme-i da'vâdan tarafeynden her birimiz âhirin zimmetini ibrâ ve ıskât idüb ve yine her birimiz âhirin ibrâsını kabûl eyledik dedikde gibbe't-tasdîkü's-şer'î mâ vâka'a bi't-taleb ketb olundu

Fî 27 Zi'l-hicce sene 1282

Muhzır Hâfız İsmâil

Zabtiye Hayta oğlu Ali

Çukurlu Şahin oğlu Ömer

Ve gayrihim

IŞS-191-Sayfa 15

Belge 1

Bâ'is-i mürâsele-i şer'îyye oldur ki

Medine-i Isparta mahâllatından Çelebiler mahallesinde sâkin Yunuszâde Nuri efendi bin Hacı Ahmed meclis-i şer'îde Hacı İbrâhim bin Hacı Ömer muvâcehesinde mezbûr Hacı İbrâhim zimmetinde altı yüz yigirmi bir guruş alacak hakkım olmağla meblağ-ı mezbûru hâlen taleb iderüm deyu da'vâ olduğu cevabında kazîye-yi minvâl-i muharrer üzere olduğunu bi-temâmiha tâbi'ân ikrâr ve i'tirâf itmeğın mûcibince meblağ-ı merkûm altı yüz yigirmi bir guruşun müdde'î-yi mezbûr Nuri efendiye edâsıyla ilzâm olduğunu mübeyyin medine-i mezbûr mahkemesinden işbu mürâsele-i şer'îyye mezbûr Nuri efendi yedine i'tâ olundu

Fî 29 Zi'l-hicce sene 1282

Belge 2

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta mahâllatından Yenice mahallesinde sâkin ma'rifetü'z-zât Emine binti Ömer nâm Hâtûn medine-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'îmizde işbu bâisü'l-i'lâm Hacı Hasan bin Hacı İbrâhim muvâcehesinde mezbûr Hacı Hasan zimmetinde işbu defter-i müfredât-ı ma'lûme vechiyle ve duhân ve penbe ve kıl ve urgan ve merkeb muhtelifle ile yüz altmış guruş nakd-i akçeden asgâri teslîmât yedi yüz elli altı buçuk guruş alacak hakkım olmağla meblağ-ı bâki-yi mezkûru hâlen mezbûr Hacı Hasan'dan taleb iderüm deyu da'vâ itdükde mezbûr Hacı Hasan dahi cevabında müdde'î-yi mezbûr ile salifü'z-zikr duhân ve penbe ve kıl ve urgan ve merkeb-i muhtelif ile nakden vermiş olduğu yüz altmış guruşuna cem'ân bin iki yüz kırk sekiz guruş ahz ve i'tâmızın muhâsebesini işbu tarih-i i'lâmdan on beş gün mukaddem yegân yegân sehv ve gallasından ârî ve bir olarak ru'yet ve tesviye eylediğimizde ba'de kabli'l-hesâb mezbûratın benim zimmetimde ancak on altı guruş alacağı kalub meblağ-ı mezkûrdan ma'ada benim için bir habbe ve bir akçe alacağım kalmadı deyu tarih-i mezkûrda tâbikân ikrâr ve i'tirâf dahi itmişdi deyu mezbûr Hacı Hasan ber-vech-i meşrûh eylediği def'-yü müdde'âsını müdde'î-yi mezbûr Emine'nin inkârına mukârren medine-i mezbûr ahâlisinden ve her biri lede't-tezkiye âdel ve makbûlü'ş-şehâde idügelür ihbâr olunan Halil bin Hacı İbrâhim ve Rıfkı oğlu Hüseyin ağa ibn-i Mustafa nâm kimesneler şehâdetleriyle bi'l-muvâcehede ber-vech-i şer'îyye isbât itmeğin mûcibince müdde'î-yi mezbûre Emine Hâtûn ber-vech-i muharrer da'vâ-yü mezkûresiyle dâfi'-yi mezbûr Hacı Hasan bu vech-i şer'îyye ma'arızdan men' olundu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlelerine i'lâm olundu bâkiyü'l-emr men-lehü'l-emr

Fî 29 Zi'l-hicce sene 1282

Belge 3

Ba'is-i mürâsele-i şer'îyye oldur ki

Medine-i Isparta eşrâfından ve meclis â'zâsından Hacı Mehmed efendi ibn-i Hacı Mustafa efendi tarafından zikr-i âtî husûsda vekîl olduğu Ali ağa ibn-i Osman nâm kimesneler şehâdetleriyle sâbit olan Mevrûszâde Hacı Hâfız Mehmed efendi ibn-i Hacı Hasan efendi meclis-i şer'î de İmâm oğlu Hacı Halil ağa bin Mustafa muvâcehesinde mezbûr Hacı Halil ağa zimmetinde müvekkilem mûmâ-ileyh Hacı Mehmed efendinin bâ-temessük bin yüz on iki buçuk guruş cihet-i karz-ı şer'iden alacağı olmağla meblağ-ı

merkûmu mezbûr Hacı Halil ağadan bi'l-vekâle taleb iderüm deyu da'vâ itdükte mezbûr Hacı Halil ağa dahi cevabında kazîye-yi minvâl-i muharrer üzere olduğunu bi-temâmiha tâbi'ân ve kat'iyen ve sahîhân ikrâr ve i'tirâf itmeğin mücibince meblağ-ı merkûm bin yüz on iki buçuk guruşun müdde'î-yi müvekkil-i mezbûr Hacı Hâfız Mehmede edâsıyla mezbûr Hacı Halil ağa ilzâm olduğunu mübeyyin medine-i mezbûr mahkemesinden işbu mürâsele-i şerî i'tâ olundu

Fî 29 Zi'l-hicce sene 1282

Belge 4

Der devlet mekine arz-ı dâ-î kemîneleridir ki nezâret-i evkâf-ı hümâyun-ı mülükâneye mülhak evkâfdan medine-i Isparta'da vaki' Abdi Paşa medresesinin vazîfe-yi mu'ayyene ile müderrislik ve tevliyet cihetine bâ-berât-ı şerîf-i âlişân mutasarrıf olan Es-Seyyid Mustafa efendi Halife ibn-i Hüseyin bin iki yüz kırk dokuz senesi üç nefer sulbî sahîh oğulları kebîr Abdülhâmid ve sagîrler İbrâhim Edhem ve Mehmed izzet-i terk eylediği hâlde vefât vuku'ıyla yeri hâll'i ve hıdmet-i lâzimesi muattal kalmağla fariğa-yı mezkûrde kebir-i mümâ-ileyh Abdülhâmid efendi ciheteyn-i mezkûreteyni üzerine müstakilen tevcîh itdirüb bâ-berât-ı şerîf-i âlişân mutasarrıf olunmuş ise de el-hâletü hazihî sagîrân-ı mezbûrân bâliğ olarak mezbûr Mehmed İzzet ve dikimci esnafından olub ciheteyn-i mezkûreteyne nâ-ehl ve erbâb olduğu ve mezbûr İbrâhim Edhem tarîk-i tedrîs ve ta'limde ifnâ-yı vücûd ile tekmîl ve tahsîl ûlûm-ı şerîf eyleyüb haylice zaman berü ve izin ve icâzet alarak medine-i mezbûre meşâhir-i ulema ve sülehâsından bulunduğu hâlde medrese-yi mezkûrda ber-vech-i hasb-i tullâb-ı fezâ'il-i iktisâba ûlûm-ı nâfi'-yi tedrîs ve vâcibe-yi zimmet-i da'iyânesi olan da'vâ-yı hayriyye zillûllâh ile meşgûl bulunmakta ise de bir güne medâr ma'âşî olmadığından ve ciheteyn-i mezkûreteyn dahi babası neccâresi bulunduğu ve kendüsü medine-i mezbûr mahâllatından Yaylâzâde mahallesinin kırk yedinci hânesinin dördüncü numarasında mukayyed itdüğüne mebnî ciheteyn-i mezkûreteyni karındâş-ı mümâ-ileyh Abdülhâmid efendi ile ber-vech-i münâsefe müştereken tevcîhini bâ-arz u hâl istidâ ve istirhâm eylesin mümâ-ileyh İbrâhim Edhem efendi dâîleri âlim ve âmil ve fâzıl ve kâmil olub ezheri cihet karındâş-ı mümâ-ileyh faîk bulunduğu medine-i mezbûr meclisine ma'kûd meclis-i şer'îmizde hâlen evkâf müdiri Selim efendi hâzır olduğu hâlde mütebeyyin ve mütehakkık ve vakf-ı mezkûrun seksan iki senesi nihâyetine kadar muhâsebesi dahi me'mûru ma'rifetiyle ru'yet ve tesviye olunmağın ciheteyn-i

mezkûreteyni babaları müteveffâ-yı mûmâ-ileyh mahlulünden vazîfe-yi mersûmesiyle karındâş-ı mûmâ-ileyh Abdülhâmid efendi ile ber-vech-i münâsefe müştereken işbu ba'is'ül-ârzın mûmâ-ileyh İbrâhim Edhem efendiye tevcîh ve yedine bir kıt'a berât-ı şerîf-i âlîşân sadaka ve ihsân buyurulmak ricâsıyla bi'l-iltimâs pâye-i serîr-i saltanat-ı âlâya arz ve i'lâm olundu bâkiyü'l-emr men-lehü'l-emr

Fî 25 Zi'l-hicce sene 1282

IŞS-191-Sayfa 16

Belge 1

Ba'is-i mürâsele-i şer'iyeye oldur ki

Medine-i Isparta mahâllatından Debbâğhane mahallesinde sâkin Hasan efendi ibn-i Hacı Süleymân meclis-i şer'ide Kapusuz Halil ağa ibn-i Mehmed muvâcehesinde mezbûr Halil zimmetinde cihet-i karz-ı şer'iden bâkî bâ-temessük dokuz yüz yigirmi sekiz guruş alacak hakkım olmağla hâlen taleb iderüm deyu da'vâ itdükde mezbûr Halil ağa dahi cevabında meblağ-ı mezkûru müdde'î-yi mezbûre ceste ceste def' ve teslîm itmişdim deyu mezbûr Hasan efendinin inkârına mebnî eylediği def'i ikâme-yi beyyineden izhârı acz idüb istihlâf eylediğinde mezbûr Hasan efendi bi'l-muvâcehe vech-i şer'iyeye üzere tahlîf olunmağın mûcibince meblağ-ı merkûm dokuz yüz yigirmi guruş müdde'î-yi mezbûr Hasan efendiye edâ ve teslîm mezbûr Halil ağaya tenbîh olduğu mübeyyin medine-i mezbûr mahkemesinden işbu mürâsele-i şer'iyeye mezbûr Hasan efendiye i'tâ olundu

Fî Gurre-i Muharrem sene 1283

Belge 2

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta nevâhisinden Ağlasun kazası mahâllatından Sakârca mahallesinde sâkin ve zât-ı ma'rifetü'z-zât Zeyneb bint-i İbrâhim nâm Hâtûn medine-i mezbûr meclisinde ma'kûd-ı meclis-i şer'îmizde sâhib-i zimmet vekîli hâzır olduğu hâlde li-eb er karındaşı Süleymân muvâcehesinde kaza-yı mezbûre muzâf Sarı Alîler harîmi nâm mehalde vâki' bir taraftan Hacı Abdülkadir ve Hacı Halil menzilleri ve bir taraftan Veli Hüseyin menzili ve bir taraftan Mehmed ve Mustafa menzilleri ve bir taraf-ı râbi'î Hüseyin menzili ile mahdûd tahmînen on üç dönüm mikdarı bir kıt'a ve yine kaza-yı mezbûre muzâf Ahmed Ateş nâm mehalde vâki' etrâf-ı selâsesi çal ve taraf-ı râbi'î tarîk-i âmm ile mahdûd tahmînen kırk dönüm mikdarı bir kıt'a ki cem'ân

iki kıt'a elli üç dönüm mikdarı tarlalar babamız olub işbu tarih-i i'lâmdan iki sene mukaddem vefât iden İbrâhim bin Abdullâhın kablü'l-vefât hayatında alîyyü'l-vefat bâ-tapu-yı temessük taht-ı tasarrufunda olub ba'de'l-vefât benimle karındaşım mezbûr Süleymân meccânen ve saviyân müntakil iken mezbûr Süleymân tarla-yı mahdûd-ı mezkûrunu müstakilen kendi malı olmak üzere fuzûlî ve bi-gayr-i hak zabt ider olmağla sûal olunub nısfından kifâyedle bâ-berâ-yı sâhib-i arsa bana der-teslîm tenbîh olunmak murâdıdır deyu da'vâ itdükde lede'l-istintâk mezbûr Süleymân dahi cevabında babam müteveffâ-yı mezbûr vefâtından bir sene mukaddem sağlığında ve mahalle-i mezkûrde vâki' menzimizde vekîl-i sâhib-i arsa bulunmadığı hâlde bilâ-izn sâhib arsa gâ'ib-i ani'l-meclis Mustafa efendiye meccânen ferâğ olduğu bana kezalik menzil-i mezkûrumuzda tarih-i mezkûrda bilâ-izn sâhib-i arsa ferâğ ben dahi ol-vech ile tefrig ve tefviz itmemle yedimde ve taht-ı tasarrufumda olmağla bu vech ile müstakilen zabt iderüm deyu mezbûr Süleymânın mukaddem def'de îrâd eylediği kelâmı def' Salih cevâb-ı şer'îyye olmadığı kendü tefhîm ve mucebince tarla-yı mahdûdını bilâ-izn sâhib-i arsa tefrigini mukarr ve mu'terif olduğu ecilden her birinin nafakalarından kifâyedle berâ-yı sâhib-i arsa müdde'î-yi mezbûr Zeyneb Hâtûn der-teslîm ve meclisin ber-vech-i münâsefe-yı iktisâmı iktizâ edeceği tescîl bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlelerine i'lâm olundu

Fî 3 Muharrem sene 1283

Belge 3

Ba'is-i mürâsele-i şer'îyye oldur ki

Medine-i Isparta'ya tâbi' Lağos karyesinde sâkin ma'rifetü'z-zât Esmâ binti Mestân nâm Hâtûn meclis-i şer'îde hâlâ zevc-i dahli İmâm Halil efendi ibn-i Mahmûd muvâcehesinde mezbûr Halil efendi beynimizde ma'lûme mehr-i mü'eccel ve mu'accel tesmiyesiyle zevc-i dahlem olub lakin hukûk-ı zevciyyete riâyet itnamekle mûcib-i şer'îyyesini taleb iderüm deyu iştikâ ve edâ eylediğimizde olduğu cevabında benim ber-vech-i muharrer müdde'âmı inkâr itmekle fî mâ ba'ad hukûk-ı zevciyyete itîma ve riâyet ta'ahhüd ve bu vechile beynimiz talîf ve ıslâh olunmuşdur deyu tarafeynin ikrâr ve tasdiklerinde mübeyyin medine-i mezbûr mahkemesinden işbu mürâsele-i şer'îyye mezbûr Halil efendi yedine i'tâ olundu

Fî 4 Muharrem sene 1283

Belge 4

Medine-i Isparta mahâllatından Yaylazâde mahallesinde sâkin ve zât-ı zeyli-vesîkada muharrerü'l-esâmi-yi ta'rîfleriyle ma'rûf olan Zeyneb binti Hacı İsmâil bin Osman'ın babası ve tarafından zikriât-ı husûsda vekîl-i sâbitü'l-vekâlesi mezbûr Hacı İsmâil meclis-i şer'-i şerîf-i enverde müvekkil-i mezbûratın zevc-i sabıkı Yûsuf bin Ali mahzarında bi'l-vekâle takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i âni'l-merâm idüb müvekkilim mezbûr Yûsuf ile hâlâ zevciyet-i beynlerinde kaîmeyi iken mezbûrun ferâşından hâsıl ve müvekkilim kızım mezbûrdan mütevellid hâlâ el-huzzârı olan işbu hazır bi'l-meclis tahmînen bir aylık sulbî sagîr oğlu Ali'nin aslen malı olmayub nafaka ve kisveye muhtâc olmağla sagîr-i mezbûrun nafaka ve kisve behâsı için babası mezbûr Yûsuf üzerine kîbel-i şer'îden kadr-ı ma'rûf meblağ-ı farz ve takdîr olunmak müvekkilem kızım mezbûreye izâfetle bi'l-vekâle matlûbumdur dedikde gıbbe't-tasdîkü's-şer'î hâkim-i muvakkı'-i sâdr-ı küttâb hüsn-i me'âb efendi hazretleri sagîr-i mezbûrun nafaka ve kisve behâsı için babası mezbûr Yûsuf üzerine işbu tarih-i vesîkadan şehriye on üç guruş farz ve takdîr eyleyüb meblağ-ı mefrûz-ı mezkûr sagîr-i mezbûrun nafaka ve kisve behâ vesâ'ir levâzım-ı zarûriyesine haric ve sarf ve lede'l-iktizâ istidâneye ve âni'l-zafer babası mezbûr Yûsuf üzerine rücu' validesi müvekkil-i hâzine-yi mezbûrunda izâfetle vekîl-i mezbûr Hacı İsmâile izin virmeğın mâ vâka'a bi't-taleb ketb olundu

Fî 5 Muharrem sene 1283

Mukayyid-i mahkeme Osman efendi

Muhzır Yûsuf

Muhzır Hâfız İsmâil ve gayrihim

IŞS-191-Sayfa 17

Belge 1

Ba'is-i mürâsele-i şer'iyeye oldur ki

Medine-yi Isparta mahâllatından Sülü Bey mahallesi ahâlisinden Osman bin Mustafa meclis-i şer'îde Çavuş oğlu Bekir Osman bin Mehmed muvâcehesinde mezbûr Osman zimmetinde şahsından yedi yüz yetmiş beş guruş alacak hakkım olmağla hâlen taleb iderüm deyu da'vâ itdükde mezbûr Bekir Osman dahi cevabında kazîye-i minvâl-i muharrer üzere olduğunu bi-temâmiha tâbi'ân ve kat'iyen ikrâr ve i'tirâf itmeğın mücibince meblağ-ı merkûm yedi yüz yetmiş beş guruşun müdde'î-yi merkûm Osman

edâsıyla mezbûr Bekir Osman ilzâm olduğunu medine-i mezbûr mahkemesinden işbu mürâsele-i şer‘iyye mezbûr Osman yedine i‘tâ olundu

Fî 6 Muharrem sene 1283

Belge 2

Medine-i Isparta mahâllatından Kemer mahallesinde mütemekkin ve teb‘â-yı devlet-i âliyyeden ve Rum milletinden iken bundan akdem bi-emrillâh-i te‘âlâ vefat iden Niyako veled-i Enstas veled-i Katneyin verâseti sulbî kebîr oğulları Enstas ve Pavlo ve sulbîye kebîre kızı Enstes ve sagîre kızı Korkuyine(?) münhasır ve tashîh mesele-i mirâsları altı sehmden olub sehm-i mezbûrdan ikişer sehmden cem‘ân dört sehmi oğulları merkûmâne Enstas ve Pavlo ve birer sehmden cem‘ân iki sehmi kızları merkûmtâne Ensten ve Korkuyine isâbeti lede’ş-şer‘î’l-enver zâhir ve mütehakkık olduktan sonra sagîre-i merkûmenin tesviye-i umuruna kibel-i şer‘îden mensûb vâsi-yi merkûmun Enstas ve Pavlo ve Enstenden her biri taraflarından zikr-i âtî bey‘ de akrân-ı vekîl olduğu İlyas veled-i Yânî ve Kapan oğlu Bandeli veled-i Herlbi şehâdetleriyle bi’l-muvâcehede ber-vech-i şer‘iyye sâbit olan enişteleri Lazros veled-i Seyradi meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde millet-i merkûmeden işbu hâmilü’l-vesîka diğerk Lazros veled-i Herlboz mahzarında bi’l-vekâle ve bi’l-vesâyeye ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb müvekkillerim merkûmun ile vâsisi olduğum sagîre-i merkûmenin bir tashîh-i mezkûr mülk ve hakları olub mahalle-i mezkûr da vâki‘ bir taraftan müşterî-yi merkûm Lazros menzili ve havalisi ve bir taraftan müvekkillerim ile vâsisi olduğum sagîre-i merkûmenin bir tashîh-i mezkûr menzilleri ve tarafeynî Kastine veled-i Balı bağçesi ile mahdûd dülger arşûnıyla tavlân yigirmi iki arşûn ve ârzân ba‘zân iki ve ba‘zân bir ve ba‘zân nisf-ı arşûn mikdarı mülk dıvar arsası ve taş ve bir mikdar mülk arsayı müvekkillerim merkûmünden her biri ber-vech-i muharrer beş sehm hisselerini âhire bey‘ murâd itmeleriyle sagîre-i merkûmenin hissesi kalub intifa‘ mümkün olamayacağına ve bekâsı sagîre-yi merkûmeye muzırr olduğuna ve sagîre-i merkûma nafakaya muhtâc idüğüne mebnî sagîre-yi merkûmenin bir sehm hissesi müvekkillerim merkûmenin beş sehm hissesiyle me‘ân bey‘ olunub şahsına erbâh ve istirbâh olunmak sagîre-yi merkûme hakkında min külli’l-vücûh inka‘ ve evla olduğunu zeyl refimde muharrerü’l-esâmi-yi İslâm ve Hristiyan ihbârlarıyla mütehakkık olmağla ben bilâ-iznü’ş-şer‘iyye bütün arsa-yı mahdûd-ı mezkûru ma‘ taş tarafından îcâb ve kabûle hâvî şurût-ı müfside ve muvaza‘adan ârî tagrîr ve gallatından bir bey‘i bât-i sahîh-i şer‘iyye

ile el-yevm şahs-ı misillüden olan üç bin beş yüz guruş merkûm Lazros vâsi bi'l-vesâyeye ve bi'l-vekâle bey' ve temlîk ve teslîm eylediğimde olduğu ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ve kabz ve kabûl eyledikten sonra şahsına olan meblağ-ı merkûm üç bin beş yüz guruş müşteri-yi merkûm diğer Lazros bana def' ve teslîm ben dahi vekâlet ve vesâyetim hasebiyle yedinden temâmen ve kâmilen ahz u kabz idüb beynlerinde bi-kadri'l-husus iktisâm eyledik fî mâ ba'ad arsa ma' dıvar-ı mahdûd-ı mezkûrda müvekkilerim merkûmun ile vâsileri olduğum sagîre-i merkûmenin asla ve kat'a alâka ve müdahaleleri kalmayub müşteri-yi merkûm diğer Lazrosun mülk müşterâsı ve hakk-ı tasarruf olmuşdur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mülk ve mutasarrıf olsun dedikte gibbe't-tasdîkü's-şer'î mâ vâka'a bi't-taleb ketb olundu

Fî 6 Muharrem sene 1283

Dülger Salih Usta
 Muhzır Hâfız İsmâil
 Kürkcü İlyas
 Kabak oğlu Bandeli
 Hacı Atnas oğlu Hacı Minya
 Çavuş oğlu Yorgi
 Ayaklı oğlu Mihail

Belge 3

Medine-i Isparta mahâllatından her biri Temel mahallesinde mütemekkinler ve teb'â-yı devlet-i âlîyyeden ve Rum milletinden Kiryako ve Yorgi ve Yavanî veled-i İstavrîden her biri meclis-i şer'-i şerîf-i enverde kezalik her biri millet-i merkûmeden nefsinden asîl ve li-ebeveyn er-karındaşı tarafından zıkr-i âtî bey'de takrîri tasdîke vekîl-i sâbiti'l-vekâlesı işbu hâmilü'l-vesîka Danyel veled-i Kastine mahzarında ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm iderler ki bizim her birimizin yedimizde müşa' ve müştereken ve eslâsân müstakilen mülk ve hakkımız olub mahalle-i mezkûrda vâki' bir taraftan müşterî-yi merkûmân menzili ve tarafeynî Sava veled-i Minya veled-i Kastine menzili ve tarîk-i hâss ve taraf-ı râbi'i tarîk-i âmm ile mahdûd zıkr olunan Savanın menzili cânîbinde dülger arşûnıyla bir arşûn ve tarîk-i hâssında yarım arşûn mikdarı karlık ve damlalık ta'bir olunur mülk-i arsa ile henüz nâ-tamam fevkânî dört odaya müstemil bir bâb mülk-i menzilizimizi tarafeynden îcâb ve kabûle hâvî şurût-ı müfside ve muvaza'adan ârî tagrîr ve gallatından bir bey'i bât-i sahîh-i şer'îyye ile merkûmâne

Bedros ve Danyel yigirmi sekiz bin guruş her birimiz bey' ve temlik ve teslim eylediğimizde anlar dahi ber-vech-i münâsefe ber-vech-i meşrûh iştirâ ve temellük ve tesellüm ve kabz ve kabûl eyledikten sonra şahsına olan meblağ-ı merkûm yigirmi sekiz bin guruşunu müşteri-yi merkûmâne bize def' ve teslim biz dahi yedlerinden temâmen ve kâmilen ahz u kabz idüb beynimizde bi-kadri'l-husûs iktisâm eyledik fî mâ ba'ad menzil ve arsa-yı mahdûd-ı mezkûrda bizim asla ve kat'a alâka ve müdahalemiz kalmayub müşteri-yi merkûmân Bedros ve Danyelden her birinin ber-vech-i münâsefe mülk-i müşterâları ve hakk-ı sarfları olmuştur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr her biri mülk ve mutasarrıf olsun dedikde gibbe't- tasdikü'ş-şer'i mâ vâka'a bi't-taleb ketb olundu

Fî 7 Muharrem sene 1283

Mültezim mekremetlü Mehmed efendi

Dülgerbaşı Salih Usta

Muhzır Hâfız İsmâîl

Gökbaş oğlu Hevace İstavri

Durmuş oğlu Hacı Emile

Kahraman oğlu Hacı Herlboz

Ve gayrihim

İŞS-191-Sayfa 18

Belge 1

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta mahâllatından Çelebiler mahallesinde sâkin Yunuszâde Nureddîn efendi ibn-i Hacı Ahmed ağa medine-i mezbûr meclisine ma'kûd meclis-i şer'îmizde mezbûrun eniştesi işbu bâisü'l-i'lâm Hayre Ahmed oğlu Hasan efendi ibn-i Hacı Süleymân muvâcehesinde eniştem mezbûr Hasan efendi geçen yetmiş sekiz senesi menzilimiz olub gâibet-ü ani'l-meclis Kıbrıslı Nikola'ya ma'arifetimizle kırk beş bin guruşa bâliğ eşhâsından kırk bin guruşını beyaz mecediyenin birini yigirmi beşer guruşuna ve beşer guruşını nühâs akçe olarak ahz u kabz ve nühâs-ı meblağ-ı merkûmını der-tahkîk beyaz mecediyeye tahvîl iderek vaz'-ı yed ve meblağ-ı mezbûru âhere ifrâz ve istirbâhı beher beyaz mecediyeye yigirmi sekiz guruş harc ve sarf itmekle meblağ-ı mezkûrın inkıtası olan on dokuz bin iki yüz elli guruş ile karındaşım olub gâibet-ü ani'l-meclis Fevzi efendi de cihet-i irsden alacağımız olan on iki bin guruş ve bağçe-yi şahsından sekiz bin guruşına cem'ân seksan dört bin iki yüz elli guruş ile

salifü'z-zikr bağçe-yi şahsını tarih-i mezkûrda yedinden güna iştirâ olunarak zuhûr iden ticâret ve hâsıl olan iki bin gurusına min haysü'l-mecmû'ası seksan altı bin iki yüz elli guruşın nısf-ı benim ve nısfı aheri işbu hâzır bi'l-meclis karındaşım Burhaneddîn'in olmağla ben ber-vech-i muharrer meblağ-ı mecmû'a-yı mezkûrun nısfı olan kırk üç bin yüz yigirmi beş guruş ile meblağ-ı mecmû'a-yı mezkûrı eniştem mezbûr Hasan efendi ve karındaşım gâ'ib-i mezbûr Burhaneddîn efendi ile ticâret-i beynimizde ber-vech-i selâse iktisâm olunmak üzere ortaya vaz' ve bu vechile akd-i şirket itmemizle ben tarih-i mezkûrda üç def'ada yörük aşîretinden iştirâ eylediğim davar ve sagîr ticâreti olan yedi bin dokuz yüz guruş ve gâibet-ü ani'l-meclis Balcı oğlu Hâfız Hüseyin bin Hüseyine varılıb muahharan kabz olunan akçe iskontası olan bin beş yüz guruş ve şerîkimiz İmam oğlu Süleymân'ın güna ahz ve i'tâsından ticâret olarak verdiği bin beş yüz guruş ve diğer şerîkimize gâibet-ü ani'l-meclis Kara Ali oğlu Mustafa'nın üç kere de ticâret ve nema olarak verdiği on iki bin beş yüz guruş ve yine diğer şerîkimiz gâibet-ü ani'l-meclis Kulaksız oğlu Cesar Hâfız İsmâîlin ticâretine verdiği üç bin beş yüz guruş ile geçen yetmiş dokuz senesinden işbu tarih-i i'lâma gelinceye kadar gerek asıl mal ve gerek hâsıl olan ticâretimizi âhere erbâh ve istirbâh olunarak üç senede müterâkim ve müctemi' olub bâ defter-i müfredât-ı ma'lûme ilzam olunan güzeşte elli bir bin iki yüz guruş ve eniştem mezbûr Hasan efendi ve karındaşım mezbûr ile ticâreti kezalik beynimizde eslâs-ı iktisâm olunmak üzere geçen yetmiş iki senesinden günlük işbu tarih-i i'lâma gelinceye kadar değin dikicilik san'atında akd-i şirket itmamızla on senede müctemi' ve müterâkim ticâretimiz olan kırk dokuz bin gurusına min haysü'l-mecmû'ası bir yük yigirmi yedi bin yüz guruşun sülüsü eniştem mezbûr Hasan efendinin ve sülüs-i âhere karındaşım mezbûr Burhaneddîn'in ve diğer sülüsü olan kırk iki bin üç yüz altmış altı guruş yigirmi altı para iki akçe benimki cem'ân seksan beş bin dört yüz doksan bir guruş yigirmi altı para iki akçe hukûkına eniştem mezbûr Hasan efendi yedine vaz'-ı yed ve bi-gayr-i hak zabt itmekle hâlen taleb iderüm deyu bundan akdem eniştem mezbûr Hasan efendi yedine da'vâya tasaddi itmişdim el-hâletü-hazihî ben ber-vech-i meşrûh tasaddi eylediğim da'vâ-yı mezkûrumdan bi-tav'iha ve'l-rızâ meccânen fârîg olmamla bi'l-cümle husûs-ı mezkûre müte'allika-yı âmme-yi da'vâyı ve mutâlebât ve kâffe-i îcâne ve muhâsamâtdan tarafeynden her birimiz âhirin zimmetini ibrâ ve ıskât ve yine her birimiz ber-vech-i muharrer âhirin ibrâsını ber-minvâl-i muharrer kabûl eyledik deyu tarafeynden her birinin vech-i meşrûh üzere ikrâr ve

tasdikleri tescil ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlelerine i'lâm olundu bâkiyü'l-emr men lehü'l-emrindir

Fî 7 Zi'l-hicce sene 1282

Belge 2

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta sancağına muzâf Yalvaç kazâsı mahâllatından Abaciler mahallesinde sâkin işbu ba'isü'l-i'lâm Hacı Süleymân bin Ömer medine-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'îmizde kazâ-yı mezbûr ahâlisinden Mustafa bin Ali bin Abdullâhın oğlu ve tarafından zikr-i âtf husûsda husûmete vekîl olduğu Edhem bin Yûsuf ve Mehmed bin Mehmed nâm kimesneler şehâdetleriyle sâbit olan Ali bin el-mezbûr Mustafa muvâcehesinde ben işbu tarih-i i'lâmdan dört sene mukaddem şahvem ve amel benim olduğu hâlde müvekkil-i mezbûr Mustafa'dan üç bin iki yüz guruş iktirâz ve kabz ile hâsıl beynimizden münâsafat-ı iktisâm olunmak üzere kaza-yı mezbûrda vâki' lede'l-ahâli ve'l-ceyrân ma'lûmü'l-mahdûd altı dönüm mikdarı bâ-tapuyı temessük tasarrufumda olan tarlamı akd-i mezârat itmiş olmamla tarih-i mezkûrda tarla-yı mezkûremde hâsıl beher çekîsi râyic-i fâriğ yüz seksan guruş cem'ân dört bin altı yüz guruş kıymetli yigirmi beş çeki afyon ve keزالik beher keyl Yalvaç altışar guruşdan cem'ân bin yüz kırk guruş kıymetli on dokuz keyl haşhaşımı müstakilen ahz u kabz eylediğinden ma'ada iderek ve malımdan dört bin iki yüz elli guruş nakden min haysü'l-mecmû'a dokuz bin dokuz guruş fuzûlî ahz u kabz eylediğine ve şirket-i mezkûrumuzun fesâdına binâen ve benim olan meblağ-ı merkûm üç bin iki yüz guruş meblağ-ı mezkûrdan kırk sehmdе olunarak altı bin yedi yüz doksan guruşımı müvekkil-i mezbûr izâfetle vekil-i mezbûr-ı Ali'den hâlen taleb iderüm deyu da'vâ itdükde vekil-i mezbûr Ali dahi cevabında şirket-i mezkûr ol-vech ile olduğunu ikrâr lakin müvekkilem babam mezbûrun mezbûr Hacı Süleymân zimmetinde bâ-hüccet-i şer'îyye on adet camus kevn-i şahsından üç bin iki yüz guruş ve seksan altı vukkiye elli bin şahsından bin iki yüz yetmiş guruş ve bir re's camusı şahsından sekiz yüz guruş ve mezbûrun bi-şartü'l-rücû' emriyle hânesine bâ defter-i müfredât-ı ma'lûme müvekkilim mezbûrun harc ve sarf eylediği sekiz yüz seksan dört guruşına cem'ân altı bin yüz elli dört guruşını tarih-i i'lâmdan iki ay mukaddem nakden ve tarla-yı mezkûrdan bin sekiz yüz guruş kıymetli on çeki afyon ve üç buçuk keyl haşhaşını olan iki yüz on guruşına cem'ân altı bin iki yüz altmış guruş müvekkili babası mezbûr Mustafa'nın kabzını

vekîl-i mezbûr Ali'ye ikrâr ma'adaya külliyyen inkâr ve müdde'î-yi mezbûr Hacı Süleymân dahi vekîl-i mezbûr Ali'nin ziyâdesi müdde'âsı olan elli bin camus şahısları ile mesârif külliyyen inkâr itmeleriyle vekîl-i mezbûr Ali'nin ber-vech-i muharrer müdde'î-yi mezbûr Hacı Süleymân'dan müvekkili babasının kabzını mukarrer ve mu'terif olduğu altı bin iki yüz altmış guruşdan müdde'î-yi mezbûr Hacı Süleymân'ın deyni olan üç bin iki yüz guruş ferd-i nihâde olunduk da bâkî üç bin altmış guruşun ikrâr-ı meşrûhu mûcibince müdde'î-yi mezbûr Hacı Süleymân edâsıyla vekîl-i mezbûr Ali müvekkili babası mezbûr Mustafa'ya izâfetle ba'de'l-ilzâm ahd-ı hümâdan her biri ziyade müdde'âlarıyla beyân lede'l-havâle müdde'â-yı mezbûr Hacı Süleymân ber-vech-i muharrer eylediği ziyâde müdde'âsını isbât itmek üzere Abdullâh ağa ibn-i Ali ve Ali bin Abdullâh ve Hasan ağa ibn-i Halil ve Osman bin İbrâhim nâm kimesneleri li-ecli'l-şehâde meclis-i şer'iyeye ikâme eylemiş ise de vekîl-i mezbûr Ali karar eylediğine mebnî vekîl-i vasîl-i mezbûrâtından her birine ziyade müdde'âlarıyla bilâ-beyyine ma'arızdan men' olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlelerine i'lâm olundu

Fî 17 Zi'l-hicce sene 1282

IŞS-191-Sayfa 19

Belge 1

Medine-i Isparta mahâllatından Çelebîler mahallesinde sâkin ve zât-ı zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmi-yi müslimîn ta'rîfleriyle mu'arrefe olan Râbi'â binti Ali beğ nâm Hâtûn meclis-i şer'-i şerîf-i enverde teb'â-yı devlet-i âlîyyeden ve Rum milletinden işbu hâmilü'l-vesîka İstavri veled-i Burdan mahzarında ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb benim akd-ı âtû'z-zikrin sudûrına değin yedimde mülk ve hakkım olub medine-i mezbûr çarşusunda soğan pazarı civarında Sebet oğlu kahvesi denmekle ma'rûf kahve yerinin bir tarafından Herlbi veled-i İlyas dükkânı ve bir taraftan Osman bin Mehmed ve ba'zen Hacı Kaymak oğlu kerîmesi dükkânları ve bir taraftan müşterî-yi merkûm İstavri dükkânları ve taraf-ı râbi'î tarîk-i âmm ile mahdûd birbirine muttasıl ve mülâsak ikişer kepenk küşâd ider bir bâb üç adet harâbe dükkân ya'ni kahve yerini ma'ebniye tarafından îcâb ve kabûle hâvî şurût-ı müfside ve muvâza'adan ârî tagrîr ve gallatından bir bey'î bât-i sahîh-i şer'iyeye ile merkûm İstavri'ye üç bin dokuz yüz guruş bey' ve temlîk ve teslîm eylediğimde olduğu ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ve kabz ve kabûl eyledikten sonra şahsına olan meblağ-ı merkûm üç bin dokuz yüz guruş müşterî-yi merkûm İstavri bana def' ve teslîm ben dahi yedinden tamâmen

ve kâmilan ahz u kabz eyledim fî mâ ba‘ad dükkân ve kahve yerinde benim asla ve kat‘a alâka ve müdahalem kalmayub müşterî-yi merkûm İstavri’nin mülk müşterâsı ve hakkı sarf olmuşdur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mülk ve mutasarrıf olsun dedikte gibbe’t-tasdîkü’ş-şer‘i mâ vâka‘a bi’t-taleb ketb olundu

Fî 7 Muharrem sene 1283

Yılanlızâde Abdullâh beğ
Çavuşzâde Mehmed ağa
Sarı İmâm oğlu Muharrem
Tuzcu oğlu Zabtiye Ahmed
Ve gayrihim

Belge 2

Ma‘rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta nevâhisinden Ağlasûn kazası mahâllatından Sakârca mahallesinde sâkin ma‘rifetü’z-zât Zeyneb binti İbrâhim nâm Hâtûn medine-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer‘îmizde li-eb er-karındaş Seyâne muvâcehesinde kaza-yı mezbûre muzâf Karaağaç nâm meclisde bulunan on üç dönüm mikdarı bir kıt‘a tarla babamızdan sadyen müntakil mülkümüz iken tarla-yı mezkûrı karındaşım mezbûr Süleymân müstakilen kendi mülkü olmak üzere gâibet-ü ani’l-meclis Hacı İsmâil ağa nâm kimesneye bin dört yüz guruş bedel-i medfû‘a ferâg itmekle bedel-i mezkûrun nisfi olan yedi yüz guruş ile işbu yedimde olub meclis-i şer‘îde kıra‘at olunan bir kıt‘a ibrâ hücceti nâtik olduğu üzere babamız olub işbu tarih-i i‘lâmdan iki sene mukaddem fevt olan İbrâhimin terekesini beynimizde iktisâm eylediğimiz hengâmde babamızın kaza-yı mezbûrda vâki‘ lede’l-ahâli ve’l-hayrât-ı ma‘lûmü’l-kat‘ ve’l-dönüm tarlalarında sâbit mehâsir sekiz yüz kırk yedi guruş alacak hakkımdan bâkî beş yüz otuz yedi guruşına cem‘ân bin iki yüz otuz yedi guruş alacak hukûkım olmağla karındaşım mezbûr Süleymândan hâlen ve zemânân taleb iderüm deyu da‘vâ itdükde mezbûr Süleymân dahi cevabında kazîye-i minvâl-i muharrer üzere olduğunu bi-temâmiha tâbi‘an ve kat‘iyyen ve sahîhân ikrâr ve i‘tirâf itmeğın mûcibince meblağ-ı mezkûr bin iki yüz otuz yedi guruşın müdde‘î-yi mezbûr Zeyneb Hâtûn edâsıyla mezbûr Süleymân ilzâm olduğunu tescîl ve bi’l-iltimâs huzûr-ı âlilelerine i‘lâm olundu

Fî 3 Muharrem sene 1283

IŞS-191-Sayfa 20**Belge 1**

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta nevâhisinden Barla kazası mahâllatından Câmi'-i kebîr mahallesinde sâkin ve zât-ı ma'rifetü'z-zât Emine binti Osman nâm Hâtûn bedâheten medine-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'îmizde medine-i mezbûr mütemekkinlerinden ve teb'â-yı devlet-i âliyyeden ve Rum millet-i nisvânından ve cerrâh ta'ifesinden şahsı mu'arrefe işbu hâmiletü'l-i'lâm Yesmâniye binti Mahal muvâcehesinde sadr-ı sagîr oğlum işbu hâzır-ı bi'l-meclis Şâkir bin Ahmed'in bir müddetden berü bi-hikmetillâh-i mesânesinde taş zuhûr idüb günbegün ıztırâb-ı müştedd olmağla mahal-i mezkûr mu'tad üzere şol taş-ı mezkûr ihrâc idüb hasbe'l-mu'tad oğlum işbu hâzır-ı mezbûr Şâkire kendi edviyesiyle ilâç ve timar itmek üzere cerrâh-ı merkûmeyi ücret-i ma'lûme ile bi'l-velâya isticâr eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer nefsinî bana îcâr idüb ve îllet-i merkûmeyi ber-vech-i muharrer mu'tell üzere ilâç ve timar itmek üzere ta'ahhüt eyledikten sonra eğer cerâhet-i merkûmenin ber-vech-i muharrer mu'tadını tecâvüz ve te'addi itmeyerek hasbe'l-mu'tad mahâl-i mezkûr şakkından ideceği ilâç ve timarından nâşî oğlum işbu hâzır-ı mezbûr Şâkir bi-emrillâhi te'âlâ vefât ider isedem ve diyetine müte'allika cerrâh-ı merkûmeden da'vâ ve husûsâtım yokdur tarafeynîn ikrâr ve tasdikleri tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu

Fî 9 Muharrem sene 1283

Belge 2

Medine-i Isparta mahâllatından Fazlullâh mahallesinde sâkin iken bundan akdem bi-emrillâh-i te'âlâ vefât iden Esmâ binti Mehmed bin Ali verâseti zevc-i metrûku Mustafa bin Mehmed bin Mehmed ile sadriye sagîre kızları Fâtıma ve Â'îşe ve Hadîce ve Emine ve li-ebeveyn er karındaşı kebir Ali ve kız karındaşı Fâtıma ve Hadiceye el-huzzâr-ı lede'sş-şer'î'l-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra sagâr-ı mezbûrânın tesviye-i umuruna kibel-i şer'îden mensûb vâsileri babaları mezbûr Mustafa ve mezbûrân Ali ve Fâtıma ve Hadiceden her birinin taleb ve ma'rifetleri ve ma'arifet-i şer'î ile tahrîr ve takvîm ve beyne'l verese bi'l-farîzeti'sş-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan tereke-yi müteveffât-ı mezbûre defteriyesine ber-vech-i âti zikr olunur fî el-

yevmi'l-hâl aşere min şehr-i muharremi'l-haram sene selâse ve semânîn ve mi'eteyn ve elf

	Guruş	Para
<i>Köhne altı barmak anterî 1 adet</i>	50	
<i>Müsta'mel Haleb citârî şalvar 1 adet</i>	40	
<i>Basma anterî 1 adet</i>	30	
<i>Def'a basma anterî 1 adet</i>	30	
<i>Def'a citârî şalvar 1 adet</i>	40	
<i>Peşgir ve havlu 5 adet</i>	25	
<i>Def'a havlu 2 adet</i>	25	
<i>Ketan gömlek 2 adet</i>	30	
<i>Silecek 1 adet</i>	20	
<i>Beçe 1 adet</i>	10	
<i>Makreme 1 adet</i>	8	
<i>Def'a gömlek 1 adet</i>	10	
<i>Def'a makreme 1 adet</i>	15	
<i>Çuka cebe 1 adet</i>	30	
<i>Pullu 1 adet simli 5 adet</i>	15	
<i>Boğça 2 adet</i>	25	
<i>Köhne canfes şalvar 1 adet</i>	30	
<i>Yatak takımı 1 adet</i>	100	
<i>Sandık 1 adet</i>	40	
<i>Yorgan 1 adet</i>	30	
<i>Evân-ı nühâsiye 3 adet 20 kıymet</i>	60	20
<i>Leğen ma' ibrik 1 adet</i>	45	
<i>Çuval 1 adet</i>	50	
<i>Def'a köhne çuval 1 adet</i>	80	
<i>Minder 1 adet yasdık</i>	20	
<i>Şamdan 1 adet</i>	5	
<i>Beşerlik altun 18 adet bir bot 1 adet rûba'iyeye 1adet yigirmi beşlik altun 1 adet</i>	140	
		Guruş
<i>Zevc-i Mustafa zimmetinde elbise şahsından alacağı olub kabz olunan</i>		700
<i>Zevc-i Mustafa zimmetinde cihet-i deyn-i şer'iyeye alacağı olub kabz olunan</i>		200
<i>Zevc-i mezbûr zimmetinde mehr-i müeccel hakkı olub kabz olunan</i>		166
<i>Babası terekesinden bâ-defter-i kassâm hukûku olan</i>		252

Cem'ân yekûn 2249 guuruş

	Guruş	Para
<i>Resm-i kısmet</i>	56	10
<i>Kaydiyye</i>	4	
<i>Varaka behâ</i>	1	
<i>Bi't-taleb gönderilan me'mûrun harc-ı husûsu</i>	15	30

Minha'l-ihracât 76 guuruş

Sahhu'l-bâkî 2173 guruş

	GURUŞ	PARA	AKÇE
<i>Hisse-yi zevc-i mezbûr Mustafa</i>	543	10	
<i>Hisse-yi bint-i sagîre-i mezbûr Fâtıma</i>	289	29	1
<i>Hisse-yi bint-i sagîre-i mezbûr Â'îşe</i>	289	29	1
<i>Hisse-yi bint-i sagîre-i mezbûr Hadîce</i>	289	29	1
<i>Hisse-yi bint-i sagîre-i mezbûr Hava</i>	289	29	1
<i>Hisse-yi bint-i sagîre-i mezbûr Emine</i>	289	29	1
<i>Hisse-yi âhi-i lehümâ mezbûr Ali</i>	90		
<i>Hisse-yi âhi-i lehümâ mezbûr Fâtıma</i>	45	10	
<i>Hisse-yi âhi-i lehümâ mezbûr Hadice</i>	45	10	

Vech-i meşrûh üzere tereke-i müteveffât-ı mezbûrdan ba'de ihrâci'l-mesârifi'l-sahîh sahhû'l-bâkîyyesi verese-i asıl ve vasi-yi mezbûrdan yedlerinde olduğu ecluden işbu mahale şerh verildi

IŞS-191-Sayfa 21

Belge 1

Bâ'is-i mürâsele-i şer'iyeye oldur ki

Medine-i Isparta mütemekkinlerinden ve Rum milletinden tüccârdan Hacı Enstas meclis-i şer'îde Bezmiye zimmetinde cihet-i karzdan bin guruş alacak hakkım olmağla hâlen taleb iderüm deyu da'vâ itdükde olduğu cevabında kazîye-i minvâl-i muharrer üzere olduğunu bi-temâmiha ta'biân ikrâr ve i'tirâf itmeğın mücibince meblağ-ı merkûm bin guruşun müddei-yi merkûm Enstas edâsıyla merkûm Bezmiye'ye ilzâm olduğunu mübeyyîn medine-i mezbûr mahkemesinden işbu mürâsele-yi şer'iyeye merkûm Enstas yedine i'tâ olundu

Fî 11 Muharrem sene 1283

Belge 2

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta mahâllatından Câmi'-i Atîk mahallesinde sâkin iken bundan akdem bi-emrillâh-i te'âlâ vefât iden Â'îşe binti Abdullâhın verâseti kendünden evvel vefât iden li-ebeveyn er karındaşı oğlu ancak Süleymân el-huzzâr-ı ba'de'l-mütehakkıkü'ş-şer'iyeye mezbûr Süleymân medine-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'îmizde işbu bâisü'l-i'lâm Nasûhzâde Süleymân beğ ibn-i Hacı Süleymân ağa muvâcehesinde mevrusem atâm mezbûrenin sülüs-i malının vesayetine mümâ-ileyh Süleymân beğ vâsi-yi muhtâr olub yedi yüz guruş nakd-i terekesine vâz'ü'l-yed olmağla meblağ-ı mezkûrun sülüsünden kifâyedle bana der-teslîm mümâ-ileyh Süleymân beğe

tenbîh olunmak bi'l-verâse murâdımdır deyu da'vâ itdükte mümâ-ileyh Süleymân beğ dahi cevabında müteveffât-ı mezbûrenin malının sülüsüne vâsi-yi muhtârı olduğunu ve meblağ-ı merkûme vâz'ü'l-yed bulunduğunu ikrâr lakin müteveffât-ı mezbûrenin müddeî-yi mezbûr Süleymânın mahalle-i mezkûrda vâki' sâkin olduğu menzilin iki bin iki yüz guruşluk hakkı olmak üzere hayâtında ve sıhhatinde müddeî-yi mezbûr Süleymân iki bin iki yüz guruş ikrâz ve teslîm olduğu iktirâz ve kabz eylediğine deynim zimmetimde olan meblağ-ı mezkûr ile cem'ân iki bin dokuz guruş terekesi olduğu hâlde meblağ-ı mezkûr yedi yüz guruş malının sülüsünden vücûh yere harc ve sarf olunmak üzere beni vâsi-yi muhtâr nasb ben dahi kabûl itdüğime ve terekesi meblağ-ı merkûm yedi yüz guruş müdde'â idüğüne binâen meblağ-ı mezkûr yedi yüz guruş bi'l-vesâye zabt ve müteveffât-ı mezbûrenin vesâyetine harc ideceğim deyu def'le mukâbele eylediğinde müddeî-yi mezbûr Süleymân dahi kazîye-i minvâl-i muharrer üzere olduğunu bi-temâmiha ikrâr ve i'tirâf itmeğin mûcibince da'vâ-yı mezkûresiyle vâsi-yi mümâ-ileyh Süleymân bana ikrâr-ı meşrûhı üzere bu vech-i şer'iyeye ma'arızdan men' olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu bakiyü'l-emr men lehü'l-emrindir

Fî 7 Muharrem sene 1283

Ka'im-makâm vekîli Hacı Ahmed ağa

Der-sa'adetden Hasan efendi

İrfân efendi

Hacı Mehmed

Ve gayrihim

Belge 3

Medine-i Isparta mahâllatından Çelebiler mahallesinde sâkin iken bundan akdem bi-emrillâhi te'âlâ vefat iden Zeyneb binti Ali bin Abdullâhın verâsetini sadrîye kebîre kızları Şerîfe ve Âdile ve Burusa'da sâkin Â'îşe ve li-ebeveyn er karındaşları Ömer ve İbrâhim el-huzzârı lede's-şer'i'l-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra mezbûr Â'îşe'nin zevci ve tarafından vekîl olduğu Mustafa Çavuş bin Ali ve Hasan bin Ahmed nâm kimesneler şehâdetleriyle mahzar hissem câhde ber-vech-i şer'iyeye bâ-hüccet-i şer'iyeye sâbit olan tüccâr İsmail ağa ibn-i Abdullâh hakkı ve zâtları mu'arrefeler mezbûrtane Şerîfe ve Âdile ve mezbûrân Ömer ve İbrâhimden her birinin bi'l-isâle ve

bi'l-vekâle ve bi'l-verâse taleb ve ma'arifetleri ve ma'rifet-i şer'î ile tahrîr ve terkîm ve bi'l-müzâyede âhere bey' olunarak ba'de ihrâc ve'l-ifâ el-düyûni'l-müsbet ve'l-mesârifi'l-sahîh sahhû'l-bâkîyyesi beyne'l-verese bi'l-farîzeti's-şer'îyye tevzî' ve taksîm olunan tereke-yi müteveffât-ı mezbûr defteriye-yi tereke ber-vech-i âtî zikr olunur fi el-yevmü'l-hâl min şehr-i muharremi'l-haram sene selâse ve semânîn ve mi'eteyn ve elf

	Guruş	Para
<i>Mahalle-i mezkûrda vâki' tahtânî bir oda</i>	600	
<i>Tabak takımı 1 adet</i>	15	
<i>İblik dirhem 290</i>	17	
<i>Tahta kaşık 8 adet</i>	1	
<i>Makrame 1 adet</i>	3	
<i>Çuval çift 1 adet</i>	15	
<i>Fenar 1 adet</i>	10	
<i>Anbar 1 adet</i>	40	
<i>Küfne 7 adet</i>	7	
<i>Kilis baltası 1 adet</i>	2	
<i>Hınta keyl 12 adet</i>	25	
<i>Kâse kaşık 2 adet</i>	7	
<i>Hurdavât binti ma'lûme</i>	40	
<i>Müsta'mel anterî 1 adet</i>	65	
<i>Tencere 1 adet</i>	21	
<i>Tabanca çift 1 adet</i>	20	
<i>Ma' iktiza olunan</i>	1029	10
		Guruş
<i>Ermeni Ohanda alacağı olub kabz olunan</i>		325
<i>Tokatlı kızı Yesmanda alacağı olub kabz olunan</i>		100
<i>Felbi(?) oğlu Tatrosda alacağı olub kabz olunan</i>		1200
<i>Bayası oğlu Bandelide alacağı olub kabz olunan</i>		480
<i>Kahyâ zevcesi Desbnede alacağı olub kabz olunan</i>		360
<i>Kavasdir oğlu Vasîlide alacağı olub kabz olunan</i>		1000
<i>Basmacı oğlu Süleymanda alacağı olub kabz olunan</i>		115
<i>Tolmas oğlu Herstoda alacağı olub kabz olunan</i>		400
<i>Kel Ali oğlu Mustafada alacağı olub kabz olunan</i>		440
<i>Karındaşı İbrâhimde alacağı olub kabz olunan</i>		50
<i>Hüsam oğlu Ahmedde alacağı olub kabz olunan</i>		140

Nakd-ı mevcûd 1338 guruş

Cem'ân yekûn 6937 guruş 20 para

	Guruş	Para
<i>Deyn-i müsbet ân-ı cihet-i rehîn Desbneye bâ Salih verese</i>	100	

<i>Deyn-i müsbet Şerîfe 'ye bâ-ikrâr-ı verese</i>	65	
<i>Vesâyet-i müsbet bâki</i>	20	
<i>Resm-i kışmed</i>	170	
<i>Dellâliyye</i>	21	
<i>Kaydiyye</i>	9	20
<i>Varaka behâ</i>	2	

Minhâ'l-ıhrâc 387 guruş 20 para

Sahhû'l-bâkî 659 guruş

	Guruş	Para	Akçe
<i>Hisse-yi binti kebîre-i mezbûr Şerîfe</i>	1464	17	1
<i>Hisse-yi binti kebîre-i mezbûr Âdile</i>	1464	17	1
<i>Hisse-yi binti kebîre-i mezbûr Â'îşe</i>	1464	17	1
<i>Hisse-yi uhhü mezbûr Ömer</i>	1098	13	1
<i>Hisse-yi uhhü mezbûr İbrâhim</i>	1098	13	1

Vech-i meşrûh üzere tereke-yi müteveffât-ı mezbûrdan ba'de ihrâc el-duyûnü'l-müsbet ve'l-mesârifi'l-sahîh sahhû'l-bâkiyyesi beyne'l-verese ber-vech-i bâla hisse-yi irsîyyelerini âhere yedinden âynân ve nakden ve havâletân tamamen ve kâmilen bi'l-isâle ve bi'l-vekâle ahz u kabz eylediklerini ikrâr ve i'tirâf eyledikleri işbu mahale şerh verildi

Sayfa 22

Müteveffiyeye-i Zeyneb Hâtûn'un terekesinden karındaşı Ömer üzerinde nakden ve âynân bi'l-müzâyede takrîr iden makbûzını ber-vech-i âti zikr olunur

	Guruş
<i>Mahalle-i mezkûrda vâki' bir oda</i>	600
<i>Tabak takımı 1 adet</i>	150
<i>İblik dirhem 29</i>	17
<i>Tahta kaşık 8 adet</i>	1
<i>Makrame 1 adet</i>	3
	771

	Guruş
<i>Çuval çift 1 adet</i>	15
<i>Anbar 1 adet</i>	40
<i>Küfne 7 adet</i>	7
<i>Kilis baltası 1 adet</i>	2
<i>Hırdavât ve tahtânî</i>	40
<i>Hınta keyl 12 adet</i>	25
	900

	Guruş	Para
<i>Tokatlı kızı Yesmandan kabz olunan</i>	80	
<i>Tencere 1 adet</i>	21	20
<i>Kavasdir oğlu Vasîleden kabz olunan</i>	120	
<i>Vereseden İbrâhimden kabz olunan</i>	100	
	1221	20

	Guruş	Para
<i>Tüccâr İsmailden kabz eylediği Hüssam oğlu akçesi</i>	25	
<i>Kel Ali oğlu Musrafa'dan havâle olunan</i>	220	
<i>Keçiborlu terekesinden bâ defter-i kassam-ı hisse</i>	246	
	1712	20
	Guruş	Para
<i>Zîrde muharrer terekeden hisse-yi eşyası olub makbûzına takâs ve mahsûb olunan</i>	1324	6
	388	14
<i>Ziyâde makbûzını alub vereseden vekîl-i şer'isi İsmail ağaya edâsı iktizâ iden</i>	249	21
	138	23
<i>Ziyâde makbûzı alub vereseden Şerîfe'ye ifâsını iktizâ iden</i>	83	21
<i>Vereseden karındaşı İbrâhime edâsı iktizâ iden</i>	6	2
	48	20
<i>Kahya zevcesi Desbne cihet-i Salihden deyni olub edâsı icâb itmekle havâle olunan</i>	48	20

Müteveffîye-i Zeyneb Hâtûnun terekesinden kız karındaşı İbrâhim üzerinde bi'l-müzâyede takrîr iden makbûzı ber-vech-i âti zikr olunur

	Guruş
<i>Fenar</i>	10
<i>Terekeye olan deyni</i>	50
<i>Nakd-i mevcûd olub kabz olunan</i>	1038
<i>Kel Ali oğlu Mustafa'dan havâle olunan</i>	220
	1318
<i>Zîrde muharrer terekeden hisse-yi eşyadan mahsûb</i>	1318

	Guruş	Para
<i>Keçiborlu terekesinden ber-mûceb defter-i kassam hisse-yi irsîyyesi</i>	233	13
<i>Isparta kazâsına ber-mûceb defter kassam hisse-yi irsîyyesi</i>	1098	13
	1331	26
<i>Keçiborlu kassamından zuhûr iden takasdan 20 ve pusula-ı kalemiyesi 25 hissesi</i>	7	20
	1324	6
<i>Bâlâda muharrer terekeden âynân ve nakden makbûzına takas ve mahsûb</i>	1318	
	6	6

<i>Karındaşı Ömerden ahz iktizâ idüb havâlesi</i>	6	6
---	---	---

Müteveffiyeye-i Zeyneb Hâtûnun terekesinde Â'îşe'nin tarafından vekîl-i şer'isi zevci İsmail inhâ üzerinde bi'l-müzâyede takrîr iden makbûzını ber-vech-i âti zikr olunur

	Guruş
<i>Ermeni Ohannes'den kabz olunan</i>	325
<i>Kavasdir oğlundan kabz olunan</i>	600
<i>Kahya Desbnden kabz olunan</i>	360
<i>Hüssam oğlu Ahmedden kabz olunan</i>	115
<i>Basmacı oğlu Süleymândan kabz olunan</i>	115
	1515
<i>Zirde muharrer hisse-yi irsîyyesine takas ve mahsûb</i>	1515

	Guruş	Para	Akçe
<i>Keçiborlu kassamından defter-i kassam hisse-yi irsîyyesi</i>	310	14	
<i>Isparta kassamından bâ defter-i kassâm hisse-yi irsîyyesi</i>	1464	17	1
	1774	21	1
<i>Bâlâda muharrer terekeden âynân ve nakden makbûzını takas ve mahsûb</i>	1515		
	259	31	1
<i>Keçiborlu terekesinden zuhûr iden takasına 20 ve pusûla-ı kalemiyesi</i>	10		
	249	31	1
<i>Vereseden Ömer'den ahz-ı iktizâ idüb havâle olunan tarafının</i>	249	31	1

Müteveffiyeye-i Zeyneb Hâtûnun terekesinden kebîre-i kızı Âdile üzerinde bi'l-müzâyede takrîr iden makbûzı zikr olunur

	Guruş	Para
<i>Vereseden İbrâhimden kabz olunan</i>	200	
<i>Sâcyak 3 adet</i>	6	
<i>Kâse kaşık 1 adet</i>	3	20
<i>Felbi oğlu Tatrosdan kabz olunan</i>	600	
<i>Bayası oğlu Bandeliden kabz olunan</i>	480	
	1289	20

	Guruş	Para
<i>Keçiborlu kazâsından bâ-defter-i kassam</i>	588	25
	1878	5
<i>Zirde muharrer bâ-defter-i kassam hisse üzerine takas ve mahsûb</i>	1764	21
	113	14
<i>Keçiborlu hâkiminden nakden makbûz</i>	50	
	163	14
<i>Vereseden Şerîfeye edâsı iktizâ idüb tarafeynin kabûlü</i>	163	14

	Guruş	Para	Akçe
<i>Keçiborlu kassamından defter-i kassam hisse-yi irsîyyesi</i>	310	14	
<i>Isparta kassamından defter-i kassam hisse-yi irsîyyesi</i>	1464	17	
	1774	31	1
<i>Keçiborlu terekesinden zuhûr iden takas ve kabûl</i>	10		
	1764	31	1
<i>Bâlâda muharrer terekeden âynân ve nakden makbûzı</i>	1764	31	

Müteveffiyeye-i Zeyneb Hâtûnun terekesinden kebîre kızı Şerîfe üzerinde bi'l-müzâyede takrîr iden makbûzı zikr olunur

	Guruş	Para
<i>Felbi oğlu Tatrosdan kabz olunan</i>	600	
<i>Kâse kaşık</i>	3	20
<i>Dolmes oğlu Herstodan kabz olunan</i>	400	
<i>Tabanca çift 1 adet</i>	20	
<i>Tokath kızı Seyhandan kabz olunan</i>	20	
<i>Köhne anterî 1 adet</i>	65	
<i>Keçiborlu kassamından makbûzu</i>	434	
	1542	20
<i>ZİRDE muharrer hisse-yi irsîyyesine takas ve mahsûb olunan</i>	1542	20

	Guruş	Para	Akçe
<i>Keçiborlu kassamından hisse-yi irsîyyesi</i>	310	14	1
<i>Isparta kassamından hisse-yi irsîyyesi</i>	1464	17	
<i>Anterî 1 adet şahsına</i>	65		
<i>Vesâyetden</i>	20		
	1859	31	1
<i>Bâlâda muharrer terekeden âynân makbûzına takas ve mahsûb olunan</i>	1542	20	
	317	11	1
<i>Keçiborlu terekesinden zuhûr iden takasına 20 ve pusûla tarafından 25 hissesi</i>	10		
	307	11	1
<i>Keçiborlu hâlkından nâkdân makbûz</i>	55		
	252	11	1
<i>Vereseden Âdile'nin ziyâde makbûzına havâle olunub tarafeynin kabûlü</i>	168	14	
	83	37	1
<i>Vereseden Ömer'in ziyâde makbûzı olmağla andan ahz-ı iktizâ idüb havâle</i>	83	37	1

IŞS-191-Sayfa 23**Belge 1**

Medine-i Isparta mahâllatından Yaylazâde mahallesi eşrâfindan Mehmed ağa ibn-i Hacı Muhsin meclis-i şer’-i şerîf-i enverde işbu bâisü’l-vesîka Emîn bin Mehmed mahzârında ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb yedimde olup işbu meclis-i şer’ide kıra’at olunan bin iki yüz yetmiş yedi senesi recebi’l-ferdînin on beşinci gün tarihiyle müverrah ve ol-tarihde Asitâne-yi âlîyyede Âhî Çelebi mahkemesinde nâ’ib-i şer’-i şerîf olan mekremetlü Mustafa Fa’ik efendinin hüccetini hâvî bir kıt’a i’lâm-ı şer’iyye nâtik olduğu üzere medine-i mezbûrda Buğday pazarı nâm mahallinde bir taraftan Hatîb oğlu Hâfî ve taraf-ı selâsesi tarîk-i âmm ile mahdûd bir bâb hâne arsası ve imtisâlinde lonca yeri ve altı bâb dükkânların sülüs-i hisse-yi şayi’ası benim akd-i âtü’z-zikrin sudûrına değin şer’ân taht-ı tasarrufumda olmağla sâlifü’z-zikr sülüs hisse-yi şayi’ası tarafeynden îcâb ve kabûle hâvî şurût-ı müfside ve muvâza’adan ârî tagrîr ve gallatından bir bey’-i bât-i sahîh-i şer’iyye ile iki bin yedi yüz guruş şerîkim mezbûr Emîne bey’ ve şayi’ân teslîm eylediğimde olduğu ber-vech-i muharrer iştirâ ve teslîm ve kabûl eyledikten sonra şahsına olan meblağ-ı merkûm iki bin yedi yüz guruş mezbûr Emîn yedinden tamamen ve kâmilten ahz u kabz eyledim ba’de’l-yevm sâlifü’z-zikr hâne arsası ve lonca yeri ve altı bâb dükkânların sülüs-i hisse-yi şayi’asında benim asla ve kat’a alâka ve müdahalem kalmayub mezbûrâtın mülk müşterâsı olmuştur kâmilten mutasarrıf olsun dedikde gıbbe’t-tasdîkü’ş-şer’i mâ vâka’a bi’t-taleb ketb olundu

Fî 13 Muharrem sene 1283

Mültezim mekremetlü Mehmed efendi

Çakmakçızâde Hacı Süleymân ağa

Kanbûrzâde Hacı Hâfız Muhsîn

Mukayyid-i mahkeme Osman efendi

Alî Ömer oğlu Ömer

Ve gayrihim

Belge 2

Ma’rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta mahâllatından Yenice mahallesinde sâkin Eldân oğlu Ali bin Hacı Mehmed medine-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer’îmizde Sarı Hasan oğlu Hacı Hüseyin efendi ibn-i Hacı Süleymân muvâcehesinde mezbûr Hacı Hüseyin efendi

zimmetinde cihet-i deyn-i şer'iyeden ba'de külli'l-hesâb bâkî sekiz bin altı yüz yetmiş üç buçuk guruş alacak hakkım olmağla hâlen taleb iderüm deyu da'vâ itdükde mezbûr Hacı Hüseyin efendi dahi cevabında kazîye-i minvâl-i muharrer üzere olduğunu bi-temâmiha tâbi'an ikrâr ve i'tirâf itmeğın mûcibince meblağ-ı merkûm sekiz bin altı yüz guruşun müdde'î-yi mezbûr Ali'ye edâsıyla mezbûr Hacı Hüseyin efendi ilzâm olduğunu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âflilerine i'lâm olundu

Fî 11 Muharrem sene 1283

IŞS-191-Sayfa 24

Belge 1

Bâ'is-i mürâsele-i şer'iyeye oldur ki

Medine-i Isparta mahâllatından Yaylazâde mahallesi ahâlisinden Sarı Hasan oğlu Hüseyin efendi meclis-i şer'îde Eldan oğlu Ali muvâcehesinde mezbûr Ali yedinde beheri yetmiş beşer guruş kıymetli on sekiz adet düve gönümü âynân mevcûd malım olmağla zikr olunan on adet düve gönümü âynân taleb iderüm deyu da'vâ itdükde mezbûr Alî dahi cevabında kazîye-i minvâl-i muharrer üzere olduğunu bi-temâmiha tâbi'an ikrâr itmekle mûcibince zikr olunan on sekiz adet düve gönümü âynân müdde'î-yi mezbûr Hacı Hüseyin efendiye teslîmiyle ilzâm olduğunu mübeyyîn medine-i mezbûr mahkemesinden işbu mürâsele-i şer'iyeye i'tâ olundu

Fî 11 Muharrem sene 1283

Belge 2

Medine-i Isparta mahâllatından Doğancı mahallesinde sâkin Hâfız Abdülkadir bin Hacı Hüseyin bin Abdullâh tarafından zikr-i âtî ba'dehû âkrân vekîl olduğu Şâtır oğlu Mustafa efendi ibn-i Süleymân ve Ahmed bin Abdülkadir nâm kimesneler şehâdetleriyle sâbit olan İmam Ömer efendi ibn-i Mehmed meclis-i şer'-i şerîf-i enverde müvekkil-i mezbûrun zevcesi ma'rifetü'z-zât Havva binti Mustafa nâm Hâtûn mahzarında bi'l-vekâle ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb bir arsa-yı mîrîyye olub müvekkilem mezbûrun ûhde-i tasarrufumda olan arsa üzerinde magrûs kürûm ve eşcârı dahi müvekkilem mezbûr akd-ı âtü'z-zikrin sudûrına değın yedimde mülk ve hakkım olub medine-i mezbûreye muzâf Gökçay demekle ma'rûf mehalde vâki' bir taraftan Hasan bin Abdullâh bağçesi ve bir taraftan Hacı Nikola veled-i Katnay bağçesi ve ba'zân Hüseyin bin Abdullâh bağçe bağı ve tarafeyni çay ile mahdûd tahminen iki dönüm mikdarı etrafı taş duvar ile muhâta eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmireli bir kıt'a

bağçe ve yoncalığın arzını bârây-ı memûr arâzi-yi ferâg-ı mu‘teber kat‘ ile kürûmini dahi bey‘-i bât-i sahîh şer‘iyye ile mezbûr Havva Hâtûna me‘ân safka-ı vâhîde ile dört bin guruş bey‘ ve temlîk ve ferâg ve tefvîz eylediğimde olduğu ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tefvîz ve kabûl idüb bey‘-i mezkûrların takrîr ve galatına müte‘allika da‘vâdan tarafeynden her birimiz âhirin zimmetini ibrâ ve ıskât ve yine her birimiz ber-minvâl-i muharrer âhirin ibrâsını kabûl eyledik dedikde gıbbe’t-tasdîkü’ş-şer‘i mâ vâkî‘ bi’t-taleb ketb olundu

Fî 9 Muharrem sene 1283

Mukayyid-i mahkeme Osman efendi

Şâtır oğlu Mustafa efendi

Kadîr oğlu Ahmed

Ve gayrihim

Belge 3

Medine-i Isparta mahâllatından Hacı İvâz mahallesinde sâkin ve zât-ı zeyl-i vesîkada muharrerü’l-esâmi-yi müslimîn ta‘rîfleriyle mu‘arrefe olan Â’îşe binti Hacı Mehmed nâm Hâtûn bedâhетен meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde zevc-i muhâli‘i işbu bâisü’l-vesîka Mehmed bin Ahmed mahzârında bi-tav‘iha ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb mezbûr Mehmed zevc-i dahlem olub lâkin beynimizde hüsn ü zindegânımız olmamağla zimmetinde mütekarrir ve ma‘kûd-ı âliye olan kırk guruş mehr-i müeccel hakkımı bana def‘ ve teslîm ben dahi yedimde tamamen ve kâmilen ahz u kabz itmamle nafaka-yı iddet-i mu‘ayyine-yi ma‘lûmem ve mü’ennes-i süknâm kendi üzerime olmak üzere zevcim mezbûr Mehmed ile mahalle-i sahîha-yı şer‘iyye ile hal‘ olduğumda olduğu hal‘-ı mezbûrî âliyi vechü’l-mezkûr kabûl eyledikten sonra hukûk-ı zevciyyete ve bi’l-cümle husûs-ı mezkûre müte‘allika da‘vâ yedine tarafeynden her birimiz âhirin zimmetini ibrâ ve ıskât deyni her birimiz ber-minvâl-i muharrer âhirin ibrâsını kabûl eyledik dedikde gıbbe’t-tasdîkü’ş-şer‘i mâ vâkî‘ bi’t-taleb ketb olundu

Fî 11 Muharrem sene 1283

Mukayyid-i mahkeme Osman efendi

Dülger Şeyhi Ali oğlu Süleymân efendi

Muhzır Ömer ve Hâfız

Ve gayrihim

Belge 4

Medine-i Isparta'ya tâbi' Lâgos karyesinde sâkin ve zât-ı zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmi-yi müslimîn ta'rîfleriyle mu'arrefe olan Esmâ binti Mestân nâm Hâtûn bedâhетен meclis-i şer'-i şerîf-i enverde zevc-i muhâli'i işbu bâisü'l-vesîka İmam Halil efendi ibn-i Mehmed mahzârında bi-tav'ihâ ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb mezbûr Halil efendi zevc-i dahlem olub lâkin beynimizde hüsn-ü zindegânemiz olmamağla zimmetinde mütekarrir ve ma'kûd-ı âlîyye olan yüz guruş mehr-i müeccel hakkım ile nafaka-ı iddet-i mu'ayyine-i ma'lûmem ve mü'ennes-i süknâm için dahi bi't-tırâz ta'yin olunan yetmiş guruş ki cem'ân yüz yetmiş guruş zevc-i mezbûr bana def' ve teslîm ben dahi yedinden temâmen ve kâmilen ahz u kabz eyledim mezbûr Halil efendinin karındaşından hâsılları benden mütevellidleri tahminen beş yaşında sulbîye-i sagîre kızı Fâtıma ve tahminen dokuz aylık sulbî sagîr oğlum Süleymân terk itmek ve şâyed sagîrâne-i mezbûrân yâtim kalur ise sagîre-yi mezbûr Fâtıma'yı dokuz yaşına ve sagîr-i mezbûr Süleymânı yedi yaşına tekmîl edinceye değin kendi malımdan infâk ve iksâ eylemek eğer müddet-i mezkûr temâmından mukaddem sagîrâne-yi mezbûrân vefat ider ise nafaka-yı mütâlebesinden nimetim birine olmak üzere zevcim mezbûr Halil efendi ile mehâli' sahîh-i şer'iyye ile hal' olduğumda olduğu hal'-i mezkûrî âlîyye-i vechü'l-mezkûr kabûl eyledikden sonra hukûk-ı zevciyyete bi'l-cümle husûs-ı mezkûr müte'allika da'vâ yedine tarafeynden her birimiz âhirin zimmetini ibrâ ve ıskât ve yine her birimiz âhirin ibrâsını ber-vech-i muharrer kabûl eyledik dedikde gıbbe't-tasdîkü'ş-şer'î mâ vâka'a bi't-taleb ketb olundu

Fî 15 Muharrem sene 1283

Çömezzâde İsmail efendi

Karye-i mezkûr muhtârı Ömer

Karye-i mezkûrdan Gön Ömer oğlu İsmail

Muhzır Ömer

Ve gayrihim

IŞS-191-Sayfa 25

Belge 1

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta sancağına muzâf Ulûborlu kazâsına tâbi' Senirkend karyesi mahâllatından Orta mahallesinde sâkin işbu bâisü'l-i'lâm Fâtıma binti Hasan bin

Abdullâh nâm Hâtûn ile sadr-ı kebîr oğlu Süleymân bin Hacı Süleymân ibn-i Ali taraflarından zikr-i âtî husûsda vekîl olduğu berber oğlu Hacı Hüseyin bin İsmail ve Cafer bin Hasan nâm kimesneler şehâdetleriyle mehâzır Hüssam Çavûş muvâcehesinde ber-vech-i şer'îyye sâbit olan Ali bin Ahmed medine-i mezbûr meclisine ma'kûd meclis-i şer'îmizde karye-i mezkûr sâkinlerinden zât-ı mu'arrefe Ummuhân binti Ahmed nâm Hâtûn muvâcehesinde karye-i mezkûra muzâfiye nâm mahâlde vâki' bir taraftan Sağır Veli bağı ve bir taraftan Gümebek oğlu Mehmed bağı ile mahdûd tahminen iki dönüm mikdarı bir kıt'a bağı sekiz sehmden olub sehm-i mezbûrdan beş sehmi işbu tarih-i i'lâmdan dokuz sene mukaddem bi-emrillâh-i te'âlâ vefât iden Ali bin Hasan bin Abdullâh'ın ve üç sehmi kebîr oğlu olub gâibet-ü ani'l-meclis aherisinin olmağla müteveffâ-yı mezbûr Ali Mehmedü'l-mahal olduğu hâlde bağa mahdûd mezkûrı oğlu gâ'ib-i mezbûr aherisi Hasan huzûrında işbu tarih-i i'lâmdan on altı sene mukaddem hayatında ve sıhhatinde müvekkillerim mezbûrânın zevci ve babası ve mevrûsları olub kezalik işbu tarih-i i'lâmdan dört sene mukaddem fevt olan Hacı Süleymân bin Ali bin Abdullâh dokuz yüz elli guruş şahsen ve bedel-i medfû'ası ve makbûzına bey' ve ferâğ olduğu ber-vech-i muharrer iştirâ ve tefrîğ ve temellük ve tasarruf ve aherisi gâ'ib-i mezbûr muvâcehesinde etrafını divar ile i'mâr ve müceddeden binâ ahdı ve bu vech ile on iki sene bilâ nezâh mutasarrıf olub ba'de'l-vefât mütevekkillerim-i mezbûrân mevrûs ve müntakil iken bağı mahdûd-ı mezkûrı mezbûre Ummuhân Hâtûn füzûli zabt ider olmağla kifâyedle müvekkillerim-i mezbûrân izâfetle bana red ve teslîm mezbûr Ummuhân Hâtûna tenbîh olunmak bi'l-vekâle murâdıdır deyu da'vâ itdükde mezbûr Ummuhân Hâtûn dahi cevabında bağı mahdûd-ı mezkûrı müteveffâ-yı mezbûr Ali oğlu aherisi gâ'ib-i mezbûr hindi-hâl-i sağırında kendü hissesiyle beraber aherisi gâ'ib-i mezbûrenin üç sehm hissesini müdde'î-yi müvekkil-i mezbûr ile mevrûsları müteveffâ-yı mezbûr Hacı Süleymân dokuz yüz elli guruş şahsen bedel-i medfû'ası ve makbûzını bey' idüb olduğu ba'de'l-ıştirâ ve bilâ nezâh on iki sene mutasarrıf olduğunu ve aherisi gâ'ib-i mezbûr ba'de'l-bülûğ bağı mahdûd-ı mezkûrun altı sehmini üç sene mukaddem bana bin beş yüz guruş bedel-i medfû'a ve makbûza bey' ben dahi iştirâ itmemele ol-vech ile bağı mahdûd-ı mezkûrun ancak bir buçuk dönümden vaz'-ı yedini ikrâr ve ifrâs gâ'ib-i mezbûrun sâlifü'z-zikr tarih-i i'lâmdan on altı sene mukaddem mübeyyin bey' de kebîr ve hâzır bulunduğunu ve huzûrında bağı mezkûr ziyâde-i muttasıl eylediğini ve teb'ana bağından iki sehmine vaz'-ı yed

itmediğini ve aherisi gâ'ib-i mezbûrun babası müteveffâ-yı mezbûr Ali Mehmed ve'l-hâsıl idüğünü inkâr itmekle müdde'î-yi vekîl-i mezbûr Ali ber-vech-i muharrer eylediğini müdde'asını her biri mârû'z-zikr Senirkend karyesi ahâlisinden ve her biri mehallerinden lede't-tezkîye âdel ve makbûlü'ş-şehâde idügelür ihbâr olunan Cafer bin Hasan ve Hacı Hüseyin bin İsmail nâm kimesneler şehâdetleriyle bi'l-muvâcehe ber-vech-i şer'îyye isbât itmeğın mûcibince bağ-ı mahdûd-ı mezkûrdan kifâyedle müvekkil-i mezbûrân Fâtıma ve Süleymâna izâfetle vekîl-i mezbûr Ali'ye mahâllinde devr u teslîm mezbûr Ummuhân Hâtûn tenbîh olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu

Fî 13 Muharrem sene 1283

Belge 2

Medine-i Isparta mahâllatından Ermeni mahallesi mütemekkinlerinden ve Teb'âyı devlet-i âlîyyeden ve Ermeni milletinden iken bundan akdem bi-emrillâh-i te'âlâ vefât iden Akvâb veled-i Ohânnes veled-i Kigorkun verâseti mahalle-i mezkûre mütemekkinlerden zevc-i metrûkesi Ânna binti Akvâb veled-i Minyas ile sulbî sagîr oğulları Ohân ve Sarkoze el-huzzâr-ı ba'de'l-mütehakkıkü'ş-şer'îyye nefisinden asîl sadr-ı sagîr oğulları sagîrâne-i merkûmânın kibel-i şer'îden bâ hüccet-i şer'îyye mensûb vâsîleri anâları şahs-ı mu'arrefe zevce-i merkûm Ânna bi-şâhs-ı meclis-i şer'-i şerîf-i enverde millet-i merkûmeden ve tüccâr-ı mu'teberâtından işbu hâsılü'l-vesîka Hoca Kara binti veled-i Kigork mahzâr takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i âni'l-merâm idüb mevrûsem zevcim müteveffâ-yı merkûmenin Konya sancağına muzâf Kuşâklı mâ' Nişya kazâsında bâ-defter-i müfredât ma'lûmi'l-esâmi-yi kesân zimmetlerinde ma'lûmi'l-mikdar vechiyle deyn-i şer'îyyeden alacak hukûku olmağla mehâlinde ma'lûmi'l-esâmi-yi kesândan terekesini taleb ve da'vâ ve ahz u kabz ve lede'l-iktizâ iderüm hakkında infâ' olduğu sûrette sulh ve ibrâya husûs-ı mezkûr müteveffâ olduğu emvarın külliyesine tarafımdan bi'l-isâle ve bi'l-vesâye dükkân-ı âmme-yi müte'allika sahîh-i şer'îyye ile merkûm Kara binti vekîl ve nâ'ib menâb nasb ve ta'yin eylediğimde olduğu ber-vech-i muharrer olunan mezkûreye kabûl ve mirâsetimi kemâ yenbagî edâya ta'ahhüd ve iltizâm itmeğın mâ vâka'a bi't-taleb olundu

Fî 11 Muharrem sene 1283

Muhzır Hacı Mehmed ve Ömer

Ve Yûsuf Kocaman oğlu

Ohânes Kigork oğlu

Müfredice (?)

Ve gayrihim

IŞS-191-Sayfa 26

Belge 1

Medine-i Isparta mahâllatından ve Yaylazâde mahallesi ahâlisinden olub medine-i Burusa kazâsında bundan akdem bi-emrillâh-i te'âlâ vefât iden Berber Ahmed bin Osman bin Hasanın verâseti zevce-i menkûha-ı metrûkesi Emine binti Osman nâm Hâtûn ile sulbî kebîr oğulları Hasan ve Ahmed ve gâ'ib-i âni'l-beled Mahmûd ve sulbî sagîr oğulları Osman ve Halil ve Mustafa ve kebîre kızı Fâtîma'ya el-huzzâr-ı lede's-şer'î'l-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra gâ'ib-i mezbûr ile sagâr-ı mezbûrunun tesviye-i umuruna kibel-i şer'îden mensûb vâsîleri valideleri ma'rifeti'z-zât-ı mezbûr Emine Hâtûna ve mezbûruna Hasan ve Mehmed ve Fâtîma'dan her birinin taleb ve ma'arifetleri ve ma'rifet-i şer'î ile tahrîr ve terkîm ve beyne'l-verese bi'l-farîzati's-şer'îyye tevzî' ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı mezbûr ve ber-vech-i âti zikr olunur fî el-yevmi'l-hâmis aşar min şehr-i muharremi'l-haram sene selâse ve semânîn ve mi'eteyn ve elf

	Guruş	Kıymet
<i>Evân-ı nühâsiye 112 adet</i>	260	22
<i>Köhne çuval 1 adet kilim bir adet</i>	40	
<i>Köhne yorgan 2 adet</i>	50	
<i>Döşek 2 adet yasdık 1 adet minder 2 adet</i>	100	
<i>Hırdavât binti ma'lûme</i>	20	

Zevcesi mezbûr Emine Hâtûn zimmetinde cihet-i fârzdan alacağı olub kabz olunan

1250 guruş

Cem'ân yekûn 1720 guruş

	Guruş	Para
<i>Deyn-i müsbet Ali bin Abdullâh ân-ı cihet-i deyn-i şer'îyye</i>	400	
<i>Resm-i kışmed</i>	30	30
<i>Dellâliyye</i>	10	
<i>Kaydiyye</i>	3	
<i>Varaka behâ</i>	1	

Minhâ'l-ihrac 495 guruş

Sahhu'l-bâkî 1225 guruş

	<i>Guruş</i>	<i>Para</i>
<i>Hisse-yi zevce-i mezbûr Emine</i>	153	5
<i>Hisse-yi ibn-i kebîr mezbûr Hasan</i>	164	26
<i>Hisse-yi ibn-i kebîr mezbûr Mehmed</i>	164	26
<i>Hisse-yi ibn-i kebîr gâ'ib-i mezbûr Mahmûd</i>	164	26
<i>Hisse-yi ibn-i sagîr mezbûr Osman</i>	164	26
<i>Hisse-yi ibn-i sagîr mezbûr Halil</i>	164	26
<i>Hisse-yi ibn-i sagîr mezbûr Mustafa</i>	164	26
<i>Hisse-yi binti kebîre-i mezbûr Fâtıma</i>	82	18

Belge 2

Medine-i Isparta mahâllatından Sülü Bey mahallesinde sâkin iken bundan akdem bi-emrillâhi te'âlâ vefât iden Ahmed bin Mustafa bin Abdullâhın verâseti zevce-i menkûha-ı metrûkesi Nazîfe binti Ali bin Abdullâh nâm Hâtûn ile sulbî kebîr oğlu Mustafa kebîre kızları Emine ve Â'îşe'ye münhâsır ve tashîh mesele-i mîrasları otuz iki sehmden olub sehm-i mezbûrdan dört sehmi zevcesi mezbûr Nazîfe'ye ve on dört sehmi oğlu mezbûr Mustafa'ya ve yedişer sehmden cem'ân on dört sehmi kızları mezbûretân Emine ve Â'îşe'ye el-huzzârı ba'de'l-mütehakkikü'ş-şer'iyye-i mezbûrân Nazîfe ve Emine ve Â'îşe nâm Hâtûnlar taraflarından zikr-i âtî ba'de âkrân vekîl olduğu zât-ı mezbûrat bi'l-ma'rifet-i şer'i Ârifâne Hacı Hâfız Salih bin Hacı İbrâhim ve Ömer efendi ibnû'l-mezbûr Hacı Hâfız Salih nâm kimesneler şehâdetleriyle sâbit olan Ahmed bin Süleymân meclis-i şer'-i şerîf-i enverde ibn-i kebîre-i mezbûr Mustafa hâzır olduğu hâlde teb'â-yı devlet-i âlîyyeden ve Rum milletinden işbu hâmilü'l-vesîka Bandeli veled-i Nikola mahzârında bi'l-vekâle ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb müvekkile sehm-i mezbûrân ile hâzır-ı mezbûr Mustafa'dan her birinin akd-ı âtû'z-zikrin sudûrına değin bir tashîh-i mezkûr yedlerinde ırsen ve müştereken mülk ve hakları olub mahalle-i mezkûrda vâki' bir taraftan Hâfız Ahmed bin Mahmûd efendi ibn-i Ali efendi menzili ve bir taraftan Hacı Konstanti veled-i İstati veled-i Yânî menzili ve bir taraftan tarîk ve taraf-ı râbî'i tarîk-i âmm ile mahdûd fevkânî iki oda ve tahtânî bir oda ve bir mikdar avluya müştemil bir bâb mülk-i menzilimizi bi-cümleten mâyestemle ve tarafeynden îcâb ve kabûle hâvî şurût-ı müfside ve muvâza'adan ârî tagrîr ve gallatından bir bey'-i bât-i sahîh-i şer'iyye ile her birimiz merkûm Bandeliye on yedi bin guruş bey' ve temlîk ve teslîm eylediğimizde olduğu ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ve kabz ve kabûl eyledikten sonra şahsına olan meblağ-ı merkûm on yedi bin guruş merkûm Bandeli bize def' ve teslîm biz dahi yedinden tamamen ve kâmilan ahz u kabz

ve beynimizde bi-kadri'l-husûs iktisâm eyledik fî mâ ba'ad menzil-i mahdûd-ı mezkûrda bizim hâzır-ı mezbûr Mustafa'nın asla ve kat'a alâka ve müdahalemiz kalmayub müşterî-yi merkûm Bandeli'nin mülk müşterâsı ve hakkı sarf olunmuşdur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mülk ve mutasarrıf olsun dediklerinde hâzır-ı mezbûr Mustafa'nın tasdîkiyle gibbe't-tasdîkü's-şer'î mâ vâka'a bi't-taleb ketb olundu

Fî 17 Muharrem sene 1283

Senirkendli Mehmed efendi

Çakmakcızâde Hacı Süleymân ağa

Mukayyid-i mahkeme Osman efendi

Elyaslı oğlu Süleymân efendi

Muhzır Hâfız İsmail

Muhzır Yûsuf ağa

Ve gayrihim

IŞS-191-Sayfa 27

Belge 1

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta'ya tâbi' Lağos karyesinde sâkin ve zât-ı mu'arrefe Â'îşe binti Mustafa nâm Hâtûn meclis-i şer'ide karye-i mezkûr İmamı olub nefsinde asıl karındaşı İbrâhim bin Mahmûd tarafından zikr-i âtî husûsda husûmete vekîl-i müseccel-i şer'iyeye Halil efendi ibnü'l-mezbûr Mahmûd muvâcehesinde mezbûr Halil efendi bundan on sene mukaddem yedimden ve malımdan iktirâz ve kabz ile kendi emvarına sarf ile istihlâk eylediği yüz guruş ve müvekkil karındaşı mezbûr İbrâhimin kezalik bundan akdem yedimden ceste ceste ahz u kabz ile emvarına sarf eylediği doksan dokuz guruşına cem'an yüz doksan dokuz guruş mezbûr Halil efendiden talep iderüm deyu bundan akdem da'vâya kasd itmişdim el-hâletü hâzihi kasdî eylediğim da'vâ-yı mezkûrundan ân-ı inkâr kat'ân li'n-nizâ' ve ref'an li'l-husûme elli guruş bedel-i medfû'a ve makbûz üzere ba'de akdi'l- musâlahat ve'l-kabûl ziyâde müdde'âma bi'l-cümle husûs-ı mezkûr müte'allika-yı âmme-i da'vâ yedine tarafeynden her bir âhirin zimmetini bi'l-isâle ve bi'l-vekâle ibrâ ve ıskât ve yine her birimiz ber-vech-i muharrer âhirin ibrâsını kabûl eyledik deyu tarafeyden her birinin ber-minvâl-i muharrer ikrâr ve tasdîkleri mübeyyin medine-i mezbûr mahkemesinden işbu mürâsele-i şer'iyeye mezbûr Halil efendi yedine i'tâ olundu

Fî 17 Muharrem sene 1283

Mukayyid-i mahkeme Osman efendi

Çömezzâde İsmail efendi

Â'yân Ömer

Ve Hacı Himmet oğlu Ömer

Muhzır Ömer

Ve gayrihim

Belge 2

Ba'is-i mürâsele-i şer'îyye oldur ki

Medine-i Isparta'ya tâbi' Lağos karyesinde sâkin Süleyman bin Mustafa meclis-i şer'îde karye-i mezkûr İmamı Halil efendi ibn-i Mehmed muvâcehesinde ücret ile hıdmet ider makûlünde olmamla geçen seksan senesi şa'bânî'l-mu'azzamının ibtidâsından seksan senesi zi'l-hiccesi nihâyetine kadar ücret gönülsüz bir buçuk sene müddet rençberlik istihdâm itmekle ücreti mezbûr Halil efendiden hâlen taleb iderüm deyu da'vâ itdükde mezbûr Halil efendi dahi cevabında müdde'î-yi mezbûrun geçen seksan iki senesi muharremi'l-haramında ücret-i mezkûresinin hesâbını bi'l-rü'yet zimmetimde altmış guruş bâkî alacağı kalub meblağ-ı merkûmı mezbûr Süleyman def' ve teslîm eylediğimde olduğu yedinden ba'de'l-ahz benim için ücret-i merkûmeden dolayı senin zimmetinde bir habbe ve bir akçe hakkım yokdur deyu tarih-i merkûmda ikrâr-ı sahîh-i şer'îyye ile ikrâr itmek ol-vech ile mütâlebesinden zimmetim biri olmuşdur deyu ref' ile mukâbele eylediğinde müdde'î-yi mezbûr Süleyman dahi kaziyeye minvâl-i muharrer üzere olduğunu ikrâr ve i'tirâf itmeğın mûcibince da'vâ-yı mezkûresiyle dâfi'-yi mezbûr Halil efendiye bu vech-i şer'îyye ma'arızdan men' olduğunu mübeyyin medine-i mezbûr mahkemesinden işbu mürâsele-i şer'îyye mezbûr Halil efendiye i'tâ olundu

Fî 17 Muharrem sene 1283

Mukayyid-i mahkeme Osman efendi

Muhtâr-ı karye Ömer ve Çömezzâde İsmail efendi

Hacı Himmet oğlu Ömer

Muhzır Ömer

Ve gayrihim

Belge 3

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta nevâhisinden Ağros kazâsına tâbi' Findos-ı kebîr karyesinde sâkin Hamza bin nâm kimesne medine-i mezbûr meclisine ma'kûd meclis-i şer'îmizde sulbîye kebîre kızı zât-ı mu'arrefe Kerîme hâzır olduğu hâlde karye-i mezkûr ahâlisinden işbu bâisü'l-i'lâm Mehmed bin Hacı İbrâhim muvâcehesinde mezbûr Mehmed geçen seksan iki senesi mâh-ı zi'l-hiccetü's-şerîfesinin onüçüncü çeharşenbe günü karye-i mezkûrda vâki' menzil-i ahûrunda vakt-i gurûhda kızım hâzire-i mezbûre Kerîme'ye cebrân zinâ izâle itmekle müceb-i şer'îyyesini mezbûr Mehmedden hâlen taleb iderüm deyu kızım hâzire-i mezbûre Kerîme me'ân bi'l-velâye da'vâ itdükde mezbûr Mehmed dahi lede'l-istintâk cevabında külliyen inkâr itmekle müdde'î-yi mezbûr Hamza ber-vech-i muharrer da'vâ-yı mezkûresine ba'de'l-emhâl ve'l-istihsâl ikâme-yi beyninde izhârımız iden husûs-ı mezkûrda mezbûr Mehmede şer'ân yemîn dahi tevcîh itmamekle mücibince müdde'î-yi mezbûr Hamza kızı hâzire-i mezbûr Kerîme ile me'ân ber-vech-i muharrer da'vâ-yı mezkûresiyle mezbûr Mehmede bilâ-beyyine ma'arızdan men' olduğunu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu

Fî 17 Muharrem sene 1283

Belge 4

Medine-i Isparta'ya tâbi' Lağos karyesinde sâkin Mustafa Çavuş bin Ali meclis-i şer'-i şerîf-i enverde karye-i mezkûr ahâlisinden işbu bâisü'l-vesîka Ali bin Mehmed mahzârında ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb bir arsa-ı mîrîye olub ûhde-i tasarrufumda olan arsa üzerinde magrûs kürûm dahi akd-ı âtü'z-zikrin sudûruna değin yedimde mülk ve hakkım olub karye-i mezkûreye muzâf Aras denmekle ma'rûf mahâlde vâki' bir taraftan Emeksiz oğlu Ali bin Mehmed bin Abdullâhın harîmi ve bir taraftan Ömer ve İbrâhim ve Mehmed Ali ibn-i Halil harîmi ve bir taraftan Hacı İbrâhim bin Abdülganî harîmi ve bağçesi ve taraf-ı râbî'i tarîk-i âmm ile mahdûd tahminen bir dönüm mikdarı eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmire hâvî bir kıt'a harîmin arzını bârây-ı me'mûr arâzi ferâg kat' ile kürûmini dahi bey'-i bât-i sahîh-i şer'îyye ile mezbûr Ali'ye me'ân safka-ı vâhide elli bin gurus bey' ve temlîk ve tefviz eylediğimde olduğu ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tefviz ve kabûl idüb bey'-i mezkûrların tagrîr ve gallatından ârî müte'allika da'vâ yedine tarafeynden her birimiz âhirin zimmetini ibrâ

ve iskât ve yine her birimiz ber-minvâl-i muharrer âhirin ibrâsını kabûl eyledik dedikde gıbbe't-tasdîkü'ş-şer'î mâ vâka'a bi't-taleb ketb olundu

Fî 19 Muharrem sene 1283

Mukayyid-i mahkeme Osman efendi

İmam-ı karye Halil efendi

Muhtâr-ı karye Ömer ağa

Muhzır Yûsuf ağa

Ve gayrihim

IŞS-191-Sayfa 28

Belge 1

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta mahâllatından Çelebiler mahallesinde sâkin Hâmide binti Hacı Süleymân ağa ibn-i Hacı Âbidin ağanın zevci ve tarafından zikr-i âtî husûsda vekîl olduğu zât-ı mezbûreye bi'l-ma'rifet-i şer'î-i ârifâne İsmail efendi ibn-i Süleymân ve Osman efendi ibn-i Hacı Mehmed şehâdetleriyle sâbit olan Âhmed efendi ibn-i Osman ve Layiha bintü'l-mezbûrun zevcesi ve tarafından kezalik ve zikr-i âtî husûsda taraflarından vekîl olduğu zât-ı mezbûreye bi'l-ma'rifet-i şer'î-i ârifâne Hâfız Âhmed bin Osman ve Hâfız İsmail bin Hacı Süleymân şehâdetleriyle sâbit olan Osman efendi ibn-i Hacı Mehmed ve Â'îşe ve Esmâ ve Havvâ'nın kezalik zikr-i âtî husûsda taraflarından vekîl olduğu zât-ı mezbûrât bi'l-ma'rifet-i şer'î-i ârifâne mûmâ-ileyhimâ Osman efendi ve Hâfız Âhmed nâm kimesneler şehâdetleriyle sâbit olan mezbûr Hâfız İsmail bin el-mezbûr Hacı Süleymân'dan her biri bi'l-vekâle medine-i mezbûr meclisinde ma'kûd meclis-i şer'îmizde sâhib-i arsa vekîli hâzır olduğu hâlde müvekkil-i mezbûrenin âmcaları İsmail efendi ibn-i Hacı Âbidin ağa muvâcehesinde medine-i mezbûr nevâhisinden Ağlâsun kazâsına tâbi' Baş karyesine muzâf Sazlık denmekle ma'rûf mahâlde vâki' bir taraftan Kurt İbrâhim tarlası ve bir taraftan Koca Osman tarlası ve bir taraftan Fekâ'id Halil tarlası ve taraf-ı râbi'i Bayrakdâr Süleymân tarlası ile mahdûd tahminen sekiz dönüm mikdarı bir kıt'a ve yine karye-i mezkûra muzâf Çavuşlu yeri nâm mahâlde vâki' bir taraftan müvekkillerimiz-i mezbûrâtın babalarından müntakil tarlaları ve bir taraftan Homak oğlu tarlası ve tarafeyni tarîk-i âmm ile mahdûd tahminen on iki dönüm bir kıt'a ve yine karye-i mezkûre muzâf Kara Alîler yeri denmekle ma'rûf mehalde vâki' bir taraftan Sipâhi Mehmed tarlası ve bir taraftan Ekiz

oğlu Mehmed tarlası ve tarafeyni çay ile mahdûd tahminen on dönüm mikdarı diğer bir kıt'a ki cem'ân üç kıt'a otuz dönüm mikdarı tarlalardan salifü'z-zikr Sazlık nâm mehalde olan tarlanın nısf-ı hissesi Hâveşli yeri ile Kara Aliler yeri nâm mehalde bulunan tarladan dörder sehmden birer sehmi mezbûr İsmail efendinin ve üçer sehmi müvekkillerimiz-i mezbûrâtın mevrûsları babaları olub geçen yetmiş sekiz senesi zi'l-hicce-i şerîfesinin Katarzâde bi-emrillâhi te'âlâ vefat iden Hacı Süleymân ağa ibn-i Hacı Âbidin ağa ibn-i Hasan ağanın kablü'l-vefât hayâtında âlîyyü'l-vefât taht-ı tasarrufumda olub ba'de'l-vefât müvekkillerimiz-i mezbûrâta müntakil iken mezbûr İsmail efendiye tarla-yı mahdûde-i mezkûrlara müstakilen kendü mülkü olmak üzere fuzûle ve bi-gayr-i hak zabt ve tasarruf ider olmağla sû'âl olunub kifâyedle bârây-ı sâhib-i arsa müvekkillerimizi mezbûrata izâfetle bize red ve teslîm mezbûr İsmail efendiye tenbîh olunmak bi'l-vekâle murâdımızdır deyu da'vâ itdüklerinde lede'l-istintâk mezbûr İsmâil efendi dahi cevabında tarla-yı mahdûde-i mezkûrlara müstakilen vaz'-ı yedini ikrâr lâkin babamız olub işbu tarih-i i'lâmdan otuz dokuz sene mukaddem bi-emrillâhi te'âlâ vefat iden mezbûr Hacı Âbidin ağa ibn-i Hasan ağa ibn-i Abdullâhın salifü'z-zikr Bâş karyesi ile medine-i mezbûr nevâhisinden Ağlâsun kazâsına tâbi' İslâm karyesinde ma'lûmü'l-kat' ve dönüm tarlaları benimle karındaşım müteveffâ-yı mûmâ-ileyh Hacı Süleymân ağaya sâvâbân ve âdiyân intikâl idüb benim hâl-i sebât ve sagirem ile ba'de'l-bülûğa ben diyâr-ı âhere iken benim zikr olunan tarlalardan nısf-ı hissem ile kendü nısf-ı aher hissesini âhere ferâğ ve bedelini kabz ve zimmetinde alacak hakkım olmağla tarla-yı mahdûde-i mezkûrlarda olan hisse-yi şayi'âsını bana deyn-i mukâbelesinde bâ-izn-i sâhib-i arsa ferâğ-ı mu'teber ile tarih-i mebnî dahi tefrig ve tefviz ve kabûl idüb müstakilen zabt ve tasarruf itmekde iken bin iki yüz yetmiş dokuz senesi tarihinde medine-i mezbûrda nâ'ibü's-şer'-i şerîf bulunan mevâl-i kirâmdan fazîletlü Mehmed Sâbit beğ huzûrında müdde'î-yi vekîl-i mezbûr bundan her biri vech-i meşrûh üzere benden da'vâ ben dahi ber-minvâl-i muharrer bu vech ile ref' ile mukâbele eylediğimde müdde'î-yi müvekkîl-i mezbûrâtın inkârına mukârririne ben def'-i müdde'amı medine-i mezbûr meclis â'zâsı mütemeyyizâtından işbu hâzırâne bi'l-meclis Hüseyin ağa ibn-i Hacı Mustafa ağa ve İbrâhim ağa ibn-i Halil efendi şehâdetleriyle isbât idüb marû'z-zikr yetmiş dokuz senesini saferü'l-hayrın gurreni tarihiyle müverrah na'ib-i mûmâ-ileyhimin imzâ ve sıhhatine hâvî bir kıt'a hükmüne nâtik yedime i'tâ eyleyüb işbu meclis-i şer'ide bi'l-irâse kıra'at olunan hüccet-i şer'iyye mûcibince müstakilen vaz'-ı

yed iderüm deyu eyledikde def'ini ve mazmûn hüccet-i mezkûrı vekîl-i mezbûrun müvekkillerine izâfetle her biri inkâr itdüklerinde vâki' mezbûr ber-vech-i muharrer eylediği def'ini beyân lede'l-havâle ba'de'l-emhâl ve'l-istihsâl ikâme-yi beyninde izhâr itdüğünde başka derûne hüccet-i mezkûrede muharrerü'l-esâmi olan aslı da'vâya şehâdet eyledi deyu ikâme eylediği hâzırâne-i mûmâ-ileyhimâ İbrâhim ağa ve Hüseyin ağadan her birinden sû'âl olundukda her biri husûs-ı mezkûr şehâdetlerini sûret-i inkârda bulunmalarıyla dâfi'-i mezbûr İsmail efendi ber-vech-i meşrûh taleb tahlîf dahi olmamağın mûcibince mârü'z-zikr Sazlık nâm mahallinde bulunan sekiz dönüm tarlanın tasdikine ve Çavuşlu yeri Kara Aliler yerinde bulunan cem'ân yigirmi iki dönüm mikdarı tarlaların her birinden dörder sehmden üçer sehmden kifâyetle müvekkil-i mezbûrâta izâfetle vekîl-i mûmâ-ileyhim Hâfız Âhmed ve Osman ve İsmail'den her birinden ve mahallinde mezbûr İsmail efendiye zât-ı sâhib-i arzla tenbîh olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu

Fî Gurre-i Muharrem sene 1283

IŞS-191-Sayfa 29

Belge 1

Medine-i Isparta mahâllatından Ermeni mahallesinde mütemekkin ve teb'â-yı devlet-i âlîyyeden ve Ermeni milletinden iken bundan akdem bi-emrillâhi te'âlâ vefat iden Serkiz veled-i Nikolas veled-i Karabet verâseti zevce-i metrûkesi Ahsenbet binti Nifoz ve sulbî sagîr oğulları Tatos ve Aregile mûnhâsıra ve tashîh mesele-i mirâsları on altı sehmden olub sehmi mezbûrdan iki sehmi zevcesi merkûme Ahsenbet ve yedişer sehmden cem'ân on dört sehmi oğulları merkûmâne Tatros ve Aregile isâbeti bi'l-mütehakkikü'ş-şer'iyye nefsinden asîl ve sagîr oğulları merkûmâne Tatros ve Aregileden her birinin tesviye-i umûrlarına kibel-i şer'iden mensûb vâsisi olan şahs-ı mu'arrefe zevce-i mezbûr Ahsenbet meclis-i şer'î-şerîf-i enverde medine-i mezbûr eşrâfindan işbu bâisü'l-vesîka Şeyh Alizâde Osman efendi ibn-i Hüseyin efendi mahzârından bi'l-isâle ve bi'l-vesâye ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb benim vâsisi olduğum sagîr-i merkûmânın tashîh-i mezkûriyemizde müşâân ve müştereken mülk ve hakkımız olub medine-i mezbûreye muzâf Üçevler nâm mehalde vâki' bir taraftan Hacı Kirkor veled-i Este veled-i Serkiz menzili ve bir taraftan Hacı Abuse veled-i Yah menzili arsası ve bir taraftan Kuşakçı Hacı Artin veled-i Nikola menzili ve taraf-ı râbi'i çay ile mahdûd fevkâni bir oda ve karşı dîvân mihneti bir bâb mülk-i menzilde

mevcûde bin iki sehm hisse-yi şayi'amı âhere bey' murâd itmamle sagîrâne-i merkûmâne nafakaya ihtiyâc ile muhtâclar idüğüne ve menzil-i mezkûr harâbe-i müsrif olduğuna ve bekâsı eytâm hakkında muzırr olmağla sagîrâne-i merkûmânın on dört sehmi hisseleri ma'an bey' olunub şahs-ı erbâh ve istirbâh olunmak sagîrâne-i merkûmâne haklarında min külli'l-vücûh inka' ve evsâ olduğuna zeyl-i ref'imde muharrerü'l-esâmi-i İslâm ve Hristiyân ihbârlarıyla mütehakkık olmağla ben bi'l-ezânü's-şer'î bütûn menzil-i mahdûd-ı mezkûrî tarafeynden îcâb ve kabûle hâvî şurût-ı müfside ve muvâza'adan ârî tagrîr ve galletından bir bey'-i bât-i sahîh-i şer'iyeye ile el-yevm şahs-ı milletinden vaz-ı yed olan sekiz bin gurus mûmâ-ileyh Osman efendiye bi'l-isâle ve bi'l-vesâye bey' ve temlîk ve teslîm eylediğimde olduğu ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ve kabz ve kabûl eyledikten sonra şahsına olan meblağ-ı mezkûr sekiz bin gurusına müşterî-yi mûmâ-ileyh Osman efendi bana def' ve teslîm ben dahi isâlet ve vesâyetim hesabı yedinden tamamen ve kâmilen ahz u kabz idüb fî mâ ba'ad menzil-i mahdûd-ı mezkûrda benim ve sagîrâne-i merkûmânla asla ve kat'a alâka ve müdahalemiz kalmayub müşterî-yi mûmâ-ileyh Osman efendinin mülk müşterâsı ve hakkı sarf olunmuşdur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mülkün ve mutasarrıf olsun dedikde gibbe't-tasdîkü's-şer'î mâ vâka'a bi't-taleb ketb olundu

Fî 21 Muharrem sene 1283

Mukayyid-i mahkeme Osman efendi

Yalvaçlı Hasan ağa

Zabtiye oğlu Süleymân çavuş

Muhzır Hâfız İsmail

Bal oğlu İstefan

Ve Kocâman Ohannes

Kunturacı Gazel

Dürzî Matyos

Ve gayrihim

Belge 2

İşbu hâmise sebt olunan hüccetde mezkûr'l-ism Osman efendi ibn-i Hüseyin efendi meclis-i şer'-i şerîf-i enverde işbu hâmilü'l-hâmis Şerefdir oğlu Hacı Ligori veled-i İstati mahzârında ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb benim akd-ı âtü'z-zikrin sudûrına değin derûn hüccetde muharrer şer'ân ve müstakilen mülk ve hakkım olan

ma'lûmü'l-mahdûd ve'l-müştemilât bir bâb mülk-i menzilimi âcîleten mâyestemle tarafeynden îcâb ve kabûle hâvî şurût-ı müfside ve muvâza'adan ârî tagrîr ve gallatından bir bey'-i bât-i sahîh-i şer'iyeye merkûm Ligori'ye yedi bin beş yüz guruş bey' ve temlik ve teslîm eylediğimde olduğu ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ve kabz ve kabûl eyledikten sonra şahsına olan meblağ-ı merkûm yedi bin beş yüz guruşu müşterî-yi merkûm Ligori bana def' ve teslîm dahi tamamen ve kâmilen ahz u kabz eyledim fî mâ ba'ad menzil-i mahdûd-ı mezkûrda benim asla ve kat'a alâka ve müdahalem kalmayub müşterî-yi merkûm Ligori'nin mülk müşterâsı ve hakkı sarf olunmuşdur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mülk ve mutasarrıf olsun dedikte gıbbe't-tasdîkü'ş-şer'î mâ vâka'a bi't-taleb ketb olundu

Fî 23 Muharrem sene 1283

Kâ'im-makâm vekîli Hacı Âhmed
Mukayyid-i mahkeme Osman efendi
Bal oğlu İstefân
Kahraman oğlu Hacı Herlboz
Muhzır Osman
Muhzır Ömer ve Yûsuf ağa
Ve gayrihim

IŞS-191-Sayfa 30

Belge 1

Medine-i Isparta mahâllatından Câmî'-i kebîr mahallesinde sâkin iken bundan akdem bi-emrillâh-i te'âlâ vefat iden Mustafa bin Hüseyin bin Mustafa'nın verâseti li-ümm-i ceddin Züleyha binti Hacı Ali bin Abdullâhın nâm Hâtûn ile li-eb karındaşı Şerîfe ve kendünden evvel vefat iden ammiyesi oğlu Hacı Hüseyin bin Âhmed bin Hüseyin bin Mustafa bin el-huzzârı lede'ş-şer'î'l-enver zâhirve mütehakkık oldukdan sonra verese-i mezbûrundan her birinin taleb ve ma'rifetleri ve ma'rifet-i şer'î ile tahrîr ve tevzi' ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı mezbûr defter-i tereke ber-vech-i âtı zikr olunur fî el-yevmi'l-hâmis ve'l-ışrîn min şehri zi'l-hicce sene selâse ve semânîn ve mi'eteyn ve elf

	Guruş
<i>Mahalle-i mezkûrda vâki' fevkâni iki oda ve tahtâni bir oda ve bir mikdar müştemil bir menzil</i>	6500
<i>Köhne çuval 2 adet</i>	60
<i>Köhne döşek 1 adet yorgan 1 adet</i>	55

<i>Köhne çuval 1 adet</i>	15
<i>Evân-ı nühâsiye 4 adet</i>	80

Cem'ân yekûn 6710 guruş

	<i>Guruş</i>	<i>Para</i>
<i>Vasiyet-i müsbet</i>	1000	
<i>Resm-i kismed</i>	133	20
<i>Dellâliye</i>	30	
<i>Kaydiyye</i>	8	20
<i>Varaka behâ</i>	4	

Minhâ'l-ihrac 1180 guruş

Sahhû'l-bâki 5530 guruş

	<i>Guruş</i>	<i>Para</i>	<i>Akçe</i>
<i>Hisse-yi li-ümm-i mezbûr Züleyhâ</i>	921	26	2
<i>Hisse-yi uhh-ü li-eb mezbûr Şerîfe</i>	2765		
<i>Hisse-yi ibnü'l-âmm-ı mezbûr Hacı Hüseyin</i>	1843	13	1

Vech-i meşrûh üzere tereke-i müteveffâ-yı mezbûrdan ba'de ihrâci'l-vesâye ve'l-mesârifi'l-sahîh ve sahhû'l-bâkiyeden verese-i mezbûrundan ibnü'l-âmm-ı mezbûr Hacı Hüseyin ber-vech-i bâlâ-ı hisse-yi irsiyyesi mukâbelesinde cedd-i mezbûreye menzil-i mezkûrda olan iki sehm hisse-yi irsiyye-i şayi'âsını bin guruş tagrîr ve gallatından bir da'vâ olarak ba'de'l-bey' itmak olan bin guruşu cedd-i mezbûr Züleyhâ yedinden tamamen ve kâmilen bi'l-ahz bi'l-cümle hukûk-ı mirâsına müte'allika-yı âmme-i da'vâyı zimmetini ibrâ ve istîfa hakkı ikrâr eylediği işbu mahalle şerh verildi

Belge 2

Ba'is-i mürâsele-i şer'iyye oldur ki

Medine-i Isparta sancağına muzâf Ulûborlu kazâsına tâbi' Senirkend karyesi ahâlisinden olub nefisinden asîl ve li-ebeveyn er karındaşı Hacı Hasan tarafından vekîl-i musaddık-ı şer'iyyesi Hacı Hüseyin bin Süleymân meclis-i şer'ide eniştesi İbrâhim bin İsmail muvâcehesinde mezbûr İbrâhim zimmetinde cihet-i arşdan ve menzil-i şahsından bin dört yüz guruş alacak hakkım olmağla hâlen bi'l-isâle ve bi'l-vekâle taleb iderüm deyu da'vâ itdükde mezbûr İbrâhim dahi cevabında kaziye-i minvâlde muharrer üzere olduğunu bi-temâmiha tâbi'ân ve kat'iyyen ve sahîhân ikrâr ve i'tirâf itmeğin mûcibince meblağ-ı merkûm bin dört yüz guruşun müdde'î-yi asîl ve vekîl-i mezbûr Hacı Hüseyin

edâsıyla mezbûr İbrâhim ilzâm olduğunu medine-i mezbûr mahkemesinden işbu mürâsele-i şer‘iyye asl ve vekil-i mezbûr Hacı Hüseyin yedine i‘tâ olundu

Fî 22 Muharrem sene 1283

Belge 3

Medine-i Isparta sancağına muzâf Ulûborlu kazâsına tâbi‘ Senirkend karyesi mahâllatından Şenceller mahallesinde sâkin iken bundan akdem bi-emrillâhi te‘âlâ vefat iden Süleymân bin Hüseyin bin Abdullâhın verâseti zevce-i menkûha-yı metrûkesi Fâtıma binti Murâd bin Abdullâh nâm Hâtûn ile sulbî kebîr oğulları Hacı Hüseyin ve Hacı Hasan ve kebîre kızları Emine ve Arzû bin el-huzzârî ba‘de‘l-mütehakkükü‘ş-şer‘iyye nefisinden asl ve li-ebeveyn er karındaşı mezbûr Hacı Hasan tarafından zikr-i âtî husûsda vekil-i musaddık-ı şer‘iyyeleri mezbûr Hacı Hüseyin meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde tereke-i müteveffâ-yı mezbûr vâz‘ü‘l-yed olan işbu bâisü‘l-vesîka zevce-i mezbûr Fâtıma binti mezbûrtâne Emine ve Arzû taraflarından kezalik zikr-i âtî husûsda vekil-i tasdikü‘l-vekâleleri İbrâhim bin İsmail mahzârında bi‘l-isâle ve bi‘l-vekâle ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb mevrûsemiz babamız müteveffâ-yı mezbûr Süleymân beğ bi‘l-cümle tereke-yi ma‘lûmesini beynimizde âliyyü‘l- mâfazallâh iktisâm ve her birimiz hisse-yi ırsiyyelerimizi müvekkil-i mezbûrât Fâtıma ve Emine ve Arzû’dan âynân ve nakden tamamen ve kâmilten ahz u kabz idüb mevrûsemiz babamız müteveffâ-yı mezbûr Süleymânın hâric ve dâhil hakkı ve celbi ma‘lûm ve mechûl kalîl ve kesîr-i nukûd ve guruş-ı âkar ve menkûs bi‘l-cümle terekesine ve hukûk-ı mirâsına müte‘allika-yı âmme-yi da‘vâyı ve mutâlebât ve kâffe-i icâne ve muhâsamâtdan mezbûrât-ı Fâtıma ve Emine ve Arzû’nun zimmetlerini ibrâ-yı âmme-yi sahîh-i şer‘iyye ile bi‘l-isâle ve bi‘l-verâse ve bi‘l-vekâle ibrâ ve ıskât eylediğimde vekil-i mezbûr dahi ber-vech-i muharrer ibra-yı mezkûr müvekkillerine izâfetle kabûl eyledi dedikde gıbbe‘t-tasdikü‘ş-şer‘i mâ vâka‘a bi‘t-taleb ketb olundu

Fî 22 Muharrer sene 1283

Mukayyid-i mahkeme Osman efendi

Kabûsuz Halil ağa

Muhzır Hâfız İsmail

Ve gayrihim

IŞS-191-Sayfa 31**Belge 1**

Medine-i Isparta mahâllatından Hacı İvaz mahallesinde sâkin Mezân bin Mestân meslis-i şer’-i şerîf-i enverde işbu ba’is’ül-vesîka Hatab oğlu Osman Yahya’ya mahzârında bi’l-velâya ikrâr-ı tâmm ve ta’bîr-i âni’l-merâm idüb işbu dokuz yaşında sulbî sagîr oğlum hüsn ü enkân ve iksâya iktidârım olmayub muhtâc olmamla sagîr-i mezbûrî şehriye yigirmi guruş ücret-i kavliyle mezbûr Ali’ye bi’l-velâya îcâr ve teslîm eyledğimde olduğu ber-vech-i muharrer îsticâr ve teslîm eyledikten sonra beher şehri nakdi olunan ücret-i mezkûreye sagîre-i mezbûr Hüsnünün nafaka ve kisve vesa’ir levâzım-ı zarûriyesine harc ve sarfa mezbûr Aliye bi’l-velâye emr ve tevkîl eyledim dedikte olduğu ber-minvâlde muharrer harc ve sarfa müte’ahhid olmağın mâ vâka’a bi’t-taleb ketb olundu

Fî 22 Muharrem sene 1283

Mukayyid-i mahkeme Osman efendi

İmâm-ı karye Hâfız Mehmed

Karye-i mezkûrdan Hacı Hüseyin

Muhzır Yûsuf

Ve gayrihim

Belge 2

Ma’rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta nevâhisinden Pavlı kazâsına tâbi’ Beğdili karyesi ahâlisinden Hacı Mehmed bin Mustafa bin Abdullâh tarafından zikrî âtı husûsda vekîl olduğu Edhem efendi ibn-i Osman ve Hacı İbrâhim bin Halil efendi nâm kimesneler şehâdetleriyle sâbit olan Mahmûd ağa ibn-i Mustafa efendi medine-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer’imizde kaza-yı mezbûr ahâlisinden Mustafa bin Hüseyin muvâcehesinde müvekkilim mezbûr Hacı Mehmedin mezbûr Mustafa zimmetinde cihet-i havâlinde bin beş yüz guruş alacak hakkı olmağla meblağ-ı merkûme mezbûr Mustafa’dan hâlâ bi’l-vekâle taleb iderüm deyu da’vâ itdükde mezbûr Mustafa dahi cevabında kazîye-i minvâl-i muharrer üzere olduğunu bi-temâmiha ikrâr ve i’tirâf itmeğın mücibince meblağ-ı merkûm bin beş yüz guruşun müdde’î-yi müvekkil-i mezbûr Hacı Mehmede izâfetle vekîl-i mezbûr Mahmûd ağaya edâsıyla mezbûr Mustafa

ilzâm olduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu bâkiyü'l-emr men lehü'l-emr

Fî 23 Muharrem sene 1283

Belge 3

Ma'rûz-ı dâ-i-i kemîneleridir ki

Medine-i Isparta mahâllatından Çelebiler mahallesinde sâkin işbu bâisü'l-ilâm Ali efendi ibn-i Mahmûd ağa medine-i mezbûr meclisine ma'kûd meclis-i şer'îmizde medine-i mezbûr ahâlisinden Etrali oğlu Hâfız Mehmed bin İsmail muvâcehesinde mezbûr Hâfız Mehmed zimmetinde cihet-i deyn-i şer'iyeden bin yedi yüz kırk yedi gurusu alacak hakkım olmağla meblağ-ı merkûmı mezbûr Hâfız Mehmedden hâlen taleb iderüm deyu da'vâ itdükde mezbûr Hâfız Mehmed dahi cevabında kaziye-i minvâlde muharrer üzere olduğunu bi-temâmiha ikrâr ve i'tirâf itmeğın mûcibince meblağ-ı merkûm bin yedi yüz kırk yedi gurusun müdde'î-yi mezbûr Ali efendiye edâsıyla mezbûr Hâfız Mehmed ilzâm olduğunu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu bâkiyü'l-emr men lehü'l-emrindir

Fî 27 Muharrem sene 1283

Belge 4

Ba'is-i mürâsele-i şer'iyeye oldur ki

Medine-i Isparta mahâllatından Yaylâzâde mahallesinde sâkin Ahmed bin Sa'id efendi meclis-i şer'îde teb'â-yı devlet-i âlîyyeden ve Rum milletinden Dimitri veled-i Hacı Mihaîl muvâcehesinde ben ücret ile hizmet ider makûleden el-cümle bundan akdem bir buçuk ay beher mâhiye yüz yigirmi beşer gurusu olmak bâ-mukâvele hizmet itmemele meblağ-ı müterâkim yüz seksan gurusu ile iki yüz elli gurusu cihet-i karzdan ki cem'ân dört yüz otuz gurusu alacak hakkım olmağla meblağ-ı merkûmu bundan akdem mezbûr Dimitriden hâlen taleb iderüm deyu tasaddi eylediğim da'vâmdan ân-ı inkâr kat'ân li'n-nizâ ve ref'ân li'l-husûme yüz elli gurusu şahs-ı medfû'â ve makhbûzı üzerine ba'de akdi'l-musâlahata ve'l-kabz ziyâde müdde'ama bi'l-cümle husûs-ı mezkûr müte'allika-yı âmme-yi da'vâdan tarafeynden her birimiz âhirin zimmetini ibrâ ve ıskât deyni her birimiz ber-vech-i muharrer âhirin ibrâsını kabûl eyledik deyu tarafeynden her birinin ber-vech-i muharrer ikrâr ve tasdiklerine mübeyyin medine-i mezbûr mahkemesinden işbu mürâsele-i şer'iyeye merkûm Dimitri yedine i'tâ olundu

Fî 27 Muharrem sene 1283

Belge 5

Ba'is-i mürâsele-i şer'iyeye oldur ki

Medine-i Isparta mahâllatından Çelebiler mahallesinde sâkin Ali efendi ibn-i Mahmûd ağa medine-i mezbûr meclisine ma'kûd meclis-i şer'îmizde babası mezbûr Mahmûd ağa hâzır olduğu hâlde Etrâl oğlu Hâfız Mehmed bin İsmail muvâcehesinde mezbûr Hâfız Mehmed bundan akdem yedimden ve malımdan iktirâz ve kabz eylediği iki yüz elli bir guruş ile yedimde olub işbu meclis-i ma'kûd-ı mezkûrda mu'ayyine olunan bir kıt'a deyn tahkîki nâtık olduğu üzere kezalik yedimden ve malımdan istikrâzi ve kabzı ve emvarına sarfla istihlâk eylediği bin yüz yigirmi beş guruşuna cem'ân bin üç yüz yetmiş altı guruş ile babam hâzır-ı mezbûr Mahmûd ağa yedinden kezalik iktirâz ve kabz eylediği üç yüz on beş guruşuna min haysü'l-mecmû'a bin altı yüz doksan bir guruş mezbûr Hâfız Mehmedden babası hâzır-ı mezbûr Mahmûd ağa ile me'ân da'vâ itdükde mezbûr Hâfız Mehmed dahi cevabında kazîye-i minvâlde muharrer üzere olduğunu bi-temâmiha tâbi'ân ve kat'iyen ikrâr ve i'tirâf itmeğin mûcibince meblağ-ı mezkûrunu müdde'î-yi mezbûrân Ali efendi ve Mahmûd ağaya edâsıyla mezbûr Hâfız Mehmed ilzâm olduğunu mübeyyin medine-i mezbûr mahkemesinden işbu mürâsele-i şer'iyeye mezbûrân Ali efendi ve Mahmûd ağadan her biri yedine i'tâ olundu

Fî 27 Muharrem sene 1283

IŞS-191-Sayfa 32**Belge 1**

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta mahâllatından Ermeni mahallesinde mütemekkin ve teb'â-yı devlet-i âliyyeden ve Ermeni milleti mu'teberâtından Karabeta ve Makrice veledi Kigork medine-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'îmizde Etrâl oğlu Hâfız Mehmed bin İsmail muvâcehesinde mezbûr Hâfız Mehmed zimmetinde cihet-i havâlinde bin dört yüz guruş alacak hakkımız olmağla meblağ-ı merkûmu mezbûr Hâfız Mehmedden hâlen taleb iderüm deyu da'vâ itdüklerinde mezbûr Hâfız Mehmed dahi cevabında kazîye-i minvâlde muharrer üzere olduğunu bi-temâmiha tâbi'ân ikrâr ve i'tirâf itmeğin mûcibince meblağ-ı merkûm bin dört yüz guruşun müdde'î-yi merkûmân Karabeta ve Makriceden her birine edâsıyla mezbûr Hâfız Mehmed ilzâm olduğunu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu

Fî 28 Muharrem sene 1283

Belge 2

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta sancağına muzâf Ulûborlu kazâsına tâbi' Senirkend karyesi mahâllatından Şeyhler mahallesi ahâlisinden işbu bâisü'l-i'lâm Berber Ali bin Ahmed medine-i mezbûr mahallesinde meclis-i şer'îmizde teb'â-yı devlet-i âlîyyeden ve Rum milletinden Totri veled-i Fetnadi muvâcehesinde merkûm Totri zimmetinde cihet-i havâlinde bin sekiz yüz guruş alacak hakkım olmağla meblağ-ı merkûmu merkûm Totriden taleb iderüm deyu bundan akdem de'avâyâ kasd itmişdim el-hâletü hâzihî ben ber-vech-i muharrer kasd eyledim da'vâ-yı mezkûrumdan kat'ân li'n-nizâ ân-ı inkâr bin dört yüz guruş bedel-i medfû'a ve makhbûza ba'de akdi'l-musâlahata ve'l-kabûl ziyâde müdde'ama ve bi'l-cümle husûs-ı mezkûr müte'allika-yı âmme-yi da'vâdan tarafeynden her birimiz âhirin zimmetini ibrâ ve ıskât ve yine her birimiz âhirin ibrâsını ber-minvâl-i muharrer kabûl eyledik deyu tarafeynden her birinin ikrâr ve tasdîkleri tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu

Fî 27 Muharrem sene 1283

Belge 3

Ba'is-i mürâsele-i şer'iyye oldur ki

Frenk mütemekkinlerinden ve teb'â-yı devlet-i âlîyyeden ve Rum milletinden ve mülteziminden Yornikal oğlu Ligori veled-i Simyon meclis-i şer'îden Ağlasun kazâsına tâbi' Sülemiş karyesi ahâlisinden Muhsin bin Ali muvâcehesinde mezbûr Muhsin zimmetinde cihet-i hinta şahsından sekiz yüz elli guruş alacak hakkım olmağla meblağ-ı merkûmu mezbûr Muhsinden hâlen ve zımnân taleb iderüm deyu da'vâ itdükde mezbûr Muhsin dahi cevabında kazîye-i minvâlde muharrer üzere olduğunu bi-temâmiha tâbi'ân ikrâr ve i'tirâf itmeğın mûcibince meblağ-ı merkûm sekiz yüz elli guruşun müdde'â-yı merkûm Ligori edâsıyla mezbûr Muhsin ilzâm olduğunu medine-i mezbûr mahkemesinden işbu mürâsele-i şer'iyye merkûm Ligori yedine i'tâ olundu

Fî 29 Muharrem sene 1283

Belge 4

Medine-i Isparta sancağına muzâf Yalvaç kazası ahâlisinden Hasan ağa ibn-i Hacı Süleyman ağaya bundan akdem mecnûn-ı ârzdan olub medine-i mezbûrda mal-ı mevcûdesini hıfz ve tesviye-i umuruna kıbel-i şer'îden mansûb vâsisi akrabasından Halil ağa ibn-i Abdullâh ağa ma'rifeti ve mu'arref-ı şer' ile tahrîr ve bi'l-müzâyede

âhere bey' olunarak hâl-ı sathda medine-i mezbûreden Emîn Nûrî efendi yedine istikrâz eylediği bin otuz guruş ber-vech-i zîr ifâ ve ihrâc olunub bi-iltimâs aynen ve nakden vâsi-yi mezbûr Halil ağaya teslim olunan defteriyesine ber-vech-i âtı zikr olunur

Fî 29 Muharrem sene 83

	Guruş	Para
Zenne çizmesi çifti 5 adet	57	20
Ulu orta ve ulu ayak çifti 5 adet	53	
.....ve sirhânlı çifti 5 adet	28	
Ma'ruz-ı pabuc çifti 19 adet	164	20
	303	
Zenne pabucu çifti 5 adet	26	
Çukalı pabucu çifti 8 adet	62	
Rehni pabucu çifti 2 adet	25	
Siyah yemeni çifti 4 adet	88	
	504	
Çizme kutahanesi çifti 8 adet	42	
.....ve sirhânlı Çifti 5 adet	19	20
Kırmızı ve siyah kutahane çizmesi çifti 8 adet	60	
Ulu ayak siyah yahni çifti 5 adet	82	
Mest ve sirhânlı çifti 4 adet ve pabuc çifti 3 adet ve yemeni çift 2 adet	55	
Siyah yemeni çift 5 adet	61	
	823	20
Kırmızı ve sagîr yemeni çift 3 adet	19	
Siyah yemeni çift 6 adet	63	10
Def'a siyah yemeni çift 6 adet	64	10
	970	
Siyah yemeni çifti 2 adet ve kırmızı yemeni çifti 2 adet	43	
Siyah ve kırmızı yemeni çifti 6 adet	35	
Sagîr kutuhane yemeni çifti 4 adet pabuc çifti 2 adet	49	
	1077	
Sandık Emîni Nûrî efendiye olan deyni minhâ	1020	
	0047	

	Adet
Halil ağa yedine aynen verilen	
Çukalı pabucu çifti	11
Mürdâne pabucu çifti	10
Zenne pabucu çifti	10
Kırmızı gelinlik çifti	2
Kutahane Çifti	1
Pabuc kutahanesi çifti	7
Çocuk takımı kehribâr	1

Vech-i meşrûh üzere mal-ı mecnûn-ı mezbûrdan deyni ba'de'l-ihrac ve'l-ifâ-yı bakiyyesi aynen ve nakden vâsi-yi mezbûr Halil yedine tamamen ve kâmilten teslim olduğu ahz u kabz eylediğini ikrâr ve i'tirâf eylediği işbu mahalle şerh verildi

IŞS-191-Sayfa 33

Belge 1

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta mahâllatından Temel mahallesinde mütemekkin teb'a-yı devlet-i âlîyyeden ve Rum milletinden ve medine-i mezbûrenin mücerrebü'l-etvâr hakimi olan işbu hâsilü'l-i'lâm Elmal oğlu Yordan veled-i Müncail medine-i mezbûr meclisine ma'kûd meclis-i şer'îmizde millet-i merkûmeden Âbacı oğlu Simyon veled-i Seyradî muvâcehesinde merkûm Simyonun li-ebeveyn karındaşı olub gâibet-ü ani'l-meclis-i Lazrosun zevcesi Meryem binti Seryadiye min indillâhi kalb illeti âriz olmağla illet-i mezkûrunu kendü tedâvim ile mu'tad vechile ilâc ve timar itmek üzere merkûm Simyon işbu tarih-i i'lâmdan altı ay mukaddem bana emr ben dahi ma'lûme-i merkûme Meryemin hânesine beher yevm-i ikişer def'a gidüb bi'l-mu'ayene illet-i mezkûrelerine işbu meclis-i şer'îde mu'ayene olunan bir kıt'a müfredât defteri nâtik olduğu üzere kendü malımdan bin üç yüz guruşluk mu'alece-yi harc ve sarf itmemele meblağ-ı mezkûr ile seksan üç günde beher yevm-i ikişer def'a mu'ayene-i icrâ-yı müsellemlen olan bir mu'tad ile beher mu'ayenede otuz guruşdan cem'ân bin altı yüz altmış guruş hakkım olub ve merkûm Meryem dahi şifâyâb olmağla cihetiyet-i mezkûriyetinden cem'ân üç bin guruşu merkûm Simyondan hâlen taleb iderüm deyu da'vâ itdükde merkûm Simyon dahi cevabında müdde'î-yi merkûm Yordan tarih-i mezkûrda emrini ve ma'lûle-i merkûmenin şifâyâb olduğunu ve ancak bin guruşluk mu'alece-yi harc ve sarf eylediğini ve yigirmi beş günde ikişer def'a mu'ayene idüb icrâ-yı müsellemlen olan beş yüz guruşu ikrâr-ı müdde'a ile külliyyen inkâr itmekle müdde'î-yi merkûm ziyâde müdde'asıyla beyâni'l-havâle merkûm Simyonun mukırr ve mu'terif olduğu cihetiyet-i mezkûriyetinden cem'ân bin beş yüz guruşun müdde'î-yi merkûm Yordan edâsıyla merkûm Simyon ilzâm olduğunu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu bâkiyü'l-emr men lehü'l-emr

Fî 17 Muharrem sene 1283

Belge 2

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta sancağına muzâf Ulûborlu kazâsına tâbi‘ Senirkend karyesi mahâllatından Pazar mahallesinde sâkin işbu bâisü’l-i‘lâm Ahmed bin Ömer medine-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer‘îmizde karye-i mezkûr sâkinlerinden Züleyhâ binti İsmail bin Hamit nâm Hâtûn muvâcehesinde mahalle-i mezkûrda vâki‘ bir taraftan kendi menzilin ve bir taraftan Kasab Halil bin Ali menzili ve bir taraftan tarîk-i hâss ve taraf-ı râbi‘î tarîk-i âmm ile mahdûd tahtânî bir oda ve bir mikdar avluyu müştamil bir bâb yeri dahi mülk-i menzili işbu tarih-i i‘lâmdan on beş sene mukaddem fevt olan Himmet ağa ibn-i Abdullâhdan işbu tarih-i i‘lâmdan otuz yedi sene mukaddem iki yüz yigirmi beş gurusş şahs-ı medfû‘a ve makbûza iştirâ ve temellük ve tarih-i mezkûrdan berü yedimde şer‘ân mülküm iken mezbûr Züleyhâ Hâtûn menzil-i mahdûd-ı mezkûr fuzûlî müdâhâleden hâll olmamağla vâki‘ olan müdâhâlesinin men‘î murâdıdır deyu da‘vâ itdükde lede’l-istintâk mezbûr Züleyhâ Hâtûn dâhi cevabında menzil-i mahdûd-ı mezkûru babam olub işbu tarih-i i‘lâmdan yigirmi sene mukaddem fevt olan İsmail bin Himmetin ile âliyyü’l-vefat yedinde mülkü olub ba‘de’l-vefât verâseti ancak bana münhâsır olmağla babam müteveffâ-yı mezbûr işbu tarih-i i‘lâmdan elli sene mukaddem Mugannîyeye gidüb âliyyi’l-aheri’l-ûmurda orada mütemekkin ve tavattun itmekle ben dahi zikr olunan diyâr-ı aher olan Mugannîyade bulunmama ve yedimde olub işbu meclis-i şer‘îde mu‘ayene olunan bin iki yüz seksan üç senesi muharremü’l-mahrâmetin dokuzuncu günü tarihiyle müverreh olunan tarihte zikr olunan Ulûborlu kazâsında nâ’ibü’ş-şer‘î olan İbrâhim Edhem efendinin hatmine hâvî bir kıt‘a i‘lâm-ı şer‘iyye nâtik olduğu üzere ben ber-vech-i muharrer müddetimden berü diyâr-ı aher-i mezkûrda bulunduğu ve menzil-i mahdûd-ı mezkûr ceddîm Himmet ağadan babam müteveffâ-yı mezbûr İsmâile müntakil ve babam aliyü’l-vefât mülkü olduğunu ve ba‘de’l-vefât ancak bana intikâl eylediğini nâ’ib-i mümâ-ileyh huzûrunda müdde‘î-yi mezbûr Ahmed muvâcehesinde ve Koç oğlu Ali bin Ramazân ve Bostan oğlu Mehmed bin Abdullâh nâm kimesneler şehâdetleriyle isbât itmeme ile vech ile müdâhale iderüm deyu def‘ ile mukâbele eylediğimde beynimizde münâza‘at-ı kesîre ve muhâsamât-ı şedîde vukû‘a gelmişti el-hâletü hâzihî ben ber-vech-i muharrer kâsd eylediğim da‘vâ-yı mezkûrumdan ân-ı inkâr-ı kat‘ân li’n-nizâ ve ref‘ân li’l-husûme bi’l-dû‘a ve’l-rizâ bin iki yüz elli gurusş bedel-i medfû‘ası ve makbûza ba‘de akdi’l-musâlahata ve’l-kabûl menzil-i mezkûr ve bi’l-cümle husûs-ı mezkûr müte‘allika da‘vâdan tarafeynden her birimiz âhirin zimmetini ibrâ ve ıskât ve yine her birimiz âhirin ibrâsını ber-minvâl-i

muharrer kabûl eyledik deyu tarafeynden her birinin ikrâr ve tasdîkleri tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu

Fî 17 Muharrem sene 1283

Müfti-yi belde Mehmed Tahsin efendi
 Ka'im-makâm vekîli ref'etlü Hacı Ahmed ağa
 Meclis â'zâsından Hacı Hâfız Mehmed ağa
 Meclis â'zâsından Hüseyin ağa
 Meclis â'zâsından Hacı Mehmed efendi
 Senirkendli Mehmed efendi
 Tekerkeşîd (?) oğlu Alî efendi
 Ve Ârab Hasan Fâzıl oğlu İbrâhim
 Muhzır Yûsuf
 Ve gayrihim

IŞS-191-Sayfa 34

Belge 1

Medine-i Isparta mahâllatından Fazlullâh mahallesinde sâkin ve zât-ı ta'rif-i şer'îyye ile mu'arref olan işbu bâisü'l-vesîka Havvâ binti Süleyman bin Abdullâh nâm Hâtûn meclis-i şer'-i şerîf-i enverde medine-i mezbûr Malbaşî kâtibi ve Beytü'l-mal emîni olup zikr-i âtî terekenin asgarî-i rub' hisse bakiyyesine vaz'-ı yedi bi'l-ikrâr mütehakkık olan fütüvvetlü Ali Münir efendi ibn-i Hüseyin efendi mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb mahalle-i mezkûr ahâlisinden olup bundan akdem vefât itmekle zahirde ancak zevcesi Fâtımadan gayrı vâris olmamak ze'amıyla terekesine emîn-i mümâ-ileyh bi'l-emân-ı vaz'-ı yed eylediği Hacı Hasan benim babam ile li-ebeveyn karındaşlar olup babaları ism-i Süleymân ve dedeleri ism-i ve meskat-ı re'sleri medine-i mezbûr olmağla terekesinden asgarî-i rub' hisse bana münhasıra ve bütün gayr-ı vâris ve terekesine müstehak-ı aher kimsesi olmamağla emîn-i mümâ-ileyh Münir efendiye su'âl olunub tereke-yi müteveffâ-yı mezbûrdan asgarî-i rub' hisse bana teslîm tenbîh olunmak matlûbumdur dedikde lede's-su'âl emîn-i mümâ-ileyh cevabında tereke-yi müteveffâ-yı mezbûrun asgarî-i rub' hisse bi'l-emân vaz'-ı yedini ikrâr lakin müdde'î-yi mezbûrenin ber-vech-i mübeyyin verâseti ma'lûmem değildir deyu inkâr edecek müdde'î-yi mezbûrdan da'vâ-yı meşruhasına mutâbık beyyine taleb olundukda âdel-i aher er-ricâl-i müslimînden olup her biri medine-i mezbûr ahâlisinden Eğci oğlu

Hacı Hüseyin bin Salih ve Hacı Osman bin Hasan nâm kimesneler li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer'î hazırân olub işrâü'l-istihşehâ def'ü'l-vâki' mahalle-i mezkûrda vefât itmekle terekesine emîn-i mümâ-ileyh Münir efendinin kabz eylediği Hacı Hasan ile müdde'î-yi mezbûr Havvâ Hâtûnun babası li-ebeveyn karındaşlar olub babası ism-i Süleymân ve dedeleri ism-i Abdullâh ve anâları Esmâ ve meskat-ı re'sleri medine-i mezbûr olmağla müteveffâ-yı mezbûrun min-i ciheti'z-zevayü'l-erhâm verâseti zevcesi mezbûr Fâtıma ile mezbûre Havvâya mahzardır ve mezbûre Havvâdan gayrı asgarî-i rub' hisse vâris ve terekesine müstehak aher kimesesi olduğu ma'lûmumuz değildir biz bu husûsa bu vech üzere şâhidleriz şehâdet dahi ederiz deyu her biri müttefikü'l farz ve'l-ma'ni edâ-yı şehâdet-i şer'iyeye itdiklerinde her biri ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri mansûb olmağın mûcibince ba'de'l-hükm ve'l-tenbîh mâ vâka'a bi't-taleb ketb olundu

Fî 23 Muharrem sene 1283

Fekâhetlü Müfti-yi Belde Mehmed Tahsin efendi

Â'zâdan ref'etlü Hacı Ahmed ağa

Â'zâdan fütüvvetlü Hüseyin ağa

Muhzır Hâfız İsmail ve Ömer ve Yûsuf

Ve gayrihim

Belge 2

Medine-i Isparta mahâllatından Fazlullâh mahallesinde sâkin işbu bâisü'l-vesîka Hacı Mehmed bin Hacı Alî nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîf enverde mahalle-i mezkûrda sâkin iken bundan bi-emrillâhi te'âlâ vefât iden Ayvaz oğlu Hacı Hasan bin Süleymân bin Abdullâhın zevce-i menkûha-yı metrûkesi Fâtıma binti Mehmed bin Abdullâh nâm Hâtûnun vekîl-i müseccel-i şer'iyyesi Gömen oğlu Veli bin Hüseyin ile müteveffâ-yı mezbûrun kendinden evvel vefât iden li-ebeveyn karındaşı Mehmedden sulbîye-i kebîr kızı min ciheti'z-zevayü'l-erhâm hüsrân-ı vâris olan ma'rifetü'z-zât Havvânın zikr-i âtî husûsda kezalik vekîl-i müseccel-i şer'iyyesi Hâfız Süleymân ibn-i Hâfız Murâd mahzarlarında üzerlerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb müteveffâ-yı mezbûr Hacı Hasan hâl-ı sıhhatinde bi-emrillâhi te'âlâ vefât eylediğinde terekemin sülüs-i küllî ikrâz ve kabz olunub vücûh yere sarf oluna deyu vâsiyet-i vesâ-yi mezkûresini tenfize beni vâsi-yi muhtâr ve ihtiyâr itdikde ben dahi vesâyet-i mezkûreye kabûl ve hıdmet-i lâzimesini ikâmına ta'ahhüd itmişdim vekîl-i mezbûrân su'âl olunub tereke-i

mezkûrenin sülüsüne bana teslîmine tenbîh olunmak bi'l-vesâyeye matlû'adır dedikde gıbbe'ş-şevvâl vekîl-i mezbûrâtı Veli ve Hâfız Süleymân dahi cevablarında tereke-yi müteveffâ-yı mezbûr bi'l-verâse müvekkilerine izâfetle vaz'-ı yedlerini ikrâr lakin vesâyet-i mezkûreye ve müdde'î-yi mezbûrun ber-vech-i muharrer vâsiyetini inkâr edecek işrâ talebü'l-beyân âdel-aher er-ricâl-i müslimînden ve medine-i mezbûrda mâzûnân bi'l-iftâ fekâhetlü Mehmed Tahsin efendi ibn-i Ali efendi ve Miskzâde Hüseyin ağa ibn-i Hacı Mustafa nâm kimesneler li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer'îde hâzırân olub inşehâd olunduklarında fi'l-hakîka müteveffâ-yı mezbûr Hacı Hasan bin Süleymân bin Abdullâh hâl-ı zımnında ben bi-emrillâhi te'âlâ vefât ittidüğimde terekemin sülüs-i küllî ikrâz ve kabz olunub vücûh pare sarf oluna deyu vâsiyet-i vesâyâ-yı mezkûrenin tenfîzine müdde'î-yi mezbûr Hacı Mehmedi vâsi-yi muhtâr nasb ve ihtiyâr itdükde olduğu vesâyet-i mezkûreye bizim hazinemizde kabûl ve hıdmet-i lâzimesini ikâmına ta'ahhüd ettikten sonra mezbûr Hacı Hasan Mesrân Ali İsyân fevt oldu biz bu husûsa bu vech üzere şâhidleriz şehâdet dahi ederiz deyu her biri müttefikü'l-farz ve'l-ma'ni edâ-yı şehâdet-i şer'îyye itdükde ba'de't-ta'dîl ve'l-tezkiye şehâdetleri makbûl olmağın mücebiyle ba'de'l-hükm mâ vâka'a bi't-taleb ketb olundu

Fî 25 Muharrem sene 1283

Vekîl-i ka'im-makâm Hacı Ahmed ağa

Mahkeme kâtibi Mehmed efendi

Muhzır Hâfız İsmail

Muhzır Yûsuf ağa

Muhzır Ömer

Ve gayrihim

IŞS-191-Sayfa 35 ve 36

Belge 1

Medine-i Isparta mahâllatından Fazlullâh mahallesinde sâkin iken bundan akdem bi-emrillâhi te'âlâ vefât iden Ayvaz oğlu Hacı Hasan bin Süleymân bin Abdullâhın verâseti zevce-i menkûha-yı metrûkesi Fâtıma binti Mehmed bin Abdullâh nâm Hâtûn ile kendinden evvel vefat iden li-ebeveyn karındaşı Mehmedin sulbîye-i kebîre kızı Havvâ bin el-huzzâr-ı ba'de'l-mütehekkıkü'ş-şer'îyye verese-i mezbûrtândan ma'rifetü'z-zât binti uhhü'l-behâ mezbûre Havvânın vekîl-i müseccel-i şer'îyyesi Nâlçacı Alî usta ibn-i medine-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'îmizde

müteveffâ-yı mezbûrun sülüs-i vesâyeti tenfizine vâsi-yi muhtârı Hacı Mehmed bin Hacı Ali hazır olduğu hâlde zât-ı kezalik mu'arrefe işbu bâisü'l-i'lâm zevce-i mezbûr Fâtıma Hâtûn tarafından zikr-i âtî husûsda vekâlet-i âmme-yi müte'allika-yı sahîh-i şer'îyye ile kezalik vekîl-i müseccel-i şer'îyyesi Gümüş oğlu Veli bin Hüseyin muvâcehesinde her birinin cins ve fi'at ve aded ve mikdarı ma'lûm işbu meclis-i şer'îde mu'ayene olunan mecmû'a otuz beş bin guruş kıymetli otuz iki aded Haleb ve Şam ve Burusa ve Frenk ve citârî ve kutnu ve anterî ve bir aded basma şalvar ve on bir aded Sevâl anterî ve on dört aded Haleb ve Şam ve citârî beş şalvar ve on dört aded basma şalvar ve altı aded sevâl ve kutnuluk ve yedi aded sevâl şalvar ve üç aded Sevâl ve merinos kemer ve sırmalı çuka şalvar ve bir aded sevâl lebâde ve elli bir aded İstanbul ve Frank yazması ve üç aded sırmalı ve bir aded sâde çuka tahtâni ve bir aded göbek miski ve on dirhem zibat miski ve iki aded Acem ve Trablus kuşağı ve bir kebîr-i çuka ferâce ve bir aded sîm-i zümrüt ve kırk vukkîye evân-ı nühâsiye ve bir takım yatak ve bir aded kilim ve bir aded çuval ve yigirmi altı müşkal-ı hâss incü ve bir çift sîm-i bilezik ve dört aded zincirli mahmûdiye ve yigirmi iki aded tesbük-i İstanbul ve altı aded Hayriye ve on bir aded mahmûdiye nısfı ve altı aded mahmûdiye altun müvekkilim mezbûrenin mevrusâmı müteveffâ-yı mezbûr Hacı Hasanın kablü'l-vefât hayâtında el-vefât-ı mâl olub ba'de'l-vefât asgarî-yi sülüs vesâyet-i mütebeyyîn müvekkilim mezbûr Havvâ ile zevcesi müvekkil-i mezbûr Fâtıma Hâtûna mevrûs ve müntakil iken müvekkil-i mezbûre Fâtıma Hâtûn mevrûs ve müntakil iken müvekkil-i mezbûre Fâtıma Hâtûn zikr olunan elbise ve evân-ı nühâsiye ve altun ve incü ve bilezik ve eşya-ı sa'ireye müntekıl kendi mal olmak üzere fuzûli zabt itmekle su'âl olunub Ezniye binti Hasan benim bâki-i hissemden kifâyedle bana red ve teslîme müvekkilesi mezbûre Fâtıma Hâtûn izâfetle vekîl-i mezbûreye tenbîh olunmak bi'l-verâse-i murâdımdır deyu vâsi-yi muhtâr mezbûr Hacı Mehmedin tasdîkiyle me'an da'vâ itdükde vekîl-i mezbûr Veli usta dahi cevabında zikr olunan elbise ve incü ve altun ve bilezik ve yatak ve göbek miski ve misk-i ma'lûme-i nisâya mahsûs ve evân-ı nühâsiye ve eşya-ı sa'ire ricâl ve nisâya Salih eşya olunub sâlifü'z-zikr elbise ve incü ve altun ve yatak ve evân-ı nühâsiye ve göbek miski ve misk ve eşya-ı sa'ire-yi ma'lûme müvekkilim mezbûre Fâtıma Hâtûnun müstekıl-i yedinde mülkü olub hatta müteveffâ-yı mezbûr Hacı Hasan kablü'l-vefât hayâtında ve sıhhatinde mârû'l-beyân elbise ve incü ve altun ve yatak ve göbek miski ve misk ve eşya-ı sa'ire-yi ma'lûmede benim asla ve

kat'a alâka ve müdahalem yokdur müvekkilim zevcesi için zevcem mezbûre Fâtıma Hâtûnun mal ve mülküdür deyu tâbi'ân ve kat'iyen ikrâr ve i'tirâf dahi itmişdi deyu müdde'î-yi müvekkile-i mezbûre Havvâ vâsi-yi muhtâr hâzır-ı mezbûr Hacı Mehmedin inkârına mukârene dâfi' vekîl-i mezbûr Veli ber-vech-i muharrer eylediği def'-i meşrûsını her biri medine-i mezbûr ahâlisinden ve her biri mehallerinden lede't-tezkiye adel ve makbûlû'ş-şehâde idügelir ihbâr olunan ağa ile oğlu Hâfız Osman bin İbrâhim ve Hacı Şerif Ali bin Hacı Mustafa nâm kimesneler şehâdetleriyle bi'l-muvâcehet ber-vech-i şer'iyeye isbât itmeğin mûcibince müdde'î-yi vekîl-i mezbûr Ali usta ile vâsi-yi muhtâr hâzır-ı mezbûr Hacı Mehmeden her biri ber-vech-i muharrer da'vâ-yi mezkûresiyle def'-ı müvekkile-i mezbûre Fâtıma Hâtûna izâfetle vekîl-i mezbûr Veliye mûceb-i şer'iyeye ma'arızdan men' olunduğu tescîl ve bi'l-iltimas huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu

Fî 27 Muharrem sene 1283

Şuhûdü'l-hâl

Â'zâdan Hasan ağa

Mukayyid-i mahkeme Osman efendi

Tevab Osman oğlu Hüseyin

Faret Hacı Alî Muhzır Yûsuf ağa

Muhzır Hâfız İsmail

Ve gayrihim

Belge 2

Medine-i Isparta mahâllatından Fazlullâh mahallesinde sâkin iken bundan akdem bi-emrillâhi te'âlâ vefât iden Ayvaz oğlu Hacı Hasan bin Süleymân bin Abdullâhın verâseti zevce-i menkûha-yı metrûkesi Fâtıma binti Mehmed bin Abdullâh nâm Hâtûn ile kendinden evvel vefât iden li-ebeveyn karındaşı Mehmedin sulbîye kebîre kızı olduğunu mehâzır Hüsam Çavuş isbât iden Havvâ ve sülûs-i vesâyeti tenfîzine vâsi-i müsbet-i muhtârı Hacı Mehmed bin Hacı Ali bin Süleymândan her birinin taleb ve ma'rifetleri ma'rifet-i şer'iyeye tahrîr ve terkîm ve bi'l-müzâyede âhere bey' olunarak ba'de ihrâc ve'l-îfâ el-vesâyet-i müsbet ve'l-mesârifi'l-sahîh sahhû'l-bâkiyyesi beyne'l-verese bi'l-farîzati'ş-şer'iyeye tevzi' ve taksîm olunan tereke-yi müteveffâ-yı mezbûr defteriyeyi sana ber-vech-i âti zikr olunur fî el-yevmi's-sâbi' ve'l-ısrîn min şehri muharremi'l-haram sene selâse ve semânîn ve mi'eteyn ve elf

	Guruş	Para	Kıymet
<i>Mahalle-i mezkûrda vâki ' fevkâni bir oda ma' kilar ve bir mikdar avluya müştetil bir bâb harabe menzil zevce-i Fâtımaya bey' olunub kabz olunan şahsî</i>	3500		
<i>Hatab pazarı civarında iki kepenk küşâd ider dükkân verese-i Havvâya bey' olunub kabz olunan şahsî</i>	3500		
<i>Ablahlar nâm mehalde vâki ' iki adımlık mikdarı kürûm mülk bir kıt'a bağı Havvâya bey' olunub kabz-ı şahsına</i>	860		
<i>Evân-ı nühâsiye 108 adet 100 dirhem</i>	3247	20	30
<i>Def'a evân-ı nühâsiye</i>	870		20
<i>Def'a evân-ı nühâsiye 15 adet</i>	375		25
<i>Çekmece 1 adet</i>	8		
<i>Sanduk 1 adet</i>	25		
<i>Nühâs fenâr 1 adet</i>	16		
<i>Havân ma'a el 1 adet</i>	26		
<i>Sagîr yasdık mahlûl 1 adet</i>	10		
<i>Bulgur şinik 1 adet</i>	6	10	
<i>Nişasta 3 adet</i>	12		
<i>Bekmez 6 adet 1 küp</i>	30		
<i>Sebet 1 adet satır 1 adet</i>	10		
<i>Bel 1 adet balta 1 adet</i>	30		
<i>Asel 5 adet</i>	20		
<i>Soğan 1 adet</i>	10		
<i>Kahve takımı 1 adet</i>	40		
<i>Beyazlı Hacı citârî anterî 1 adet</i>	61		
<i>Köhne Şam alaca anterî 1 adet</i>	41		
<i>Cedid gök kutnu anterî 1 adet</i>	121		
<i>Yetmiş kilim citârî anterî 1 adet</i>	40	10	
<i>Allıca entari 1 adet</i>	30		
<i>İşlemeli çuka yemeni 2 adet</i>	115		
<i>Müsta'mel Hamâ kuşağı 1 adet</i>	51		
<i>Müsta'mel ağabânî sarık 2 adet</i>	70		
<i>Cedid nebati sarık 1 adet</i>	42		
<i>Müsta'mel ucu sırmalı sarık 1 adet</i>	21		
<i>Müsta'mel nebati sarık 1 adet</i>	4	20	
<i>Köhne kebîr fes 3 adet</i>	10		
<i>Köhne gömlek 7 adet</i>	70		
<i>Köhne don 5 adet</i>	31		
<i>Çal bezi don 2 adet</i>	30		
<i>Köhne sofrâ peşgiri 1 adet</i>	10		
<i>Köhne çarşab 1 adet</i>	11		
<i>Yük-i mahlû döşek 1 adet çarşab 1 adet yasdık 1 adet yüz yasdığı 1 adet</i>	140		
<i>Döşek yük-i mahlû 1 adet yasdık 1 adet</i>	91		
<i>Köhne yelek 2 adet</i>	10		
<i>Siyah basma yorgan 1 adet</i>	65		
<i>Anka yorgan 1 adet</i>	81		

<i>Sarı basma yorgan 1 adet</i>	55		
<i>Günez basma yorgan 1 adet</i>	75		
<i>Günez yük-i mahlû yasdik 1 adet</i>	20		
<i>Yağmurluk 1 adet</i>	60		
<i>Penbe mahlû şilte 1 adet</i>	81		
<i>Halı seccade 1 adet</i>	130		
<i>Kilim 1 adet</i>	41		
<i>Def'a kilim 1 adet</i>	61		
<i>Zeyli kilim 1 adet</i>	70		
<i>Kilim seccade 1 adet</i>	39		
<i>Def'a kilim seccade 1 adet</i>	36		
<i>Beyaz havlu 1 adet</i>	38		
<i>Çuval fenar 1 adet</i>	20		
<i>Siyah havlu 1 adet</i>	60		
<i>Heğbe 1 adet</i>	8	10	
<i>Köhne hurda çuval 3 adet</i>	5		
<i>Def'a siyah çuval 1 adet</i>	55		
<i>Çuval çift 1 adet</i>	20		
<i>Zemzemiye 1 adet</i>	50		
<i>Yük perdesi 2 adet</i>	41		
<i>Sagîr bıçak 1 adet</i>	4		
<i>Gümürlü çubuk 1 adet</i>	35		
<i>Ucu sırmalı cedid sarık 1 adet</i>	35		
<i>Degir çubuk derûnde duhân 2 adet</i>	20		
<i>Silâhlık 1 adet</i>	2		
<i>Degir çubuk derûnunda hinta 200 dirhem</i>	3		
<i>Sagîr şişe 3 adet</i>	3		
<i>Rezene 2 adet</i>	10		
<i>Kebîr küb 4 adet</i>	50		
<i>Çömlek 1 adet</i>	50		
<i>Hinta keyl 6 adet</i>	130		
<i>Dakîk keyl 12 adet</i>	30		
<i>Ceviz keyl 2 adet</i>	35		
<i>Pirinç 22 adet</i>	8		
<i>Hatab yük 35 adet</i>	140		
<i>Çıra yük 1 adet</i>	10		
<i>Sarık 1 adet</i>	65		
<i>Kebîr anbar 1 adet</i>	75		
<i>Sagîr anbar 1 adet</i>	10		
<i>Ekmek sandığı 1 adet</i>	12		
<i>Delime 24 adet</i>	31		
<i>Direk 5 adet</i>	17	20	
<i>Kapu tahtası 16 adet</i>	41		
<i>Kebîr direk 11 adet direkande 25 adet</i>	181		
<i>Hirdavât binti ma'lûme</i>	75		
	15790		

	Guruş	Para
<i>Deveci oğlu Süleymânda bâ-temessük alacağı olub kabz olunan</i>	1025	
<i>Tevab(?) Osman oğlu Hüsnüde alacağı olub kabz olunan</i>	2100	
<i>Kulaksız oğlu Hacı Hâfiz İsmailde alacağı olub kabz olunan</i>	2250	
<i>Demirci oğlu Hacı Mehmedde alacağı olub kabz olunan</i>	540	
<i>Koca oğlu Ahmed ustada alacağı olub kabz olunan</i>	575	
<i>Gemci oğlu Hüseyin ve Hacı Mehmed ve Süleymânda alacağı olub kabz olunan</i>	550	
<i>Keytancı oğlu Hâfiz Alide alacağı olub kabz olunan</i>	550	
<i>Adal Hâfiz Süleymânda alacağı olub kabz olunan</i>	142	
<i>Hacı Hasan oğlu Gömes Hüsnüden alacağı olub kabz olunan</i>	1182	20
<i>Kartal Hacı Velide alacağı olub kabz olunan</i>	75	
<i>İnce oğlu Bağcı Lazrosda alacağı olub kabz olunan</i>	1050	
<i>Nukûd-ı mevcûdesi</i>	7551	30

Cem'ân yekûn 33381 guruş
 Dellâliye-i eşya-yı minhâ 00320 guruş
 33061 guruş

	Guruş	Para
<i>Sülüs-i vesâyet-i müsbet</i>	11020	13
<i>Resm-i kışmed</i>	551	27
<i>Kaydiyye</i>	33	20
<i>Varaka behâ</i>	17	20

Minhâ'l-ihrac 11622 guruş
 Sahnû'l-bâki 21438 guruş

	Guruş	Para
<i>Hisse-yi zevce-i mezbûr Fâtıma</i>	5359	20
<i>Hisse-yi bintü'l-uhhü'l-behâ mezbûr Havvâ</i>	16078	10

Vech-i meşrûh üzere tereke-yi müteveffâ-yı mezbûrdan sülüs-i vesâyet-i mezbûr Hacı Mehmed yedine nakden ve bakiyyesi verese-i mezbûrâtından her biri yedlerine ber-vech-i bâlâ-yı hisse-yi irsiyyeleri tamamen ve kâmilten teslîm anlar dahi kabzlarını ikrâr ve i'tirâf eyledikleri işbu mahale şerh verildi

İŞS-191-Sayfa 37

Belge 1

Fazlullâh mahallesi ahâlisinden olub bundan akdem bi-emrîllâhi te'âlâ vefât iden Hacı Hüsnünün terekesinden zevcesi Fâtıma üzerinde bi'l-müzâyede üzerinde takrîr

idüb makbûzı olan ber-vech-i zîr-i hisse-yi ersiyesine takas ve mahsûb olduğunu zikrû beyân

	Guruş	Para
<i>Sofra peşkiri</i>	10	
<i>Döşek 1 adet yasdık 1 adet yüz yasdığı 1 adet çarşab 1 adet</i>	140	
<i>Sarı basma yorgan 1 adet</i>	55	
<i>Kilim seccade 1 adet</i>	39	
<i>Def'a kilim seccade 2 adet</i>	36	
	380	
<i>Siyah çuval 1 adet</i>	60	
<i>Def'a siyah çuval 1 adet</i>	55	
<i>Zemzemiye 1 adet</i>	50	
<i>Değri çubuk derûnunda hinta</i>	3	
<i>Şilte 1 adet</i>	3	
	451	
<i>Kebîr küb 4 adet</i>	50	
<i>Çömlek 10 adet</i>	50	
<i>Hınta keyl 6 adet</i>	130	
<i>Dakik keyl 12 adet</i>	30	
<i>Ceviz keyl 2 adet</i>	35	
	746	
<i>Pirinç 22 adet</i>	8	
<i>Hatab yük 35 adet</i>	140	
<i>Çıra yük 1 adet</i>	10	
<i>Sarık 1 adet</i>	65	
<i>Anbar 1 adet</i>	75	
	1044	
<i>Sagîr anbar 1 adet</i>	10	
<i>Kebîr direk 11 adet ve direkhane 25 adet</i>	181	
<i>Kahve takımı 1 adet</i>	40	
<i>Asel 5 adet</i>	20	
<i>Bel 2 adet balta 1 adet</i>	30	
<i>Nakl-i yekûn</i>	1325	
<i>Sebet 1 adet satır 1 adet</i>	10	
<i>Sagîr yük mahlû yasdık</i>	10	
<i>Hırdavât-ı binti ma'lûme</i>	75	
<i>Evân-ı nühâsiye 29 adet</i>	870	
	2290	
<i>Mahalle-i mezkûrada vâki' fevkâni bir oda ma'a kilar ve bir mikdar havluya müstemil bir bâb menzil</i>	3500	
<i>Siyah basma yorgan 1 adet</i>	65	
<i>Soğan 1 adet</i>	10	
<i>Nakden verilan</i>	2000	
	7865	
<i>Ber-mevcûd defter-i kassam-ı hisse-yi ırsîyyesi olub makbûz takas ve mahsûb</i>	5359	20

	2505	20
<i>Terekeden ziyâde makbûz olmağla vâsi Hacı Mehmed edâsı iktizâ idüb</i>	2505	20

Belge 2

Fazlullâh mahallesinde bundan akdem vefât iden Ayvaz oğlu Hacı Hasanın terekесinden li-ebeveyn karındaşı Havvânın bi'l-müzâyede idüb hisse-yi irsiyyesine mahsûb olunan makbûzı ber-vech-i âti zikr olunur

	Guruş	Para
<i>Beyazlı Hacı citârî anterî 1 adet</i>	61	
<i>Köhne Şam allıca anterî 1 adet</i>	41	
<i>Günez cedid kutnu anterî 1 adet</i>	121	
<i>Alaca anterî 1 adet</i>	30	
<i>Müsta'mel Hama kuşağı 1 adet</i>	51	
	304	
<i>Müsta'mel çeleb ağayan sarık 2 adet</i>	70	
<i>Kebîr köhne fes 3 adet</i>	10	
<i>Köhne gömlek 7 adet</i>	70	
<i>Köhne don 5 adet</i>	31	
<i>Çal bezi don 2 adet</i>	30	
	515	
<i>Çarşab 1 adet</i>	11	
<i>Köhne yelek 2 adet</i>	10	
<i>Döşek 1 adet yasdık 1 adet</i>	91	
<i>Anka yorgan 1 adet</i>	81	
	828	
<i>Günez basma yorgan 1 adet</i>	75	
<i>Günez basma yük-i mahlû yasdık 1 adet</i>	20	
<i>Yağmurluk 1 adet</i>	60	
<i>Penbe mahlû şilte 1 adet</i>	81	
	944	
<i>Halı seccade 1 adet</i>	130	
<i>Kilim 1 adet</i>	41	
<i>Def'a kilim 1 adet</i>	61	
<i>Zeyli kilim 1 adet</i>	70	
<i>Beyaz çuval 1 adet</i>	38	
	1284	
<i>Çuval fenar 1 adet</i>	20	
<i>Heğbe 1 adet</i>	8	10
<i>Hurda çuval 3 adet</i>	5	
<i>Çuval çifti 1 adet</i>	20	
<i>Yük perdesi 2 adet</i>	41	
	1378	10
<i>Sagîr bıçak 1 adet</i>	4	

<i>Gümüürlü çubuk 1 adet</i>	5	
<i>Ucu sırmalı cedid sarık 1 adet</i>	35	
<i>Değir çubuk derûnunda duhân 2 adet</i>	20	
<i>Silahlık 1 adet</i>	2	
<i>Rezene 1 adet</i>	10	
	1474	20
<i>Ekmek sandığı 1 adet</i>	12	
<i>Dökme 24 adet</i>	31	
<i>Direk çoban 5 adet</i>	17	20
<i>Kapu tahtası 16 adet</i>	41	
<i>Bekmez 2 adet ma' küb</i>	30	
<i>Nişasta 3 adet</i>	12	
<i>Nakl-i yekûn</i>	1628	
<i>Bulgur şinik 1 adet</i>	6	20
<i>Havân ma'a el 1 adet</i>	26	
<i>Nühâs fenar 1 adet</i>	16	
<i>Sanduk 1 adet</i>	35	
	1711	20
<i>Evân-ı nühâsiye 108 adet 100 dirhem 30 kıymet</i>	3247	20
<i>Çekmece 1 adet</i>	8	
<i>Hatab pazarı civarında iki kepenk küşâd ider dikici dükkân</i>	3500	
<i>Ablahlarda vâki' kürûm mülk bir kıt'a bağ adımlık 2 adet</i>	860	
	9327	
<i>Sarık 1 adet</i>	21	
<i>Yatak 1 adet</i>	4	20
<i>Nakden vekîli âliyye necas ve ufak para</i>	400	
<i>Def'a nakden teslim olunan</i>	1677	
	11429	20
<i>Vâsi-yi muhtâr Hacı Mehmedin ziyâde makbûzından havâle olunan</i>	265	27
<i>Deveci oğlu Hacı Süleymandan havâle olunan</i>	1025	
<i>Gemci oğlu Hacı Mehmed vesâyet-i Süleymândan havâle olunan</i>	550	
<i>Hacı Hasan oğlu Kösne Hüsnüden havâle olunan</i>	1182	20
	14452	27
<i>İnce oğlu Bağcı Lazarosdan havâle olunan</i>	1050	
<i>Kapucu oğlu Ahmed ustadan alacağı havâle olunan</i>	575	
	16077	27
		33
<i>Nakden vekili Aliye teslim olunan</i>	16078	20
<i>Bâ- defter-i kassam-ı hisse-yi irsiyyesine takas ve mahsûb</i>	16078	20

IŞS-191-Sayfa 38**Belge 1**

Fazlullâh mahallesinde müteveffâ-yı Ayvaz oğlu Hacı Hasanın terekesinden sülüs-i vesâyeti tenfîzine vâsi-yi muhtâr Hacı Mehmedin terekeden müteveffâ-yı mezbûrdan sülüs-i vesâyete mahsûbân makbûzını ber-vech-i âti zikr olunur

	<i>Guruş</i>	<i>Para</i>
<i>Haleb citârî anterî 1 adet</i>	40	20
<i>İşlemeli çuka yemeni 2 adet</i>	115	
<i>Cedid yatak 1 adet</i>	42	
<i>Evân-ı nühâsiye 15 adet</i>	375	
<i>Nakden vefât makbûzı</i>	1051	
	1623	20
<i>Def'a nakden</i>	1500	
<i>Müteveffâ-yı mezbûr zevcesi Fâtıma Hâtûnun terekeden ziyâde makbûz olmağla ahzı iktizâ idüb mahsûb olunan</i>	2505	20
<i>Tevâb Osmandan havâle olunan</i>	2100	
<i>Kulaksız oğlu Hacı Hâfız İsmailden havâle olunan</i>	2250	
	9979	
<i>Demirci oğlu Hacı Mehmede yani kendisine</i>	540	
<i>Adal oğlu Hâfız Süleymandan havâle olunan</i>	142	
<i>Karta Hacı Veliden havâle olunan</i>	75	
	10736	
<i>Kıtañcı oğlu Hâfız Aliden havâle olunan</i>	550	
	11286	
<i>Bâ-hüccet-i şer'iyeye müteveffâ-yı mezbûrun sülüs-i vâsisi olub kabz-ı takas ve mahsûb</i>	11020	13
	265	27
<i>Vereseden Havvâ Hâtûna edâsı iktizâ idüb havâle olunan kabz</i>	265	27

Belge 2

Medine-i Isparta mahâllatından Hoca-zâde mahallesinde sâkin iken bundan akdem bi-emrillâhi te'âlâ vefât iden Ali bin ibn-i Hacı Süleymân bin ibn-i Ali beğın verâseti zevce-i menkûha-yı metrûkesi Zayide binti Hacı Hasan bin ibn-i Ali beğ nâm Hâtûn ile sulbî kebîr oğlu Tahir beğ ve sagîr oğlu Hüseyin beğ ve sagîre kızı Dudu el-huzzâr-ı lede's-şer'i'l-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra nefsinden asil ve sagîre-yi mezbûrenin tesviye-i umuruna kıbel-i şer'iden bâ-cihet-i şer'iyeye mensûb vâsileri valideleri mezbûr Zayide Hâtûn tarafından zikr-i atî ba'de akrân vekîl olduğu zât-ı mezbûreye bi'l-ma'rifet-i şer'i-i ârifâne Mahmûd beğ ibn-i Hacı Hasan beğ ve Ahmed beğ ibn-i Hacı Süleymân nâm kimesneler şehâdetleriyle muhzır Hüsâm

Çavuşda ber-vech-i şer'iyeye sâbit olan ibn-i kebîr-i mezbûrdan her beğ meclis-i şer'-i şerîf-i enverde işbu bâisü'l-vesîka Mü'ezzin oğlu Hacı Mehmed bin Halil mahzarında bi'l-isâle ve bi'l-vekâle ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb benimle validem müvekkilim mezbûr ile karındaşlarım mezbûrâtın yedimizde mülk ve hakkımız olub mahalle-i mezkûrda vâki' bir taraftan Akıllı oğlu Mehmed bağçesi ve bir taraftan Çavuşzâde evlâdları harîmi ve bir taraftan Kara İsmail oğlu Veli menzili ve taraf-ı râbî'i tarîk-i âmm ile mahdûd tahminen bir dönüm mikdarı etrafı duvar ile muhâta eşçâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmireyi hâvî bir kıt'a yoncalığımızı ben validem müvekkil-i mezbûrdan her birimiz âhere bey' murâdımızla sagîrâne-i mezbûrâtın hisseleri dahi bizim hissemiz ile bey' olunub şahs-ı erbâh ve istirbâh olunmak sagîrâne-i mezbûrân hakkında min-küllî'l-vücûh inkâ' ve evla olduğunu ve bâkîsi eytâm hakkında hasr bulunduğuna ve sagîrâne-i mezbûrân nafakaya muhtâclar idüğüne zeyl-i ref'imde muharrerü'l-esâmi-yi müslimîn ihbârlarıyla mütehakkık olmağla ben bi'l-iznü'ş-şer'iyeye yoncalığı mahdûd-ı mezkûrun eşçâr ve kürûm ve duvar-ı mahlûkasını tarafeynden bi'l-îcâb ve'l-kabûl bin guruş ve arsasını dahi bin guruş ile huzûr-ı sâhib-i ârzı-bârâya sâhib bi'l-isâle ve bi'l-vekâle bey' temlîk ve ferâg ve teslim eylediğimde olduğu ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ve tefriğ ve takas ve kabz ve kabûl eyledikten sonra şahs bedel-i mezkûr olan cem'ân iki bin guruşu müşterî-yi mezbûr bana def' ve teslim ben dahi asâlet ve vekâletim hasebiyle yedinden tamamen ve kâmilen ahz u kabz eyledim fî mâ ba'ad yoncalığı mahdûd-ı mezkûrun kürûm ve eşçâr ve duvar-ı mahlûkası mezbûr Mehmedin mülk müşterâsı ve hakk-ı sarf ve arsası dahi hakk-ı makbûzu olmuşdur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mülk ve mutasarrîf olsun dedikte gibbe't-tasdîkü'ş-şer'i mâ vâka'a ketb olundu

Fî 15 Muharrem sene 1283

Eşrâfdan Abdullâh beğ

Eşrâfdan Ahmed beğ

Çömezzâde İsmail efendi

Mukayyid-i mahkeme Osman efendi

Muhzır Hâfız İsmail

Ve gayrihim

Belge 3

Medine-i Isparta mahâllatından Hisar efendi mahallesinde sâkin ve zât-ı zeyl-i vesîkada muharreri'l-esâmi-yi müslimîn ta'rifleriyle mu'arrefe olan Emine binti Hasan ağa nâm Hâtûn meclis-i şer'-i şerîf-i enverde zevc-i mutlâkı işbu bâisü'l-vesîka Bağcı oğlu Mehmed bin Ali mahzarında bedâheten ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb mezbûr Mehmed zevc-i dahlem olub bundan akdem beni talâk-ı bâya ile tatlık itmekle zimmetinde mütekarrir ve ma'kûd-ı âlfiye olan yüz altmış altı guruş mehr-i mü'eccel hakkım ile nafaka-yı îddet-i mu'ayyine-i ma'lûmem ve mü'ennes-i süknâm için bi't-tirâz ta'yin olunan yüz guruş mukaddimâ yedimden ve malımdan iktirâz ve kabz eylediği doksan guruşuna cem'ân üç yüz elli altı guruş mezbûr Mehmed bana def' ve teslîm ben dahi yedinden tamamen ve kâmilen ahz u kabz idüb ibtidâ-yı zevciyyetimizden işbu tarih-i vesîkaya gelinceye değin hukûk-ı zevciyyete vesa'ir şer'iyeye müte'allika-yı âmme-yi da'vâyı mütâlebât ve kâffe-yi îcâne ve muhâsamâttan tarafeynden her birimiz âhirin zimmetini ibrâ ve iskât ve yine her birimiz ber-vech-i muharrer âhirin ibrâsını kabûl eyledik dedikde gıbbe't-tasdîkü's-şer'i mâ vâka'a bi't-taleb ketb olundu

Fî 21 Muharrem sene 1283

Mukayyid-i mahkeme Osman efendi

Çömezzâde İsmail efendi

Şeyh oğlu Hüseyin

Kankı oğlu Süleymân

Çavlak Kasab Mustafa

Muhzır Yusuf ağa

Ve muhzır Ömer

Ve gayrihim

IŞS-191-Sayfa 39**Belge 1**

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta mahâllatından Doğancı mahallesinde sâkin ve zât-ı mu'arrefe Şerîfe binti Ali efendi nâm Hâtûn medine-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'îmizde sâhib-i arsa vekîl-i hâzır olduğu hâlde damadı Hacı Ya'kûb bin Hacı Ya'kûb muvâcehesinde medine-i mezbûreye muzâf Gökçay nâm mehalde vâki' bir taraftan

Yesmaniye binti Kastine bağçesi ve bir taraftan Osman bin Ali bin Abdullâh bağçesi ve bir taraftan diğeri Osman bin Kara Ali bağçesi ve taraf-ı râbi'î tarîk-i âmm ile mahdûd rabi' dönüm mikdarı kürûm mülk bir kıt'a bağ ile yine medine-i mezbûre muzâf Yeni bekâr nâm mehalde vâki' bir taraftan Hasan bin Abdullâh bin Menan bağçesi ve bir taraftan Hacı Mehmed efendi ibn-i Hacı Mustafa efendi bin Abdullâh bağı ve bir taraftan Perveneci İmâm bağı ve taraf-ı râbi'î tarîk-i âmm ile mahdûd tahminen rabi' dönüm mikdarı bağı ve mahalle-i mezkûrda vâki' bir taraftan Osman bin Hasan bin Abdullâh bağçesi ve tarafeyni Urgancı oğlu Halil bin Abdullâh bağçesi ve taraf-ı râbi'î çay ile mahdûd tahminen bir dönüm mikdarı bağçeye işbu tarih-i i'lâmdan üç sene mukaddem yüz guruş ve salifü'z-zikr Gökçayda rabi'-i dönüm bağı iki yüz guruş ve mârû'z-zikr Yeni bekârda olan rabi' dönüm bağı yüz elli guruşuna cem'ân ve dört yüz guruş tarafeynden bi'l-icâb ve'l-kabûl her biri başka başka bâtân ve sahîhân bey' itmiş ise de zikr olunan iki kıt'a bağı ve bir kıt'a bağçemden her birinin Hüseyin bey'imde şahs ve bedel-i misli beş bin guruş kıymeti var iken meblağ-ı mezkûr dört yüz elli guruşdan ziyâde denmez ve bu tarih-i mezkûrda beni tagrîr itmekle ol-vech ile bey'-i mezkûrun küşâdiyetine binâ'en bağ-ı bağçe-yi mahdûde-yi mezkûrlardan kifâyedle bana red ve teslîmiyle mezbûrun yedimden ve malımdan tarih-i mezkûrda istikrâz ve kabzıyla emvarına sarf eylediği üç yüz guruş ve kezalik mezbûr zimmetinde menzili şahsından alacak hakkım olan bin guruşuna cem'ân bin üç yüz guruşu nakden ve bağ-ı bağçe-yi mahdûde-yi mezkûrlara âynân hâlen taleb iderüm deyu da'vâ itdükde lede'l-istintâk mezbûr Hacı Ya'kûb Hanı civarında bağ-ı bağçe-i mahdûde-i mezkûrlar ol-vech ile âynân tagrîr ile olduğunu ve meblağ-ı mezkûr üç yüz guruş cihet-i mezkûrdan deyni bulunduğunu ikrâr zikr olunan menzile şahsından bin guruş deyni inkâr itmekle müdde'î-yi mezbûr Şerîfe Hâtûn ber-vech-i muharrer bin guruş menzile müdde'asını her biri mahalle-i mezkûr ahâlisinden ve her biri mehallerinden lede't-tezkiye-i adel ve makbûlü's-şehâde idügelir ihbâr olunan Hâfız Abdülkadir bin Hüseyin ve Hacı Ya'kûb bin Hacı Ya'kûb nâm kimesneler şehâdetleriyle bi'l-muvâcehe ber-vech-i şer'iyeye isbât itmeğin mücibince zikr olunan bağ ve bağçe-i mahdûde-i mezkûrlardan bârâ-yı sâhib-i arsa kifâyedle âynân ve meblağın mezkûr bin üç yüz guruşu nakden müdde'î-yi mezbûr Şerîfe Hâtûna teslîme mezbûr Hacı Ya'kûb tenbîh olduğu tescîl ve bi'l-iltimas huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu bâkiyü'l-emr men-lehü'l-emr

Belge 2

Ba'is-i mürâsele-i şer'iyeye oldur ki

Medine-i Isparta mahâllatından Çavuşlar mahallesi mütemekkinlerinden ve teb'â-yı devlet-i âlîyyeden ve Rum milletinden Hacı Yanî veled-i Yorgi meclis-i şer'îmizde Kebrânlı Süleymân bin Hasan muvâcehesinde merkûm Süleymân zimmetinde cihet-i karz-ı şer'iden iki bin beş yüz guruş alacak hakkım olmağla meblağ-ı mezbûru hâlen talep iderüm deyu da'vâ olduğu kazîye-i minvâlde muharrer üzere olduğunu bi-temâmiha tâbi'ân ikrâr ve i'tirâf itmeğın mücibince meblağ-ı merkûm iki bin beş yüz guruşun müdde'î-yi merkûm Hacı Yanîye edâsıyla mezbûr Süleymân ilzâm olduğunu medine-i mezbûr mahkemesinden işbu mürâsele-i şer'iyeye i'tâ olundu

Fî 5 Safer sene 1283

Belge 3

Medine-i Isparta nevâhisinden Ağlasun kazâsına tâbi' Bâş karyesinde sâkin mâni'-yi şer'iyeye ve nizâmiyesi olmadığı mütehakkık olan Kezban binti Osman nâm bâkir-i bâliğ medine-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'-i şerîf-i enverde karye-i mezkûr ahâlisinden olub mezbûrenin küfvi idüğü ihbâr olunan işbu bâisü'l-vesîka Mustafa bin Süleymân mahzarında bi-tav'îha ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb işbu tarih-i vesîka günü beş yüz guruş mehr-i mu'accel ve yüz guruş mehr-i mü'eccel teslîmiyesiyle işbu meclis-i şer'îde şehir ve mahzarlarında nefsimi mezbûr Mustafa nâm kimesneye akd ve tezvîc ve tenkîh eylediğimde olduğu ber-vech-i muharrer tezvîc ve tenkîh ve kabûl eyledi dedikde gibbe't-tasdîkü's-şer'î mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu

Fî 7 Safer sene 1283

Kâ'im-makâm vekîli fekâhetlü Hacı Ahmed ağa

Meclis-i Â'zâdan fütüvvetlü Hâfız Mehmed İzzet efendi

Katırcı Alasarık Mehmed ağa

Zabtiye Osman çavuş

Karye-i mezkûrdan Osman

Ve gayrihim

IŞS-191-Sayfa 40**Belge 1**

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Husûsâtü'l-beyânın meclisinde keşf ve mu'ayene ve ketb ve tahrîr için bi'l-iltimas bu fakir Isparta meclis â'zâsı muteberâtından fütüvvetlü Hacı Hâfız Mehmed İzzet efendi ve Hacı Mehmed efendi ile medine-i mezbûr mahâllatından Temel mahallesi mütemekkinlerinden ve teb'â-yı devlet-i âlîyyeden ve Rum milletinden hâsilü'l-i'lâm Helvacı Herlboz veled-i Yagorinin zikrî Çal menzil-i kadîmine varılıb Dülger başı Salih usta ve Mehmed usta ile millet-i merkûmeden Efram oğlu Hacı Dimitri ve Dülger Ala'iyeli Sava vesâ'ir cerîdede mazbûtü'l-esâmi-yi İslâm ve Hristiyan huzûrlarında akd-ı meclis-i şer'î âlî itdükde millet-i merkûmeden Çar Mülâsıkı olan Kuyumcu Aslan oğlu Tedros muvâcehesinde benim işbu derûnunda akd-ı meclis-i âlî olub mu'ayene ve müşâhede olunan bir taraftan ya'ni tulû'a şemsi ile bu beraz çayını merkûm Tedros menzili ve havâlisi ve gurûb-ı şemsi çayını Hacı İstirati menzili ve havâlisi ve tarafeyni ya'ni kabl ile ba'zân tulû'a şemsi cânibleri tarîk-i hâss ve âmm ile mahdûd fevkâni bir bâb menzil kadîm-i harb ve me'al-i türâb olmağla menzil-i mahdûd-ı mezkûremin bu beraz-ı cânibinden ve yüklük mehalinden merkûm Hacı Seyradi menziline kadar üç karşı vaz'-ı kadîminden damlalık terekeyle ve zikr olunan ba'zân tulû'a şemsden merkûm Tedros ile ber-vech-i münâsefe müşterek deyu ermez nafaka-yı hissemi damlalık olmak üzere ibkâ ve menzil-i mezkûremin arka duvarında uçan ve delik ve derece ve insâlinde terbi' nebâ ve cez ve âlarım üzerinde bulunan sâlifü'z-zikr duvar müstakilen mülküm olduğu hâlde mârû'l-beyân binâ'en kadîm-i merkûm Ayaklı oğlu menzili havâlisi muttasıl ve mülâsık fevkâni toprak tâmm menzil-i kadîmin kâffe-yi şahsına küfneleri harânda damlalık mehalinden oluk ile tarîk-i âmme damlasını cereyan itdirmek üzere göre bu şeyde müceddedân irtifâ'-yı nebâ murâd itmemle mahal-i mezkûr lede'l-keşfü nebâyâ izin verilmek murâdımdır deyu da'vâ itdükde merkûm Tedros dahi cevabında kaziye-i minvâlde muharrer üzere olduğunu ba'de imhâna el-nizâ-yı hezâr-ı meclis dahi âlî-yi tarîkü'ş-şehâda ihbâr itmeleriyle mûcibince zikr olunan menzil-i kadîm-i mezkûresini mezbûriyet itmemek göre bu şeyde vech-i meşrûh üzere irtifâ'-yı nebâ vâhid-i eşhâsına verildiği tescîl ve bi'l-iltimas huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu

Belge 2

Medine-i Isparta mahâllatından Cedid mahallesinde sâkin Kôr Hasan bin Mehmed nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîf-i enverde teb'â-yı devlet-i âlîyyeden ve Rum milletinden işbu hâsilü'l-vesîka Kosdi veled-i Yorgi mahzarında ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb benim akd-ı âtü'z-zikrin sudûruna deĝin yedimde mülk ve hakkım olub mahalle-i mezkûrda vâki' bir taraftan kendü menzirim ve bir taraftan Ali bin Halil bin Abdullâh yoncalığı ve tarafeyni müşterî-yi merkûm Kosdi bağçesi ve bağı ile mahdûd tahminen yeri dahi mülk yarım dönüm mikdarı eşcar ve kürûm mülkü bir kıt'a bağçemi tarafeynden îcâb ve kabûle hâvî şurût-ı müfside ve muvâ'zâ'adan ârî tagrîr ve gallatından bir bey'-i bât-i sahîh-i şer'îyye ile altı bin sekiz yüz guruş merkûm Kosdiye bey' ve temlîk ve teslîm eylediğimde olduğu ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ve kabz ve kabûl eyledikten sonra şahsına olan meblağ-ı merkûm altı bin sekiz yüz guruş müşterî-yi merkûm Kosdi bana def' ve teslîm ben dahi yedinden tamamen ve kâmilen ahz u kabz eyledim fî mâ ba'ad bağçe-yi mahdûd-ı mezkûrda benim asla ve kat'a alâka ve müdahalem kalmayub müşterî-yi merkûm Kosdinin mülk müşterâsı ve hakk-ı sarf olunmuşdur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mülk ve mutasarrıf olsun dedikde ğıbbe't-tasdîkü'ş-şer'î mâ vâka'a bi't-taleb ketb olundu

Fî 11 Safer sene 1283

Mukayyid-i mahkeme Osman efendi

İnce ağa oĝlu Ahmed ağa

Tombul Çelebi Mustafa

Muhzır Hâfız İsmail

İlyas oĝlu Sada

Ve gayrihim

Belge 3

Medine-i Isparta mahâllatından Germiyan mahallesinde sâkin iken bundan akdem bi-emrîllâh-i te'âlâ vefât iden Zayide binti Mustafa bin Mustafanın verâseti zevce-i metrûku Hüseyin ibn-i İbrâhim bin Hasan ve babası mezbûr Hatfî ve validesi Â'îşe binti Süleymân nâm Hâtûn ile sadr-ı sagîr oĝlu Mustafa ve sagîre kızı Zayideye el-huzzâr-ı lede'ş-şer'î'l-enver zâhirve mütehakkık oldukdan sonra sagîrâne-i mezbûrâtın tesviye-i umuruna kıbel-i şer'îden vâsisi mensûb babaları mezbûr Hüseyin

ve mezbûr Mustafa ve mezbûr Â'îşe Hâtûndan her birinin taleb ve ma'rifetleri ma'rifet-i şer'î ile tahrîr ve terkîm ve bi'l-müzâyede âhere bey' olunan tereke-yi müteveffâ-yı mezbûr defteriyeyi sana ber-vech-i âtı zikr olunur fî el-yevmi's-sâbi' min şehri saferü'l-hayr sene selâse ve semânîn ve mi'eteyn ve elf

	Guruş	Para
<i>Sırmalı gişâne 1 adet</i>	100	
<i>Sevânî anterî 1 adet</i>	140	
<i>Çuka ferâce 1 adet</i>	50	
<i>Canfes şalvar 1 adet</i>	50	
<i>Dirhem kuşak 1 adet</i>	30	
<i>Hırka 1 adet</i>	16	
<i>Basma anterî 1 adet</i>	19	
<i>Frenk citârî anterî 1 adet</i>	30	
<i>Köhne şalvar 1 adet</i>	5	
<i>Köhne basma şalvar 1 adet</i>	12	
<i>Yelek 1 adet</i>	2	20
<i>Gömlük 1 adet</i>	11	
<i>Köhne kaput 1 adet</i>	7	
<i>Yazma 1 adet makreme 1 adet</i>	9	
<i>Havlu 3 adet</i>	17	
<i>Sevânî boğça 2 adet</i>	40	
<i>Sanduk 1 adet</i>	55	
<i>Ayna 1 adet</i>	1	
<i>Pabuç çifti 1 adet</i>	8	
<i>Leğen 1 adet ma' ibrik 1 adet</i>	62	
<i>Hamam leğeni 1 adet tas 1 adet</i>	46	
<i>Şamdan 1 adet</i>	6	
<i>Yatak takımı 1 adet</i>	100	
<i>Köhne çuval 1 adet</i>	50	
<i>Zevce zimmetinde mehr-i mü'eccel olub kabz olunan</i>	166	
<i>Köhne çifti 1 adet</i>	5	
<i>Sandıklı altun 1 adet</i>	47	
<i>Minder 1 adet</i>	50	
<i>Baca perdesi 1 adet</i>	20	
<i>Cem'ân yekûn</i>	1274	20

	Guruş	Para
<i>Resm-i kismet</i>	31	30
<i>Kaydiyye</i>	2	10
<i>Varaka behâ</i>		20
<i>Dellâliye</i>	21	

Sahhû'l-bâki 1219 guruş

	Guruş	Para	Akçe
<i>Hisse-yi zevce-i mezbûr Hüseyin</i>	304	30	
<i>Hisse-yi eb-i mezbûr Mustafa</i>	203	6	2
<i>Hisse-yi ümm-i mezbûr Â'îşe</i>	203	6	2
<i>Hisse-yi ibn-i sagîr-i mezbûr</i>	338	24	
<i>Hisse-yi binti sagîre-i mezbûre Zayide</i>	169	12	

Vech-i meşrûh üzere tereke-yi müteveffât-ı mezbûrdan ba'de ihrâci'l-mesârifi'l-sahîh sahhû'l-bâkiyesi verese-i asîl ve vâsi-yi mezbûrun yedlerinde olduğu ecluden işbu mahalle şerh verildi

IŞS-191-Sayfa 41

Belge 1

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta sancağına muzâf Ulûborlu kazası mahâllatından Rum mahallesinde mütemekkin ve teb'â-yı devlet-i âlîyyeden ve Rum milletinden nefsinden asîl ve zevcesi Alsava binti Ligori veled-i Yanî tarafından zikr-i âtî husûsda vekâlet-i âmme-yi müte'alleka-yı sahhî-i şer'iyye ile vekîl olduğu şahs-ı merkûmeye bi'l-ma'rifet-i şer'i-i ârifâne Niyakov veled-i İstavri ve Hacı Ligori veled-i İstati şehâdetleriyle muhızır Hüsam Çavuşda sâbit olan Tokatlı Pavlo veled-i Yorgi medine-i mezbûr meclisine ma'kûd meclis-i şer'îmizde kaza-yı mezkûre mütemekkinlerinden ve millet-i merkûmeden işbu hâsîlü'l-i'lâm Hacı Yorgi veled-i Totri muvâcehesinde merkûm Yorgi ben diyâr-ı aherde iken işbu tarih-i i'lâmdan bir sene mukaddem beynimizde olan menzil niza'dan dolayı kaza-yı mezkûrda vâki' menzilime bi'l-duhûl zevcem müvekkilem mezbûr Alsavanın kolundan tutub bu menzil bizim malımızdır deyu bi-gayrı hakk kakub ve sürüyüb zevcem müvekkilem merkûm Alsavanın sekiz buçuk aylık hamile olmağla merkûm Yorginin kakub ve sürümesinden nâşi üç güne mürûrunda biraz zükûr ilka idüb ba'de beş defika mürûrunda dahi merkûm fevt olmağla mûceb-i şer'iyyesini merkûm Yorgiden bi'l-isâle ve bi'l-vekâle taleb iderüm deyu merkûm Yorginin inkârına mukârrına tesaddi eylediğim da'vâ-yı mezkûrumda bi'l-dû'a ve'l-ırzâ meccânen ferâğ olub bi'l-cümle husûs-ı mezkûr ve zevcem müvekkilem mezbûrenin ve benim mevrusemiz müteveffâ-yı merkûmene dem ve de tenbîh-i müte'allika-yı âmme-yi da'vâ ve yedine tarafeynden her birimiz âhirin zimmetini bi'l-isâle ve bi'l-vekâle ibrâ ve ıskât ve yine her birimiz ber-vech-i muharrer âhirin ibrâsını

kabûl idüb bu vech ile külliyyen kat‘ân-niza‘ ve ref‘-i husûmet eyledik deyu tarafeynden her birinin ber-vech-i muharrer meşrûh ikrâr ve tasdikleri tescîl ve bi‘l-iltimas huzûr-ı âlîlerine i‘lâm olundu bâkiyü‘l-emr men lehü‘l-emr

Fî 13 Safer sene 1283

Meclis-i â‘zâdan Hacı Hâfız efendi

Muhzır Hâfız

Kapusuz Halil

Kökbaş oğlu Nabu

Hacı Durmuş oğlu Hacı Anla

Şerefden oğlu Ligori

Ve gayrihim

Belge 2

Germiyan mahallesinde müteveffiyeye-i Zayide Hâtûn terekesinden bi‘l-müzâyede babası üzerinde tekarrür iden makbûzını ber-vech-i âti zikr olunur

	Guruş	Para
<i>Küsre 1 adet</i>	16	
<i>Basma anterî 1 adet</i>	19	
<i>Frenk citârî anterî 1 adet</i>	30	
<i>Köhne şalvar 1 adet</i>	5	
<i>Köhne basma anterî 1 adet</i>	12	
	82	
<i>Yelek 1 adet</i>	2	20
<i>Gömlek 1 adet</i>	11	
<i>Köhne kaput 1 adet</i>	7	
<i>Yazma 1 adet makreme 1 adet</i>	9	
<i>Havlu 3 adet</i>	17	
	128	20
<i>Hamam leğeni 1 adet tası 1 adet</i>	46	
<i>Şamdan 1 adet</i>	6	
<i>Minder 1 adet</i>	50	
<i>Baca perdesi 1 adet</i>	20	
<i>Canfes şalvar 1 adet</i>	50	
<i>Leğen 1 adet ma‘ ibrik 1 adet</i>	62	
	362	20
<i>Damadı Hüseyin Çavuşdan havâle olunub borcuna takas</i>	35	
	397	20
<i>Damadı Hüseyin Çavuşdan havâle olub</i>	8	32
	406	12
<i>ZİRDE mücerred hisselerine takas ve mahsûb</i>	406	12
<i>Ve müceb-i defter-i kassam hisse-yi irsiyyesi</i>	203	6

<i>Validesi Âîşe hisse-yi irsiyyesi</i>	203	6
	406	12
<i>Bâlâda muharrer makbûz</i>	406	12

Germiyan mahallesinde müteveffâ-yı Zayide Hâtûnun terekesinden zevci Hüseyin Çavuş üzerine bi'l-müzâyede tekarrür iden makbûz ber-vech-i âti zikr olunur

	Guruş	Para
<i>Sırmalı anterî 1 adet</i>	100	
<i>Sevânî anterî 1 adet</i>	140	
<i>Çuka ferâce 1 adet</i>	150	
<i>Dirhem kuşak kanadı 1 adet</i>	30	
<i>Sevânî boğça 2 adet</i>	40	
	460	
<i>Sanduk 1 adet</i>	55	
<i>Enbeye 1 adet</i>	1	
<i>Pabuç çifti 1 adet</i>	8	
<i>Yatak takımı 1 adet</i>	100	
<i>Köhne çuval 1 adet</i>	50	
	674	
<i>Köhne hakn 1 adet</i>	25	
<i>Sanduklu altun 1 adet</i>	47	
<i>Mehr-i mü'eccel hakkı</i>	166	
	912	
<i>ZİRDE muharrer hissesine takas ve mahsûb</i>	809	26
	142	14
<i>Ka'im-i birâderi Mustafaya edâsı iktizâ borcuna mahsûb</i>	35	
	67	14
<i>Mahkeme-yi resmî</i>	55	20
	18	34
<i>Ka'im-i biraderi Mustafaya edâsı iktizâ ideceği</i>	18	34
<i>Ber-mûceb-i defter-i kassam Hüseyin Çavuş</i>	304	30
<i>Hisse-yi ibn-i sagîr-i mezbûr Mustafa</i>	338	24
<i>Hisse-yi binti sagîre-i mezbûr Zayide</i>	166	12
	809	26
<i>Bâlâda muharrer hisselerine takas ve mahsûb</i>	809	26

IŞS-191-Sayfa 42

Belge 1

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta nevâhisinden Barla kazası mahâllatından Ahî Hoca mahallesinde sâkin iken bundan akdem bi-emrillâhi te'âlâ vefât iden Hacı Burhâneddîn ağa ibn-i Hacı İbrâhim ağa ibn-i Hacı Abdullâh ağanın verâseti zevce-i menkûha-yı

metrûkesi Züleyhâ binti Ahmed bin Hüseyin nâm Hâtûn ile sulbî sagîr oğlu Mehmed Murâd efendi ve kebîre kızları Nâfi‘a ve Fâtîma ve Rakıbye münhasır ba‘de kabli‘l-kassâm mezbûr Nâfi‘a Hâtûn dahi fevt olub verâseti zevc-i metrûku Hacı Eyüb efendi ibn-i Osman bin Mehmed ve validesi mezbûr Züleyhâ Hâtûn veled-i sagîr oğlu Mehmed Feyzi bin el-huzzârî ba‘de‘l-mütehakkıkü‘ş-şer‘iyye sagîr-i mezbûr Mehmed Feyzi’nin kıbel-i şer‘îden mensûb vâsisi babası mezbûr Hacı Eyüb efendi kaza-yı mezbûr meclisine ma‘kûd meclis-i şer‘îmizde zât-ı ta‘rîf-i şer‘iyye ile mu‘arrefe olan işbu ba‘isetü‘l-i‘lâm zevce-yi mezbûr Züleyhâ Hâtûn muvâcehesinde mezbûr Züleyhâ Hâtûn işbu tarih-i i‘lâmdan on beş güne mukaddem menzilimden ve mevrusem zevcem müteveffâ-yı mezbûrenin sandığından ve malından mecmû‘a sekiz yüz guruş kıymetli bir çift zene çizmesi ve bir tob ketan havlu ve beher-i onar guruşluk yedi adet sac altun ve bir aded mecmûdiye altun ve üç aded sandıklı râbi‘ ve bir takım hamâmiye ve yedi aded yazma ve altı aded yelek ve iki aded el havlusı ve yigirmi aded altı altun ve elli dirhem zibat yağı fuzûli ahz ve gasb ve kabz itmekle zikr olunan eşya ve altun mevcûd ise benim ber-vech-i muharrer rabi‘ hissem ile vâsisi olduğum sagîr-i mezbûr Mehmed Feyzinin hisse-yi ırsîyesinden kifâyedle bana red ve teslîme ve yine müteveffâ-yı veled-i mümâ-ileyh Hacı Burhâneddîn ağanın malından ve işbu hâzır bi‘l-meclis Rızâ efendinin anbârından beher kilesi yigirmi beşer guruşdan cem‘ân üç bin altı yüz guruş kıymetli yüz seksan keyl hintaya müstekîleten kendi malı olmak üzere mezbûr Züleyhâ Hâtûn fuzûli ahz u kabz itmekle zikr olunan hintadan benim ve vâsisi olduğum sagîr-i mezbûr Mehmed Feyzinin hisse-yi ırsiyye-i mezbûrdan kifâyedle bana mevcûd ise aynen ve müstehlek olduğu sûretçe eşhâsından teslîmine mezbûr Züleyhâ Hâtûna tenbîh olunmak bi‘l-isâle ve bi‘l-vesâye murâdımdır deyu da‘vâ itdükde mezbûr Züleyhâ Hâtûn dahi cevabında külliyyen inkâr itmekle müdde‘î-yi asîl ve vâsi-yi mezbûr Hacı Eyüb efendi ber-vech-i muharrer eylediği müdde‘asını ba‘de‘l-emhâl ve‘l-istihsâl ikâme-yi beyninde izhârımız idüb taleb tahlîf dahi olmamağın mûcibince da‘vâ-yı mezkûresiyle mezbûr Züleyhâ Hâtûn bilâ-beynine ma‘arızında men‘ olunduğu tescîl ve bi‘l-iltimas huzûr-ı âlîlerine i‘lâm olundu bâkiü‘l-emr men lehü‘l-emr

Fî 9 Safer sene 1283

Şuhûdü‘l-hâl

Müdir-i kazâ Hacı Hüseyin efendi

Na‘ib-i kazâ Süleyman efendi

Â‘zâdan Hacı Mehmed efendi

Â‘zâdan Osman efendi

Â‘zâdan Şakir ağa

Dersa‘adetten Ahmed efendi

Eşrâfdan Edhem ağa

Eşrâfdan Bekir efendi

Eşrâfdan Abdullâh efendi

Eşrâfdan Rızâ efendi

Muhzır Hâfız

Ve gayrihim

Belge 2

Ma‘rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta nevâhisinden Barla kazası mahâllatından Ahî Hoca mahallesinde sâkin iken bundan akdem bi-emrillâhi te‘âlâ vefât iden Hacı Burhâneddîn ağa ibn-i Hacı İbrâhim ağa ibn-i Abdullâh ağanın verâseti zevce-i menkûha-yı metrûkesi Züleyhâ binti Ahmed bin Hüseyin nâm Hâtûn ile sulbî sagîr oğlu Mehmed Murâd efendi ve sulbîye kebîre kızları Nâfi‘a ve Fâtîme ve Rukiyye münhasır ba‘de kabli‘l-kassâm mezbûr Nâfi‘a Hâtûn dahi fevt olub verâseti zevce-i metrûku Hacı Eyüb efendi ibn-i Osman bin Mehmed ve validesi mezbûr Züleyhâ Hâtûn ve sadr-i sagîr Mehmed Feyzi bin el-huzzârı lede‘ş-şer‘î‘l-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra sagîr-i mezbûr Mehmed Feyzinin kibel-i şer‘îden bâ-hüccet-i şer‘iyye mensûb vâsisi babası mezbûr Hacı Eyüb efendi kaza-yı mezbûr meclisine ma‘kûd meclis-i şer‘îmizde zikr-i âtî tereke-yi müteveffâ veled-i mümâ-ileyh vaz‘-ı yed bi‘l-ikrâr mütehakkık olan nefsinden asîl ve sagîr oğlu mezbûr Mehmed Murâd efendinin kibel-i şer‘îden bâ-hüccet-i şer‘iyye mensûb vâsisi validesi işbu ba‘isetü‘l-i‘lâm mezbûr Züleyhâ ve mezbûrâten Fâtîma ve Rukiye taraflarından zikrî âtı husûsda husûmeti vekîl olduğu zât-ı mezbûrât-ı bi‘l-ma‘rifet-i şer‘î-i ârifâne Abdullâh ağa ve Osman efendi ibn-i Mehmed ağa şehâdetleriyle sâbit olan Edhem ağa ibn-i Hacı İbrâhim ağa muvâcehesinde mevrusem zevcem müteveffâ-yı mezbûr Nâfi‘a Hâtûnun kendünden evvel vefât iden zevce-i aheri müteveffâ Hacı Şerîf efendi ibn-i Hacı Süleymân ağa ibn-i Abdullâh terekesinden mehr-i mü‘accel ve mehr-i mu‘accel hakkı ile hisse-yi ırsîyyesi olan yigirmi dört bin guruşu babası müteveffâ-yı mezbûr Hacı Burhâneddîn ağa kabli‘l-vefât

ahz u kabz ve kendi emvarına sarf ile istihlâk itmekle ba‘de’l-vefât meblağ-ı mezkûrun on iki bin gurusunu zevcem müteveffâ-yı mezbûr hayatında babası terekesine vâz‘ü’l-yed olan validesi müvekkil-i mezbûr Züleyhâ Hâtûn yedinden ahz u kabz ve ve bâki on iki bin gurusunu zevcem mevrusem müteveffâ-yı mezbûr Nâfi‘a Hâtûn kablü’l-ahz ve’l-istîfa fevt olmağla meblağ-ı bâki on iki bin guruşdan azgarîsi hissesi vâz‘ü’l-yed olduğu tereke-yi vâfiye-i müteveffâ-yı olan mûmâ-ileyhden müvekkil-i mezbûrâta izâfetle mûmâ-ileyh Edhem ağadan hâlen bi’l-vesâle ve bi’l-isâle taleb iderüm deyu da‘vâ itdükde vekîl-i mûmâ-ileyh Edhem ağa dahi cevabından müteveffâ olan mûmâ-ileyhin terekesine müvekkileleri mezbûrâtın vaz‘-ı yedlerini ikrâr lakin yedimde olub işbu meclis-i şer‘îde kıra‘at olunan bin iki yüz yetmiş iki senesi cemâziye’l-aherîsinin on beşinci gün tarihiyle müverreh ve ol-tarihde salifü’z-zikr Barla kazasında nâ‘ibi’ş-şer‘îü’l-şerîf olan mürüvvetlü Süleyman efendinin imzâ ve ruhsâtına hâvî bir kıta hüccet-i şer‘iyyesi nâtik olduğu üzere müteveffât-ı mezbûr Nâfi‘a Hâtûn kablü’l-vefât hayatında ve sıhhatinde babası müteveffâ-yı mûmâ-ileyh ancak benim babam müteveffâ-yı mûmâ-ileyh zimmetinde ba‘de külli’l-hesâb yigirmi dört bin guruşdan ancak on iki bin guruşu salh olduğunu meblağ-ı mezkûr on iki bin guruşu tereke-i müteveffâ-yı mûmâ-ileyh vâzû’l-yed olan müvekkilelerim mezbûrâtımdan kâmilen ahz u kabz ba‘de’l-kabz babası müteveffâ-yı mûmâ-ileyhimin zimmetinde ve vereseden meblağ-ı makbûz-ı mezkûr on iki bin guruşdan ziyâde bir akçe alacak hakkım yokdur da‘vâ dahi olunmak deyu hatta tâbi‘yyeten ve kat‘iyyeten ikrâr ve i‘tirâf ve bi’l-cümle husûs-ı mezkûr müte‘allika-yı âmme-yi da‘vâ yedine müvekkilelerim mezbûrâtın zimmetlerini kabûllerini hâvî ibrâ-yı âmme-i hüccet-i şer‘iyye ile ibrâ ve ıskât ve tarafeynden her biri âhirin ibrâsını ber-minvâl-i muharrer kabûl etmişlerdi idi deyu hüccet-i mezkûru meclis-i ma‘kûd-ı mezkûr ibrâz ve irâsıyla asil ve vâsi-yi mezbûr Hacı Eyüb efendinin inkârına mukârran vekîl-i mûmâ-ileyh Edhem ağa eylediği def‘ati her biri salifü’z-zikr Barla kazası eşrâfından ve her biri mehallerinden lede’t-tezkîye adel ve makbûlü’ş-şühâda idügelir ihbâr olunan Rızâ efendi ibn-i Hacı Mehmed efendi ve Nûri efendi ibn-i Hacı Mustafa efendi nâm kimesneler şehâdetleriyle bi’l-mevâcih ber-vech-i şer‘iyye isbât itmeğın mûcibince asîl ve vâsi-i mezbûr Hacı Eyyüb efendi ber-vech-i muharrer da‘vâ-yı mezkûresiyle müvekkil-i mezbûrât Züleyhâ ve Fâtıma ve Rukiyyeden her birine izâfetle vekîl-i mûmâ-ileyh Edhem ağa bu vech-i şer‘iyye ma‘arızında men‘

olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu bâkiyü'l-emr men lehü'l-emr

Fî 9 Safer sene 1283

Müdü'r-i kazâsı Hacı Hüseyin efendi

Nâ'ib-i kazâsı Süleyman efendi

Â'zâdan Hacı Mehmed efendi

Â'zâdan Osman efendi

Â'zâdan Şakir ağa

Dersa'adetten Ahmed efendi

Eşrâfdan Edhem ağa

Eşrâfdan Abdullâh efendi

Eşrâfdan Salih efendi

Muhzır Hâfız

Ve gayrihim

IŞS-191-Sayfa 43

Belge 1

Medine-i Isparta nevâhisinden Barla kazası mahâllatından Ahî Hoca mahallesinde sâkin iken bundan akdem bi-emrillâhi te'âlâ vefât iden Hacı Burhâneddîn ağa ibn-i Hacı İbrâhim ağa ibn-i Hacı Abdullâh ağanın verâseti zevce-i menkûha-yı metrûkesi Züleyhâ binti Ahmed bin Hüseyin nâm Hâtûn ile sulbî sagîr oğlu Mehmed Murâd efendi ve sulbîye kebîre kızları Nâfi'a ve Fâtıma ve Rukiyye mahzara ba'de kabli'l-kassâm mezbûr Nâfi'a Hâtûn dahi fevt olub verâseti zevce-yi metrûku Hacı Eyüb efendi ibn-i Osman bin Mehmed ve validesi mezbûre Züleyhâ Hâtûn ve sadr-ı sagîr oğlu Mehmed Feyzi bin el-huzzârı ba'de'l-mütehakkıkü'ş-şer'iyye nefsiinden asîl ve sagîr oğlu Mehmed Feyzinin kıbel-i şer'îden bâ-hüccet-i şer'iyye mensûb vâsisi olan mezbûr Hacı Eyüb efendi kaza-yı mezbûr meclisine ma'kûd meclis-i şer'îmizde sâhib-i arsa vekîli hâzır olduğu hâlde zikrî âtı bir kıt'a bağ bi'l-vesâye ve bi'l-velâya abk vaz'-ı yedi bi'l-bağıyyetü'ş-şer'iyye mütehakkık olan işbu bâisü'l-i'lâm ma'rifetü'z-zât zevce-yi mezbûr Züleyhâ binti Ahmed bin Hüseyin tarafından zikrî âtı husûsda husûmete vekîl-i sâbit ol-vekâlesi Edhem ağa ibn-i Hacı İbrâhim ağa muvâcehesinde kaza-ı mezbûre muzâf Paşa kayası denmekle ma'rûf mehalde vâki' bir taraftan Farta oğlu Hacı Mustafa bağı ve bir taraftan Hâfız Yûsuf bağı ve bir taraftan Ânekli karyesi bağı ve

taraf-ı râbî'î tarîk-i âmm ile mahdûd tahminen bir dönüm mikdarı bir kıt'a bağı müteveffâ olan mümâ-ileyh Hacı Burhâneddîn hayatında âliyü'l-vefât taht-ı tasarrufunda olub ba'de'l-vefât benimle verese-yi mezbûrdan mevrûs ve müntakil iken müvekkil-i mezbûr Züleyhâ Hâtûn bağı mahdûd-ı mezkûru müstakilen vâsisi olduğı sagîr mezbûr Mehmed Murâd efendinin mülkü olmak üzere zabt itmekle benim ve vâsisi olduğum sagîr-i mezbûr Mehmed Feyzinin hisse-yi irsiyye-i şâyi'amızdan kifâyetle bana red ve teslîme râzı sâhib-i arzla tenbîh olunmak bi'l-isâle ve bi'l-vesâye murâdımdır deyu da'vâ itdükde vekîl-i mezbûr Edhem ağa dahi cevabında bağı mahdûd-ı mezkûr müvekkilesi mezbûrenin bi'l-vesâye ve bi'l-velâya vaz'-ı yedini ikrâr lakin müteveffâ-yı mümâ-ileyh Hacı Burhâneddîn ağa kablü'l-vefât hayatında ve sıhhatinde işbu tarih-i 'lâmdan dört buçuk sene mukaddem bağı mahdûd-ı mezkûrun arsasını kaza-yı mezkûrda huzûr-ı sâhib-i arza bi'l-izni sâhib-i arsa oğlu sagîr-i mezbûr Mehmed Murâd efendiye hitâne cem'iyetimizde meccânân ferâğ ve yine kendüsü bi'l-velâya sagîr-i mezbûr Mehmed Murâd efendi için tefrig ve nüfûs kürûmini dahi hibe-yi sahîh-i şer'iyeye ile hibe ve temlîk ve yine bi'l-velâya sagîr oğlu Mehmed Murâd efendi için ittihâb ve kabûl ve temellük itmekle ol-vech ile ıbk sagîr-i mezbûr Mehmed Murâd efendi için tefrig ve nüfûs ve kürûmini dahi hibe-yi sahîh-i şer'iyeye ile hibe ider deyu müdde'î-yi asîl ve vâsi-yi mezbûr Hacı Eyüb efendinin inkârına mukârren bi'l-vekâle eylediğı def'ini her biri kaza-yı mezbûr eşrâfından ve her biri mehallerinden lede't-tezkîye adel ve makbûlü's-şehâde idügelir ihbâr olunan Hacı Şakir efendi ibn-i Hacı İsmail ağa ve kâtib Mehmed efendi ibn-i Mustafa efendi nâm kimesneler şehâdetleriyle bi'l-muvâcehe ber-vech-i şer'iyeye isbât itmeğın mûcibince müdde'î-yi asîl ve vâsi-yi mezbûr Hacı Eyüb efendi ber-vech-i muharrer da'vâ-yı mezkûresiyle müvekkil-i mezbûr Züleyhâ Hâtûna izâfetle vekîl-i mümâ-ileyh Edhem ağa bu vech-i şer'iyeye ma'arızında men' olunduğı tescîl ve bi'l-iltimas huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu bâkiyü'l-emr men lehü'l-emr

Fî 9 Safer sene 1283

Müdür-i kazâ Hacı Hüseyin efendi

Nâ'ib-i kazâ Süleymân efendi

Â'zâdan Hacı Mehmed efendi

Â'zâdan Osman efendi

Â'zâdan Şakir ağa

Dersa'adetten Ahmed efendi

Eşrâfdan Edhem ağa

Eşrâfdan Bekir efendi

Eşrâfdan Abdullâh efendi

Eşrâfdan Rızâ efendi

Muhzır Hâfız

Ve gayrihim

IŞS-191-Sayfa 44, 45, 46 ve 47

Belge 1

Medine-i Isparta nevâhisinden Barla kazası mahâllatından Ahî Hoca mahallesinde sâkin iken bundan akdem bi-emrillâhi te'âlâ vefât iden Hacı Burhâneddîn ağa ibn-i Hacı İbrâhim ağa ibn-i Abdullâh ağanın verâseti zevce-yi menkûha-yı metrûkesi Züleyhâ binti Ahmed bin Hüseyin nâm Hâtûn ile sulbî sagîr oğlu Mehmed Murad efendi ve sulbîye kebîre kızları Nâfi'a ve Fâtıma ve Rukiyyeye mahzar-ı ba'de kabli'l-kassâm mezbûre Nâfi'a Hâtûn dahi fevt olub verâseti zevc-i metrûku Hacı Eyüb efendi ibn-i Osman bin Mehmed ve validesi mezbûr Züleyhâ Hâtûn ve sadr-ı sagîr oğlu Mehmed Feyzi bin el-huzzâr-ı lede's-şer'i'l-enver zâhirve mütehakkık oldukdan sonra sagîr-i mezbûr Mehmed Murâd efendinin kibel-i şer'iden bâ-hüccet-i şer'iyeye mensûb vâsisi validesi mezbûr Züleyhâ Hâtûn ve binti mezbûrâtın Fâtıma ve Rukiye Hâtûnlar taraflarından zikr-i âtî husûsda vekîl olduğu zât-ı mezbûrât bi'l-ma'rifet-i şer'i-i ârifâne Abdullâh ağa ve Osman efendi ibn-i Mehmed ağa nâm kimesneler şehâdetleriyle sâbit olan Edhem ağa ibn-i Hacı İbrâhim ağa ve nefisinden asîl ve sagîr-i mezbûr Mehmed Feyzinin kibel-i şer'iden bâ-hüccet-i şer'iyeye mensûb-ı vâsisi babası mezbûr Hacı Eyüb efendiden her birinin taleb ve ma'rifetleri ve ma'rifet-i şer'i ile tahrîr ve terkîm ve bi'l-müzâyede bey' olunarak ba'de ihrâc ve'l-ifâ el-duyûn-ı müsbet ve'l-mesârifî'l-sahîh sahhû'l-bâkiyyesi beyne'l-verese bi'l-farîzeti's-şer'iyeye tevzi' ve taksîm olunan tereke-yi müteveffâ-yı mezbûr defteriyeyi sana ber-vech-i âtî zikr olunur fi el-yevmi'l-hâmis min şehr-i saferü'l-hayr sene selâse ve semânîn ve mi'eteyn ve elf

	Guruş	Kıymet	Para
<i>Mahalle-i mezkûrda vâki' fevkâni bir oda ve bir matbah ve dükkân kapusunun bir kenarını müştetil menzil</i>	6000		
<i>Menzil-i mezkûr imtisâlinde fevkâni iki bâb odaya müştetil bir bâb selâmlık</i>	4000		
<i>Mahalle-i mezkûrda vâki' pederinden mevrûs sülüs</i>	800		

<i>selâmilik odası</i>			
<i>Suluk 1 adet</i>	60		
<i>Dere ağzı nâm mehalde vâki' kürûm mülk-i nısf bağı</i>	400		
<i>Bin bekârı nâm mehalde kürûm mülk bir dönüm bağı</i>	800		
<i>Hâvid nâm mehalde vâki' bir dönüm mikdarı bir kut'a bağı</i>	1200		
<i>Yine mahâl-i mezkûrda vâki' yarım dönüm mikdarı bir kut'a bağı za'fkıymetli bey' kabz-ı şahs</i>	1500		
<i>Kısrak re's 10 adet</i>	3600		
<i>İki yaşında dişi bir yaşında erkek tay re's 2 adet</i>	300		
<i>Ester sıpası re's 3 adet</i>	2200		
<i>Ester re's 1 adet</i>	1500		
<i>Esb re's 1 adet</i>	300		
<i>Eğer ma' takım 1 adet</i>	65		
<i>Merkeb re's 1 adet</i>	400		
<i>Def'a merkeb re's 1 adet</i>	300		
<i>Koyun 4 adet kuzu 4 adet</i>	220		
<i>İnek re's 13 adet</i>	250		
<i>Dana 4 adet</i>	120		
<i>Tosun 1 adet</i>	450		
<i>Davar 377 adet</i>	10556	28	
<i>Erkeç davar 6 adet</i>	390	65	
<i>Oğlak 109 adet</i>	1090	10	
<i>Def'a davar 109 adet</i>	3706	34	
<i>Def'a oğlak 34 adet</i>	304	9	
<i>Def'a erkeç 4 adet</i>	315	70	
<i>Def'a davar re's 74 adet</i>	4730	65	
<i>Def'a davar 60 adet</i>	16200	27	
<i>Def'a oğlak 120 adet</i>	960	8	
<i>Kil 138 adet</i>	1026	7	
<i>Duhân 80 adet</i>	480	6	
<i>Perbol sa'at 1 adet</i>	500		
<i>Yün 80 adet</i>	400	5	
<i>Evân-ı nühâsiye 160 adet</i>	3520	22	
<i>Sagîr ve kebîr nühâs tebsi 2 adet</i>	550		
<i>Cedid kilim 1 adet dazkırı 1 adet</i>	215		
<i>Zeyli kilim 1 adet seccâde 2 adet</i>	210		
<i>Halı seccâde 1 adet</i>	150		
<i>Kilim 2 adet fenar 1 adet def'a kilim 1 adet cedid kilim 1 adet</i>	410		
<i>Cedid kilim 1 adet müsta'mel 3 adet</i>	210		
<i>Beyazlı kilim 3 adet</i>	150		
<i>Köhne kilim 1 adet</i>	35		
<i>Müsta'mel nürkan kilimi 1 adet</i>	95		
<i>Köhne kilim 2 adet</i>	40		
<i>Def'a köhne kilim 1 adet</i>	66		
<i>Çuval 1 adet çuval 2 adet</i>	70		
<i>Def'a çuval 1 adet çuval 2 adet</i>	70		

<i>Def'a çuval 1 adet çuval 2 adet</i>	70		
<i>Hurda çifti 2 adet çuval çifti 4 adet</i>	120		
<i>Çarşablı yorgan 1 adet</i>	55		
<i>Yorgan 8 adet</i>	280		
<i>Morlu şilte 1 adet</i>	30		
<i>Dürüncebli şilte 1 adet</i>	30		
<i>Gözkü basma 1 adet penbe şilte 1 adet</i>	50		
<i>Penbe mahlû basma yasdık 2 adet</i>	15		
<i>Penye 9 adet</i>	126	14	
<i>Şamdan 2 adet</i>	30		
<i>Beyazlı çukaya kablı yorgan 1 adet çilkef kürk 1 adet</i>	600		
<i>Siyah çukaya kablı köhne yarım kürk 1 adet</i>	265		
<i>Kır nefel çukaya kablı köhne çilkef kürk 1 adet</i>	200		
<i>Siyah çukaya kablı mavi kürk 1 adet</i>	405		
<i>Cedid çuka şalvar 1 adet</i>	150		
<i>Cedid kutnu anterî 1 adet ipekli şal 1 adet</i>	150		
<i>Simli şişhâne tüfenk 1 adet</i>	260		
<i>Kara takım tabanca çifti 1 adet</i>	40		
<i>Nargile ma'a takım 1 adet</i>	16		
<i>Kehribâr bıçak takımı 3 adet</i>	60		
<i>Def'a nargile ma'a takım 1 adet</i>	10		
<i>Sofra altı 1 adet peşgir 1 adet işlemeli havlu 11 adet</i>	100		
<i>Köhne sofrâ altı peşgiri 1 adet</i>	10		
<i>Mezrû' hinta dönüm 112 adet iki kat orak 170 keyl</i>	2250	15	
<i>Hinta keyl 50 adet</i>	750	15	
<i>Def'a penbe 109 adet</i>	545	5	
<i>Def'a duhân 125 adet</i>	1067	8	22
<i>Arı ma'a kovan 4 adet</i>	100		
<i>Ruğan sade 140 adet</i>	1400	10	
<i>Neba'ir 250 adet</i>	750	3	
<i>Bulgur ve zahirene keyl 20 adet</i>	300	15	
<i>Hırdavât bint-i ma'lûme</i>	300		
<i>Afyon akçesi olub kabz olunan</i>	5055		20
<i>Nakd-i mevcûd</i>	412	20	

Cem'ân yekûn 89215 guruş

Kazâ-yı mezkûrun sâbık nâ'ibi â'zâsı ile Süleymân efendinin nizâm eylediği kassamından muharrer zimmât-ı müteveffâdan tahsil ve kabz olunan 24610 guruş 20 para 113825 guruş 20 para

	Guruş
<i>Nâ'ib-i sâbık â'zâsıyla Süleymân Efendinin kassamına muharrer ve müsbet bi'l-müfredât ve kabûl</i>	48291
<i>Cânib-i beytü'l-mâl deyn-i müsbet</i>	5610
<i>Müteveffâ-yı mezbûrun ağnâmının seksan bir ve seksan iki senesini</i>	3433

<i>aded-i ağnâmina verilen</i>	
<i>Duhân gümrüğü deyn-i müsbet</i>	217
<i>Yor Nikol oğlu Bedrosa âşâr bedeline deyn-i Salih-i müsbet</i>	500
<i>Hacı Sabri efendiye deyn-i müsbet</i>	872
<i>Yazmacı İsmail oğlu Osmana deyn-i müsbet</i>	1340
<i>Kabâca muhtarı Süleymâna deyn-i müsbet</i>	29220para
<i>Hastalı oğlu Göcek Ahmede talik kirası için deyn-i müsbet</i>	175
<i>Eyüb efendi eytâmlarına deyn-i müsbet</i>	30
<i>Handânzâde Hacı Âbdi bin ağaya deyn-i müsbet</i>	50
<i>Abdülhamid Efendiye deyn-i müsbet</i>	28
<i>Hidmetkâr İbrâhime deyn-i müsbet</i>	900
<i>Yevan Karga oğlu Aliye deyn-i müsbet</i>	344
<i>Kethüda oğlu Hacı Baliye deyn-i müsbet</i>	7030
<i>Vasiyet-i müsbet</i>	1000
<i>Mukaddemce Isparta nâ'ibi Âbdurrâhman efendinin tahrîr eylediği altmış üç bin altı yüz elli guruş tereke resmî ve kaydiyyeye ve harc-ı husûs ve varaka behâsi için efendiye mümâ-ileyhe verir geliri</i>	2015
<i>Altmış üç bin guruşdan fazla bulunub bunda tahrîr olunan yigirmi iki bin guruş resmî</i>	561
<i>Dellâliye eşya</i>	350
<i>Kaydiyye</i>	30
<i>Varaka behâ</i>	25
<i>Tefrîk-i eşya ve taksîm-i âkâr için bi't-taleb gönderilan me'mûrların harc-ı husûsı ve hayvan kirası</i>	350

Minhâ'l-ihrac 73443 guruş 20 para

Sahhû'l-bâki 40382 guruş

	Guruş	Para
<i>Hisse-yi zevce-yi mezbûr Züleyhâ</i>	6200	22
<i>Hisse-yi ibn-i sagîr-i mezbûr Mehmed Murâd efendi</i>	14133	28
<i>Hisse-yi binti kebîre-yi mezbûr Fâtıma</i>	7066	34
<i>Hisse-yi binti kebîre-yi mezbûr Rukiye</i>	7066	34
<i>Hisse-yi zevc-i mezbûr Hacı Eyüb efendi</i>	1766	28
<i>Hisse-yi bintü'l-eb sagîr-i mezbûr Mehmed Feyzi</i>	4147	14

Vech-i meşrûh üzere tereke-yi müteveffâ-yı mümâ-ileyhden ba'de ihrac ve'l-îfa el-duyûni'l-müsbet ve'l-mesârifî'l-sahîh sahhû'l-bâkiyeden verese-yi mezbûrundan her biri ber-vech-i bâlâ-ı hisse-yi irsiyyelerini âynân mesele-yi mirâsları vechiyle nefsinden aher yedlerinden bi'l-isâle ve bi'l-vesâye ve bi'l-verâse tamamen ahz u kabz eyledikleri işbu mahalle şerh verildi müteveffâ-yı mümâ-ileyhimin vâsisi yedine verilen mahsûr-ı müfredât defteri nâlık olduğu üzere â'zâsıyla Süleymân efendi bi't-tanzîm eylediği defter-i kassamında tahsîl olundu deyu tahrîr eylediği zimem nâsda hukûkundan yigirmi

iki kalem kesâdda üç bin iki yüz yetmiş dört guruş alacağı olub ba'de mâ tahsîl olundukda beyne'l-verese bi'l-farîzati'ş-şer'iyeye iktisâmı iktizâ ideceği işbu mahalle şerh verildi

Süleymân efendinin defter-i kassâmında tahsîl olundu deyu tahrîr eylediği müteveffâ Hacı Burhân ağanın tahsîl bulunan zimemât ba'de makbûl olundukda iktisâmı iktizâ idecek olan müteveffâ-yı mûmâ-ileyhimin hukûkunun esâmi ve mikdarını mübeyyin-i defteriye-i tereke ber-vech-i âti zikr olunur

	Guruş	Para
<i>Afşârlı Mumlu efendi yedine</i>	1960	
<i>Afşârlı Ahmed efendi yedine</i>	690	
<i>Afşârlı Ağcı oğlu Alî efendi yedine</i>	701	
<i>Afşârlı Hacı Ömer oğlu yedine</i>	300	
<i>Afşârlı kariyesinden Ferhâd efendi yedine</i>	3400	
<i>Bandeli Tarı oğlu Yorgi oğlu Ömerde</i>	530	
	7581	
<i>Afşârlı sipâhi Şerîfe Mehmedde</i>	360	
<i>Bedreli Emîn efendi yedine</i>	22	20
<i>Bedreli Bel oğlu Aliden</i>	520	
<i>Bedreli Hamza oğlu Ömerde</i>	462	
<i>Bedreli Gönenli İpsiden</i>	44	
<i>Bedreli Ayoslu Ömerden</i>	456	20
	9446	
<i>Sünyes beğli Osmanda</i>	12	
<i>Barlahı Emîn oğlu Alide</i>	72	20
<i>Karamık oğlu Alide</i>	140	
<i>Berber Mehmedden</i>	171	20
<i>Gelifanlı Hadiceden</i>	40	
	9882	
<i>Barlahı Kör Alide</i>	50	
<i>Barlahı Nanlili oğlu Abdülhamidde</i>	4	
<i>Barlahı Karta oğlu Hacı Mustafada</i>	59	20
<i>Sarı Ahmed oğlu Hâfız Aliden</i>	25	20
<i>Çamus oğlu Mehmedde</i>	253	
	10274	

Müteveffâ-yı Hacı Burhân ağanın terekesinden zevcesi Züleyhâ Hâtûn yedinde aynen mesele vechiyle ibkâ ve bi'l-müzâyede üzerinde takrîr idüb hisse-yi irsîyyesine mahsûbân makbûzını ber-vech-i âti zikr olunur

	Guruş	Para
<i>Mahalle-i mezkûrda vâki' fevkâni bir oda ve bir matbah ve dükkân kapusunun bir kenarını müştemil menzilden şahs-ı hisse</i>	750	
<i>Menzil-i mezkûrdan sagîr oğlu Murâd efendinin kırk sehmden 14</i>	2100	

<i>sehm hisse</i>		
<i>Menzil-i mezkûr imtisâlinde fevkâni iki bâb odaya müştamil bir bâb selâmlıktan şahs-ı hisse</i>	500	
<i>Oda-ı mezkûrdan sagîr Murâd efendinin 14 sehm-i hisse</i>	1400	
<i>Mahalle-i mezkûrda vâki ' sülüs odadan şahs-ı hisse</i>	100	
<i>Oda-ı mezkûrdan Murâd efendinin 14 sehm-i hisse</i>	280	
	5130	
<i>Dere ağzında nısf bağından hisse</i>	50	
<i>Bağ-ı mezkûrdan 14 sehm Murâd efendinin hissesi</i>	140	
<i>Bin Bekârında kürûm mülk bir dönüm bağından şahs-ı hisse</i>	100	
<i>Bağ-ı mezkûrdan Murâd efendinin 14 sehm-i hisse</i>	280	
<i>Havyede(?) nâm mehalde bir dönüm bağından şahs-ı hisse</i>	150	
<i>Bağ-ı mezkûrdan Murâd efendinin 14 sehm-i hisse</i>	420	
	6270	
<i>On re's kısrakdan şahs-ı hisse</i>	450	
<i>Kısrak-ı mezkûrdan Murâd efendinin 14 sehm-i hisse</i>	1260	
<i>İki re's taydan şahs-ı hissesi</i>	37	20
<i>Tay-ı mezkûrdan Murâd efendinin 14 sehm-i hisse</i>	105	
<i>On üç re's inekden şahs-ı hissesi</i>	281	10
<i>İnek-i mezkûrlardan Murâd efendinin 14 sehm-i hissesi</i>	783	20
	9191	10
<i>Dört re's danadan şahs-ı hissesi</i>	15	
<i>Dana-ı mezkûrdan Murâd efendinin 14 sehm-i hissesi</i>	42	
<i>Altı yüz aded davardan şahs-ı hissesi</i>	2025	
<i>Davar-ı mezkûrdan Murâd efendinin 14 sehm-i hissesi</i>	5670	
<i>Oğlakdan 120 aded şahs-ı hissesi</i>	120	
<i>Oğlak-ı mezkûrdan Murâd efendinin 14 sehm-i hissesi</i>	336	
	17399	10
<i>Seksan vukkiye yünden şahs-ı hissesi</i>	50	
<i>Yün-i mezkûrdan Murâd efendinin 14 sehm-i hissesi</i>	140	
<i>Yüz altmış vukkiye evân-ı nühâsiyeden şahs-ı hissesi</i>	440	
<i>Evân-ı nühâsiye-i mezkûrdan Murâd efendinin 14 sehm-i hissesi</i>	1232	
<i>Mezrû 'a-yı hintadan 170 keyl şahs-ı hissesi</i>	318	30
<i>Hinta-yı mezkûrdan Murâd efendinin 14 sehm-i hissesi</i>	892	20
	20472	20

	Guruş	Para
<i>Suluk 1 adet</i>	60	
<i>Merkeb re's 1 adet</i>	400	
<i>Koyun 4 adet kuzu 4 adet</i>	220	
<i>Erkeç 14 adet</i>	315	
<i>Perbol sa'at 1 adet</i>	500	
	21967	20
<i>Sagîr nühâs tebsi 1 adet ve kebîr 2 adet 25 kıymet</i>	550	
<i>Seccâde 1 adet</i>	150	
<i>Kilim 2 adet fenar 1 adet cedid 1 adet</i>	410	

<i>Köhne kilim 1adet</i>	35	
<i>Köhne kilim 2 adet</i>	40	
	23152	20
<i>Hurda çifti 2 adet çuval çifti 4 adet</i>	120	
<i>Çarşablı yorgan 1 adet</i>	55	
<i>Def'a yorgan 2 adet</i>	70	
<i>Gökümsü basmalı penye şilte 1 adet</i>	50	
<i>Yün ve penbe mahlû yasdık 2 adet</i>	15	
	23462	20
<i>Şamdan 2 adet</i>	30	
<i>Beyazlı çukaya kablı cedid beyaz yorgan kürk 1 adet</i>	600	
<i>Frenkli çukaya kablı köhne çilkıfa kürk 1 adet</i>	200	
<i>Cedid çuka şalvar 1 adet</i>	150	
<i>Cedid kutnu anterî 1 adet ipek şal 1 adet</i>	150	
	24592	20
<i>Simli şişhâne tüfenk 1 adet</i>	260	
<i>Kara takım tabanca çifti 1 adet</i>	40	
<i>Köhne sofrâ altı 1 adet peşgir 1 adet</i>	10	
<i>Arı ma' kovan 4 adet</i>	100	
<i>Hurdavât binti ma'lûme</i>	300	
	25302	20
<i>Al şal 1 adet çekrek şal 1 adet</i>	30	
<i>Mezbûr Züleyhâ Hâtûnun kerîmesi müteveffâ Nâfi'a Hâtûn terekesinden bi'l-müzâyede makbûzı ber-vech-i âti zikr olunur</i>		
<i>Celb citârî 1 adet</i>	120	
<i>Citârî şalvar 1 adet mecdiye şalvar 1 adet basma şalvar 1 adet</i>	100	
<i>Yelek 2 adet</i>	40	
	25592	20
<i>Mezbûr Züleyhâ Hâtûnun zevci terekesinden ber-mûceb-i defter-i kâssam hisse-yi ırsîyyesi</i>	5047	30
	20544	30
<i>Mezbûr Züleyhâ Hâtûnun kerîmesi müteveffâ Nâfi'a terekesinden ber-mûceb defter-i kâssam hisse-yi ırsîyyesi</i>	4988	26
	15556	
<i>Mugayyer-i mezbûr Mehmed Murâd efendinin ber-mûceb-i defter-i kâssam hisse-yi ırsîyyesine takas ve mahsûb</i>	14133	28
	1422	16
<i>Ahî Hoca sevale tevliyesine edâsı iktizâ iden havâle</i>	30	12
	1392	2

Müteveffâ Hacı Burhân ağanın terekesinden kerîmesi Fâtıma Hâtûnun vekîl-i amcaları Edhem ağanın aynen mesele vechiyle ibkâ ve bi'l-müzâyede üzerinde takrîr iden hisse-yi ırsîyyesine mahsûbân makbûzı ber-vech-i âti zikr olunur

	Guruş	Para
<i>Mahalle-i mazkûrda vâki' fevkâni bir oda ve bir matbah ve dükkan</i>	1050	

<i>kapusunun bir kenarını müstemil menzilden kırk sehmden yedi sehm hisse</i>		
<i>Menzil-i mezkûr imtisâlinde fevkâni iki odaya müstemil bir bâb selâmlık odası 7 sehm hissesi ber-vech-i münâsebe</i>	700	
<i>Sülüs odadan 7 sehm hissesi ber-vech-i münâsebe</i>	140	
<i>Dere ağzında nusf-ı bağından 7 sehm hissesi</i>	70	
<i>Bin Bekârda bir dönüm bağdan 7 sehm hissesi</i>	140	
	2100	
<i>Haveyde nâm mehalde bir dönüm bağdan 7 sehm hissesi</i>	210	
<i>On aded kısrakdan kezalik hissesi</i>	630	
<i>İki aded taydan kezalik hissesi</i>	52	20
<i>On üç re's inekden kezalik hissesi</i>	393	30
<i>Dört aded danadan kezalik hissesi</i>	21	
	3407	10
<i>Altı yüz aded davardan kezalik hissesi</i>	2835	
<i>Yüz yigirmi aded oğlakdan kezalik hissesi</i>	168	
<i>Seksan vukkiye yünden kezalik hissesi</i>	70	
<i>Yüz altmış vukkiye evân-ı nühâsiyeden hissesi</i>	616	
<i>Mezrû'a hintadan keyl 180 aded hissesi</i>	446	10
	754	20
<i>Zeyli kilim 1 adet kilim seccâde 1 adet</i>	210	
<i>Türkmân kilim müsta'mel 1 adet</i>	95	
<i>Köhne kilim 1 adet</i>	66	
<i>Çuval 1 adet çuval 2 adet</i>	70	
<i>Yorgan 2 adet</i>	70	
	8053	20
<i>Turunculu penye şilte 1 adet</i>	30	
<i>Siyah çukaya kablı köhne yarım kürk 1 adet</i>	265	
<i>Nargile ma'takım 1 adet</i>	16	
<i>Bıçak takımı kehribâr 3 adet</i>	60	
	8424	20
<i>Ber-müceb-i defter-i kâssam mezbûr Fâtımanın hisse-yi ırsîyyesi olup makbûzuna takas ve mahsûb olunan</i>	7066	34
	1357	26
<i>Rızâ efendi yedine bi'l-istikrâz müteveffâ Hacı Burhân ağanın duyûn-ı ma'lûmeden verilen 413 guruşluk 289</i>	123	26
	1234	
<i>Guruşu on dört parası Hacı Eyüb efendinin tereke-i müteveffâ-yı mezbûrdan ziyâde makbûzundan havâle olunub</i>	1234	
<i>Ve bâki-i meblağ-ı mezkûr zevcesi mezbûrenin Rızâ efendiye edâsı iktizâ ve havâle şahs-ı müteveffâ-yı mümâ-ileyhimin müsbet deyûnuna ziyâde makbûzundan edâsı iktizâ itmekle bi'l-eda muharrer kesân havâle olunan</i>		

Müteveffâ Hacı Burhâneddîn ağanın henüz îfâ olunâmayan duyûnolub mezbûr Fâtıma Hâtûnun tereke-i müteveffâ-yı mezbûrundan hisse-yi ırsîyyesinden fazla olarak

makbûzundan duyûn-ı müteveffâya edâsı iktizâ idüb havâle olunan eshâb-ı hukûk ber-vech-i âti zikr olunur

	Guruş
<i>Senirkendli Ahmed Çavuş velâyesi oğlu Alice akçesinden</i>	75
<i>Yunus oğlu Süleymân Çavuş</i>	92
<i>Yunakârâne oğlu Aliye</i>	30
<i>Kalyoncu oğlu Mehmed</i>	100
<i>Mahmûd ağaya sevlileyeli akçesinden</i>	840
<i>Burmak zevcesi Hâtûn</i>	100
	1237
<i>Mezbûrenin terekeden ziyâde makbûzuna havâle olunub edâsı iktizâ iden</i>	1234
	3
<i>Vereselere edâsı iktizâ idecek</i>	3

Müteveffâ Hacı Burhân ağanın terekesinden kerîmesi Rukiye Hâtûnun vekîl-i müseccel-i şer'iyesi amcaları Edhem ağanın aynen mesele vechiyle ibkâ ve bi'l-müzâyede takriz iden hisse-yi irsîyesine mahsûb olunan makbûzunu ber-vech-i âti zikr olunur

	Guruş	Para
<i>Mahalle-i mezkûrda vâki' fevkâni bir oda ve bir matbah ve dükkân kapusunun bir kenarına müştemil menzilden kırk sehmden 7 sehmi</i>	1050	
<i>Menzil-i mezkûr imtisâlinde fevkâni iki odaya müştemil bir bâb selâmlık odası 7 sehm hisse-yi münâsebe</i>	700	
<i>Sülüs odadan 7 sehm hissesi ber-vech-i münâsebe</i>	140	
<i>Dere ağzında nisf bağından 7 sehm hissesi</i>	70	
<i>Bin bekârı nâm mehalde vâki' bir dönüm bağından 7 sehm hissesi</i>	140	
	2100	
<i>Havyed nâm mehalde bir dönüm bağdan 7 sehm hissesi</i>	210	
<i>On aded kısrakdan keزالik hissesi</i>	630	
<i>İki aydan taydan keزالik hissesi</i>	52	20
<i>On üç re's inekden keزالik hissesi</i>	393	30
<i>Dört aded danadan keزالik hissesi</i>	21	
	3407	10
<i>Altı yüz aded davardan keزالik hissesi</i>	2835	
<i>Yüz yigirmi aded oğlakdan keزالik hissesi</i>	168	
<i>Seksan vukkiye yünden keزالik hissesi</i>	70	
<i>Yüz altmış vukkiye evân-ı nühâsiyeden keزالik hissesi</i>	616	
<i>Mezrû'a hinta 170 keylden keزالik hissesi</i>	446	10
	7542	20
<i>Cedid kilim 1 adet müsta'mel kilim 3 adet</i>	210	
<i>Çuval 1 adet çuval 2 adet</i>	70	
<i>Yorgan 2 adet</i>	70	
	7892	20

<i>Mezbûr Rukiye Hâtûnun ber-mûceb-i defter-i kâssam hisse-yi irsîyyesi olub makbûza takas ve mahsûb olunan</i>	7066	34
	825	26
<i>Veli aisi oğlu Mustafaya 70 Tombul Velinin Veliye 23 ve germe veriye 93 ve Ohana on yün akçesinden ve Müfti oğlu Abdullâh bâki 300 guruş müteveffâ Hacı Burhân ağanın duyûn-ı mübeyyinesi olub mezbûrenin terekeden ziyâde makbûzundan edâsı iktizâ idüb havâle olunan</i>	526	
	299	26
<i>Müteveffâ-yı mezbûrun Ahî Hoca yolunan 1330 guruş deyni olub meblağ-ı merkûmdan 1030 guruş on dört parası zevcesi mezbûr Züleyhâ Hâtûn havâle olub bâki meblağ-ı merkûmu terekeden ziyâde makbûzundan mezbûr Ahî Hoca Sobul tevliyesinden edâsı iktizâ idüb havâle olunan</i>	299	26

Müteveffâ-yı Hacı Burhân ağanın terekesinde kerîmesi müteveffâ-yı Nâfi'a Hâtûnun zevci Hacı Eyüb efendi yedinde aynen mesele-i vechiyle ibkâ ve bi'l-müzâyede üzerinde takriz iden hisse-yi irsîyyesine mahsûbân makbûzını ber-vech-i âti zikr olunur

	Guruş	Para
<i>Mahalle-i mezkûrda vâki ' fevkâni bir oda ve bir matbah ve dükkân kapusunun bir kenarına müstemil menzilden kırk sehmden 7 sehm hissesi ber-vech-i münâsebe</i>	1050	
<i>Müteveffâ-yı mezkûr imtisAlinde fevkâni iki odaya müstemil bir bâb selâmlık odası 7 sehm hissesi ber-vech-i münâsebe</i>	700	
<i>Sülüs odadan 7 sehm hissesi ber-vech-i münâsebe</i>	140	
<i>Dere ağzında nisf bağdan 7 sehm hissesi</i>	70	
<i>Bin bekârı nâm mehalde vâki bir dönüm bağdan 7 sehm hissesi</i>	140	
	2100	
<i>Havyed nâm mehalde bir dönüm bağdan 7 sehm hissesi</i>	210	
<i>On aded kısrakdan kezalik hissesi</i>	630	
<i>İki aded taydan kezalik hissesi</i>	52	20
<i>On üç re's inekden kezalik hissesi</i>	393	30
<i>Dört aded danadan kezalik hissesi</i>	21	
	3407	10
<i>Altı yüz aded davardan kezalik hissesi</i>	2835	
<i>Yüz yigirmi aded oğlakdan kezalik hissesi</i>	168	
<i>Seksan vukkiye yünden hissesi</i>	70	
<i>Yüz altmış vukkiye evân-ı nühâsiyeden kezalik hissesi</i>	616	
<i>Mezrû 'a hintadan 170 keylden hissesi</i>	446	10
	7542	20
<i>Eğer takımı 1 adet</i>	65	
<i>Cedid kilim 1 adet Dazkırı kilim seccâde 1 adet</i>	215	
<i>Beyazlı kilim 3 adet</i>	150	
<i>Çuval 1 adet çuval 2 adet</i>	70	

	8042	20
<i>Yorgan 2 adet</i>	70	
<i>Penbe şilte 1 adet</i>	30	
<i>Siyah çukaya kablı kürk 1 adet</i>	405	
<i>Nargile ma' takımı</i>	10	
<i>Sofra peşgiri 1 adet işlemeli omuz havlusu 11 adet sofrası 1 adet</i>	100	
	8657	20
<i>Müteveffâ Nâfi'a Hâtûn terekesinden kabz eylediği bâd-ı müfredât-ı ma'lûmem mühür-i pûsulaya yekûn nakl olunduğu</i>		

IŞS-191-Sayfa 48

Belge 1

Medine-i Isparta nevâhisinden Barla kazası mahâllatından Câmi'-i kebîr mahallesinde sâkin iken bundan akdem bi-emrillâhi te'âla vefât iden Nâfi'a binti Hacı Burhâneddîn ağa ibn-i Hacı İbrâhimin sadr-ı sagîr oğlu Mehmed Feyzinin babası ve vâsisi olup mahmûdü'l-hâl idüğü zeyl-i vesîkada muharreri'l-esâmi-yi müslimîn ihbârlarıyla mütehakkık olan işbu bâisü'l-vesîka Hacı Eyüb efendi ibn-i Osman bin Mehmed nâm kimesneye hâkim-i mevki'-i sadr-ı küttâb tûba leh ve hüsn-i me'âb efendi hazretleri sagîr-i mezbûrun vakt-i rüşdüde idüğüne değin validesi müteveffât-ı mezbûrdan müntakil malını hıfz ve tesviye-i umûruna vâsi nasb ve ta'yin buyurdukda olduğu ber-vech-i muharrer vesâyet-i merkûmeye kabûl ve hizmet-i lâzimesini edâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledikten sonra vâsi-yi mezbûr talebiyle hâkim mûmâ-ileyh hazretleri sagîr-i mezbûrun ber-vech-i mübeyyin validesi müteveffât-ı mezbûrdan müntakil malından işbu tarih-i vesîkadan şehri elli beşer gurus nafaka ve kisve behâ farz ve takrîr buyurub meblağ-ı mukırr vâsi-yi mezkûru sagîr-i mezbûr Mehmed Feyzinin nafaka ve kisve behâ vesa'ir levâzım-ı zarûriyesine harc ve sarfa ve vakt-i hâcetde istidaneye veledü'n-nazar sagîr-i mezbûrun malına rucû'a babası vâsi-yi mezbûr Hacı Eyüb efendiye izin vermeğın mâ vaki' bit't-taleb ketb olundu

Fî 11 Safer sene 1283

Müdir-i kazâ-yı mezbûr Hacı Hüseyin efendi

Â'zâdan Hacı Mehmed efendi

Â'zâdan Osman efendi

Â'zâdan Şâkir efendi

Eşrefden Bekir efendi

Eşrefden Abdullâh efendi

Muhzır Hâfız İsmail

Ve gayrihim

Belge 2

Medine-i Isparta nevâhisinden Barla kazası mahâllatından Cami'-i kebîr mahallesinde sâkin iken bundan akdem bi-emrillâhi te'âlâ vefât iden Nâfi'a binti Hacı Burhâneddîn ağa ibn-i Hacı İbrâhim ağanın verâseti zevc-i metrûku Hacı Eyüb efendi ibn-i Osman bin Mehmed ve vâlidesi Züleyhâ binti Ahmed bin Hüseyin nâm Hâtûn ile sadr-ı sagîr oğlu Mehmed Feyzi bin el-huzzârı lede's-şer'î'l-enver-zâhir ve mütehakkık olunduktan sonra sagîr-i mezbûrun tesviye-i umûruna kıbel-i şer'îden vâsi-i mensûb babası ve vâsi-i mezbûr Hacı Eyüb efendinin taleb ve ma'rifet-i şer'î ile tahrîr ve terkîm ve bi'l-müzâyede âhere bey' olunan tereke müteveffât-ı mezbûr defteriyeyi sana ber-vech-i âti zikr olunur fî el-yevmi'l-hâl ısrîn min şehri'l-hayr sene selâse ve semânîn ve mi'eteyn ve elf

	Guruş	Kıymet
<i>Meyşan ve bez kürk 1 adet</i>	151	
<i>Kısa nâfe kürk 1 adet</i>	100	
<i>Kısa önlü kürk 1 adet</i>	21	
<i>Merinos hırka 1 adet</i>	3	
<i>Cedid citârî anterî 1 adet</i>	160	
<i>Müsta'mel citârî anterî 1 adet</i>	62	
<i>Ağâbânî anterî 1 adet</i>	105	
<i>Sarılı citârî anterî 1 adet</i>	161	
<i>Naklen celb kırmızı tob 1 adet</i>	80	
<i>Müsta'mel canfes şalvar 1 adet</i>	40	
<i>Lâhver reb' şalvar 1 adet</i>	100	
<i>Al şal 1 adet reb' şal 1 adet</i>	30	
<i>Canfes hırka 1 adet</i>	50	
<i>Canfes sırmalı şalvar 1 adet anterî 1 adet</i>	500	
<i>Balta 1 adet anterî 1 adet</i>	350	
<i>Köhne canfes anterî 1 adet hırka 1 adet şalvar 1 adet</i>	75	
<i>Celb citârî tob 1 adet</i>	120	
<i>Soğuk bez anterî 1 adet hırka 1 adet şalvar 1 adet</i>	40	
<i>Şalvar 2 adet</i>	120	
<i>Citârî 1 adet mecidiye 1 adet basma şalvar 1 adet</i>	100	
<i>Yelek 2 adet</i>	40	
<i>Ferâce 1 adet</i>	106	
<i>Gömlek 4 adet</i>	75	
<i>Def'a gömlek 3 adet</i>	90	
<i>Peştemal 2 adet</i>	85	
<i>Güllü bandeli havlu 1 adet</i>	150	
<i>Def'a havlu 5 adet</i>	55	

Şal parça 3 adet	115	
Boğça 2 adet		
İstanbul yazması parça 12 adet	81	
Basma şalvar 1 adet hırka 1 adet	25	
Pabuç çifti 2 adet mest çifti 5 adet	45	
Bindallı 3 adet çorab çifti 3 adet fes 1 adet hurda bez parçaları	150	
Hurc ve iplik ve ibrişim-i ma'lûme	10	
Yelek 9 adet	50	
Uçkur 2 adet cevreb 4 adet peşgir 1 adet	85	
Bez parçaları ve bohça hurdaları	140	
Basma 4 adet hemâmiye 1 adet havlu 1 adet	40	
Hâlis misbak 5 adet	800	160
Çift 10 adet	600	60
Yazılı mahmûdiye 8 adet		85
Mahmûdiye altun 13 adet	1720	8
Hurşîd 8 adet	224	28
Mısır 2 adet	48	24
İstanbul nısfı 2 adet	68	
Sac altun mahlût 17 adet ma' zincir 1 adet	1160	
Sandıklı 2 adet	47	
Dökme İstanbul altunu 3 adet	30	
İncülü altun 19 adet	150	
Ellibeş altun 27 adet	155	
Elmas yüzük 1 adet	400	
Altun bilezik 1 adet	900	
Sim bilezik çifti 2 adet	100	
Bel kuşağı 1 adet	5	
Boğça vesa'ir ma'lûme	200	
Nakd-ı mevcûd	4	
Anterî ve boğça ve bez parçaları	120	
Anterî harici hurdaları	50	
Meşîn sandık 1 adet	40	
Döşek 2 adet yorgan 2 adet yasdık 2 adet	330	
Kilim 2 adet	240	
Seccâde 1 adet	100	
Ayna 1 adet	50	
Tebisi 1 adet	20	
Leğen ma' ibrik 1 adet	70	
Kâse 40 adet	80	
Nühâs güğüm 1 adet	70	
Tas tencere 1 adet	50	
Yatak takımı 1 adet	100	

	Guruş	Para
Zevc-i mezbûr Hacı Eyüb efendi üzerinde mehr-i mü'eccel olub	166	

<i>kabz olunan</i>		
<i>Babası müteveffâ-yı Hacı Burhâneddîn ağa terekesinden bâ-defter-i kâssam hisse-yi irsîyyesi olub kabz olunan</i>	7066	34
<i>Zevc-i sâbıkı müteveffâ Hacı Şerîf efendi terekesinden mehr-i mü'eccel ve mehr-i mu'accel hakkından babası terekesinden hukûk olub kabz olunan</i>	12000	

Cem'ân yekûn 31053 guruş 34 para

	Guruş	Para
<i>Resm-i kısmet</i>	776	14
<i>Dellâliye</i>	150	
<i>Kaydiyye</i>	47	
<i>Varaka behâ</i>	17	20
<i>Tefrîk-i eşya ve taksîm-i âkâr içün bi't-taleb gönderilan me'mûrların harc-ı husûsı ve hayvan kirası</i>	135	

Minhâ'l-ihrac 1125 guruş 34 para

Sahhû'l-bâki 29928 guruş

	Guruş	Para	Akçe
<i>Hisse-yi zevc-i mezbûr Hacı Eyüb efendi</i>	7482		
<i>Hisse-yi ümm-i mezbûr Züleyhâ</i>	4988	26	2
<i>Hisse-yi ibn-i sagîr-i mezbûr Mehmed Feyzi</i>	17457	13	1

Vech-i meşrûh üzere tereke-i müteveffât-ı mezbûrdan ba'de ihrâci'l-mesârifü'l-sahîh sahhû'l-bâkiden verese-i mezbûrâden her biri ber-vech-i bâlâ hisse-yi irsiyyelerini aher yedinden bi'l-isâle ve bi'l-vesâye ahz u kabz eyledikleri işbu mahalle şerh verildi

İŞS-191-Sayfa 49

Belge 1

Ba'is-i mürâsele-i şer'iyeye oldur ki

Medine-i Isparta sancağına muzâf Yalvaç kazası mahâllatından Bazar mahallesi ahâlisinden Hacı Mahmûd oğlu Mehmed bin Mehmed nâm kimesne meclis-i şer'ide medine-i Isparta eşrâfindan Abdullâh ağa muvâcehesinde mûmâ-ileyh Abdullâh ağa zimmetinde menzil-i îcârî şahsından bâki dört yüz elli guruş alacak hakkım olmağla meblağ-ı merkûmu mûmâ-ileyh Abdullâh ağadan taleb iderüm deyu tasaddi eylediğim da'vâ-yı mezkûrumdan bi'l-dû'a ve'l-rızâ kat'ân-li'n-nizâ ve ref'ân-li'l-husûme yüz guruş bedel-i medfû'a ve makhbûz üzerine ba'de akdi'l-musâlahata ve'l-kabûl ziyâde müdde'âma bi'l-cümle husûs-ı mezkûr müte'allika da'vâdan tarafeynden her birimiz âhirin zimmetini ibrâ ve ıskât ve yine her birimiz ber-vech-i muharrer âhirin ibrâsını

kabûl eyledik deyu tarafeynden her birinin ikrâr ve tasdîklerini mübeyyîn medine-i mezbûr mahkemesinden işbu mürâsele-i şer'iyeye mümâ-ileyh Abdullâh ağa yedine i'tâ olundu

Fî 18 Safer sene 1283

Mukayyed Osman efendi
Duhâncı Hacı Mehmed ağa
Gönenli Süleymân
Ve Muhzır Ömer ve Muhzır Hâfız İsmail
Ve gayrihim

İŞS-191-Sayfa 50

Belge 1

Müteveffâ-yı Nâfi'a Hâtûn terekesinden zevc-i Hacı Eyüb efendinin bi'l-isâle ve bi'l-vesâye bi'l-müzâyede üzerinde takrir idüb aynen ve nakden makbûzı ber-vech-i âti zikr olunur

	Guruş	Para
<i>Kürk 1 adet</i>	151	
<i>Kısa nâfe kürk 1 adet</i>	100	
<i>Kısa önlü kürk 1 adet</i>	21	
<i>Merinos hırka 1 adet</i>	3	
<i>Cedid citârî anterî 1 adet</i>	160	
<i>Müsta'mel citârî anterî 1 adet</i>	62	
	497	
<i>Ağabânî anterî 1 adet</i>	105	
<i>Sarı citârî anterî 1 adet</i>	161	
<i>Naklen Haleb citârî anterî 1 adet</i>	80	
<i>Müsta'mel canfes şalvar 1 adet</i>	40	
<i>Şal çekrek 1 adet</i>	100	
	983	
<i>Canfes hırka 1 adet</i>	50	
<i>Canfes sırmalı şalvar ağzı 1 adet</i>	500	
<i>Balta 1 adet anterî 1 adet</i>	350	
<i>Canfes anterî 1 adet hırka 1 adet şalvar 1 adet</i>	75	
<i>Soğuk bez anterî 1 adet hırka 1 adet şalvar 1 adet</i>	40	
	1698	
<i>Şalvar 2 adet</i>	120	
<i>Ferâce 1 adet</i>	106	
<i>Gömlek 4 adet</i>	75	
<i>Gömlek 3 adet</i>	90	
<i>Peştamal 2 adet</i>	85	

	2474	
<i>Kılebdanlı havlu 1 adet</i>	150	
<i>Havlu 5 adet</i>	55	
<i>Şal 3 adet</i>	115	
<i>Boğça 2 adet</i>	140	
<i>İstanbul yazması 12 adet parçalarıyla</i>	81	
	3015	
<i>Basma şalvar 1 adet hırka 1 adet</i>	25	
<i>Pabuç çifti 2 adet mest 5 adet</i>	45	
<i>Bindallı 3 adet çorab çifti 3 adet fes 1 adet hurda bez parçaları</i>	150	
<i>Hurc ibrişim ve iplik vesa'ire</i>	10	
<i>Yelek 9 adet</i>	50	
<i>Uçkur 2 adet cevreb 4 adet peşgir 1 adet</i>	85	
	3380	
<i>Bez parçaları ve boğça hurdaları</i>	140	
<i>Basma arşun 6 adet hemâmiye 1 adet havlu 1 adet</i>	40	
<i>İncü müşkal 5 adet 160 kıymet</i>	800	
<i>Mahmûdiye 13 adet 80 kıymet yaldızlı mahmûdiye 8 adet 80 kıymet</i>	1720	
	6080	
<i>Çifte sandıklı 10 adet 60 kıymet</i>	600	
<i>Hurşîd 8 adet 28 kıymet</i>	224	
<i>Mısır 2 adet 24 kıymet</i>	48	
<i>Altun İstanbul 2 adet</i>	68	
<i>Sac altun mahlût 17 adet men' zincir</i>	1160	
	8180	
<i>Sandıklı altun 2 adet</i>	47	
<i>Dökme İstanbul altun 1 adet</i>	140	
<i>Küpe üzerine altun 3 adet</i>	30	
<i>İncülü altun 19 adet</i>	150	
<i>Altun 27 adet</i>	155	
	8602	
<i>Elmas yüzük 1 adet</i>	400	
<i>Altun bilezik çift 1 adet</i>	900	
<i>Sim bilezik çift 10 adet</i>	100	
<i>Kuşak 1 adet</i>	5	
<i>Akik ve küpe ve gümüş ve boncuk vesa'ire</i>	200	
<i>Nakd-ı mevcûd</i>	4	
<i>Anterî 1 adet vesa'ir parça ve pabuç</i>	120	
	10331	
<i>Anterî hurc vesa'ireleri</i>	50	
<i>Meşîn sandık 1 adet</i>	40	
<i>Döşek 2 adet yorgan 2 adet yasdık 2 adet</i>	330	
<i>Kilim 2 adet</i>	240	
	10991	
<i>Seccâde 1 adet</i>	100	

<i>Atiyye 1 adet</i>	50	
<i>Tebzi 1 adet</i>	20	
<i>Leğen ma' ibrik 1 adet</i>	70	
<i>Hurda kâse parçaları</i>	80	
<i>Güğüm 1 adet</i>	70	
<i>Tencere 1 adet tas 1 adet</i>	50	
<i>Yatak takımı 1 adet</i>	110	
<i>Mehr-i mü'eccel hakkı</i>	166	
<i>Zevc-i sâbıkı Hacı Şerîfden mehir vesa'ire alacağından hakkı olub kabz olunan</i>	12000	
	23697	
<i>Ka'im-i babası müteveffâ Hacı Burhâneddîn ağanın terekesinden bâ-defter-i mukırr vâki' makhûzı</i>	8657	20
	32354	20
<i>Zîrde muharrer kendü hisse-yi ırsıyyesi ve sagîrin hisse-yi ırsıyyesi ve i'tâ eylediği resm-i mahsûb</i>	26065	7
	6289	13
<i>Taburci bedeli zât-ı Hâfız Mehmed efendi yedinden veresenin bi'l-istikrâz müteveffâ Hacı Burhâneddîn ağanın duyûn-ı müsbetine edâ eyledikleri bana deynlerinden zîrde makhûzından havâle olunan</i>	3000	
	2289	13
<i>Kethüda oğlu Hacı Yalha bin Yasd bâki müteveffâ Hacı Burhân ağanın duyûnı olub havâle olunan</i>	2000	
	1289	13
<i>Rızâ efendiden veresenin bi'l-istikrâz müteveffâ Hacı Burhân ağanın duyûn-ı müsbetine verese-i ma'rifetleri edâ eyledikleri deynleri olub terekeden ziyâde makhûzından mezbûr Rızâ efendiye edâsı iktizâ idüb havâle olunan</i>	289	13

IŞS-191-Sayfa 51

Belge 1

Medine-i Isparta mahâllatından Şeyh mahallesinde sâkin iken bundan akdem bi-emrillâhi te'âlâ vefât iden Emine binti Hacı Hasan bin Abdullâhın verâseti kendünden evvel vefât iden sadrıye kebîre kızı Şerîfe binti Hacı Hüseyin bin Abdullâhın sadrıye sagîre kızı Emine binti İbrâhim ağa ibn-i Hasan el-huzzârı lede's-şer'i'l-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra sagîre-i mezbûrenin tesviye-i umûruna kıbel-i şer'iden bâ hüccet-i şer'iyye mensûb vâsisi velîsi mezbûr İbrâhim ağanın taleb ve ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'i ile tahrîr ve terkîm ve bi'l-müzâyede âhere bey' olunan tereke-i müteveffât-ı mezbûre defteriyeyi sana ber-vech-i âti zikr olunur fî el-yevmi'l-hâl şehri muharremi'l-haram sene selâse ve semânîn ve mi'eteyn ve elf

	Guruş	Para
<i>Mahmûdiye 1 adet</i>	50	
<i>Bakrac 1 adet</i>	40	
<i>Mahalle-i mezkûrda vâki' menzilden on altı sehmden üç sehm hisseyi şayi'ası</i>	843	30
<i>Menzil-i mezkûr imtisâlinde eşcâr ve duvarı mülk-i harîmden keزالik üç sehm</i>	112	
<i>Damadı Mustafada bi'l-ikrâr alacağı olub kabz olunan</i>	377	15
<i>Giresun karyesinde bir aded ceviz ağacı Hâfiz Osmana bey' olunub kabz olunan</i>	60	
<i>Karavana 1 adet</i>	30	
<i>Havân ma' el 1 adet</i>	30	
<i>Taba 2 adet</i>	18	
<i>Sandık 1 adet</i>	11	
<i>Küb 1 adet</i>	20	
<i>Evrâk-ı perişan</i>	22	20
<i>Tahta sandık 1 adet</i>	11	20
<i>Hasır 3 adet</i>	6	
<i>Cezve 1 adet ma'şa 1 adet</i>	4	30
<i>Def'a tekne ayânâsı tabla 1 adet</i>	3	10
<i>Tekne 1 adet ma'şa 1 adet</i>	5	
<i>Boğça ma' parçaları</i>	8	20
<i>Kutu ve çanak 5 adet</i>	8	
<i>Kutu derûnunda hurda mih vesa'ire</i>	5	
<i>Kâse takımı 1 adet</i>	26	
<i>Yağ çömleği 2 adet</i>	2	
<i>Nühâs kuzgan 9 adet 26 kıymet</i>	228	
<i>Tebsi 1 adet</i>	28	
<i>Sagîr sini 1 adet</i>	27	10
<i>Def'a sagîr sini 1 adet</i>	65	20
<i>Kebîr tencere 1 adet</i>	136	
<i>Sagîr tencere 2 adet</i>	68	30
<i>Kuşhâne tencere 1 adet</i>	28	35
<i>Def'a kuşhâne tencere 1 adet</i>	34	
<i>Def'a sagîr tencere 1 adet</i>	21	10
<i>Sabli tas 1 adet</i>	20	
<i>Sagîr hemam tası 1 adet</i>	10	
<i>Sahan 2 adet</i>	12	10
<i>Sagîr tebak 1 adet</i>	7	
<i>Sedir 1 adet</i>	8	
<i>Güldane 4 adet</i>	21	
<i>Sagîr şamdan 1 adet</i>	3	20
<i>Nühâs güğüm 1 adet</i>	46	
<i>Nakd-ı mevcûd</i>	43	
<i>Hemam takımı 1 adet boğça 2 adet</i>	40	
<i>Köhne pabuç çifti 1 adet</i>	10	
<i>Yasdık yüzü 1 adet</i>	5	

<i>Köhne çuka heğbe 1 adet</i>	17	20
<i>Evrâk-ı perişan ve elbise parçası</i>	3	
<i>Sagîr çekmece 1 adet</i>	10	
<i>Çuval çift 1 adet</i>	16	
<i>Köhne yanbolu 1 adet</i>	30	
<i>Tahta kaşık 1 adet</i>	1	20
<i>Urgan 1 adet</i>	3	10
<i>Balta 1 adet</i>	14	20
<i>Çömlek 4 adet</i>	30	
<i>Yağ çömleği 1 adet</i>	13	10
<i>Sebet 7 adet kalbur 1 adet tekne 1 adet</i>	6	10
<i>Beyaz para nakd-ı mevcûd</i>	23	10
<i>Zincir İstanbul nüsfıyesi</i>	65	
<i>Mücessem 1 adet</i>	3	20
<i>Sim kuşak ma' kûlade 1 adet</i>	418	20
<i>Sevanî köhne lebade 1 adet</i>	110	
<i>Köhne şalvar 1 adet</i>	16	
<i>Püsgül 1 adet</i>	6	20
<i>Köhne kilim 1 adet</i>	90	10
<i>Köhne beyaz kilim 1 adet</i>	38	20
<i>Köhne çuval 1 adet</i>	36	
<i>Köhne minder 1 adet</i>	61	
<i>Def'a köhne minder 1 adet</i>	34	
<i>Yorgan 1 adet</i>	70	
<i>Şilte 1 adet yorgan 1 adet</i>	101	
<i>Sandık 1 adet</i>	100	
<i>Tahta sandık 1 adet</i>	7	10
<i>Şa'ir sandığı 1 adet</i>	40	
<i>Telli 2 adet</i>	4	
<i>Küb 1 adet</i>	15	20
<i>Sagîr küb 3 adet</i>	12	30
<i>Husûsiye keyl 1 adet</i>	18	
<i>Bulgur keyl 1 adet</i>	20	10
<i>Yük mahlû döşek 1 adet yasdık 1 adet</i>	146	

Cem'ân yekûn

4111 guruş 15 para

	Guruş
<i>Vasiyet-i müsbet-i vech-i şühedâ Osman efendi ibn-i Hüseyin efendi ve Mustafa bin Ömer lede't-tezkîye ve'l-hüküm vâsi-yi muhtâr Mumcu Hacı Mustafaya teslim</i>	1000
<i>Resm-i kısmet</i>	78
<i>Dellâliye</i>	55
<i>Kaydiyye</i>	5
<i>Varaka behâ</i>	2

Minhâ'l-ihrac 1140 guruş
Sahhû'l-bâki 2966 guruş 15 para

Vech-i meşrûh üzere tereke-yi müteveffât-ı mezbûrdan ba'de ihrac ve'l-îfâ ve'l-vesâyet-i müsbet ve'l-mesârifi'l-sahîh sahhû'l-bâkiyesi ber-vech-i bâlâ vâsi-yi mezbûr İbrâhim ağa yedinde olduğu işbu mahelle şerh verildi

Belge 2

Ba'is-i mürâsele-i şer'iyeye oldur ki

Medine-i Isparta mahâllatından Yenice mahallesinde sâkin zât-ı mu'arrefe Fâtıma binti Hasan nâm Hâtûn meclis-i şer'ide hâlen zevc-i dâhili Osman bin Ahmed muvâcehesinde mezbûr Osman beynimizde ma'lûme mehr-i mü'eccel ve mu'accel ile zevc-i dâhilem olub lâkin yine hilâf-ı şer'-i şerîf-i tagrîr eylediğinden ma'ada nafaka ve kisvemi rü'yet ve hukûk-ı zevciyyete ri'ayet itmamekle müceb-i şer'iyyesini talep iderüm deyu iştikâ ve edâ eylediğimde olduğu cevabında benim ber-vech-i muharrer müdde'âma inkâr itmekle fî mâ ba'ad hilâf-ı şer'-i şerîf-i tagrîr itmeyeceğine nafaka ve kisvemi rü'yete müte'ahhid ve bu vech ile Isparta ahâlisinden Kunduracı Ahmed kefil olmağla ol-vech ile beynimiz tahlîf ve ıslâh olunmuşdur deyu tarafeynin ikrâr ve tasdiklerini mübeyyin medine-yi mezbûr mahkemesinden işbu mürâsele-yi şer'iyeye mezbûr Osman yedine i'tâ olundu

Fî 17 Safer sene 1283

IŞS-191-Sayfa 52

Belge 1

Der devlet mekine arz-ı dâ-î kemîneleridir ki nezâret-i evkâf-ı hümâyûn-ı mülükâneye mülhak evkâfdan medine-i Isparta nevâhisinden Gönân kazasında vâki' çiftlikhâne Sultan Selim Hâna ihyâ kardeşi Şerîfe Hâtûn ve kızının iki çiftlik arsa mutasarrıflığı ile kazâ-yı mezbûrun vazîfe-yi mu'ayyene ile tevîd cihetine bâ-berât-ı şerîf-i âlîşân mutasarrıf olan Ali bin Hüseyin halifenin bundan akdem vefât ve nev' ile yeri hâl ve hizmet-i lâzimesi mu'tala'a kalmağla yerine müteveffâ-yı mezbûrun mahlûlünden sulbî sahîh-i kebîr oğlu olub kaza-yı mezbûr mahâllatından Kasab mahallesinde yigirmi yedinci hânesinin on üçüncü numerosunda yigirmi yedi yaşında mukayyed işbu bâisü'l-arz Süleyman dâîleri ciheteyn-i mezkûreteyne mehal ve mütehakkık bulunduğu mevsûkü'l-kelâm kimesneler ihbârlarıyla mütehakkık olmağla ciheteyn-i mezkûreteyni babası müteveffâ-yı mezbûrun mahlûsundan şurût-ı mukarrere-

yi nizâmiyesine tatbîkân mezbûr Süleymân dâîleri üzerine tevcîh ve yedine müceddedân bir kıt'a berât-ı şerîf-i âlîşân sarf ve ihsân buyurulmak ricâsına bi'l-iltimâs pâye-i serîr-i âlâya arz ve i'lâm olundu bâkiyü'l-emr ve fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir

Fî 17 Safer sene 1283

Belge 2

Müteveffâ Emine kadının terekesinden vâsisi bulunan İbrâhim ağa üzerinde bi'l-müzâyede takrîr iden makbûzunu ber-vech-i âti zikr olunur

	<i>Guruş</i>	<i>Para</i>
<i>Kazgan 1 adet 92 kıyye 24 kıymet</i>	228	
<i>Kebîr tencere 1 adet 5 kıyye 110 guruş 26 kıymet</i>	136	20
<i>Def'a tencere 1 adet 1 kıyye 110 guruş 17 kıymet</i>	21	10
<i>Sagîr hemam tası 1 adet</i>	10	
	395	30
<i>Hemam takımı 1 adet boğça 2 adet parça 3 adet</i>	40	
<i>Yasdık yüzü 1 adet</i>	5	
<i>Sagîr çekmece 1 adet</i>	10	
<i>Balta bıçak 1 adet</i>	14	20
<i>Sim kuşak ma' külade 108 dirhem 35 para 3 kıymet</i>	418	20
	883	30
<i>Sevânî Köhne lebade 1 adet</i>	110	
<i>Şilte 1 adet yorgan 1 adet</i>	101	
<i>Sablu sandık 1 adet</i>	110	
<i>Kahve takımı 1 adet</i>	26	
<i>Kutu ve çapak 1 adet</i>	8	
	1232	30
<i>Mahmûdiye 1 adet</i>	50	
<i>Şa'ir sandığı 1 adet</i>	40	
<i>Bakrac 1 adet</i>	40	
<i>Karavana 1 adet</i>	30	
<i>Havân ma' el 1 adet</i>	30	
<i>Taba 1 adet</i>	18	
	1440	30
<i>Mahalle-i mezkûrda vâki' menzil on altı sehmden üç sehm hisse-yi şayi'ası</i>	843	30
<i>Mahalle-i mezkûrda vâki' harîmden kezalik hisse-yi şayi'ası</i>	112	
<i>Müteveffânın damadı Mustafada alacağı olub kabz olunan</i>	377	15
<i>Merkûm İbrâhim ağanın mahdûmu Mehmed Aliden havâle olunan</i>	13	10
<i>Adide oğluna Aliden havâle olunan</i>	31	
	2818	5
<i>Muhzır Hâfız ma' rifetiyle teslim olunan</i>	153	10
	2971	15
<i>Zîrde muharrer hissesine takas ve mahsûb</i>	2971	15
<i>Ber-mûceb-i defter-i kassâm hissesi</i>	2996	15

Belge 3

Medine-i Isparta mahâllatından Hisar efendi mahallesinde sâkin ve zât-ı zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmi-yi müslimîn ta'rîfleriyle mu'arrefe olan Havvâ binti Yenar Mehmed nâm Hâtûn meclis-i şer'-i şerîf-i enverde zevc-i mehali' işbu bâisü'l-vesîka Cafer oğlu Ali bin Süleymân mahzârında bedâhетен bi-tav'îha ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb mezbûr Ali zevc-i dâhilem olub lâkin beynimizde hüsn ü zindegânemiz olmamağla zimmetinde mütekarrir ve ma'kûd-ı âlîye olan yüz altmış altı gurus mehr-i mü'eccel hakkım ile nafaka-yı iddet-i mu'ayyene-yi ma'lûmem ve mü'ennes-i süknâm için bi'n-nizâmı ta'yîn olunan yetmiş dört gurusun cem'ân iki yüz kırk gurusunu bana def' ve teslîm ben dahi yedinden tamamen ve kâmilen ahz deyne'l-kabz ve mezbûr Alinin ferrâşından hâsıl-ı mezbûrundan tahminen beş yaşında sulbî oğlum İbrâhimi terk itmek ve şâyed sagîr-i mezbûr bana gelür ise sagîr-i mezbûr İbrâhimi yedi yaşını tekml edinmeye değın kendi malımdan infâk ve iksâ eylemek eğer müddet-i mezkûr tamamından mukaddem sagîr-i mezbûr vefât ider ise nafaka-yı bakîye-i mutâlebesinden zimmetim ber-vech olmak üzere zevcim mezbûr Ali ile mehâli'-i sahîh-i şer'îyye ile hâl' olduğumda olduğu hâl'-ı mezbûru Ali-i vechi'l-mezkûr kabûl eyledikten sonra hukûk-ı zevciyyete ve bi'l-cümle husûs-ı mezkûr müte'allika-yı âmme-yi da'vâ yedine tarafeynden her birimiz âhirin zimmetini ibrâ-yı âmme-yi sahîh-i şer'îyye ile ibrâ ve ıskât ve yine tarafeynden her birimiz âhirin ibrâsını ber-minvâl-i muharrer kabûl eyledik dedikde gibbe't-tasdîkü's-şer'î mâ vaki' bi't-taleb ketb olundu

Fî 19 Safer sene 1283

Şeyh oğlu Hüseyin

Muhzır Ömer

Ve gayrihim

IŞS-191-Sayfa 53**Belge 1**

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-yi Isparta mahâllatından Çarşı mahallesi mütemekkinlerinden ve teb'a-yı devlet-i âlîyyeden ve Rum milletinden işbu hâmilü'l-i'lâm Basmacı Mınya veled-i Orhem medine-i mezbûr meclisine ma'kûd meclis-i şer'îmizde sâhib-i arsa vekîli hâzır olduğu hâlde Hacı Mestan bin Mehmed muvâcehesinde medine-i mezbûreye muzâf

Karapena nâm mehalde vâki' bir taraftan kendü bağım ve bir taraftan Hacı Minya veled-i Hacı Atnas bağı ve bir taraftan Hasan bin Ahmed bin Abdullâh tarlası ve taraf-ı râbi'i tarîk-i âmm ile mahdûd tahminen üç dönüm mikdarı bir kıt'a tarlaya ve derûnunde neb'-i mâ-lezîz câriye işbu tarih-i i'lâmdan yigirmi iki sene mukaddem mutasarrıf Canbaz Mehmed bin Abdullâh bin Menandan izn-i sâhib-i arz ile bedel-i medfû'â ve ma'lûme tefrîg ve tefvîz idüb yedinci tapusunda bi'l-ahz tarih-i mezkûrdan beri taht-ı tasarrufumda olduğu hâlde zabt ve zirâ'atle mutasarrıf olmakda iken mezbûr Hacı Mestan tarla-yı mahdûd-ı mezkûrun bir buçuk dönümünü fuzûli şa'ir zirâ ile tasarruf murâd itmekle kifâyedle bârây-ı sâhib-i arsa bana red ve teslîme mezbûr Hacı Mestana tenbîh olunmak murâdıdır deyu da'vâ itdükde me'mûrı ve erbâb-ı vukûf-ı ma'rifetiyle arâzi-yi mahdûd-ı mezkûr ba'de'l-keşf ve'l-mu'ayene lede'l-istintâk mezbûr Hacı Mestan dahi cevabında tarla-yı mahdûd-ı mezkûre kendi mülkü olmak üzere şa'ir zirâ'îni ikrâr ma'ada ile inkâr itmekle müdde'î-yi merkûm müdde'âsını her biri mehallerinden lede't-tezkîye âdel ve makbûlü's-şühedâ idügelir ihbâr olunan Hacı Süleymân bin Hacı Osman ve Hacı Çavuş Hüseyin bin Ömer nâm kimesneler şehâdetleriyle bi'l-muvâcehe ber-vech-i şer'iyye mahâl-i münaza'a isbât itmeğin mücibince tarlayı ve mâ-ı mezkûrların müdde'î-yi merkûm tasarrufunda hakk-ı kararı sâbit olmağla bu husûsda mezbûr Hacı Minyanın müdâhelesinin men'ine rây-ı sâhib-i arz ile tenbîh olunduğu tescîl ve bi'l-iltimas huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu bâkiyü'l-emr men lehü'l-emr

Fî 20 Safer sene 1283

Belge 2

Medine-i Isparta nevâhisinden Ağros kazası mahâllatından Sökmân mahallesinde sâkin ve zât-ı zeyl-i vesîkada muharreri'l-esâmi-yi müslimîn ta'rîfleriyle mu'arrefe olan Şerîfe binti Abdullâh efendi nâm Hâtûn meclis-i şer'-i şerîf-i enverde zevc-i muhâli'i işbu bâisü'l-vesîka Ahmed bin Süleymân mahzârında bedâheten bitav'îha ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb mezbûr Ahmed zevc-i dâhilem olub lâkin beynimizde hüsn-i mümâsirinden nâşi ben hâl'-i tâleb mukârrefete râğbe olmamla mezbûrun zimmetinde mütekarrir ve ma'kûd-ı âlîye olan birtakım mehr-i mu'accel-i ma'lûmem ile yine mezbûrun zimmetinde mütekarrir ve ma'kûd-ı âlîye olan kırk beş guruş mehr-i mü'accel hakkımdan ferâg olub nafaka-yı iddet-i mu'ayenem ve mü'ennes-i süknâm dahi üzerime olmak üzere mehâli'-i sahîh-i şer'iyye ile hâl'

olduğumda olduğu ber-vech-i muharrer men‘-i mezkûr-ı Alî vechi‘l-mezkûr kabûl eyledikten sonra hukûk-ı zevciyyete husûs-ı mezkûr müte‘allika-yı ârî ve mütâlebât ve kâffe-yi âyân ve muhâsamâtdan tarafeynden her birimiz âhirin zimmetini ibrâ ve iskât ve yine her birimiz ber-vech-i muharrer âhirin ibrâsını kabûl eyledik dedikde gıbbe‘t-tasdîkü‘ş-şer‘i mâ vâka‘a bi‘t-taleb ketb olundu

Fî 23 Safer sene 1283

Mukayyid-i mahkeme Osman efendi

Zabtiye Ellialtı oğlu İsmail

Muhzır Yûsuf ağa

Ve gayrihim

Belge 3

Ma‘rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta mahâllatından İskender mahallesinde sâkin iken bundan akdem bi-emrillâhi te‘âlâ vefât iden Hacı Mustafa bin Ahmed bin Abdullâhın verâseti zevce-yi menkûha-yı metrûkesi Fâtıma binti Mehmed bin Abdullâh nâm Hâtûn ile validesi Hadîce binti Abdullâh bin Menan ve sulbî kebîr oğulları İbrâhim ve Ali ve Mahmûd ve sagîr oğlu Ömer ve kebîre kızları Züleyhâ ve Fâtıma ve vâsisiyle bin el-huzzârı ba‘de‘ş-şer‘iyye sagîr-i mezbûrun tesviye-i umûruna kıbel-i şer‘iden bâ-hüccet-i şer‘iyye mensûb vâsisi validesi mezbûr Fâtıma Hâtûn ve mezbûr Hadîce Hâtûn ve mezbûrun Ali ve Mahmûd ve Züleyhâ ve Fâtıma ve vâsisi taraflarından zikr-i âtî husûsda vekîl-i şer‘îleri ibn-i mezbûr İbrâhim medine-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer‘îmizde Âbidin bin Salih muvâcehesinde babam ve mevrûsumuz müteveffâ-yı mezbûrun kabli‘l-vefât hayatında ve sıhhatinde malından ve yedinden iştirâ ve kabz ve emvarına harc ile istihlâk eylediği beynlerinde ma‘lûme hifâf mâl şahsından iki bin dokuz yüz yigirmi beş gurusu alacak hakkını mezbûr âyaniden kablü‘l-ahz ve‘l-istîfa fevt olmağla verâsetini benimle müvekkillerim mezbûrun mevrûs ve müntakil olmağla meblağ-ı merkûm iki bin dokuz yüz yigirmi beş gurusu mezbûr âyaniden bi‘l-isâle ve bi‘l-vekâle taleb iderüm deyu da‘vâ itdükde mezbûr Âbidin dahi cevabında kazîye-i minvâl-i muharrer üzere olduğunu techilen tâbi‘ân ikrâr ve i‘tirâf itmeğin mûcibince meblağ-ı merkûm iki bin dokuz yüz yigirmi beş gurusun müdde‘î-yi âsîl ve vâsi-yi mezbûr İbrâhim ağaya edâsıyla mezbûr Âbidene ikrâm olundu tescîl ve bi‘l-iltimâs huzûr-ı âlilerine i‘lâm olundu

Fî 22 Safer sene 1283

Belge 4

Bâ'is-i mürâsele-i şer'iyeye olur ki

Medine-i Isparta mahâllatından Câmi'-i atîk mahallesi ahâlisinden Câlli Mustafa bin Hüseyin meclis-i şer'îde karındaşı Hasan zimmetinde cihet-i kabz-ı şer'îden altı yüz yigirmi beş guruş alacak hakkım olmağla hâlen taleb iderüm deyu da'vâ itdükde mezbûr Hasan dahi cevabında kaziye-i minvâl-i muharrer üzere olduğunu techilen tâbi'ân ikrâr ve i'tirâf itmeğın mûcibince meblağ-ı merkûm altı yüz yigirmi guruşun müdde'â-yı mezbûr Mustafa edâsıyla mezbûr ilzâm olunduğunu mübeyyin medine-i mezbûr mahkemesinde işbu mürâsele-yi şer'iyeye i'tâ olundu

Fî 22 Safer sene 1283

IŞS-191-Sayfa 54**Belge 1**

Der devlet mekine ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki nezâret-i evkâf-ı hümâyûn-ı mülükâneye mülhak evkâfdan medine-i Isparta sancağına muzâf Karaağaç kazâsına tâbi' Canver nâm karyede vâki' Câmi'-i şerîf vakfından olmak üzere vazîfe-i mu'ayyene ile hitâbet cihetine bâ-berât-ı şerîf-i âlîşân mutasarrıf olan Mehmed bin Ahmed halîfe Ebûbekir bundan akdem vefât idüb cihet-i merkûme mahlûl ve yeri hâl ve hizmet-i lâzimesi muattal kalmış ve müteveffâ-yı mezbûrun sulbî sagîr kebîr oğulları Mehmed ve İbrâhim nâm kimesneler mevcûd ise de bu makûl hitâbet ciheti mutasarrıflarından vefât itdükde olan nâ-ehl ve erbâb oldukları hâlde ehl ve erbâbından aher bir kimesneye müstakilen tevcîhi bâ-irâde-i senîyye mukarrer ve müennes nizâmı iktizâmından idüğü müsbat olmağla müteveffâ-yı mezbûrun oğulları mezbûrân Mehmed ve İbrâhim medine-i mezbûr meclisine ma'kûd huzûr-ı şer'iyeye ile akûde hâlen evkâf müdiri Selim efendi hâzır olduğı hâlde her biri cihet-i merkûme nâ-ehl olduklarını tav'îha ifâde ve takrîr ve cihet-i mezkûr talebinden kifâyed itmeleriyle binâen aleyh işbu bâisü'l-arz Abdullâh efendi ibn-i Hacı Hasan dâileri meclis-i ma'kûd-ı mezkûrda lede'l-îmtihân tabibü'l-hâne mecved-i dâhil karân ve her vech ile hitâbete lâyıq ve mütehakkık olduğı zâhir ve nümâyân ve mezbûr dâileri salifü'z-zikr Karaağaç kazası mahâllatından ulvî nâm ve Bekir kal'asının elli dördüncü hânesinin ikinci nühâsında otuz bir yaşında makber ve insân-ı askeriyeyi tecâvüz itmiş idüğü müsbat olmağla bu surette ber-mûceb-

i nizâm mirî-yi cihet-i merkûme müteveffâ-yı mezbûrun mahlûlünden vazîfe-yi mersûmesiyle mezbûr Abdullâh efendi dâîlerine müstakilen tevcîh ve yedine müceddeden bir kıt'a berât-ı şerîf-i âlîşân sarf ve ihsân buyurulmak ricasına bi'l-iltimas pâye-i serîr-i saltanat-ı âlâya arz ve i'lâm olundu bâki-yi emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir

Fî 23 (çıkmamış)

Belge 2

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Husûsâtü'l-beyânın meclisinde lede'l-keşf ve'l-mu'ayene habsiçün bi'l-iltimâs bu fakîr medine-i Isparta meclis-i â'zâsı mütemeyyizâtından ref'etlü Hacı Ahmed ağa ve Heybezâde Mahmûd ağa ile medine-i mezbûr mahâllatından Temel mahallesi mütemekkinlerinden ve teb'â-yı devlet-i âlîyyeden ve Rum milletinden işbu hâmilü'l-i'lâm Bendos veled-i Hacı Ligorinin zikrî cânî menzile varılıb Dülgerbaşı Salih Usta ve Mehmed Usta vesa'ir cerîdede mazbûtü'l-esâmi-yi İslâm ve hristiyan ve huzûrlarında akd-ı meclis-i şer'î âlî itdükde millet-i merkûmeden Çarmulasıkı Helvacı Herlboz veled-i Ligori muvâcehesinde işbu derûnunde akd-ı meclis-i şer'î olunub mu'ayene ve müşâhede ve hudûdu dahi ta'yîn ve irâen olunan bir bâb mülk-i menzilde garb cânibinde olan ve merkûm Herlbozun menzilin şark cânibini bulunan duvarda cüz'î ve galerim olduğu hâlde müstakilen mülküm olub ve duvar-ı mezkûr muttasıl ba'zân menzil-i avlunun bu bârây-ı cânibini ve ba'zân garb cânibini olan duvar-ı merkûm Herlboz ile beynimizde setre olmak üzere müşterek avlu duvarımızdanda kıbel-i cânibinden beş karış mikdarını fuzûli müstakilen mülkü olmak üzere zabt murâd itmekle kifâyedle yine müştereken ibkâya tenbîh olunmak murâdımdır deyu da'vâ itdükde merkûm Herlboz dahi cevabında kaziye-i minvâl-i muharrer üzere olduğunu techilen tâbi'ân ikrâr ve i'tirâf ve hakikat-ı hâl-i minvâl-i meşrûh üzere olduğu ba'de amâni'l-hizâr-ı meclis dahi âlî-yi tarîkü's-şühedâ ihyâ itmeleriyle mûcibince zikr olunan kıbel-i cânibinde bulunan müşterek duvardan vaz'-ı yed eylediği beş karış mikdarı duvarı beynlerinde savbân müştereken ifâsıyla merkûm Herlboz ilzâm olduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu

Fî 19 Safer sene 1283

Belge 3

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta nevâhisinden Ağlasun kazâsına tâbi‘ Mehak karyesinde sâkin zât-ı mu‘arrefe Emine binti Hasan nâm Hâtûn medine-i mezbûr meclisine ma‘kûd meclis-i şer‘îmizde karye-i mezkûr ahâlisinden işbu bâisü’l-i‘lâm Halil ve Bekir Çavuş ibn-i Mehmed ve Hüseyin bin Osman nâm kimesneler muvâcehelerinde mezbûrundan her biri tarih-i i‘lâm senesi geçen muharremü’l-haramının on üçüncü Salı gecesi karye-i mezkûr civarında Divanköy denmekle ma‘rûf mahâlde vâki‘ Hemamzâdeden yine alub seni Bekir Çavuşa nikâh ideceğiz deyu kaldırımılarıyla anın müceb-i şer‘iyyesini mezbûrundan her birinden ve yedimden ve malımdan beheri yigirmi beşer guruşluk on aded yigirmilik mahmûdiye altunu ancak mezbûr Halil fuzûli ahz u kabz itmekle zikr olunan on aded altun mezbûr Halilden hâlen taleb iderüm deyu da‘vâ itdükde lede’l-istintâk mezbûrun Halil ve Bekir Çavuş ve Hüseyinden her biri husûs-ı mezkûru altun müdde‘âsını külliye inkâr itmeleriyle müdde‘î-yi mezbûr ber-vech-i meşrûh müdde‘âsını ikâme-i beyyineden izhârımız idüb istihlâf eylediğinden mezbûrun Halil ve Bekir Çavuş ve Hüseyinden her biri bi’l-muvâcehe bir nehc-i şer‘iyye tahlîf olunmağın mûcibince müdde‘î-yi mezbûr Emine Hâtûn ber-vech-i muharrer da‘vâ-yı mezkûresiyle mezbûrdan Halil ve Bekir Çavuş ve Hüseyinden her birine bilâ yine ma‘arıza men‘ olunduğu tescîl ve bi’l-iltimas huzûr-ı âlîlerine i‘lâm olundu bâkiyü’l-emr

Fî 23 Safer sene 1283

IŞS-191-Sayfa 55

Belge 1

Ma‘rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta mahâllatından Kemer mahallesinde mütemekkin ve teb‘â-yı devlet-i âlîyyeden ve Rum milleti mu‘teberâtından ve tüccârdan işbu hâmilü’l-i‘lâm Hacı Herlboz veled-i Luka medine-i mezbûr meclisine ma‘kûd meclis-i şer‘îmizde millet-i merkûmeden Çaka oğlu Nikola veled-i Lazros muvâcehesinde benim merkûm Nikola zimmetinde cihet-i sulhdan altmış bin guruş alacak hakkım olub meblağ-ı merkûmun kırk bin kırk yedi buçuk gurusunu bundan akdem merkûm Nikolanın ma‘lûmi’l-esâmi-yi kesân zimmetlerinde alacak hukûkundan bana deyn-i mukâbelesinde bi’l-muvâcehe havâle ve tarafeynden her birimiz havâle-yi mezkûru ba‘de’l-kabûl bâki zimmetinde cihet-i mezkûrdan on sekiz bin dokuz yüz elli iki buçuk guruş alacak hakkım kalmağla meblağ-ı merkûmu merkûm Nikoladan hâlâ taleb iderüm deyu da‘vâ itdükde lede’l-istintâk merkûm Nikola dahi cevabında cihet-i mezkûrdan

altmış bin guruş deyni olduğunu ve meblağ-ı mezkûrdan havâle vech ile kırk altı bin elli üç guruşunu edâ ve îfâ eylediğini ve bâki zimmetinde ancak on üç bin dokuz yüz kırk yedi buçuk guruş deyni kaldığını def'le mukâbele eylediğinde merkûm Hacı Herlboz dahi kırk altı bin elli üç guruş havâle vech ile teslîmâtından vekîl bulunan gâ'ib-i ânü'l meclis Buvakim veled-i Sade veled-i Yani beş bin beş buçuk guruş zikr sancağına muzâf Beladi kazasından havâle eylediği meblağa mükerrerân ve sehvân iki kıt'a ilmûhaber i'tâ itmekle ol-vech ile ancak makbûzum kırk bir bin kırk yedi buçuk guruşdan deyu merkûm Nikolanın mükerrer-i ilmûhaber kabzını inkârına mukârren def'-i âliyyü'l-def' eylediğinde müdde'î-yi merkûm Herlboz ber-vech-i muharrer def'-i âliyyü'l-def' müdde'âsıyla ba'de'l-havâle merkûm Hacı Herlboza edâsıyla merkûm Nikola ilzâm olunduğu tescîl ve bi'l-iltimas huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu bâkiyü'l-emr men lehü'l-emr

Fî 24 Safer sene 1283

Belge 2

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta mahâllatından Çavuş mahallesinde mütemekkin ve teb'â-yı devlet-i âliyyeden ve Rum milleti tüccâr-ı mu'teberâtından işbu hâmilü'l-i'lâm Hoca Niyako veled-i İstavri medine-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'îmizde millet-i merkûmeden Beyram oğlu Kimyon veled-i Hacı Yorgi muvâcehesinde merkûm Kimyon zimmetinde cihet-i karz-ı şer'iden üç bin altı yüz guruş alacak hakkım olmağla meblağ-ı mezbûru merkûm Kimyondan taleb iderüm deyu da'vâ itdükde merkûm Kimyon dahi cevabında kaziye-i minvâlde muharrer üzere olduğunu techilen ve tâbi'ân ikrâr ve i'tirâf itmeğın mücibince meblağ-ı merkûm üç bin altı yüz guruşın müdde'î-yi merkûm Hoca Niyakoya edâsıyla merkûm Kimyon ilzâm olunduğu tescîl ve bi'l-iltimas huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu

Fî 21 Safer sene 1283

Belge 3

Bâ'is-i mürâsele-i şer'iyeye olur ki

Medine-i Isparta mahâllatından İskender mahallesinde sâkin Dülger oğlu Hüseyin bin Osman nâm meclis-i şer'îde teb'âdan kunduracı Dimitri veled-i Yorgi muvâcehesinde merkûm Dimitri zimmetinde şahsından dört yüz elli sekiz buçuk guruş hâlen taleb iderüm deyu da'vâ olduğu cevabında kaziye-i minvâl-i karar üzere olduğunu

techilen ve tâbi'ân ikrâr ve i'tirâf itmeğın mûcibince meblağ-ı merkûm dört yüz elli sekiz buçuk guruşun müdde'î-yi merkûm Hüseyin edâsıyla mezbûr Dimitri ilzâm olduğunu medine-i mezbûr mahkemesinden işbu mürâsele-i şer'iyeye merkûm Hüseyine i'tâ olundu

Fî 5 Zi'l-hicce sene 1283

Belge 4

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta nevâhisinden Gönân hamîd kazası mahâllatından Hamâm mahallesinde sâkin Mehmed bin Ali nâm âkıl ve bâliğ medine-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'îmizde validesi ma'rifetü'z-zât Habîbe binti Abdullâh nâm Hâtûn hâzır olduğu hâlde medine-i mezbûr mütemekkinlerinden ve teb'â-yı devlet-i âliyyeden ve Rum milletinden ve Cerrâh tâ'ifesinden işbu hâmilü'l-i'lâm Yordan veled-i Mihâ'il muvâcehesinde benim mesânemde bir müddetden berü hikmetüllâh-ı te'âlâ taş zuhûr idüb günbegün ıztırâb müştedd olmağla mehl-i mezkûru şu taş-ı mezkûru ahzâb idüb hasbe'l-mu'tâd bana ilâç ve timar itmek üzere cerrâh-ı merkûmu ecrin-i ma'lûme ile îsticâr eylediğimde olduğu ber-vech-i muharrer kabûl ve ta'ahhüd itdükden sonra eğer taş ihrâc itmek üzere hasbe'l-mu'tâd benim ber-vech-i muharrer meşânemi şev ile bana ideceği ilâç ve timardan nâşi ben bi-emrillâhi te'âlâ vefât ider isem remm ve deyne müte'allika merkûm Yordan ile asla ve kat'a nizâ' ve husûmetim yokdur da'vâ dahi olunsun dedikde validesi hâzır-ı mezbûrenin tasdîkiyle cerrâh-ı merkûm Yordan dahi mezbûr Mehmed ile validesi hâzır-ı mezbûr Habibeden her birinin ber-vech-i muharrer sâdır olan bi'l-cümle kelimât-ı meşrûhasını vicâhân tahkîk ve şifâhân tasdîk eylediği tescîl ve bi'l-iltimas huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu

Fî 27 Safer sene 1283

IŞS-191-Sayfa 56

Belge 1

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta ahâlisinden ve Durmuş oğlu Mustafa bin Mehmed medine-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'îmizde medine-i mezbûr nevâhisinden Ağlasun kazâsına tâbi' Kulönü karyesi ahâlisinden işbu bâisü'l-i'lâm Salih oğlu İbrâhim bin Mehmed muvâcehesinde ben mezbûr İbrâhim ile bundan akdem şirket-i mukârebe ile şerîkü'l-hamle işbu tarih-i i'lâmdan bir sene mukaddem fesh-i şirket itmiş ise de şirket-i

mezkûrumuzun muhâsebesini işbu meclis-i şer'îde rü'yet iderek zimmetinde olan bin yüz guruş re's malımdan hakkım olmağla hâlen taleb iderüm deyu da'vâ itdükde mezbûr İbrâhim dahi cevabında müdde'î-yi mezbûr Mustafa ile şerîk olduğunu ve işbu tarih-i i'lâmdan bir sene mukaddem fesh-i şirketle şirket-i mezkûrumuzun muhâsebesini sehvi-gallatından ârî ve yeri olarak yegân yegân bi'l-ru'ya benim müdde'î-yi mezbûr Mustafa zimmetinde ba'de külli'l-hesâb bin seksan üç guruş alacak hakkım tebyîn idüb meblağ-ı merkûm bana deyn-i sahîh-i olduğunu mübeyyîn yedime bir kıt'a deyn sehmini i'tâ itmekle ben ber-vech-i muharrer alacağım olan meblağ-ı merkûm bin yüz seksan üç guruşu işbu tarih-i i'lâmdan altı ay mukaddem medine-i mezbûr sâbitü's-şer'î'l-şerîf olan müderris-i kirâmdan mekremetlü Abdurrâhman efendi huzûrunda mezbûr Mustafadan da'vâ eylediğimde mezbûr Mustafa benim ber-vech-i meşrûh müdde'âmı inkâr itmekle ben müdde'âmı şuhûd-ı âdil ile efendi-i mûmâ-ileyh huzûrunda mezbûr Mustafa muvâcehesinde isbât itmemle ba'de'l-hükm meblağ-ı merkûm bin yüz seksan üç guruşu bana edâyaya mezbûr Mustafaya tenbîh-i şer'îyye olunmuşdu deyu müdde'î-yi mezbûr Mustafanın inkârına mukârine eylediği def'-i meşrûhunu her biri mehallerinden lede't-tezkîye adel makbûlü's-şehâde idügelir ihbâr olunan Hacı Hâfız Ahmed bin Hacı Mehmed ve Hacı Mehmed bin Abdullâh nâm kimesneler şehâdetleriyle bi'l-muvâcehe ber-vech-i şer'îyye isbât itmeğın mûcibince müdde'î-yi mezbûr Mustafa ber-vech-i muharrer da'vâ-yı mezkûresiyle mezbûr İbrâhime bu vech-i şer'îyye ma'arızdan men' olunduğu tescîl ve bi'l-iltimas huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu

Fî 27 Safer sene 1283

Belge 2

Vilâyet-i Anadolu'da medine-i Isparta mahâllatından Hisar efendi mahallesi eşrâfından işbu bâisü'l-vesîka Ahmed efendi ibn-i İsmail ağa meclis-i şer'-i şerîf-i enverde takrîr-i kelâm tabîr-i âni'l-merâm idüb benim Bursada Mecnun dede mahallesinde vâki' bir taraftan İsmail ve Sıdkı ibn-i Salih bin İsmail Hân ve bir taraftan Hacı Kerîmzâde Hacı Mehmed ağa menzili ve tarafeyni tarîk-i âmm ile mahdûd fevkânî dört oda ve tahtâni bir oda ve yarım dönüm mikdarı eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmireye hâvî bağçeye müstemil menzilde arsası senevi guruş vakfına mukâta'a bu vakfa ve aşere-i mülk bir bâb menzil ve üç sehm Ağyar ile bir sehmi benim ve diğeri bir sehmi karındaşım Hacı Mehmed ağanın ve diğeri bir sehmi diğeri karındaşım müteveffâ

Salih ağa evlâdları İsmail ve Sıdkı Hâtmlerin olmağla ben ber-vech-i muharrer menzile mahdûd mezkûrda da mevcûde bir sehm hisse-yi şayi'âmı meclisinde âhere şahs ve bedel misliyle bâ-izn-i mütevellî ve şerikân bey' ve ferâğa ve bedel ve şahsını ahz u kabz ve makbûzını bana îsâl ve îrsâl ve teslîme ve husûs-ı mezkûr müteveffâ olduğu emvarın külliyesine tarafımdan vekâlen âmme-yi müte'allika-yı sahîh-i şer'iyye ile mârû'z-zikr Bursa'da mütemekkin ve mutavattın Kayseriyeli tüccâr-ı hayrîyeden Hüseyin ağa ibn-i Abdullâh bin Âdilmenân tarafından kabûlüne mevkûf vekîl ve kâ'ib-i menâb-ı nasb ve ta'yîn eyledim dedikde mâ vâka'a bi't-taleb ketb olundu

Fî 27 Safer sene 1283

Mühtedi İsmail ağa

Ve Hacı Hüseyin ağa

Mustafa kalfa

Berber Hasan

Ve gayrihim

Belge 3

Der-i devlet-mekine arz-ı dâ-î kemîneleridir ki nezâret-i evkâf-ı hümâyûn-ı mülûkâneye mülhak evkâfdan medine-i Isparta mahâllatından Çelebiler mahallesinde sâkin Kaba mescidi dimekle mu'arref mescid-i şerîfde vazîfe-i mu'ayene ile imâmet ve yine mahalle-i mezkûr da vâki' Kaba mekteb şerîfde bu üç akçe vazîfe ile ma'lûm sebâben mescid-i şerîfin ber-vech-i hasbî tevliyeti ve yine mahalle-i mezkûrda vâki' Dede çeşmesi ile mekteb-i şerîf-i mezbûrun yevmî üç akçe vazîfe ile tevcîh-i cihetlerine bâ-berât-ı şerîf-i âlişân mutasarrıf olan Süleymân Halife ibn-i Mehmed bundan akdem vefât idüb yeri hâl ve hizmet-i lâzimesi muattal kalmağla yerine müteveffâ-yı mezbûrun sulbî sahîh-i kebîr oğulları olub mahalle-i mezkûrenin üçüncü hânesinin üçüncü numerosunda otuz yedi yaşında mukayyed Hâfız Veledîn efendi ve dördüncü numerosunda otuz üç yaşında mukayyed Mehmed ve beşinci numerosunda yigirmi yedi yaşında mukayyed Hâfız Osman dâîlerinden mezbûr Mehmed asâkir-i hazret-i şâhânedan Bağdad ordu-yı hümâyûnda mülâzım-ı evvel olub ve cihât-ı mezkûrda nâ-ehl ve erbâb bulunduğu cihetle mezbûrân Hâfız Veledîn efendi ve Hâfız Osman dâîleri medine-i mezbûr meclisine ma'kûd huzûr-ı şer'î me'ali akvada hâlen medine-i mezbûr evkâf-ı müdürî Selim efendi hâzır olduğu hâlde lede'l-ı imtihan-ı cihât-ı mezkûrâta ehlen istihkâkları zâhir ve bâriz ve her biri âsitâne-i askeriyeye evkâf-ı mezbûrenin seksan iki

senesi nihâyetine kadar muhâsbesi dahi me'mûrı mu'arrefetle rü'yet ve kisveye olunmağın cihât-ı mezkûru vazîfe-yi meşrû vechiyle babaları müteveffâ-yı mezbûrun mahlûllünden şurût-ı mukarrer nizâmiyesine kat'iiyen oğulları işbu bâisü'l-arz-ı mezbûrân Hâfız Veledîn efendi ve Hâfız Osman dâîleri ûhdelerine sâvbân ve müştereken bu vazîyetlerine bir kıt'a berât-ı şerîf-i âlîşân sıdka ve ihsân buyurulmak ricâsına bi'l-iltimas pâye-i serîr-i saltanat-ı âlâya arz ve i'lâm olundu

Fî 23 Safer sene 1283

IŞS-191-Sayfa 57

Belge 1

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta nevâhisinden Ulûborlu kazası mahâllatından Hevâcenî mahallesinde sâkin Abdurrâhman efendi ibn-i Mustafa ağa medine-i mezbûr meclisinde ma'kûd meclis-i şer'îmizde sâhib-i arsa vekîli hâzır olduğu hâlde kaza-ı mezbûr mahâllatından Kabâl mahallesi ahâlisinden işbu bâisü'l-i'lâm Mehmed ağa ibn-i Hâfız İshak muvâcehesinde mezbûr Mehmed ağanın yedinde olup işbu meclis-i ma'kûd-ı mezkûrda mu'âyene olup kaza-yı mezbûr nâ'ibi mürüvvetlü İbrâhim Edhem efendinin imzâ ve himmetini hâvîye bir kıt'a i'lâm-ı şer'îyye nâtik olduğu üzere salifü'z-zikr Ulûborlu kazâsına muzâf Abdülcebâr Çiftliği denmekle ma'rûf mahâlde olup on üç kıt'a yüz dokuz dönüm tarlaların mahal ve hudûdu meçhûlüm olduğu hâlde babam validemden müntakil olduğunu ben bundan akdem mezbûr Mehmed ağa fuzûli zabt ve tasarrûf ider deyu nâ'ib-i mümâ-ileyhimin akd eylediği mahâl-i nizâ'da sâhib-i arsa vekîli hâzır olduğu hâlde da'vâ ve zikr olunan on üç kıt'a tarlaların mehlini ve hudûdunu ta'yîn ve ta'dîd idemediğinden ol-vech ile ben ber-vech-i muharrer da'vâ-yı mezkûrumdan bu vech-i şer'îyye ma'ârızında men' olunmuş isemde mücerred tarlaları mezkûrlar babam ve validemden müntakil olmağla tarla-yı mezkûrlardan mezbûr Mehmed ağanın kifâyedine haber ve ta'yîn olunsun deyu müdde'î-yi mezbûr Abdurrâhman efendi ber-vech-i muharrer tarla-yı mezkûrların mehalini ve hudûdunu ta'yîn idemediğini ve bu vech ile mehl-i nizâ'da bu vech-i şer'îyye ma'ârızında men' olduğu mukırr ve mu'terif iken takrîr-i meşrûhu üzere tasaddi eylediği da'vâsı şer'ân ve nizâmân-nezâte şâyân olmadığı kendüne tefhîm ve mûcibince da'vâ-yı mezkûresiyle mezbûr Mehmed ağaya bu vech-i şer'îyye ma'ârıza men' olduğu tescîl ve bi'l-iltimas huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu

Fî 25 Safer sene 1283

Belge 2

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta mahâllatından Çavuş mahallesinde mütemekkin ve teb'â-yı devlet-i âlîyyeden ve Rum milletinden işbu hâmilü'l-i'lâm Adıgüzel veled-i Seyradi medine-i mezbûr meclisine ma'kûd meclis-i şer'îmizde millet-i merkûmeden İlyas oğlu Bandele veled-i İstefan muvâcehesinde merkûm Bandelinin her biri gâibet-ü ani'l-meclis İzmirli Nikolaya altı yüz elli guruş ve Kahraman oğlu Hacı Herlboza beş yüz guruş ve mehâ'il muhtârı Ömer kethüdâya üç yüz seksan guruşuna cem'ân bin beş yüz otuz guruş deyni olub bi-şartü'l-rücû'a emriyle mezbûrundan her birine edâ itmemele meblağ-ı merkûm ile yedimden ve malımdan iktirâz ve kabz eylediği iki kere de yedi yüz on guruş ve yine malımdan ve yedimden iktirâz ve kabz eylediği sekiz guruş bir def' ve elli beş guruş bir def'a ve kırk iki buçuk guruş bir def'a ve teb'âları Aleks yediyle esbü'l-behâsından emriyle yüz elli guruş deyn kirâsı için yüz elli guruş penbe ve mesârifi için yüz otuz iki guruş ve yine kendüsüne nakden iki yüz guruş ve Gökçeli çiftliğine kendilerinden kendi adamları Mehmed efendiye kırk guruş ve Âbdi yediyle on guruş ve bâliğ şahsından kırk beş guruş ve merkûm Aleks yediyle âded-i ağnâm ta'dâd yine iki yüz guruşuna cem'ân üç bin iki yüz yetmiş iki buçuk guruş ile kendü malımdan ve karındaşım işbu hâzır bi'l-cümle Dimitri yedinden ahz u kabz eylediği afyon şahsından bin dört yüz yigirmi guruş ve Afşâr kazası ahâlisinden eshâmları beynimizde ma'lûme beş nefer sipâhilerin hamîdü'l-mal sandığında üç bin guruş alacaklarını merkûm Bandeli kabz ve ol-vech ile meblağ-ı merkûmu merkûmuna edâya bana emr ben dahi emirleri vech ile merkûmuna edâ ve îfâ itmemele cihet-i mezkûrdan üç bin guruş ve yine teb'âları merkûm Aleks yediyle bir def'a beş yüz guruş ve bir def'a iki yüz yigirmi guruş ve çapan balığı şahsından iki yüz kırk beş guruş ve yine Kahraman oğlu merkûm Hacı Herlboza havâle vech ile verdiğim dört yüz yigirmi guruş ve Basri oğlu Hacı Hüseyinden havâle vech ile kabzlara üç yüz guruş cem'ân altı bin beş yüz guruş alacağımızdan şerîki karındaş İlyas bâ-müfredât-ı ma'lûme deynim olan üç bin yedi yüz on guruş ferd-i nihâde olundukda cihet-i mezkûrdan bâki iki bin üç yüz doksan beş guruşuna cem'ân beş bin altı yüz altmış yedi buçuk guruş ile yine emriyle iştirâ idüb teslîm eylediğim çiçek balığı şahsından üç yüz yetmiş beş guruş fî mâ ba'ad malımdan Şerâfeddin oğlu Hacı Liferi yediyle teslîm eylediğim afyon

şahsından bâki bin yedi yüz yetmiş dört gurusuna cem'ân yedi bin sekiz yüz on altı buçuk gurusu ile yine benim malımdan Afşâr kazasına müdürü gâibet-ü ani'l-meclis Abdülkerîm efendi ibn-i Abdullâhın merkûm Aleksî yedine teslim eylediği üç yüz gurusu ve yine merkûm Bandelinin kezalik emriyle beherini yigirmi üçer gurusu bi'l-iştirâ emri ile cevabını Hüseyine teslim eylediğim kırk üç adet koyun şahsından cem'ân dokuz yüz seksan dokuz gurusu ve dâhil-i bevt olub koyuna meclis komisyonunda senin için emrinle gâibet-ü ani'l-meclis sâbık Hamîd sancağı tahrîrân Baş kâtibi Enver efendiye i'tâ eyledik deyu bundan fuzûli bâ-ahz u kabz eyledikleri yedi yüz gurusu ve yine benim için sana nakden edâ eyledik deyu dâhil... olub fuzûli almış oldukları bin iki yüz gurusuna min haysü'l-mecmû'â on bir beş buçuk gurusu merkûm Bandeli zimmetinde alacak hakkım olduğu işbu meclis-i ma'kûd-ı mezkûr her birimizin ibrâz ve irâsa eylediğimiz müfredât defteri mûcibince muhâsebelerimiz sehv galatından ârî ve biri olarak yegân yegân meclis-i ma'kûd-ı mezkûr ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'ile rü'yet olundukda ba'de külli'l-hesâb meblağ-ı merkûm on bir beş buçuk gurusu tebeyyün itmekle ol-vech ile cihât-ı mezkûrdan merkûm Bandeliden hâlen taleb iderüm deyu da'vâ itdükde lede'l-istintâk merkûm Bandeli dahi cevabında vech-i meşrûh üzere müdür-i gâ'ib-i mezbûr Abdülkerîm efendi yediyle teb'âları merkûm Aleksîye nakden verilen üç yüz gurusu ile afyon şahsını inkâr müdde'âya ber-mûceb-i muhâsebe mezkûr ikrâr lakin meblağ-ı mecmû'â mezkûrdan salifü'z-zikr yedi yüz gurusu gâ'ib-i mûmâ-ileyh Enver efendiye müdde'î-yi merkûmun bî-şartü'l-rücû' emriyle ve bin iki yüz gurusu kendüsüne nakden teslim itmemle ol-vech ile ancak cihât-ı mezbûrdan zimmetimde müdde'î-yi merkûm Adıgüzele yedi bin sekiz yüz on altı buçuk gurusu deynim kalmışdır deyu müdde'î-yi merkûm Adıgüzelin zikr olunan gâib-i mûmâ-ileyh Enver efendiye verilen yedi yüz gurusu ve kendüsünde bin iki yüz gurusu nakden kabzını inkârına mebnî def'le mukâbele eylediğinde dâfi'-yi merkûm Bandeli ber-vech-i muharrer eylediği def'ini ikâme-i beyyineden izhârımız idüb taleb-i tahlîf dahi olmamağla mebâliğin-i mezkûreyin bin dokuz yüz gurusu bi'l-ebniye müdde'î-yi merkûm Adıgüzele edâya mârû'z-zikr müdür-i gâ'ib-i mûmâ-ileyh yediyle teb'âlarına ve emirleriyle bi'l-iştirâ cevablarıyla Hüseyine teslim eylediği üç yüz gurusu ile kırk üç adet koyun şahsından dokuz yüz seksan dokuz gurusu müdde'î-yi merkûm Adıgüzelin teslim eylediği ve merkûm Bandelinin inkârına mukarrına müdde'âsını isbâtından izhâr idüb istihlâf eylediğinde merkûm Bandeli..... nakliyle bin iki yüz seksan dokuz

guruşuna min haysü'l-mecmû'â on bir bin beş buçuk guruşdan yedi bin sekiz yüz on altı buçuk guruşunu vech-i meşrûh üzere ikrârıyla bin iki yüz seksan dokuz guruşunu bin dokuz yüz guruşunu eylediği def'ini beyândan izhâr acz ve taleb-i tahlîf olmamağla ol-vech ile bi'l-ebnîye müdde'î-yi merkûm Adıgüzele edâ ve teslîme merkûm Bandeliye tenbîh olunduğu tescîl ve bi'l-iltimas huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu

Fî 27 Safer sene 1283

IŞS-191-Sayfa 58

Belge 1

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta mahâllatından Çavuş mahallesinde mütemekkin ve teb'â-yı devlet-i âlîyyeden ve Rum milletinden işbu hâmilü'l-i'lâm Ligori veled-i Makro medine-i mezbûr mahallesinde meclis-i şer'îmizde millet-i merkûmeden Simitci oğlu Mihâ'il veled-i Hacı Yani muvâcehesinde Beytü'l-mâl kazasında vâki' eski müfûsdan odamdan ve malımdan altı yüz guruş kıymetli bir aded lezki tüfenk ve yine altı yüz guruş kıymetli bir aded çifte tüfenk ve oda-yı mezkûrda mevcûd bulunan dört yüz elli guruş kıymetli bir aded tavla tahtanası ve iki aded sandık ve bir çifte hurdar ve bir aded esb keçesi ve bir nargile ma'a takım ve bir aded nühâs tencere ve bir aded nühâs taba ve bir nühâs sahan ve beş aded tobrak tencere ve tabak ve bir altun veznesi ve bir nühâs terazu ve bir kavane ve bir fincan kutusu ve bir kahve takımı ve bir seccade ve üç aded yük mahlû yasdık ve bir kile kususiye ve iki buçuk vukkiye rakı ma'a şişe ile dört yüz doksan guruş kıymetli altun ve bir buçuk vukkiye asel ve iki bin üç yüz dört guruş kıymetli bâ müfredât-ı ma'lûme mal fatûre ile yine malımdan ve kazâ-yı mezkûra tâbi' Baryalar karyesinde vâki' anbârımdan beher keyl-i İstanbul otuz ikişer guruşdan cem'ân iki bin dokuz yüz yetmiş altı guruş kıymetli doksan üç keyl hinta ve kezalik beher kilesi on ikişer guruşdan cem'ân yedi yüz yigirmi guruş kıymetli altmış kile şa'ir ve yüz altmış guruş kıymetli dokuz buçuk kile burçak ve yüz elli guruş kıymetli on vukkiye duhân ile kazâ-yı mezkûre muzâf Barla kazasında işbu müfredât-ı ma'lûme defter-i nâtik olduğu üzere ma'lûmeti'l-esâmi küşâd-ı zimmetlerinde alacak hukûkumdan beş yüz doksan altı guruşuna cem'ân dokuz bin kırk altı guruşluk eşya ve zimemâtı asgarî tüfenkler fuzûli ve bi-gayr-i hak ahz u kabz itmekle eşya-yı muharrere-i mezkûrlar mevcûd ise aynen mütehallik olduğu sûrette eşhân-ı ba'de's-sübût fimâ na'ar hâlen merkûm Mihâ'ilden taleb iderüm deyu da'vâ itdükde merkûm Mihâ'il dahi cevabında

ancak zimemâtından dört yüz doksan guruş ahz u kabzını ve mal-ı kotonda beş yüz elli guruşluk ve hinta ve şa'irden bin iki yüz yigirmi guruşluk malımdan iki yüz otuz iki guruşluk ve duhândan otuz guruşluk ve otuz guruşluk bir aded çuval ve yine zimemâtdan on dört guruş ve yigirmi guruş kıymetli bir aded esb keçesi ve yüz altmış beş guruş haşhaş şahsını ve şa'ir şahsından yetmiş iki guruşuna cem'ân iki bin sekiz yüz yigirmi üç guruşluk zimemâtdan ve eşyadan ve iki aded tüfenki kab idüb zikr olunan tüfenkler mevcûd olduğunu ikrâr ma'adaya inkâr itmekle müdde'î-yi merkûm Ligori ber-vech-i meşrûh ziyâde müdde'âsıyla beyân ba'de'l-havâle ikrâr ve i'tirâfiyla lâzım gelan iki bin sekiz yüz yigirmi üç guruşunu nakden ve iki aded tüfengi aynen müdde'î-yi merkûm Ligoriye edâsıyla merkûm Mihâ'il ilzâm olduğu tescîl ve bi'l-iltimas huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu

Fî 27 Safer sene 1283

Belge 2

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta nevâhisinden Ağlasun kazâsına tâbi' Mihat karyesinde sâkin Osman bin Mustafa medine-i mezbûr meclisine ma'kûd meclis-i şer'îmizde Karasâhibli aşîretinden işbu hamilü'l-i'lâm Mustafa bin Hüseyin muvâcehesinde mezbûr Mustafa ücretiyle hizmet ider mukâvele olduğundan işbu tarih-i i'lâmdan sekiz ay mukaddem yedimden ve malımdan yüz yigirmi üç aded sağman davar ve kırk üç aded cebiş ve otuz altı aded erkek ve yine on altı aded erkek davarımı görüb ve gezdirüb hâsıl olan fûrûğ ve kıbel sa'iri beyânımızda münâsafa-yı iktisâm olunmak üzere akd-ı şerîk salifü'z-zikr davarları mezbûr Mustafaya def' ve teslîm itmiştim şirket-i mezkûrumuzda fesâfiyeye binâ'en zikr olunan davarlarımızdan yüz dört aded sağman ve on sekiz aded cebiş ve otuz bir aded cebiş ve otuz bir aded erkek bana def' ve teslîm idüb ve beş aded sağman ve on aded cebiş ve sekiz aded erkek oğlak olmağla bâki on dört aded sağman ve on beş aded cebiş ve on üç aded ineğimi cem'ân kırk iki aded davarı mezbûr Mustafa yedinde kalmağla mevcûd ise aynen müstehlik olduğu sûretde eşhâsı mecmû'ası olan bin iki yüz elli beş guruş ba'de işbu hâlen ve zamânân taleb iderüm deyu da'vâ itdükde lede'l-istintâk mezbûr Mustafa dahi cevabında zikr olunan davarlardan aynen ve nakden teslîm eylediğimden ma'adası olan kırk iki aded davarlar dahi hastalanub benim te'addi ve tefessürümüz helâk olub bundan mezkûrede zikr olunan davarları râî itmemele ücretim olan ikişer guruş ile müdde'î-yi mezbûr bi-şart-ı rücû' emriyle ağnâm resmine yüz kırk sekiz guruşuna cem'ân üç yüz kırk sekiz guruş müdde'î-yi mezbûr Osmandan hâlen

taleb iderüm deyu da'vâ itdükde müdde'î-yi mezbûr Osman dahi mezbûr Mustafanın olmağın ecr-i müsemmâ olduğunu ve emriyle yüz kırk sekiz guruş ağnâm rüsûmunun i'tâ eylediğini ahrâr itmeğın mezbûr Mustafa şirket-i mezkûrenin kesâdiyine binâ'en yedinde olan davarlar ve dâiye kendü resm-i emîn olmağla mezbûr Mustafanın yedinde da'vâ olan kırk iki aded davarları bey' ve hibe itmayüb ol-vech ile bi'l-te'addi ve taksîr helâk olduğuna istihlâk olundukda mezbûr Mustafa bi'l-muvâcehe ber-vech-i şer'iyeye tahlîf olunmağın mûcibince müdde'î-yi mezbûr Osman zikr olunan kırk iki aded davar da'vâ-yı mezkûresiyle mezbûr Mustafaya bu vech-i şer'î ma'arızdan ba'de mârû'z-zikr ikrâr ve i'tirâfiyla lâzım gelan ciheteyn-i mezkûreteyne cem'ân üç yüz kırk sekiz guruşunun mezbûr Mustafaya edâsıyla müdde'î-yi mezbûr Osman ilzâm olduğunu tescîl ve bi'l-iltimas huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu

Fî 27 Safer sene 1283

IŞS-191-Sayfa 59

Belge 1

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta nevâhisinden Ağlasun kazâsına tâbi' Hemak karyesinde sâkin Osman Ali medine-i mezbûre meclisine ma'kûd meclis-i şer'îmizde Karasâhibli aşîretinden işbu bâisü'l-i'lâm Mustafa bin Hüseyin muvâcehesinde mezbûr Mustafa ücret ile davar râî ider olduğundan ben işbu tarih-i i'lâmdan sekiz ay mukaddem yedimden ve malımdan ücret-i ma'lûme ile râî itmek üzere kırk beş aded davar mezbûr Mustafaya def' ve teslîm eylediğimde ol dahi yedimden ahz u kabz ve yedi ay müddet râî idüb zikr olunan davarlarımdan yigirmi sekiz adedi bana teslîm ve üç adedi mezbûrlar mu'ayenesiz helâk olmağla on dört aded davarlarımı mezbûr Mustafadan talep iderüm deyu da'vâ itdükde lede'l-istintâk mezbûr Mustafa dahi cevabında ücret ile davarı râî iden makûleden olduğunu ve tarih-i mezkûrede ber-minvâl-i muharrer ücret ile râî itmek üzere kırk beş aded davar kabzını ikrâr yekün davar-ı mezkûrların yedi adedini müdde'î-yi mezbûre tarih-i i'lâmdan bir ay mukaddem aynen ve hayyen üç adedinin ve derisinin hayyen def' ve teslîm idüb ve beş adedini dahi ber-mu'tâd-ı râî itmekte iken te'addi ve taksîrim olmaksızın mu'ayene olunub helâk olmuşdur deyu ziyâdesini müdde'î-yi mezbûrun inkârına mebnî def' ile mukâbele eylediğinden râfi'-yi mezbûr eylediği def'ini ikâme-i beyyineden inhâ-i merimiz idüb istihlâf eylediğinde müdde'î-yi mezbûr Osman ber-vech-i muharrer teklîf olunandan zikr olunan davar aded

davar da'vâsı âynen tekiyle bu vech-i şer'iyeye mu'arazdan ba'de'l-men salifü'z-zikr beş aded helâk olunan davarları müdde'î-yi mezbûr Osman tasdik itmekle bu sûreti mezbûr Mustafa emr-i müşterek olan fukahâ-yı kirâmın tecvîz eyledikleri üzere zâmanı bi'n-nısf iktizâ eylediği tarafeyne ba'de't-tathîm helâk olan beş aded davarın nısf-ı kıymeti olan elli guruş bi-tarîk olunan müdde'î-yi mezbûr Osmana edâ ve teslîm ta'ahhüd müdde'î-yi mezbûr dahi râzı olmağla mezbûr Mustafanın zikr olunan kırk beş aded davarların beherinde altmış paradan üç seneden müterâkîm ücreti müsemmâ olan müdde'î-yi mezbûrdan da'vâ müdde'î-yi mezbûr Osmanın ihtiyar eyledikleri cem'ân iki yüz iki buçuk guruş meblağ-ı mezbûre elli guruş fi-revânihadan olundukda bâki yüz elli iki buçuk guruş mezbûr Mustafaya edâsıyla müdde'î-yi mezbûr Osmana ilzâm olduğunu tescîl ve bi'l-iltimas huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu

Fî 27 Safer sene 1283

Belge 2

Medine-i Isparta mahâllatından Hoca-zâde mahallesinde sâkin ve zât-ı zeyl-i vesîkada muharreri'l-esâmi-yi müslimîn ta'rîfleriyle ma'rûf olan Emine binti Hüseyin nâm Hâtûn meclis-i şer'-i şerîf-i enverde zevc-i mutlakı işbu bâ'isü'l-vesîka Hüseyin bin Hacı Hüseyin mahzarında bedâheten ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb mezbûr Hüseyin zevc-i dâhilem olub işbu meclis-i şer'ide beni bâ binâ'en nâtik itmekle zimmetinde mütekarrir ve mufassıl da'vâ olan yüz on beş guruş mehr-i mü'eccel hakkım ile nafaka-yı iddet-i mu'ayene-yi ma'lûmem ve rü'yet-i süknâm için bi't-terâzi ta'yîn olunan yüz guruşuna cem'ân iki yüz on beş guruş ile cihet-i karzdan alacağım olan elli guruş mehr-i mu'accelimden çuval behâsı olan otuz guruşuna min haysü'l-mecmû'a iki yüz doksan beş guruş bana def' ve teslîm ben dahi yedinden tamamen ve kâmilen ahz u kabz idüb hukûk-ı râ'iyete ve bi'l-cümle husûs-ı mezkûre müte'allika da'vâ yedine tarafeynden her birimiz âhirin râmetini ibrâ ve ıskâtına ve yine her birimiz âhirin ibrâsını ber-minvâl-i muharrer kabûl eyledik dedikde gıbbe't-tasdîkü'ş-şer'î mâ vâka'a bi't-taleb ketb olundu

Fî 23 Safer sene 1283

Belge 3

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta mahâllatından Doğancı mahallesinde sâkin ve zât-ı mu'arrefe Şerîfe binti Alî efendi nâm Hâtûn medine-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'îmizde işbu bâisü'l-i'lâm Hacı Yâkub bin Alî muvâcehesinde mezbûr Hacı Yâkub benim

malımdan ve yedimden beher vukkiyesi yigirmi beşer guruşdan cem‘ân bin elli guruş kıymetli kırk iki vukkiye bir aded kebîr kuzgân ve bir aded sagîr kuzgân ve üç aded tencere ve on aded tabak ve bir süd tabası ve on sehen ve bir setre ve bir güğüm ve bir leğen ma‘ ibrik ve bir bakrâc ve beş sagîr sehen ve bir kadayif tebsisi evân-ı nühâsiyemi fuzûli ahz ve zabt itmekle zikr olunan evân-ı nühâsiye mevcûd ise aynen müstehlik olduğu sûretce esmânını demânân ve hâlen taleb iderüm deyu da‘vâ itdükde lede‘l-istintâk mezbûr Hacı Yâkub dahi cevabında zikr olunan evân-ı nühâsiye vaz‘-ı yedini ikrâr lakin ben mezbûr Şerife Hâtûnun bi-şarti‘l-rücû‘ emriyle geçen bin iki yüz kırk senesinden yetmiş iki senesine kadar beher adedini otuz beşer guruşdan cem‘ân otuz iki sene müddetde otuz iki aded davar bin yüz yigirmi guruş bi‘l-iştirâ müdde‘î-yi mezbûr Şerife Hâtûn yedinden teslîm olduğu ba‘de‘l-kabz beher sene ıyd-i azhâde zebh idüb ol-vech ile meblağ-ı merkûm cihet-i mezkûrdan müdde‘î-yi mezbûr Şerife Hâtûn zimmetinde alacak hakkım olub hatta müdde‘î-yi mezbûr işbu tarih-i i‘lâmdan sekiz sene mukaddem cihet-i mezkûrdan meblağ-ı merkûm bin yüz yigirmi guruş deyni olduğunu tâyi‘ât-ı mahzar-ı şuhûdde ikrâr-ı deyn ber-vech-i muharrer meblağ-ı mezkûrun yetmiş guruşundan meccânân tarih olmamla bâki bin elli guruş müdde‘î-yi mezbûr Şerife Hâtûn zimmetinde alacak mukâbelesinde sâlifü‘z-zikr kırk iki vukkiye nühâsı bin elli guruş bana deyni mukâbelesinde bey‘ ve temlik ve ben dahi iştirâ ve temlik ve mezbûrenin deynine takas ve mahsûb eylediğimde olduğu mukâssa ve kabûl idüb bu vech ile müdde‘î-yi mezbûr Şerife Hâtûn evân-ı nühâsiye şahsını benden ben dahi davar şahsını mezbûrdan her birimiz istifâ itmişdik deyu müdde‘î-yi mezbûr Şerife Hâtûnunu ber-vech-i muharrer inkârına mukârrân eylediği def‘ini her biri mahalle-i mezbûr ahâlisinden ve her biri mehâllerinden lede‘t-tezkîye adel ve makbûlü‘ş-şehâde idügelir ihbâr olunan Şatr oğlu Mustafa efendi ibn-i Süleyman ve Hafız Abdülkadir bin Hüseyin nâm kimesneler şehâdetleriyle bi‘l-muvâcehe ber-vech-i şer‘iyye isbat itmeğın mûcibince müdde‘î-yi mezbûr Şerife Hâtûn ber-vech-i muharrer da‘vâ-yı mezkûresiyle def‘ mezbûr Hacı Yakûb ber-vech-i şer‘î ma‘arızında men‘ olunduğu tescîl ve bi‘l-iltimas huzûr âlîlerine i‘lâm olundu

Fî 3 Rebiyü‘l-evvel sene 1283

IŞS-191-Sayfa 60

Belge 1

Ma‘rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta nevâhisinden Ağros kazâsına tâbi' Kulönü karyesi ahâlisinden Mustafa bin Hacı İbrâhim nâm kimesne medine-i mezbûr meclisine ma'kûd meclis-i şer'îmizde tüccardan işbu hâmilü'l-i'lâm Evran oğlu Menzul Minya veled-i Evranın oğlu ve tarafından zikriâtı husûsda tesviye-i umuruna kıbel-i şer'îden mensûb vasîsi Enstas muvâcehesinde merkûm Minya geçen seksan senesi hâl-i sıhhatinde beş yüz kırk guruş kıymetli beher kilesi yigirmi ikişer guruş cem'ân yigirmi kile hinta ve yüz otuz yedi buçuk guruş kıymetli afyon ve gâ'ib-i anü'l-meclis muhtar Hacı İbrâhimden havâle vech ile yüz guruş ve Yunuszâde Nuri efendiden havâle vech ile üç yüz guruş ve nakden elli guruş ve yine yarım kile hinta şahsından on bir guruşuna cem'ân bin yüz otuz sekiz buçuk guruşumu fuzûli ahz u kabz itmekle hâlen taleb iderüm deyu da'vâ itdükte merkûm Enstas dahi cevabında merkûm Mustafa yetmiş sekiz senesi babam merkûm Minyadan ve malından bâ-defter-i müfredât-ı ma'lûm bin iki yüz yetmiş iki guruşluk mal fatûn iştirâ ve yine malından ve yedinden elli guruş nakden ve bir senede ilzâm olunan yüz guruş ve yine yüz yetmiş guruş nakden ve ilzâm rica olunan yigirmi altı guruşuna min haysü'l-mecmû'a iki bin altmış sekiz guruş alacak hakkı olub meblağ-ı merkûmu yetmiş sekiz senesinden seksan bir senesine değin ilzâm rica eylediği ve dört yüz elli yedi guruşuna cem'ân iki bin beş yüz yigirmi beş guruş müdde'î-yi mezbûr ile babası işbu hâzır bi'l-meclis Hacı İbrâhimden her birinde alacak hukûkundan yigirmi beş kile hintaya kat' beha olarak üç yüz altmış guruş ve zikr olunan afyon yüz guruş ve nakden elli guruş ve merkûm Hacı İbrâhimden havâle vech ile yüz guruş ve merkûm Nuriden kezalik havâle vech ile iki yüz elli guruş ve seksan iki buçuk guruşluk def'a hinta ashabının cem'ân dokuz yüz kırk iki buçuk guruşuna deynleri olan meblağ-ı mecmû'a mezkûrdan ferd-i ferda olundukda bâki bin beş yüz seksan iki buçuk guruş alacak hakkını işbu yedimde olub bin iki yüz seksan bir senesini cemâziye'l-evvelisinin yigirmi beşinci günü tarihiyle müverreh ve ol-tarihde medine-i mezbûr kâ'ibü's-şer'îü's-şerîf olan müderris-i kirâmdan mekremetlü Abdurrâhman efendinin imza va hakkını hâvî bir kıt'a hüküm bin i'lâm nâtik olduğu üzere babam merkûm Minya hâl-i sıhhatinde hâzır-ı mezbûr Hacı İbrâhimden da'vâ ve mehâsebelerinizi huzûr-ı şer'îde sehv ve gallatından ârî ve biri olarak yegân yegân bi'l-rü'ye ba'de külli'l-hesâb olmakdar deynleri tebyin idüb babam meblağ-ı mezkûr yüz seksan iki buçuk guruşdan meccânen fârig olub bâki bin dört yüz guruşu hâzır-ı mezbûr Hacı İbrâhim babam merkûm def' ve teslîm olduğu ahz ve ba'de'l-kabz bi'l-cümle husûs-ı mezkûre kat' bir sene ve ibrâ

itmeleriyle ol-vech ile babam merkûmun zimmeti biri olmuştur deyu bade'l-def^ç ve'l-ikrâr mûcibince müdde'î-yi merkûm Mustafaya ber-vech-i muharrer da'vâ-yı mezkûresiyle merkûm Minyaya izâfetle oğlu merkûm Enstas bu vech-i şer'iyeye ma'arızdan men' olunduğu tescîl ve bi'l-iltimas huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu

Fî 23 Safer sene 1283

IŞS-191-Sayfa 61

Belge 1

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta nevâhisinden Ağros kazâsına tâbi' Kulönü karyesi ahâlisinden işbu bâisü'l-i'lâm İbrâhim bin Mehmed medine-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'îmizde medine-i mezbûr ahâlisinden Derviş oğlu Mustafa bin Mehmed muvâcehesinde ben mezbûr Mustafa ile bundan akdem şerîk olub işbu tarih-i i'lâmdan bir sene mukaddem fesh şirketle mehâsebemizi mahzar şuhûdda sehv ve gallatından ârî ve biri olarak medine-i mezbûrda vâki' Kundakçı oğlu Hanzaya rü'yet ve tesviye eylediğimizde ba'de külli'l-hesâb benim mezbûr Mustafa zimmetinde dört bin üç yüz seksan üç guruş hakkım tebyin idüb meblağ-ı merkûmun iki bin üç yüz seksan üç guruşunu bundan akdem bana ceste ceste def^ç ve teslîm idüb iki bin guruşunu dahi Aydın kazası ahâlisinden gâibet-ü ani'l-meclis Mehmed efendi ibn-i İsmail kendü şahsından olmakdar deynim olmağla gâ'ib-i mezbûrun gânibinde havâle eylemiş isemde havâle-i mezkûrenin kûsâdına binâ'en meblağ bâki-yi merkûm iki bin guruşu mezbûr Mustafadan hâlen taleb iderüm deyu da'vâ itdükde lede'l-istintâk mezbûr Mustafa dahi cevabında mukaddemâyı şerîk olduğunu ve fesh şirketle meblağ-ı merkûm iki bin üç yüz seksan üç guruş def^ç ve teslîm eylediğini ikrâr-ı ma'adaya inkâr itmekle müdde'î-yi mezbûr ber-vech-i muharrer müdde'âsını ve her biri medine-i mezbûr ahâlisinden ve her biri mehallerinden lede't-tezkiye adel ve makbûli's-şehâde idügelir ihbâr olunan sancakdar Hasan ağa ibn-i Abdullâh ve Hacı Hafız Ahmed bin Hacı Mehmed nâm kimesneler şehâdetleriyle bi'l-muvâcehe ber-vech-i şer'iyeye isbât itmeğin mûcibince meblağ-ı merkûm iki bin guruşu müdde'î-yi mezbûr İbrâhim edâ ve teslîme mezbûr Mustafaya tenbîh olunduğu tescîl ve bi'l-iltimas huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu

Fî 5 Safer sene 1283

Belge 2

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Ispartaya tâbi' Alî karyesinde sâkin ve zât-ı mu'arrefe Şerîfe binti Ahmed nâm Hâtûn medine-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'îmizde karye-i mezbûr ahâlisinden işbu bâisü'l-i'lâm Hüseyin bin Abdi muvâcehesinde mezbûr Hüseyin işbu mahâlde sekizinci cum'airtesi gecesi bana fa'al zina kasdıyla sa'at beş raddelerinde hânemize basub bir takım izâc itmekle müceb-i şer'iyyesini talep iderüm deyu da'vâ itdükde lede'l-istintâk mezbûr Hüseyin dahi cevabında külliye inkâr itmekle müdde'î-yi mezbûr ber-vech-i muharrer müdde'âsını ikâme-i beyyineden izhârımız idüb taliben tahlîf dahi olmamağla mücibince da'vâ-yı mezkûresiyle mezbûr Hüseyin bi'l-beyyine ma'arızında men' olunduğu tescîl ve bi'l-iltimas huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu

Fî 25 Safer sene 1283

Belge 3

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta mahâllatından Fazlûllâh mahallesinde sâkin işbu bâisü'l-i'lâm Â'îşe binti Mehmed bin Abdûllâhın oğlu ve tarafından zikr-i âtî husûsda vekîl olduğu zât-ı mezbûreye bi'l-ma'rifet-i şer'î ârifâne Hafız Mehmed bin Hasan ve Hafız Osman bin Osman nâm kimesneler şehâdetleriyle mahzar Hüsâm Çavuşda ber-vech-i şer'iyye sâbit olan Hafız Mehmed bin Mehmed medine-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'îmizde sâhib-i arz-ı vekîl hâzır olduğu hâlde medine-i mezbûr sancağına muzâf Eğirdir kazâsına tâbi' Tahneci karyesi ahâlisinden Ahmed ağa ibn-i muvâcehesinde karye-i mezkûre muzâf Kuşca denmekle ma'rûf mehalde vâki' bir taraftan Karadan oğlu Hasan tarlası ve bir taraftan Mahmûd oğlu Mehmed tarlası ve bir taraftan ceyl ve taraf-ı râbi'i taş ile mahdûd tahminen yedi dönüm bir kıt'a ve yine karye-i mezkûre muzâf Delik Ardiç(?) nâm mehalde vâki' bir taraftan Küçük Mustafa tarlası ve bir taraftan Cevbân Mustafa tarlası ve tarafeyni tarîk-i âmm ile mahdûd tahminen dokuz dönüm bir kıt'a ve yine karye-i mezkûre muzâf Çalbekârı nâm mehalde vâki' bir taraftan Osman kethüda tarlası ve bir taraftan Öküz Hasan oğlu Mehmed tarlası ve bir taraftan Deyan oğlu Hüseyin tarlası ve taraf-ı râbi'i dere ile mahdûd tahminen on iki dönüm bir kat'ına cem'ân üç kıt'a yigirmi sekiz dönüm mikdarı tarlalar validem müvekkilem mezbûratda babası olup işbu tarih-i i'lâmdan sekiz sene mukaddem vefât iden Mehmedin hayatında âlîyyü'l-vefât taht-ı tasarrufunda olup ba'de'l-vefât validem mezbûreye meccânân

intikal itmeğin mezbûr Ahmed ağa tarla hây-ı mahdûde-i mezkûrları fuzûlî bagîr hak zabt ve tasarruf ider olmağla kifâyedle bârâ-yı sâhib-i arz-ı müvekkilem validem mezbûr Â'îşe'ye izâfetle bana red ve teslîme mezbûr Ahmed ağaya tenbîh olunmak bi'l-vekâle mazlûmdur deyu da'vâ itdükde mezbûr Ahmed ağa dahi cevabında tarla hây-ı mahdûde-yi mezkûreler vaz'-ı yedini ikrâr müdde'î-yi mezbûr Â'îşe Hâtûn oğlu olup gâibet-ü ani'l-meclis Hasan efendi ibn-i Mehmed bin Mehmed tarafından tarla hây-ı mahdûde-i mezkûrları bana huzûr-ı sâhib-i arzda bedel ma'lûme ferâg ve tefvîze vekîl itmekle gâ'ib-i mezbûr Hasan efendi dahi tarla hây-ı mahdûde-i mezkûreler işbu tarih-i i'lâmdan yedi sene mukaddem üç yüz yigirmi guruş bedel-i medfû'â bâ-izni sâhib-i arz bana ferâg mu'teber kat' ile bi'l-vekâle ferâg ben dahi tefrig ve tefvîz ve kabz ve kabûl itmemele ol-vech ile tarih-i mezkûrdan beri tefrigân taht-ı tasarrufumda olmağla zabt ve tasarruf iderüm deyu ba'de'l-def' ve'l-inkâr dâfî'-yi mezbûr Ahmed ağa ber-vech-i muharrer eylediği ikâme-i beyyineden izhârımız idüb taleb-i tahlîf dahi olmamağın mücibince da'vâ-yı def'-i mezkûresiyle müdde'î-yi müvekkile-i mezbûr Â'îşe Hâtûn izâfetle vekîl-i mezbûr Hafız Mehmede bilâ beyyine ma'arızdan ba'de'l-men' tarla hây-ı mahdûde-i mezkûrelerden ray-ı sâhib arzla kifâyedle müvekkile-i mezbûr Â'îşe Hâtûna izâfetle vekîl-i mezbûr Hafız Mehmede red ve teslîmiyle mezbûr Ahmed ağa ilzâm olunduğu tescîl ve bi'l-iltimas huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu

Fî 7 Safer sene 1283

IŞS-191-Sayfa 62

Belge 1

Medine-i Isparta mahâllatından Debbağhâne mahallesinde sâkin iken bundan akdem bi-emrillâh-i te'âlâ vefât iden Â'îşe binti Süleymân bin Abdullâhın verâseti zevc-i metrûku Alî bin İbrâhim bin Abdullâh ile sadr-ı kebîr oğulları Süleymân efendi ve Mehmed ve gâ'ib-i ânü'l-bilâ Hüseyin ibn-i İsmail bin Abdullâh i'zârı lede'sş-şer'î'l-enver zâhirve mütehakkık oldukdan sonra gâ'ib-i mezbûrun kendüsü ve bâ-münevver-i vekîl-i şer'isi gelinceye değin malını hıfz ve tesviye-i umuruna kıbel-i şer'îden mensûb vasîsini li-ebeveyn karındaşı mezbûr Süleyman efendi taleb ve ma'arifeti şer'î ile tahrîr takvîm behâ ba'de ihrâc ve îfâ-yı el-vasîyyet-i müşebbeh ve'l-mesârifî'l-sahîh-i sahhû'l-bâkiyyesi beyne'l-verese bi'l-farîzeti'sş-şer'îyye ve bir tashîh-i mezkûr tevzi' ve taksîm olunan şeriki müteveffâ-yı mezbûre defteriyedir ki ber-vech-i âti zikr olunur

Fî 7 Rebiyü'l-evvel sene 1283

	Guruş	
<i>Ayazmana-ı hemam mehalde vâki üç adamlık mikdarı kürûm mülk bir kıt'a bağ</i>	250	
<i>Kestanelik hemâm mehalde vâki kestane ağcı 1 adet</i>	100	
<i>Gömlük 2 adet</i>	100	
<i>Köhne yorgandan gömlük 1 adet</i>	30	
<i>Peşgir 2 adet havlu 2 adet köhne kot peştemal 1 adet</i>	40	
<i>Nebati sarık 1 adet</i>	10	
<i>Citârî anterî 1 adet</i>	50	
<i>Köhne sarı anterî 1 adet</i>	40	
<i>Basma şalvar 1 adet</i>	20	
<i>Köhne gömlük 1 adet</i>	5	
<i>Müsta'mel Frenk anterî 1 adet</i>	30	
<i>Kısa köhne kürk 1 adet</i>	10	
<i>Köhne hırka 1 adet</i>	10	
<i>Basma hırka 1 adet</i>	10	
<i>Citârî şalvar 1 adet</i>	30	
<i>Köhne çarşab 1 adet yazma 2 adet peşgir 1 adet</i>	10	
<i>Köhne sofrâ peşgiri 1 adet boğça 2 adet</i>	15	
<i>Siyah sandık 1 adet</i>	30	
<i>Sandık 1 adet</i>	20	
<i>Köhne kilim seccâde 1 adet</i>	15	
<i>Şamdan 2 adet buzdân 1 adet</i>	15	
<i>Nühâs kuzgan 5 adet</i>	11	
<i>Evân-ı nühâsiye 6 adet</i>	120	
	Guruş	Para
<i>Zevc-i mezbûre Alî zimmetinde mehr-i mü'eccel kabzı</i>	83	
<i>Zevc-i müteveffâ-yı aherisi İsmail terekesinden bâ-defter-i hisse-yi irsîyyesi</i>	217	12
<i>Kendünden evvel vefât iden sadr-ı kebîr oğlu İsmail terekesinden hisse-yi irsîyyesi</i>	72	17
<i>Kezâlik kendünden evvel vefât iden Ahmedden hisse-yi irsîyyesi</i>	72	17
<i>Hırdavat binti ma'lûme</i>	25	

Cem'ân yekûn 1570 guruş 6 para

	Guruş	Para
<i>Vasiyet-i müsbet-i sülûs-i i'mâl</i>	500	
<i>Resm-i kısmet</i>	27	
<i>Dellâliye</i>	10	
<i>Kaydiye</i>	2	1
<i>Varaka behâ</i>	1	

Minhâ'l-ihrac 540 guruş 6 para

Sahhû'l-bâki 1030 guruş

	<i>Guruş</i>	<i>Para</i>
<i>Zevc-i mezbûr Alî</i>	257	20
<i>Hisse-yi ibn-i kebîr-i mezbûr Süleymân efendi</i>	257	20
<i>Hisse-yi ibn-i kebîr-i mezbûr Mehmed</i>	257	20
<i>Hisse-yi ibn-i kebîr gâ'ib-i merkûm Sayin</i>	257	20

Vech-i meşrûh üzere tereke ve müteveffâ-yı merkûmdan ba'de'l-ihrac ve îfâ ve'l-mesârifî'l-sahîh sahhû'l-bâkiyesi verese-i asîl zevc-i mezbûrdan yedlerinde olduğu işbu mehale şerh verildi

Belge 2

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta mahâllatından Debbağhâne mahallesinde sâkin işbu bâisü'l-i'lâm Şamlı Hacı Abdullah bin Hacı Ahmed medine-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'îmizde Yalvaç kazası ahâlisinden Hacı Abdûlbaki bin Hacı Süleymân muvâcehesinde benim işbu hazır bi'l-cümle Hacı Süleymân bin Aydın nâm kimesnede beynimizde tob ve fi'yat-ı ma'lûme citâri şahsından bin iki yüz kırk guruş alacak hakkım tarafından bi'l-emr ve'l-kabûl vekîl ve sâhib olmağla meblağ-ı merkûm cihet-i kifâyetinden ve malımdan ve yedimden iştirâ ve kabûl eylediği beş tob citâri şahsından mezbûr Hacı Abdûlbâki zimmetinde alacak hakkım olan üç yüz guruşuna cem'ân bin beş yüz kırk guruş ciheteyn-i mezkûreteynden mezbûr Hacı Abdûlbâkiden hâlen taleb iderüm deyu da'vâ itdükde lede'l-istintâk mezbûr Hacı Abdûlbâki dahi cevabında cihet-i deyn-i şer'iyyeden üç yüz guruş kendüsünün deyni olduğunu ikrâr kefil olduğunu inkâr itmekle müdde'î-yi mezbûr Hacı Abdullâh ber-vech-i muharrer kefâlet-i müdde'âsını her biri medine-i mezbûr ahâlisinden ve her biri mehallerinden lede't-tezkîye adel ve makbûli's-şehâde idügelir ihbâr olunan Yunus oğlu Nureddîn efendi ibn-i Hacı Ahmed ve Uçkurcu oğlu Süleymân efendi ibn-i Alî nâm kimesneler şehâdetleriyle bi'l-muvâcehe ber-vech-i şer'iyye isbât itmeğın mûcibince meblağ-ı mecmû'a mezkûr bin beş yüz kırk guruş müdde'î-yi mezbûr Hacı Abdullâha edâ ve teslîme mezbûr Hacı Abdûlbâkiye tebyin olunduğu tescîl ve bi'l-iltimas huzûr-ı âlilerine i'lâm olundu

Fî 7 Rebiyü'l-evvel sene 1283

IŞS-191-Sayfa 63**Belge 1**

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta nevâhisinden İncir kazâsına tâbi' Örgütlü karyesinde sâkin ve zât-ı mu'arrefe olan Â'îşe binti Ömer nâm Hâtûn medine-i mezbûr meclisine ma'kûd meclis-i şer'îmizde karye-i mezkûre ahâlisinden işbu bâisü'l-i'lâm Yusuf bin Ömer muvâcehesinde benim zevcem olub geçen seksan bir senesi hicaza azîmet iden Hacı Mustafa bin Alâaddîn bin Abdullâh ba'de el-hac zi'l-hiceti'ş-şerîfesinin on sekizinci günü Mekke-i Mükerreme Kerimûllâh-ı te'âlâ el-yevm ve aherde bi-emrîllâhi te'âlâ vefât itmekle ben ber-vech-i muharrer zevcem mezbûrun vefâtını inanub tasdîk itmemle nefsi mezbûr Yusuf mehr-i mü'eccel ve mu'accel tesmîyesiyle ânü'ş-şühûd akd ve tezvîc ittürmek üzere karye-i mezkûrdan tahrîk iderek alub bi'l-cümle nefsi mezbûr Yusufu akd olunması murâdıdır deyu da'vâ ve zevc-i mezbûr Hacı Mustafanın vefâtını isbât idemamekle mûcibince zevc-i mezbûr Hacı Mustafanın vefât tebyin idinceye değin babası işbu hâzır bi'l-meclis-i mezbûr Alâaddîne afkân ve iksâ eylemek üzere hânesinde iskân iktizâ eylediği tescîl ve bi'l-iltimas huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu

Fî 9 Rebiyü'l-evvel sene 1283

Belge 2

Medine-i Isparta mahâllatından Yenice mahallesinde sâkin ve zât-ı zeyl-i vesîkada muharreri'l-esâmi-yi müslimîn ta'rîfleriyle mu'arrefe olan Fatıma binti Kahveci Hasan nâm Hâtûn meclis-i şer'-i şerîf-i enverde zevc-i mehallî işbu bâisü'l-vesîka Osman bin Ahmed mahzarında bedâheten bi-tav'îha ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb mezbûr Osman zevc-i dâhilem olub lakin beynimizde hüsn-ü zindegânemiz olmamağla ben hâlâ taleb mufârakata râğba olmamla zimmetinde mütekarrir ve ma'kûd-ı âlîye olan yüz altmış altı gurus mehr-i mü'eccel hakkımdan fârga olub nafakayı îddet-i mu'ayene-i ma'lûmem ve mü'ennes-i süknâm dahi kendü üzerime olmak ve yine mezbûrun bana mehr-i mu'accel nâmıyla mukaddemâ gönderdiği işbu meclis-i şer'îde kendüsüne teslîm eylediğim birtakım tebak ve bir sandık şahsından yigirmi gurus üzerlerine mehâllî-i sahîh-i şer'îyye ile hal' olduğumda olduğu hal'-ı mezkûru âlî-yi vechi'l-mezkûr ba'de'l-kabûl hukûk-ı zevciyyete ve bi'l-cümle husûs-ı mezkûr hukûk-ı sâ'ire-yi şer'îyyeye müte'allika-yı âmme-yi da'vâ-yı mutâlebât ve kâffe-yi îcâne ve muhâsamâttan tarafından her birimiz âhirin zimmetini ibrâ ve ıskât ve yine her

birimiz âhirin ibrâsını ber-minvâl-i muharrer kabûl eyledik dedikde gıbbe't-tasdîkü'ş-şer'î mâ vâka'a bi't-taleb ketb olundu

Fî 9 Rebiyü'l-evvel sene 1283

Hemal oğlu Mehmed Alî ağa

Berber Süleymân Usta

Zabtiye Çiçan oğlu Halil

Muhzır Ömer ve Yusuf ağa

Ve gayrihim

Belge 3

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta nevâhisinden Ağlasun kazâsına tâbi' Çeltikci karyesinde sâkin İbrâhim bin Ebûbekir medine-i mezbûre meclisine ma'kûd ve meclis-i şer'îmizde karye-i mezkûre ahâlisinden işbu bâisü'l-i'lâm Murâd bin Molla Mehmed ve İbrâhim bin İbrâhim nâm kimesneler muvâcehelerinde mezbûrât Murâd ve'l İbrâhim her biri tarih-i i'lâm senesi saferü'l-hayrın onuncu cum'a ertesi günü karye-i mezkûre muzâf Binék ağzı nâm mehalde vâki' benim ma'lûmem el-hamid ve bir kıt'a tarlamda hâsıl burçağımı işbu hâzır bi'l-meclis İbrâhim kethüdanın iki re's camuslarını vaz' ve ikmal itdirmeleriyle ben dahi camus-ı mezkûrları hâsılât eklerinden men' iderek tarla-yı mezkûremde harcırahlar olduğu senin için camuslarımızı mahâl-i mezkûrdan ihrâc iddirmesini deynden vakt-i kuşlukda bedellerinde bulunan hatb ile sol koluma darb ve darb-ı mezkûrdan kolum dirseğinden çıkmağla müceb-i şer'iiyesini taleb iderem deyu da'vâ-ya kâsd eylediğimde beynimizde münâza'at-ı kesîre ve muhâsamât şedîde vukû'a gelmişdir el-hâletü hâzihi beynimizde maslahat şartıyla ben ber-vech-i muharrer da'vâ-yı mezkûremden mezbûrât Murâd ve İbrâhim ile bâ fetvâ ve'l-rızâ bin guruşu bedel-i medfû'a ve ba'de islâh ve'l-kabûl mezbûrât Murâd ve İbrâhimden her biri bedel-i sulh-ı mezkûrda istirad idene müte'allika da'vâdan benim zimmetimi ibrâ itmeleriyle ben dahi darb-ı mezkûre mâ îdesimine müte'allika âmme-i da'vâdan mezbûrât Murâd ve İbrâhimden her birinin zimmetlerini ibrâ ve ıskât eyledim deyu mağrûb-ı mezbûr İbrâhimden bi'l-cümle sâdır olan kelimât-ı meşrûhasını mezbûrân Murâd ve İbrâhim vicâhen ve şifâhen tasdîk ibrâ-yı mezkûr her biri ber-vech-i meşrûh kabûl idüb bu vech ile kat'-ı nizâ' eyledikleri tescîl ve bi'l-iltimas huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu

Fî 9 Rebiyü'l-evvel sene 1283

Belge 4

Medine-i Isparta mahâllatından Debbağhâne mahallesinde sâkin Duhâncı Hacı Mehmed ağa ibn-i Alî ağa meclis-i şer'î-i şerîf-i enverde medine-i mezbûr mahâllatından Çelebiler mahallesinde sâkin iken bundan akdem bi-emrillâhi te'âlâ vefât iden Duhâncı Alî ağa ibn-i Alînin sulbî oğlu Abdülkâdir sulbîye kızı Emine nâm sagîrânın tesviye-i umûruna kıbel-i şer'îden bâ-hüccet-i şer'îyye vâsî-yi mensûbesi olub zât-ı mu'arrefe olan işbu bâisü'l-vesîka Fatıma binti Abdullâh ağa ibn-i Hacı Alî ağa tarafından zikr-i âtî husûsda vekîl müseccel-i şer'îyyesi bir duhâncızâde Alî efendi ibn-i Ahmed mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb vâsî-yi müvekkile-i mezbûr Fatıma Hâtûn vâsîleri olduğu oğlu ve kızı sagîrân-ı mezbûrân Abdülkâdir ve Eminenin malından bi'l-vekâle bana on sekiz bin guruş avâns ve teslîm eylediğinde ben dahi bundan andan ve kabz ve umûruna sarf ile istihlâk idüb meblağ-ı merkûm ile şahsını işbu tarih-i vesîkadan bir sene tamamına değin mü'eccel ve mev'ûduna sagîrân-ı mezbûrânın malından ve müvekkil-i vâsî-yi mezbûr Fatımayaya izâfetle vekîl-i mezbûr Alî efendi yedinden iştirâ ve kabz eylediğim iktiza tebakası şahsından dahi iki bin yedi yüz guruşuna cihetyn-i mezkûreteynden cem'ân yigirmi bin yedi yüz guruş zimmetimde sagîrâne-i mezbûrân Abdülkâdir ve Emineye vâcibü'l-edâ ve lâzımü'l-kazâ deynimdir dedikde gibbe't-tasdîk mukarremdeyun mezbûr Hacı ağanın sulbî kebîr oğlu Osman efendi ve Yâverizâde İsmail ağa ibn-i Hacı Hüseyin efendi nâm kimesneler meclis-i şer'î-i şerîf-i enverde vekîl-i mezbûr Alî efendi mahzarında her biri ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb mukarrem deyun mezbûr Hacı Mehmed ağanın zimmetinde sagîrân-ı mezbûrân Abdülkâdir ve Emineye cihet-i mezkûreteynden irâs-ı vâcib-i deyni olan meblağ-ı mecmû'a merkûm yigirmi bin yedi yüz guruş tarafeynden bi'l-emr ve'l-kabûl kefâlet-i müte'allika-yı sahîh-i ile biz dahi müte'akıben kefil-i bi'l-mâl ve zemâmetler olub ve ahd-ı hümâ âhirin zimmetine kefâlet hesabıyla lâzım gelan meblağa dahi kezalik bi'l-emr ve'l-kabûl başka başka tekeffül eyledik dediklerinde gibbe't-tasdîkü's-şer'î mâ vâka'a bi't-taleb ketb olundu

Fî 7 Rebiyü'l-evvel sene 1283

Müderres-i kirâmdan fazîletlü Mustafa efendi
 Handânzâde Hacı Hafız Mehmed İzzet efendi
 Selezâde Hacı Ahmed ağa

Şeyh Alîzâde Osman efendi
 Senirkendli Mehmed efendi
 Çakmakçızâde Hacı Süleymân ağa
 Muhzır Ömer ve Yusuf ağa ve Hafız Alî
 Ve gayrihim

IŞS-191-Sayfa 64

Belge 1

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta sancağına muzâf Yalvaç kazası mahâllatından Eski mahallesinde sâkin iken bundan akdem bi-emrillâh-i te'âlâ vefât iden Ayvaz oğlu Hacı Alî Mehmed bin Abdullâhın verâseti zevce-i menkûha-yı metrûkesi Fatıma binti Ahmed bin Abdullâh nâm Hâtûn ile sulbî kebîr oğlu Hacı Hasan ve sulbi sagîr oğulları Alî ve İsmail ve kebîre kızı İsmehân el-mehzâr-ı ba'de'l-mütehakkıkü's-şer'yye sagîrâne-i mezbûrânın tesviye-i umûrlarına kıbel-i şer'iden bâ-hüccet-i şer'yye mensûb vâsîleri vâlideleri ma'rifetü'z-zât zevce-yi mezbûr Fatıma ve kezalik ma'rifetü'z-zât binti kebîre-yi mezbûr İsmehân ve mezbûr Hacı Hasandan her biri taraflarından zikr-i âtî husûsda vekîl-i şer'ileri Mehmed efendi ibn-i Mustafa nâm kimesne medine-i mezbûre meclisine ma'kûd meclis-i şer'îmizde kaza-yı mezbûr ahâlisinden Hacı Yakûb bin Hacı Mehmed muvâcehesinde müvekkillerim mezbûrenin mevrûsları müteveffâ-yı mezbûrun mezbûr Hacı Yakûb zimmetinde asgarî teslîmât mal-ı muzârebeden ba'de külli'l-hesâb on beş bin yedi yüz sekiz buçuk guruş alacak hakkını kablü'l-ahz ve'l-istîfâ fevt olmağla meblağ-ı mezkûr cihet-i mezkûrdan zimmetinde müvekkillerim mezbûrenin mevrûslarını müteveffâ-yı mezbûr Hacı Alînin terekesi tahrîrinde huzûr-ı şer'ide hatta tâbi'ân ba'de'l-ikrâr meblağ-ı mezkûrdan müvekkillerim mezbûrun ceste ceste dokuz bin altmış iki buçuk guruşunu edâ ve îfâ itmekle bâki altı bin altı yüz kırk altı guruş hakları kalmağla müvekkillerim mezbûrun izâfetle meblağ-ı bâki-yi merkûm altı bin altı yüz kırk altı guruşunu merkûm Hacı Yakûbdan bi'l-vekâle taleb iderüm deyu da'vâ itdükde lede'l-istintâk mezbûr Hacı Yakûb dahi cevabında inkâr itmekle müdde'î vekîl-i mezbûr Mehmed efendi ber-vech-i muharrer müdde'âsını her biri kaza-yı mezbûr ahâlisinden ve her biri lede't-tezkîye adel ve makbûli's-şehâde idügelir ihbâr olunan Koca oğlu Abdullâh bin Hasan ve Ayvaz oğlu Süleymân bin Mehmed nâm kimesneler şehâdetleriyle bi'l-muvâcehe ber-vech-i şer'yye isbât itmeğın mûcibince meblağ-ı bâki-

yi mezkûr altı bin altı yüz kırk altı guruş müdde'â-yı müvekkil-i mezbûrun izâfetle vekîl-i mezbûr Mehmed efendiye edâ ve teslîme mezbûr Hacı Yakûb tebyin olunduğu tescîl ve bi'l-iltimas huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu

Fî 11 Rebiyü'l-evvel sene 1283

Belge 2

Bâ'is-i mürâsele-i şer'iyeye olur ki

Medine-i Isparta mahâllatından Fazlûllâh mahallesinde sâkin ve zât-ı mu'arrefe Tula kızı Havvâ binti Muhsin nâm Hâtûn meclis-i şer'ide Deveci Hacı Abdullâh bin Hacı Alî muvâcehesinde mezbûr Hacı Abdullâh zimmetinde bi't-tehas cihet-i farîzadan altı yüz otuz iki guruş alacak hakkım olmağla hâlen taleb iderüm deyu da'vâ itdükde mezbûr Hacı Abdullâh dahi cevabında kazîye-i minvâl muharrer üzere olduğunu bi-temâmîha ikrâr ve i'tirâf itmeğın mûcibince meblağ-ı merkûm altı yüz otuz iki guruşun müdde'î-yi mezbûr Havvâ Hâtûna edâsıyla mezbûr Hacı Abdullâh ilzâm olduğunu mübeyyin medine-i mezbûr mahkemesinden işbu mürâsele-i şer'iyeye mezbûr Havvâ Hâtûn yedine i'tâ olundu

Fî 11 Rebiyü'l-evvel sene 1283

Belge 3

Medine-i Isparta mahâllatından İskender mahallesinde sâkin ve zât-ı mu'arrefe olan Hadîce binti Mehmed nâm Hâtûn meclis-i şer'-i şerîf-i enverde medine-i mezbûr meclis â'zâsı mütemeyyizâtından işbu bâisü'l-vesîka Hacı Hafız Mehmed İzzet efendi ibn-i Hasan ağa mahzarında bedâhetân bi-tav'iha ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb benim akd-ı âtü'z-zikrin sudûruna değın yedimde mülk ve hakkım olub mahalle-i mezkûrda vâki' bir taraftan Dedezâde Hafız Alî evlâdları Hafız Veli ve Hafız Mehmed menzili ve bir taraftan Meskizâde Hüseyin ve Ömer ağa deve leğeni ve tarafeyni tarîk-i âmm ile mahdûd tahtâni iki oda ma' kılar ve bir mikdar holeye müştetil bir bâb mülk menzilimi bi'l-cümle mâyestemle ve tarafeynden îcâb ve kabûle hâvî şurût-ı müfside ve muvâza'adan ârî tagrîr ve gallatından bir bey' bât-i sahîh şer'iyeye ile üç bin altı yüz guruş ile ber-cihet-i el-keyf ma'lûmem hüsn-ü cihete'l-lakin mechûl ve meclis teslîm ve teslîmde ba'de'l-kabz âyân mu'ayyene ber-kabz fülûsiye mûmâ-ileyh Hacı Hafız Mehmed İzzet efendiye bey' ve temlîk ve teslîm eylediğimde olduğu ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ve kabz ve kabûl eyledikten sonra şahsına olan meblağ-ı merkûm üç bin altı yüz guruş ile ber-kabz-ı fülûs mûmâ-ileyh Hacı Hafız

Mehmed İzzet efendi bana def^{ter} ve teslim ben dahi yedinden tamamen ve kâmilten ahz u kabz ve fülûs-ı merkûm meclis-i kabzında tazyi^{ce} eyledim fî mâ ba‘ad menzil-i mahdûd-ı mezkûr mûmâ-ileyh Hacı Hafız Mehmed İzzet efendinin mülk müşterâsı ve hakk-ı sarf olmuşdur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mülk ve mutasarrıf olsun dedikde gıbbe’t-tasdîkû’ş-şer‘i mâ vâka‘a bi’t-taleb ketb olundu

Müderres-i kirâmdan fazîletlü Mustafa efendi
Hacı Muhsinzâde Mehmed ağa ve Hakîm Mehmed ağa
Müftüzâde Hacı Ahmed efendi
Yörük oğlu Mehmed ağa
Ve gayrihim

IŞS-191-Sayfa 65

Belge 1

Medine-i Isparta mahâllatından Ermeni mahallesinde mütemekkin ve teb‘â-yı devlet-i âlîyyeden ve Ermeni milletinden iken bundan akdem fevt olan Kuşakçı Artin veled-i Kigork veled-i Artinin verâseti ancak sulbî kebîr oğlu gâ‘ib-i âni‘l-beled Kigorka el-huzzârı lede‘ş-şer‘i‘l-enver zâhirve mütehakkık oldukdan sonra gâ‘ib-i merkûmun kendüsü ve yahud vekîl-i şer‘isi gelinceye değin malını hıfz ve tesviye-i umuruna kıbel-i şer‘îden mensûb vâsîsi akrabası Karabeta veled-i Minyas taleb ve ma‘rifeti ve mu‘arref-i şer‘î ile tahrîr ve takvîmü‘l-behâ vech-i ba‘de ihrâci‘l-mesârifi‘l-sahîha sahhû‘l-bâkiyyesi vâsî-yi merkûme teslim olunan tereke-i müteveffâ-yı merkûm defteriye sana ber-vech-i ât-ı zikr olunur

Fî 1 Rebiyü‘l-evvel sene 1283

	Guruş
<i>Mahalle-i mezkûrda vâki‘ fevkâni bir oda ve oda-yı mezkûr yaşmağı hizâsından dükkân kabusunun bir kanadına müstemil bir bâb menzil</i>	1200
<i>Evân-ı nühâsiye 4 adet</i>	80
<i>Minder 2 adet</i>	20
<i>Yorgan 1 adet yasdık 1 adet yük mahlû döşek 1 adet</i>	120
<i>Köhne kilim 1 adet</i>	10
<i>Nebâ‘ir 1 adet</i>	20
<i>Hurdavât binti ma‘lûme</i>	50

Cem‘ân yekûn 1500 guruş

	Guruş	Para
<i>Resm-i âlî</i>	37	20
<i>Kaydiyye</i>	2	20

<i>Varaka behâ</i>	<i>1</i>	
<i>Bi't-taleb gönderilan me'mûrun harc-ı husûsu</i>	<i>10</i>	

Minhâ'l-ihrac 51 guruş

Sahhû'l-bâki 1449 guruş beyne'l-verese vâsî-i merkûm yedinde olan

Vech-i meşrûh üzere tereke-yi müteveffâ-yı merkûmdan ba'de'l-ihracî'l-mesârifi'l-sahîha sahhû'l-bâkiyyesi vâsî-yi merkûm Karabeta yedinde olduğu ehilden işbu mahale şerh verildi

Belge 2

Medine-i Isparta mahâllatından Câmi'-i atîk mahallesinde sâkin Hadîce binti Ömer bin Süleymân tarafından zikr-i âtî husûsda vekîl olduğu zât-ı mezbûreye bi'l-ma'rifet-i şer'-i-yi ârifâne Hacı Mehmed bin Abdullâh ve Dane oğlu Hüseyin bin Osman nâm kimesneler şehâdetleriyle sâbit olan Ömer bin Alî meclis-i şer'-i şerîf-i enverde müvekkil-i mezbûrenin zevc-i mutlakı işbu bâ'isü'l-vesîka Hafız Osman bin İsmail mahzarında bi'l-vekâle ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb mezbûr Hafız Osman müvekkilem mezbûr Hadîceye işbu meclis-i şer'îde binâ'en tatlık itmekle zimmetinde mütekarrir ve ma'kûd-ı âlîye olan yüz yigirmi beş guruş mehr-i mü'eccel hakkı ile nafaka-yı îddet-i mu'ayyene-i ma'lûmesi ve mü'ennes-i süknâmı için dahi bi't-terâze ta'yin olunan yüz guruşuna cem'ân iki yüz yigirmi beş guruş ile sâhib-i mezbûrenin cihet-i karz-ı şer'iden sekiz yüz kırk guruş alacağı olub meblağ-ı mezkûru mezbûr Hafız Osmandan da'vâ eylediğimde ân-ı inkâr beş yüz guruş üzerine mezbûr Hafız Osman ile sulh olduğumda olduğu sulh-ı mezkûru kabûl itmekle cihet-i sulhden beş yüz guruşuna min haysü'l-mecmû'a yedi yüz yigirmi beş guruşu bana def' ve teslîm ben dahi vekâletim hasebiyle yedinden tamamen ahz u kabz idüb hukûk-ı zevciyyete bi'l-cümle husûs-ı mezkûr müte'allika-yı âmme-yi da'vâ-yı ve mutâlebât ve kâffe-i îcâne ve muhâsamâttan tarafeynden her birimiz âhirin zimmetini isâlete ve vekâleten ibrâ ve ıskât ve yine her birimiz ber-vech-i muharrer âhirin ibrâsını kabûl eyledik dedikde gıbbe't-tasdîkü'ş-şer'i mâ vâka'a bi't-taleb ketb olundu

Fî 8 Rebiyü'l-evvel sene 1283

Kadayıfçızâde Süleymân efendi

Mukayyid-i mahkeme Osman efendi

Dane oğlu Hüseyin

Muhzır Hacı Mehmed

Ve gayrihim

Belge 3

Medine-i Isparta mahâllatından Çavuş mahallesinde mütemekkin ve teb'â-yı devlet-i âlîyyeden ve Rum milleti nisvânından Zafra binti Andarya veled-i Yânî tarafından zikr-i âtî bey' de ikrâra vekîl olduğu şahs-ı merkûmeye bi'l-ma'rifet-i şer'î ârifâne Berber Molla Mehmed bin Hasan ve Abdülkâdir bin Hüseyin nâm kimesneler şehâdetleriyle sâbit olan Sarâczâde Süleymân ağa ibn-i Hacı İsmail meclis-i şer'-i şerîf-i enverde müvekkil-i merkûmenin kendünden evvel fevt olan sadr-ı kebîr oğlu Yoranın sulbî kebîr oğulları işbu hâmilü'l-vesîka nefsinde asîl ve li-ebeveyn karındaşı Nikola tarafından zikr-i âtî bey' tasdik vekîl mısdak-ı şer'iyyesi havâle veledü'l-merkûm Yordan mahzarında bi'l-vekâle ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb müvekkilem merkûme akd-ı âtü'z-zikrin sudûruna değin yedimde mülk ve hakkım olub mahalle-i mezkûrda menzilde cereyân iden mâ-lezîzden yarım masûra mülk mâ-lezîzimi tarafeynden icâb ve kabûle hâvî şurût-ı müfside ve muvâza'adan ârî tagrîr ve gallatından bir bey'-i bât-i sahîh-i şer'iyye ile merkûmâne Tavl ve Nikolaya ber-vech-i münâsefe iktisâm itmek üzere iştirâ ve temellük ve tesellüm ben dahi yedlerinde tamamen ve kâmilen ahz u kabz eyledim fî mâ ba'ad yarım mâ-lezîz-i mezkûrda benim asla ve kat'a alâka ve müdâhelem kalmayub müşteri-yi merkûmân Tavl ve Nikoladan her birinin ber-vech-i nisfeyne mülk-i müşterâlar ve hakk-ı sarfları olmuşdur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mülk ve tasarruf olsun dedikde gıbbe't-tasdîkü'ş-şer'î mâ vâka'a bi't-taleb ketb olundu

Fî 11 Rebiyü'l-evvel sene 1283

Mukayyid-i mahkeme Osman efendi

Muhzır Yusuf ağa ve Ömer

Abdülkâdir

Berber Molla Mehmed

Ve gayrihim

IŞS-191-Sayfa 66

Belge 1

Medine-i Isparta mahallâtından Doğancı mahallesinde sâkin iken bundan akdem bi-emrillâh-i te'âlâ vefât iden Şatır oğlu Hüseyin bin Süleymân ibn-i Mustafanın sulbî oğlu Süleymân ve sulbîye kızı Züleyhâ nâm sagîrânın valideleri olub tesviye-i umûrlarına kibel-i şer'îden mensûb vâsîleri zât-ı mu'arrefe olan işbu bâisü'l-vesîka

Havvâ binti Ahmed bin Abdullâh nâm Hâtûn meclis-i şer'-i şerîf-i enverde takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i âni'l-merâm idüb sagîrân-ı mezbûrânın nafaka ve kisveye dahi ihtiyaçları olmağın babaları müteveffâ-yı mezbûrdan müntakil mal-ı mevrûslarından nafaka ve kisve behâ ve sâ'ir havâic-i zarûriyeleri için kıbel-i şer'îden kadr-ı kifâye meblağ-ı merkûm ve takrîr olunmak bi'l-vesâye matlûmdur dedikde hâkim mevki' sadr-ı kütüb tûba leh ve hüsn-i me'âb efendi hazretleri dahi sagîrân-ı mezbûrânın mal-ı mevrûslarından mezbûr Süleymân on guruş ve mezbûr Züleyhâya yedi guruş işbu tarih-i vesîkada şehriye-i farz ve takrîr idüb meblağın mefrûzeyni mezkûrunu sagîrân-ı mezbûrâta harc ve sarf veledü'l-iktizâ istidâneye ve ganü'z-zafer mal-ı mevrûslarına rücû'a vasî-yi mezbûr Havvâ Hâtûna izin vermeğın mâ vâka'a bi't-taleb ketb olundu

Fî 15 Rebiyü'l-evvel sene 1283

Mukayyid-i mahkeme Osman efendi

İmâm mahalle-i mezbûre Hafız Mehmed

Hafız Abdülkâdir

Muhzır Yusuf ve Hafız Alî

Ve gayrihim

Belge 2

Medine-i Isparta mahâllatından Emre mahallesinde mütemekkin ve teb'â-yı devlet-i âliyyeden ve Rum milleti nisvânından iken bundan akdem bi-emrillâh-i te'âlâ vefât iden Elsava binti Filyos veled-i İstatinin verâseti zevc-i metrûku Hacı Nikola veled-i Sava veled-i Filyos ile sulbî sagîr oğulları Hristo ve Sava ve İstavri ve sagîre kızı Fodineye el-huzzâr-ı lede's-şer'î'l-enver zâhirve mütehakkık oldukdan sonra sagâr-ı merkûmunun tesviye-i umûrlarına kıbel-i şer'îden bâ-hüccet-i şer'iyyeye mensûb vasîsi babası merkûm Nikola ve millet-i merkûm mu'temidâne-i ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'î ile tahrîr ve taksîm olunan tereke-yi müteveffât-ı mezbûr defteriyesine ber-vech-i âtı zikr olunur

Fî 15 Rebiyü'l-evvel sene 1283

	Guruş
<i>Köhne çuka cebe 1 adet</i>	200
<i>Müsta'mel ferâce 1 adet</i>	150
<i>Kısa kürk 1 adet</i>	250
<i>Müsta'mel citârî anterî 2 adet</i>	300
<i>Acem şal kuşak 1 adet</i>	100
<i>Müsta'mel şalvar 2 adet</i>	10

<i>Yelek 2 adet</i>	10
<i>Havlu 5 adet şamdan 1 adet ibrik 1 adet Hemam tası 1 adet</i>	350
<i>Uçkur 2 adet</i>	20
<i>Ketan gömlek 3 adet</i>	150
<i>Yazma 2 adet</i>	10
<i>Sim zincir 8 dirhem</i>	24
<i>İncili kübe 1 çift</i>	180
<i>Yakut yüzük 1 adet</i>	200
<i>Rabi'a altun 10 adet</i>	600
<i>Sim maşâ 1 adet 3 dirhem</i>	9
<i>Yıldızlı altun 3 adet</i>	165
<i>Mecmûdiye altun 4 adet</i>	320
<i>Çift gazı 4 adet</i>	200
<i>Sandık 1 adet</i>	80
<i>Kendünden evvel vefât iden babası Filyos terekesinden bâ-defter-i kassam hisse-yi irsiyyesi</i>	2623

Cem'ân yekûn 6021 guruş

	Guruş	Para
<i>Resm-i kısmet</i>	150	20
<i>Kaydiye</i>	9	20
<i>Varaka behâ</i>	3	

Minhâ'l-ihrac 163 guruş

Sahhû'l-bâki 5858 guruş

	Guruş	Para	Akçe
<i>Hisse-yi zevc-i merkûm Hacı Nikola</i>	1464	20	
<i>Hisse-yi ibn-i sagîr-i merkûm Hristo</i>	1255	11	1
<i>Hisse-yi ibn-i sagîr-i merkûm Sava</i>	1255	11	1
<i>Hisse-yi ibn-i sagîr-i merkûm İstavri</i>	1255	11	1
<i>Hisse-yi binti sagîr-i merkûm Fodine</i>	627	25	1

Belge 3

Medine-i Isparta mahallâtından Emre mahallesinde mütemekkin ve teb'â-yı devlet-i âlîyyeden ve Rum milleti nisvânından iken bundan akdem bi-emrillâh-i te'âlâ vefât iden Elsava binti Filyos veled-i İstatinin sadr-ı oğulları Hristo ve Sava ve İstavri ve sadriye kızı Fodineye nâm sagârın valideleri müteveffât-ı mezbûrdan müntakil mallarını hıfz ve tesviye-i umûrlarına kibel-i şer'iden vâsî nasb lâzım dehm olmağın beyenlerinde müstekîm ve her vech ile vesâyet-i ûhdesinden gelmeğe kadar idüğü zeyl rakîmden muharrerü'l-esâmi kimesneler ihbârlar ile lede'sş-şer'i'l-enver zâhirve

mukârrer olan sagâr-ı merkûmenin babaları ve velîleri işbu râfi'ü'l-rakîm Nikola veled-i Savaya hâkim muvakkı-i âlîyyü'l-rakîm ref' kadr-i Mevlâhü'r-rahîm efendi hazretleri sagâr-ı merkûmenin vakt-ı rüşd ve sedâdlarına değin mallarını hıfz ve tesviye-i umûrlarına vasî nasb ve ta'yîn buyurdukda olduğu ber-vech-i mübeyyin vesâyet-i merkûmeye kabûl ve hizmet-i lâzîmelerini kemâ yenbagî edâya ta'ahhüd itmeğın mâ hüve'l-vâka'a bi't-taleb ketb olundu

Fî Cemâziye'l-evvel sene 1283

Mukayyid-i mahkeme Osman efendi

Muhzır Yusuf ve Ömer

Ve gayrihim

IŞS-191-Sayfa 67

Belge 1

Medine-i Isparta mahallâtından Hisar efendi mahallesinde sâkin ve zât-ı zeyli-vesıkada muharrerü'l-esâmi-yi müslimîn ta'rîfleriyle mu'arrefe olan işbu bâ'isetü'l-vesıka Emine binti Hasan ağa nâm Hâtûn meclis-i şer'-i şerîf-i enverde zevc-i sâbıkı Bağcı oğlu Mehmed bin Alî mahzarında takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i âni'l-merâm idüb mezbûr Mehmed ile bundan akdem hâl-ı zevciyyete beynimizde kâ'im iken mezbûrun ferrâşından ve hâsılalar ve bundan mütevellidler hâlen bi hakkü'l-hazâne hicr ve terbiyemde olan işbu hâzirtâne bi'l-meclis tahminen sekiz yaşında Şerîfe ve üç yaşında Hanîfe nâm kızları sagîrtânın aslen malları olmayub ol-vech ile nafaka ve kisveye ihtiyâcları olmalarıyla sagîrtâne-yi mezbûrtânın nafaka ve kisveleri için babaları mezbûr Mehmed üzerine yine kibel-i şer'iden kadr-ı ma'rûf meblağ farz ve takrîr olunmak bi'l-hâsâne matlûmdur dedikde gıbbe't-tasdîkü's-şer'î hâkim muvakkı' sadr-ı küttâb tûba-leh ve hüsn ü me'âb efendi hazretleri dahi sagîrtâne-yi mezbûrtânın nafaka ve kisve behâlar için babaları mezbûr Mehmed üzerine bi't-tırâz tarîh-i vesıkadan her birine beher şehri on beşer guruşdan cem'ân otuz guruş farz ve takrîr buyurub meblağın mefrûzeyni mezkûrunu sagîrtâne-yi mezbûrtânın nafaka ve kisve behâ vesâ'ir levâzım zarûriyelerine harc ve sarf veledü'l-iktizâ istidâneye ve ânü'z-zafer babaları mezbûr Mehmed üzerine rücû'a valideleri ve hâseneleri mezbûr Emine Hâtûn izin vermeğın mâ vâka'a bi't-taleb ketb olundu

Fî 21 Muharrem sene 1283

Tahrîrât kâtibi mu'avin Ahmed efendi

Şemseddînzâde Hacı Osman ağa
 Mukayyid-i mahkeme Osman efendi
 Muhzır Yusuf ağa ve Ömer
 Ve gayrihim

Belge 2

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta nevâhisinden Gönen kazası mahallâtından Kasab ve Masla ve Alçı meşhid mahalleleri ahâli-yi mahsûru Türkan oğlu İbrâhim ve Mustafa bin Osman ve Bekir İbrâhim bin Alî ve Mehzân oğlu Mustafa ibn-i Abdullâh ve Celbir oğlu Mehmed bin Süleymân ve hazinedâr oğlu Hüseyin bin Hasan ve Nakib oğlu Hüseyin bin Mehmed ve Kara Hasan oğlu Mustafa bin Mustafa ve Hafız Mehmed bin Hüseyin ve Hacı Yuga oğlu Mehmed bin Hüseyin ve Kocabaş oğlu İbrâhim bin Mehmed ve Arnavûd Alî bin Mûsa ve Süleymân bin Alî nâm kimesneler medine-yi mezbûr meclisine ma'kûd meclis-i şer'îmizde kaza-yı mezbûrenin Pazar ve Cami' mahalleleri ahâli-yi mahsûru işbu bâisü'l-i'lâm Molla Ahmed bin İsmail ve Hüseyin ağa ibn-i Ehmer ve Hacı Süleyman ağa ibn-i Alî ve Mehmed bin Hasan ve İbrâhim bin Alî ve Zeybek oğlu Alî bin Mehmed ve Hacı Halil oğlu Halil bin Hüseyin ve Peri oğlu Hacı Hüseyin bin hacı Hasan Hacı Mustafa oğlu Mehmed bin Süleymân ve Perâ oğlu Hacı Hüseyin bin Hacı Hasan ve Hacı Mustafa oğlu Mehmed bin Süleymân ve Pebra oğlu Halil bin Salih muvâcehelerinde bizim zikr olunan ahâlisi bulunduğumuz üç mahalleninde harîm ve bağçelerimize kaza-yı mezbûre muzâf fazîldende kadîmden mâ cârî cereyân iderek bağçelerimizi sıkıyla intifâ'a idegelmişki min indillâhi bu sene-yi mübârekede zikr olunan mehalden mâ-cârî kat' olunmağla salifü'z-zikr Pazar ve Câmî' mahalleleri ahâlisinden kadîmden hakk-ı sakî ve şurb ve mecrâları olan ve bizim alâka ve müdâhelemiz olmayana kaza-yı mezbûre muzâf Sûbaşî nâm mehalden cereyân iderek zeyrinde vâki' üç bâb diğerk mâzende mâ-carîyesinden işbu tarih-i i'lâmdan on beş günde bir güne mâ-carîyesi kat' birle bizim mârû'l-beyân harîm nebze bağçelerimizi sakî itmek üzere bağçelerimize cereyânına mezkûr Pazar ve Cami' mahalleleri ahâli-yi mahsûru mezbûrdan ceyr ve tenbîh olunsun deyu müdde'î-yi mezbûrun ber-vech-i muharrer Subaşî nâm mehalden cereyân iden mâ-carîde hakk-ı şurb ve sakîleri olmadığını mukarrer ve ma'arifleri iken takrîr-i meşrûhları üzere tasaddi eyledikleri da'vâlar mesmû'a ve't-tekât-ı şâyân olmadığı kendülere tefhîm ve mûcibince da'vâ-yı

mezkûrleriyle zikr olunan Pazar ve Cami' mahalleleri isâl-i mahsûru mezbûrundan her birine bu vech-i şer'iyeye ma'arızdan men' olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu

Fî 15 Rebiyü'l-evvel sene 1283

Belge 3

Medine-i Isparta mahallâtından Evrân mahallesinde sâkin ve zât-ı mahalle-yi mezbûr imâm ve muhtârânı tarafından verilen mühr-ü âlim ve biz ta'rîfleriyle ma'rûf olan Mehmed ağa ibn-i Hacı Alî ağa meclis-i şer'-i şerîf-i enverde işbu bâisü'l-vesîka Mehmed bin Osman mahzarında ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb biri arsa-yı mîrîyye olub ûhde-yi tasarrufumda olan arsa üzerinde magrûs kürûm dahi akd-ı âtü'z-zikrin sudûruna değin yedimde mülk ve hakkım olub medine-i mezbûre muzâf Çakaldana denmekle ma'rûf mehalde vâki' bir taraftan Hacı Salih bin Hacı Alî bağı ve bir taraftan Mehmed bin Hüseyin bağı ve bir taraftan kendü bağım ve taraf-ı râbi'i tarîk-i âmm ile mahdûd tahminen bir buçuk evlek mikdarı bir kıt'a bağımdan arzını bârây-ı ma'mûr arâzi ferâg mu'teber kat' ile kürûmini dahi bey'-i bât-i sahîh-i şer'iyeye ile mezbûr Mehmede me'ân nafaka-yı vâhîde elli altı yüz guruş bey' ve temellük ve ferâg ve tefvîz eylediğimde olduğu ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük tefvîz ve kabûl idüb bey'-i mezkûrların tagrîr ve gallasına müte'allika da'vâdan tarafeynden her birimiz âhirin zimmetini ibrâ ve ıskât ve her birimiz ber-minvâl-i muharrer âhirin ibrâsını kabûl eyledik dedikde gibbe't-tasdîkü'ş-şer'i mâ vâka'a bi't-taleb ketb olundu

Fî 15 Rebiyü'l-evvel sene 1283

Hemâmcı Feyzi

Çaylıoğlu İbrâhim

Osman kethüda oğlu İbrâhim

Çakmakçı Alî

Ve gayrihim

IŞS-191-Sayfa 68

Belge 1

Medine-i Isparta mahallâtından Câmî'-i atîk mahallesinde sâkin ve zât-ı mahalle-i mezbûr imâm ve muhtârânı tarafından verilen mühr ü âlim ve haber ta'rîfleriyle ma'rûf olan hakîm Mehmed ağa ibn-i Mustafa efendi meclis-i şer'-i şerîf-i enverde işbu bâisü'l-vesîka Mehmed ağa ibn-i Hacı Alî ağa mahzarında ikrâr-ı tâmm ve

takrîr-i kelâm idüb biri arz-ı mîrî olub ûhde-i tasarrufumda olan arsa üzerinde magrûs kürûm dahi akd-i âtü'z-zikrin sudûruna değin yedimde mülk ve hakkım olub medine-i mezbûreye muzâf İleyhler nâm mehalde vâki' bir taraftan Fatıma binti Abdullâh bağı ve tarafeyni Hafız Ahmed bin Mehmed bağı ve taraf-ı râbi'i tarîk hass ile mahdûd tahminen bir evlekmikdarı bir kıt'a bağımın arzını bârâ-yı ma'mûr-ı arâzi-yi ferâg-ı mu'teber kat' ile kürûmini dahi bey'-i bât-i sahîh-i şer'iyeye ile mezbûr Mehmed ağaya me'ân safka-yı vâhıde ile dört yüz guruş bey' ve temlîk ve ferâg ve tefvîz eylediğimde olduğu ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tefvîz ve kabûl idüb bey'-i mezkûrların tagrîr ve gallasından müte'allika da'vâdan tarafeynden her birimiz âhirin zimmetini ibrâ ve iskât ve her birimiz ber-minvâl-i muharrer âhirin ibrâsını kabûl eyledik dedikde gıbbe't-tasdîkü'ş-şer'i mâ vâka'a bi't-taleb ketb olundu

Fî 15 Rebiyü'l-evvel sene 1283

Kethüda oğlu İbrâhim

Çaylı oğlu İbrâhim

Hemâmcı Feyzi

Çakmakçı Alî

Ve gayrihim

Belge 2

Medine-i Isparta mahallâtından Câmi'-i atîk mahallesinde sâkin Bekir bin Alî Koç meclis-i şer'-i şerîf-i enverde medine-i mezbûr mahallâtından Çelebiler mahallesinde sâkin iken bundan akdem bi-emrillâh-i te'âlâ vefât iden Duhâncı Alî ağa ibn-i Alinin sulbî oğlu Abdülkâdir ve sulbîye Emine nâm sagîrânın tesviye-i umûrlarına bâ-hüccet-i şer'iyeye vasî-yi mensûbları olub zât-ı mu'arrefe olan işbu bâisü'l-vesîka Fatıma binti Abdullâh ağa ibn-i Hacı Alî ağa tarafından zıkr-i âtî husûsda vekîl-i müseccel-i şer'iyyesi bir Duhâncızâde Alî efendi ibn-i Ahmed mahzarında ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb vasî-yi müvekkil-i mezbûr Fatıma Hâtûn vasîleri olduğu oğlu ve kızı sagîrân-ı mezbûrân Abdülkâdir ve Eminenin malından bi'l-vekâle bana iki bin guruş edâ ve teslîm eylediğimde ben dahi bundan istidâneye ve kabz ve emvarıma sarf ile istihlâk idüb meblağ-ı merkûm ile şahsını işbu tarih-i vesîkadan bir sene tamamına değin mü'eccel ve mev'uduna sagîrân-ı mezbûrânın malından ve müvekkil-i vasî-yi mezbûre Fatımayı izâfetle vekîl-i mezbûr Alî efendiye yedinden iştirâ ve kabz eylediğim Fransız meş'ale-yi sâ'at şahsından dahi üç yüz guruşuna ciheteyn-i

mezkûreteynden cem'ân iki bin üç yüz guruş zimmetimde sagîrân-ı mezbûrân Abdülkâdir ve Emineye vacibü'l-edâ evvel lâzımü'l-kazâ deyimdir dedikde gıbbe't-tasdîk her biri medine-i mezbûr ahâlisinden Ömer bin Arab Mustafa ve İbrâhim ağa ibn-i Hasan nâm kimesneler meclis-i şer'-i şerîf-i enverde vekîl-i mezbûr Alî efendi mahzarında her biri ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb mukarrer düyûn-ı mezbûr Bekirin zimmetinde sagîrân-ı mezbûrân Abdülkâdir ve Emineye ciheteyn-i mezkûreteynden irâs-ı vâcib deyni olan meblağ-ı mecmû'a merkûm iki bin üç yüz guruş tarafından bi'l-emr ve'l-kabûl kefâlet müte'allika-yı sahîh-i şer'iyeye ile biz dahi müte'akibân kefil-i bi'l-mâl ve zamanlar olub ve ahd-ı hümâ âhirin zimmetine kefâlet hesabıyla lâzım gelen meblağ dahi kezalik bi'l-emr ve'l-kabûl başka başka tekeffül eyledik dediklerinde gıbbe't-tasdîkü'ş-şer'î mâ vâka'a bi't-taleb ketb olundu

Fî 15 Rebiyü'l-evvel sene 1283

Mukayyid-i mahkeme Osman efendi

Muhzır Hafız Alî

Eğirdirli Lütfullâh efendi

Duhâncı Ahmed

Ve gayrihim

Belge 3

Medine-i Isparta mahallâtından Evrân mahallesinde sâkin bir Duhâncızâde Alî efendi ibn-i Ahmed meclis-i şer'-i şerîf-i enverde medine-i mezbûr mahallâtından Çelebiler mahallesinde sâkin iken bundan akdem bi-emrîllâh-i te'âlâ vefât iden Duhâncı Alî ağa ibn-i Alî bin Abdullâhın sulbî oğlu Abdülkâdir ve sulbîye kızı Emine nâm sagîrânın tesviye-i umûrlarına bâ-hüccet-i şer'iyeye vasî-yi mensûbesi olub zât-ı mu'arrefe olan işbu bâisetü'l-vesîka Fatıma binti Abdullâh ağa ibn-i Hacı Alî ağa tarafından zikr-i âtî husûsda vekîl-i müseccel-i şer'iyyesi Hâncı İbrâhim ağa ibn-i Hasan mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb müvekkil-i mezbûr Fatıma Hâtûn vasîleri olduğu oğlu ve kızı sagîrân-ı mezbûrân Abdülkâdir ve Eminenin malından bi'l-vekâle bana bin guruş edâ ve teslîm eylediğinde ben dahi yedinden istidâne ve kabz ve emvarıma sarfla istihlâk idüb meblağ-ı merkûm ile şahsını işbu tarih-i vesîkadan bir sene tamamına değin mü'eccel ve mev'uduna sagîrân-ı mezbûrânın malından müvekkil-i mezbûre Fatımaya izâfetle vekîl-i mezbûr İbrâhim ağa yedinden iştirâ ve kabz eylediğim Birceled Alî efendi fetvâ şahsından dahi yüz elli guruşuna ciheteyn-i

mezkûreteynden cem‘ân bin yüz elli guruş zimmetimde sagîrân-ı mezbûrân Abdülkâdir ve Emineye vâcibü’l-edâ evvelü’l-lâzımü’l-kazâ deynimdir dedikde gıbbe’t-tasdîkden mezbûr Alî efendiye Bekir bin Alî Koca nâm kimesne meclis-i şer’-i şerîf-i enverde vekîl-i mezbûr İbrâhim ağa mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb mukarrer düyûn-ı mezbûr Alî efendinin zimmetinde sagîrân-ı mezbûrân Abdülkâdir ve Emineye ciheteyn-i mezkûreteynden edâsı vâcib-i deyni olan meblağ-ı mecmû‘a merkûm bin yüz elli guruş tarafeynden bi’l-emr ve’l-kabûl kefâlet müte‘allika-yı sahîh-i şer‘iyye ile ben dahi vekîl bi’l-mal ve zam oldum dedikde gıbbe’t-tasdîkû’ş-şer‘i mâ vâka‘a bi’t-taleb ketb olundu

Fî 15 Rebiyü’l-evvel sene 1283

Mukayyid-i mahkeme Osman efendi

Muhzır Hafız Alî

Eğirdirli Lütfullâh efendi

Duhâncı Ahmed

Ve gayrihim

IŞS-191-Sayfa 69

Belge 1

Medine-i Isparta mahallâtından Câmî‘-i atîk mahallesinde sâkin Kundakçızâde Mehmed ağa ibn-i Hacı Mustafa meclis-i şer’-i şerîf-i enverde medine-i mezbûr mahallâtından Çelebiler mahallesinde sâkin iken bundan akdem bi-emrillâh-i te‘âlâ vefât iden Duhâncı Alî ağa ibn-i Alînin sulbî sagîr oğlu Abdülkâdir ve sulbîye sagîre kızı Emine nâm sagîrânın tesviye-i umûrlarına kıbel-i şer‘îden bâ-hüccet-i şer‘iyye mensûbları olub zât-ı mu‘arrefe olan işbu bâisü’l-vesîka Fatıma binti Abdullâh ağa ibn-i Hacı Alî ağa tarafından zıkr-i atî husûsda vekîl-i müseccel-i şer‘iyyesi bir Duhâncızâde Alî efendi ibn-i Ahmed mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb vasî-yi müvekkil-i mezbûr Fatıma Hâtûn vasîleri olduğu oğlu ve kızı sagîrân-ı mezbûrân Abdülkâdir ve Eminenin mallarından bi’l-vekâle bana dört bin guruş irâs ve teslîm eylediğinde ben dahi bundan istidâneye kabz ve emvarıma sarf ile istihlâk idüb meblağ-ı merkûm ile şahsını işbu tarih-i vesîkadan üç sene tamamına değin mü‘eccel ve mev‘uduna sagîrân-ı mezbûrânın malından ve müvekkil-i vasî-yi mezbûr Fatımaya izâfetle vekîl-i mezbûr Alî efendiden iştirâ ve kabz eylediğim İngiliz bir pul altun kaplamalı bir adet ve Fransız maş‘alı bir adedine cem‘ân iki aded koyun sa‘ati şahsından dahi bin sekiz yüz guruşuna

ciheteyn-i mezkûreteynden cem'ân beş bin sekiz yüz guruş zimmetimde sagîrân-ı mezbûrân Abdülkâdir ve Emineye vâcibü'l-edâ ve'l-lâzımü'l-kazâ deynimdir dedikte gibbe't-tasdîk mukarrer düyûn-ı mezbûr Mehmed ağanın li-ebeveyn karındaşı Muhîddîn efendi ve eniştesi Hüseyin efendi ibn-i Mehmed efendi nâm kimesneler meclis-i şer'î şerîf-i enverde vekîl-i mezbûr Alî efendi mahzarında her biri ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb mukarrer düyûn-ı mezbûr Mehmed ağanın zimmetinde sagîrân-ı mezbûrân Abdülkâdir ve Emineye ciheteyn-i mezkûreteynden edâsı vâcib deyni olan meblağ-ı mecmû'a merkûm beş bin sekiz yüz guruş tarafından bi-emrû'l-kabûl kefâlet-i mutlaka-i sahîh-i şer'îyyesi ile biz dahi müte'akibân kefil-i bi'l-mâl ve zamanları olub ve ahd-ı hü mâ âhirin zimmetine kefâlet hasebiyle lâzım gelan meblağ dahi kezalik bi'l-emr ve'l-kabûl başka başka tekeffül eyledik dediklerinde gibbe't-tasdîkü's-şer'î mâ vâka'a bi't-taleb ketb olundu

Fî 15 Rebiyü'l-evvel sene 1283

Mukayyid-i mahkeme Osman efendi

Kanbûrzâde Hacı Hafız Hüseyin

Kıymacı Hasan

Muhzır Hafız Alî

Ve gayrihim

Belge 2

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta mahallâtından Hacı Elfi mahallesinde sâkin tüccârdan Ezânzâde Hacı Mehmed ağa ibn-i Mustafa medine-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'îmizde işbu bâisü'l-i'lâm Derviş oğlu Mehmed ağa ibn-i Hasan muvâcehesinde ben malımdan işbu tarih-i i'lâmdan dört buçuk sene mukaddem ceste ceste bi't-tarîkû'l-muzârebe eden on dokuz bin guruş mezbûr Mehmed ağaya def' ve teslîm eylediğimde meblağ-ı merkûm ile ticâret idüb re's malımdan her ne mikdar fâ'ide hâsıl olur ise nısfı benim ve nısfı âhirin âmeli mukâbelesinde mezbûr Mehmed ağanın olmak üzere ba'de'l-infâk olduğu vech-i meşrûh üzere meblağ-ı merkûmu ahz u kabz idüb üç sene-yi kâmile i'mâl ve ticâret itmîşdim işbu tarih-i i'lâmdan on bir ay mukaddem fesh-i akd ve muzâriye itmemizle re's malım olan meblağ-ı merkûm on dokuz bin guruşu bundan akdem bana def' ve teslîm ben dahi bundan tamamen ve kâmilen ahz u kabz itmemele meblağ-ı merkûm ile işbu meclis-i şer'îde mu'ayene olunan bir kıt'a müfredât defteri

nâlık olduğu üzere nemâ alarak üç sene de müctemi‘ ve müterâkım otuz dört bin yüz yigirmi sekiz guruşun nısfı benim nısfı âhirin âmel-i mukâbelesinde mezbûr Mehmed ağanın olmağla meblağ-ı merkûm otuz dört bin yüz yigirmi sekiz guruşun nısfı olan on yedi bin altmış dört guruşu mezbûr Mehmed ağadan taleb iderüm deyu bundan akdem da‘vâ eylediğimde olduğu cevabında birinci ve ikinci seferde şirket-i mezkûrumuzun hür olunan ticâretinden ba‘de külli’l-hesâb mûmâ-ileyhin hissesine musîb bin dört yüz seksan yedi buçuk guruş ve üçüncü ve dördüncü seferde kezalik ba‘de külli’l-hesâb hissesine musîb bin yigirmi üç guruş ve beşinci ve altıncı seferde kezalik ba‘de külli’l-hesâb asgarî altı yüz guruş zimem hissesine musîb üç yüz elli guruş benim için def‘ ve teslîm itmisdim deyu Mezbûr Mehmed ağa yine def‘ ile mukâbele eylediğinde beynimizde münâzaât ve muhâsamât-ı şedîde vukû‘a gelmişdi el-hâletü hâzihî beynimizde maslahûna tavsıtıyla ber-vech-i muharrer tasaddi eylediğim da‘vâ-yı mezkûrumdan kat‘ân-li’n-nizâ ve kat‘ân-li’l-husûme bi’t-tav‘a ve’l-hizâ dört yüz guruş bedel-i medfû‘a ve makbûz üzerine ba‘de akdi’l-musâlaha ve’l-kabûl ziyâde müdde‘âma ve bi’l-cümle husûs-ı mezkûr müte‘allika-yı âmme-yı da‘vâ-yı ve mutâlebât ve kâffe-yi icâne ve muhâsamâtdan tarafeynden her birimiz âhirin zimmetini ibrâ ve ıskât ve yine her birimiz ber-vech-i muharrer âhirin ibrâsını kabûl eyledik deyu tarafeynden her birinin ikrâr ve tasdikleri tescîl ve bi’l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i‘lâm olundu

Fî 15 Rebiyü’l-evvel sene 1283

IŞS-191-Sayfa70

Belge 1

Ma‘rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta mahallâtından Karaağaç mahallesinde sâkin işbu bâisü’l-i‘lâm Mehmed bin Abdullâh medine-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer‘îde hâlen medine-i mezbûr kâ‘im-makâmı ve beytü’l-mal emîni olup zikr-i âtî bir re’s estere yada olmak bi’l-emân ve bi’l-mal mevriye vaz‘-ı yedi mütehakkık olan îzzetlü Sâdık efendi ibn-i tarafından husûsâtü’l-beyânda vekîl-i müseccel-i şer‘iyyesi olup kîbel-i şer‘îden dahi husûmeti ray olunan medine-i mezbûr Zabtiye Çavuşundan Halil ağa ibn-i Hacı Ahmed muvâcehesinde işbu meclis-i şer‘îde mu‘âyene olunan sekiz yaşında Sarıdonlu esteremde şer‘ân mülküm olduğu hâlde işbu tarih-i i‘lâmdan on gün mukaddem medine-i mezbûre muzâf Cebeciler kariyeleri yaylası Kolada nâm yaylada râî olunmakda iken

mülkünden zâyi‘ olmuşdu el-hâletü hâzihî vekîl-i mümâ-ileyh yedinde bulmamla ester-i mezkûrumu müvekkil-i mümâ-ileyh izâfetle vekîl-i mezbûrdan bi’l-istihkâk hâlen taleb iderüm deyu da’vâ itdükde vekîl-i mezbûr Halil ağa dahi cevabında ester-i mezkûre yada olmak üzere müvekkil-i mümâ-ileyhin el-hâletü hâzihî bi’l-emân vaz’-ı yedini ikrâr lakin müdde‘î-yi mezbûrun ber-vech-i muharrer mülkü olduğunu inkâr müdde‘î-yi mezbûr Mehmed ber-minvâl-i muharrer müdde‘âsını her biri sâlifü’z-zikr medine-i mezbûr ahâlisinden ve her biri mehallerinden lede’t-tezkîye adel ve makbûlü’ş-şehâde idügelir ihbâr olunan Mustafa ağa ibn-i Ömer ve diğêr Mustafa bin Abdullâh nâm kimesneler şehâdetleriyle vekîl-i mezbûr muvâcehesinde ber-vech-i şer‘iyye ba‘de’l-isbât ve’l-halif mûcibince ester-i mezkûru müdde‘î-yi mezbûr Mehmede der-teslîme müvekkil-i mümâ-ileyh izâfetle vekîl-i mezbûr Halil ağaya tenbîh olunduğu tescîl ve bi’l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i‘lâm olundu

Fî 17 Rebiyü’l-evvel sene 1283

Belge 2

Ma‘rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta mahallâtından Çavuş mahallesinde mütemekkin Rum milletinden işbu hâmilü’l-i‘lâm İlyas oğlu Minya veled-i İstefan medine-i mezbûr meclisine ma‘kûd millet-i şer‘îmizde millet-i merkûmeden Sava veled-i Hacı Nikola muvâcehesinde geçen tarih-i ayu bin sekiz yüz elli sekiz senesinden altmış senesi kânûn-ı evvel otuz birinci gününe kadar beynimizde cârî bi’l-cümle ahz ve i‘tâmızın muhâsebesini sehv ve gallatından ârî ve biri olarak yegân yegân Âşâk kazası rü’yet ve tesviye eylediğimizde ba‘de külli’l-hesâb bir yük elli yedi bin gurus merkûm Sava zimmetinde benim ve şerîklerim karındaşlarım İlyas ve Pandeli ve Yorgi ve Yakomiden her birimizin hakkımız tebyîn idüb meblağ-ı merkûmu merkûm Sava ve bize def‘ ve teslîm biz dahi yedinden tamamen ve kâmilen ahz u kabz eyledikten sonra hesâb-ı mezkûrumuzun sehv ve gallatı vukû‘ına ve bi’l-cümle husûs-ı mezkûr müte‘allika-yı âmme da’vâdan tarafeynden her birimiz âhirin zimmetini ibrâ ve iskât ve yine her birimiz âhirin ibrâsını ber-minvâl-i muharrer ba‘de’l-kabûl bin sekiz yüz altmış bir senesini Kânûn-ı sâni ibtidâsı gün merkûm Sava yedimden ve malımdan beheri yüz sekiz gurus hesâbıyla lira-yı Osmani bir yük elli üç bin üç yüz altmış gurus iktirâz ve kabz ve kendü emvarına sarfla istihlâk idüb ba‘de altmış iki senesinin on dördüncü gününe gelinceye kadar efzâü’l-zikr Âşâk kazasında meblağ-ı merkûmun güzeşite ve

akçe kırk neşât ve cihet-i aherden beynimizde ma'lûme ahz ve i'tâmızın muhâsebesini bi'l-rû'yet ba'de külli'l-hesâb bir yük yetmiş bir bin sekiz yüz elli beş guruş iblâğ olub meblağ-ı merkûm zimmetinde sahîhân bana deyni olduğunu bi'l-ikrâr işbu meclis-i şer'îde mu'ayene olunub yedime i'tâ eylediği kendü imzasıyla mehasını bir kıt'a deyn-i mütemessiki mûcibince meblağ-ı merkûmdan medine-i mezbûrda Cedîd mahallesinde vâki' bir bâb menzil ile Kumlar nâm mehlade vâki' bir kıt'a bağını bana deyninden elli bin guruş mukâbelesinde rehin vaz' ve vesay-ı lâyıkı üzere teslîm ben dahi irtihâb ve kabûl ba'de merkûm Savaya i'râh ve teslîm eylediğimde olduğu isti'are ve kabûl ve yine mârû'z-zikr Âşâk kazâsına tâbi' Sazak nâm karyede vâki' bir bâb odası ile karye-i mezkûrda vâki' Mahli veled-i Vedi beynimizde ma'lûme üç kıt'a otuz dört dönüm mikdarı tarlalarını on bin guruş başka başka bey' ve ferâğ ben dahi iştirâ ve tefrig ve zikr olunan Sazak Dâre câmi' çiftlik ve Susuzlu Hacı Mustî ağadan ve Hacı Halil ağa değirmencisi ve salcaklarından kezalik müfredât-ı defteri nâtik olduğu üzere ma'lûmü'l-esâmî kesân zimmetlerinde elli beş bin üç yüz altmış guruş hukûkunu bana olan deyninden havâle ve tarafeynden her birimiz havâle-i mezkûru kabûl ve yine kazâ-yı mezkûre tâbi' Kariş ve Karalar ve Sazak kariyelerinde mecmû'a on altı bin üç yüz altmış beş guruş kıt'a fesa'iyet eylediğimiz kile-i âşâk dokuz yüz yetmiş dokuz kile mil ve seksan beş kile burçak ve bin yüz kırk dokuz buçuk kile şî'ar ile bizim İzmirde mufâzemizde yigirmi sekiz deve hinta ve mikdarı beynimizde kezalik ma'lûme bilâ mevât şahsına olan sekiz bin üç yüz yigirmi beş guruşuna cem'ân bir yük kırk bin yüz beş guruş nakden ve havâle ve rehnân bana def' ve teslîm idüb bâki zimmetinde otuz bir bin yedi yüz elli guruş zikr olunan altmış iki senesi nisânının on dördüncü gününde hakkım kalub meblağ-ı merkûmdan bin sekiz yüz altmış dört senesi Ağustosunun yigirmi birinci günü gâib-i âni'l-meclis Kimes oğlu Hacı Sava veled-i Keşa yigirmi guruş deynim mukâbelesinde havâle ve tarafeynden her birimiz havâle-i mezkûru ba'de'l-kabûl bâki on bir bin yedi yüz elli guruş ile i'ane eylediğim zikr olunan menzil ve bağı meblağ-ı merkûm elli bin guruşuna cem'ân altmış bir bin yedi yüz elli guruş alacak hakkımı asgarî güzeşite merkûm Savadan hâlen talep iderüm deyu da'vâ itdükde lede'l-istintâk merkûm Sava dahi cevabında kaziye-i minvâlde muharrer üzere olduğunu techîlân tâbi'ân ve kat'iyyen ve sahîhân ikrâr ve i'tirâf itmeğin mûcibince meblağ-ı merkûm altmış bir bin yedi yüz elli guruşun müdde'î-yi merkûm Hoca Minyaya

edâsıyla merkûm Sava ilzâm olduğunu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu

Fî 17 Rebiyü'l-evvel sene 1283

IŞS-191-Sayfa 71

Belge 1

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta nevâhisinden İncir kazâsına tâbi' Ren karyesi ahâlisinden iken bundan akdem cerhân vefât iden Molla Mehmed bin Alî bin Halilin verâseti ancak babası mezbûr Alîye el-huzzâr-ı ba'de'l-mütehakkükü'ş-şer'iyye mezbûr Alî medine-i mezbûr meclisine ma'kûd meclis-i şer'îmizde müteveffâ-yı mezbûrun kanlı olduğu iddiâ olunan gâibet-ü ani'l-meclis Hacı Halil bin İbrâhim bin Mehmedin babası mezbûr İbrâhim muvâcehesinde mevrusum oğlum maktûl mezbûr Halil tarih-i i'lâm senesi mâh hâlin guresinden evvel cum'a-ertesini günü zikr olunan İncir pazarında hınta bey' olunan mehalde sen benim kızım olub gâibet-ü ani'l-meclis-i âzaya zina kasdıyla tarih-i mezkûrdan birkaç gün mukaddem hanesine dühûl itmişsin deyu husûs-ı mezkûru müdürü İsmail efendiye mezbûr İbrâhim da'vâ ve zabtiyeler li-ecli'n-dâfi' müdür-i mezbûr huzûruna ihzârı hengâmında ve kan zuhûre oğlu gâ'ib-i mezbûr Hacı Halil yedinde bulunan yatâgâne-i kebîr bıçak ile oğlum mevrusum maktûl mezbûr Mehmedin sol kulağı üzerinden ve sağ oyluğundan darb ve cerh oğlum gâ'ib-i mezbûr Hacı Halilin darb ve cerahından naşı olan mevrusum oğlum mezbûr Molla Mehmed mütâsiren fevt olduğunu ve mezbûr İbrâhim kassâb bulunduğunu ve zikr olunan mahâl-i mezbûr İbrâhimin sehm bey' eylediği mehal yüz hatve mesâfe idüğüne ve sehm kat' eylediği bıçak ile oğlum müteveffânın maktûl olduğuna binâ'en mevrusum maktûl mezbûrun mûceb-i şer'iyyesini mezbûr İbrâhimden taleb iderüm deyu takrîr-i meşrûhu üzere tasaddi eylediği da'vâsı şer'ân mesmû'a ve'l-nefâta şâyân olmadığı kendü tefhîm ve mûcibince da'vâ-yı mezkûresiyle mezbûr İbrâhim bu vech-i şer'iyye ma'arızında men' olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu

Fî 9 Rebiyü'l-evvel sene 1283

Belge 2

Medine-i Isparta mahallâtından Temel mahallesinde mütemekkin ve teb'â-yı devlet-i âlîyyeden ve Rum milletinden iken bundan akdem bi-emrillâh-i te'âlâ vefât iden Evren oğlu Herlboz veled-i Efram veled-i Hatrın(?) verâseti zevce-yi metrûkesi

Elsava binti Enastas Hacı Minya li-ebeveyn karındaşları Kızena ve Elenaya el-huzzârî ba‘de’l-mütehakkîkû’ş-şer‘iyye menzûl merkûm Hacı Minyana müteveffâ-yı merkûmdan müntakil malını hıfz ve tesviye-i umuruna kibel-i şer‘îden bir vasî nasb olunmak ve ilzâm olduğu ecluden hâkim mevki‘ sâdr-ı küttâb tûba-leh ve hüsn ü me‘âb efendi hazretleri menzûl-ı merkûmun sulbî kebîr oğlu işbu hâmilü’t-terkîm Enstas menzûl-ı merkûm üzerine bi-ineyetüllâh-ı te‘âlâ ifâten gelinceye değin emvâl ve eşyasını hıfz ve umûr-ı lâzimesini rü’yet kemâ yenbagî edâya ta‘ahhüd ve ilzâm itmeğın mâ vâka‘a bi’t-taleb ketb olundu

Fî Gurre-i Safer sene 1283

Mukayyid-i mahkeme Osman efendi

Muhzır Hafız İsmail

Zabtiye Halil Çavuş

Kahraman oğlu Hacı Herlboz

Evren oğlu Hacı Zahreyn

Ve gayrihim

IŞS-191-Sayfa 72

Belge 1

Ma‘rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta nevâhisinden Ağros kazâsına tâbi‘ Bayat karyesinde sâkin ma‘rifetü’z-zât Havvâ binti Ahmed nâm Hâtûn medine-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer‘îmizde zevc-i dâhili işbu bâisü’l-i‘lâm Mehmed bin Mehmed muvâcehesinde mezbûr Mehmed işbu tarih-i i‘lâmdan üç ay mukaddem benim deyn ve îmân sebep itmekle ol-vech ile ben mezbûr Mehmedden boş ol-cümle zimmetinde mütekarrir ve ma‘kûd-ı âlîye olan yüz yigirmi beş gurus beher mü’eccel hakkım ile nafaka-yı îddet mu‘ayene-i ma‘lûmemi mezbûr Mehmedden talep iderüm deyu da‘vâ itdükde lede’l-istintâk mezbûr Mehmed dahi cevabında tarih-i mezkûrda ol-vech ile sebep eylediğini ikrâr lakin âkıbetinden mahzar şuhûde tecdîd-i îmân ve tecdîd-i nikâh itmemele yine tarih-i mezkûrdan berü zevce-i medhûl behâm olmağla bu vech ile mu‘amele-i zevciyyet iderüm deyu müdde‘î-yi mezbûrenin inkârına mukârin eylediği def‘ini her biri medine-i mezbûr ahâlisinden ve her biri mehallerinden lede’t-tezkîye adel ve makbûlü’ş-şehâde idügelir ihbâr olunan Âkîf ve Refan efendileri Emin Mehmed efendi nâm kimesneler şehâdetleriyle bi’l-muvâcehe ber-vech-i şer‘iyye isbât itmeğın

mûcibince müdde'î-yi mezbûr Havvâ Hâtûn ber-vech-i muharrer da'vâ-yı mezkûresiyle mezbûr Mehmed bu vech-i şer'iyeye ma'arızında men' olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu

Fî 7 Rebiyü'l-evvel sene 1283

Belge 2

Medine-i Isparta mevâhiyesinden Ağlasun kazâsına tâbi' Çelenkci karyesinde sâkin iken bundan akdem bi-emrillâh-i te'âlâ vefât iden Hacı Mehmed bin Alî bin Abdullâhın verâseti zevce-yi menkûha-yı metrûkesi Â'îşe binti Osman bin Abdullâh nâm Hâtûn ile sulbî kebîr oğulları Alî ve Osman ve Mustafa ve sagîr oğlu Ahmed ve kebîre kızı Havvâya muhassere ba'de kabli'l-kassâm ibn-i sagîr-i mezbûr dahi fevt olub verâseti anası mezbûr Â'îşe Hâtûn li-ebeveyn karındaşları mezbûr Alî ve Osman ve Mustafaya li-ebevyn karındaşı Havvâyâ muhassere olub mezbûr Hâtûn babası ile karındaş-ı mezbûr Ahmed terekesinden hisse-yi ırsîyyesini verese-yi sâ'ire yedinden bi'l-ahz- istîfaya hakkı ikrâr idüb ba'de kabli'l-kassâm ibn-i mezbûr Mustafa fevt olub verâseti zevce-yi menkûha-yı metrûkesi Fatıma binti Mehmed bin Abdullâh ve validesi mezbûr Â'îşe binti Osman bin Abdullâh nâm Hâtûnlar ile sulbî sagîr oğlu Mehmed ve sagîre kızı Meryem muhassere ba'de kabli'l-kassâm zevce-yi mezbûr Fatıma Hâtûn dahi fevt olub verâsetini sadr-ı sagîr oğlu Mehmed ve sagîre kızı Meryem muhassere ba'de kabli'l-kassâm ibn-i sagîr-i mezbûr Mehmed dahi fevt olub verâsetini li-ebevyn karındaşı sagîre-i mezbûr Meryem ve li-ebeveyn âmmisi Molla Osman muhassere ba'de kabli'l-kassâm âmm-ı mezbûr Osman dahi fevt olub verâsetini vech-i menkûha-yı metrûkesi Ümmü Gülsüm binti Hasan bin Abdullâh ve validesi mezbûr Â'îşe nâm Hâtûnlar ile sulbîye sagîre kızları diğêr Â'îşe ve diğêr Havvâyâ ve li-ebevyn karındaş-ı mezbûr Havvâyâ muhassere ba'de kabli'l-kassâm binti sagîre-i mezbûr diğêr Havvâ dahi fevt olub verâsetini validesi mezbûr Ümmü Gülsüm ve li-ebevyn karındaş-ı mezbûr diğêr Â'îşeye ve kendünden evvel vefât iden li-ebeveyn âmmisi Alînin sulbî kebîr oğulları kebîr Mehmed ve Alî ve Süleymân el-huzzârı tahakkukundan sonra sagîre-yi mezbûr Meryemin kibel-i şer'iden mensûb vasîsi mezbûr Â'îşe ve sagîre-yi mezbûr diğêr Â'îşenin kezalik kibel-i şer'iden mensûb vasîsi validesi mezbûr Ümmü Gülsüm ve âhd-ı hü mâ mezbûr Havvâ ibn-i âmmü'l-behâ kebîr-i mezbûrun Mehmed ve Alî ve Süleymândan her birinin taleb ve ma'rifetleri ve ma'rifet-i şer'î ile tahrîr ve taksîm

olunan tereke-yi müteveffâ-yı mezbûr defteriye-i tereke ber-vech-i âtî zikr olunur fî el-
yevmi's-salis aşar min şehr-i rebiyü'l-evvel sene selâse ve semânîn ve mi'eteyn ve elf

	Guruş
<i>Karye-i mezkûrda vâki fevkâni bir odaya müştemil bir bâb menzil</i>	4950
<i>Evân-ı nühâsiye 182 adet</i>	720
<i>Def'a evân-ı nühâsiye 5 adet</i>	200
<i>Def'a evân-ı nühâsiye 5 adet</i>	200
<i>Çuval 5 adet</i>	125
<i>Def'a çuval çift 1 adet</i>	50
<i>Def'a çuval çift 2 adet</i>	100
<i>Çuval 3 adet</i>	175
<i>Yük mahlû döşek 1 adet yasdık 1 adet</i>	150
<i>Def'a döşek 1 adet</i>	150
<i>Citârî anterî 1 adet</i>	200
<i>Kumaş kuşak 1 adet</i>	100
<i>Kara sagîr öküz tek 1 adet</i>	625
<i>Anbar göz 1 adet</i>	200
<i>Tabanca 1 adet</i>	60
<i>Tüfenk 1 adet</i>	150
<i>Keçe 3 adet</i>	200
<i>Araba 1 adet</i>	400
<i>Def'a araba 1 adet</i>	250
<i>Döğen 1 adet</i>	50
<i>Edavât çift takımı 1 adet</i>	150
<i>Ağâyânî 1 adet nebât 1 adet</i>	200
<i>Davar 225 adet</i>	9000
<i>Def'a davar 40 adet</i>	1600
<i>Def'a davar 50 adet</i>	2360
<i>Camus ineği re's 1 adet</i>	800
<i>Kara sagîr ineği 1 adet dana 10 adet</i>	650
<i>Tahtâni 1 adet</i>	100
<i>Camus öküzü 1 adet</i>	1000
<i>Duhân</i>	400
<i>Rugan sâde 20 adet</i>	20
<i>Nebâ'ir 30 adet</i>	150
<i>Kil 30 adet</i>	200
<i>Hinta yük 2 adet</i>	500
<i>Şi'ar yük 2 adet</i>	100
<i>..... teneke 1 adet</i>	25
<i>Hinta yük 9 adet</i>	1000
<i>Öküz tek 1 adet</i>	250
<i>Ferâk re's 1 adet tas 1 adet</i>	1300
<i>Kutnu 1 adet</i>	200
<i>Tas 1 adet</i>	250
<i>Citârî Tob 1 adet</i>	150
<i>Anbar göz 1 adet</i>	220

<i>Merkeb re's 1 adet</i>	200
<i>Kebîr bıçak 1 adet</i>	30
<i>Karye-i mezkûrda vâki' kürûm mülk bir kıt'a bağ</i>	300
<i>Def'a merkeb re's 1 adet</i>	200
<i>Samânhane göz 1 adet</i>	400
<i>Sîm önlük 2 adet</i>	250
<i>Solmuş karyesinde havâr 34 adet</i>	1070
<i>Def'a tüfenk 1 adet</i>	60
<i>Eğer ma' takım 1 adet</i>	30
<i>Tuzak 3 adet</i>	60
<i>Şurub tası 1 adet</i>	20
<i>Def'a kebîr bıçak 1 adet</i>	100
<i>Def'a davar 40 adet</i>	1600
<i>Def'a avân-ı nühasiye 8 adet</i>	320
<i>Def'a çuval çift 5 adet</i>	150
<i>Def'a çuval 2 adet</i>	120
<i>Hurdavât binti ma'lûme</i>	400
<i>Nakd-ı mevcûd</i>	110

Cem'ân yekûn 35280 guruş

	Guruş
<i>Deyn-i müsbet binti kebîre-i mezbûre Havvâya</i>	380
<i>Deyn-i müsbet bâ i'lâm Osman</i>	450
<i>Deyn-i müsbet Kara Bekir oğlu zevcesi bâ-i'lâm</i>	120
<i>Resm-i kısmet</i>	290
<i>Kaydiyye</i>	53
<i>Varaka behâ</i>	15
<i>Bi't-taleb gönderilan me'mûrun havâle kirası ve harc husûsı</i>	350

Minhâ'l-ihrac 2258 guruş

Sahhû'l-bâki 33022 guruş

	Guruş	Para	Akçe
<i>Hisse-yi zevce-i evvel mezbûr Â'îşe</i>	11779	34	
<i>Hisse-yi binti sagîre-yi müteveffâ-yı sâlis Meryem</i>	7283		
<i>Zevce-i hisse-yi müteveffâ-yı sâdis Ümmü Gülsüm</i>	3955	2	2
<i>Hisse-yi ahd-ı hümâ müteveffâ-yı hâmis Havvâ</i>	697	28	1
<i>Hisse-yi ahd-ı hümâ sagîre diğeri Â'îşe</i>	8375	18	
<i>Hisse-yi ibnü'l-âmm kebîr mezbûr Mehmed</i>	310	8	
<i>Hisse-yi ibnü'l-âmm kebîr mezbûr Ali</i>	310	8	
<i>Hisse-yi ibnü'l-âmm kebîr mezbûr Süleymân</i>	380	8	

Vech-i meşrûh üzere tereke-i müteveffâ-yı mezbûrdan ba'de ihrâc îfâ el-düyûnü'l-müsbet ve'l-mesârifî'l-sahîh sahhû'l-bâkiyyesi verese-i mezbûrundan her birinin bi'l-isâle ve bi'l-vesâye yedlerinde olduğu işbu mahalle şerh verildi

IŞS-191-Sayfa 73

Belge 1

Müteveffâ-yı Hacı Mehmed ve Molla Mustafa ve Molla Osman terekelerinden valideleri Â'îşe Hâtûn üzerinde takrîr iden makbûz ber-vech-i âtı zikr olunur

	Guruş
<i>Evân-ı nühâsiye 5 adet</i>	200
<i>Karye-i mezkûrda vâki' fevkâni tahtâni menzil göz 5 adet oğlu ve kızları Havvâ ve Meryeme ber-vech-i makbûz</i>	4950
<i>Çuval çift 1 adet</i>	50
<i>Döşek 1 adet</i>	150
<i>Anbar göz 1 adet</i>	200
	5550
<i>Çift edevât</i>	150
<i>Davar re's 40 adet</i>	1600
<i>Dişi camus 1 adet</i>	100
<i>Duhân</i>	400
<i>Revgân-ı sâde 20 adet</i>	200
	8700
<i>Nebâ'ir 30 adet</i>	150
<i>Kil 30 adet</i>	200
<i>Citârî 1 adet</i>	150
<i>Merkeb re's 1 adet</i>	200
<i>Koca bıçak 1 adet</i>	30
	9430
<i>Karye-i mezkûrda vâki' kürûm mülk bir kıt'a bağ</i>	300
<i>Samânhâne göz 1 adet</i>	400
<i>Sîm önlük 2 adet</i>	250
<i>Hurdavât binti</i>	400
	10780
<i>Zîrde muharrer terekeden ber-mûceb-i defter-i kassam hisse-yi irsîyyesine takâs ve mahsûb</i>	10780

	Guruş	Para
<i>Ber-mûceb defter-i kassâm hisse-yi irsîyyesi</i>	11779	34
<i>Bâlâda muharrer terekeden âynân makbûzuna takâs va mahsûb</i>	10780	
	999	34
<i>Kerîmesi Havvâdan elması iktizâ idüb havâle olmağla tarafeynin kabûl</i>	296	1
	703	33
<i>Ümmü Gülsüm terekeden ziyâde makbûzunu olmağla mezbûrdan ahz-</i>	703	33

<i>ı iktizâ idüb havâle olunan tarafeynden kabûl</i>		
--	--	--

IŞS-191-Sayfa 74

Belge 1

Müteveffâ-yı Hacı Mehmed ve Mustafa ve Molla Osman terekelerinden karındaşı Havvâ Hâtûn üzerinde takriz iden makbûzunu ber-vech-i âti zikr olunur

	Guruş	Para
<i>Evân-ı nühâsiye 5 adet</i>	200	
<i>Çuval çift 2 adet</i>	100	
<i>Çuval 3 adet</i>	175	
<i>Döşek 1 adet yasdık 1 adet</i>	150	
<i>Kara sagîr öküz 1 adet</i>	625	
	1250	
<i>Tabanca 1 adet</i>	60	
<i>Keçe 3 adet</i>	100	
<i>Araba 1 adet</i>	400	
<i>Döğen 1 adet</i>	50	
<i>Davar re's 50 adet</i>	2360	
	4320	
<i>Hınta yük 2 adet</i>	500	
<i>Şi'ar yük 2 adet</i>	100	
<i>.....teneke 1 adet</i>	25	
<i>Öküz tek 1 adet</i>	250	
<i>Kutnu anterî 1 adet</i>	200	
	5395	
<i>Tas 1 adet</i>	250	
<i>Anbar göz 1 adet</i>	220	
<i>Merkeb re's 1 adet</i>	200	
<i>Solmuş karyesinde davar re's 32 adet</i>	1070	
<i>Nakd-ı mevcûd</i>	110	
<i>Tüfenk 1 adet</i>	60	
<i>Eğer ma' takım 1 adet</i>	30	
<i>Döşek 3 adet</i>	60	
<i>Şurub tası 1 adet</i>	20	
<i>Koca bıçak 1 adet</i>	100	
	7515	
<i>Ber-müceb-i defter-i kassâm hise-i irsiyyesi mezbûre Havvânın</i>	697	381
	6817	12
<i>Terekeden ziyâde makbûzu olub sagîri Meryem edâsı iktizâ itmekle havâle tarafeyn kabûl</i>	5213	
	1604	12
<i>Harc-ı kassâm için Isparta mahkemesine i'tâ eylediği</i>	1308	
	296	11
<i>Terekeden ziyâde makbûzu olmağla validesi Â'îşeye edâsı iktizâ idüb</i>	296	11

<i>havâle tarafeynden kabûl</i>		
---------------------------------	--	--

Belge 2

Müteveffâ-yı Molla Osman terekesinden zevcesi Ümmü Gülsüm ile sağîre kızı Â'îşenin tarafından vekîl-i şer'isi İbrâhim kethüda üzerinde takriz iden makbûz ber-vech-i âti zikr olunur

	Guruş	Para	Akçe
<i>Evân-ı nühâsiye 182 adet</i>	720		
<i>Çuval tek 5 adet</i>	125		
<i>Citârî anterî 1 adet</i>	200		
<i>Kumaş kuşak 1 adet</i>	100		
<i>Tüfenk 1 adet</i>	150		
<i>Araba 2 adet</i>	250		
	1545		
<i>Nebât 1 adet ağâbanî 1 adet</i>	200		
<i>Davar re's 225 adet</i>	9000		
<i>Kara sağîr inek 1 adet dana 1 adet</i>	650		
<i>Tahtâni 1 adet</i>	100		
<i>Camus öküz 1 adet</i>	1000		
	12495		
<i>Kır at 1 adet tay 1 adet</i>	1300		
<i>Hâsılât-ı mezzû'atdan hinta yük 9 adet dene 1 adet</i>	1000		
<i>Çuval 2 adet</i>	120		
	14915		
<i>Mezbûr Ümmü Gülsümün ber-mûceb-i defter-i kassâm hisse-yi irsîyyesi</i>	39555	2	2
	10959	37	1
<i>Kerîmesi mezbûr Â'îşenin ber-mûceb-i defter-i kassâm hisse-yi irsîyyesi</i>	8375	18	
	2584	19	1
<i>Vereseden ümm-i mezbûr Â'îşeye edâsı iktizâ idüb havâle tarafeynden kabûl</i>	703	33	
	188	26	10
<i>Vereseden Mehmede 310 guruş 8 para Alîye kezalik ve Süleymâna kezalik cem 'ân edâsı iktizâ iden ber-mûceb-i defter-i kassâm hisseleri</i>	930	26	1
	95		
<i>Müteveffâ-yı mezbûrun düyûn-ı müsbetesi olan binti Havvâya 380 ve Osmana 450 ve Kara Bekir zevcesine 120 edâsı mezbûr Ümmü Gülsümün iktizâ itmekle havâle olunub tarafeynden kabûl</i>	95		

Belge 3

Müteveffâ-yı Molla Mustafa terekesinden kızı Meryem üzerinde takriz iden makhbûzu ber-vech-i âti zikr olunur

	Guruş
<i>Davar re's 40 adet</i>	1600
<i>Evân-ı nühâsiye 8 adet</i>	320
<i>Çuval çift 5 adet</i>	150
	2070
<i>ZİRDE muharrer ber-mûceb-i defter-i kassâm hisse-yi irsîyyesine takâs ve mahsûb</i>	2070
<i>Ber-mûceb-i defter-i kassâm mezbûr Meryem'in hisse-yi irsîyyesi</i>	7283
<i>Bâlâda muharrer terekeden vasîsi Hadîce Â'îşenin makhbûzu</i>	2070
	5213
<i>Ümmüsü Havvâ Hâtûnun terekeden ziyâde makhbûzundan havâle olunub tarafeynin kabûlü</i>	5213

İŞS-191-Sayfa 75**Belge 1**

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta nevâhisinden Ağlasun kazâsına tâbi Çeltikçi karyesinde sâkin iken bundan akdem bi-emrillâh-i te'âlâ vefât iden Hacı Mehmed bin Alî bin Abdullâhın verâseti zevce-yi menkûha-yı metrûkesi Â'îşe binti Osman bin Abdullâh nâm Hâtûn ile sulbî kebîr oğulları Alî ve Osman ve Mustafa ve sagîr oğlu Ahmed ve kebîre kızı Havvâya münhasır ba'de kabli'l-kassam ibn-i sagîr-i mezbûr Ahmed dahi fevt olub verâsetini anası mezbûr Â'îşe Hâtûn ile li-ebeveyn karındaşları mezbûrân Alî ve Osman ve Mustafa ve li-ebeveyn karındaşı Havvâya münhasır olub mezbûr Havvâ Hâtûn ile babası ile karındaşı terekesinden hisse-yi irsîyye-i mutâlebesinden meccânân bi'l-rızâ kifâyed ve ibn-i kebîr-i mezbûr Alî dahi ber-vech-i muharrer babası ile karındaşı terekelerinden hisse-yi irsîyyelerini verese-i sâ'ire yedinden bi'l-ahz istifâ hakkı ikrâr idüb ba'de kabli'l-kassam ibn-i kebîr-i mezbûr Mustafa fevt olub verâsetini zevce-i menkûha-yı metrûkesi Fatıma binti Muhsin bin Abdullâh ve validesi mezbûr Â'îşe nâm Hâtûnlar ile sulbî sagîr oğlu Mehmed ve sagîre kızı Meryem münhasır ba'de kabli'l-kassam ibn-i sagîr-i mezbûr Mehmed dahi fevt olub verâsetini li-ebevyn karındaşı sagîre-i mezbûr Meryem ve ve li-ebeveyn ümmisi Osmana münhasır ba'de kabli'l-kassam Ömer mezbûr Molla Osman dahi fevt olub verâsetini zevce-i menkûha-yı metrûkesi Ümmü Gülsüm binti Hasan bin Abdullâh ve validesi mezbûr Ümmü Gülsüm

ve li-ebevyn karındaşı mezbûr diğêr Â'îşe ve kendünden evvel vefât iden ümmisi Alînin sulbî kebîr oğulları Mehmed ve Alî ve Süleymân el-huzzâr-ı hukûkundan sonra sagîre-i mezbûr Â'îşenin kîbel-i şer'îden mensûb vasîsi validesi ma'rifetü'z-zât mezbûr Ümmü Gülsüm tarafından zîkr-i âtî husûsda vekîl-i müseccel-i şer'îyyesi İbrâhim kethüdâya Hacı Halil zîkr olunan Çeltikçi karyesinde akd olunan meclis-i şer'îmizde zât-ı mu'arrefeler işbu bâisetü'l-i'lâm zevce-i müteveffâ-yı evvel mezbûr Â'îşe ve binti kebîre-i mezbûr Havvâ Hâtûnlar muvâcehesinde müvekkilim mezbûrenin mevrûsları müteveffâ-yı evvel mezbûr Hacı Mehmedin terekesinden olub mezbûrân kesm ve ihfâ ile yedlerinde olan Osmanlı lirası vesâ'ir mahlût akçe beş bin guruş ile beheri otuzar guruş kıymetli otuz aded davar şahsına olan dokuz yüz guruşuna cem'ân beş bin dokuz yüz guruşdan ber-vech-i muharrer müvekkilim mezbûr ile vasîsi olduğu sagîr-i mezbûrun hisselerinden kifâyetle müvekkilime izâfetle bana red ve teslîme mezbûrtân Â'îşe ve Havvâya tenbîh olunmak bi'l-vekâle murâdımdır deyu da'vâ itdükde mezbûrtâne Â'îşe ve Havvâ Hâtûnlar dahi cevablarında külliyyen inkâr itmeleriyle müdde'î vekîl-i mezbûr İbrâhim kethüdâ ber-vech-i muharrer müdde'âsını ikâme-i beyyineden izhârımız idüb istihlâf eylediğimde mezbûrtâne Â'îşe ve Havvâ Hâtûnlar bi'l-muvâcehe ber-vech-i şer'îyye tahlîf olmağın mûcibince müdde'î vekîl-i mezbûr İbrâhim kethüdâ ber-vech-i muharrer-i müvekkilesine izâfetle da'vâ-yı mezkûresiyle mezbûrtâne Â'îşe ve Havvâ Hatûndan her birine bilâ beyyine ma'arızdan men' olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu

Fî 11 Rebiyü'l-evvel sene 1283

Belge 2

Medine-i Isparta nevâhisinden Ağros kazâsına tâbi' İslâm karyesinde sâkin ve zât-ı zeyl-i vesîkada muharreri'l-esâmi-yi müslimîn ta'rîfleriyle mu'arrefe olan Kezban binti Hacı Mustafa nâm Hâtûn meclis-i şer'-i şerîf-i enverde karye-i mezkûr ahâlisinden işbu bâ'isü'l-vesîka Ahmed bin Süleymân mahzârında bedâheten bi-tav'îha ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb ben işbu tarîh-i vesîka günü üç yüz elli guruş mehr-i mu'accel ve yüz elli guruş mehr-i mü'eccel tesmiyesiyle işbu meclis-i şer'îde şuhûd-ı mahzârlarında nısfî mezbûr Ahmede akd ve tezvîc ve tenkîh eylediğimde olduğu ber-vech-i muharrer tezevvüc ve tenkih ve kabûl eyledi dedikde gıbbe't-tasdîkü's-şer'î mâ vâka'a bi't-taleb ketb olundu

Fî 19 Rebiyü'l-evvel sene 1283

Mukayyid-i mahkeme Osman efendi
 Muhzır Hacı Mehmed ve Yusûf
 Zebtiye Hatab Mehmed
 Ve gayrihim

Belge 3

Medine-i Isparta mahâllatından Fazlullâh mahallesinde sâkin iken bundan akdem bi-emrillâh-i te'âlâ vefât iden Hafız Süleymân bin Osman bin Abdullâhın verâsetini zevce-i menkûha-yı metrûkesi Şerîfe binti Salih bin Abdullâh nâm Hâtûn ile sulbî kebîr oğulları Osman efendi ve Mehmed ve Ömer ve Ahmed ve sagîr oğulları Mehmed Tahir ve İsmail el-huzzâr-ı lede's-şer'i'l-enver zâhirve mütehakkık oldukdan sonra sagîrân-ı mezbûrânın tesviye-i umûrlarına kıbel-i şer'iden mensûb vasîleri valideleri ma'rifetü'z-zât Şerîfe Hâtûn ve ibn-i kebîr-i mezbûrdan Osman efendi ve Mehmed ve Ömer ve Ahmedden her birinde talep ve ma'rifetleri ve ma'rifet-i şer'i ile tahrîr ve takvîmi'l-behâ âhirin el-mesârifi'l-sahîh sahhû'l-bakiyesi beyne'l-verese bi'l-farîzeti's-şer'iyye tevzi' ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı mezbûr defteriye-yi tereke ber-vech-i âti zikr olunur

Fî 17 Rebiyü'l-evvel sene 1283

	Guruş
<i>Mahalle-i mezkûrda vâki' fevkâni iki oda ve tahtâni bir odaya müştemil bir bâb mülk menzil</i>	3000
<i>Mürekkebcî yokuşu nâm mehalde vâki' üç adamlık mikdarı kürûm mülk bir kıt'a bağ</i>	150
<i>Manâsun nâm mehalde iki adamlık kürûm mülk bir kıt'a bağ</i>	250
<i>Evân-ı nühâsiye 18 adet 20 kıymet</i>	360
<i>Tebak takımı 1 adet</i>	150
<i>Müsta'mel seccâde 1 adet</i>	15
<i>Hurdavât binti ma'lûme</i>	50

Cem'ân yekûn 3975 guruş

	Guruş	Para
<i>Resm-i kısmet</i>	99	20
<i>Kaydiyye</i>	6	20
<i>Varaka behâ</i>	2	
<i>Bi't-taleb gönderilan me'mûrun harc-ı husûsu</i>	32	

Minhâ'l-ihrac 140 guruş

Sahhû'l-bâki 3835 guruş

	<i>Guruş</i>	<i>Para</i>
<i>Hisse-yi zevce-i mezbûr Şerîfe</i>	479	10
<i>Hisse-yi ibn-i kebîr-i mezbûr Osman efendi</i>	559	10
<i>Hisse-yi ibn-i kebîr-i mezbûr Mehmed</i>	559	10
<i>Hisse-yi ibn-i kebîr-i mezbûr Ahmed</i>	559	10
<i>Hisse-yi ibn-i sagîr-i mezbûr Mehmed Tahir</i>	559	10
<i>Hisse-yi ibn-i kebîr-i mezbûr Ömer</i>	559	10
<i>Hisse-yi ibn-i sagîr-i mezbûr İsmail</i>	559	10

Vech-i meşrûh üzere tereke-i müteveffâ-yı mezbûrdan ba‘de ihrâci‘l-mesârifî‘l-sahîh sahhû‘l-bakîyesi verese-i âsîl ve vasî-yi mezbûrun yedlerinde olduğu ehlden işbu mehale şerh verildi

IŞS-191-Sayfa 76

Belge 1

Ma‘rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Ispartalı Kundâkçızâde Ahmed ağa ile Hâmid sancağı zabtiye kâtibi sâbık Mustafa efendi meyânında olan da‘vâların meclis-i kebîr eyâletinde muhâkeme-i şer‘iyyeleri bi‘l-icrâ bin sekiz yüz seksan sekiz guruşuna kadar tarafeynin rızâsıyla musâlaha olunub bunun yedi yüz doksanbeş guruşu hakîm Mehmed ağanın oğlu Zabtiye Emin ve üç yüz doksan üç guruş dahi esbak Zabtiye kâtibi Ömer efendi zimmetlerinde kaldığı beyân olunduğundan bâhisle mukarrer ise tahsîsiyle mûmâ-ileyh Ahmed ağaya teslîmi ve inkâr eyledikleri hâlde muhâkeme-yi şer‘iyyeleri bi‘l-icrâ kangî taraf tebyin ider ise bi‘t-tahsîl ağaya mûmâ-ileyh teslîm olunmuş âmir sâdır olan emirnâme-i efhamîlerine imtisâlân mûmâ-ileyh Mustafa ve Ömer efendiler ve zabtiye-i mezbûr Eminden her biri salifü‘z-zikr Isparta meclisine ma‘kûd meclis-i şer‘îmizde hazırâne olduğu hâlde lede‘n-dâfi‘-yi mezbûr Emin meblağ-ı merkûm yedi yüz doksan beş guruş mûmâ-ileyh Ahmed ağanın hukûk-ı ma‘lûmesinden bi‘t-tahsîl mûmâ-ileyh Mustafa Efendiye ve mûmâ-ileyh Ömer Efendiye dahi kezalik hukûk-ı ma‘lûmesinden tahsîl ben mûmâ-ileyh Mustafa efendiye def‘ ve teslîm eylediklerini da‘vâ ve mûmâ-ileyh Mustafa efendi dahi cevabında mezbûr Eminden ancak beş yüz otuz guruşunu ikrâr ziyâdeye inkâr ve mûmâ-ileyh Ömer efendiden üç yüz doksan üç guruş ahz u kabz eylediğini ikrâr lakin meblağın makbûz-ı mezkûru salifü‘z-zikr meclis-i kebîrde müdde‘î mûmâ-ileyh Ahmed ağa ile taraflarımızda altı bin beş yüz bir buçuk guruş musâlahamız meyânında dâhil hesâb olmağla ol-vech ile zimmetim biri olmuşdur deyu müdde‘î mûmâ-ileyh Ahmed ağanın inkârına mukârren mûmâ-ileyh Mustafa efendi eylediği

def'ini ikâme-yi beyyineden izhârımız idüb istihlâf eylediğinde mûmâ-ileyh Ahmed ağa bi'l-muvâcehe ber-vech-i şer'iyeye tahlîf olmağın mûcibince meblağ-ı mezkûreye dokuz yüz yigirmi üç guruş bilâ beyyine ve mezbûr Emin ber-vech-i muharrer iki yüz altmış beş guruş ziyâde teslîm müdde'âsını ikâme-i beyyineden izhârımız idüb istihlâf eylediğinde mûmâ-ileyh Mustafa efendi teklîf olunan şahsından nakliyle meblağ-ı merkûm iki yüz altmış beş guruşuna cem'ân bin yüz seksan sekiz guruş mûmâ-ileyh Ahmed ağaya edâ ve teslîm mûmâ-ileyh Mustafa efendiye tenbîh olunduğu tescil ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu

Fî 23 Rebiyü'l-evvel sene 1283

Belge 2

Medine-i Isparta mahâllatından Çelebiler mahallesinde sâkin Nureddîn efendi ibn-i Hacı Ahmed nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîf-i enverde li-ebeveyn karındaşı işbu bâ'isü'l-vesîka Burhâneddîn efendi mahzârında ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb benim akd-ı âtü'z-zikrin sudûruna değın yedimde bâ-hüccet-i şer'iyeye şer'ân mülk ve hakkım olub mahalle-i mezkûrda vâki' bir taraftan Hisârzâde Mehmed efendi ibn-i Hüseyin efendi menzil ve bir taraftan İsmail ibn-i Ömer efendi ve ba'zân Mehmed Alî efendi ve ba'zân Hacı Mehmed menzilleri ve bir taraftan Â'îşe Kadın ve kerîmesi Fatıma Hâtûn menzilleri ve taraf-ı râbî'i tarîk hass ile mahdûd ve fevkâni bir oda ve tahtâni üç oda ve bir mâsûr imâ-ı lezîzi müştemil bir bâb mülk menziline nısf hisse-yi şayi'asını tarafeynden îcâb ve kabûle hâvî şurût-ı müfside ve muvâza'adan ârî tagrîr ve gallatından bir bey'-i bât-i sahîh-i şer'iyeye ile karındaşım mezbûr Burhâneddîn efendiye dokuz bin guruş bey' ve temlîk ve teslîm eylediğimde olduğu ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ve kabz ve kabûl eyledikten sonra şahsına olan meblağ-ı merkûm dokuz bin guruşu mezbûr Burhâneddîn efendi bana def' ve teslîm ben dahi yedinden tamamen ve kâmilen ahz u kabz eyledim fî mâ ba'ad menzil-i mahdûd-ı mezkûrun ber-vech-i muharrer nısfı hisse-yi şayi'asında benim asla ve kat'a alâka ve müdâhelem kalmayub müşterî-yi mezbûr Burhâneddîn efendinin mülk müşterâsı ve hakk-ı sarfı olmuşdur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gibbe't-tasdîkü's-şer'i mâ vâka'a bi't-taleb ketb olundu

Fî 25 Zi'l-hicce sene 1283

Fekâhetlü Müfti efendi

Â'zâdan fütüvvetli Hacı Ahmed

Â‘zâdan Hacı Hafız Mehmed İzzet efendi

Â‘zâdan İbrâhim ağa

Â‘zâdan Hüseyin ağa

Â‘zâdan Hacı Mehmed efendi

Â‘zâdan Hacı Alî efendi

Handânzâde Hacı Âbidin ağa

Yavruzâde İsmail ağa

Muhzır Hacı Mehmed

Ve gayrihim

IŞS-191-Sayfa 77

Belge 1

Ma‘rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta mahallâtından Çavuş mahallesinde mütemekkin ve teb‘â-yı devlet-i âliyyeden ve Rum milletinden ve tüccârdan işbu hâmilü‘l-i‘lâm Hoca Bandeli veled-i Teyanos medine-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer‘îmizde millet-i merkûmeden Tunc oğlu Vasili veled-i Yanî muvâcehesinde merkûm Vasili zimmetinde işbu yedimde olub meclis-i şer‘îde mu‘ayene olunan merkûmun imzâsını hevâceye Rum el-yâre bir kıt‘a deyn temessükü nâtik olduğu üzere cihet-i farîza siyâm şahsından beynimizde ma‘lûme üç bin dokuz yüz beş guruş alacak hakkım olmağla meblağ-ı merkûmu merkûm Vasiliden hâlen taleb iderüm deyu da‘vâ itdükde merkûm Vasili mücibince meblağ-ı merkûm üç bin dokuz yüz beş guruşun müdde‘î-yi merkûm Bandeliye edâsıyla merkûm Vasili ilzâm olduğu tescîl ve bi‘l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i‘lâm olundu

Fî 21 Rebiyü‘l-evvel sene 1283

Belge 2

Medine-i Isparta mahallâtından Tekye mahallesinde sâkin ve zât-ı zeyl-i vesîkada muharreri‘l-esâmi-yi müslimîn ta‘rîfleriyle mu‘arrefe olan işbu bâisü‘l-vesîka Şerîfe Hâtûn binti Hüseyin efendi ibn-i Alî mahzârında takrîr-i kelâm ve ta‘bîr-i âni‘l-merâm idüb mezbûr Hüseyin efendi kassam Mehmedin bundan akdem zevcî olub hâl-i zevciyyet-i tebyinlerinde kâ‘ime iken karındaş hâsıla ve kassam-ı mezbûrdan mütevellide işbu hâzire-i bi‘l-meclis tahminen altı yaşında Â‘îşe nâm sagîre el-huzzârı kassam-ı mezbûrenin hicretinden iken kassam-ı mezbûr zîrde nefsinı sagîreye çeşniyi

kimesneye tezevvüc itmekle hakk-ı hukûkât-ı şer‘ân benim olduğu eelden hâlâ sagîre-yi mezbûr hicri kurbiyesinde olmağla nafaka ve kisve vehâ vesâ‘ir levâzım zarûriyesi için babası mezbûr Hüseyin efendi üzerine kıbel-i şer‘îden kadar kifâye mablağ takrîr olunmak bi‘l-â‘zâya matlûdur dedikde gıbbe‘t-tasdîkü‘ş-şer‘î hâkim muvakkı-i sâdr-ı küttâb havâle ve hüsn ü me‘âb efendi hazretleri sagîre-yi mezbûrenin nafaka ve kisvesi için babası mezbûr Hüseyin efendi Edirneye bi‘t-tırâz tarîh-i vesîkadan şehriye on beş guruş farîza buyurub meblağ mefrûz mezkûru sagîre-yi mezbûrenin nafaka ve kisve vesâ‘ir levâzım-ı zarûriyesine harc ve sarf ve lede‘l-iktizâ istidâneye ve ânü‘z-zafer babası mezbûr Hüseyin efendi üzerine rücû‘a cedidesi ve zâmanesi mezbûr Şerîfe Hâtûn izin vermeğın mâ vâka‘a bi‘t-taleb ketb olundu

Fî 11 Rebiyü‘l-evvel sene 1283

Mukayyid-i mahkeme Osman efendi

Muhzır Alî ve Yusûf

Muhzır Hacı Mehmed

Ve gayrihim

Belge 3

Medine-i Isparta mahallâtından Cedid mahallesinde sâkin iken bundan akdem bi-emrillâh-i te‘âlâ vefât iden Fatıma binti Musa bin Abdullâhın verâsetini sadr-ı kebîr oğlu İbrâhim ve sadriye kebîre kızları Hadîce ve Selvar ve Esmaya el-huzzâr-ı lede‘ş-şer‘î‘l-enver zâhirve mütehakkık oldukdan sonra verese-i mezbûrundan her birinin taleb ve ma‘rifetleri ve ma‘rifet-i şer‘î ile tahrîr ve taksîm olunan tereke-i müteveffât-ı mezbûr defteriye-yi tereke ber-vech-i âti zıkr olunur fî el-yevmi‘l-hâdi min şehri-i saferü‘l-hayr sene selâse ve semânîn ve mi‘eteyn ve elf

	<i>Guruş</i>	<i>Kıymet</i>
<i>Mahalle-i mazkûrda vâki‘ tahtâni iki oda ve bir mikdar hole müştemil bir bâb menzil</i>	3500	
<i>Bilal oğlu çeşmesi nâm mehalde vâki‘ üç adamlık mikdarı kürûm mülk ve bir kıt‘a bağ</i>	1500	
<i>Kestanelik nâm mehalde vâki‘ kürûm mülk bir adamlık bağ ve üç adet kestane ağacı</i>	500	
<i>Evân-ı nühâsiye 24 adet</i>	480	20
<i>Tebak takımı 1 adet</i>	60	
<i>Köhne çuval 1 adet</i>	15	
<i>..... parça 2 adet</i>	10	
<i>Basma perde 1 adet</i>	20	
<i>Yorgan yüzü basma 1 adet</i>	16	

<i>Maksi ortası 4 adet</i>	40	
<i>Yasdık yüzü basma barça 14 adet</i>	40	
<i>..... arşun 4 adet</i>	80	
<i>Hurdavât binti ma'lûme</i>	10	
<i>Çuka şalvar 1 adet</i>	200	
<i>Tahtâni 1 adet</i>	100	
<i>Pekmaz tabası 2 adet</i>	180	20
<i>Sini 5 adet</i>	100	20
<i>Kazgan 9 adet</i>	180	20

Danacı Hacı Bandeli zevcesi alacağı olub kabz olunan 1280

Cem'ân yekûn 8239 guruş

	Guruş
<i>Vasiyet-i müsbet</i>	500
<i>Deyn-i müsbet megâzeci Hacı Yagondan ân-ı cihet-i deyn-i şer'iyye</i>	1420
<i>Resm-i kısmet</i>	200
<i>Kaydiyye</i>	10
<i>Dellâliye</i>	30
<i>Varaka behâ</i>	1

Minhâ'l-ihrac 2161 guruş

Sahhû'l-bâki 6078 guruş

	Guruş	Para
<i>Hisse-yi ibn-i kebîr-i mezbûr İbrâhim</i>	2431	8
<i>Hisse-yi binti kebîre-i mezbûr Hadice</i>	1215	24
<i>Hisse-yi binti kebîre-i mezbûr Selvar</i>	1215	24
<i>Hisse-yi binti kebîre-i mezbûr Esmâ</i>	1215	24

Vech-i meşrûh üzere tereke-yi müteveffât-ı mezbûrdan ba'de ihrac el-mesârif sahhû'l-bâkiyesi verese yedlerinde olduğu ecluden işbu mehale şerh verildi

IŞS-191-Sayfa 78

Belge 1

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta mahallâtından Dere mahallesinde sâkin Ömer efendi ibn-i Mehmed medine-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'îmizde Zabtiye Ahmed bin Mustafa muvâcehesinde mezbûr Ahmed zimmetinde cihet-i kefâletinden bin altmış guruş alacak hakkım olmağla hâlen taleb iderüm deyu da'vâ itdükde mezbûr Ahmed dahi cevabında kaziye-i minvâlde muharrer üzere olduğunu bi-temâmiha tâbi'ân ve

kat'iyen ikrâr ve i'tirâf itmeğin mûcibince meblağ-ı merkûm bin altmış guruşu müdde'î-yi mezbûr Ömer efendiye edâsıyla mezbûr Ahmed ilzâm olduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu

Fî 23 Rebiyü'l-evvel sene 1283

Belge 2

Ân-asl Kars kazâsı ahâlisinden olup medine-i Isparta nevâhisinden Afşar kazâsına tâbi' Bamlı karyesinde mütevattın iken bundan akdem bi-emrillâh-i te'âlâ vefât iden Mehmed bin Hasan bin Abdullâhın bi'l-cümle terekesini ân asl zikr olunan Kars kazâsı ahâlisinden olup karye-i mezkûrda mütevattın olan müteveffâ-yı mezbûr Mehmedin validesi Fatıma binti Abdurrâhmanın kendünden evvel vefât iden Velînin sulbî kebîr oğlu Molla Alî kabz ve zeyrahim cihetden vâris olduğunu bi'l-edâ medine-i mezbûr meclisine ma'kûd meclis-i şer'îmizde medine-i mezbûr kâ'im-makâmı ve Beytü'l-mâl Emîni izzetlü Sâdık efendi muvâcehesinde mârû'z-zikr Bağlı karyesi ahâlisinden Hacı Hasan bin Abdi ve Çulma Abdü'lnebî bin Mûsa nâm kimesneler şehâdetleriyle bi'l-muvâcehe ber-vech-i şer'îyye ba'de'l-ısbât el-hâkim Molla Alîden talep ve ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'î ile tahrîr olunan tereke-i müteveffâ-yı mezbûr defteriye-i tereke ber-vech-i âti zikr olunur fî el-yevmi'l-hâmis âşar min şehr-i rebiyü'l-evvel sene selâse ve semânîn ve mi'eteyn ve elf

	<i>Guruş</i>	<i>Kıymet</i>
<i>Karye-i mezkûrda vâki bir bâb menzil</i>	5000	
<i>Karye-i mezkûrda bir dönüm kürûm mülk bir kıt'a bağ</i>	2000	
<i>Öküz re's 2 adet</i>	1500	
<i>Camûs çift 1 adet</i>	1500	
<i>Camûs ineği re's 1 adet dana 1 adet</i>	1000	
<i>Kara sagîr ineği re's 1 adet dana 1 adet</i>	350	
<i>Dana 1 adet</i>	100	
<i>Davar ma' oğlak 10 adet</i>	2000	20
<i>Bey' olunan ester re's 1 adet</i>	750	
<i>Ester re's 1 adet</i>	1200	
<i>Mehalif merkeb re's 2 adet</i>	400	
<i>Kilim ve keçe 6 adet</i>	600	
<i>Afyon çeki 13 adet</i>	1500	
<i>Haşhaş kile 20 adet</i>	500	
<i>.... Çuval</i>	300	
<i>Araba 1 adet</i>	400	
<i>Tüfenk 1 adet</i>	100	
<i>Arı kovanı 50 adet</i>	2000	
<i>Hinta keyl 100 adet</i>	1500	15

<i>Şa'ir keyl 100 adet</i>	800	8
<i>Evân-ı nühâsiye 50 adet</i>	1000	20
<i>Hurdavât binti ma'lûme</i>	250	

Cem'ân yekûn 31305 guruş

	Guruş	Para
<i>Resm-i âliye</i>	783	
<i>Kaydiyye</i>	47	20
<i>Varaka behâ</i>	17	20
<i>Bi't-taleb gönderilan me'mûrun hayvan kirası ve harc husûsu olan</i>	300	

Minhâ'l-ihrac 1148 guruş

Sahhû'l-bâki 30157 guruş

Vech-i meşrûh üzere tereke-yi müteveffâ-yı mezbûrdan ba'de ihrac el-mesârifî'l-sahîh sahhû'l-bâki meblağ-ı merkûm verese-i mezbûr Alî Molla yedinde olduğu ecluden işbu mehale şerh verildi

IŞS-191-Sayfa 79

Belge 1

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta mahallâtından Temel mahallesinde mütemekkin ve teb'â-yı devlet-i âliyyeden ve Rum milletinden işbu hâmilü'l-i'lâm Hacı Hristo veled-i Kastine medine-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'îmizde millet-i merkûmeden Kiryako veled-i Gavrail muvâcehesinde yedimde olub işbu meclis-i şer'îde mu'âyene olunan merkûmenin hatbı ile mahzûrumu el-bâre bir kıt'a deyn temessükü nâtik olduğu üzere benim merkûm Kiryako zimmetinde cihet-i deyn-i şer'iyyeden bin üç yüz elli guruş ile bana mukâvele on bir ay müterâkım ve müctemi' bâ-irâde-i seniyye beher yüz guruşda beher ayda kırkar paradan iki yüz guruş mürûr aydan ayım güzeşte bana cem'ân bin beş yüz doksan bir guruş merkûm Kiryakodan hâlen taleb iderüm deyu da'vâ itdükde olduğu cevabında kaziye-i minvâlde muharrer üzere olduğunu bi-temâmiha tâbi'ân ikrâr ve i'tirâf itmeğin mücibince meblağ asl-ı deyn merkûm bin üç yüz elli guruşun edâsıyla ba'de ilzâm ve ber-mûceb-i nizâm iki yüz kırk guruşun dahi tahsîli iktizâ eylediği huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu

Fî 27 Rebiyü'l-evvel sene 1283

Belge 2

Medine-i Isparta mahallâtından Çelebiler mahallesinde sâkin iken bundan akdem bi-emrillâh-i te'âlâ vefât iden Semercizâde Mehmed Usta bin Osman bin Abdullâhın sulbî oğlu Abdülhâmid ve sulbîye kızları Hâvva ve Alime nâm sagârın valideleri olub mahmûdeti'l-hâl idüğü zeyl vesîkada muharreri'l-esâmi-yi müslimîn ihbârlarıyla mütehakkık ve zât-ı mu'arrefe olan işbu bâisetü'l-vesîka Şerîfe binti Ahmed efendi nâm Hâtûn hâkim muvakkı-i sadr-ı küttab tûbî leh ve hüsn ü me'âb efendi Hazretleri sagîrun-ı mezbûrenin rikkat-i reşidlerine değın babaları müteveffâ-yı mezbûrdan müntakil mallarını hıfz ve tesviye-i umûrlarına vasî nasb ve ta'yîn buyurdukda olduğı ber-vech-i muharrer vesâyet-i merkûmeye kabûl ve hıdmet-i lâzımelerini edâya ta'ahhüd ve'l-nizâm eyledikden sonra vasî-yi mezbûr Şerîfe Hâtûn talebiyle hâkim mûmâ-ileyh hazretleri sagâr-ı mezbûrenin ber-vech-i mübeyyin babaları müteveffâ-yı mezbûrdan müntakil mallarından işbu tarih-i vesîkadan beher birine beher şehri on bir guruşdan cem'ân otuz guruş nafaka ve kisve behâ takdîr buyurub meblağ-ı mefrûz-ı mezkûru sagâr-ı mezbûruna nafaka ve kisve behâ vesa'ir levâzım-ı mezbûriyelerine harc ve sarf ve dikkat-i hacette istidâneye veled-i el-zafer sagâr-ı mezbûrenin mallarına rücû'a valideleri vasî-yi mezbûre Şerîfe Hâtûn izin vermeğın mâ vâka'a bi't-taleb ketb olundu

Fî Gurre Muharrer sene 1283

Müderri-i Kirâmdan Faziletlü Mustafa efendi

Semercizâde Hâfız Mustafa efendi

Mukayyid-i mahkeme Osman efendi

Semercizâde Alî ağa

Muhzır Yusûf ağa ve Ömer

Muhzır Hâfız İsmail ve Hacı Mehmed

Ve gayrihim

Belge 3

Medine-i Isparta mahallâtından Temel mahallesi mütemekkinlerinden ve teb'â-yı devlet-i âlîyyeden ve Rum milletinden olub bundan akdem Ağros kazâsına tâbi' Seydiler karyesinde ticaretle meşgul iken fevt olen Nikola veled-i Vasili veled-i Yanînin verâsetini zevce-i metrûkesi Eleyna binti Enstas veled-i Kastine ve sulbî kebîr oğlu Vasili ve kebîre kızı Teodoraya münhasır ba'de kabli'l-kassam ibn-i kebîr-i merkûm

Vasili dahi fevt olub verâsetini Anas merkûm Eleyna ve kız karındaşı merkûme Teodoraya ve kendünden evvel fevt olan li-ebeyn ammesi İstati veled-i Vasilinin sulbî kebîr oğulları gâ'ib-i âni'l-beled Yorgi ve Yanîye el-huzzârı tahakkukdan sonta gâ'ib-i merkûmanın tesviye-i umûrlarına kibel-i şer'îden mensûb vâsîleri valideleri kebîr Yanî binti Tatros merkûme Eleyna ve binti merkûme Teodoradan her birinin taleb ve ma'rifetleri ve ma'rifet-i şer'î ile tahrîr ve terkîm ve takvîmi'l-behâ ba'de ihrâci'l-düyûni'l-müsbet ve'l-mesârifi'l-sahîh sahhû'l-bakîyyesi beyne'l-verese bi'l-farizeti's-şer'îyye ve bir tashîh mezkûr tevzi' ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı merkûm defteriyeye ber-vech-i âti zikr olunur fî el-yevmü'l-râbi' aşere min şehr-i rebiyü'l-evvel sene selâse ve semânîn ve mi'eteyn ve elf

	Guruş
<i>Mahalle-i mezkûrda vâki' fevkâni bir oda ma' kilar ve zokak kabusunun bir kenarını müştemil menzil</i>	8000
<i>Hacı Şa'bân bağçesi civarında kürûm mülk dört adımlık mikdarı bir kıt'a bağ</i>	3000
<i>Evân-ı nühâsiye 52 adet</i>	1140
<i>Yük mahlû döşek 2 adet</i>	100
<i>Yorgan 3 adet</i>	150
<i>Yük mahlû yasdık 4 adet</i>	40
<i>Minder 5 adet</i>	40
<i>Şilte 1 adet</i>	40
<i>Kilim 4 adet</i>	300
<i>Seccâde 1 adet</i>	50
<i>Hevân ma' el 1 adet</i>	20
<i>Çanak 10 adet</i>	10
<i>Suluk 1 adet</i>	120
<i>Çuval çift 1 adet</i>	30
<i>Hurdavât binti ma'lûme</i>	150

Cem'ân yekûn 13200 guruş

	Guruş
<i>Mahalle-i mezkûrda vâki' Koca Ayvaz çeşmesi nükûd mütevellisi Hacı Herlboza deyn-i müsbet</i>	950
<i>Mahalle-i mezkûrenin dört senelik mal vergisine deyn-i müsbet</i>	500
<i>Resm-i kısmet</i>	290
<i>Kaydiyye</i>	18
<i>Varaka behâ</i>	5
<i>Bi't-taleb gönderilan me'mûrun harc-ı husûsu</i>	50

Minhâ'l-ihrâc 1813 guruş

Sahhû'l-bâki 11387 guruş

	<i>Guruş</i>	<i>Para</i>	<i>Akçe</i>
<i>Hisse-yi zevce-i merkûme Eleyna</i>	3637	20	
<i>Hisse-yi binti kebîre-i merkûme Teodora</i>	6642	16	1
<i>Hisse-yi ibnü'l-amm gâ'ib-i merkûm Yorgi</i>	553	21	
<i>Hisse-yi ibnü'l-amm gâ'ib-i merkûm Yani</i>	553	21	

Vech-i meşrûh üzere tereke-i müteveffâ-yı merkûmdan ba'de ihrâc ve'l-îfâ el-düyûnu'l-müsbet ve'l-mesârifi'l-sahîh sahhû'l-bâkiyyesi verese-i asîl ve vasî-yi merkûmât yedlerinde olduğu eelden işbu mehale şerh verildi

IŞS-191-Sayfa 80

Belge 1

Medine-i Isparta mahallâtından Temel mahallesi mütemekkinlerinden ve teb'â-yı devlet-i âlfiyyeden ve Rum milletinden olub bundan akdem Ağros kazâsına tâbi' Seydiler karyesinde ticaretle mukîm iken bundan akdem fevt olan Nikola veled-i Vasili veled-i Yanînin verâseti zevce-i metrûkesi Eylena binti Enstasi veled-i Kastine ve sulbî kebîr oğlu Vasili ve kebîre kızı Teodoraya münhasır ba'de kabli'l-kassam ibn-i kebîr-i merkûm Vasili dahi fevt olub verâsetini Anas merkûme Eylena ve kız karındaşı merkûm Teodoraya kendünden evvel fevt olan li-ebevyen ammesi İstati veled-i Vasilinin sulbî kebîr oğulları gâ'ib-i âni'l-beled Yorgi ve Yanîye el-huzzârî şer'ân zâhir ve mukarrer oldukdan sonra gâ'ib-i merkûmanın ber-mûceb-i defter-i kassam hisse-yi ırsîyyelerini kendüleri gelinceye kadar hıfz itmek için bir vasî nasbı muktezî olmakdan nâşî emânet ile beynlerinde müstekîm idüğü zeyl vesîkada muharrerü'l-esâmi kimesneler ihbârlarıyla mütebeyyin olan merkûmanın valideleri şahsı mu'arrefe işbu hâmilü'l-râkîm kebîr Yağneye binti Tatros hâkim muvakki' sadr-ı küttâb tûba leh ve hüsn ü me'âb efendi merkûmanın ber-mûceb-i defter-i kassâm hisse-yi ırsîyyelerini kendüleri ve yahûd vekîl-i şer'îleri gelinceye kadar hıfz vasî nasb ve ta'yîn buyurdukda olduğu ber-vech-i muharrer vesâyet-i merkûmeye kabûl itmeğın mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu

Fî 19 Rebiyü'l-evvel sene 1283

Muhzır Yusûf ağa

Kahraman oğlu Hacı Herlboz

Mısırlı oğlu Vasili

Babası oğlu Kiryos

Ve gayrihim

Belge 2

Medine-i Isparta mahallâtından Temel mahallesinde mütemekkin ve teb'â-yı devlet-i âlîyyeden ve Rum milletinden Ak oğlan oğlu Hacı Mihâ'il veled-i İstavri meclis-i şer'-i şerîf-i enverde millet-i merkûmeden işbu hâmilü'l-vesîka Hacı Lifozi ve Hacı Miya'il veled-i Elkes mahzârlarında ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb benim akd-ı âtü'z-zikrin sudûruna değin yedimde mülk ve hakkım olub mahalle-i mezkûrda vâki' bir taraftan Kazyak kızı Meryem menzili ve tarafeyni kendü bağçem ve bağçe-i tarîkim ve taraf-ı râbi'î âcem hâneye cereyân iden mâ çark-ı kırk kebîri ile mahdûd tavlân otuz yedi arşun ve arsa üç buçuk diğer arşununa hesâb-ı tebriy'a yüz yigirmi dokuz buçuk bir ben dahi mülk bağçemi tarafeynden îcâb ve kabûle hâvî şurût-ı müfside ve muvâza'adan ârî tagrîr ve gallatından bir bey'-i bât-i sahîh-i şer'iyeye ile merkûman Hacı Lifoziden ve Hacı Miyâ'ilden her birine bey' ve temlîk ve teslîm eyledikten sonra anlar dahi ber-vech-i muharrer münâsafat-ı iştirâ ve temellük ve tesellüm ve kabz ve kabûl eylediklerinden sonra şahsına olan meblağ-ı merkûm beş bin guruş müşterî-i merkûm bana def' ve teslîm ben dahi yedlerinden tamamen ve kâmilten ahz u kabz eyledim ba'de'l-yevm menzil-i mahdûd-ı mezkûrda benim asla ve kat'a alâka ve müdahalem kalmayub müşterî-i merkûman Hacı Lifoziden ve Hacı Miyâ'ilden her birinin ber-vech-i mülk-i müşterâları ve hakk-ı sarfları olmuştur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr malik ve mutasarrıf olsun dedikte gibbe't-tasdîkü's-şer'î mâ vâka'a bi't-taleb ketb olundu

Fî 19 Rebiyü'l-evvel sene 1283

Handanzâde Hacı Hâfız Mehmed İzzet efendi

Dülger Mehmed Usta Şerefeddin oğlu Hacı Ligori

Hacı Abudâ'il oğlu Vasili

Elmacı oğlu Hacı İstavri

Ve gayrihim

IŞS-191-Sayfa 81

Belge 1

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta sancağına muzâf Eğirdir kazası ahâlisinden Osman efendi ibn-i Mehmed efendi ve Ömer efendi ibn-i Hâfız Abdullâh ve Hâfız Hasan bin Abdullâh ve

Ebûbekir bin Mehmed ve Mûsa bin Abdülkâdir nâm kimesneler medine-i mezbûr meclisine ma'kûd meclis-i şer'îmizde evkâf müdiri Selim efendi hazır olduğu hâlde kaza-ı mezkûr ahâlisinden işbu bâisü'l-i'lâm Şeyh Ömer efendi ibn-i Ahmed efendi ve Hacı Osman ibn-i Mehmed muvâcehelerinde mezbûrâtdan her biri Nezâret-i Evkâf-ı Hümâyûn-ı mülükâneye mülhak evkâfdan salifü'z-zikr Eğırdır kazası hâricinde Bazla nâm mehalde medfûn Şeyhü'l-islâm Berdâî vakfının cihet-i tevliyetine meşrûtü'l-hümâları olduğu hâlde mütevellileri bulunmalarıyla vakf-ı mezbûrun mahsûlünden evvel ayında ve revendeye it'âm-ı ta'am olunarak fazlasından anü'l-Hacı merhametine ve merhametinden fazlasından hamisi vakf-ı mezkûre müteveli olanlara ve hamisi mezkûrdan fazlası musâlah vakfa ve istidâne fazlası evvelâ vakf-ı beyyinelerinde zigûrâgân edâ nâşân-ı âlîü's-seviyye iktisâmı iktizâ eylediği işbu yedimizde olub meclis-i ma'kûd-ı mezkûrda kıra'at olunan vakfiye-i mâhmul behâsında mestûr ve musarrah olmağla mezbûrâtdan her biri vakf-ı müşârü'n-ileyhin ekber ve erşed Salih evlâdları bulunması cihetle nevbet-i tasarruf-ı tevliyet geçen iki yüz yetmiş üç senesi mezbûrâtdan her birine bâ berât-ı şerîf-i âlîşân sâvbân tevciye olunub yetmiş beş ve altı senelerinde asgarî mesârif olan beyninde taksîmi îcâb idüb fazla zuhûr iden bin yedi yüz guruş ve yetmiş yedi ve sekiz senelerinde kezalik fazla zuhûr iden altı bin yedi yüz altmış bir buçuk guruşuna cem'ân sekiz bin dört yüz altmış bir buçuk guruş ile yetmiş dokuz senesi ve dört bin iki yüz doksan iki guruş ve seksan senesi dört bin sekiz yüz seksan guruş ve seksan bir senesi beş bin iki yüz dört guruşuna cem'ân on dört bin üç yüz yetmiş altı guruşdan ber-mûceb ve kaza-yı ma'mul behâ vakf-ı mezkûrenin ayında ve revendeye olan mesârih ile hamisi ba'de'l-ihrac zuhûr iden fazladan ber-mûceb-i şart vakf-ı evlâdan bulunmamızla sâ'ir beynimizde esmâları ma'lûme evlâd-ı vakfi ile bizim hisse-yi musîbelerimizi edâya müteveli mezbûrâtdan her birine tebeyyün olunmak murâdımızdır deyu vakfiye-i müşârü'n-ileyh irâs ve ibrâzlarıyla da'vâ eylediklerinde lede'l-istintâk müteveli-i mezbûrân dahi cevabında müdde'î-yi mezbûrun evlâd-ı vakıfdan bulduklarını ve şart-ı vakfa vech-i meşrûh üzere idüğüne ve meblağ-ı mezkûr vakf-ı müşârü'n-ileyhin mahsûlünden makbûzları olduğunu ikrâr lakin meblağ-ı mecmû'a merkûmu beher sene vakf-ı mezkûr icâzetine harc ve sarf iderek ayında ve revendeye it'âm-ı ta'am ve i'mâr itdürüb meblağ-ı mecmû'a mezkûrdan üzerimizde red ve zemân lâzım gelirse ve zimmetimizde bir akçe ve bir habbe fazlası kalmışdır deyu ba'de'l-def' ve'l-inkâr meblağ-ı mecmû'a merkûm yigirmi iki bin sekiz yüz otuz yedi

guruş fi'l-hakîka vakf-ı müşârü'n-ileyhin yedi senede kadar ma'rûf olarak imâret ve meremmetine kâmilen harc ve sarf olduğunu şifâhen mevcudiyet ihbârlarıyla mütehakkık olub bu surette vâki' mütevellî-i mezbûrân imândan olub beyyineleri ile musaddık olmağla binâ'en âlîyye müdde'î-yi mezbûrun taleb-i tahlîf olmamalarıyla mevcubuyla müdde'î olan mezbûrun ber-vech-i muharrer da'vâ-ı mezkûreleriyle mütevellî-i mezbûrân Şeyh Ömer efendi ve Hacı Osmandan her birine bu vech-i şer'îyye ma'arızdan men' olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu

Fî 1 Rebiyü'l-ahir sene 1283

Belge 2

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta sancağına muzâf Eğirdir kazası ahâlisinden işbu bâisü'l-i'lâm Şeyh Mûsa efendi ibn-i Abdülkâdir medine-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'îmizde kaza-yı mezkûr ahâlisinden Hacı Mustafa efendi ibn-i Hacı Osman muvâcehesinde ben zikr-i âtî vakfının bâ berât-ı şerîf-i âlîşân nâzır ve babam olub Nezâret-i Evkâf-ı Hümâyûn-ı mülûkâneye mülhak evkâfdan salifü'z-zikr Eğirdir kazası haricinde Bazla nâm mehalde medfûn Şeyhü'l-islâmı Berdâî vakfının bâ berât-ı şerîf-i âlîşân mütevellisi bulunduğu hâlde geçen yetmiş üç senesi cemâziye'l-evvelisinde vefât ve fev'ıyla vakf-ı müşârü'n-ileyhin dergâhında nezâretim hasebiyle yedimden ve malımdan ber-mûceb-i şart vakıf ayında ve revendeye üç bin üç yüz elli altı guruş harc ve sarf itmemele hâsılât vakf-ı müşârü'n-ileyhin tarih-i mezkûrda bir senelik asgarî mesârif-i ma'lûme ve meremmetine hazineye hâsılâtından mezbûr Hacı Mustafa efendi bin üç yüz elli altı guruş ile medine-i Burdurda vakf-ı müşârü'n-ileyh hemâmı îcârından iki bin guruşuna cem'ân üç bin üç yüz elli altı guruş fuzûlî ahz u kabz ve kendü emvarına harc ve sarfla istihlâk itmekle meblağ-ı mecmû'a merkûmu mezbûr Hacı Mustafa efendiden taleb iderüm deyu da'vâ itdükde mezbûr Hacı Mustafa efendi dahi cevabında hâsılât-ı müşârü'n-ileyhden ancak bin üç yüz elli altı guruş kabzını ikrâr ve âde'l-inkâr itmekle müdde'î nâzır mezbûr Şeyh Mûsa efendi ber-vech-i muharrer ziyâde müdde'âsını ikâme-i beyyineden izhârımız idüb istihlâf eylediğin mezbûr Hacı Mustafa efendi bi'l-muvâcehe ber-vech-i şer'îyye tahlîf olmağın mûcibince müdde'î-yi mezbûr Şeyh Mûsa efendi ber-vech-i muharrer ziyâde müdde'âsıyla bilâ beyyine mezbûr Hacı Mustafa efendiye mesârifden ba'de'l-men' meblağ-ı merkûm bin üç yüz elli altı guruşun

müdde‘î-yi mezbûr Şeyh Mûsa efendiye edâsıyla mezbûr Mustafadan ilzâm olduğu tescîl ve bi‘l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i‘lâm olundu

IŞS-191-Sayfa 82

Belge 1

Ma‘rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta sancağına muzâf Eğirdir kazası ahâlisinden Osman efendi ibn-i Mehmed efendi ve Ömer efendi ibn-i Hâfız Abdullâh ve Hâfız Hasan bin Abdullâh ve Ebûbekir bin Mehmed nâm kimesneler medine-i mezbûr meclisine ma‘kûd meclis-i şer‘îmizde zikr-i ât-ı vakfının bâ berât-ı şerîf-i âlîşân nâzırı Şeyh Mûsa bin Abdülkâdir ile evkâf müdiri Selim efendi hazır olduğu hâlde kaza-yı mezkûre ahâlisinden işbu bâisetü‘l-i‘lâm Şeyh Ömer efendi ibn-i Ahmed efendi ve Hacı Osman ibn-i Mehmed muvâcehelerinde mezbûrâtdan her biri Nezâret-i Evkâf-ı Hümâyûn-ı mülûkâneye mülhak evkâfdan salifü‘z-zikr Eğirdir kazası haricinde Bazla nâm mehalde medfûn Şeyhü‘l-islâm Berdâî vakfının cihet-i tevliyetine meşrûtü‘l-behâları olduğu hâlde mütevellileri bulunmalarıyla vakf-ı mezbûrun mahsûlünden olan ayında ve revendeye it‘âm-ı ta‘âm olunarak fazlasından inda‘l-hâce sarfına fazlasından hamisî vakf-ı mezkûre müteveli olanlara ve hamisî mezkûrdan fazlası musâlah vakfa ve andan fazlası evlâd-ı vakfa beyyinelerinde zigûrâgân edâ nâşân âlfü‘s-seviyye iktisâmı iktizâ eylediği işbu yedimizde olub meclis ma‘kûd-ı mezkûrda kırâ‘at olunan vakfiye-i ma‘mûl behâsında mestûr ve musarrah olmağla mezbûrâtdan her biri vakfa müşârü‘n-ileyhin Eğirdir ekber ve erşed ve aslâh evlâdları bulunması cihetiyle nevbet tasarruf tevliyet geçen iki yüz yetmiş üç senesi mezbûrâtdan her birine bâ berât-ı şerîf-i âlîşân savbân tevciye olunub yetmiş beş ve altı senelerinde asgarî mesârif evlâd-ı beyyinede taksîmî îcâb idüb fazla zuhûr iden bin yedi yüz guruş ve yetmiş yedi sekiz senelerinde kezalik fazla zuhûr iden altı bin yedi yüz altmış bir buçuk guruşuna cem‘ân bin dört yüz altmış bir buçuk guruş ile yetmiş dokuz senesi dört bin iki yüz doksan iki guruş ve seksen senesi dört bin sekiz yüz seksan guruş ve seksan bir senesi beş bin iki yüz dört guruşuna cem‘ân on dört bin üç yüz yetmiş altı guruş ile müteveli mezbûrân yedlerinde olub seksan senesi rü‘yet eyledikleri mühür ve mehazî muhâsebesi defterinde mukayyed yüz elli guruşluk hasır ve üç yüz guruşluk iki aded kilimin dergâh-ı mezkûre vaz‘ına ve mesbûkü‘z-zikr yazıla ve Sûc beğ nâm mehallerde vâki‘ üç kıt‘a yüz on dönüm tarlaların seksan ve seksan bir seneleri beher senesi dört yüz on bir guruşdan cem‘ân iki

senede müterâkım dâhil muhâsebe olmayan sekiz yüz yigirmi guruş dahi bi't-tahsîl vakf-ı mezkûrun meremmetine sarfa meblağ-ı mecmû'a merkûmdan ber-mûceb vakfiye-i mu'accel behâ vakf-ı mezkûrenin ayında ve revendeye olan mesârif ile hamisî ba'de'l-ihrac zuhûr iden fazladan ber-mûceb şart vakfa evlâdan bulunmamızla sâ'ir beynimizde esmaları ma'lûme evlâd-ı vakfa ile bi'l-iktisâm bizim hisse-yi musîbelerimizi edâya müteveli mezbûrândan her birine tebeyyün olunmak murâdımızdır deyu vakfiye-i müşârü'n-ileyhi irâe ve ibrâzları ve nâzırı mûmâ-ileyhin tasdikiyle me'ân da'vâ iddiklerinde lede'l-istintâk müteveli-i mezbûrân dahi cevabında müdde'î-yi mezbûrun evlâd-ı vakıfdan bulduklarını ve şart-ı vakfa vech-i meşrûh üzere idüğünü ve meblağ-ı mezkûr vakf-ı müşârü'n-ileyhin mahsûlünden ve galatından makbûzları olduğunu ve meblağ-ı merkûm sekiz yüz yigirmi guruş tarla îcârı dâhil muhâsebe olmadığını ve mezkûr kilim ve hasır dahi dahil-i muhâsebe olub vaz'-ı dergâh olmadığını ikrâr lakin meblağ-ı mecmû'a merkûmu beher sene vakf-ı mezkûre imâret ve meremmetine harc ve sarf iderek ayında ve revendeye it'âm-ı ta'âm ve i'mâr itdürüb meblağ-ı mecmû'a mezkûrdan ancak sekiz yüz yigirmi guruş îcâr ile hasır ve kilimden ma'ada üzerimizde red ve zemân lâzım gelür zimmetimde bir akçe ve bir habbe fazlası kalmışdır deyu ba'de'l-def' ve'l-inkâr meblağ-ı mecmû'a merkûm yigirmi iki bin sekiz yüz otuz yedi guruş fi'l-hakîka vakf-ı müşârü'n-ileyhin yedi senede kadar ma'rûf olarak imâret ve meremmetine lede'l-keşf ve'l-mu'ayene kâmilen harc ve sarf olduğunu şekâten muvahhidiye ihbârlarıyla mütehakkık olub bu surette dâfi' müteveli-i mezbûrân emnâdına olub beyyinelere ile musaddık olmağla binâ'en âlîye müdde'î nâzırı ve evlâd-ı mezbûrenin talebleriyle müteveli-i mezbûrân bi'l-muvâcîh vasî-yi şer'iyye üzere tahlîf olmağın mücebiyle müdde'î olan ve mezbûrun ber-vech-i muharrer meblağ-ı mecmû'a mezkûr yigirmi iki bin sekiz yüz otuz yedi guruş da'vâlarıyla müteveli-i mezbûrân Şeyh Ömer efendi ve Hacı Osmandan her birine bu vech-i şer'iyye ma'arızdan ba'de'l-men' müteveli-i mezbûrânın dâhil-i muhâsebe itdürüb şahsları zimmeti olan yüz elli guruşluk hasır ile üç yüz guruş kıymetli iki adet kilimi bi'l-iştirâ vakf-ı mezkûr dergâhına vaz'ına ve îcâr meblağ-ı merkûm sekiz yüz yigirmi guruşun dahi dergâh-ı müşârü'n-ileyhin lâzım gelen meremmetine sarfa müteveli-i mezbûrân Şeyh Ömer efendi ve Hacı Osmandan her birine tebeyyün olduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu bâkiyü'l-emr men lehü'l-emr

Fî 3 Rebiyü'l-evvel sene 1283

IŞS-191-Sayfa 83

Belge 1

Medine-i Isparta mahallâtından Karaağaç mahallesi ahâlisinden olub âsâkir-i hazret-i şâhâne üçüncü yada ordu-yı hümâyûnun dördüncü alayının üçüncü taburu on başlarından iken bundan akdem maktulân vefat iden Alî bin Hacı Ahmed bin Mehmedin verâsetini her biri medine-i mezbûrede sâkinler li-ebeveyn kebîr karındaşları Eyüb efendi ve Hüseyin ve li-ebeveyn kebîre kız karındaşları Fâtıma ve Hâmide beyne'l-mahzâr lede'ş-şer'i'l-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra verese-yi mezbûrundan zâtları mu'arrefeler ahin-i mezbûrtâne Fâtıma ve Hâmide ve uhhü mezbûr Hüseyinden her biri bedâheten meclis-i şer'-i şerîf-i enverde işbu bâ'isü'l-vesîka uhhü kebîr-i mezbûr Eyüb efendi mahzarında bi'l-isâle ve bi'l-verâse ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb mevrusumuz karındaşımız müteveffâ-yı mezbûr Alînin katilinden dem ve diyetini ve terekesini mahallinde vâz'ü'l-yed olanlardan taleb ve da'vâ ve ahz u kabz ve lede'l-iktizâ sulh ve ibrâya ve makhbûzuna kendü hisse-yi ırsîyyesi bi'l-ihrac bizim ber-vech-i muharrer hisse-yi ırsîyyelerimizi bize ırsâl ve îsâl ve teslîme husûs-ı mezkûr müteveffâ olduğu emvarın külliyesine vekâlen âmme-yi müte'allika-yı sahîh-i şer'iyye ile taraflarımızdan karındaşımız mezbûr Eyüb efendiye vekîl nâ'ib-i münâsib nasb ve ta'yîn eylediğimizde olduğu ber-vech-i muharrer vekâlen mezkûreye kabûl ve merâlîni mahallinde kemâ yenbagî edâya ta'ahhüd itmeğin mâ vâka'a bi't-taleb ketb olundu

Fî Gurre-i Rebiyü'l-evvel sene 1283

Mukayyid-i mahkeme Osman efendi

Berber Mehmed bin Süleymân

Gök Alî oğlu Hacı Mehmed bin Alî

Hâfız Abdülkâdir bin Hüseyin

Kanbûrzâde İsmail efendi Hacı Hüseyin

Zabtiye Ahmed

Ve gayrihim

Belge 2

Medine-i Isparta mahallâtından Keçeci mahallesinde sâkin ve zât-ı mahalle-i mezbûr imamı ve muhtarânı tarafından verilân mühür ve ilmû-haber ta'rîfleriyle ma'rûf olan Alim oğlu Hâfız Mehmed bin Mustafa meclis-i şer'-i şerîf-i enverde teb'â-yı

devlet-i âlîyyenin Rum milleti nisvânından şahs-ı mu‘arrefe olan işbu hâmiletü’l-râkîm Eylena binti İlyas mahzârında ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb biri arsa-ı mirîye olub ûhde-i tasarrufumda olan arsa üzerinde magrûs kürûm dahi akd-i âtü’z-zikrin sudûruna değin yedimde mülk ve hakkım olub mahalle-i mezkûrda vâki‘ bir taraftan kendü yoncalığım ve bir taraftan karındaşım Süleymân yoncalığı ve tarafeyni tarîk-i âmm ile mahdûd tahminen bir dönüm mikdarı etrafı taş duvar ile muhâta eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmireye hâvî bir kıt‘a harâbe bağımın arzını bârây-ı me‘mûr arâzi ferâg-ı mu‘teber kat‘ ile kürûm ve divar mahlûkesini dahi bey‘-i bât-i sahîh-i şer‘iyye ile merkûme Eleneya me‘ân safka-ı vâhîde ile iki bin guruşuna reb‘ ve temlîk ve ferâg ve tefvîz eylediğimde olduğu ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tefviz ve kabûl idüb bey‘-i mezkûrların tagrîr ve gallatına müte‘allika da’vâdan tarafeynden her birimiz âhirin zimmetini ibrâ ve ıskât ve yine her birimiz ber-minvâl-i muharrer âhirin ibrâsını kabûl eyledik dedikde gıbbe’t-tasdîkü’ş-şer‘i mâ vâka‘a bi’t-taleb ketb olundu

Fî 7 Rebiyü’l-evvel sene 1283

Semerci Telli Mehmed Usta

Hâfız Süleymân

Hayri oğlu Salih efendi

Berber Molla Mehmed

Muhzır Hâfız Alî

Ve gayrihim

Belge 3

Ma‘rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta mahallâtından Çavuş mahallesinde mütemekkin ve teb‘â-yı devlet-i âlîyyeden ve Rum milleti mu‘teberânından ve tüccârdan işbu hâmilü’l-i‘lâm Hoca Nebako veled-i İstavri medine-i mezbûr meclisine ma‘kûd meclis-i şer‘îmizde Ermeni milletinden ve Devlet-i âlîyyeden Ohan veled-i Ohannes muvâcehesinde merkûmun vekîl-i şer‘isi Kigork hazır olduğu hâlde merkûm Ohan zimmetinde yedimde olub işbu meclis-i ma‘kûd-ı mezkûrda mu‘âyene olunan merkûmun ve oğlunun imza ve hatbına hâvîye varaka-yı nesebiyesi üzerine muharrer bir kıt‘a deyn temessükü nâtik olduğu üzere hazır vekîl-i merkûm ile muhâsebesi lede’t-tezkiye ba‘de külli’l-hesâb elli dokuz aded Osmanlı lirası cihet-i deyn-i şer‘iyyeden hakkım tebeyyün itmekle meblağ-ı mezkûru merkûm Ohandan hâlen taleb iderüm deyu da’vâ itdükde olduğu cevabında

kaziye-i minvâl-i muharrer üzere olduğunu bi-temâmiha ve tâbi'ân ikrâr ve i'tirâf itmeğin mûcibince meblağ-ı mezkûr elli dokuz aded Osmanlı lirasının müdde'î-yi merkûm Hoca Nebakoya edâsıyla merkûm Ohan iltizâm olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu

Fî 9 Rebiyü'l-evvel sene 1283

Belge 4

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Burdur mahallâtından Beğice mahallesinde sâkin ve zât-ı mu'arrefe işbu bâisetü'l-i'lâm Âdile binti nâm Hâtûn medine-i Isparta mahkemesinde meclis-i şer'îmizde hâlen zevci olub salifü'z-zikr medine-i Burdur ahâlisinden Hâfiz Mestan bin Abdullâh muvâcehesinde mezbûr Hâfiz Mestan beni işbu tarih-i i'lâmdan bir buçuk sene mukaddem beni bilâ nafaka ve münfekk-i şer'iyelerin idüb diyâr-ı âhere giddikden sonra nafakadan bir sene dahi irsâl itmeyüb nafakaya iş ihtiyac ile muhtac olduğumdan ben nafaka ve kisve behâ için yedimde olub işbu meclis-i şer'îde kırâ'at olunan bin iki yüz seksan iki senesi saferü'l-hayrının üçüncü günü tarihiyle müverreh ve ol-tarihimde zikr olunan medine-i Burdur da nâ'ibü'ş-şerîf olunan mü'ellif faziletli Mehmed Ruhi beğ efendinin imza ve hatmini hâvî bir kıt'a nafaka hücceti nâtik olduğu üzere zevcem Hâfiz Mestân gıyâbında üzerine nafaka ve kisve behâ için şehriye kırk beşer guruş beni bu tahlîfü'ş-şer'iyeye kabz ve takdîr buyurub tarih-i mezkûrda işbu seksan üç senesi rebiyü'l-ahirin üçüncü gününe gelinceye on dört ay müddet aherden istidâne ile infâk zaman olunmamasıyla müddet-i merkûmeden nafaka-ı makrûzına müstedânemden müctemi' olan altı yüz otuz guruş zevcem mezbûr Hâfiz Mestandan bi'l-rücû' hâlen taleb iderüm deyu ba'de'l-da'vâ istizân olduğu cevabında kaziye-i minvâl-i muharrer üzere bi-temâmiha ve tâbi'ân ikrâr ve i'tirâf itmeğin mûcebiyle meblağ-ı mezkûr altı yüz otuz guruşun müdde'î-yi mezbûr Âdile Hâtûn..... çıkmamış.....

IŞS-191-Sayfa 84 ve 85

Belge 1

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta mahallâtından Kemer mahallesinde mütemekkin ve teb'â-yı devlet-i âliyyeden ve Rum milletinden işbu hâmilü'l-i'lâm Kolsuz Çuval oğlu Ayvaz veled-i Hacı Yorgi medine-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'îmizde millet-i

merkûmeden Nikola veled-i Enstas muvâcehesinde merkûm Nikola zimmetinde işbu yedimde olub meclis-i şer'îde kırâ'at olunan merkûmun imzâ ve hatmına hâvî varaka-ı nesebiyesi üzerine muharrer bir kıt'a deyn temessükü nâtik olduğu üzere cihet-i karz-ı şer'iden beş bin yüz guruş alacak hakkım olmağla taleb iderüm deyu da'vâ itdükde merkûm Nikola dahi cevabında kaziye-i minvâl-i muharrer üzere olduğunu bi-temâmiha tâbi'ân ikrâr ve i'tirâf itmeğın mûcibince meblağ-ı merkûm beş bin yüz guruşu müdde'î-yi merkûm Ayvaz dahi edâ ve teslîm merkûm Nikola ilzâm olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu

Fî 11 Rebiyü'l-evvel sene 1283

Belge 2

Medine-i Isparta mahallâtından Çelebiler mahallesinde sâkin iken bundan akdem bi-emrillâh-i te'âlâ vefât iden Duhâncı Alî ağa ibn-i Alî ibn-i Abdullâhın sulbî oğlu Abdülkâdir ve sulbîye kızı Emine nâm sagirânın valideleri ve velîleri olub mahmûdetü'l-hâl idüğü zeyl vesîkada muharreri'l-esâmi-yi müslimîn ihbârlarıyla mütehakkık ve zât-ı mu'arrefe olan işbu bâisetü'l-vesîka Fâtıma binti Abdullâh ağa ibn-i Hacı Alî ağa nâm Hâtûn hâkim mevkı'ı sadr-ı küttâb tûba leh ve hüsn ü me'âb efendi hazretleri sagirân-ı mezbûrânın vekân-ı rüşûdü'l-haneyeye değın babaları müteveffâ-yı mezbûr ile li-ebevyn karındaşları Ahmedden müntakil mallarını hıfz ve tesviye-i umûrlarına vasî nasb ve ta'yîn buyurdukda olduğu ber-vech-i muharrer vesâyet-i merkûmeye kabûl ve hıdmât-i lâzimelerini edâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledikten sonra vasî-i mezbûr talebiyle hâkim-i mümâ-ileyh hazretleri sagirân-ı mezbûrânın ber-vech-i mübeyyin babaları müteveffâ-yı mezbûr ile karındaşı müteveffâ-yı mezbûrdan müntakil mallarından işbu tarih-i vesîkadan her birine beher şehri altmışar guruşdan cem'ân yüz yigirmi guruş nafaka ve kisve behâ farz ve takdîr buyurub meblağın makrûzını mezkûreyni sagirân-ı mezbûrân Abdülkâdir ve Emineden her birinin nafaka ve kisve behâ ve sâ'ir levâzım zarûriyelerine harc ve sarf ve hacetinde istidâneye veled-i zafer sagirân-ı mezbûrânın mallarını rücû'a valideleri vasî-i mezbûr Fâtıma Hâtûn izin verilmeğın mâ vâka'a bi't-taleb ketb olundu

Fî 15 Rebiyü'l-evvel sene 1283

Hacı Edhemzâde Hacı Alî ağa

Mukayyid-i mahkeme Osman efendi

Hacı İbrâhim ağa

Duhâncı Hacı Mehmed ağa

Bardakçızâde Alî efendi

Muhzır Hâfız Alî

Muhzır Yusûf ağa

Ve gayrihim

Belge 3

Medine-i Isparta mahallâtından Çelebiler mahallesinde sâkin iken bundan akdem bi-emrillâh-i te'âlâ vefat iden Duhâncı Alî ağa ibn-i Alî bin Abdullâhın verâsetini zevce-i menkûha-yı metrûkesi Fâtıma binti Abdullâh ağa ibn-i Hacı Alî ağa nâm Hâtûn ile sulbî sagîr oğulları Abdülkâdir ve Ahmed ve sagîre kızı Emineye münhasıra ba'de kabli'l-kassam ibn-i sagîr-i mezbûr Ahmed dahi fevt olub verâsetini validesi mezbûr Fâtıma Hâtûn ile li-ebeveyn sagîr er karındaş-ı mezbûr Abdülkâdir ve li-ebeveyn sagîre kız karındaş-ı mezbûr Emineye el-huzzârı lede's-şer'î'l-enver zâhirve mütehakkık oldukdan sonra sagîrân-ı mezbûrânın tesviye-i umûrlarına kibel-i şer'îden bâ hüccet-i şer'îyye mensûb vasîleri valideleri mezbûr Fâtıma Hâtûn tarafından zikr-i ât-ı müteveffâ-yı merkûme tahrîr ve tesviyesine vekâlen âmme-i müte'allika-yı sahîh-i şer'îyye ile vekîl-i müseccel-i şer'îyyesi bir Duhâncızâde Alî efendi ibn-i Ahmed ve vasî-yi mezbûr Fâtıma Hâtûn üzerine nâzır farz olunan Selezâde Hacı Ahmed ağa ibn-i Hacı Alî ağadan her birinin taleb ve ma'rifetleri ve ma'rifet-i şer'î ile tahrîr ve terkîm ve menzil ve bağdan ma'ada terekesi bi'l-müzâyede âhere bey' olunarak ba'de ihrâc ve'l-ifâ el-düyünü'l-müsbet ve'l-mesârifi'l-sahîh sahhû'l-bâkiyyesi beyne'l-verese bi'l-farîzeti's-şer'îyye tevzi' ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı mezbûr defteriyeye tereke ber-vech-i ât-ı zikr olunur fî el-yevmi'l-hâmis aşere min şehr-i rebiyü'l-evvel sene selâse ve semânîn ve mi'eteyn ve elf

	Guruş	Para	Kıymet
<i>Kelâm-ı kadîm ecren kalemiyesi cild 1 adet</i>	160		
<i>Mahmûdiye cild 1 adet mukâvelenâme 1 adet</i>	70		
<i>Mahalle-i mezkûrda vâki' fevkâni üç oda ve tahtâni bir oda ma' çamaşurhâneye ma' lezîz cârine müstemil bir bâb bir mülk-i menzil</i>	20000		
<i>Ayazmana nâm mehalde vâki' dört adımlık mikdarı kürûm mülk bir kıt'a bağ</i>	200		
<i>Evân-ı nühâsiye 34 adet</i>	680		20
<i>Müsta'mel çuka cebe 1 adet tahtâni 1 adet</i>	150		
<i>Citâri ve iblik citâri anterî atkı 2 adet</i>	50		
<i>Köhne elbiseler</i>	25		

<i>Pirinç tesbih 2 adet</i>	5		
<i>Sa'at 1 adet</i>	160		
<i>Havân ma' el 1 adet</i>	60		
<i>Kahve takımı.... 1 adet sagîr şamdan 1 adet</i>	30		
<i>Köhne kilim 1 adet çuval 2 adet</i>	100		
<i>Hurdâ çift 1 adet</i>	25		
<i>Çuval çift 1 adet</i>	20		
<i>Basma yorgan 1 adet</i>	50		
<i>Hurdâvât binti ma'lûme</i>	50		
<i>Kır at re's 1 adet</i>	300		
<i>Duru 1 adet</i>	380		
<i>Dirsekneli Kabakçı oğlu Osmanda davar daş 110 adet</i>	2200		20
<i>Mezbûr Osmanda revgân sâde 472 adet</i>	380		8
<i>Kil 10 adet</i>	60		6
<i>Hinta keyl 52 adet</i>	100		
<i>Haşhaş keyl 1 adet</i>	20		
<i>Bulgur keyl 1 adet</i>	20		
<i>Dakik keyl 2 adet</i>	10		
<i>Tahtani sandık 1 adet</i>	10		
<i>Köhne duhân çuvalı 25 adet</i>	20		
<i>Kehribar bıçak takımı 1 adet</i>	20		
<i>Sîm sa'at zinciri 1 adet 27 dirhem</i>	70	35	
<i>Def'a kehribar bıçak takımı 2 adet</i>	18	30	
<i>Duhân 1 adet</i>	26		
<i>Çubuk 5 adet taş takım 2 adet teneke 2 adet</i>	4		
<i>Nühâs müntakil 1 adet</i>	42	10	
<i>Evkaf para</i>	3	10	
<i>Urgan 7 adet</i>	49	35	
<i>Nühâs ibrik 1 adet</i>	15		
<i>Def'a köhne duhân çuval 25 adet</i>	32		
<i>Şugara kâğıdı deste 9 adet</i>	15		
<i>Nargile 1 adet sir 1 adet cezve 1 adet</i>	10	30	
<i>Havân 1 adet bıçak 1 adet bileği 1 adet</i>	255		
<i>Kaba kâğıdı deste 6 adet</i>	6	30	
<i>Birinci terazi ma' dirhem 1 adet barça 1 adet</i>	25		
<i>Kürk 1 adet</i>	5	20	
<i>Kebir terazi 1 adet dirhem 1000</i>	60		
<i>Hurda kitab ma' zenbil</i>	15	10	
<i>Pul 18 adet ma'</i>	36	30	
<i>Yaldızlı nürgüleler 12 adet</i>	9	20	
<i>... 4 adet havlusu 1 adet</i>	10	10	
<i>Tagbak 7 adet</i>	91		13
<i>Kilim 1 adet huni 1 adet sagîr şilte 1 adet</i>	4		
<i>Kitab parçası</i>	4	5	
<i>Köhne minder 1 adet muşamma 1 adet</i>	10		
<i>Çarık 1 adet</i>	10	10	

<i>Vezne 1 adet</i>	12	10	
<i>Hicer 1 adet</i>	6	20	
<i>Dükkân hurdavât</i>	25		
<i>Duhân tozu 2 adet</i>	1	10	
<i>Yigirmi iki iplik dükkânı icârı</i>	550		
<i>Duhân 800 adet</i>	16500	25	20
<i>Nakd-ı mevcûd</i>	12321		

	Guruş	Para
<i>Zabtiye oğlu Mustafada bâ ikrâr-ı temessük</i>	150	
<i>Hacı Edhemzâde Raşid ağada bâ ikrâr-ı temessük</i>	2000	
<i>Banda cihet-i karzdan duhân akçesi</i>	341	
	2341	
<i>Kandas karyesi Mûsa oğlu Ömer bâ ikrâr-ı temessük</i>	131	
<i>Ispartalı Ca'fer oğlu Hasanda bâ ikrâr-ı temessük</i>	260	
<i>Gönen kazâsı sâbık müdiri İbrâhim Çavuşda bâ ikrâr-ı temessük</i>	6916	
<i>Karındaşı Mustafada alacağı olub kabz olunan</i>	170	
<i>Hacı Edhemzâde Alî ağada alacağı olub kabz olunan</i>	40	
<i>Şerafeddin oğlu Hacı Ligoride alacağı olub kabz olunan</i>	111	
<i>Burusalı hekimde alacağı olub kabz olunan</i>	322	
<i>Buca oğlu Hasan efendide alacağı olub kabz olunan</i>	40	
<i>Andokyas Mustafada alacağı olub kabz olunan</i>	10	
<i>Mekteb-i Rüşdiye Hevâcesi efendide alacağı olub kabz olunan</i>	12	
<i>Müdür Süleymân efendide alacağı olub kabz olunan</i>	9	
<i>Abdullâh beğde alacağı olub kabz olunan</i>	12	
<i>Çallızâde Hacı Hüseyin efendide alacağı olub kabz olunan</i>	26	
<i>Evkâf müdiri Selim efendide alacağı olub kabz olunan</i>	145	
<i>Şafakzâde Ömer efendiden kabz olunan</i>	10	
<i>Gök Tatros oğlundan ve diğer bir mehalden kabz</i>	3	20
<i>Mübaşir Hacı Ahmed ağadan kabz olunan</i>	30	
<i>Moluya Şeyhi Mehmed efendiden kabz olunan</i>	36	
<i>Zira 'at me'mûru Refik efendiden kabz</i>	25	
<i>Kıymacı Hasandan kabz olunan</i>	32	
<i>Gedik oğlundan kabz</i>	5	
<i>Evrân oğlu Ayvazdan sulhân kabz olunan</i>	90	

Cem'ân yekûn 66578 guruş

	Guruş
<i>Vasî muhtarı Hacı Mehmed ağa vesayet-i müsbet</i>	1500
<i>Deyn-i müsbet zevcesi mezbûr Fâtıma Hâtûn</i>	600
<i>Mehr-i mü'eccel zevce-i mezbûr Fâtıma Hâtûn</i>	331
<i>Nakdan li'l-yetim kezalik terk olunan</i>	31
	300
<i>Deyn-i müsbet Hâfız Ahmede</i>	17
<i>Kezalik terk olunan</i>	3

	14
<i>Deyn-i müsbet Kanbûrzâde Hacı Hâfız Hüseyin efendiye</i>	134
<i>Kezalik terk olunan</i>	14
	120
<i>Deyn-i müsbet mahalle bir vermeğın</i>	55
<i>Bey' olunan taraklara yonca ve davar mesârif</i>	26
<i>Bey' olunan tarakların resm-i ihtisâbiyesi</i>	18
<i>Vekîl-i mezbûr Alî efendiye tesviye-i tereke için ücret</i>	200
<i>Resm-i kısmet</i>	1592
<i>Dellâliye</i>	700
<i>Kaydiyye</i>	98
<i>Varaka behâ</i>	25

Minhâ'l-ıhrâc 5296 guruş

Sahhû'l-bâkiyye 61282 guruş

	Guruş	Para	Akçe
<i>Hisse-yi zevce-i mezbûr Fâtıma</i>	11235		1
<i>Hisse-yi ibn-i sagîr-i mezbûr Abdülkâdir</i>	33364	25	1
<i>Derûn ihrâcatta muharrer nakden li'l-yetim terk eyledikleri</i>	32	1	1
	33396	25	1
<i>Hisse-yi binti sagîre-i mezbûr Emine</i>	16682		
<i>Kezalik zam olunan</i>	16	12	2
	16698	12	

Vech-i meşrûh üzere tereke-i müteveffâ-yı mezbûrdan ba'de ihrâc ve îfâ el-düyûnu'l-müsbet ve'l-mesârifî'l-sahîh sahhû'l-bâkiyyesi verese-i vasî-i mezbûr Fâtıma Hâtûna aynen ve nakden ve havâle teslîm olduğu ber-vech-i bâlâ bi'l-isâle ve bi'l-vesâye tamamen ve kâmilan ahz u kabz eylediğini ikrâr ve i'tirâf eylediği işbu mahalle şerh verildi

IŞS-191-Sayfa 86

Belge 1

Müteveffâ-yı Duhâncı Alî ağanın terekesinden zevcesi Fâtıma Hâtûnun tereke-yi müteveffâ-yı mezbûrdan bi'l-isâle ve bi'l-vesâye ve bi'l-müzâyede üzerinde tagrîr idüb vekîli Alî efendi ma'rifetiyle aynen ve nakden makbûzuna ber-vech-i âti zikr olunur

	Guruş	Para
<i>Kelâm kadîm</i>	160	
<i>mahmûdiye cild 1 adet mukâvelanâme 1 adet</i>	70	
<i>Mahalle-i mezkûrda vâki' bir bâb menzil 1 adet</i>	20000	
<i>Ayazmanada dört adımlık bağ</i>	200	
<i>Evân-ı nühâsiye 34 adet</i>	680	

	21110	
<i>Müsta'mel çuka 1 adet tahtâni 1 adet</i>	150	
<i>Köhne citâri anterî 1 adet</i>	50	
<i>Köhne elbiseler ma'lûme</i>	25	
<i>Pirinç tesbih 2 adet</i>	5	
	21340	
<i>Sa'at 1 adet</i>	160	
<i>Hevân ma'el 1 adet</i>	60	
<i>Kahve takımı 1 adet dülger 1 adet sagîr şamdan 1 adet</i>	30	
<i>Köhne kilim 1 adet çuval 2 adet</i>	100	
<i>Hurdâ çift 1 adet</i>	25	
	21715	
<i>Çuval çift 1 adet</i>	20	
<i>Basma yorgan 1 adet</i>	50	
<i>Müteveffâ-yı mezbûrun karındaşı Mustafada alacağı olub havâle vechiyle kabzı</i>	170	
<i>Kırkıran Sellelzâde Hacı Ahmed ağaya bey' olunub havâle vechiyle kabzı</i>	300	
	22255	
<i>Hurdavât binti ma'lûmeye</i>	50	
<i>Dirsekneli Kabakçı oğlu mezbûr Osmanda dişi davar 110 adet 20 kıymet</i>	2200	
<i>Kil 10 adet 6 kıymet</i>	60	
	24945	
<i>Hınta keyl 52 adet</i>	100	
<i>Haşhaş keyl 1 adet</i>	20	
<i>Bulgur keyl 1 adet</i>	20	
<i>Düğü keyl 2 adet</i>	10	
<i>Köhne duhân çuval 25 adet</i>	20	
	25115	
<i>Kehribar çubuk takımı 1 adet</i>	20	
<i>Sîm sa'at zinciri 1 adet 27 dirhem 105 para</i>	70	30
<i>Urgan 7 adet Sellelzâde Alîye bey' olunub şahsına havâle vechile kabzını</i>	49	35
<i>Nühâs ibrik 1 adet</i>	15	
	25270	20
<i>Tahta sandık 1 adet</i>	10	
<i>Menzilde bulunan nühâs akçeden bir duvara derûnunde nakden teslîm</i>	1135	
<i>Hacı Edhemzâde Râşid ağadan bana havâle vechiyle irâne olunan</i>	2000	
<i>Gönenli Satı oğlu Mustafadan bana havâle</i>	150	
<i>Kandas karyeli Mûsa oğlu Ömerde bana havâle</i>	215	
	28780	30
<i>Ispartalı Ca'fer oğlu Hasandan bana havâle</i>	2010	
<i>Gönen kazâsı sâbık müdiri İbrâhim Çavuşdan bana havâle</i>	6916	
<i>Kundakçızâde Mehmed ağada bâ hüccet üç senelik irâe</i>	4000	
<i>Bir duhâncızâde Alî efendide bâ hüccet bir senelik irâe</i>	1000	

	40956	30
<i>Alî Kocanın Bekirde bâ hüccet bir senelik irâe</i>	2000	
<i>Duhâncı Hacı Mehmed ağada bâs ahin bir senelik irâe</i>	18000	
<i>Hacı Edhemzâde Hacı Alî ağadan havâle vechile</i>	40	
<i>Hayri Ahmed oğlu Süleymân efendide</i>	350	
	61346	30
<i>Hacı Edhemzâde Râşid ağadan def'a duhân akçesi</i>	341	
	61687	30
<i>Bâlâda muharrer Kandaslı Mûsa oğlu Ömerde 251 guruş tahrîr olunmuş irâe yüz yigirmi teslim eylemiş olduğu ber-mûceb-i defter-i kassâm kendü hisse-yi irsîyyesiyle eytamın hisse-yi irsîyyesine takâs ve mahsûb olunan</i>	12	
	61567	30
<i>Ber-mûceb-i defter-i kassâm hisse-i irsîyyesiyle eytamın hisse-i irsîyyesine takas ve mahsûb olunan</i>	61567	30

	Guruş	Para	Akçe
<i>Ber-mûceb-i defter-i kassâm zevcenin hisse-yi irsîyyesi</i>	11235	1	1
<i>Ber-mûceb-i defter-i kassâm ibn-i sagîr Abdülkâdirin hisse-yi irsîyyesi</i>	33396	25	1
<i>Ber-mûceb-i defter-i kassâm binti sagîrân Eminenin hisse-yi irsîyyesi</i>	16698	12	2
<i>Zevce-i mezbûrenin cihet-i karzdan asgarî sim 585 mehr-i mü'eccel 2921</i>	877		2
	62207	20	
<i>Bâlâda muharrer tereke-i müteveffâ-yı mezbûrdan nakden ve havâle ve aynen makbûzuna takâs ve mahsûb olunan</i>	61567	30	
	639	30	
<i>Eytamın dört küt'a irâe hücceti harcı</i>	260		
	379	30	
<i>Eytamın vasî ve nafaka hücceti harcı kalemiyesi</i>	60		
	319	30	
<i>Meblağ-ı merkûm Hâncı İbrâhim ağa ve bir Duhâncızâde Alî efendiye ma'rifetiyle nakden ve sahîhân gönderilan</i>	319	30	

Belge 2

Bâ'is-i mürâsele-i şer'îyye olur ki

Medine-i Isparta mahallâtından Tekye mahallesinde sâkin Çaylak oğlu İbrâhim ağa meclis-i şer'îde Cevbân oğlu Mehmed muvâcehesinde mezbûr Mehmed zimmetinde beynimizde ma'lûme gün şahsından bâki yedi yüz elli üç guruş alacak hakkım olmağla meblağ-ı merkûmu mezbûr Mehmedden hâlen talep iderüm deyu da'vâ itdükde mezbûr Mehmed dahi cevabında kazıye-i minvâl-i muharrer üzere olduğunu bi-temâmiha tâbi'ân ikrâr ve i'tirâf itmeğın mûcibince meblağ-ı merkûm yedi yüz elli üç guruşluk

müdde'î-yi mezbûr İbrâhim edâsıyla mezbûr Mehmed ilzâm olunduğunu mübeyyin medine-i mezbûr mahkemesinden işbu mürâsele-i şer'iyeye mezbûr İbrâhim yedine i'tâ olundu

Fî 21 Rebiyü'l-ahir sene 1283

IŞS-191-Sayfa 87

Belge 1

Çelebiler mahallesinde müteveffâ Duhâncı Alî ağa terekesinden ba'zı kimesnelerde hukûku olub lede'l-murafa'a ba'de't-tahsil veresesi beyninde iktizâ ideceği ber-vech-i âti zikr olunur

	Guruş	Para
<i>Ağlasun müdiri sâbık Mustafa beğde</i>	60	
<i>Hâkim Hacı Hürşidde</i>	41	
<i>Kemâhlı Mehmed Kavâsda</i>	6	
<i>Dallı Mehmedde</i>	14	
<i>Hemâmcızâde İsmail efendi</i>	20	
	141	
<i>Gönenli Satı oğlu Mustafada</i>	30	
<i>Hâkim efendinin vekil Hacı eniştete</i>	110	
<i>Kaval ağa Ahmed ağa</i>	100	
<i>Â'zâdan Alâybeyzâde Hacı Ali ağa</i>	15	
	396	
<i>Tahtâcızâde Mustafa ağa</i>	2	
<i>Zabtiye Sarâc bin oğlu Mehmed Ali</i>	11	20
<i>Simor (?)oğlu Vanka(?) oğlundan kabz eylediği Kıymacı Hasanın</i>	9	
<i>Kilyoz(?) oğlu Nikoladan</i>	22	
<i>Çeltikçi Nâzırı Mehmed ağada</i>	240	
	670	20
<i>Sâbık Gönen müdiri İbrâhim Çavuşda</i>	35	20
<i>Şatır oğlu Hâfız Alide</i>	12	
<i>Aşçı oğlu Bandelide</i>	9	
<i>Abdü'l-bâni Kara Hasanda</i>	11	
<i>Baltacı Katnede</i>	34	
	772	
<i>Halili Ârabi Nebkoda Havaradan(?)</i>	30	
<i>Uluborlu Türkeş oğlunda</i>	38	
<i>Fıratkeli(?) Mehmed efendide</i>	43	20
<i>Müftizâde Şeyh Mehmed efendide</i>	50	
<i>İlyas oğlu Herlbozun oğlu Dimitride</i>	5	
	1038	20
<i>Tüccar Mehmed ağada</i>	21	
<i>Alçıçı oğlunda</i>	6	
<i>Bostancılızâde Mehmed ağada</i>	35	

<i>Likol ve Amedi Zabtiye Ahmed</i>	1	
	1101	20
<i>Tahtâcızâde Süleyman ağada</i>	6	20
<i>Hâkimin uşağı Burdurlu Mustafada</i>	9	
<i>Karındaşı Abdullâh ağada</i>	48	
<i>Boşnak Hacı Mehmed ve Amedi Arnavud Alîde</i>	19	20
	1184	20
<i>Necib beğ ve Katre Küçük Mustafada</i>	39	
<i>İmralı Durmuş oğlu Hacı İbleyde(?)</i>	30	
<i>Çilingirzâde Osman Çavuşda</i>	13	
	1266	20

Belge 2

Medine-i Isparta mahallâtından Keçeci mahallesinde mütemekkin ve teb'â-yı devlet-i âliyyeden ve Rum milletinden iken bundan akdem bi-emrillâh-i te'âlâ vefat iden Nebayot veled-i Simyon veled-i Zehrebenin verâseti zevce-i metrûkesi Enste binti Sorru(?) veled-i Kastine ile sulbî kebîr oğulları Simyon ve Hristo ve Hodri ve Murahak Vasili ve sagîre oğlu Lefter ve sulbîye kebîre kızları Desbne ve Karûne ve Elveyna ve Polyedime ve gâ'ibet-i ânü'l-beled kebîre gaybü'l-mahzârî lede's-şer'î'l-enver zâhirve mütehakkık oldukdan sonra sagîr-i merkûm ile gâ'ib-i merkûmenin tesviye-i umûrlarına kıbel-i şer'îden mensûb vasîleri valideleri şahs-ı mu'arrefe merkûm Enste ve ibn-i merkûmun ve bint-i merkûmundan her birinin taleb ve ma'rifetleri ve ma'rifet-i şer'î ile tahrîr ve terkîm ve takvîmi'l-behâ ber-vech-i ba'de ihrâc ve îfâ el-düyûnu'l-müsbet ve'l-mesârîfî'l-sahîh sahhû'l-bâkiyyesi beyne'l-verese bi'l-farîzati's-şer'îyye ve bir tashîh mezkûr tevzi' ve taksîm olunan tereke müteveffâ-yı merkûm defteriyeye tereke ber-vech-i âti zikr olunur Fî el-yevmi'l-hâl min şehr-i rebiyü'l-aher sene selâse ve semânîn ve mi'eteyn ve elf

	Guruş	Para
<i>Basma yorgan</i>	450	
<i>Dimi koton döşek yüzü 6 adet</i>	510	
<i>Penbe mahlû basma şilte 3 adet</i>	150	
<i>Yüz yasdığı 2 adet</i>	30	
<i>Yük mahlû basma yasdık 28 adet</i>	420	
<i>Minder 10 adet</i>	250	
<i>Sagîr müsta'mel kilim 6 adet</i>	225	
<i>Köhne çuval 2 adet</i>	40	
<i>Köhne çuval çift 2 adet</i>	40	
<i>Tebisi 2 adet</i>	30	

<i>Hevân 1 adet</i>	20	
<i>Kahve takımı 1 adet</i>	50	
<i>Sagîr değîrmen 1 adet</i>	10	
<i>Suluk 1 adet</i>	100	
<i>Frenk çanağı 25 adet</i>	35	
<i>Çubuk ma' takım 5 adet</i>	200	
<i>Nargile ma' 2 adet</i>	40	
<i>Çubuk tabla 9 adet</i>	12	
<i>Nühâs minkal 1 adet</i>	100	
<i>Cedîd nühâs minkal 1 adet</i>	150	
<i>Leğen ma' ibrik 1 adet</i>	50	
<i>Cedîd ma' leğen ibrik 1 adet</i>	80	
<i>Evân-ı nühâsiye 110 adet 22 kıymet</i>	2420	
<i>Bel ve balta ve keser vesâ'ire</i>	130	
<i>Köhne eğer 1 adet</i>	30	
<i>Cam kandil 2 adet</i>	15	
<i>Kantar 2 adet</i>	30	
<i>Nühâs fener 1 adet</i>	15	
<i>Sagîr şamdan 2 adet</i>	25	
<i>Köhne şamdan 1 adet</i>	40	
<i>Milli Ömer oğlu Alîde</i>	106	10
<i>İkiz Süleymanda</i>	42	10
<i>Milli Cevranana Kara efendide</i>	64	
<i>Mihanklı yüzük</i>	163	
<i>Baş kahveci Dur Alîde</i>	150	
<i>Baş kahveci Dulkar oğlu Süleymanda</i>	90	
<i>Vezir Osmanda</i>	20	
<i>Nasûh oğlu Mehmedde</i>	13	
<i>Baş kahveci Mülâzım Alîde</i>	60	
<i>Karye-i mezkûrda Kadirin Kelde</i>	24	
<i>Hacı Hasan oğlu Hasanda</i>	80	
<i>Hasan Hüseyinde</i>	51	
<i>Molla Velîde</i>	54	
<i>Kavlak İbrâhimde</i>	112	
<i>İnce Alîde</i>	15	
<i>Tonbalak Kethüdazâdenin oğlu Hüseyinde</i>	25	
<i>İsmail Kavasda</i>	12	
<i>Sucu oğlu Osmanda</i>	50	
<i>Tob Safal oğlu Ohanda</i>	20	
<i>Def'a ince Alîde</i>	94	
<i>Denevir Hasanda</i>	23	
<i>Nâmlı oğlu Osmanda</i>	30	
<i>Aşuk Ömerde</i>	5	
<i>Molla Süleymanda</i>	15	
<i>İbişde</i>	36	
<i>Bayrakdarda</i>	96	

<i>Çenak Osmanda</i>	30	
<i>Baş kahveli iden Abdülkâdirde</i>	21	20
<i>Kelkid Hasanda</i>	11	
<i>Burdurlu Çırakda</i>	53	3
<i>Ağlasunlu Hacı Kadirde</i>	62	
<i>Gökbaş oğlu Nebakoda</i>	1162	

Cem'ân yekûn 8752 guruş 20 para

	Guruş	Para
<i>Mesârif-i defînesi</i>	650	
<i>Şeyh Alîzâde Osman efendiye deyn-i müsbet</i>	675	
<i>Nafaka-yı li't-terkîm terk eylediği</i>	75	
	600	
<i>Mahalle-i mezkûrda kilisa mütevellisi Vasiliye deyn-i müsbet</i>	200	
<i>İnce Kara oğlu Kiryosa deyn-i müsbet</i>	625	
<i>Kezalik terk olunan</i>	55	
	570	
<i>Resm-i kısmet</i>	165	
<i>Kaydiyye</i>	10	2
<i>Varaka behâ</i>	4	

Minhâ'l-ihrac 2329 guruş 20 para

Sahhû'l-bâkiyye 6423 guruş

	Guruş	Para
<i>Hisse-yi zevce-i merkûme Enste</i>	802	35
<i>Hisse-yi ibn-i kebîr-i merkûm Simyon</i>	749	14
<i>Hisse-yi ibn-i kebîr-i merkûm Hristo</i>	749	14
<i>Hisse-yi ibn-i kebîr-i merkûm Hodri</i>	749	14
<i>Hisse-yi ibn-i Murhak Vasili</i>	749	14
<i>Hisse-yi ibn-i sagîr-i merkûm Lefter</i>	749	14
<i>Derûn ihrâcatta muharrer nef'an li't-tagîm Süleymâna terk eyledikleri</i>	749	14
<i>Hisse-yi bint-i kebîre-i merkûm Desbne</i>	374	27
<i>Hisse-yi bint-i kebîre-i merkûm Karûne(?)</i>	374	27
<i>Hisse-yi bint-i kebîre-i merkûm Elveyna</i>	374	27
<i>Hisse-yi bint-i kebîre-i merkûm Polyediye</i>	374	27
<i>Hisse-yi bint-i kebîre-i gâ'ib-i merkûm Kirbaki</i>	374	27

Vech-i meşrûh üzere tereke-i müteveffâ-yı merkûmdan ba'de ihrâc ve'l-îfâ el-düyûnu'l-müsbet ve'l-mesârifi'l-sahîh sahhû'l-bâkiyyesi verese-i asîl ve vasî-yi merkûmuna yedlerinde olduğu ecluden işbu mahalle şerh verildi

IŞS-191-Sayfa 88**Belge 1**

Medine-i Isparta mahallâtından Keçeci mahallesinde mütemekkin ve teb'â-yı devlet-i âlîyyeden ve Rum milletinden iken bundan akdem bi-emrillâh-i te'âlâ vefat iden Nebayot veled-i Simyon veled-i Zehrebenin sulbî sagîr oğlu Lefterin babası müteveffâ-yı merkûmdan müntakil malını hıfz ve tesviye-i umuruna kibel-i şer'iden vasî nasb lâzım ve mühim olmağın tebeyünlerinde müstekîm ve her vech ile vesâyet-i ûhdesinden gelmeğe kadre idüğü zeyl rakîmden muharrerü'l-esâmi kimesneler ihbârlarıyla lede'ş-şer'i'l-enver zâhirve mütehakkık olan sagîr-i merkûmun anası şahs-ı mu'arref râfi'atü'l-rakîm Enste veled-i Hodriye hâkim muvakkı' âlîyyü't-terkîm ref' kadrü mevlâhü'r-rahîm efendi hazretleri sagîr-i merkûmun ve kan reşidlerine değin malını hıfz ve tesviye-i umuruna vasî nasb ve ta'yin buyurdukda olduğu ber-vech-i muharrer vesâyet-i merkûmeye kabûl ve hıdmet-i lâzimesini kemâ yenbagî edâya müte'ahhide olmağın mâ vâka'a bi't-taleb ketb olundu

Fî 1 Rebiyü'l-ahir sene 1283

Şeyh Alizâde Osman efendi

Kahraman oğlu Hacı Herlboz

Kilyon oğlu Hacı Nikola

Ve gayrihim

Belge 2

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta mahallâtından Temel mahallesinde mütemekkin ve teb'â-yı Devlet-i âlîyyenin ve Rum milletinden iken bundan akdem bi-emrillâh-i te'âlâ vefat iden İstavri veled-i Mihâ'il veled-i İstavrinin verâsetini zevce-i metrûkesi Katreyne binti Herlbini veled-i İlyas ile babası merkûm Mihâ'il ve sulbî kebîr oğlu Karan ve sagîr oğulları Betro ve Yorgi ve kebîre kızı Desbneye el-huzzârı ba'de'l-mütehakkıkü'ş-şer'iyye verese-i merkûmundan merkûm Mihâ'il medine-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'îmizde işbu bâisetü'l-i'lâm sagîrân-ı merkûmânın tesviye-i umûrlarına kibel-i şer'iden bâ sâhib-i şer'iyye vasî mensûbları valideleri şahs-ı mu'arrefe-i merkûme Katreyne ile şahsı kezalik mu'arrefe bint-i kebîre-i merkûme Desbneye kebîr-i merkûm Karandan her biri taraflarından zikr-i âtı husûsda takrîri ve tasdîki vekîl-i müseccel-i şer'îleri Mahmûd ağa ibn-i Mustafa efendi muvâcehesinde ber-vech-i

muharrer mevrusum müteveffâ-yı merkûm İstavrinin terekesi defter-i kassâmı ile hâric ve dâhil-i ma'lûme ve mechûl hakkı vech ile âkâr ve menkûl nükûd ve ârûz bi'l-cümle terekesinden hisse-yi mutâlebesinden bit't-tav'ân ve'l-rızâ meccânân kifâyed ve ferag olub bi'l-cümle hukûk-ı mirâlfa müte'allika da'vâdan verese-i asîl ve vasî-yi merkûmuna izâfetle vekîl-i mezbûr Mahmûd ağanın zimmetini ibrâ ve iskât eylediğimde vekîl-i mezbûr Mahmûd ağa dahi ibrâ-yı mezkûrumca müvekilleri merkûmuna izâfetle kabûl eyledi deyu tarafeynden her birinin bi'l-isâle ve bi'l-vekâle ikrâr ve tasdikleri tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu

Fî 7 Rebiyü'l-evvel sene 1283

Handânzâde Hacı Hâfız Mehmed efendi

Muhzır Hâfız Ömer

Muhzır Hacı Mehmed

Ve Muhzır Yusûf

Ve Ömer

IŞS-191-Sayfa 89

Belge 1

Medine-i Isparta mahallâtından Temel mahallesinde mütemekkin ve teb'â-yı Devlet-i Alîyyenin Rum milletinden iken bundan akdem bi-emrillâh-i te'âlâ vefat iden Akoğlan oğlu İstavri veled-i Mihâ'il veled-i İstavrinin verese-i müteveffâ-yı merkûmun âb-ı merkûm Mihâ'il tereke-i müteveffâ-yı merkûmdan hissesinden meccânân kifâyed itmekle müteveffâ-yı merkûmenin terekesinden hâric az defter-i kassâm mezkûr müvehhîrân zuhûr iden ma'rifet-i şer'î ve vasî-yi ma'rifetiyle tahrîr ve terkîm vech-i ba'de ihrâc ve îfâ ve el-düyûnu'l-müsbet ve'l-mesârifi'l-sahîh sahhû'l-bâkîyyesi beyne'l-verese bi'l-farîzeti'ş-şer'îyye tevzi' ve taksîm olunan ber-vech-i âti zikr olunur

Fî 7 Rebiyü'l-ahir sene 1283

	Guruş
<i>Kaba oğlu Kıryosda bâ-ikrâr sened alacağı kabzı</i>	3841
<i>Mihâ'il oğlu Bandelide bâ sened alacağı kabzı</i>	6959
<i>Gedik oğlu Betrosda bâ sened alacağı kabzı</i>	50
<i>Hacı Atnas oğlu Vasilde bâ sened alacağı kabzı</i>	6123
<i>Kosdir oğlu Lazrosda bâ sened ikrâr alacağı kabzı</i>	3519
<i>Akrım oğlu Latayda bâ sened-i ikrâr alacağı kabzı</i>	3213
<i>Eski Yörük Asirtandan Basri oğlu İsmailde</i>	350
<i>Nakd-ı mevcûdesi</i>	3151

Cem'ân yekûn 29715 guruş

	Guruş
<i>Deyn-i müsbet Kara Savl Abdullâhın vekîli Şeyh Alîzâde Osman efendîye</i>	1200
<i>Nef'ân li'l-yetim terk eylediği</i>	91
	1109
<i>Deyn-i müsbet Başran oğlu vekîl Totrosa verılan</i>	5000
<i>Kezalik nef'an li'l-yetim terk eylediği</i>	500
	4500
<i>Resm-i kismet</i>	583
<i>Kaydiyye</i>	35

Minhâ'l-ihrac 6818 guruş

Sahhû'l-bâkîyye 22897 guruş

	Guruş	Para
<i>Hisse-yi zevce-i merkûme Katerina</i>	2862	5
<i>Hisse-yi ibn-i kebîr-i merkûm Fidan</i>	5724	10
<i>Hisse-yi ibn-i sagîr-i merkûm Betre</i>	5724	10
<i>Hisse-yi ibn-i sagîr-i merkûm Yorgi</i>	5724	10
<i>Hisse-yi bint-i kebîre-i merkûme Yapne</i>	2862	5

Vech-i meşrûh üzere tereke-i müteveffâ-yı merkûmdan ba'de ihrac ve ifâ el-düyûnu'l-müsbet ve'l-mesârifi'l-sahîh sahhû'l-bâkîyyesi ber-vech-i bâlâ verese-i asıl ve vasî-i merkûmun yedlerinde olduğu ecluden işbu mahalle şerh verildi

Belge 2

Ân-asl Der-âlîyye sükkânından olub zevceleri arâzi me'mûru ile medine-i Isparta mahallâtından Debbaghâne mahallesinde sâkin iken bundan akdem bi-emrillâh-i te'âlâ vefat iden Nev'ibâr Hânım bint-i Abdullâh bin Abdürrezzâkın verâsetini zevc-i metrûku Refik efendi ibn-i Mehmed Beğta ibn-i Hacı Sa'id ağa ile sadriye sagîre kızı Sâfiye ve mevlâsı gâ'ib-i âni'l-beled necânetlü Burhâneddîn efendi hazretlerine el-huzzârı lede's-şer'i'l-enver zâhirve mütehakkık oldukdan sonra sagîre-i mezbûre ile gâ'ib-i müşârü'n-ileyhin mallarını hıfz ve tesviye-i umûrlarına kıbel-i şer'iden mensûb vasîleri zevc-i mûmâ-ileyh Refik efendi ma'rifet ve ma'rifet-i şer'i ile tahrîr ve terkîm ve takvîmi'l-behâ birle ba'de ihrâci'l-mesârifi'l-sahîh sahhû'l-bâkîyyesi beyne'l-verese bi'l-farîzeti's-şer'iyye tevzi' ve taksîm olunan tereke-i müteveffât-ı mûmâ-ileyhimâ defteriyeye tereke-i ber-vech-i âtı zikr olunur

Fî Gurre-i rebiyü'l-ahir sene 1283

	Guruş
.... Taklidi Kablı kürk 1 adet	180
Köhne mastûre kablı nâfe kürk 1 adet	30
Köhne çuka Çerkez hırkası 1 adet	10
Yazma seccâde	20
Acem gözdesi şal 1 adet	60
Beyazlı sade Acem şal 1 adet	100
Şahs-ı valide şalı 1 adet	50
Yeşilli anterî 1 adet şalvar 1 adet	100
Yük basma anterî 1 adet şalvar 1 adet	60
Toblu kastor cedîd Çerkez hırkası 1 adet	80
Al ferâce 1 adet	60
Siyah ve sarı oyalı kaş baş yemeni 1 adet beyaz yeşmak 1 adet	20
Tül köhne gömlek 1 adet	10
Oyasız kaş yemeni 10 adet	20
İstanbul yazması 3 adet	18
Al yevan çift 1 adet	5
İbrîşim dirhem 6 adet	10
Beyaz hemâmiye sagîr 4 adet	30
Kot 1 adet	25
Hâfis boğça 1 adet	10
Na'leyn çift 1 adet	10
Kenarı çizme çorab 2 adet	30
Sagîr yazma sarı yorgan 2 adet	100
Beyaz üzerine işlemeli yorgan 1 adet	80
Siyah yazma yorgan 1 adet	50
Sarı yazma kablı penbe mahlû yasdık 2 adet	20
Yeşil yazma kablı penbe mahlû yasdık 2 adet	20
Şamdan çift 1 adet tebsi 1 adet	25
Sagîr nühâs sahan 3 adet tas 1 adet	60
Penbe mahlû basma yüz 1 adet şilte 2 adet	100
Mehr-i mü'eccel	1000

Cem'ân yekûn 2398 guruş

	Guruş
Resm-i kısmet	60
Kaydiyye	5
Varaka behâ	1
Bi't-taleb gönderilan me'mûrun harc-ı husûsı	15

Minhâ'l-ıhrâc 11 guruş

Sahhû'l-bâkîyye 2317 guruş

	Guruş	Para
Hisse-yi zevc-i mümâ-ileyh Refîk efendi	579	10

<i>Hisse-yi bint-i sagîr-i mezbûr Sâfiye</i>	1158	20
<i>Hisse-yi Mevlâ-yı müşârü'n-ileyh Burhâneddîn efendi</i>	579	10

Vech-i meşrûh üzere tereke-i müteveffâ-yı mûmâ-ileyhimâdan ba‘de ihrâci‘l-mesârifi‘l-sahîh sahhû‘l-bâkîyyesi verese-i asîl ve vasî-yi mûmâ-ileyh Refîk efendi yedinde olduğu eçden işbu mahale şerh verildi

IŞS-191-Sayfa 90

Belge 1

Der devlet-mekine arz-ı dâ-î kemîneleridir ki nezâret-i evkâf-ı hümâyûn-ı mülükâneye mülhak evkâfdan medine-i Ispartada Çelebiler mahallesinde vâki‘ mütevellî Sadri Esbak Halil Paşa Câmî‘i-şerîfi ve civarında mekteb Latîfi ve imtisalinde kütübhânesinin istidâ ihtiyâc ile muhtâc olan mehalleri ta‘mîr ve termîmi keşfâ ve mu‘ayenesi için işbu seksan üç senesi rebiyû‘l-evvelisinin sekizinci günü tarihiyle müverreh şer-fevârid olan emirnâme semîhine imtisâlân bu fakîr medine-i mezbûr kâ‘im-makâmı îzzetlü Sâdık efendi ve fekâhetlü Müftî efendi ve bi‘l-cümle â‘zâ-yı meclis-i mi‘mârbaşı Salih Usta ile Câmî‘-i şerîf ve mekteb-i Latîf ve kütübhâne-i münîfe varılıb civarında sâkin cemâ‘at-ı müslimînden mazbûtü‘l-esâmi-i keşân huzûrlarında akd-ı meclis-i şer‘î âlî itdükde câmî‘-i şerîf ve mekteb-i latîf ve kütübhâne-i münîfenin bi‘l-meşrût mütevellisi olan hâlen Cezayir-i Bahr-i Sefid valisi devletlü Cemâleddîn Paşa Hazretleri tarafından li-eçlil keşf cânib-i şer‘îden mütevellî kâ‘im-makâmı nasb olunan hâlen medine-i mezbûr evkâf müdürî Selîm efendi ile ehl-i mir-i rızkları mazbûtü‘l-esâmi meclis-i ma‘kûd-ı mezkûre takrîr-i kelâm idüb câmî‘-i şerîf-i mezkûrun meynâ-ı kadîmi kabası sa‘baklarına ve kabusu önünde mazmûreleri üzerine postnişin olunmuş kurşunların fersûdeleri mehalde bulunan mehaller ile bütün telef ve harâb olunmuş olan kurşunların müceddedân kemâli için lüzûm kabu kör tebyân maksûre ve câmegâne mehallerinin postnişin sene kurşun ile ve câmî‘-i şerîf-i mezkûrun kible-i şerîf ve garb-ı cânibleri divarları harâb ve ihdâmına mâ‘il olmağla gürc-i dürzî ve cepevi ile ve câmî‘-i şerîf-i mezkûrun kurşun başundan ârz olan fersûdeliğinden nâşî şenâşerîflerinin nâşiriyle savalarının külliyyen dökülmesi vechile ta‘mîr ve termîm eşda ihtiyâc ile muhtâc olduğuna mebnî muhazza müfredât-ı ma‘arif-i defteri ile nâlık olduğu üzere münâkaşa bi‘l-ecr imâl mezkûrlar kırk altı bin dokuz yüz yetmiş sekiz guruş masrafiyla vücûh geleceğî ve câmî‘-i şerîf-i mezkûr civarında ahşâb mekteb latîfinin harâb olan mahâl-i ma‘lûmeleri ta‘mîrât kezalik munâfasa bi‘l-icrâ beş

bin beş yüz guruş masrafile ve câmi'-i şerîf-i mezkûr Molla hakk kütübhâne-i münîfenin üzere kurşun ve çâmları ve çarçâbuk ve sava vesâ'ire ma'lûmesi ta'mirât kezalik münâfesa bi'l-icrâ iki bin beş yüz guruşuna cem'ân elli bin dokuz yetmiş sekiz guruş evâmire masrafla ta'mîr ve termîm vücûde geleceğini ve mesârif-i meblağ-ı mecmû'a merkûm kadar ma'rûf idüğüne mi'mâr-ı mezbûrân vesâ'ir ehl-i vukûf ihbârlarıyla lede'l-keşf ve'l-mu'ayene zâhir ve mütehakkık olduğu ve mütevellî kâ'im-makâmı mûmâ-ileyh izin verildiğini huzûr-ı meyâsûr-ı âlîlerine i'lâm olundu

Fî 11 Rebiyü'l-ahir sene 1283

Belge 2

Der devlet-mekine arz-ı dâ-î kemîneleridir ki nezâret-i evkâf-ı hümâyûn-ı mülükâneye mülhak evkâfdan medine-i Isparta sancağına muzâf Uluborlu kazâsına tâbi' Yassıvirân karyesinde vâki' Ayazmana Tekyesi denmekle ma'rûf e'izze-i kirâmdanzaviyesi vakfının vazîfe-i mu'ayene ile ber-vech-i meşrût nisf-ı hisse zaviyedarlık cihetine bâ-berât-ı şerîf-i âlişâna mutasarrıf olan Seydi Mustafa Halîfe ibn-i Seydi Derviş Halîfenin bundan akdem vefat ile biri hâl ve hıdmet-i lâzimesi muattal kalmağla yerine müteveffâ-yı mezbûrun sulbî kebîr oğlu olub salîfû'z-zikr Ulûborlu kazâsına tâbi' karye-i mezkûrelerine ve civar olan Senirkend karyesi mahallâtından Pazar mahallesinin yüz on birinci hânesinin ikinci gurrende kırk bir yaşında mukayyed işbu bâ'is-i arz-ı Âbûddîn Hüseyin dâîleri nisf-ı cihet zaviyedarlık mahlûse-i mezkûr taleb ve râğib olub hisse-yi mezkûre ehleyn ve istihkâk-ı zâhir ve asitâne-yi askerîyeyi dahi mütecâviz olduğu mütehakkık ve vakf-ı mezbûrun seksan bir senesi nihâyetine kadar muhâsebesi dahi me'mûru ma'rifetiyle rû'yet ve tesviye-i olmağın nisf-ı cihet-i zaviyedarlık-ı mezkûreye babası müteveffâ-yı mezbûrun mahlûlünden vazîfe-i mersûmesiyle şurût mukarrer-i nizâmiyesine tatbîkân oğlu Hüseyin dâîleri üzerine yedine bir kıt'a berât-ı şerîf-i âlişân sîdkâ ve ahsen buyurulmak ricâsına bi'l-iltimâs pâye-i serîr-i saltanat-ı âlâya arz ve i'lâm olundu

Fi 19 sene 1283

IŞS-191-Sayfa 91

Belge 1

Medine-i Isparta mahallâtından Temel mahallesinde mütemekkin ve teb'â-yı devlet-i âlîyyenin Rum milleti nisvânından Enste binti Enderba veled-i Yanî tarafından zikr-i âti ba'de ikrâra vekîl olduğu şahs-ı merkûmeye bi'l-ma'rifet-i şer'î-yi ârifâne Haci

Esber veled-i Necşi ve Hacı Herlboz veled-i Yânî himâyetleriyle sâbit olan Alçacı oğlu Hacı İstavri veled-i Nikola meclis-i şer'-i şerîf-i enverde müvekkil-i merkûmenin validesi şahs-ı kezalik-i mu'arrefe Meryem veled-i Vasili hazır olduğu hâlde millet-i merkûmeden işbu hâmilü'l-vesîka Hacı Ligondi ve Hacı Miyâ'il veled-i Aleks mahzarlarında bi'l-vekâle ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb müvekkilem merkûme akd-ı âtü'z-zikrin sudûruna değin yedimde mümâ-ileyh mülk ve hakkım olub mahalle-i mezkûrede vâki' bir taraftan kendi mülk arsam ve diğer taraftan Hacı Mihâ'il veled-i İstavri bağçesi tarîki ve bir taraftan müşterî-yi merkûmân menzil ve havalisi ve tarâf-ı râbi'î âmm hâneye cereyân iden mâ-yı cârî-yi hark-ı kebîri ile mahdûd diğer arşûnuyla tavlân otuz yedi arşûn ve arza altı arşûnuna mehâsib tebriya' iki yüz yigirmi iki arşûn mülk arsa ve dastande fevkâni bir oda ve zokak kabusunun bir kenârına müştemil bir bâb menzilimi tarafeynden îcâb ve kabûle hâvî şurût-ı müfside ve muvâza'adan ârî tagrîr ve gallatından bir bey'-i bât-i sahîh-i şer'iyeye ile merkûmâne Hacı Ligondi ve Hacı Miyâ'ilden her birine on üç bin beş yüz guruş bey' ve temlik ve teslim eylediğimde anlar dahi ber-vech-i muharrer münâsafa-yı iştirâ ve temellük ve tesellüm ve kabz ve kabûl eylediklerinden sonra meblağ-ı merkûm on üç bin beş yüz guruş müşterî-yi merkûmân Hacı Ligondi ve Hacı Miyâ'ilden her biri bana def' ve teslim ben dahi yedlerinde tamamen ve kâmilen ahz u kabz eyledim fî mâ ba'ad menzil-i mahdûd-ı mezkûrda benim asla ve kat'a alâka ve müdahalem kalmayub müşterî-yi merkûmân Hacı Ligondi ve Hacı Miyâ'ilden her birinin mülk müşterâsı ve hakk-ı sarfları olmuşdur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mâlik ve mutasarrîf olsunlar dediklerinde gıbbe't-tasdîkü's-şer'î mâ vâka'a bi't-taleb ketb olundu Fî 19 sene 1283

Mukayyid-i mahkeme Osman efendi

Dülger Mehmed Usta

Dursun oğlu Vasili

Şerafeddîn oğlu Hacı Ligori

Hacı Gavrâ'il oğlu Hacı Vasili

Göcek oğlu Hacı Herlboz

Ve gayrihim

Belge 2

Medine-i Isparta mahallâtından Çavuş mahallesinde mütemekkin ve teb'â-yı devlet-i âliyyenin Rum milletinden iken bundan akdem bi-emrîllâh-i te'âlâ vefat iden

Haci Kastine veled-i Yevan veled-i Katneyin verâsetini zevce-yi metrûkesi Yarma bint-i Haci Esber veled-i Yanî ile sulbî kebîr oğlu Hristo ve sagîr oğlu Herlboz ve kebîre kızları Elena ve Menudvere(?) el-huzzâr-ı lede'sş-şer'î'l-enver zâhirve mütehakkık oldukdan sonra sagîr-i merkûmenin tesviye-i umuruna kıbel-i şer'iden bâ hüccet-i şer'iyeye mensûb vasîleri valideleri şahs-ı mu'areffe-i merkûme Yarma şahısları mu'arrefeler merkûmân Elena ve Menudvereye ve ibn-i kebîr-i merkûm Herstodan her birinin taleb ve ma'rifetleri ve millet-i merkûme-i mu'teberân Hoca Herlboz ve Niyako ma'rifetleri ve ma'rifet-i şer'î ile tahrîr ve terkîm ve takvîmi'l-behâ vech-i ba'de ihrâc el-düyûnu'l-müsbet ve'l-mesârifi'l-sahîh sahhû'l-bâkîyyesi beyne'l-verese bi'l-farîzeti'sş-şer'iyeye tevzi' ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı mezbûr defteriyeye tereke-i ber-vech-i âtı zikr olunur fî el-yevmi'l-hâl aşere min şehr-i rebiyü'l-ahir sene selâse ve semânîn ve mi'eteyn ve elf

	Guruş
<i>Mahalle-i ezkûrda vâki' fevkâni iki oda ve bir mikdar hol ve nısf yolluğu müştemil menzil</i>	16500
<i>Kumlar nâm mehalde vâki' iki adımlık mikdarı kûrûm mülk bağı</i>	500
<i>Doğancı mahallinde vâki' üç adımlık bir kıt'a bağı</i>	3000
<i>Yük mahlû döşek 3 adet</i>	280
<i>Basma yorgan 1 adet</i>	30
<i>Yük mahlû yasdık 15 adet</i>	300
<i>Uzun minder 3 adet</i>	150
<i>Kilim 4 adet</i>	500
<i>Müsta'mel kilim 3 adet</i>	150
<i>Müsta'mel seccâde 1 adet</i>	60
<i>Müsta'mel çul 1 adet</i>	30
<i>Müsta'mel çuval çift 2 adet</i>	60
<i>Bargîr re's 1 adet</i>	500
<i>Evân-ı nühâsiye 48 adet</i>	1104
<i>Tebsi 1 adet</i>	20
<i>Şamdan 1 adet</i>	35
<i>Duhân tablası 5 adet</i>	20
<i>Nargile 2 adet</i>	65
<i>Çanak ve şişe ve kâse 50 adet</i>	65
<i>Kahve takımı 1 adet</i>	55
<i>Bel 2 adet balta 1 adet tahra 1 adet</i>	30
<i>Sagîr dakik anbarı 1 adet</i>	60
<i>Dakik keyl 3 adet</i>	50
<i>Cedîd kuşâne 50 adet</i>	130
<i>Köhne kuşâne 1 adet</i>	70
<i>Çuka cebe 1 adet</i>	120
<i>Tahtani 1 adet</i>	35

<i>Kısa kürk 1 adet</i>	50
<i>Şalvar 1 adet</i>	55
<i>Kuşak 1 adet</i>	30
<i>Çubuk ma' mûm takımı 1 adet</i>	25
<i>Hurdavât bint-i ma'lûme</i>	150
<i>Kebîr oğlu Hristo alacağı bâ-ikrâr</i>	10000

Cem'ân yekûn 34649 guruş

	Guruş
<i>Mesârif-i defînesi</i>	850
<i>Millet sandığına deyni</i>	650
<i>İki nefer hakimlere</i>	650
<i>Resm-i kismet</i>	813
<i>Kaydiyye</i>	49
<i>Varaka behâ</i>	20

Minhâ'l-ihrac 3032 guruş

Sahhû'l-bâkîyye 31617 guruş

	Guruş	Para	Akçe
<i>Hisse-yi zevce-i mezbûr Yarma</i>	3953	5	
<i>Hisse-yi ibn-i kebîr-i merkûm Hristo</i>	9221	24	2
<i>Hisse-yi ibn-i sagîr-i mezbûr Herlboz</i>	9221	24	2
<i>Hisse-yi bint-i kebîre-i mezbûr Elena</i>	4610	32	1
<i>Hisse-yi bint-i kebîre-i mezbûr Menudivere(?)</i>	4610	32	1

Vech-i meşrûh üzere tereke-yi müteveffâ-yı merkûmdan ba'de ihrac ve îfâ el-düyûnu'l-müsbet ve'l-mesârifî'l-sahîh sahhû'l-bâkîyyesi ber-vech-i bâlâ verese asıl ve vasî-yi merkûmun yedlerinde olduğu işbu mahaller şerh verildi

İŞS-191-Sayfa 92

Belge 1

Medine-i Isparta mahallâtından Çavuş mahallesinde mütemekkin ve teb'â-yı devlet-i âliyyeden ve Rum milletinden iken bundan akdem bi-emrillâh-i te'âlâ vefat iden Hacı Kastine veled-i Yevan veled-i Katneyin sulbî sagîr oğlu Herstonun anası ve velisi olup beynlerinde müstekîm idüğü zeyl-i refîmden muharrerü'l-esâmi kimesneler ihbârlarıyla mütehakkık ve şahs-ı mu'arrefe olan işbu hâmilü'l-vesîka Yarma bint-i Hacı Esberi hâkim sadr-ı küttâb ref' iyyü'l-menab efendi hazretleri sagîr-i merkûmun dikkat-i rüşd-i sâdırına değin babası müteveffâ-yı merkûmdan müntakil malını hıfz ve tesviye-i umuruna vasî nasb ve ta'yîn buyurdukda olduğu ber-vech-i muharrer vesâyet-i

merkûmeye kabûl ve hıdmet-i lâzimesini edâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledikten sonra vasî-yi merkûm talebiyle hâkim-i mûmâ-ileyh hazretleri sagîr-i merkûmun ber-vech-i mübeyyin babası müteveffâ-yı merkûmdan müntakil malından işbu tarih-i vesîkadan şehriye yigirmi guruş nafaka ve kisve behâ farz ve takdîr buyurub meblağ-ı mefrûz-ı mezkûru sagîr-i merkûm Herlbozun nafaka ve kisve behâ vesâ'ir levazım-ı zarûriyesine harc ve sarfa ve vigân-ı hüccetinde istidâneye veledü'n-nazır sagîr-i merkûmun malına rücû'a validesi vasî-yi merkûme Yarmaya izin vermeğın mâ vâka'a bi't-taleb ketb olundu

Fî 21 sene 1283

Kahraman oğlu Hacı Herlboz

Gedikbaş oğlu Niyako

Yoris oğlu Vasili

Ve gayrihim

Belge 2

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta mahallâtından Hisar efendi mahallesinde sâkin işbu bâisü'l-i'lâm İbrâhim ağa ibn-i Mehmed medine-i mezbûr meclisine ma'kûd ve meclis-i şer'îmizde teb'â-yı devlet-i âlîyyeden ve Rum milletinden İstavri veled-i Yordan muvâcehesinde benim merkûm İstavri zimmetinde yedimde olub işbu meclis-i şer'îde mu'ayene olunan bin iki yüz seksan üç senesi saferü'l-hayrının yigirmi birinci günü tarihiyle müverreh varaka-yı nesebiyesi üzerine muharrer imzâsını hâvîye bir kıt'a deyn temessükü nâtik olduğu üzere on dört buçuk aded Osmanlı lirası cihet-i karzdan alacak hakkım olmağla meblağ-ı merkûmu taleb iderüm deyu da'vâ itdükde lede'l-istintâk olduğu cevabında kazîye-i minvâlde muharrer üzere olduğu bi-temâmiha ikrâr ve i'tirâf itmeğın mûcibince meblağ-ı merkûm on dört buçuk aded Osmanlı lirasının aynen müdde'î-yi mezbûr İbrâhim ağaya edâsıyla merkûm İstavri ilzâm olunduğu tescil ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu

Fî 22 Rebiyü'l-ahir sene 1283

Belge 3

Bâ'is-i mürâsele-yi şer'îyye olur ki

Medine-i Isparta ahâlisinden Hafız Ahmed efendi meclis-i şer'îde Rum milletinden Dağlı oğlu Duyarcı Danyel muveâcehesinde merkûm Danyel zimmetinden

beynimizde zirâî ve fi'yât-ı ma'lûme malı fatûn şahsından yedi yüz otuz beş guruş alacak hakkım olmağla meblağ-ı merkûmu taleb iderüm deyu da'vâ itdükde merkûm Danyel dahi cevabında kazîye-i minvâl-i muharrer üzere olduğunu bi-temâmiha tâbi'ân ikrâr ve i'tirâf itmeğın mûcibince meblağ-ı merkûm yedi yüz otuz beş guruşluk müdde'î-yi mezbûr Ahmed efendiye edâsıyla merkûm Danyel ilzâm olunduğu mübeyyin medine-i mezbûr mahkemesinden işbu mürâsele-yi şer'iyeye mezbûr Ahmed efendi yedine i'tâ olundu

Fî 22 Rebiyü'l-ahir sene 1283

IŞS-191-Sayfa 93

Belge 1

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta mahallâtından Doğancı mahallesinde sâkin Ahmed bin Mehmed medine-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'îmizde li-ebeveyn er karındaşı işbu bâisü'l-i'lâm İbrâhim ağa ibnü'l-mezbûr Mehmed muvâcehesinde mezbûr İbrâhim ağa benim işbu hâzır bi'l-meclis Receb oğlu Mehmed zimmetinde cihet-i deyn-i şer'iyeden dört yüz guruş alacak hakkı ihâle ve emrimiz fuzûli ahz u kabz itmekle meblağ-ı merkûmu hâlen taleb iderüm deyu da'vâ itdükde lede'l-istintâk mezbûr İbrâhim ağa dahi cevabında karındaşım müdde'î-yi mezbûr Ahmedde cihet-i şirketden ba'de külli'l-hesâb bir yük on beş bin guruş ve cihet-i karz-ı şer'iden on bin guruşuna cem'ân bir yük yigirmi beş bin guruş alacak hakkımdan Kadın yeri nâm mehalde vâki' ma'lûmi'l-mahdûd üç adımlık bir kıt'a bağını bin guruşa ve Savlı Çalı nâm mehalde vâki' kezalik lede'l-ehâl ve'l-ceyrân ma'lûmi'l-mahdûd iki adımlık kürûm mülk bir kıt'a bağçesini bin guruşa ve beş müstekıl-i hâss incüsünü yedi yüz elli guruşa ve mahalle-i mezkûrede vâki' lede'l-ehâl ve'l-cereyân ma'lûmü'l-mahdûd ve'l-müştemilât bir bâb mülk menziline yigirmi altı bin guruşuna cem'ân yigirmi sekiz bin yedi yüz elli guruşa her birini başka başka tarafeynden îcâb ve kabûle hâvî şurût-ı müfside ve muvâza'adan ârî tagrîr ve gallatından bir bey'-i bât-i sahîh-i şer'iyeye ile bey' ve teslîm ben dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ve kabz ve kabûl idüb deyn-i merkûmuna takâs ve mahsûb eylediğimde olduğu takâs ve kabûl ve benim işbu tarih-i i'lâmdan altı sene mukaddem emrimle deyn-i cem'iyetime harc ve sarf eylediği bâ müfredât-ı ma'lûme beş bin guruş ârî beynimizde ma'lûme bu yüz altun yedi olan yedi yüz guruşuna cem'ân beş bin yedi yüz guruş ile her biri gâibet-ü ani'l-meclis eniştemiz

Hâfız Abdülkâdirten yigirmi bin guruş ve Âynâcı Hacı Osmandan dört bin guruş ve K r Başı oğlu Kaplardosdan iki bin guruş ve Eğirdirli Hacı Kemâledd ne bin iki yüz yetmiş guruş ve Ul borlulu Hâfızdan  z yüz doksan öz guruş ve İranlı Hasandan seksan yedi guruş ve  aylı oğlu Mehmed ağadan bin dokuz yüz guruş ve Boyacı oğlu İsmail efendiden öz bin yedi yüz guruş ve Mustafa Beğden iki yüz elli guruş ve Dere İmâmi Hâfız  mer efendiden öz yüz yigirmi beş guruş ve Şeyh Alîzâde Osman efendiden bağ Şahsından alacağından bin guruş ve mezbûr Receb oğlu Mehmedden dört yüz guruşuna cem'ân kırk beş bin öz yüz yigirmi beş guruşu bana olan deyn-i merkûmuna mahsûbân her birini havâle-i sahîh-i Şer'iyye ile havâle ve tarafeynden her birimiz havâle-i mezkûru kabûl idüb cihet-i havâleden cem'ân kırk beş bin öz yüz yigirmi beş guruş ve bağ ve bağçe ve menzil ve incü Şahsından yigirmi sekiz bin yedi yüz elli guruş ve mesârif ve altun Őahuslarından beş bin yedi yüz guruşuna min haysü'l-mecmû'a yetmiş dokuz bin yedi yüz yetmiş beş guruş bana vech-i meşrûh üzere def' ve teslîm ben dahi ahz u kabz ve alacağım olan meblağ-ı mecmû'a mezkûr bir yük yigirmi beş bin guruş ve bütününe takâs ve mahsûb olduğu takâs ve kabûl eyledikten sonra karındaşım müdde' -yi mezbûr Ahmed ber-vech-i muharrer alacağı olan ma'l mi'l-esâmi-yi kesân-ı merkûmun ile menzil ve bağ ve bağçe ve incü Şahıslarından istifâ-yı hakk ve ben dahi alacağımdan ancak yetmiş dokuz bin yedi yüz yetmiş beş guruşuna takâs ve mahsûb eylediğimde olduğu takâs ve kabûl ve meblağ-ı merkûm bir yük yigirmi beş bin guruşdan ferden ferdâ olundukda benim karındaşım müdde' -yi mezbûr Ahmedde gayr-ı az teslîmât kırk beş bin iki yüz yigirmi beş guruş alacak hakkım kalmayub meblağ-ı bâki-i mezkûr kırk beş bin iki yüz yigirmi beş guruşdan dahi yedimde olub bin iki yüz yetmiş sekiz senesi rebiyü'l-ahirinin yedinci günü tarihiyle müverreh ve ol-tarihimde medine-i mezbûrda nâ'ib 'Ő-Şer'-i Şerîf olan Mevâledd n faziletli Mehmed Sâbit Beğ efendinin imzâ ve hakkını hâvîye bir kıt'a sahib-i Şer'iyye nâtik olduğu üzere cem'ân sulhân vi't-tav'ân ve'l-rızâ kifâyed ve fârag oldukdan sonra ibtidâ-yı Şirket ve ahz ve i'tâmızdan tarih sahib-i mezkûreye gelinceye değin beynimizde cereyân iden bi'l-cümle ahz ve i'tâ ve mu'amelât Şeyi ve hesâblarımızın sehv galatın vukû'na müte'allika âmme-i da'vâ-yı ve mutâlebât ve kâffe-yi icâr ve muhâsamâtdan tarafeynden her birimiz âhirin zimmetini ibrâ ve ıskât ve yine her birimiz ber-vech-i muharrer âhirin ibrâsını kabûl eylemiş iden deyu karındaşı müdde' -yi mezbûr Ahmedin inkârına mukâren sahib-i mezkûru ibrâz ve irâsıyla eylediği def'ini ve mef'un sahib-i mezkûru

her biri medine-i mezbûr eşrâfından ve her biri mehallerinden lede't-tezkîye âdel ve makbûlü's-şühedâ idügelir ihbâr olunan Handanzâde Hacı Hâfız Mehmed İzzet efendi ibn-i Hasan ağa ve Dere imâmı Ömer efendi ibn-i Mehmed nâm kimesneler şehâdetleriyle bi'l-muvâcehe ber-vech-i şer'îyye isbât itmeğin mûcibince müdde'î-yi mezbûr Ahmed ber-vech-i muharrer da'vâ-yı mezkûresiyle karındaşı dâfi'-yi mezbûr İbrâhim ağaya bu vech-i şer'îyye ma'arızdan men' olunduğu tescil ve bi'l-iltmâs huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu

Fî 21 Rebiyü'l-ahir sene 1283

Meclis â'zâsından Hacı Ahmed ağa

Mukayyed Osman efendi

Muhzır Yusûf ve Ömer

Ve Hacı Mehmed

Ve Hâfız Alî

Ve gayrihim

IŞS-191-Sayfa 94

Belge 1

Medine-i Isparta mahallâtından Kemer mahallesinde mütemekkin ve teb'â-yı devlet-i âliyyeden ve Rum milletinden iken bundan akdem bi-emrillâh-i te'âlâ vefat iden Kilyos veled-i Atnas veled-i Yanînin verâsetini zevce-yi mezkûresi Kiryegime binti Orham veled-i Luka ve sulbî sagîr oğulları Herlboz ve Atnas ve sagîre kızı Kaliseye muhasser ve tashîh mesele-yi mevrusları himâm-ı mezbûrdan beş sehmi zevcesi merkûme Kirkoya ve on dört sehmden cem'ân yigirmi sekiz sehmi sagîrân-ı merkûmân Herlboz ve Atnas ve yedi sehmi sagîre-i merkûme Kaliseye emâneti ba'de't-tahakkuki's-şer'îyye nefsinden asîl ve oğlu kızları sagâr-ı merkûmenin kıbel-i şer'îden bâ hüccet-i şer'îyye mensûb vâsileri valideleri şahsı mu'arrefe merkûme Kirkoya meclis-i şer'-i şerîf-i enverde millet-i merkûmeden işbu hâmilü'l-vesîka Hacı Ligondi ve Hacı Miyâ'il veled-i Aleks mahzârlarında bi'l-isâle ve bi'l-vesâye ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb benim vasîleri olduğum sagâr-ı merkûmenin bir tashîh-i mezkûr yedimizde müşa' ve müştereken ve erşân mülk ve hakkımız olub mahalle-i mezkûrda vâki' bir taraftan kendi menzîlim ve bir taraftan Bandeli veled-i Yanî veled-i Kastine menzili ve bir taraftan müşterî-i merkûmân menzili ve taraf-ı râbî'i tarîk-i hâss ile mahdûd fevkâni bir oda ve bir mikdar havâleye müştemil menzîl-i mersûme ve kürûm

âvâm ile müşerref harâb ve mâ'il tarâb olub imâret ve meremmetine sagârlar merkûmunun vefâ iden malları olmadığından ma'ada aġlâs mü'ennete kifâyed itmeyüb taciz olunur ise bâ külliye mihner bey' itmemle sagâr-ı merkûmenin hisseleri dahi benim hissemle me'ân bey' olunub şahs-ı erbâh ve istirbâh olunmak sagâr-ı merkûmun hakarında min küllü'l-vücûh inka' olduğunu zeyl-i refimde muharrerü'l-esâmi-yi İslâm ve Hristiyan ihbârlarıyla mütehakkık olmaġla ben bi'l-iznü's-şer'iyeye bütün menzil-i mahdûd-ı mezkûru tarafeynden îcâb ve kabûle hâvî şurût-ı müfside ve muvâza'adan ârî tagrîr ve gallatından bir bey'-i bât-i sahîh ile el-yevm şahs-ı milletinde olan on iki bin guruş merkûmân Hacı Ligondi ve Hacı Miyâ'ilden her birine bi'l-isâle ve bi'l-vesâye bey' ve temlik ve teslim eylediġimde anlar dahi ber-vech-i muharrer münâsafa-ı iştirâ ve temellük ve tesellüm ve kabz ve kabûl eylediklerinden sonra şahsına olan meblaġ-ı merkûm on iki bin guruşu müşterî-i merkûmân Hacı Ligondi ve Hacı Miyâ'ilden her biri bana def' ve teslim ben dahi isâlen ve vesâyetim hasebiyle yedlerinden tamamen ve kâmilen ahz u kabz eyledim fî mâ ba'ad menzil-i mahdûd-ı mezkûrda benim ve vasîleri olduġum oġlum ve kızım sagâr-ı merkûmunun asla ve kat'a alâka ve müdahalemiz kalmayub müşterî-i merkûmân Hacı Ligondi ve Hacı Miyâ'ilden her birinin ber-vech-i münâsefe mülk-i müşterâları ve hakk-ı sarfları olmuşdur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsunlar dedikde gibbe't-tasdkü's-şer'î mâ vâka'a bi't-taleb ketb olundu

Fî 25 Rebiyü'l-ahir sene 1283

Handanzâde Hacı Hâfız Mehmed İzzet efendi

Düler Mehmed Usta Muhzır Hâfız Alî ve Yusûf

Hacı Atnas oġlu Hacı Minya

Çakır oġlu Hacı Herlboz

Dürzi Luka oġlu Hacı Herlboz

Ve gayrihim

Belge 2

Medine-i Isparta mahallâtından Kemer mahallesinde mütemekkin ve şahs-ı mu'arrefe Kirbakiye bint-i Orham meclis-i şer'-i şerîf-i enverde her biri millet-i merkûmeden işbu hâmilü'l-vesîka Hacı Ligondi ve Hacı Miyâ'il veled-i Aleks mahzarlarında ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb benim akd-ı âtü'z-zikrin sudûruna deġin ırsân yedimde mülk ve hakkım olub mahalle-i mezkûrda vâki' etrâf-ı sülâlesi merkûmân Hacı Ligondiye ve Hacı Miyâ'ilden her birinin menzil ve tarâf-ı râbi' tarîk-i

hâss ile mahdûd ve fevkânî bir oda ve bir mikdar hol ve zokak kapusunun bir kenarına müştemil menzilimi bi'l-cümle mâyestemle tarafeynden îcâb ve kabûle hâvî şurût-ı müfside ve muvâza'adan ârî tagrîr ve gallatından bir bey'-i bât-i sahîh-i şer'iyeye ile merkûmân Hacı Ligondi ve Hacı Miyâ'ilden her birine on bin gurusuna bey' ve temlîk ve teslîm eylediğimde anlar dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ve kabz ve kabûl eyledikten sonra şahsına olan meblağ-ı merkûm on bin gurusu müşterî-i merkûmân Hacı Ligondiye ve Hacı Miyâ'ilden her biri yedinden tamamen ve kâmilan ahz u kabz eyledim fî mâ ba'ad menzil-i mahdûd-ı mezkûrda benim asla ve kat'a alâka ve müdahalem kalmayub müşterî-yi merkûmân Hacı Ligondiye ve Hacı Miyâ'ilden her birinin mülk ve müşterâları ve hakk-ı sarfları olmuşdur keyfâ mâ yeşâ ve yehtâr mülk ve mutsarrıf olsun dedikde gıbbe't-tasdîkü's-şer'î mâ vâka'a bi't-taleb ketb olundu

Fî 27 Rebiyü'l-ahir sene 1283

Handanzâde Hacı Hâfız Mehmed İzzet efendi

Dülger Mehmed Usta ve Muhzır Hâfız Alî ve Yusûf

Hacı Gavrail oğlu Vasili

Hacı Atnas oğlu Hacı Minya

Çakır oğlu Hacı Herlboz

Luka oğlu Hacı Herlboz

Ve gayrihim

IŞS-191-Sayfa 95

Belge 1

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta mahallâtından Çavuş mahallesinde mütemekkin ve teb'â-yı devlet-i âlîyyeden ve Rum milletinden Hacı Tatros veled-i Agob medine-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'îmizde millet-i merkûmeden ve tüccârdan işbu hâmilü'l-i'lâm Betraki veled-i Garbakov muvâcehesinde işbu tarih-i i'lâmdan üç ay mukaddem merkûm Betrakiye Fransız gün iştirâ itmek üzere bâ-kâ'im-i yedimden ve malımdan on aded Osmanlı lirası ve yigirmi aded beyaz mecidiye ve elli gurus seksan nühâsiye cem'ân bin dört yüz elli gurus i'tâ ve teslîm itmemle zikr olunan mal benim için iştirâ itmeyüb meblağ-ı merkûm bin dört yüz elli gurus merkûm Betraki zimmetinde kalmağla hâlen taleb iderüm deyu da'vâ itdükde merkûm Betraki lede'l-istintâk cevabında benim müdde'î-yi merkûm Hacı Tatros zimmetinde aded ve vukkiye ve fi'atı beynimizde

ma'lûme günde şahsından bin sekiz yüz elli guruş alacak hakkım olmağla meblağ-ı mezkûrdan bin dört yüz elli guruşuna makbûzum olan meblağ-ı merkûm bin dört yüz elli guruşa takâs ve mahsûbân kabz ve bâki dört yüz guruşuma dahi dahi kâ'in validem gâ'ibet-i ânü'l-meclis Makyetine binti Pavlos veled-i Yanya havâle-i sahîh-i şer'iyeye ile havâle ve tarafeynden her birimiz havâle-i mezkûru ba'de'l-kabûl hakkı müdde'î-yi merkûm Hacı Tatros husûs-ı mezkûru vech-i meşrûh üzere olduğunu mahzar-ı şuhûdde tâbi'ân ikrâr dahi itmişdi deyu Müdde'î-yi merkûm Hacı Tatrosun inkârına mukârren eylediği def'ini her biri medine-i mezbûr ahâlisinden ve her biri mehalllerinden lede't-tezkîye adel ve makbûlü'ş-şehâde idügelir ihbâr olunan Mekâm oğlu Ömer Çavuş bin Osman ve Çakır oğlu Ahmed bin Süleymân nâm kimesneler şehâdetleriyle bi'l-muvâcehe ber-vech-i şer'iyeye isbât itmeğin mûcibince müdde'î-yi merkûm Hacı Tatros ber-vech-i muharrer de'âva-yı mezkûresiyle dâfi'-yi merkûm Hacı Betrakiye bu vech-i şer'iyeye ma'arızdan men' olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu

Fî 23 Rebiyü'l-ahir sene 1283

Çaylızâde Hacı Mehmed efendi

Kökbaş oğlu Hacı İstavri

Muhzır Hacı Mehmed ve Yusûf ve Ömer

Zabtiye Kaltakçı oğlu Mahmûd

Ve gayrihim

Belge 2

Medine-i Isparta nevâhisinden Gönan Hamid kazâsına tâbi' Kandas karyesinde sâkin ve mâni'-i şer'iyeye nizâmiyesi olmadığı mütehakkık olan Emine binti Veli Alî nâm baliğine bâkire evvelâ medine-i mezbûr meclisinde lede'l-istintâk ba'de meclis-i şer'-i şerîf-i enverde Gölbaş karyesi ahâlisinden olub mezbûrenin küfevvi idüğü ihbâr olunan işbu bâ'isü'l-vesîka Yûsuf bin Salih mahzarında bidâhetân bi-tav'iha ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb ben işbu tarih-i vesîka günü dört yüz elli guruş mehr-i mü'eccel tesmiyesiyle işbu meclis-i şer'îde şuhûd-ı mahzarlarında nefsimi mezbûr Yûsuf akd ve tezvîc eylediğimde olduğu ber-vech-i muharrer mehriye-i mezkûreye ile tezvîc ve tenkih ve kabûl eyledi dedikde gibbe't-tasdîkü'ş-şer'î mâ vâka'a bi't-taleb ketb olundu

Fî 27 Rebiyü'l-ahir sene 1283

Eşrâfdan Abdullâh beğ

Zabtiye Halil Çavuş
 Zabtiye Mihaklı oğlu Alî ağa
 Şeker oğlu Hacı Alî ağa
 Muhzır Hâfız Alî
 Muhzır Yûsuf
 Ve gayrihim

Belge 3

Medine-i Isparta mahallâtından Hisar efendi mahallesinde sâkin iken bundan akdem bi-emrillâh-i te'âlâ vefat iden Fâtıma binti Osman bin Abdullâhın verâetini zevc-i mezkûr İbrâhim bin Alî bin Abdullâh ve validesi ve diğeri Fâtıma binti Mustafa bin Menân nâm Hâtûn ile sadr-ı sagîr oğlu ve sagîre kızı Esmâya el-huzzâr-ı lede'sşer'î'l-enver zâhirve mütehakkık oldukdan sonra sagîrân-ı mezbûrânın tesviye-i umûrlarına kıbel-i şer'iden mensûb vasîsi babası mezbûr İbrâhim ağa ve amm-ı mezbûr diğeri Fâtımadan her birinin taleb ve ma'rifetleri ve ma'rifet-i şer'î ile tahrîr ve taksîm olunan tereke-i müteveffât-ı mezbûr defteriyeyi tereke ber-vech-i âtı zıkr olunur fî el-yevmi'l-hâmis ve'l-ışrîn min şehr-i rebiyü'l-ahir sene selâse ve semânin ve mi'eteyn ve elf

	Guruş
<i>Çuka cebe 1 adet</i>	50
<i>Köhne tahtâni 1 adet</i>	15
<i>Basma anterî 1 adet</i>	25
<i>Sevâyî Cebe 1 adet</i>	70
<i>Sevâyî anterî 1 adet</i>	150
<i>Sevâyî şalvar 1 adet</i>	40
<i>Basma arşun 6 adet</i>	18
<i>Basma şalvar 1 adet</i>	15
<i>Köhne anterî 2 adet</i>	20
<i>Köhne gömlek 3 adet</i>	25
<i>Hemam takımı 1 adet boğça 2 adet</i>	70
<i>Frank yazması 6 adet</i>	15
<i>Sandık 1 adet</i>	50
<i>Tebak takımı 1 adet</i>	150
<i>Müsta'mel kilim 1 adet</i>	50
<i>Ayna 1 adet</i>	3
<i>Zevc-i mezbûr İbrâhim zimmetinde bâ-ikrâr-ı mehr-i mü'eccel</i>	166
<i>Altmış altun 45 adet</i>	400
<i>Babası terekesinden karındaşı Mehmed zimmetinde bâ ikrâr alacağı</i>	800

Cem'ân yekûn 2132 guruş

	Guruş
<i>Vasiyet-i müsbet-i mu'ayene</i>	600
<i>Resm-i kısmet</i>	53
<i>Kaydiyye</i>	3
<i>Varaka behâ</i>	2
<i>Dellâliyye</i>	20

Minhâ'l-ihrac 677 guruş

Sahhû'l-bâki 1455 guruş

	Guruş	Para	Akçe
<i>Hisse-yi zevc-i merkûm İbrâhim</i>	363	30	
<i>Hisse-yi amm-ı mezbûr diğer Fâtıma</i>	242	20	
<i>Hisse-yi ibn-i sagîr-i mezbûr Alî</i>	565	33	1
<i>Hisse-yi bint-i sagîre-i mezbûr Esma</i>	282	36	1

Vech-i meşrûh üzere tereke-yi müteveffât-ı mezbûrdan ba'de ihrâci'l-vesâyet ve'l-mesârifî'l-sahîh sahhû'l-bâkiyyesi ber-vech-i bâlâ verese-yi vekîl-i vasî-yi mezbûrun yedlerinde olduğu eelden işbu mahalle şerh verildi

IŞS-191-Sayfa 96

Belge 1

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta eşrâfından Ârifâne efendi ibn-i Abdülmecîd efendi medine-i mezbûr meclisine ma'kûd meclis-i şer'îmizde medine-i mezbûr eşrâfından işbu bâisü'l-i'lâm Mehmed ağa ibn-i Hacı Mehmed muvâcehesinde mûmâ-ileyh Mehmed ağa teb'âyı devlet-i âlîyyeden ve Rum milletinden ve mültezim tâ'ifesinden Yorgaki veled-i Kastine hazır olduğu hâlde geçen seksan bir senesi salifü'z-zikr Isparta kazâsının âşârını bedel-i ma'lûme bâ-şartnâme hazır mültezim-i merkûm Yorgaki bana ehl ve ilzâm ben dahi der-ühde ve iltizâm eyledikten sonra bedel-i âşâr-ı ma'lûme benim emrimle kefil ve zâman olduğundan ma'ada âşâr-ı mezkûr mûmâ-ileyh Mehmed ağaya bana şerîk itmemele bedel-i âşâr-ı mezkûrdan garâz-ı teslîmât bilâ-güzeşte otuz bin yedi yüz elli guruş mültezim-i merkûm-ı Yorgakiye deynimiz kalmağla meblağ-ı merkûmun nısfı olan on beş bin üç yüz yetmiş beş guruşunu mültezim-i hazır-ı merkûm Yorgakiye i'tâ ve teslîmine tenbîh olunmak murâdımdır deyu Hazır-ı merkûm Yorgakinin tasdîkiyle me'ân da'vâ itdükde lede'l-istintâk mûmâ-ileyh Mehmed ağa dahi cevabında âşâr-ı mezkûr bedelinden meblağ-ı merkûm otuz bin yedi yüz elli guruş deynleri kaldığını ve âşâr-ı mezkûr müdde'î-yi mûmâ-ileyhimânın emriyle kefil olarak âşâr-ı mezkûrun beş

sehmi i'tibarıyla bir sehm hissesine bana şerîk olduğunu ikrâr lakin müdde'î-yi merkûm bedel-i âşâr-ı merkûmdan asgarî teslimât meblağ-ı merkûm otuz bin yedi yüz elli guruşu def'-i edâya iktidarı olduğuna binâ'en meblağ-ı merkûmdan hisseme musîb altı bin yedi yüz elli guruş ile âşâr-ı mezkûr kükre vesâ'ire-yi ma'lûmesinden ba'de külli'l-hesâb zimmetime geçmiş olan üç bin on guruş yigirmi para ki cem'ân dokuz bin yüz altmış guruş yigirmi para ancak deyni olduğunu müdde'î-yi mûmâ-ileyh Ârifâne efendinin tasdîkiyle ikrâr itmeğın mûcibince meblağ-ı mecmû'a-yı merkûm dokuz bin yüz altmış guruş yigirmi paraya âşâr-ı mezkûr bedeline mahsubân şerîki müdde'î-yi mûmâ-ileyh Ârifâne efendinin emriyle hazır-ı mültezim-i merkûm Yorgakiye edâsıyla mûmâ-ileyh Mehmed ağa ve müdde'î-yi mûmâ-ileyh Ârifâne efendinin dahi yigirmi bir bin beş yüz seksan dokuz buçuk guruşun hazır-ı merkûm Yorgakiye kezalik edâsıyla ilzâm olduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlilerine i'lâm olundu

Fî 25 Rebiyü'l-ahir sene 1283

Belge 2

Medine-i Isparta mahallâtından Hoca mahallesinde sâkin iken bundan akdem bi-emrillâh-i te'âlâ vefât iden Hacı Ömer oğlu Mehmed bin Mestân bin Abdullâhın verâsetini zevce-yi menkûha-yı metrûkesi Hadîce bint-i Hacı Osman bin Hacı Osman nâm Hâtûn ile sulbî sagîr oğulları Alî ve Ahmed ve Ömer ve kebîre kızları Â'îşe ve Şerîfe ve Emineye el-huzzârı lede's-şer'î'l-enver zâhirve mütehakkık oldukdan sonra sagâr-ı mezbûrânın tesviye-i umûrlarına kibel-i şer'iden vasî-i mesûbeleri valideleri zevce-yi mezbûr Hadîce Hâtûn ve mezbûrât Â'îşe ve Şerîfe ve Emineden her birinin talep ve ma'rifetleri ve ma'rifet-i şer'î ile tahrîr ve tebeyyünü'l-verese bi'l-farîzeti's-şer'îyye taksîm olunan tereke-yi müteveffâ-yı mezbûr defteriyeye tereke ber-vech-i âtı zikr olunur fî el-yevmi'l-hâl ve'l-işreyn min şehr-i rebiyü'l-ahir sene selâse ve semânîn ve mi'eteyn ve elf

	<i>Guruş</i>	<i>Kıymet</i>
<i>Halife Sultan nâm mehalde üç adımlık harâbe bağ</i>	120	
<i>Ablahaz nâm mehalde üç adımlık bir kıt'a bağ</i>	500	
<i>Yine mahâl-i mezkûrda vâki' bir adımlık bir kıt'a bağ</i>	150	
<i>Yaturcu ortasında bir bâb dükkân</i>	4000	
<i>Suluk 1 adet</i>	120	
<i>Dakik anbarı 1 adet</i>	80	
<i>Köhne kebîr sandık 1 adet</i>	30	
<i>Köhne çuval 2 adet</i>	40	
<i>Döşek 2 adet yorgan 2 adet yasdık 2 adet</i>	150	

<i>Köhne seccâde 1 adet</i>	20	
<i>Tas 1 adet ibrik 1 adet</i>	20	
<i>Çuval 5 adet</i>	25	
<i>Merkeb re's 1 adet</i>	100	
<i>Pekmez tabası 5 adet 300 dirhem</i>	115	20
<i>Sini 9 adet 300 dirhem</i>	245	25
<i>Körük 1 adet</i>	300	
<i>Köhne körük 1 adet</i>	30	
<i>Örs 2 adet</i>	1000	
<i>Kısac 5 adet</i>	40	
<i>Çekic 5 adet</i>	40	
<i>Kantar 1 adet</i>	10	
<i>Taş 1 adet</i>	5	
<i>Evân-ı nühâsiye 34 adet</i>	680	20
<i>Hurdavât-ı binti menzil</i>	50	

Cem'ân yekûn 7872 guruş

	Guruş
<i>Vesayet</i>	450
<i>Resm-i kısmet</i>	197
<i>Dellâliyye</i>	40
<i>Kaydiyye</i>	12
<i>Varaka behâ</i>	3

Minhâ'l-ıhrâc 702 guruş

Sahhû'l-bâki 7168 guruş

	Guruş	Para
<i>Hisse-yi zevce-i mezbûr Hadîce</i>	896	
<i>Hisse-yi ibn-i sagîr-i mezbûr Alî</i>	1393	30
<i>Hisse-yi ibn-i sagîr-i mezbûr Ahmed</i>	1393	30
<i>Hisse-yi ibn-i sagîr-i mezbûr Ömer</i>	1393	30
<i>Hisse-yi bint-i kebîre-i mezbûr Şerîfe</i>	796	35
<i>Hisse-yi bint-i kebîre-i mezbûr Â'îşe</i>	696	35
<i>Hisse-yi bint-i kebîre-i mezbûr Emine</i>	696	35

Vech-i meşrûh üzere tereke-i müteveffâ-yı mezbûrdan ba'de ihrâc ve îfâu'l-vesâyet ve'l-mesârifi'l-sahîh sahhû'l-bâkiyyesi verese-yi asîl ve vasî-i mezbûrun yedlerinde olduğu eçden işbu mehale şerh verildi

IŞS-191-Sayfa 97

Belge 1

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Burdur mütemekkinlerinden ve teb'â-yı devlet-i âliyyeden ve Rum milletinden işbu hâmilü'l-i'lâm Aslan oğlu Hacı Nikola veled-i Hacı Niyabot medine-i Isparta mahkemesinde meclis-i şer'îmizde millet-i merkûmeden Muyis veled-i Hacı Yorgi muvâcehesinde merkûm Muyis zimmetinde işbu yedimde olub meclis-i şer'îde mu'ayene olunan merkûmun imzâsını hâvî bir kıt'a deyn senedi nâtik olduğu üzere cihet-i havâleden dört bin guruş alacak hakkım olmağla meblağ-ı merkûmu talep iderüm deyu da'vâ itdükde merkûm Muyis dahi cevabında kazîye-i minvâl-i muharrer üzere olduğunu bi-temâmiha tâbi'ân ikrâr ve i'tirâf itmeğın mûcibince meblağ-ı merkûm dört bin guruşun müdde'î-yi merkûm Hacı Nikolaya edâsıyla merkûm Muyis ilzâm olunduğu tescil ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu

Fî 27 Rebiyü'l-ahir sene 1283

Belge 2

Medine-i Ispartaya tâbi' Çukur karyesinde sâkin iken bundan akdem bi-emrillâh-i te'âlâ vefat iden Züleyhâ bint-i İbrâhim bin Abdullâhın verâsetini zevc-i metrûku Hüseyin bin Veli bin Mestan ile sadr-ı sagîr oğlu Halil münhasıra ba'de kabli'l-kassam zevc-i mezbûr Hüseyin dahi fevt olub verâsetini sulbî sagîr oğlu Halil el-huzzârı lede'ş-şer'î'l-enver zâhirve mütehakkık olduktan sonra sagîr-i mezbûrun tesviye-i umuruna kıbel-i şer'îden bâ-hüccet-i şer'îyye mensûb vasîsi eniştesi Âyân oğlu Alî bin İbrâhimin talep ve ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'î ile tahrîr ve terkîm bi'l-müzâyede âhere bey' olunan tereke-yi müteveffât-ı mezbûr defteriyeye tereke ber-vech-i atı zikr olunur

	Guruş	Para
<i>Karye-i mezkûrda vâki' fevkâni bir oda ve tahtâni bir oda ve bir mikdar hole müşt Emil bir bâb menzil</i>	800	
<i>Karye-i mezkûrda kürûm mülk arsası vakıf üç dönüm harâbe bağ</i>	800	
<i>Muhaliş merkeb re's 1 adet</i>	60	
<i>Def'a muhaliş merkeb 1 adet</i>	165	
<i>Öküz re's 1 adet</i>	401	
<i>İnek 1 adet dana 1 adet</i>	280	
<i>Def'a inek 1 adet</i>	230	
<i>Sarı tosun 1 adet</i>	240	
<i>Gök tosun 1 adet</i>	91	
<i>Tosun 1 adet</i>	75	
<i>Dişi koyun 2 adet kuzu 1 adet</i>	125	
<i>Tüfenk 1 adet</i>	30	
<i>Bıçak 1 adet</i>	20	
<i>Balta 1 adet</i>	10	
<i>Çapa 1 adet</i>	2	
<i>Sapan 1 adet</i>	25	

<i>Kilim 1 adet</i>	100	
<i>Kilim 1 adet</i>	126	
<i>Köhne çuval 1 adet</i>	15	
<i>Def'a köhne çuval 1 adet</i>	10	
<i>Köhne çul 1 adet</i>	18	
<i>Yorgan 1 adet</i>	51	
<i>Def'a yorgan 1 adet</i>	35	
<i>Köhne döşek 1 adet yasdık 1 adet</i>	10	
<i>Minder 1 adet yasdık 1 adet</i>	13	
<i>Köhne yorgan 1 adet</i>	31	
<i>Def'a döşek 1 adet</i>	16	
<i>Def'a köhne yorgan 1 adet</i>	57	20
<i>Def'a köhne minder 1 adet</i>	8	
<i>Def'a köhne minder 1 adet</i>	6	
<i>Çuval çift 1 adet</i>	34	
<i>Beyaz çul 1 adet</i>	23	20
<i>Çuval çift 3 adet tek 1 adet</i>	35	
<i>Hurdavât 1 adet</i>	15	20
<i>Tabanca tek 2 adet</i>	16	
<i>Şa'ir keyl 6 adet</i>	54	
<i>Hinta keyl 6 adet</i>	84	
<i>Çavdar keyl 17 adet</i>	140	
<i>Sevâyî anterî 1 adet</i>	50	
<i>Sandık 1 adet</i>	30	
<i>Seccâde 1 adet</i>	10	
<i>Hurdavât bint-i ma'lûme</i>	20	
<i>Araba 1 adet</i>	200	
<i>Döğen 1 adet</i>	5	
<i>Evân-ı nühâsiye 28 adet 300 dirhem</i>	690	

Cem'ân yekûn 5073 guruş 20 para

	Guruş
<i>Vesâyet-i müsbet</i>	450
<i>Deyn-i müsbet Hayri oğlu Mehmed bin Veliye</i>	350
<i>Nef'ân li'l-yetim terk olunan</i>	50
	300
<i>Resm-i kısmet</i>	110
<i>Dellâliyye</i>	65
<i>Kaydiyye</i>	7
<i>Varaka</i>	1

Minhâ'l-ihrac 1083 guruş

Sahhû'l-bâki 4040 guruş 20 para

Sagîr-i mezbûrun hisse-yi irsîyyesi 3990 guruş 20 para

Nef'ân li'l-yetim fedali'l-yemîn terk olunan 50 guruş

Vech-i meşrûh üzere tereke-i müteveffât-ı mezbûrdan ba'de ihrâc ve'l-îfâ el-vesâyetü'l-müsbet ve'l-mesârifü'l-sahîh sahhû'l-bâkiyyesi erbâh ve istirbâh olunmak üzere ber-vech-i bâlâ vasî-yi mezbûr Alî yedinde olduğu eelden işbu mehale şerh verildi

Belge 3

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta mahallâtından Yaylazâde mahallesinde sâkin işbu bâisü'l-i'lâm Hüsâmeddîn oğlu Hacı Alî ağa ibn-i Süleymân medine-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'îmizde Köse Mehmed bin Hasan muvâcehesinde mezbûr Mehmed zimmetinde bâ-sened-i cihet-i şirketden bâki dört bin beş yüz guruş alacak hakkım olmağla meblağ-ı merkûmu mezbûr Mehmedden taleb iderüm deyu da'vâ itdükde mezbûr Mehmed dahi cevabında kazîye-i minvâlde muharrer üzere olduğunu tâbi'ân ikrâr ve i'tirâf itmeğın mûcibince meblağ-ı merkûm dört bin beş yüz guruşun müdde'î-yi mezbûr Hacı Alî ağaya edâsıyla mezbûr Mehmed ilzâm olunduğu tescil ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu

Fî 27 Rebiyü'l-ahir sene 1283

IŞS-191-Sayfa 98

Belge 1

Medine-i Isparta mahallâtından Cedid mahallesinde mütemekkin ve teb'â-yı devlet-i âliyyeden ve Rum milletinden İlyas oğlu Sava veled-i Nikola meclis-i şer'-i şerîf-i enverde millet-i merkûmeden işbu hâmilü'l-vesîka Hoca Herlboz veled-i Luka mahzârında takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i âni'l-merâm idüb işbu hazır bi'l-meclis İlyas oğlu Minya veled-i İstefena benim medine-i mezbûr meclisine ma'kûd meclis-i şer'îmizde akd olunan meclis komisyonunda beynimizde cârî ahz ve i'tâmızın muhâsebesi sehv ve gallatından ârî ve biri olarak rü'yet ve tesviye olundukda ba'de külli'l-hesâb cihet-i deyn-i şer'iyeden kırk beş bin guruş zimmetimde deynim tahakkuk ve tebeyyün itmekle lâzımü'l-edâ deyn-i meblağ-ı mezkûrum olan kırk beş bin guruşu işbu tarih-i vesîkadan nısfını altmış bir günden ve nısfı aherini yüz yigirmi bir günden hazır-ı merkûm Minyaya edâ ve îfâya tarafeynden bi'l-emr ve'l-kabûl merkûm Herlboz müte'allika-yı sahîh-i şer'iyeye ile kefil ve zâman olmağla cihet-i kefâletinden merkûm Hoca Herlboza meblağ-ı merkûm kırk beş bin guruş deynim olmağla hâlen yedimde mülk ve hakkım olub mahalle-i mezkûrdan vâki' bir taraftan Halâc oğlu Hacı Osman

bin menzil ve bir taraftan Mesralı oğlu Lazros veled-i İlyas menzili ve tarafeyni tarîk-i âmm ile mahdûd fevkâni iki oda ve bir matbah ve arkasında bir mikdar bağçe ve bir mikdar havluya müştamil bir bâb mülk menzil ile Kumlar nâm mehalde vâki‘ bir taraftan Kahraman oğlu Hacı Herlboz veled-i Nikola bağı ve etraf-ı selâsesi tarîk-i âmm ile mahdûd tahminen sekiz adımlık mikdarı kürûm mülk bir kıt‘a bağımı meblağ-ı merkûm kırk beş bin guruş mukâbelesinde tarîh-i vesîkadan dört ay nihâyetine değin merkûm Herlboza bey‘ bi’l-vefâ tarîk üzere bey‘ ve teslîm olduğu ber-vech-i muharrer iştirâ ve teslîm ve kabz ve kabûl eyledi dedikde gıbbetü’l-tasdîkü’l-mu‘teber merkûm Sava yine meclis-i mezkûrda Çelebizâde Mahmûd ağa ibn-i Mustafa efendi muvâcehesinde ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb men‘-i mezkûrlar hakîkatinde rehin-i hükmünde olmağla ecl-i mezkûr-ı husûsunda meblağ-ı merkûm edâ olunmayub sen rehin mümkün olmaz ise menzil ve bağ-ı mezkûru şahs-ı misli ile âhere bey‘ ve kabz şahsına ve şahsından deyn-i mezkûrumu edâya ve fazla kalur ise bana isâle ve bunların mütevekkîf olduğu emvarın külliyesine kelimâ-yı izzetünün vefat-ı vekîl-i mezmûn üzere azl ve in‘azeddin musırrına ve saleb-i akd rehinde meşrût vekâlen ve verese ile mezbûr Mahmûd ağaya tarafımdan vekîl ve kâ’ib-i menâb nasb ve ta’yîn eyledim dedikde olduğu vekâlen mezkûreye kabûl ve hıdmet-i lâzimesini edâya ta‘ahhüd itmeğın mâ vâka‘a bi’t-taleb ketb olundu

Fî 3 Rebiyü’l-ahir sene 1283

Â‘zâ-yı muteberânından fütüvvetlü Hacı Hâfız Mehmed İzzet efendi ibn-i Hasan ağa

Handânzâde Hacı Halil ağa

Fadikçizâde Süleymân efendi

Mukayyid-i mahkeme Osman efendi

Hamamizâde Hacı Halil efendi

Ve gayrihim

Belge 2

Medine-i Isparta mahallâtından Cedid mahallesinde mütemekkin ve teb‘â-yı devlet-i âliyyeden ve Rum milletinden İlyas oğlu Sava veled-i Nikola meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde millet-i merkûmeden işbu hâmilü’l-vesîka Hoca Herlboz veled-i Luka mahzârında takrîr-i kelâm ve ta‘bîr-i âni’l-merâm idüb işbu hazır bi’l-meclis İlyas oğlu Minya veled-i İstefena benim medine-i mezbûr meclis-i komisyonunda ma‘kûd meclis-i

şer‘îmizde beynimizde cârî ahz ve i‘tâmızın bi‘l-cümle muhâsbesi sehv ve gallatından ârî ve biri olarak rü‘yet ve tesviye olundukda ba‘de külli‘l-hesâb cihet-i deyn-i şer‘iyyeden yetmiş bin doksan dört guruşu rızâsıyla meccânân bana kifâyed itmekle bâki kırk beş bin guruş zimmetimde lâzımü‘l-edâ-yı deynim olub deyn-i meblağ-ı mezkûrum olan kırk beş bin guruş işbu tarîh-i vesîkadan nısfını altmış bir günden ve nısfı aherini yüz yigirmi bir günden hazır-ı merkûm Minyaya edâ ve îfâya tarafeynden bi‘l-emr ve‘l-kabûl merkûm Herlboz kefâlet müte‘allika-yı sahîh-i şer‘iyye ile kefil ve zâman olmağla cihet-i kefâletinden merkûm Hoca Herlboza meblağ-ı merkûm kırk beş bin guruş deynim olmağın hâlen yedimde mülk ve hakkım olub mahalle-i mezkûrda vâki‘ bir taraftan Halâc oğlu Hacı Osman menzil ve tarafeynden Masre oğlu Lazros veled-i İlyas menzil ve tarafeyni tarîk-i âmm ile mahdûd fevkâni iki oda bir matbah ve bir mikdar bağçe ve bir mikdar havluya müştemil bir bâb mülk-i menzil ile Kumlar nâm mehalde vâki‘ bir taraftan Kahraman oğlu Hacı Herlboz veled-i Nikola bağı ve etraf-ı selâsesi tarîk-i âmm ile mahdûd tahminen sekiz adımlık mikdarı kürûm mülk bir kıt‘a bağımı meblağ-ı merkûm kırk beş bin guruş mukâbelesinde tarîh-i vesîkadan dört ay nihâyetine değın merkûm Herlboza bey‘ bi‘l-vefâ tarîki üzere bey‘ ve teslim olduğı ber-vech-i muharrer iştirâ ve teslim ve kabz ve kabûl eyledi dedikde gıbbe‘t-tasdîkü‘l-mu‘teber merkûm Sava meclis-i mezkûrda Çelebizâde Mahmûd ağa ibn-i Mustafa efendi muvâcehesinde ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb men‘-i mezkûrlar hakîkatında rehin hükmünde olmağla ecl-i mezkûr husûsunda meblağ-ı merkûm edâ olunmayub rehin mümkün olmaz ise menzil ve bağ-ı mezkûr şahsına misli ile âhere bey‘ ve kabz şahsına ve şahsından deyn-i mezkûrumu edâya ve fazla kalur ise bana îsâl ve bunların mütevekkîf olduğı emvarın külliyesine kelimâyı izzetünün vekîli mezmûn üzere âzl ve ve‘l-nizâdan mensûb ve saleb akd-ı rehinde meşrût vekâlen devriye ile mezbûr Mahmûd ağaya tarafımdan vekîl ve nâ‘ib-i menâb nasb ve ta‘yîn eyledim dedikde olduğı vekâlen mezkûreye kabûl ve hıdmet-i lâzimesini edâya ta‘ahhüd itmeğın mâ vâka‘a bi‘t-taleb ketb olundu

Fî 3 Rebiyü‘l-ahir sene 1283

Â‘zâ-yı muteberânından fütüvvetlü Hacı Hâfız Mehmed İzzet efendi

Sâdık oğlu Hacı Halil ağa

Fadikcizâde Süleymân ağa

Mukayyid-i mahkeme Osman efendi

Hemâimizâde Hacı Halil efendi

Ve gayrihim

IŞS-191-Sayfa 99

Belge 1

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Husûsât-ı el-beyânın mahallinde lede'l-keşf ve'l-mu'ayene fasl ve habsiçün bi'l-iltimâs bu fakir medine-i Isparta meclis-i â'zâsı muteberânından fütüvvetlü Hacı Hâfız Mehmed İzzet efendi ile her biri medine-i mezbûr mahallâtından Çavuş mahallesi mütemekkinlerinden ve her biri teb'â-yı devlet-i âlfiyyeden ve Rum milletinden olup nefslerinden asil ve li-ebeveyn er karındaşı Nikola ve şahısları mu'arrefeler kız karındaşı Sûkice ve valideleri Anna binti Sava veled-i Kastine taraflarından zikrî âtı husûsda vekîl-i şer'iyeleri Aleksa Natros ve Filarados veled-i Estelya Lanos ile kezalik nefsinden asil ve li-ebeveyn er karındaşları Bedos ve Atnas ile şahısları mu'arrefeler li-ebeveyn karındaşları Keyzine ve Susan ve Engilimaya(?) ve validesi Nodine binti Hacı ile veled-i İstefan taraflarından kezalik zikrî âtı husûsda ve husûmet-i vekîl-i şer'iyeleri Vasili veled-i İstefan veled-i Hacı Sava ile İlyas oğulları diğer Vasili ve İlyas veled-i Nikoladan her birinin ber-vech-i cârî müşterek tarîk husûsları üzerine varılıb millet-i merkûme muteberânından Kahraman oğlu Hoca Herlboz ve Çaka oğlu Sava ve Gümüş oğlu Sava ve Bal oğlu Betraki ve İlyas oğlu Hacı Minya vesâ'ir cereyanda mazbûtü'l-esâmi hristiyan huzûrlarında akd-i meclis-i şer'î mâl itdükde asîl ve vekîl-i merkûmân Aleksa Natros ve Filaridosun her biri meclis-i ma'kûd-ı mezkûrda işbu hâmilü'l-i'lâm asîl ve vekîl-i merkûmun vasili ve diğer Vasili vesâyeden her biri muvâcehesinde asîl ve vekîl-i merkûmun ile bizim ve müvekkilerim valide ve kız karındaşımızdan her birimizin işbu üzerinde akd-ı meclis-i şer'î âlf olunub mu'ayene ve müşâhede ve hudûdu dahi ta'yîn ve irâse olunan tarîk-i hâssımızda mülâsak ve mahlût tarafeyni babası oğluYorgi veled-i Yanî menzil ve bir taraftan zikr olunan tarîk-i hâssımız ve taraf-ı râbi'î tarîk-i âmm ile mahdûd ve diğer arşunuyla tavlân beş buçuk arşun iki barmak ve arzân altı arşun yigirmi bir buçuk arsaya mevrûsumuz babamız olup işbu tarîh-i i'lâmdan on dört sene mukaddem fevt olan merkûm Estelya Lanos işbu tarîh-i i'lâmdan kırk sene mukaddem tarîk-i hâss-ı mezkûr halat ve bu vech ile erbâb-ı tarîkden her birimiz sene-yi merkûmdan berü bilâ nizâ'mızdır da'vâ iderek mutasarrif olmakda eskide arsa mahdûd-ı mezkûr babamız müteveffâ-yı merkûm Estelya tarîh-i mezkûrdan

mukaddem mücerred mülkü olmağla arsa-yı mahdûd-ı mezkûr tarîk-i mezkûrdan bi'l-ikrâz alamış fazla vaz' ile mürûrlarının men'ine tarîk-i mezkûr erbâc-ı müştereklerimiz asîl ve vekîl-i merkûmun vasili ve diğere vasili ve Elyadan her birine ceyr ve tebeyyün olunsun deyu müdde'î-yi asîl ve vekîl-i merkûmânden her biri ber-vech-i muharrer babaları ve mevrûsları müteveffâ-yı merkûm Estelya Lanos arsa-yı mahdûd-ı mezkûru işbu tarîh-i i'lâmdan kırk sene mukaddem tarîk-i hâss-ı mezkûr bu vech ile erbâb-ı tarîk-i asîl ve vekîl-i merkûmân Aleksa Natros ve Filadorisden her birine ba'de't-tefhîm vech-i meşrûh üzere arsa-yı mahdûd-ı mezkûre tarîk-i hâss-ı mezkûrdan ma'dûd olunarak kemâ fî es-sâbık-ı erbâb-ı tarîk-i merkûmundan her birinin mürûr ve öbürlerinden tekrifleri iktizâ eylediği tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu

Fî 23 Rebiyü'l-ahir sene 1283

Belge 2

Medine-i Ispartaya tâbi' Çukur karyesinde sâkin iken bundan akdem bi-emrillâh-i te'âlâ birbirini ta'kibân vefat iden Züleyhâ bint-i İbrâhim bin Abdullâh ve Hüseyin bin Veli bin Mestânın sulbî ve sadr-ı sagîr oğlu Halilin eniştesi olup mahmûdü'l-hâl idüğü zeyl vesîkada mesturü'l-esâmi-yi müslimîn ihbârlarıyla mütehakkık olan işbu bâ'isü'l-vesîka Âyân oğlu Alî bin İbrâhim nâm kimesneye hâkim-i muvakkî'-i sadr-ı küttâb-ı tevkî'ü'r-refî'ü'l-müstetâb efendi hazretleri sagîr-i mezbûrun vakt-i rüşdlerine değın valide ve babası müteveffeyân-ı mezbûrâtdan müntakil mallarını hıfz ve tesviye-i umûrlarına vasî nasb ve ta'yîn buyurdukda olduğı ber-vech-i muharrer vesâyet-i merkûmeye kabûl ve hıdmet-i lâzimesini edâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledikten sonra vasî-yi mezbûr talebiyle hâkim-i mûmâ-ileyh hazretleri sagîr-i mezbûrun ber-vech-i mübeyyin validesi ve babası müteveffeyân-ı mezbûrâtdan müntakil mallarından işbu tarîh-i vesîkadan şehriye yigirmi gurus nafaka ve kisve behâ farz ve takdîr buyurub meblağ-ı mefrûs-ı mezkûru sagîr-i mezbûr Halilin nafaka ve kisve behâ vesâ'ir levâzım-ı zarûriyesine harc ve sarfa ve vakt-i hâcetde istidâneye veledü'n-nazir sagîr-i mezbûrun malına rücû' eniştesi vasî-yi mezbûr Alîye izin vermeğın mâ vâka'a bi't-taleb ketb olundu

Fî 1 Cemâziye'l-evvel sene 1283

Mukayyid-i mahkeme Osman efendi

Muhzır Hâfız İsmail

Âyân oğlu Süleymân

Hâfız Mehmed

Ve gayrihim

IŞS-191-Sayfa 100

Belge 1

Medine-i Isparta mahallâtından Temel mahallesi mütemekkinlerinden ve teb'âyı devlet-i âlîyyeden ve Rum milletinden olub bundan akdem Ağros kazâsına tâbi Seydiler karyesinde tüccârlık ile meşgûl iken bi-emrillâh-i te'âlâ vefat iden Nikola veled Vasili veled-i Yanînin verâseti zevce-i metrûkesi ile bint-i Enstas veled-i Kastine ile sulbî kebîr oğlu Vasili ve kebîre kızı Teodoraya münhasır ba'de kabli'l-kassâm ibni kebîr-i merkûm Vasili dahi fevt olub verâsetini anası merkûme Elena ve kız karındaşı merkûme Teodoraya ve kendünden evvel fevt olan li-ebeveyn ammisi İstati veled-i Vasilinin sulbî kebîr oğulları olub zikr olunan Seydiler karyesinde ticâretle mukîmler Yorgi ve Yanîye el-huzzârî ba'de't-tahakkukü'ş-şer'îyye merkûmân Yorgi ve Yanînin tesviye-i umûrlarına kibel-i şer'îden bâ-hüccet-i şer'îyye mensûb vasîleri valideleri şahs-ı mu'arrefe kebîr-i Yanî bint-i Tatros ve şahısları kezalik mu'arrefeler-i merkûmân Elena ve Teodoradan her biri meclis-i şer'-i şerîf-i enverde millet-i merkûmeden işbu hâmilü'l-vesîka Simyon veled-i Seyradi mahzârında bi'l-isâle ve bi'l-vesâyeye ve bi'l-verâse ikrâr-ı tâmm ve ta'bîr-i âni'l-merâm iderler ki mevrusumuz müteveffâ-yı merkûmun zikr olunan Seydiler karyesinde Hüseyin refâketinde bânda mevcûde bi'l-cümle terekesi ile bâ-defter-i müfredât-ı ma'lûme salifü'z-zikr Ağros kazâsında ma'lûmi'l-esâmi-yi kesân zimmetlerinde alacak hakkını muhalif taleb ve da'vâ ve ahz ve kabz veledü'l-iktizâ sulh ve ibrâya ve husûs-ı mezkûr müteveffâ olduğu umûrun külliyesine vekâlet-i âmme-yi müte'allekâ-yı sahîh-i şer'îyye ile taraflarımızdan bi'l-isâle ve bi'l-verâse ve bi'l-vesâyeye merkûm Simyona vekîl ve nâ'ib-i menâb nasb ve ta'yîn eyledi dediklerinde merkûm Simyon dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve mirâsımız mahallinde kemâ yenbagî edâya ta'ahhüd ve iltizâm itmeğin mâ vâka'a bi't-taleb ketb olundu

Fî 3 Cemâziye'l-evvel sene 1283

Mukayyid-i mahkeme Osman efendi

Muhzır Yusûf ağa

Filyos veled-i Ligori

Ve Hacî Atnas veled-i Nikola

Ve Hacî Nikola

Ve gayrihim

Belge 2

Der devlet-mekine arz-ı dâ-î kemîneleridir ki nezâret-i evkâf-ı hümâyûn-ı mülükâneye mülhak evkafdan medine-i Isparta nevâhisinden İncir kazâsına tâbi‘ Tekdir nâm diğêr Yüreğil karyesinde vâki‘ Âşıkbaş zaviyesi vakfının yevmî bir akçe vazîfe ile Tekke nişinlik cihetine bâ-berât-ı şerîf-i âlişân-ı âliyyü’l-iştirâk olsun mutasarrıfları olan Halil ve Mustafa halifelerini Abdü’l-latifden mezbûr Halil halifenin bundan akdem vefat vukû‘ıyla biri hâl ve hıdmet-i lâzimesi muattal kalmağla yerine evlâd-ı vakıfdan şerîki karındaşı olub salifü’z-zikr İncir kazâsına tâbi‘ Yüreğil karyesinin on beşinci hânesinin ikinci numarasında kırk bir yaşında mukayyed işbu bâ‘is-i arz deyn-i mezbûr Mustafa Halife nısfı tekke nişinlik cihet-i mahlûle-yi mezkûr taleb ve râğib olmağla nısfı cihet-i mahlûle-yi mezkûr ehl ve erbâb olduğu şifâhen mevcûd ihbârlarıyla mütehakkık ve vakf-ı mezkûrun seksan iki senesi nihâyetine kadar muhâsebesi dahi me’mûru ma‘rifetiyle rü’yet ve tesviye olunmağın nısfı tekke nişinlik cihet-i mezkûru kendü ve nısfı hissesine ilhâkân karındaşı müteveffâ-yı mezbûr Halil Halifenin mahlûsundan mezbûr Mustafa Halife üzerine kabûl ve yedine müceddedân bir kıt‘a ibrâ-yı şerîf-i âlişâna sadaka ve ihsân buyurulmak ricâsına bi’l-iltimâs bâ-mazbata ve inhâ pâye-i serîr-i saltanat-ı âlâya arz ve i‘lâm olundu bâki-i emr-ü fermân hazret-i velîyü’l-emrindir

Fî 9 Cemâziye’l-evvel sene 1283

Belge 3

Medine-i Isparta mahallâtından Doğancı mahallesinde sâkin Zayide bin Hüseyin bin Ömerin validesi ve tarafından zikr-i âtî husûsda vekîl olduğu zât-ı mezbûreye bi’l-mu‘arrefeti’ş-şer‘iyye-i ârifâne Hafız Alî bin Alî ve Hafız İsmail bin Alî nâm kimesneler şehâdetleriyle ber-nehc-i şer‘iyye sâbit olan ma‘rifetü’z-zât Â’îşe bin Mustafa nâm Hâtûnlar meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde müvekkil-i mezbûrenin zevc-i sâbıkı Mehmed bin Hacı Süleymân mahzârında takrîr-i kelâm ve ta‘bîr-i âni’l-merâm idüb mezbûr Mehmed müvekkilim mezbûrenin bundan akdem zevc-i dâhili olub bâ-beyân-ı tatlık itmekle firaşından hâsıl ve müvekkilim kızım mezbûr mütebeyyin beş aylık hamile olmağla vaz‘ hamile ile iddet-i münîfin olunmaya değin mezbûr Mehmed kıbel-i şer‘îden kadr-ı kifâye meblağ kızım takzîr olunmak bi’l-vekâle matlûbumdur dedikde mezbûr Mehmed vekîl-i mezbûreye ba‘de’t-tasdîk hâkim muvakkı-i sadr-ı

küttâb ve hüsn ü me‘âb efendi hazretleri hin-i müvekkil-i mezbûre Zayide Hâtûn vaz‘-ı haml edinceye değin nafaka-yı iddet için bi‘z-zâtı mezbûr Mehmed üzerine tarîh-i vesîkadan külli yevm ziyâde firâz ve takzîr idüb meblağ-ı mefrûz-ı mezkûru harc ve sarfa iktizâ-yı istidâneye ve nazır-ı mezbûr Mehmede üzerine rücû‘ müvekkil-i mezbûre Zayideye emnâkıyla vekîl-i mezbûre Â‘îşe Hâtûn izin vermeğın mâ vâka‘a bi‘t-taleb ketb olundu

Fî sene 1283

Mukayyed Osman efendi

Semerci Mehmed Usta

Muhzır Hâfız Alî

Muhzır Hâfız İsmail

Ve gayrihim

IŞS-191-Sayfa 101

Belge 1

Medine-i Isparta mahallâtından Yaylazâde mahallesi ahâlisinden olub âsâkir-i hazret-i şahâne teftiş alayı Kol ağalarından iken bundan akdem der-âlîyyede bi-emrillâh-i te‘âlâ vefat iden Mehmed Nazif efendi ibn-i Hâfız İbrâhim ibn-i Hacı Hüseyinin verâsetini zevce-i menkûha-yı metrûkesi olub Vilâyet-i Anadolu Gelibolu kazâsında sâkin Zeyneb bint-i Abdullâh bin Abdürrezzâk nâm Hâtûn ile sulbîye sagîre kızı olub kezalik Gelibolu kazâsında validesi sâkin ve her biri salifü‘z-zikr Yaylazâde mahallesinde sâkinler babası mezbûr Hâfız İbrâhim bin el-mezbûr Hacı Hüseyin bin Hacı Hasan ve validesi Alime bint-i Mehmed ağa ibn-i Süleymân el-huzzâr-ı lede‘ş-şer‘i‘l-enver zâhirve mütehakkık olduktan sonra mezbûr Hâfız İbrâhim meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde ma‘rifetü‘z-zât âmm-ı mezbûr işbu baiset‘ü‘l-vesîka mezbûre Alime Hâtûn mahzârında takrîr-i kelâm ve ta‘bîr-i âni‘l-merâm idüb mevrusum oğlum müteveffâ-yı mûmâ-ileyhimin Hüseyin vefatında ya‘ni mârû‘z-zikr der-âlîyyede Gelibolu kazâsında mevcûd bi‘l-cümle terekesini meclisinde dâfi‘ olanlardan benim hisse-yi irsîyyemi bana irsâl ve îsâl ve teslîm ve husûs-ı mezkûr müteveffâ olduğı umûrun külliyesine tarafımdan zevcem mezbûr Alime Hâtûn vekâlen âmme-yi müte‘allekâ-yı sahîh-i şer‘iyye ile vekil ve nâ‘ib-i menâb nasb ve ta‘bîr eyledim dedikte mezbûr Alime Hâtûn dahi vekâlen mezkûreye kabûl ve mirâsımız mahallinde kemâ yenbagî edâya takahhüd ve iltizâm itmeğın mâ vâka‘a bi‘t-taleb ketb olundu

Fî 9 Cemâziye'l-evvel sene 1283

Yalvâçlı Mustafa efendi ibn-i Süleymân

Çaylak oğlu Mustafa bin Hasan

Taraz oğlu Hüseyin

Râşid efendi

Belge 2

Medine-i Isparta mahallâtından Sülü Bey mahallesinde sâkin iken bundan akdem bi-emrillâh-i te'âlâ vefat iden Hasan bin Mehmed bin Mahmûdun verâsetini sulbî kebîr oğlu Mehmed ve sagîr oğlu Hüseyin ve kebîre kızları Fâtîma ve Dudu ve Esmâ ve sagîre kızı Zayideye el-huzzârî lede'ş-şer'î'l-enver zâhirve mütehakkık oldukdan sonra sagîrân-ı mezbûrânın tesviye-i umûrlarına kıbel-i şer'îden bâ-hüccet-i şer'îyye mensûb vasîleri Hâfız Ahmed bin Hacı Mehmed ile kız karındaşları mezbûrât Fâtîma ve Dudu ve Esmâ zikr-i âtî ba'de ikrâr vekîl olduğu zât-ı mezbûreye bi'l-ma'rifet-i şer'î-yi ârifâne İlyas oğlu Hacı Mehmed bin Salih ve Hâfız Süleymân Hacı Mehmed nâm kimesneler şehâdetleriyle sâbit olan ibn-i kebîr-i mezbûr Mehmed meclis-i şer'-i şerîf-i enverde teb'â-yı devlet-i âlîyyeden ve Rum milletinden işbu hâmilü'l-vesîka Hristo veled-i Evreham mahzârında bi'l-isâle ve bi'l-vekâle ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb benimle müvekkilelerim mezbûrân ve sagîr-ı mezbûrânın bizde şâî ve müştereken ve irâdetân mülk ve hakkımız olub mahalle-i mezkûrda vâki' bir taraftan Ahmed bin Ömer bin Abdullâh bağçesi ve bir taraftan külliyyâ vakfı ve bir taraftan tarîk-i hâss ve taraf-ı râbî'i tarîk-i âmm ile mahdûd tahminen iki dönüm mikdarı etrafı taş duvar ile mahdûd kürûm ve eşcâr-ı mülk ve arsası mîriye bir kıt'a bağçe mürûr ayım diğêr der-âvâm ile müsrif-i harâb ve mâ'il türâb olub imâret ve meremmetine sagîrân-ı mezbûrânın vefâ iderek malları olmadığından ma'ada galası mü'enneslerine kifâyed itmeyüb tâcir olunur ise arsa sarf kalub sagîrân-ı mezbûrân âder-i küllî olmak mukarrer olmağla ben ve müvekkillerim kız karındaşlarım mezbûrândan her birimiz bağçe-yi mahdûd-ı mezkûrde mevcûd beş sehm hissemizi âhere bey' ve ferâğ murâd itmemizle sagîr-ı mezbûrânın hisseleri kalub bizim hissemizle me'ân bey' olunub şahsına erbâh ve istirbâh olunmak sagîrân-ı mezbûrân haklarında külli'l-vücûh infü' ve evvel olduğunu zeyl refimde muharrerü'l-esâmi-yi müslimîn ihbârlarıyla mütehakkık olmağla ben bi'l-zin eş-şer'îyye bütûn bağçe-yi mahdûd-ı mezkûrlarda arsasını bâ-rây-ı sâhib arsa ve kürûm mahlûkesini hangi tarafeynden îcâb ve kabûle hâvî şurût-ı müfside ve muvâza'adan ârî tagrîr ve

gallatından biri nafaka-yı vâhide ile bey'-i bât-i sahîh-i şer'iyeye ve ferâğ ve kıt'a ile merkûm Herstoya me'ân on altı bin guruş el-yevm şahs-ı bedel-i milletinden olduğu ecluden bi'l-isâle ve bi'l-vekâle bey' ve temlik ve teslim eylediğimde olduğu ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ve kabz ve tefrîğ ve kabûl eyledikten sonra şahs ve bedel-i mezkûr olan meblağ-ı merkûm on altı bin guruşu müşterî-i merkûm Hristo bana def' ve teslim ben dahi isâlet ve vekâlet hasebiyle yedinden tamamen ve kâmilan ahz u kabz ve beynimizde bi-kadrü'l-mahsûs iktisâm eyledik fî mâ ba'ad bağçe-yi mahdûd-ı mezkûrun arsa ve emlâkında benim ve müvekkillerim mezbûrâtın ve sagîrân-ı mezbûrânın asla ve kat'a alâka ve müdahalemiz kalmayub müşterî-yi merkûm Herstonun kürûm mahlûkesi mülk müşterâsı ve arsası dahi hakk-ı mezmûn olmuştur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mülk ve mutasarrıf olsun dedikde gıbbe't-tasdîkü's-şer'î mâ vâka'a bi't-taleb ketb olundu

Fî 5 Cemâziye'l-evvel sene 1283

Mukayyid-i mahkeme Osman efendi

Ârab Usta oğlu Hüseyin

Dülger Hamza oğlu Hüseyin

İlyas oğlu Hacı Mehmed

Hâfız Süleymân

Muhzır Hâfız Ali

Muhzır Yusûf

Ve gayrihim

IŞS-191-Sayfa 102

Belge 1

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta mahallâtından Doğancı mahallesinde sâkin Abdi bin Salih medine-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'îmizde işbu bâisetü'l-i'lâm Hâfız Mehmed bin İbrâhim muvâcehesinde mezbûr Hâfız Mehmedin yedinde olub işbu sene-yi mübâreke saferü'l-hayrının on beşinci gün tarihiyle mahalle-i mezkûrda vâki' bir taraftan müşterî-yi mezbûr Hâfız Mehmed menzili ve bir taraftan Fâtıma bint-i Osman bin Abdullâh menzili ve bir taraftan Ahmed bin Abdullâh bağçesi ve taraf-ı râbi'î tarîk-i âmm ile mahdûd fevkâni bir oda ve bir kilar ve bir mikdar havluya müştemil bir bâb mülk-i menzilimi bi'l-cümle mayestemle ve tarafeynden îcâb ve kabûle hâvî şurût-ı

müfside ve muvâza'adan ârî tagrîr ve gallatından bir bey'-i bât-i sahîh-i şer'iyye ile bin sekiz yüz elli guruş şahs-ı medfû'a ve makbûz mezbûr Hâfız Mehmede bey' ve temlîk ve teslîm eylediğimde olduğu ber-vech-i muharrer ba'de'l-iştirâ ve'l-temellük ve'l-teslîm ve'l-kabûl ol-vech ile benim menzil-i mahdûd-ı mezkûrda alâka ve müdahalem kalmayub müşterî-yi mezbûr Hâfız Mehmedin mülk müşterâsı ve hakk-ı sarf olunmuş ise de menzil-i mahdûd-ı mezkûremin kendime lüzûmu olub olmadığını kablû'l-mülâhaza mezbûr Hâfız Mehmede bey' itmişdim el-hâletü hâzihi menzil-i mahdûd-ı mezkûrenin bana lüzûmu olduğundan vech-i meşrûh üzere olan bey'ime nâdem ve bişmân olmamla mezbûr Hâfız Mehmedden şahs olmak üzere makbûzum olan meblağ-ı merkûm bin sekiz yüz elli guruş yedimden ahz ile menzil-i mahdûd-ı mezkûrdan kifâyed ve bana red ve teslîme mezbûr Hâfız Mehmede haber ve tebeyyün olunmak murâdımdır deyu takrîr-i meşrûh üzere tasaddi eylediği nedâmet da'vâsı bâtân ve sahîhân bey'ini mukarrer ve mu'terif iken meşrû' ve'l-istifâne-yi şâyân olmayub husûs-ı merkûm hakkında mezbûr Hâfız Mehmede sû'al dahi tevcîh itmediği müdde'î-yi mezbûr Abdiye tefhîm ve mûcibince da'vâ-yı mezkûresiyle mezbûr Hâfız Mehmede bu vech-i şer'iyye ma'arızdan men' olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu

Fî Gurre-i Rebiyü'l-evvel sene 1283

Hacı Abdi ağa

Değirmenci oğlu Hacı Süleymân

Ayvâz Hacı Osman

Ve gayrihim

Belge 2

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Ispartaya muzâf Gölcük nâm mehalde hayme nişin Milli aşîret mahallâtından Kızıl miski mahallesinde sâkin işbu bâisetü'l-i'lâm Arab oğlu Mehmed bin Ahmed medine-i mezbûr meclisine ma'kûd meclis-i şer'imizde mahalle-i mezkûre sâkinlerinden ma'rifetü'z-zât Â'îşe bint-i Ahmed nâm Bilgâ muvâcehesinde mezbûr Â'îşenin babası mezbûr Ahmed hazır olduğu hâlde mezbûr Â'îşe geçen seksan iki senesi ramazânü'l-mübârekesinin on beşinci günü Antalyaya muzâf Günseki nâm mehalde aşîret-i merkûmeden ve mahalle-i mezkûre ahâlisinden gâibet-ü ani'l-meclis Veli bin Hüseyin bin Abdullâhın menziline yüz bir guruş mehr-i mü'eccel tesmîyesiyle

nefsini lede'l-şuhûd bana tezvîc ben dahi tezvîc ve kabûl itmişken hâlen nefsinı bana teslîmden imtinâ' ider olmağla sû'al olunub bana inkıyâda tenbîh olunmak matlûbdur deyu da'vâ itdükde lede'l-istintâk mezbûr Â'îşe dahi cevabında külliyyen inkâr itmekle müdde'î-yi mezbûr Mehmed ber-vech-i muharrer eylediğimde müdde'âsını her biri aşîret-i merkûmeden ve her biri mehallerinden lede't-tezkîye adel ve makbûlü'ş-şehâde idügelir ihbâr olunan Tabâk oğlu Mehmed bin Hüseyin ve Hüseyin bin İbrâhim nâm kimesneler şehâdetleriyle bi'l-muvâcehe ber-nehc-i şer'ıyye isbât itmeğın mûcibince müdde'î-yi mezbûr Mehmede nefsinı teslîm ve temkîn mezbûr Â'îşeye tenbîh olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu

Fî 15 Cemâziye'l-evvel sene 1283

Belge 3

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta mukîm-i mültezim tâ'ifesinden ve teb'â-yı devlet-i âlîyyeden ve Rum milletinden işbu bâisetü'l-i'lâm Yorgaki veled-i Kastine medine-i mezbûr meclisine ma'kûd meclis-i şer'îmizde medine-i mezbûre muzâf Ulûborlu kazâsına tâbi' Yassı virân karyesi ahâlisinden Hacı Ömer bin ve Baturacı oğlu Mustafa muvâcehelerinde yedimde olub tarih-i i'lâm senesi mâh hâlin on beşinci günü tarihiyle müverreh ve mefsi işbu bir kıt'a meclis komisyonuna verilan bir kıt'a senetçe nâtik olduğu üzere geçen seksan senesini bedel-i âşârdan on yedi bin sekiz yüz seksan huruş alacak hakkımı hâlen bana edâya medyûnlarım mezbûrân Hacı Ömer ve Mustafaya tebeyyün olunub senetçe mahvare-yi mezkûreye yedime i'tâ olmuşken mezbûrân Hacı Ömer ve Mustafadan her biri def'ine edâ-yı deyn-i mezkûre kararlar iken tarih-i mezkûreden berü edâ-yı deyneleri için mecûs olub tazyîk dahi olunduğu hâlde edâ ve îfâ itmemekle sûal olunub meblağ-ı mahkûmeye mezkûr on yedi bin sekiz yüz seksan sekiz gurusu bana edâ ve îfâ itmek için arzını ve fâ'izimizi ise âkârını âhere bey' itmek üzere mezbûrân Hacı Ömer ve Mustafadan her birine tenbîh olunmak murâdımdır deyu da'vâ itdükde mezbûrân Hacı Ömer ve Mustafadan her biri dahi cevaplarında ber-mûceb-i seniyye mühür ve muhassa-yı mezkûr bedel-i âşârdan âni'l-hesâb meblağ-ı mahkûmeye mezkûr on yedi bin sekiz yüz seksan sekiz gurusu zimmetlerinde merkûm yüz gâniye el-yevm deynleri olduğunu ve olmakda müddet-i habs ve tazyik olunduğu tev'an ikrâr ve i'tirâf itmeğın mûcibince mezbûrân Hacı Ömer ve Mustafadan her birinin arzûnu vefâ itmemiz ise âkârını şahs-ı misüllileriyle bilâ tahîr âhere bey' ve

eşhâsından edâ-yı deyn-i itdirilmek müktezâ-yı şer'î âlî idüğü tescîl ve bi'l-iltimas huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu

Fî 25 Rebiyü'l-evvel sene 1283

IŞS-191-Sayfa 103

Belge 1

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta mahallâtından Çavuş mahallesinde mütemekkin ve teb'â-yı devlet-i âlîyyeden ve Rum milletinden ve Tüccârdan işbu hâmilü'l-i'lâm Şerefeddin oğlu İstefani veled-i Hacı Ligori medine-i mezbûr meclisine ma'kûd meclis-i şer'îmizde Yalvaç kazası ahâlisinden Hacı Kavas Mehmed bin Hafız Abdülkerîm muvâcehesinde kaza-yı mezkûre ahâlisinden Emin oğlu diğêr Mehmed hâzır olduğı hâlde her biri yedimde olub mezbûr Hacı Kavas Mehmed ile hazır-ı mezbûr diğêr Mehmedin imzâ ve himmetlerini hâviye bir kıt'a deyn temessükü ile yetmiş sekiz senesini cemâziye'l-evvelisinin yigirmi birinci günü tarihiyle müverreh mu'avene ve mersûm yani bin tarih-i mezkûrda İzmirde iken bana hâzır-ı mezbûr diğêr Mehmed her kaç gurusu iştirâ ise bi'l-i'tâyâ zâman ve mütahdem deyu tahrîr ve emr ve mektûb-ı mezkûru bana irsâl itmekle ben dahi mektûb-ı mezkûr mûcibince malımdan ve yedimden lirâ-yı Osmaniyenin beheri yüz yigirmi gurusu i'tibârından hâzır-ı mezbûr diğêr Mehmede mezbûr Hacı Kavas Mehmedin bi-şartü'l-rücû' mektûb-ı mezkûru emr ile asgarî güzeşte on iki bin beş yüz gurusu edâ ve îfâ itmemle meblağ-ı merkûmu bi'l-rücû'-ı mezbûr Hacı Kavas Mehmedden hâlen taleb iderüm deyu temessük ve mektûb-ı mezkûru meclis-i şer'îyye ibrâz ve irâesiyle da'vâ itdükde lede'l-istintâk mezbûr Hacı Kavas Mehmed ile hazır-ı mezbûr diğêr Mehmedden her biri dahi cevabında zikr olunan mektûbunu ve emrini temessük-i mezkûru ve mühürlerini bi-temâmiha tâbi'ân ikrâr ve i'tirâf itmeğın mûcibince meblağ-ı merkûm on iki bin beş yüz gurusu lirâ-yı Osmani yüz sekiz gurusu hesâbıyla müdde'î-yi merkûm İstefâniye edâsıyla mezbûr Hacı Kavas Mehmed ilzâm olunduğı tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu

Fî 15 Cemâziye'l-evvel sene 1283

Belge 2

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta mahallâtından Çavuş mahallesinde mütemekkin ve teb'â-yı devlet-i âlîyyeden ve Rum milletinden ve Tüccârdan işbu hâmilü'l-i'lâm Şerefeddin

oğlu İstefani veled-i Hacı Ligori medine-i mezbûr meclisine ma'kûd meclis-i şer'îmizde Yalvaç kazası ahâlisinden Hacı Kavas Mehmed bin Hafız Abdülkerîm muvâcehesinde kaza-yı mezkûre ahâlisinden Emin oğlu diğêr Mehmed hâzır olduğu hâlde mezbûr Hacı Kavas Mehmed bin İzmirde iken geçen yetmiş sekiz senesini cemâziye'l-evvelisinin yigirmi birinci günü tarihiyle hazır-ı mezbûr diğêr Mehmed için her kaç gurus mutâlebe ider ise bi'l-i'tâ vermiş olduğunun meblağâ bin zâman ve mütahdem deyu me'nûn ve mersûm bir kıt'a emr-i mektûba tahrîr ve tehîrân bana irsâl itmekle ben dahi mezbûr Hacı Kavas Mehmedin emr-i mezkûruna binâ'en yedimden ve malımdan beheri yüz sekiz gurus i'tibarıyla on iki bin beş yüz gurus hâzır-ı mezbûr Emin oğlu diğêr Mehmede edâ ve îfâ idüb bin iki yüz seksan senesi zi'lhicce-i şerîfesinin yigirmi dokuzuncu günü tarihiyle müverreh yedinden bir kıt'a deyn temessükü ahz itmemle meblağ-ı merkûm on iki bin beş yüz gurusu asgarî güzeşte mezbûr Hacı Kavas Mehmedden talep iderüm deyu mektûb ve temessük-i mezkûrlara ibrâz ve irâesiyle da'vâ itdükde anlar dahi cevablarında zikr olunan mektûbunu ve emrini ve temessük-i mezkûru ve mühürlerini bi-temâmiha tâbi'ân ikrâr ve i'tirâf itmeğın mûcibince meblağ-ı merkûm on iki bin beş yüz gurusu lira-yı Osmani yüz sekiz gurus hesabıyla müdde'î-yi merkûm İstefaniye edâsıyla mezbûr Hacı Kavas Mehmed ilzâm olunduğu tescîl ve bi'l-iltimas huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu

Fî 15 Cemâziye'l-evvel sene 1283

Belge 3

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta mahallâtından Tekye mahallesinde sâkin işbu bâisü'l-i'lâm Tahir ağa ibn-i İbrâhim medine-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'îmizde Hacı Muhsinzâde Mehmed ağa ibnü'l-mezbûr Hacı Muhsin muvâcehesinde şerîki Ârifâne efendi ibn-i Abdülhamid efendi hazır olduğu hâlde hazır-ı mümâ-ileyh Ârifâne efendi geçen seksan bir senesi Çukur karyesinin âşâr-ı şer'îyyesini bana bâ-şartnâme bedel-i ma'lûm mukâbelesinde ilzâm ben dahi iltizâm ve der-ûhde itmemle âşâr-ı mezkûr bedeline mahsûbân işbu yedimde olub meclis-i şer'îde mu'ayene olunan ilm û haberlerden başka ve hâric olarak işbu tarih-i i'lâmdan on ay mukaddem sikke-i gâniye ile mahlût beyaz üç bin yüz gurus ve kezalik tarih-i mezkûrda on beş aded bin altı yüz elli gurus İngiliz lirası ve yedi ay mukaddem mümâ-ileyh Mehmed ağanın dükkânında sikke-i gâniye bin yedi yüz yetmiş beş gurus ve yine mümâ-ileyhin dükkânında sikke-i

gâniye olarak beş ay mukaddem bin gurusuna cem'ân yedi bin beş yüz yigirmi beş gurus mûmâ-ileyh Mehmed ağaya def' ve teslîm olduğu âşâr-ı mezkûre mahsûbân ahz u kabz idüb ilm-u haberlerini yedime i'tâ itmamekle âşâr-ı mezkûre bedelinden deynime mahsûbiyeti bi'l-ecr ilm û haberlerini bana mûmâ-ileyh Mehmed ağaya tenbîh olunmak murâdıdır deyu da'vâ itdükte lede'l-istintâk mûmâ-ileyh Mehmed ağa dahi cevabında salifü'z-zikr üç bin yüz gurus ile bin altı yüz elli gurus yedimden kabzını ikrâr ve meblağ-ı mezbûr üç bin yüz gurusu bende cihet-i aherden yani beynimizde ma'lûme hınta vesa'ire şahsından alacağına benim tasdîkimle takâs ve mahsûb eylediğini beyâna ve nizegâr-ı müdde'alığını bin yedi yüz yetmiş beş gurus bir def'a ve bin gurus bir def'a teslîm müdde'amı inkâr eylediğinde beynimizde münâ'zaât-ı kesîre ve muhâsamât-ı şedîde vukû'a gelmişdi el-hâletü hazihi beynimizde musalaha tevassutuyla ben ber-vech-i muharrer iki bin yedi yüz yetmiş beş gurus ziyâde teslîm müdde'âmdan bin beş yüz gurus üzerine bi't-tirâz ba'de akdi'l-musâlahata ve'l-kabûl ziyâde müdde'âma ve bi'l-cümle husûs-ı mezkûre müte'allika da'vâya tarafeynden her birimiz âhirin zimmetini ibrâ ve ıskât ve yine her birimiz âhirin ibrâsını ber-minvâl-i muharrer kabûl itmemizle meblağ-ı mezkûr on beş aded lira bin altı yüz elli gurusu işbu tarih-i i'lâmdan on ay mukaddem ve bedel-i sulh-ı mezkûr bin beş yüz gurusu işbu tarih-i i'lâmdan müdde'amı mezbûr Tahir ağanın bedel-i âşâr-ı mezkûr deyu şerîki hazır-ı mûmâ-ileyh ile mahsûbiyetini icrâsı iktizâ ile tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu

Fî 7 Rebiyü'l-evvel sene 1283

IŞS-191-Sayfa 104

Belge 1

Ma'rûz-ı dâ-î kemînelerdir ki

Medine-i Isparta mahallâtından Kemer mahallesinde mütemekkin ve teb'â-yı devlet-i âlîyyeden ve Rum milletinden ve tüccârdan işbu hâmilü'l-i'lâm Hacı Betraki veled-i Kiryako meclis-i şer'îmizde millet-i merkûmeden Bayram oğlu Herlboz veled-i Efsen muvâcehesinde merkûm Herlboz zimmetinde yedimde olub geçen seksan bir senesi Kanûn-ı Sânisinin yigirmi birinci günü tarihiyle müverreh merkûm Herlbozun kendü hatt ve imzâsıyla mahtûm bir kıt'a temessük mûcibince yedimden ve malımdan ikzâ ahz u kabz eylediği iki bin yüz elli gurus ile kezalik yedimden ve malımdan tarih-i mezkûrdan sonra ikzâ ahz u kabz eylediği yüz elli yedi gurus üç def'ada ve yetmiş beş gurus senet için bir def'a ve yüz gurus ve bir def'a ve kırk altı gurus ve bir def'a ve

altmış guruş ve bir def'a ve yüz guruş ve bir def'a ve menzirimde iki yüz guruş bir def'a ve Hükûmet Konağına iki yüz kırk guruş bir def'a elli guruş bir def'a ve yüz on guruş bir def'a ve bir def'a dahi iki yüz elli guruşuna cem'ân bin üç yüz seksan sekiz guruş ile merkûmun bi-şartü'l-rücû'a emriyle her biri gâibet-ü ani'l-meclis Geyranlı oğluna iki yüz yetmiş beş guruş ve zabt-ı mahmûde on guruş ve koyucu mahmûde kırk beş guruş ve Halâc oğlu Hâfıza yigirmi guruş ve karındaşı Bandeliye doksan guruş ve Dülger Yahyaya ve Handânzâdeye beş yüz guruşuna cem'ân dokuz yüz kırk guruş ile benim ücret-i ma'lûme ile hıdmetimde istihdâm eylediğim işbu tarih-i i'lâmdan üç aydan berü ve alacağımdan havâle ve emrim ve fuzûli bi't-tahsîl bana ifâ itmek üzere kabz eylediği her biri gâibet-ü ani'l-meclis Felbi oğlu Herlbozdan yedi yüz guruşuna cem'ân bin iki yüz on beş guruş ile kezalik yedimden ve malımdan iştirâ ve kabz eylediği altmış guruş bir buçuk arşun mal-ı çuka ve seksan guruş bir buçuk arşun basma çuka ve elli beş guruş yarım tob ve altmış altı guruş iki buçuk arşun has citarî ve bir fes ve doksan guruşuna iki arşun çuka ve elli guruş on iki buçuk arşun basma ve otuz beş guruş sekiz arşun aldan bez ve düğme ve hurc ve elli iki guruş yigirmi altı dirhem püskül ve on üç buçuk guruş yigirmi aded düğme ve beş buçuk dirhem ibrişim ve beher arşun beşer guruşdan cem'ân yedi yüz guruş on arşun çuka ve yigirmi guruş bir aded moda fes ve bir diğer bez ve beş guruş bir aded yazma ve seksan guruş dört kile hinta ve yüz kırk guruş iki def'ada yedi kile hinta ve kırk sekiz guruş iki kile hinta ve bir tob yüz guruşuna cem'ân bin beş yüz doksan beş guruşuna min haysü'l-mecmû'a yedi bin iki yüz seksan guruş cihet-i muharrere-yi mezkûrdan alacak hakkım olmağla hâlen ve mürâca'at-ı merkûm Herlbozdan taleb iderüm deyu infü'z-zikr iki bin yüz elli guruşluk bir kıt'a temessükü ibrâz ve irâesiyle da'vâ itdükde lede'l-istintâk merkûm Herlboz dahi cevabında zikr olunan iki arşun çukaya doksan guruş ve on arşun çukaya ancal altışar guruş iştirâ idüb yetmişerden iki yüz guruşuna ve üç def'ada yüz elli yedi guruş kabzını ve çocuk seneti için nakden yetmiş beş guruşu ve yine nakden kırk altı guruşu ve yine nakden yüz guruşu ve yine münezzilinde nakden iki yüz guruş kabzını ve Hükûmet-i Konağına iki yüz kırk guruş kabzını ve yedi kile hintadan beş buçuk kilesini ve yine nakden elli guruş ve yine nakden yüz on guruş ve Handânzâde ve Yahyaya verilen beş yüz guruşdan elli guruşunu ve yine nakden iki yüz elli guruşu ve yüz guruşluk bir tob yigirmi guruşunu ve yine dört kile hinta şahsından seksan guruşuna cem'ân bin altı yüz doksan sekiz guruşunu külliyyen inkâr müdde'aya tamamen cihet-i muharrere-yi

mezkûre-yi ma'lûmeden ancak beş bin beş yüz on guruş zimmetinde sahîhân müdde'î-yi merkûm Hacı Betrakiye deyni olduğunu bi-temâmiha tâbi'ân ikrâr ve i'tirâf itmeğin mücibince meblağ-ı merkûm beş bin beş yüz on guruş müdde'î-yi merkûm Hacı Betrakiye edâsıyla merkûm Herlboz ba'de'l-ilzâm vech-i meşrûh üzere merkûm Herlbozun inkârı olan meblağ-ı merkûm bin altı yüz doksan sekiz guruşu ba'de mâ isbât itmeğin üzere beyân olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu

Fî 15 Cemâziye'l-evvel sene 1283

Belge 2

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta mahallâtından Kemer mahallesinde mütemekkin ve teb'â-yı devlet-i âliyyeden ve Rum milletinden ve tüccârdan işbu hâmilü'l-i'lâm Hacı Betrâki veled-i Kiryako medine-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'îmizde millet-i merkûmeden Filib oğlu Hacı Yevan veled-i Agob muvâcehesinde geçen seksan bir senesi kanûn-ı Sanîsinin yigirmi günü tarihiyle müverreh merkûm Hacı Yevaninin kendü elyan vesile-yi ihânesine hâvî bir kıt'a deyn temessükü nâtik olduğu üzere yedimden ve malımdan ikzâ ahz u kabz ve kendü emvarına her neyle istihlâk eylediği altı yüz guruş alacak hakkım olmağla taleb iderüm deyu temessük-i mezkûru ibrâz ve irâesiyle da'vâ itdükde merkûm Hacı Yevan dahi cevabında ikrâr lakin meblağ-ı merkûmun beş yüz guruşunu seksan iki senesi mayısınin yigirmi ikinci günü kendü menzilizde müdde'î-yi merkûm Hacı Betrakiye def' ve teslîm itmemele ancak zimmetimde yüz guruş deynim kalmışdır deyu yine def' ile mukâbele eylediğinde ben ber-vech-i muharrer mayısınin yigirmi ikinci günü Ayay Güzelhisârında bulunduğumdan malımdan uhtü merkûm Hacı Yevani meblağ-ı merkûm bâ-temessük altı yüz guruş cihet-i mezkûrdan bana zimmetinde sahîhân deyni olduğunu işbu tarih-i i'lâmdan on üç gün mukaddem kâ'in validem Mükerreremenin menziline bi't-tav'îha ve'l-rızâ ikrâr dahi itmişdir deyu merkûm Herlbozun inkârına mukârren eylediği def'-i âlî def'-i müdde'âsını her biri medine-i mezbûr ahâlisinden ve her biri mehallerinden lede't-tezkîye âdel ve makbûlü'ş-şehâde idügelir ihbâr olunan Rane oğlu Hüseyin bin Osman ve Hemden bin Ali nâm kimesneler şehâdetleriyle bi'l-muvâcehe ber-vech-i şer'îyye isbât itmeğin mücibince meblağ-ı merkûm altı yüz guruşu müdde'î-yi merkûm Hacı Betrakiye edâ ve teslîm merkûm Hacı Yevaniye tenbîh olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu

Fî Gurre-i Cemâziye'l-evvel sene 1283

Mukayyid-i mahkeme Osman efendi

Muhzır Hâfız İsmail

Muhzır Hâfız Ali ve Yûsuf

Muhzır Hacı Mehmed ve Ömer

Ve gayrihim

IŞS-191-Sayfa 105

Belge 1

Medine-i Isparta mahallâtından Cami'-i atik mahallesinde sâkin ve zât-ı zeyl-i vesîkada muharreri'l-esâmi-yi müslimîn ta'rifleriyle mu'arrefe olan işbu bâisetü'l-vesîka Fâtıma binti Mehmed nâm Hâtûn meclis-i şer'-i şerîf-i enverde zevc-i sabıkı Ahmed bin Süleymân mahzârında takrîr-i kelâm ta'bîr-i âni'l-merâm idüb mezbûr Ahmed ile bundan akdem hâl-ı zevciyyete beynimizde kâ'in iken mezbûrun şahsından hâsıl ve benden hâlenmahsâne hicr..... olan işbu hazır bi'l-meclis tahminen dört yaşında sulbîye sagîre kızı kızım Havânın asla mâl olmayub ol-vechile nafaka ve kisveye muhtâc olmağla sagîre-yi mezbûrenin nafaka ve kisve behâsı için babası mezbûr Ahmed üzerine kıbel-i şer'îden kader-i ma'rûf meblağ farz ve takdîr olunmak bi'l-mehzâne matlûbdur dedikde gıbbe't-tasdîkû's-şer'î hâkim-i muvakkı'-i sadr-ı küttâb tûba leh ve hüsn ü me'âb efendi hazretleri dahi sagîre-yi mezbûrenin nafaka ve kisve behâsı için babası mezbûr Ahmed üzerine tarih-i vesîkadan şehriye on beş guruş farz ve takdîr buyurub meblağ-ı mefrûz-ı mezkûru sagîre-yi mezbûrenin nafaka ve kisve behâ vesâ'ir levâzım-ı zarûriyesine harc ve sarfa ve lede'l-iktizâ istidâneye babası mezbûr Ahmed üzerine rücû'a validesi ve hazinesi mezbûre Fatıma Hâtûna izin vermeğın mâ vâka'a bi't-taleb ketb olundu

Fî 5 Safer sene 1283

Â'zâdan faziletli Hacı Ahmed ağa

Mukayyid-i mahkeme Osman efendi

Zabtiye Süleymân Çavuş

Zabtiye Mustafa

Muhzır Yûsuf

Ve gayrihim

Belge 2

Ma'rûz-ı dâ-i kemîneleridir ki

Medine-i Isparta sancağına muzâf Uluborlu kazası mahallâtından Kabal mahallesi ahâlisinden olub ber-vech-i ât-ı mecrûhân vefat iden tahminen on bir yaşında Mehmed nâm sagîrin verâsetini validesi Fâtıma Hâtûn binti Abdullâh ibn-i İbrâhim ile babası Süleyman bin Abdullâh bin Abdürrezzâk nâm zevcân muhassır olduğu şuhûd-ı adil ile mahzar Hüsâm ber-vech-i şer'iyeye sâbit ve sübût verâsetlerine hüküm-ü şer'iyeye li-hakk itdükden sonra mezbûr Süleyman ma'rifetü'z-zât mezbûr Fâtıma Hâtûn hazire olduğu hâlde medine-i mezbûr meclisine ma'kûd meclis-i şer'îmizde mecrûh-ı mezkûrun cârimi olmak üzere ahz olunarak meclis-i mezkûre ihzâr olunan kezalik tahminen on bir yaşında olub gayr-ı müsmîre bulunan Ali bin Hacı Ahmed nâm sagîrin babası mezbûr Hacı Ahmed hazır olduğu hâlde muvâcehesinde işbu bin iki yüz seksan üç senesi mâh-ı rebiyü'l-evvelinin yigirmi üçüncü ahd günü kahirân sa'at dört raddelerinde sagîr-i mezbûr Ali mevrûsumuz oğlumuz müteveffâ-yı Mehmed ve gâibet-ü ani'l-meclis kezalik tahminen on yaşında Mehmed ağa oğlu sagîr Ahmed ile birlikte olarak hazır-ı mezbûr Hacı Ahmed ağanın kaza-yı mezbûre muzâf Zincirli Kovan civarında Seyran Hol nâm mehalde vâki' mülk bağı Oy havalisinde oynarlar iken sagîr-i mezbûr Ali mezkûr bağı onbirde babası mezbûr Hacı Ahmedin kurşun mahlû tabancasını alub bi-gayr-i hak amden oğlumuz ve mevrûsumuz müteveffâ-yı mezbûr sagîr Mehmedin üzerine kurşun oğlumuz ve mevrûsumuz müteveffâ-yı mezbûrun sol ayağı oyluğunun iç tarafından isâbetle darb ve cerh itmekle on günden mürûrunda münâseren vefat idüb hatta cârîh-ı mezbûr Ali meclis-i istizâfda mevrûsumuz mecrûh-ı merkûmu vech-i meşrûh üzere bi-gayr-i hak amden darb ve cerh idüb mütesirân fevt olduğunu tav'ân ikrâr ve i'tirâf dahi itmekle müceb-i şer'iyyesi ecr olunmak bi'l-verâse murâdımızdır deyu da'vâya tasaddi itmiş isekde sagîr-i mezbûr Ali gayr-ı müsmîre olub şer'ân ikrârı sahîh olmamağla eytama tenbîhden izhârımız binâ'en ol-vech ile beynimizde ba'de vukû'a ultimiza maslahûn tevassutuyla beynimiz ıslâh ve tanzîm olub ben zevcem hazire-i mezbûr Fâtıma Hâtûna ile me'ân ber-minvâl-i muharrer tasaddi eylediğimiz da'vâ-yı mezkûremizden sagîr-i mezbûr Ali ile babası hazır-ı mezbûr Hacı Ahmedin bi'l-velâye kabûlünü hâvî bi't-tav'îha ve'l-rızâ beş bin beş yüz gurusu bedel-i medfû'a ve makbûza bi'l-verâse sulh olduğumuzda mezbûr Hacı Ahmed dahi bi'l-velâye sulh-ı mezkûru ba'de'l-kabûl husûs-ı mezkûre oğlumuz ve mevrûsumuz

müteveffâ-yı mezbûr Mehmedin demm ve tenbîh müte'allika-yı âmme da'vâ yedine zevcem hazire-i mezbûr Fâtıma Hâtûn ile sagîr-i mezbûr Alinin zimmetini ibrâ-yı âmm-ı sahîh-i şer'îyye ile bi'l-verâse ibrâ ve ıskât eylediğimizde mezbûr Hacı Ahmed dahi bi'l-velâye ibrâ-yı mezkûrumuzu kabûl idüb bizlere medfû'ası olan meblağ-ı mezkûrdan mezbûr Hacı Ahmed dahi bizlerin zimmetini ibrâ-yı âmme-yi sahîh-i şer'îyye ile ibrâ idüb bu vech ile külliyyen kat'-ı niza' ve ref'-i husûs eyledik deyu mukarrer müdde'î-yi mezbûr Süleyman sâdır olunan cem'îye takrîr-i meşrûhunda hazır-ı mezbûr Hacı Ahmed ile hazır-ı mezbûr Fâtıma Hâtûndan her biri tahkîk ve tasdîk eyledikleri tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu

Fî 19 Cemâziye'l-evvel sene 1283

Müftizâde Şeyh Mehmed efendi

Hurdacı oğlu Hacı Ahmed

Mustafa

Muhzır Hacı Mehmed

Muhzır Ömer

Ve gayrihim

IŞS-191-Sayfa 106

Belge 1

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta mahallâtından Kemer mahallesinde mütemekkin ve teb'â-yı devlet-i âliyyeden ve Rum milletinden Bayram oğlu Herlboz veled-i Aftem medine-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'imizde millet-i merkûmeden ve tüccârdan işbu hâmilü'l-i'lâm Hacı Betraki veled-i Kiryako muvâcehesinde merkûm Hacı Betrakiye bir sene hıdmet itmek üzere nısfı bin guruşa bundan akdem îcâr eylediğimde olduğu ber-vech-i muharrer isticâr ve kabûl idüb üç ay müddet hıdmet itmemele müddet-i mezkûreye musîb iki yüz ell guruş ile yedimden ve malımdan iştirâ ve kabûl eylediği işbu tarih-i i'lâmdan yedi ay mukaddem dört yüz guruş gâîbet-ü ani'l-meclis Hacı Eyyübün menziline bir re's bargîr ve beş buçuk ay mukaddem altı yüz guruş bir re's esbiyle seni kendüme şerîk edeyim deyu kezalik işbu tarih-i i'lâmdan beş buçuk ay mukaddem Aşağı Gapa(?) karyesinde yedimden ve malımdan iktirâz ve kabz eylediği kırk beş aded Osmanlı lirası alacak hakkı olmağla ücret-i mezkûrem ile bargir idüb mezkûr semenlerini nakden ve meblağ-ı merkûm kırk beş aded Osmanlı lirasını aynen

Haci Betrakiden taleb iderüm deyu da'vâ itdükde merkûm Betraki dahi cevabında üç ay müddet-i hıdmetini ve ücretini ve zikr olunan bargir ve esb-i merkûmeyn bin guruşa iştirâ eylediğini ikrâr lakin benim müdde'î-yi merkûm Herlbozda iki kıt'a sened mûcibince cihet-i karzdan dokuz yüz guruş alacak hakkım olmağla meblağ-ı merkûm bin guruşun dokuz yüz guruşunu alacağıma takas ve mahsûb eylediğimde olduğu takas ve kabûl idüb bâki yüz guruşunu dahi müdde'î-yi merkûm Herlbozun gâibet-ü ani'l-meclis Efram oğlu Danyele yüz on guruş deyni olmağla hayvan-ı mezkûru şahsından bâki yüz guruşu dahi gâ'ib-i merkû Danyele havâle ve tarafeynden her birimiz havâle-yi mezkûru kabûl itmemele meblağ bâki-i mezkûr yüz guruşu havâle vechile gâ'ib-i merkûme îfâ ve iki yüz elli guruş ücretini dahi benim müdde'î-yi merkûm Herlboz zimmetinde bâ-i'lâm-ı mahkûm bin beş yüz on guruş alacağımdan iki yüz elli guruşuna takas ve mahsûb itmişdim ve mârû'z-zikr kırk beş aded Osmanlı lirasını bana verdiği hâlde onda birde beyân ve nizegâr eylediği ma'lûmüm oldukda işbu tarih-i i'lâmdan on iki gün mukaddem âhere deyni için hesabı hânede mahsûbân tevkîf olmakda iken sen benim için kırk beş aded Osmanlı lirası Haci Betrakiye verdim deyu iftira itmiş sen bunca kelâmdan deyu su'al eylediğimde ben sana kırk beş aded Osmanlı lirası verdim ve bu vechile sende hakkı yokdur benim sana beynimizde ma'lûm deynim vardır deyu Merkûm Herlboz tâbi'ân ikrâr kat' ve zeman itmişdi deyu ba'de'l-def' ve'l-inkâr dâfi'-yi merkûm Haci Betraki ber-vech-i muharrer bin guruş bargîr ve esb şahıslarına olmakda iki kıt'a sened ve havâle vech ile takas ve mahsûb def'-i müdde'ası beyâna havâle eylediği kırk beş aded lira def'-i müdde'asını her biri medine-i mezbûr ahâlisinden ve her biri mehallerinden lede't-tezkiye âdel ve makbûli's-şehâde idügelir ihbâr olunan Neyaz oğlu Hacı Ahmed bin Mustafa ve Hemden bin Ali nâm kimesneler şehâdetleriyle bi'l-muvâcehe ber-vech-i şer'iyye isbât itmeğin mûcibince müdde'î-yi merkûm Herlboz mârû'z-zikr kırk beş aded Osmanlı lirası da'vâsıyla dâfi'-i merkûm Haci Betrakiye bu vech-i şer'iyye ma'arızdan men' olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu

Fî 15 Cemâziye'l-evvel sene 1283

Belge 2

Medine-i Isparta mahallâtından Keçeci mahallesinde sâkin ve zât-ı mahalle-i mezbûr imâmı ve muhtârâni tarafından verilen mühr-ü âlim ta'arifleriyle ma'rûf olan İbrâhim bin Ahmed meclis-i şer'i şerîf-i enverde teb'â-yı devlet-i âlîyyeden ve Rum

milletinden olub menzûl bi'l-zât tesviye-i umûruna adem-i iktidârından tesviye-i umuruna kîbel-i şer'iden bâ-hüccet-i şer'iyeye vasî nasb olunan Evran oğlu işbu hâmilü'l-vesîka Hacı Minya veledü'l-merkûm Evran oğlu zikri cani bey' tasdîke vasîsi Enstas mahzârında ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb biri arsa-yı mîriyye olub ûhde-i tasarrufumda olan arsa üzerinde magrûs kürûm dahi akd-ı âtü'z-zikrin sudûruna deĝin yedimde mülk ve hakkım olub medine-i mezbûreye muzâf Gökçay nâm mehalde vâki' bir taraftan Osman bin Abdiye kahve bağçesi ve bir taraftan Çay ve tarafeyni tarîk-i âmm ile mahdûd tahminen bir adımlık mikdarı kürûm ve eşçarı mülk bir kıt'a bağçemin arzını bârây-ı mâ'mûr arâzi ferâg-ı mu'teber kat' eylediĝi kürûmini dahi bey'-i bât-i sahîh-i şer'iyeye ile merkûm Minyaya me'ân safka-ı vahide ile bin üç yüz guruş bey' ve temlîk ve ferâg ve tefvîz eylediĝimde olduĝu ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tefvîz ve kabûl idüb bey'-i mezkûrların tagrîr ve gallasından müte'allika da'vâ yedine tarafeynden her birimiz âhirin ibrâ ve ıskat ve her birimiz ber-minvâl-i muharrer âhirin ibrâsını kabûl eyledik dedikde gibbe't-tasdîkü'ş-şer'î mâ vâka'a bi't-taleb ketb olundu

Fî 9 Cemâziye'l-evvel sene 1283

Afşârzâde Mehmed efendi

Mahalle-i mezkûrda Hâfız Ahmed

Berber Molla

Cevran oğlu Hacı Sava

Muhzır Hâfız İsmail

Ve gayrihim

IŞS-191-Sayfa 107

Belge 1

Medine-i Isparta mahallâtından Doĝancı mahallesinde sâkin Zayide binti Hüseyin bin Ömerin validesi ve tarafından zikr-i âtî husûsda vekil olduĝu zât-ı mezbûreye bi'l- mu'arrefeti'ş-şer'iyeye-yi ârifâne Hâfız Ali bin Ali ve Hâfız İsmail ibn-i Ali nâm kimesneler şehâdetleriyle sabit olan ma'rifeti'z-zât Â'îşe binti Mustafa nâm Hâtûn meclis-i şer'î şerîf-i enverde müvekkil-i mezbûrenin zevc-i mutlaka işbu bâisü'l-vesîka Mehmed bin Hacı Süleyman mahzârında bi'l-vekâle ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb mezbûr Mehmed müvekkilem kızım mezbûrenin zevc-i dâhili olub işbu meclis-i şer'ide bâ-binâ'en natık itmekle zimmetinde mütekarrir ve ma'kûd-ı âlîye olan yüz altmış altı guruş mehr-i mü'eccel hakkı ile mezbûrun ferâşından hâsıl ve kızım

müvekkilem mezbûrenin beş aylık hâmilî olmağla vaz'-ı hâmil edinceye değin yüz ribâre bağçe nafaka-yı hâmil ile cihet-i karzdan elli guruş ve şahsından elli guruşuna cem'ân yüz guruş alacağından ben bi'l-vekâle kırk guruşa mezbûr Mehmed ile sulh olduğumda olduğu sulh-ı mezkûru kabûl itmekle cihet-i sulhdan meblağ-ı merkûm kırk guruşuna cem'ân iki yüz altı guruşu mezbûr Mehmed bana def' ve teslîm ben dahi bundan tamamen ve kâmilî bi'l-vekâle ahz u kabz idüb hukûk-ı zevciyyete ve ibtidâ-yı zevciyetlerinden işbu tarih-i vesîkaya gelinceye değin bi'l-cümle hukûk-ı sâ'ire-i şer'iiyyeye müte'allika da'vâ yedine tarafeynden her birimiz isâle âhirin zimmetini ibrâ ve iskat ve yine her birimiz ber-vech-i meşrûh âhirin ibrâsını kabûl eyledik dediklerinde gıbbe't-tasdîkü'ş-şer'î mâ vâka'a bi't-taleb ketb olundu

Fî 1 Cemâziye'l-evvel sene 1283

Mukayyid-i mahkeme Osman efendi

Telli Mehmed Usta

Muhzır Hâfız İsmail Ali

Ve gayrihim

Belge 2

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta sancağına muzâf Uluborlu kazâsına tâbi' Senirkend karyesi ahâlisinden Durmuş oğlu Hacı İbrâhim bin Abdullâh ve Halil bin Hasan ve Balım oğlu Mehmed bin Halil ve Burdan oğlu Hacı İbrâhim bin Hasan ve Safer bin Hüseyin ve Hüseyin bin Süleyman nâm kimesneler medine-i mezbûr meclisine ma'kûd meclis-i şer'imizde karye-i mezbûre muzâf cevan ve hatab pazarı civarında dâfi' tarafeyni mîriye be hatb pazarı ve tarafeyni tarîk-i âmm ile mahdûd tavlân on bir arşun ve arzân dokuz buçuk arşun mikdarı mahâl-i pazar yeri ve tarafeynden mescur olmayarak mürûr ve hazret ve yermiyân ve hiç birimizde lazım olmayan arâzi halisden bulunduğu ve kimesnenin mülkü olmadığı pazarı biri ve tarîk-i âmma dahi müfret bulunmadığı hâlde ahâli-i karyenin cümlesinin ve bizim imzamız ve îcâzetimizle mezbûrândan her biri işbu tarih-i i'lâmdan iki sene mukaddem iki bâb seyyarcı inşâ idüb icrâ-yı mütea'lleka meşgûl olmuşlar ise de zikr olunan mehal mahdûd-ı arâzi halisden bulunduğu mebnî binalarının haber ve tebyin olunsun deyu müdde'î-yi mezbûrundan her birinin ber-vech-i meşrûh tasaddi eyledikleri da'vâlar şer'ân ve nizâmân mesmû'a ve iltifâta şâyân olmadığı kendülere tekrîm ve mûcibince da'vâ-yı mezkûrlarıyla mezbûrân Ahmed ve

Ömerden her birine bu vech-i şer‘iyye ma‘arızdan men‘ olunduğu tescîl ve bi‘l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i‘lâm olundu

Fî 15 Cemâziye’l-evvel sene 1283

Belge 3

Medine-i Isparta mahallâtından nevâhisinden Ağros kazâsına tâbi‘ Kandos kebîr karyesinde sâkin ve mâni‘-yi şer‘iyye ve nizâmiyesi olmadığı mütehakkık olan İsmehân binti Ali nâm Hâtûn meclis-i şer‘i şerîf-i enverde karye-i mezkûr ahâlisinden işbu bâ‘isetü’l-vesîka Osman bin Bekir bedâhetân bi-tav‘iha ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb işbu tarih-i vesîka gün iki yüz guruş mehr-i mu‘accel ve yüz guruş mehr-i mü’eccel tesmîyesiyle işbu meclis-i şer‘ide şuhûd-ı mahzârlarında taksîmi mezbûr Osman akd ve tezvîc ve tenkîh eylediğimde olduğu ber-vech-i muharrer tezvîc ve tenkîh ve kabûl eyledi dedikde gibbe’t-tasdîkü’ş-şer‘i mâ hüve’l-vâki‘ bi’t-taleb ketb olundu

Fî 23 Cemâziye’l-evvel sene 1283

Mukayyid-i mahkeme Osman efendi

Hacı Ömer oğlu İbrâhim

Süleyman oğlu Abdullâh

Zabtiye Mahmûd

Muhzır Hâfız Ali

Ve gayrihim

Belge 4

Ma‘rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta mahallâtından Hacı Elfi mahallesinde sâkin ve zât-ı mu‘arrefe Â‘îşe binti Hüseyin nâm Hâtûn medine-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer‘imizde işbu bâisü’l-i‘lâm li-ebeveyn karındaşı Ahmed bin el-mezbûr Hüseyin muvâcehesinde mahalle-i mezkûrda vâki‘ tarafeyni Ağarca oğlu Ahmed bin Salih menzili ve bir taraftan Osman bin Abdullâh menzili ve taraf-ı râbi‘i Çimekli oğlu İbrâhim bin Abdullâh menzili ve ba‘zân tarîk-i âmm ile mahdûd tahtâni iki oda mâ‘ kilar ve diğerk tahtâni bir oda ve bir mikdar hole müştamil bir bâb menzilin arsası ba‘de bin bağçesi senevî kırk para mukâta‘alu vakf ve ebniyesi mülk olan menzilin mezbûr Ağlarca oğlu Ahmed menziline molla sukk olan bir bâb oda bundan akdem fevt olan validemiz binti müntakil ve diğerk iki oda mâ‘ kilar babamız olub kezalik validemizden muahharan vefat iden Hüseyinden mevrus ve müntakil mülkümüz olduğu hâlde karındaşım mezbûr

Mehmedin ve nâşi benim iken babamız müteveffâ-yı mezbûrdan müntakıl iki oda mâ' kilar mezkûru müstakilen kendü mülkü olmak üzere karındaşım mezbûr Mehmed fuzûlî zabt itmekle benim sülüs hissemden kifâyedle bana der-teslîm karındaşım mezbûr Mehmed tenbîh olunmak bi'l-verâse murâdımdır deyu da'vâ itdükde lede'l-istintâk mezbûr Mehmed dahi cevabında zikr olunan iki oda mâ' kıları işbu tarih-i i'lâmdan on üç sene mukaddem izin mütevelliyile babam müteveffâ-yı mezbûr kablû'l-vefât hayatında ve sıhhatinde altı yüz guruş şahs ve bedel-i medfû'ası benim için gâibet-ü ani'l-meclis Hasan bin Mercan bin Abdullâhdan bi'l-iştirâ hatta babam müteveffâ-yı mezbûr sıhhatinde ve iki oda mâ' kilar oğlum Mehmedin mülk müşterâsıdır benim aslen alâka ve müdahalem yokdur deyu tâbi'ân ikrâr dahi itmişdir deyu karındaşı müdde'î-yi mezbûr Â'îşenin inkârına mukârren eylediği def'ini her biri medine-i mezbûre ahâlisinden Ağlarca oğlu Ahmed bin Salih ve Hacı Mehmed Ali bin Ali ve Urgancı Mustafa bin Hacı Hüseyin ve Kuzgâncı oğlu Mehmed bin Osman nâm kimesneler şehâdetleriyle bi'l-muvâcehe ber-nehc-i şer'iyeye âlî vech-i isbât itmeğin mücibince müdde'î-yi mezbûr Â'îşe Hâtûn zikr olunan iki oda mâ' kilar da'vâsıyla karındaşı mezbûr Mehmed ber-vech-i şer'iyeye ma'arızdan men' olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu

Fî 17 Cemâziye'l-evvel sene 1283

İŞS-191-Sayfa 108

Belge 1

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta mahallâtından Fazlullâh mahallesinde sâkin iken bundan akdem bi-emrillâh-i te'âlâ vefat iden Hacı İbrâhim bin Hüseyin bin Abdullâhın sulbî sagîr oğlu olub vârisi olduğunu iddiâ iden işbu bâisü'l-i'lâm Süleymân nâm kimesne medine-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'imizde zikr-i ât-ı hisse-yi ma'lûmeye bi'l-emân vaz'-ı yedi bi'l-ikrâr mütehakkık olan medine-i mezbûr Mal başı kâtibi ve Beytü'l-mâl Emîni fütüvvetlü Ali Miza efendi ibn-i Hüseyin efendi tarafeynden zikr-i ât-ı husûsda vekîl-i müseccel-i şer'iyeleri vekîl-i şer'iden dahi husûmeti rey olunan Abdülkadir efendi ibn-i Abdülkadir muvâcehesinde müteveffâ-yı mezbûr Hacı İbrâhim benim babam olub verâsetini benimle validem zevce-yi menkûha-yı metrûkesi Emine binti Ali nâm Hâtûn ile sulbî kebîr oğlu Ali bin ve sulbîye kebîre kızı Fâtımaya muhassere ve bizlerden ma'ada vârisi metrûkesine mütehakkık aher kimesnesi olmayub lakin ben müteveffâ-yı mezbûrun Hüseyin vefatında veya aherde bulunmamla

müteveffâ-yı mezbûrun yanında mevcûde bi'l-cümle terekesi bâ- mu'arrefeti's-şer'iyye tahrîr ve âhere bey' ve iâşe mucebâsından mesârif-i lâzimesi ba'de-ihrac bâ-defter-i kassâm sahhû'l-bâki altı yüz sekiz guruş otuz paradan benim hisse-yi irsîyyeme isâbet iden iki yüz on üç guruş iki paradan resm-i hazînesi olan on guruş yigirmi altı para bi'l-nazîl bâki iki yüz iki guruş on altı para şahs-ı mubaya'asından hisse-yi irsîyyem müvekkil-i mümâ-ileyh bi'l-emân ahz u kabz ve mal sandığında hıfz ve hâlen mevcûd olmağla meblağ-ı merkûm verâsetim hasebiyle Emîn-i mümâ-ileyhe izâfetle vekil-i mümâ-ileyh Abdülkadir efendiden hâlen talebi derem deyu da'vâ itdükde vekil-i mümâ-ileyh dahi cevabında müteveffâ-yı mezbûrun tereke-i mubaya'ası eşhasından ba'de ihrac el-mesârif sahhû'l-bâkiyeden ber-vech-i muharrer hisse-yi bâkiyye-i mezkûr iki yüz iki guruş on altı paraya müvekkil-i mümâ-ileyhin bi'l-emân vaz'-ı yedini ikrâr lakin müdde'î-yi mezbûrun ber-vech-i muharrer verâsetini ma'lûm vekilimdir deyu inkâr itmekle müdde'î-yi mezbûr Süleyman ber-vech-i muharrer eylediği verâset-i müdde'asını her biri mahalle-i mezkûre ahâlisinden her biri mehalllerinden lede't-tezkîye âdel ve makbûlü's-şehâde idügelir ihbâr olunan Hacı Mehmed bin Hacı Ali ve Berber Hasan bin Mustafa nâm kimesneler şehâdetleriyle bi'l-muvâcehe ber-nehc-i şer'iyye isbât itmeğin mûcibince müdde'î-yi mezbûrun verâsetine el-hükm meblağ bâki-i mezkûr iki yüz iki guruş on altı paraya müdde'î-yi mezbûr Süleyman edâ ve teslîm müvekkil-i mümâ-ileyh izâfetle vekil-i mümâ-ileyh Abdülkadir efendiye tenbîh olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu

Fî 27 Cemâziye'l-evvel sene 1283

Belge 2

Medine-i Isparta mahallâtından Emre mahallesinde mütemekkin ve teb'â-yı devlet-i âlîyyeden ve Rum milletinden İlyas veled-i Agob meclis-i şer'i şerîf-i enverde merkûmun zevcesi şahs-ı mu'arrefe işbu hâmiletü'l-vesîka Elena binti Kilyon mahzârında ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb benim akd-ı âtû'z-zikrin sudûruna değin yedimde irsen mülk ve hakkım olub mahalle-i mezkûrda vâki' bir taraftan karındaşım Tıyanos menzili ve bir taraftan Nalos oğlu Hacı Nikola veled-i Yâni menzili ve bir taraftan Kastine veled-i İstati menzili ve taraf-ı rabî'i tarîk-i âmm ile mahdûd fevkâni bir oda ve bir mikdar hole müstemil bir bâb mülk-i menzilimi bi'l-cümle mâyestemle ve tarafeynden îcâb ve kabûle hâvî şurût-ı müfside ve muvâza'adan ârî tagrîr ve gallatından bir bey'-i bât-i sahîh-i şer'iyye ile zevcem merkûme Eleneya sekiz bin guruş bey' ve

temlik ve teslîm eylediğimde olduğu ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ve kabûl ve kabz eyledikten sonra şahsına olan meblağ-ı mezbûr sekiz bin guruşu merkûma Elenanın zimmetimde beynimizde ma'lûme elbise ve altun bedelinden alacağı olan sekiz bin guruş hakkına takas ve mahsûb eylediğimde olduğu takas ve kabûl idüb ol-vech ile menzil-i mezkûrun şahs-ı merkûmeden olduğu deyn-i mezbûru her birimiz istifâ eyledik ba'de el-yevm menzil mahdûd-ı mezkûrda benim aslen alâka ve müdahalem kalmayub zevcem merkûme Elenanın mülk müşterâsı ve hakk-ı sarfi olmuştur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikte gıbbe't-tasdîkü'ş-şer'î mâ vâka'a bi't-taleb ketb olundu

Fî 28 Cemâziye'l-evvel sene 1283

Zayonzâde İsmail efendi

Muhzır Hâfız İsmail

Durmuş oğlu Hacı Elena

Kosdur oğlu Vasili

Sava oğlu İstavri

Ve gayrihim

IŞS-191-Sayfa 109

Belge 1

Medine-i Isparta mahallâtından Temel mahallesinde mütemekkin ve teb'â-yı devlet-i âliyyeden ve Rum milletinden iken bundan akdem bi-emrillâh-i te'âlâ vefat iden Hacı Herlboz veled-i Efram veled-i Hafirin(?) verâseti zevce-yi metrûkesi Elsava binti Enstas veled Yanî ile li-ebeveyn kebîr karındaşları Hacı Zehraya menzil ve tesviye-i umuruna rü'yet-i âdemü'l-iktidâr Hacı Minya ve li-ebeveyn kebîre kız karındaşları Kristina ve Elenaya muhassara ba'de kabli'l-kassâm uhhü kebîr merkûm Hacı Zehraya dahi fevt olub verâseti zevce-i metrûkesi Rarure binti Kiryako veled-i Kastine ile zevce-i müteveffâ-yı aherisi Parma binti Orham veled-i Aleksiden mütevellide sulbî kebîr oğulları Hristo ve Orham ve kebîr kızları Ebrasiye ve Furani(?) ve Seymaniye ve Lamyaya(?) ve zevce-yi merkûm Urureden mütevelliler sulbî sagîr oğlu Vasili ve kebîre kızı Parma ve sagîre kızı Uhugaba(?) el-huzzârı lede'ş-şer'î'l-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra menzûl-ı merkûmun tesviye-i umûruna kıbel-i şer'iden bâ-hüccet-i şer'iyeye mensûb vasîsi oğlu kebîr Hacı Enstas ve sagîrâne-i merkûmâne Vasili ve Urhugabeden her birinin tesviye-i umûrlarına kıbel-i

şer'iden kezalik bâ-hüccet-i şer'iyeye mensûb vasîleri valideleri şahs-ı mu'arref-i merkûme ve Uruce ve zevce-i merkûme Elsava ve binti merkûmân Kristina ve Elena ve ibnü'l-müteveffâ-yı sâni merkûmâne Hristo ve Orham ve bintü'l-müteveffâ-yı sâni Ebrasiye ve Furaniye ve Seymaniye ve Lamya ve Enstadan her birinin taleb ve ma'rifetleri ve millet-i merkûmeden mu'tehdan-ı ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'î ile tahrîr ve terkîm ve takvîmü'l-behâ ba'de ihrâci'l-mesârifü'l-sahîh sahhû'l-bâkiyyesi beyne'l-verese tevzi' ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı merkûm defteriye ber-vech-i ât-ı zikr olunur fî el-yevmi'l-hâmis aşere min şehr-i cemâziye'l-evvel sene selâse ve semânîn ve mi'eteyn ve elf

	Guruş
<i>Mahalle-i mezkûrda vâki' fevkâni üç oda mâ' kilar ve tahtâni bir oda ve bir masûr mâ-lezîz ve üç evlek mikdarı bağçeye müstemil bir bâb menzil</i>	27500
<i>Yeni yegâr nâm mehalde vâki' üç adımlık mikdarı kürûm mülk bir kıt'a bağ</i>	1500
<i>Haleb alacası tob 7 adet</i>	635
<i>Beyazlı iplik gök citarî tob 11 adet</i>	1100
<i>Haleb kutnusu 3 adet</i>	330
<i>Altı parmak Haleb citarî tob 15 adet</i>	750
<i>Hemam kuşağı 5 adet</i>	600
<i>İşlemeli şamdane 9 adet</i>	300
<i>Çuka arşun 12 adet</i>	45
<i>Asdarlık basma tob 12 adet</i>	60
<i>Gök tob 1 adet</i>	80
<i>Boya 1 adet iplik kırtan kuşan 1 adet</i>	50
<i>Sagîr abdest kutusu 2 adet</i>	60
<i>Mani tob 2 adet</i>	80
<i>Kirazlı mücessem 12 adet</i>	10
<i>Müsta'mel kilim 7 adet</i>	700
<i>Müsta'mel zili 3 adet</i>	180
<i>Köhne kilim 6 adet</i>	300
<i>Cedid seccade 1 adet</i>	130
<i>Müsta'mel seccade 3 adet</i>	120
<i>Kutnulu minder 2 adet yasdık 12 adet basma örtü</i>	350
<i>Yük mahlû minder 1 adet penbe mahlû minder 4 adet yük mahlû yasdık 4 adet</i>	170
<i>Yük mahlû döşek 7 adet yorgan 8 adet</i>	1200
<i>Basma çepak 4 adet mâ' kehribar takım 4 adet</i>	300
<i>Nurgule mâ' takım 1 adet</i>	30
<i>Kâse tabak ve tas 40 adet</i>	80
<i>Kebîr anbar</i>	150
<i>Sagîr ve kebîr küb 31 adet</i>	250
<i>Çömlük 20 adet</i>	70
<i>Hurdavât çift 4 adet</i>	60

<i>Penbe 6 adet</i>	60
<i>Yağ mumu 5 adet</i>	30
<i>Suluk 1 adet</i>	150
<i>Kebîr kahve ibriği 1 adet cezve 1 adet</i>	75
<i>Evân-ı nühâsiye 78 adet 32 kıymet</i>	1716
<i>Kahve takımı 1 adet</i>	50
<i>Duhân tablası 10 adet</i>	30
<i>Havân mâ' el 1 adet</i>	50
<i>Müsta'mel elbiseler</i>	300
<i>Siyah çuka kaplı kürk 1 adet</i>	100
<i>Nühas bakrac 1 adet 4 kıyye</i>	100
<i>Tekne 3 adet</i>	60
<i>Hurdavât binti ma'lûme</i>	150

Cem'ân yekûn 40066 guruş

	Guruş	Para
<i>Resm-i kısmet</i>	1001	20
<i>Kaydiyye</i>	60	
<i>Varaka behâ</i>	22	20

Minhâ'l-ihrac 1084 guruş

Sahhû'l-bâki 38982 guruş

	Guruş	Para	Akçe
<i>Hisse-yi zevce-i evvel merkûme Elsava</i>	9745	20	
<i>Hisse-yi uhhü merkûm-ı evvel Minya</i>	9745	20	
<i>Hisse-yi ahi kebîre-i merkûme Kristina</i>	4872	20	
<i>Hisse-yi ahi kebîre-i merkûme Elena</i>	4872	20	
<i>Hisse-yi zevce-i müteveffâ-yı Sanî merkûme Urure(?)</i>	1218	7	
<i>Hisse-yi ibn-i kebîr-i merkûm Hristo</i>	1311	25	1
<i>Hisse-yi ibn-i kebîr-i merkûm Orhem</i>	1311	25	1
<i>Hisse-yi ibn-i sagîr-i merkûm Vasili</i>	1311	25	1
<i>Hisse-yi binti kebîre-i merkûm Ebrasiye</i>	655	37	1
<i>Hisse-yi binti kebîre-i merkûm Furani(?)</i>	655	37	2
<i>Hisse-yi binti kebîre-i merkûm Seymaniye</i>	655	37	2
<i>Hisse-yi binti kebîre-i merkûm Lamya(?)</i>	655	37	2
<i>Hisse-yi binti kebîre-i merkûm Enstas</i>	655	37	2
<i>Hisse-yi binti kebîre-i merkûme Parma(?)</i>	655	37	1
<i>Hisse-yi binti sagîre-i merkûme Uhugaba(?)</i>	655	37	2

Vech-i meşrûh üzere tereke-i müteveffâ-yı merkûmdan ba'de ihrâci'l-mesârifi'l-sahîh sahhû'l-bâkiyyesi ber-vech-i bi'l-verese asil ve vasî-yi merkûmun yedlerinde olduğu ecluden işbu mehale şerh verildi

IŞS-191-Sayfa 110**Belge 1**

Medine-i Isparta mahallâtından Temel mahallesinde mütemekkin ve teb'â-yı devlet-i âliyyeden ve Rum milletinden iken bundan akdem bi-emrillâh-i te'âlâ vefat iden Hacı Zehreye veled-i Efram veled-i Hafirin(?) sulbî oğlu Vasili ve sagîre kızı Uhugaba(?) nâm sagîrânın babaları müteveffâ-yı merkûmdan müntakil mallarını hıfz ve tesviye-i umûrlarına kıbel-i şer'iden vasî nasb lazım ve mühim olmağın beynlerinde mütehakkık ve her vech ile vesâyet-i ühdesinden gelmeğe kadar idüğü zeyl muharreri'l-esâmi kimesneler ihbârlarıyla lede's-şer'î'l-enver zâhir ve mukarrer olan sagîrân-ı merkûmânın anaları işbu râfi'etü'l-refîm ve Rurure binti Kiryako veled-i Katneye hâkim muvakkı-i âliyyü'l-rakîm ref' kadar mevlâhü'r-rahîm efendi hazretleri sagîrân-ı merkûmânın dikkat-i rüşdlerine değin mallarını hıfz ve tesviye-i umûrlarına vasî nasb ve ta'yîn buyurdukda olduğı ber-vech-i mübeyyin vesâyet-i merkûmeye kabûl ve hıdmet-i lâzimesini kemâ yenbagî edâya müte'ahhid olmağın mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu

Fî 15 Cemâziye'l-evvel sene 1283

Muhzır Yusûf ağa ve Hâfız İsmail

Kahraman oğlu Hacı Herlboz

Durmuş oğlu Hacı Elena

Ve gayrihim

Belge 2

Medine-i Isparta mahallâtından Karaağaç mahallesinde sâkin bundan akdem bi-emrillâh-i te'âlâ vefât iden Hüseyin bin Ahmed bin Abdullâhın verâsetini zevce-i menkûha-yı metrûkesi Emine binti Hasan bin Abdullâh nâm Hâtûn ile sulbî kebîr oğlu Mehmed ve sulbîye kebîre kızları Havvâ ve Â'îşe ve sagîre kızları Fâtıma ve Emine ve Hâmideye el-huzzârı lede's-şer'î'l-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra sagâr-ı mezbûrânın tesviye-i umûrlarına kıbel-i şer'iden mensûb vasîleri valideleri mezbûr Emine ve mezbûr Mehmed ve mezbûrtâne Havvâ ve Â'îşeden her birinin taleb ve ma'rifetleri ve ma'rifet-i şer'î ile tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzeti's-şer'îyye tevzi' ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı mezbûr defteriye ber-vech-i ât-ı zikr olunur

Fî 11 Cemâziye'l-evvel sene 1283

	Guruş
<i>Mahalle-i mezkûrda vâki' tahtâni iki oda ve bir mikdar havluya müştamil bir</i>	<i>1000</i>

<i>bâb mülk-i menzil</i>	
<i>Ağa bekârı nâm mehalde kürûm mülk üç adımlık mikdarı bir kıt'a bağ</i>	250
<i>Yine mahâl-i mezkûrda vâki' iki adımlık mikdarı kürûm mülk bir kıt'a bağ</i>	200
<i>Merkeb re's 1 adet</i>	80
<i>Evân-ı nühâsiye 15 adet 18 kıymet</i>	2700
<i>Minder 1 adet</i>	15
<i>Hurdavât binti ma'lûme</i>	20

Cem'ân yekûn 1835 guruş

	Guruş
<i>Techiz ve tekfin</i>	150
<i>Resm-i kısmet</i>	46
<i>Dellâliye</i>	10
<i>Kaydiyye</i>	3
<i>Varaka behâ</i>	1

Minhâ'l-ihrac 210 guruş

Sahhû'l-bâki 1625 guruş

	Guruş	Para
<i>Hisse-yi zevce-i mezbûr Emine</i>	203	5
<i>Hisse-yi ibn-i kebîr-i mezbûr Mehmed</i>	406	10
<i>Hisse-yi binti kebîre-i mezbûr Havvâ</i>	203	5
<i>Hisse-yi binti kebîre-i mezbûr Â'îşe</i>	203	5
<i>Hisse-yi binti sagîre-i mezbûr Fâtıma</i>	203	5
<i>Hisse-yi binti sagîre-i mezbûr Emine</i>	203	5
<i>Hisse-yi binti sagîre-i mezbûr Hâmide</i>	203	5

Vech-i meşrûh üzere tereke-yi müteveffâ-yı mezbûrdan ba'de ihrâci'l-mesârifi'l-sahîh sahhû'l-bâkiyyesi ber-vech-i bi'l-verese asil ve vasî-yi mezbûrdan yedlerinde olunduğu ecluden işbu mehale şerh verildi

Belge 3

Medine-i Isparta mahallâtından Çelebiler mahallesinde sâkin iken bundan akdem bi-emrillâh-i te'âlâ vefat iden Fâtıma binti Hacı Bâki Mustafa bin Mustafanın verâseti zevce-yi metrûku Ahmed bin Mehmed bin Süleyman ile sadr-ı sagîr oğlu Mehmed ve sadriye sagîre kızı Emine bin el-huzzârı lede's-şer'i'l-enver zâhir ve mütehakkık olduktan sonra sagîrân-ı merkûmânın tesviye-i umûrlarına kıbel-i şer'iden mensûb vasîleri babaları mezbûr Ahmedin taleb ve ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'i ile tahrîr terkîm ve takvîmi'l-behâ birle ba'de ihrâci'l-mesârifi'l-sahîh sahhû'l-bâkiyyesi beyne'l-verese

bi'l-farîzeti'ş-şer'iyye tevzi' ve taksîm olunan tereke-i müteveffât-ı mezbûr defteriyeye-
yi tereke ber-vech-i ât-ı zikr olunur

Fî 15 Cemâziye'l-evvel sene 1283

	Guruş
<i>Mahalle-i mezkûrda vâki' fevkâni bir oda dükkân kabusunun bir kenarına müstemil menzil</i>	2500
<i>Sırmalı tahtâni 1 adet</i>	100
<i>Çuka şalvar 1 adet</i>	150
<i>Kaşık 5 adet anterî 1 adet</i>	60
<i>Kâse tabak 6 adet küb 2 adet kâse 1 adet</i>	8
<i>Evân-ı nühâsiye 7 adet 25 kıymet</i>	175
<i>Tebak takımı 1 adet</i>	150
<i>Köhne çul 1 adet</i>	40
<i>Ayna 1 adet baca perdesi 1 adet</i>	25
<i>Sandık 1 adet</i>	40
<i>Köhne anterî 1 adet şalvar 1 adet</i>	40
<i>Köhne panbul 1 adet</i>	30
<i>Zevci zimmetinde mehr-i mü'eccel</i>	166

Cem'ân yekûn 3484 guruş

	Guruş
<i>Resm-i kısmet</i>	87
<i>Kaydiyye</i>	5
<i>Varaka behâ</i>	2
<i>Bi't-taleb gönderilan me'mûrun harcı husûsu</i>	6

Minhâ'l-ihrac 1000 guruş

Sahhû'l-bâki 3384 guruş

	Guruş
<i>Hisse-yi zevce-i mezbûr Ahmed</i>	846
<i>Hisse-yi ibn-i sagîr-i mezbûr Mehmed</i>	1692
<i>Hisse-yi binti sagîre-i mezbûr Emine</i>	846

Vech-i meşrûh üzere tereke-i müteveffât-ı mezbûrdan ba'de ihrâci'l-mesârifi'l-sahîh sahhû'l-bâkiyyesi ber-vech-i bi'l-asil ve vasî-yi mezbûr Ahmed yesinde olduğu ecluden işbu mehale şerh verildi

IŞS-191-Sayfa 111

Belge 1

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Burdur mütemekkinlerinden ve teb'â-yı devlet-i âlfyyenin Rum milletinden ve mültezim tâ'ifesinden Atnas veled-i Hristo medine-i mezbûr meclisine ma'kûd meclis-i şer'imizde medine-i Isparta mütemekkinlerinden millet-i merkûmeden ve tüccârdan işbu hâmilü'l-i'lâm Hacı Lazros veled-i Atnas muvâcehesinde merkûmdan Muyis veled-i Hacı Yorgi hazır olduğu hâlde medine-i Isparta mahallâtından Çavuş mahallesinde vâki' bir taraftan Eskulya mektebi ve bir taraftan Hacı Yanî veled-i İlyas menzil ve bağçesi ve bir taraftan Arab oğlu hanesi ve taraf-ı râbi'i tarîk-i hâss ile mahdûd yeri dahi mülk tahminen yarım dönüm mikdarı bir kıt'a arsa hazır-ı merkûm Muyisin yedinde mülkü olduğu hâlde yedimden ve malımdan iktirâz ve kabz ve kendü emvarına sarfla istihlâk eylediği dört bin guruş mukâbelesinde medine-i Antalyada yedimde olub merkûmun kendü hatbiyle muharrer bin iki yüz seksan iki senesi Haziranının onuncu günü tarihiyle müverreh bir kıt'a deyn temessükünde natık olduğu üzere bana rehin vaz'-ı yedinde meblağ-ı merkûm mukâbelesinde irtihâk ve kabûl idüb ol-vech ile arsa-yı mezkûre yedimde rehn olmuşken merkûm Hacı Lazros arsa-yı mezkûru fuzûli zabt itmekle kifâyedle rehin olmak üzere bana der-teslîm merkûm Hacı Lazros tenbîh olunmak murâdıdır deyu temessük-i mezkûru ibrâz ve hazır-ı merkûmun tasdîkiyle lede'l-istintâk merkûm Hacı Lazros dahi cevabında arsa-yı mahdûd-ı mezkûru hazır-ı merkûm Muyis seksan iki senesi mezkûr haziranının dokuzuncu günü zikr olunan Antalya kazasında on yedi bin beş yüz guruş şahs-ı medfû'ası ve makbûzu mukâbelesinde tarafeynden îcâb ve kabûle hâvî şurût-ı müfside ve muvâza'adan ârî tagrîr ve gallatından bir bey'-i bât-i sahîh-i şer'iyye ile bana bey' ve meclisinde beni kabz ben dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tasallut ve kabzı ve kabûl idüb tarih-i mezkûrdan berü yedimde mülk-i müşterâm olmağla ancak zabt iderüm deyu hazır-ı merkûm Muyisinin tasdîkiyle da'vâ müdde'î-yi merkûm Atnasın inkârına mukârren eylediği mukaddem iştirâ def'ini zikr olunan Isparta mütemekkinlerinden ve her biri mehallerinden lede't-tezkiye makbûli's-şehâde idügelir ihbâr olunan Hacı Mîyâ'il veled-i Hacı Aleksî ve Nebayot veled-i Hacı Ligori şehâdetleriyle bi'l-muvâcehe ber-nehc-i şer'îye isbât itmeğın mûcibince müdde'î-yi merkûm Atnas ber-vech-i muharrer da'vâ-yı mezkûresiyle dâfi'-i merkûm Hacı Lazros ber-vech-i şer'îyye ma'arızdan men' olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu

Belge 2

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Tavasa tâbi' Kızılcabölük karyesi ahâlisinden Alıca oğlu Ali bin Süleyman medine-i Isparta mahkemesinde meclis-i şer'imizde salifü'z-zikr Isparta mütemekkinlerinden ve cerrâh tâ'ifesinden ve devlet-i âlîyyenin Rum milleti nisvânından şahs-ı mu'arrefe-i işbu hâmiletü'l-i'lâm Seymaniye binti Miyail muvâcehesinde benim mesânemde bir müddetden berü Allâh u te'âlâ taş zuhûr idüb günbegün ıztırâb mesned olmağla mahâl-i mezkûru şakk ve taş-ı mezkûru ihrâc idüb hasbe'l-mu'tad bana ilaç ve tımar itmek üzere cerrâh-ı merkûmeye ücret-i ma'lûme ile îsticâr eylediğimde olduğu ber-vech-i muharrer kabûl ve ta'ahhüd itdükden sonra eğer taş-ı mezkûru ihrâc itmek üzere hasbe'l-mu'tad benim ber-vech-i muharrer mesanemdeki şakk ile bana ideceği ilaç ve tımandan nâşî ben bi-emrillâh-i te'âlâ vefat iden ilzâm dem ve tenbîh müte'allika merkûm Seymaniye ile asla ve kat'a-nizâ' ve husûmetim yokdur da'vâ dahi olunsun deyu tarafeynden her birinin ber-vech-i muharrer ikrâr ve tasdikleri tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu bâkiyü'l-emr men lehü'l-emrindir

Fî 1 Cemâziye'l-evvel sene 1283

Belge 3

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta mahallâtından Çavuş mahallesinde mütemekkin ve teb'â-yı devlet-i âlîyyeden ve Rum milleti mu'teberânından ve tüccârdan işbu hâmilü'l-i'lâm Hoca Niyako veled-i İstavri medine-i mezbûr meclisinde meclis-i şer'imizde millet-i merkûmeden ve mültezim tâ'ifesinden Bedros veled-i Yornikal muvâcehesinde yedimde olub bin iki yüz seksan iki senesi ağustosunun beşinci günü tarihiyle müverreh merkûm Bedrosun kendü el yazusuyla imzasını hâvîye bir kıt'a deyn temessükü natık olduğu üzere cihet-i havâleden asgarî güzeşte seksan sekiz aded Osmanlı lirası alacak hakkım olmağla meblağ-ı merkûmu hâlen taleb iderüm deyu temessük-i mezkûru meclis-i şer'iyye ibrâz ve irâesiyle da'vâ itdükde lede'l-istintâk merkûm Bedros dahi cevabında kazîye-i minvâl-i muharrer üzere olduğunu bi-temâmiha tâbi'ân ikrâr ve i'tirâf itmeğin mûcibince meblağ-ı merkûm seksan sekiz aded Osmanlı lirasının aynen müdde'î-yi merkûm Hoca Neyako edâsıyla merkûm Bedros ilzâm olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu

Fî Gurre-i Cemâziye'l-evvel sene 1283

IŞS-191-Sayfa 112

Belge 1

Medine-i Isparta mahallâtından Hacı İvaz mahallesinde sâkinler Ali ve İbrâhim ibn-i Ömerden her biri meclis-i şer'î şerîf-i enverde valideleri zât-ı mu'arrefe Â'îşe binti Hacı İbrâhim nâm Hâtûn hazır olduğu hâlde işbu bâ'isü'l-vesîka Hristo oğlu Mustafa bin Abdullâh mahzârında her biri ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm ider ki bizim ile validemiz hazire-yi mezbûrdan her birimizin her birimizin akd-ı âtü'z-zikrin sudûruna değin yedimizde şer'ân mülk ve hakkımız olub mahalle-i mezkûrda vâki' bir taraftan Bilan oğlu menzili arsası ve bir taraftan Havvâ binti Muhsin menzili ve bir taraftan Hacı Ali bin Abdullâh bağçesi ve taraf-ı râbi'i tarîk-i âmm ile mahdûd ve fevkâni iki oda ve yarım dönüm mikdarı bağçeye müstemil bir bâb bir dahi mülk-i menzili on altı sehmden olub sehmi mezbûrdan iki sehmi valide-yi hazire-yi mezbûr Â'îşenin ve on dörd sehmi ber-vech-i münâsefe bizim olmağla bütün menzil-i mahdûd-ı mezkûru bi'l-cümle mâyestemle tarafeynden îcâb ve kabûle hâvî şurût-ı müfside ve muvâza'adan ârî tagrîr ve gallatından bir bey'-i bât-i sahîh-i şer'îyye ile hazire-yi mezbûrenin tasdîkiyle me'ân her birimiz mezbûr Mustafaya on bin guruşa bey' ve temlik ve teslîm eylediğimizde olduğu ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm biz dahi yedinden tamamen ve kâmilan ahz u kabz ve hazire-i mezbûr validemiz ile beynimizde iktisâm eyledik fî mâ ba'ad menzil-i mahdûd-ı mezkûrda bizim ve validemiz hazire-yi mezbûrdan her birimizin asla ve kat'a alâka ve müdahalemiz kalmayub müşterî-yi mezbûr Mustafanın mülk müşterâsı ve hakk-ı sarfı olmuşdur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mülk ve mutasarrıf olsun dedikde gibbe't-tasdîkü's-şer'î mâ vâka'a bi't-taleb ketb olundu

Fî 17 Cemâziye'l-evvel sene 1283

Mukayyid-i mahkeme Osman efendi

Muhzır Hacı Mehmed ve Ömer ve Yûsuf

Muhzır Hâfız İsmail ve Ali

Ve gayrihim

Belge 2

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta sancağına muzâf Uluborlu kazası mahallâtından Bağçe mahallesi ahâlisinden işbu bâisü'l-i'lâm Hacı Mehmed bin medine-i mezbûr meclisine

ma'kûd meclis-i şer'imizde her biri zikr olunan Uluborlu kazası ahâlisinden Hacı Süleyman bin Hacı Hüseyin ve Ahmed bin Hüseyin ve Bekir bin Hacı Süleyman ve Şeyh oğlu Mehmed bin Hasan ve Hüseyin bin Ali ve Tekeli oğlu Ali bin Abdullâh nâm kimesneler muvâcehesinde benim ile mezbûrundan her birimiz mahlût iki bin beş yüz aded koyunumuz seksan iki husûsda Derebend mehalde vâki' inbâ ve ta'bir olunur Misillü bulunduğu hâlde mahâl-i mezkûr Karahisar-ı Sahib sancağına muzâf ve Danişmendlü kebîr kazâsı hudûdu eelden mezkûr Karahisar-ı Sahib sancağı mültezimi tarafından te'addü olunarak îcâb iden resm-i mezbûrundan ahz itmeleriyle mahâl-i mezkûr Burdur sancağına muzâf Urla kazâsı hudûdu dahilinden diyerek Burdur mültezimi meblağı resm-i mezkûr kâmilen ahz eylediğine ve mezbûr inbâ ve ta'bir olunur Kışlak kanki kaza hudûdu dahilinde ise rüsûm-ı mezkûru nizâmân evvel-i kaza mültezimi tarafından istihsâl itmiş olduklarından Isparta meclisi livasına isnâ olunub meclis-i mezkûrdan mezkûrun Hisar kâ'im-makamlığına meclis-i mezkûrdan tahrîr olunan mazbata cevabıyla meblağ-ı mezkûrun Karahisar mültezimlerinden ahz ve istifa ve bana edâya idemedikleri sûretde Burdur mülteziminin benden aldığı altı bin iki yüz elli guruş kendü mallarından ve yedlerinden bana edâya mezbûrundan her biri zâman ve müte'ahhid olduklarını mübeyyin bin iki yüz seksan üç senesi saferü'l-hayrının üçüncü günü tarihiyle yedime vermiş oldukları bir kıt'a sened mûcibince meblağ-ı merkûmu mezbûrundan her birinden talep iderüm deyu da'vâ itdükde mezbûrundan her biri dahi lede'l-istintâk cevablarında kazîye-i minvâl-i muharrer üzere olduğunu bi-temâmiha tâbi'ân ikrâr ve i'tirâf itmeleriyle mücebiyle meblağ-ı merkûm altı bin iki yüz elli guruşdan müdde'î-yi mezbûr Hacı Mehmedin kendü aġnâmının rüsûmu bi'n-nazîl bakiyesi yokdur el-husûs müdde'î-yi mezbûr Hacı Mehmede edâsıyla mezbûrundan her biri ilzâm olundukları tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu

Fî 23 Cemâziye'l-evvel sene 1283

Belge 3

Medine-i Isparta mahallâtından Karaağaç mahallesinde sâkin ve zât-ı zeyl-i vesîkada muharreri'l-esâmi-i müslimîn ta'rifleriyle mu'arrefe olan Fâtıma binti Hüseyin nâm Hâtûn meclis-i şer'î şerîf-i enverde zevc-i mutlakı işbu bâisü'l-vesîka Ahmed bin Toblu Ali mahzârında bidâhetân bi-tav'ihâ ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb mezbûr Ahmed zevc-i dahlem olub beynimizde hüsn ü zindegânemiz olmamağla işbu meclis-i şer'ide beni binâ'en natık itmekle zimmetinde mütekarrir ve ma'kûd-ı âlîye olan yüz

altmış guruş mehr-i mü'eccel hakkım ile nafaka-yı îddet mu'ayene-i ma'lûmem ve mü'ennes-i süknâm için dahi bi't-tirâz ta'yin olunan seksan beş guruşuna cem'ân iki yüz elli bir guruşu mezbûr Ahmed bana def^ç ve teslîm ben dahi yedinden tamamen ve kâmilen ahz u kabz idüb hukûk-ı zevciyyete ve bi'l-cümle husûs-ı mezkûre müte'allika da'vâdan tarafeynden her birimiz âhirin zimmetini ibrâ ve ıskat ve yine her birimiz âhirin ber-minvâl-i muharrer kabûl eyledik dedikde gibbe't-tasdîkû's-şer'î mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu

Fî 3 Cemâziye'l-evvel sene 1283

Yüzbaşı Hacı Halil efendi

Muhtar-ı mahalle Hüseyin ağa

Muhzır Ömer

Ve gayrihim

IŞS-191-Sayfa 113

Belge 1

Isparta niyâbet-i şer'iyyesine

Ba'zı vesâyâ ve tenbihâtı sâmil sûret-i emirnâme-i hazret-i meşîhat penâhiyedir

Mürüvvetlü efendi

Beyândan olduğu vech ile hükkâm-ı şer'ine mihvâl-i ühdelerinde olan musâlah-ı âbâdi mizân-ı âdel ve hakkâniyet olan şer'iyet-i mutahhare ve fevâkiyet-i mirîye mü'essis-i ahkâm münîfesi da'iresinde cereyân itdirmeleri ve fazl-ı da'vâyı esnasında tarafeynden yekdiğerini istihsâb ve ve iltizâm sûretlerinden nevti ve mübâ'adet ve hukûk-ı âbâdi ve sût tebrîği mürettebatından fiyâkat-ı lâzime icrâsıyla zâhire ihrâcına bedel-i mukarreretle beraber vazîfe-yi memûriyetlerini sût istima'linden himâye ve nâmûs-ı şer'iyet garâbi-yi vikâye eylemeleri matlûb ve mültezim-i âlî bulunduğu gibi me'mûriyet-i şer'î şerîfin imzanâmesinde safet-i me'mûriyetlerine bâkiyyesi hakk-ı hâl ve fiyâkatinde bulunmaları dahi lâ-hakk-ı fâ'ika tasavvur ve molla hizâsında olub bûda haklarında âtifet-i niyâbet olan hüsn-ü nazar ve Koca Sanevi ber âlîyi câlib ve âseki zuhûrunda dahi tâdîb ve tertîblerini dâ-î ve müstecvib olacağı emri eşgârdır çünkü me'mûr-ı umûr ta'ifesinden hakkâniyet ve mu'avenetleri seniyye-i cem'î zamanında iltizâm ve musâlah ve itti'asını bîgar dâne mahûr lâyıkında cereyân ittirmeğe sa'î ve ihtimâm eylediği hâlde hilâf-ı rızâ-yı âlî kassâmın kendüsüne hiçbir madde teklîf idemeyeceği murât-ı tasavvûrda avâni Molla Hafız ile sûretnâme olacağı ertesi kayd-ı

beyândır bununla beraber tam‘ân icrâ-yı tekâlif nâ siz ay-ı rûy-ı rızâ gösterdikleri hâlde ba‘de‘t-tahkîk tebeyyün idecek hâle göre müstehak olacakları cezânın icrâsında aslen tevakkuf olunmayacaktır ve bu yolda düçâr olacakları mücâ‘zât ve ûkûbet tam‘ ve irtigâba düşerek dâima menâfi‘-i zâniyesini sermâye-i selâmet-i dâreb olan âkif ve istikâmete tercîh ile çirkin ve yönsüz şeyler vukû‘a getürmelerinden nâşi kesbi ihtibârları olacağı umûr zemandır ba‘de zıya hükkâm-ı şer‘-i şerîfin bi‘l-edâ beyân olduğu vech ile umûr-ı memûrelerini matlûb-ı âlîyânî şer‘î şerîf ve kanûn-ı münîf üzere rû‘yet ve tesviye itmeyüb mugâyyer-i şer‘î ve kanûn-ı etvâr ve harekât-ı cereyânları ve safet-i me‘mûriyetlerine bâkiyyesi hakk-ı hâl-i ruhâniyet ve sû‘îzanı îcâb itdirir mehallerde ve nâmûs-ı şer‘iyyet-i mutahhareye nakis verdirecek mevkı‘lerde bulunurlar ise îndellâh-ı aherinde görecekleri âkâbdan başka dünyada dahi taht-ı mevkiyyet ve niyabet-i mücâ‘zât-ı kânûniyeden hiç ber-vech ile tahlif idemeyekleri emr-i muhakkaktır İşte ber-minvâl-i muharrer beyân olunan safet ve hâlâs nâ-merziyeden bigâyet-i tevkî mücânebet ve rehâmet encâmı nazarîyet ve bir kâr ve uzağı sa‘adet ve selâmet-i dârâya olan şer‘iyyet-i mutahhere ve kavâniyet-i hâss-ı âlîye ahkâm-ı mündericesine tevkîf ve tatbîke sarf-ı nakdine himmet ve her bir de‘âvî-yi şer‘iyyeye emvâl vechiyle cerideye zabt ile istimâ‘ ve taraf-ı şer‘îden verilen i‘lâmât ve senedât-ı sâ‘ire-yi şer‘iyyenin sicil-i mahkemeye kayıd olunmadıkça sâhibat verilmemesi husûmet-i meziyed-i itinâ ve dikkat olunmak vesayesiyle işbu ihtârâmemiz tabi‘ân tastîr ve bi‘l-cümle re’s eyâlet-i ve karşı livada bulunan hükkâm ve nevâbi tastîr kılındığı gibi bir kıt‘ası dahi taraf-ı sarfiyetlerine gönderilmiş olmağla sûretinin ihrâcıyla birer neticesinin dâhil-i dâ‘ire-yi eyâlet ve elviye olan kazalar nevâbiyet-i ûmûmân irsâl ve kifâyedât-ı meşrûme esbâbının hâlâ istikbâl ve istihkâm ve iştigâline bedel-i mukadderât olunmak sâbıkda nikâm-ı husûmede terkîm kılındı

Fî 7 Cemâziye‘l-evvel sene 1283

Na‘imü‘r-Refikü‘l-Mehmed

Belge 2

Ma‘rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta mahallâtından Çavuş mahallesinde mütemekkin ve teb‘â-yı devlet-i âlîyyeden ve Rum milletinden işbu hâmilü‘l-i‘lâm Nezayel veled-i Hacı Nikola medine-i mezbûr meclisine ma‘kûd meclis-i şer‘îmizde millet-i merkûmeden Kadan veled-i İstavri muvâcehesinde yedimde olub işbu meclis-i şer‘îde mu‘ayene olunan bin

iki yüz seksan senesi teşrîn-i evvelinin birinci günü tarihiyle müverreh merkûm Kadanın kendü el yazısıyla muharrer bir kıt'a şirket senedi nâtik olduğu üzere kırk beş bin guruş nakden ve havâle vechile meblağ-ı havâleye erbâh ve istirbâh eylediği bir buçuk sene zarfında beynimizde ma'lûme-i güzeştesi olan iki bin dokuz yüz yetmiş beş guruş otuz para ve beynimizde kezalik ma'lûme-yi müşterilerimizden bâ mukâbele gönderilemeyen hıntaya altmış olan bin altı yüz altmış guruş yigirmi para güzeşte ve def mal şirket-i zam eylediğim nakden iki bin altı yüz doksan bir guruş otuz para ve beynimizde kezalik keyl ve mikdar ve fi'at-ı ma'lûme hınta şahsından dokuz yüz otuz iki guruş yigirmi para ki cem'ân elli üç bin iki yüz altmış guruş asl-ı sermaye ile işbu tarih-i i'lâma gelince beynimizde çârî şirketimiz fesh ile ba'de külli'l-hesâb iki sene müddetde ticaret olarak hisseme musîb beş yüz guruş otuz para ki cem'ân elli üç bin yedi yüz altmış altı guruş on paradan yedi def'ada Antalyadan Ispartaya bana irsâl eylediği nakden on beş bin altmış bir guruş yigirmi para ile her biri gâibet-ü ani'l-meclis Çaka oğlu Dimitriden beş bin sekiz yüz doksan beş guruş ve diğer Çaka oğlu Nikoladan dört bin beş yüz otuz dört guruş ve Ankos oğlu Yakumiden iki bin altı yüz otuz dokuz buçuk guruş ve Ermeni Ohandan beş bin üç yüz guruş ve Gülek oğlu Bandelide iki bin yüz altmış dört guruş ve Bal oğlu İstefadiyeden bin yüz elli guruş ve Kucur oğlu Manasdan iki bin yüz altmış iki guruş ve Aydınlı Dimitriden üç yüz otuz bir buçuk guruş ve Sa'atçi Hacı Artundan elli üç buçuk guruşuna cem'ân yigirmi dört bin iki yüz yigirmi dokuz guruş on paraya merkûmundan havâle vechile bana def ve teslîm ben dahi nakden ve havâle-i cem'ân otuz dokuz bin iki yüz doksan guruş otuz paraya ahz u kabz itmemele bakî şahsından on dört bin dört yüz yetmiş beş buçuk guruş alacak hakkım kalmağla meblağ-ı bâki-yi merkûm on dört bin dört yüz yetmiş beş guruşu asgarî-i güzeşte merkûm Kadandan hâlen taleb iderüm deyu da'vâ itdükde merkûm Kadan dahi cevabında kaziyeye-i minvâl-i muharrer üzere olduğunu bi-temâmiha tâbi'ân ve kat'iyyen ikrâr ve i'tirâf itmeğin mûcibince meblağ-ı bâki merkûm on dört bin dört yüz yetmiş beş buçuk guruşun müdde'î-yi merkûma edâsıyla merkûm Kadan ilzâm olduğunu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu bâki-i emr men lehü'l-emr

Fî 25 Cemâziye'l-evvel sene 1283

IŞS-191-Sayfa 114

Belge 1

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta nevâhisinden Gönan kazâsına tâbi' İğdecik karyesi civarında hayme nişin üzere sâkin Sarı keçili aşîreti mahallâtından Dağlı mahallesi ahâlisinden işbu bâisü'l-i'lâm Çadeyli oğlu Ahmed bin Mehmed medine-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'îmizde hâlen medine-i mezbûr sancağı kâ'im-makâmı ve Beytü'l-mâl Emîni olub zikr-i âtî bir re's deveye yada olmak üzere bi'l-emân ve bi'l-mâl vaz'-ı yedi mütehakkık olan âtuvvetlü Sâdık Efendi ibn-i Abdullâh efendi tarafından husûsâtü'l-beyânda vekîl-i müseccel-i şer'îyyesi olub kıbel-i şer'îden dahi husûmeti rey olunan medine-i mezbûr Zabtiye çavuşundan Halil ağa ibn-i Hacı Ahmed muvâcehesinde işbu meclis-i şer'îde mu'ayene ve müşâhede olunan hörgücünün yanında on yaşında yüzer beşi deve benim yedimde mülküm olduğu hâlde işbu tarih-i i'lâmdan on bir gün mukaddem kazâ-yı mezkûre tâbi' İğdecik karyesine muzâf Terce nâm mahâlde râî olunmakta iken mülkümden zayi' olmuşdu el-hâletü hazihî müvekkil-i mûmâ-ileyh yedinde bulmamla heva-yı mezkûrumca müvekkil-i mûmâ-ileyhe izâfetle vekîl-i mezbûrdan bi'l-istihkâk hâlen taleb iderüm deyu da'vâ itdükde vekîl-i mezbûr Halil ağa dahi cevabında deve-yi mezkûre yada olmak üzere müvekkil-i mûmâ-ileyhimin el-hâletü hazihî bi'l-emân vaz'-ı yedini ikrâr lakin müdde'î-yi mezbûrun ber-vech-i muharrer mülkü olduğunu inkâr itmekle müdde'î-yi mezbûr Ahmed ber-minvâl-i muharrer müdde'âsını her biri salifü'z-zikr Dağlı mahallesi ahâlisinden ve her biri mehallerinden lede't-tezkîye âdel ve makbûlü'ş-şehâde idügelir ihbâr olunan Ahmed bin Halil ve diğer Ahmed bin Ahmed nâm kimesneler şehâdetleriyle vekîl-i mezbûr muvâcehesinde ber-vech-i şer'îyye ba'de'l-isbât ve'l-halef mûcibince deve-yi mezkûru müdde'î-yi mezbûr Ahmededir ve teslîme müvekkil-i mûmâ-ileyhe izâfetle vekîl-i mezbûr Halil ağaya tenbîh olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu

Fî 3 Cemâziye'l-evvel sene 1283

Belge 2

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta nevâhisinden Hoyran kazâsına tâbi' hîn-i nişin Tırtar aşîreti ahâlisinden işbu bâisü'l-i'lâm Sohte oğlu Mustafa bin Mustafa medine-i mezbûre meclisine ma'kûd ve meclis-i şer'îmizde hâlen Isparta sancağı kâ'im-makâm ve Beytü'l-mâl Emîni olub zikr-i âtî bir re's düve yada olmak üzere bi'l-emân ve bi'l-umûriye vaz'-ı yedi mütehakkık olan izzetlü Sâdık efendi ibn-i Abdullâh efendi muvâcehesinde işbu meclis-i şer'îde mu'ayene ve müşâhede olan sekiz yaşında bir re's

dişi düve benim yedimde mülküm olduğu hâlde işbu tarih-i i'lâmdan on sekiz gün mukaddem kazâ-yı mezkûre tâbi' Genç Ali karyesi calibinde râî olunmakta iken mülkümden zâyi' olmuşdu el-hâletü hazihî emîn-i mümâ-ileyh yedinde bulmamla düve-yi mezkûrumu bi'l-istihkâk hâlen taleb iderüm deyu da'vâ itdükde emîn-i mümâ-ileyh dahi cevabında düve-yi mezkûre olmak üzere el-hâletü hazihî bi'l-emân vaz'-ı yedini ikrâr lakin müdde'î-yi mezbûrun ber-vech-i muharrer mülkü olduğunu inkâr itmekle müdde'î-yi mezbûr Mustafa ber-minvâl-i muharrer müdde'âsını her biri sâlifü'z-zikr aşîret-i merkûme ahâlisinden ve her biri mehâllerinden lede't-tezkîye âdel ve makbûlü'ş-şehâde idügelir ihbâr olunan Halil bin Abdullâh ve Hüseyin bin Hasan nâm kimesneler şehâdetleriyle bi'l-muvâcehe ber-vech-i şer'iyeye ba'de'l-isbât ve'l-halef mûcibince düve-yi mezkûru müdde'î-yi mezbûr Mustafaya der teslîme emîn-i mümâ-ileyhe tenbîh olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu

Fî 3 Cemâziye'l-ahir sene 1283

Belge 3

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta mahallâtından Yaylazâde mahallesinde sâkin işbu bâisü'l-i'lâm Şeyh Alizâde Osman efendi ibn-i Hüseyin medine-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'îmizde teb'â-yı devlet-i âlîyyeden ve Rum milletinden Duvarcı Simyon veled-i Yanî hazır olduğu hâlde millet-i merkûmeden Bayram oğlu diğer Simyon veled-i Yorgi muvâcehesinde benim hazır-ı merkûm Simyon zimmetinde cihet-i karzdan beş bin guruş alacak hakkım olup merkûm Simyonun dahi Bayram oğlu diğer Simyon zimmetinde cihet-i deyn-i şer'iyeden olmakda alacak hakkı olmağla meblağ-ı merkûmu hâzır-ı merkûm Simyon beni merkûm diğer Simyon bi'l-muvâcehe havâle ve tarafeynden her birimiz havâle-i mezkûreye kabûl itmemizle cihet-i havâle mezkûrdan meblağ-ı merkûm beş bin guruşu merkûm diğer Simyondan taleb iderüm deyu da'vâ itdükde merkûm diğer Simyon dahi cevabında benim hazır-ı merkûm Simyon cihet-i deyn-i şer'iyeden dört bin yüz elli guruş deynim olup meblağ-ı merkûmu müdde'î-yi mümâ-ileyh Osman efendiye havâle ve cihet-i havâleden ancak dört bin yüz elli guruş deynim olup bakî sekiz yüz elli guruşun iki yüz guruşu bil devr-i şer'iyeye güzeşte ve altı yüz elli guruşu dahi çerçi mal olup âhere bey' olunmak üzere bana irsâl ben dahi el-hâletü hazihî vaz'-ı yedi itmeyüb emnânet-i mevcûddur deyu müdde'î-yi mümâ-ileyhimin tasdîkiyle beyân itmekle mukırr ve mutasarrıf olduğu dört bin yüz elli

guruşun müdde'î-yi mümâ-ileyhe edâsıyla merkûm diğêr Simyona ilzâm olunduğû tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu

Fî Gurre-i Cemâziye'l-ahir sene 1283

IŞS-191-Sayfa 115

Belge 1

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta mahallâtından Câmî'-i atik mahallesinde sâkin işbu bâisü'l-i'lâm nefisinden asîl ve refikleri olub Yalvaç kazâsı ahâlisinden İnce Mehmed oğlu Ali ve Senirkend karyesi ahâlisinden Kelef oğlu Hacı Mehmed bin Abdullâh taraflarından zikr-i âtî husûsda vekîl-i müseccel-i şer'îyyeleri Seleli oğlu Ali bin Hüseyin Medine-i mezbûr meclisine ma'kûd ve meclis-i şer'îmizde diğêr refikleri Ağros kazası ahâlisinden Abdülkâdir bin Osman ve Süleyman bin Mahmûd ve Senirkend karyesi ahâlisinden Mehmed bin Ali hazır olduğı hâlde Erkeki aşîretinden Mustafa bin Bekir Mehmed muvâcehesinde Tırtar aşîreti ahâlisinden Kel Kerim oğlu Mehmedin babası Abdülkerim bin Hacı Osman ve ve İlyas oğlu Mustafanın karındaşı Süleyman hazır olduğı hâlde ben ve refiklerim müvekkilerim mezbûrân Ali ve Hacı Mehmed ve diğêr refiklerim hazırdan-ı mezbûrundan her birimiz işbu tarih-i i'lâmdan dört ay mukaddem Ağros pazarından Uluborluya tâbi' Senirkend pazarına ticaret için gider iken esnâ-yı râhde salifü'z-zikr Ağros kazâsına tâbi' İncebel nâm mahâlde mezbûr Mustafa ile refikleri olub her biri gâibet-ü ani'l-meclis Tırtar aşîretinden Bıçaklı oğlu Abdullâh ve Kayraylı kazâsına tâbi' Çavuş kariyesinden Hüseyinden her biri bize tesadüf idüb benim malımdan ve yedimden mecmû'a bin dokuz elli buçuk guruş kıymetli bir re's el esb ve on sekiz çift uluayak yemeni ve on dört çift sadan pabuç ve altı çift ulu ayak mest ve iki çift öküz geçizme ve on beş çift kesik burun kutahme yemeni ve bir aded yağmurluk ve bir aded asker şalvarı ve bir heğbe müvekkilerim refikim Yalvaçlı Ali ağanın kezalik malından ve yedinden mecmû'a dokuz bin beş yüz bir buçuk guruşun ve kırk tob mücessim ve kırk aded İstanbul yazması ve on iki aded fes ve otuz aded cevreb ve bir tob basma ve bir tob ve bir tob asdarlıkve bir tob talis bez ve elli aded Üsküdar yazması ve bir aded maşlah ve bir aded heğbe ve dört yüz guruş nakdini deyni müvekkilim refikim Hacı Mehmedin kezalik yedinden ve malından mecmû'a altmış sekiz buçuk guruşluk altı buçuk vukkiye üzüm ve bir aded fes ve bir aded heğbe ve sekiz buçuk guruş nakdini ve refikim hazır-ı mezbûr Abdülkâdirin malından ve

yedinden mecmû'a bin yetmiş guruş kıymetli bir re's bargir ve on iki buçuk vukkiye duhân ve bir aded kepenek ve bir heğbesini ve yine refikim hazır-ı mezbûr Süleymanın malından ve yedinden mecmû'a üç yüz yigirmi beş guruş kıymetli on iki buçuk vukkiye duhân ve bir kepenek ve bir heğbesini ve yine refikim hazır-ı mezbûr Senirkendli Molla Alinin malından ve yedinden mecmû'a beş yüz otuz beş guruşluk bir aded kepenek ve bir tahtâni dört yüz elli guruş nakdini mezbûr Mustafa fuzûli bi-gayr-i hak ahz ve gasb ve refikler gâ'ib-i mezbûrun ile iktisâm idüb eşya-ı muharrer-i mezkûreleri âhere bey' itmeleriyle eşhâs-ı mecmû'asını gâsıb-ı mezbûr Mustafadan hâlen nakden mezkûrları aynen mezbûr Mustafadan bi'l-isâle ve bi'l-vekâle taleb ideriz deyu refikleri hazırun-ı mezbûrenin tasdikleriyle me'ân da'vâ itdüklerinde lede'l-istintâk mezbûr Mustafa dahi cevabında kaziye-i minvâl-i muharrer üzere olduğunu refikleri Kel Kerim oğlu Mehmedin babası hazırân-ı mezbûrân Kel Kerim ve İlyas oğlu Mustafanın karındaşı Süleymandan her birinin tasdikiyle me'ân tâbi'ân ve kat'iyen ikrâr ve i'tirâf itmeğin mûcibince meblağ-ı mecmû'a merkûm on üç bin guruşluk müdde'î-yi asîl ve vekîl ve hazır-ı mezbûrundan her birine edâsıyla mezbûr Mustafa ilzâm olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu

Fî 3 Cemâziye'l-ahir sene 1283

Belge 2

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta mahallâtından Emre mahallesinde mütemekkin ve teb'â-yı devlet-i âlîyyeden ve Rum milletinden ve tüccar-ı mu'teberânından işbu hâmilü'l-i'lâm Hoca İlyas veled-i Durmuş medine-i mezbûr meclisine ma'kûd meclis-i şer'îmizde millet-i merkûmeden Hoca oğlu Yorgi veled-i Yanî muvâcehesinde benim gâ'ib-i âni'l-beled Tüfenkçi Tatros veled-i Enstas veled-i Yanî zimmetinde cihet-i karzdan bâ temessük üç bin beş yüz guruş alacak hakkım olub gâ'ib-i merkûmenin dahi gâibet-ü ani'l-meclis Dirfon veled-i Yanî veled-i Balı zimmetinde üç bin guruş alacak hakkı olmağla meblağ-ı mezkûrdan üç bin guruşu merkûm Dirfonun gıyâbında bana havâle olduğu havâle-yi mezkûru kabûl idüb ba'de gâ'ib-i merkûm cihet-i havâleden bana deyni olan meblağ-ı merkûm üç bin guruşu merkûm Yorgiye bi'l-muvâvecehe havâle ve tarafeynden her birimiz havâle-i mezkûru kabûl itmemizle cihet-i havâle-i mezkûrdan meblağ-ı merkûm üç bin guruşu merkûm Yorgiden hâlen taleb iderüm deyu da'vâ itdükde merkûm Yorgi dahi cevabında kaziye-i minvâl-i muharrer üzere olduğunu bi-

temâmiha tâbi'ân ikrâr ve i'tirâf itmeğın mûcibince meblağ-ı merkûm üç bin guruşu müdde'î-yi merkûm Hoca İlyasa edâsıyla merkûm Yorgi ilzâm olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu

Fî 15 Cemâziye'l-evvel sene 1283

ISS-191-Sayfa 116

Belge 1

Der-i devlet-mekine arz-ı dâ-î kemîneleridir ki medine-i Isparta sancağına muzâf Keçiborlu kazâsına tâbi' Adıgeçmiş karyesi ahâlisinden olub ber-vech-i ât-ı mecrûhân vefât iden Osman nâm kimesnenin verâseti babası İbrâhim bin Hüseyin bin Abdullâh ve validesi Hadice binti Ahmed efendi ibn-i Abdülmenân nâm zevciyyete muhasara olduğu şuhûd-ı âdel ile mahzar hissem hacda ber-vech-i şer'iyeye sâbit ve sübût verâsetlerine hakim-i şer'iyeye li-hakk oldukdan sonra zevciyyet-i mezbûrân İbrâhim ve zât-ı mu'arrefe Hadice Hâtûn medine-i mezbûr meclisine ma'kûd meclis-i şer'îmizde mecrûh-ı mezbûrun çarhı olmak üzere ahz olunub meclis-i mezkûre ihzâr olunan Mehmed bin Mustafa bin Hüseyin nâm âkıl ve bâliğ muvâcehesinde işbu sene-i mübâreke rebiyü'l-ahirinin yigirminci cum'a günü vikan-ı asrda oğlumuz ve mevrusumuz müteveffâ-yı mezbûr Osman karye-i mezkûre muzâf Kavacık nâm mehalde davarı râî ider iken mezbûr Mehmed mahal-i mezkûre varub yedinde bulunan saçma mahlû tüfenki oğlumuz ve mevrusumuz müteveffâ-yı mezbûr bagir hakk âmdân inzâhat eylediğinde saçması oğlumuz ve mevrusumuz müteveffâ-yı mezbûrun sağ böğrüne isâbetle darb ve cerh idüb zikr olunan saçması sol böğründen hurûc idüb mezbûr Mehmedin darb ve cerhinden nâşî oğlumuz ve mevrusumuz mezbûr Osman dört sa'ad mürûrunda münâsirân vefât itmekle mûceb-i şer'iyesi icrâ olunmak murâdımızdır deyu bi'l-verâse da'vâ eylediklerinde lede'l-istintâk mezbûr Mehmed dahi cevabında fi'l-vâki' müteveffâ-yı mezbûr Osman tarih-i mezkûrda mahal-i merkûmda davar râî ider iken kelek kayağı kurmağa mahal-i merkûme varmış idim orada birleşüb oturduk beraber ekmek yedik ba'de kalkdık ebnâ-yı mübeddele beraber giderken omzumda saçma mahlû tüfenki omzumda mu'tad üzere götürür iken müteveffâ-yı mezbûr Osman arkamdan tüfengimin ucundan yapışub ve asıldığında benim tüfengin mezkûr ez kaza atmış alarak müteveffâ-yı mezbûrun sağ böğrüne isâbet ve saçması sol böğründen hurûc idüb dört sa'ad sonra mütâsirân vefât itmişdir deyüb darb ve cerhinin âmdân kendüsünden sudûrını külliye inkâr itmekle müdde'âyan zevciyyet-i mezbûr

İbrâhim ve Hadice Hâtûn ber-minvâl-i muharrer müdde'âlarını isbâtından izhârımız idüb tahlîf dahi talebler olmamağın mücebiyle müdde'âyân-ı mezbûrân İbrâhim ve Hadice Hâtûndan her biri bi'l-verâse da'vâ-yı mezkûreleriyle mezbûr Mehmede bilâ beyyine ma'arızdan men' olundukları tescîl ve bi'l-iltimâs pâye-i serîr-i saltanat-ı âlâya arz ve i'lâm olundu

Fî 11 Cemâziye'l-evvel sene 1283

Belge 2

Der-i devlet-mekine arz-ı dâ-î kemîneleridir ki medine-i Isparta mahallâtından Çavuş mahallesinde mütemekkin ve teb'â-yı Devlet-i Âlîyyenin Rum milleti nisvânından iken ber-vech-i âti fevt olan Simyonun verâseti zevc-i metrûku Yorgi veled-i Meldi veled-i Yani ve babası İstefani veled-i Enstas ve validesi Katerina binti Yorgiye muhassara olduğu şuhûd ile mahzar-ı hakkım ber-vech-i şer'iyye sâbit ve sübût verâsetlerine hakim-i şer'iyye la-hakk olduktan sonra nefsinden asîl merkûm İstefani ve şahs-ı mu'arrefe ümm-i merkûme Katerinadan her biri taraflarından zikr-i âtî husûsda vekâlet-i âmme-yi müte'allika-yı sahîh-i şer'iyye ile vekîl-i müseccel-i şer'iyyeleri zevc-i merkûm Yorgi medine-i mezbûre meclisine ma'kûd meclis-i şer'îmizde birden bire medine-i mezbûrda.... mütemekkin tabîblik deyunân devletlü teb'ası edâsında bulunan Kefalonya ahâlisinden ve Rum milletinden bire Simyon veled-i Kondar nâm şahsı âkıl ve bâliğ muvâcehesinde zevcem müteveffât-ı merkûme Simyona benden hâmile olub müddet-i hâmilede vaz'-ı takrîb ile geçen seksan iki senesi zi'lhicce-i Şerîfesinin onuncu ahd günü ben der-âlîyyede bulunduğum hâlde karındaşım işbu hazır bi'l-meclis Dimitri tabîb-i merkûm bire Simyon zevcem müteveffât-ı merkûme vaz'-ı hâmile itdirmek kâbileliği ücret olarak on beş aded Osmanlı lirası vermek mukâvelesiyle götürüb tabîb-i merkûm zevcem müteveffât-ı merkûmeye yevm-i mezkûrda içerecek kabilelik itmeğın iken ilm-i tabâbet ve mu'tâdını tecavüz itdirerek zevcem müteveffât-ı merkûmenin rehn-i dikkat-i asrda bile kendine yukarıya kadar elini idhâl ve ihrâcından nâşî zevcem müteveffât-ı merkûme hamile ile on sekiz sa'ad mürûrunda mütâsirân fevt olmağla müceb-i şer'iyyesini merkûm Simyondan bi'l-isâle ve bi'l-vekâle ve bi'l-verâse taleb iderüm deyu da'vâ itdükde lede'l-istintâk merkûm Simyon dahi cevabında ücret-i ma'lûme-yi mezkûre ile kabilelik itmek üzere müteveffât-ı merkûme Yanî'ye varub mu'ayene itdükde kendüsüne havâle illeti âraz olduğunu bi'l-müşâhede illet-i mezkûrenin def'i için müteveffât-ı merkûmeye mu'alece

içirdiğini ve vaz'-ı hâmile itdirmek üzere rehn elini bile kendüsüne yukarıya kadar idhâl ve ihrâc eylediğini ikrâr lakin zikr olunan havâle illetinin müşteddâsından fevt olmuştur deyub ma'adaya külliyyen inkâr itmekle müdde'î-yi asîl ve vekîl-i merkûm Yorgi ber-vech-i muharrer müdde'asını ikâme-i beyyine itmek ve merkûm Simyonun hâmile bütününe elini idhâl ve ihrâc eylemesi ilm-i kabilelik kâ'idesinden olup olmadığı ve vermiş olduğu mu'alecene idüğü ve kendüsünün tabhâne-i âmireden musaddık yedinde diploması bulunub bulunmadığı nizâmân istizânı dahi icrâ olunmak üzere kefâlet-i rabita olunmuşken kibelü'l-icrâ merkûm Simyon karar eylediğini bi'l-hâss-ı pâye-i serîr-i saltanat-ı âlîye arz ve i'lâm olundu

Fî 5 Cemâziye'l-evvel sene 1283

IŞS-191-Sayfa 117

Belge 1

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta nevâhisinden Gönân kazâsına tâbi' Senirce karyesinde sâkin işbu bâisü'l-i'lâm Hasan bin Osman medine-i mezbûr mahkemesinde meclis-i şer'îmizde Ali oğlu Mustafa bin İsmail muvâcehesinde merkûm Mustafa zimmetinde cihet-i deyn-i şer'iyeden bin guruş alacak hakkım olmağla meblağ-ı merkûmu mezbûr Mustafadan hâlen taleb iderüm deyu da'vâ itdükde mezbûr Mustafa dahi cevabında kaziye-i minvâl-i muharrer üzere olduğunu bi-temâmîha tâbi'ân ikrâr ve i'tirâf itmeğin mûcibince meblağ-ı merkûm bin guruşun müdde'î-yi mezbûr Hasana edâsıyla mezbûr Mustafa ilzâm olduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu

Fî 7 Cemâziye'l-evvel sene 1283

Belge 2

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta sancağına muzâf Uluborlu kazâsına tâbi' Senirkend karyesi mahallâtından Dorgurlar mahallesinde sâkin iken işbu tarih-i i'lâmdan altı sene mukaddem bi-emrillâh-i te'âlâ vefat iden Â'îşe binti Sünbül bin Mehmedin verâseti sudûruna kebîre kızları diğêr Â'îşe ve Neslihân binti Süleyman bin Bektâş nâm Hâtûnlar ile li-ebeveyn kebîre kız karındaşı Fâtımaya el-huzzâr-ı lede's-şer'î'l-enver zâhirve mütehakkık oldukdan sonra zât-ı mu'arrefe binti kebîre-i mezbûr Süleymanın oğlu ve tarafından zikr-i âtî husûsda vekîl-i müseccel-i şer'iyyesi Hüseyin bin Mustafa medine-i mezbûre meclisine ma'kûd meclis-i şer'îmizde mahalle-i mezkûre ahâlisinden

olub ber-vech-i âtı eşyaya vaz'-ı yedi i'l-ikrâr mütehakkık olan işbu bâisü'l-i'lâm Molla Mehmed bin Halil İbrâhim efendi muvâcehesinde müvekkilem validem mezbûrenin mevrusesi validesi müteveffât-ı mezbûre Â'îşenin terekesinden olub karye-i mezkûre muzâf Kara arslan nâm mahâlde vâki' bir taraftan İbrâhim bin Abdullâh bağçesi ve bir taraftan Hacı İbrâhim tarlası ve bir taraftan mezbûr Molla Mehmed tarlası ve tarâf-ı râbi' Halil gelini bağçesi ile mahdûd tahminen bir dönüm mikdarı on bin beş yüz guruş kıymetli bir kıt'a bağ ile müteveffât-ı mezbûrenin oğlu olub kendünden evvel vefât iden Hüseyinin terekesinden bâ-defter-i kassâm iki bin dokuz yüz elli bir guruş otuz para sened hissesi olub meblağ-ı merkûm dahi müteveffâ-yı mezbûr Hüseyinin kızı ve mezbûr Molla Mehmedin zevcesi diğere Fâtımadan ahz u kabz itmekle meblağ-ı merkûm ile iki yüz guruş kıymetli birtakım tebak ve üç yüz elli elli guruş kıymetli yüz kırk dirhem sîm kuşak ve otuz guruş kıymetli on dirhem sîm tasmalık ve elli guruş kıymetli bir aded yeşil sandık ile ism-i mahûlem olan kesân zimmetlerinde iki bin sekiz yüz guruşuna cem'ân sekiz bin yüz seksan bir guruş otuz paradan validem müvekkilem mezbûrenin ber-vech-i muharrer üç sehmden bir sehmi hisse-yi ırsıyyesini talep iderüm deyu bi'l-vekâle da'vâ itdükde mezbûr Molla Mehmed dahi cevabında zikr olunan bağı ve sened-i hisse ve tebak ve sîm kuşak ve tasmalık ve sandığa vaz'-ı yedini ikrâr lakin müteveffât-ı mezbûre Â'îşe Hâtûna vefâtından beş sene mukaddem hayatında ve sıhhatinde lâbis olduğum birtakım müsta'mel elbisemden gayrı nesnem olmayub zikr olunan bağ ve bâ-defter-i kassâm sened-i hisse ve kuşak ve tebak ve tasmalık ve sandık ve eşya-ı sâ'ire zevcem zikr Fâtıma için oğlum müteveffâ-yı mezbûr Hüseyinin kızı Fâtımanın mal ve mülküdür benim aslen alâkam yokdur deyu bi-tav'ıha ve'l-rızâ ikrâr itmekle ol-vech ile zikr olunan bağı ve sened-i hisse ve sîm kuşak ve tebak ve sîm tasmalık ve sandık zevcemin zimmetinde mülkü olmağla abk-ı zabt iderüm deyu ba'de'l-def' ve'l-inkâr dâfi'-yi mezbûr Molla Mehmed ber-vech-i muharrer eylediği def'i-i meşrûhunu her biri karye-i mezkûre ahâlisinden ve her biri mehâllerinden lede't-tezkiye âdel ve makbûlü's-şehâde idügelir ihbâr olunan Savhı oğlu İbrâhim bin Hasan ve Balım oğlu Musa bin Süleyman nâm kimesneler şehâdetleriyle bi'l-muvâcehe ber-vech-i şer'iyye isbât itmeğın mücibince müdde'î-yi vekîl-i mezbûr Hüseyin ber-vech-i muharrer bağı ve sened-i hisse ve sîm kuşak ve tebak ve sîm tasmalık ve sandık ve da'vâ-yı mezkûresiyle mezbûr Molla Mehmede bu vech-i şer'iyye ma'arızdan ba'de'l-men' salifü'z-zikr iki bin sekiz yüz guruş zimem da'vâsında dahi müdde'î-yi vekîl-i

mezbûr tashîh da'vâ idemediğinden dâfi'-yi mezbûr Molla Mehmede sû'al dahi tevcîh itmediği tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu bâkiyü'l-emr men lehü'l-emr

Fî 5 Cemâziye'l-ahir sene 1283

Belge 3

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Ispartaya tâbi' Sav karyesinde sâkin Halil bin Süleyman medine-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'îmizde medine-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'îmizde medine-i mezbûre mütemekkinlerinden ve teb'â-yı devlet-i âlîyyenin Rum milleti nisvânından ve cerrâh tâ'ifesinden şahs-ı mu'arrefe işbu hâmiletü'l-i'lâm Yesmaniye binti Mihâ'il muvâcehesinde işbu hazır bi'l-meclis sulbî sagîr oğlum Hüseyin bir müddetden berü bi-hikmetillâh-i mesânesinde taş zuhûr idüb günbegün ıztırâb-ı müştedd olmağla mahal-i mezkûru mu'tâd üzere şakk ve taş-ı mezkûru ihrâc idüb hasbe'l-mu'tâd oğlum işbu hâzır-ı mezbûr Hüseyin kendü irâdesiyle ilâc ve timar itmek üzere cerrâh-ı merkûmeye ücret-i ma'lûme ile bi'l-velâye isticâr eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer nefsinin bana îcâr idüb ve illet-i merkûmeyi ber-vech-i muharrer-i mu'tâd üzere ilâc ve timar itmek üzere ta'ahhüd eyledikten sonra eğer cerâhet-i merkûmenin ber-vech-i muharrer mu'tâdını tecâvüz ve te'addi itmeyerek hasbe'l-mu'tâd ve mahal-i mezkûru şakkından ideceği ilâc ve timardan nâşî oğlum hâzır-ı mezbûr Hüseyin bi-emrillâh-i te'âlâ vefat ider ise diyetine müte'allika cerrâh-ı merkûmeden da'vâ husûmetim yokdur deyu tarafeynden her birinin ber-vech-i muharrer bi'l-velâye ve bi'l-isâle ikrâr ve tasdikleri tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu

Fî 9 Cemâziye'l-evvel sene 1283

IŞS-191-Sayfa 118

Belge 1

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta mahallâtından Kemer mahallesinde mütemekkin ve teb'â-yı devlet-i âlîyyeden ve Rum milletinden iken bundan akdem bi-emrillâh-i te'âlâ fevt olan Dimitri veled-i Hacı Vasili veled-i Yanînin verâsetini kendünden evvel vefât iden li-ebeveyn karındaş Vasilinin oğlu Herlbozun kebîr oğulları Enstas ve Burdan el-huzzâr lede'sş-şer'î'l-enver zâhirve mütehakkık oldukdan sonra merkûmân Enstas ve Burdandan

her biri medine-i mezbûre meclisinde meclis-i şer'îmizde müteveffâ-yı merkûm Dimitrinin kezalik kendünden evvel vefat iden li-ebeveyn karındaşı Vasilinin sadr-ı kebîre kızı işbu hâmiletü'l-i'lâm Meryem binti el-merkûm Vasili tarafından zikr-i âtî husûsda vekâlet-i âmme-yi müte'allika-yı sahîh-i şer'îyye ile vekîl olduğu olduğu şahs-ı merkûmeye bi'l-ma'rifet-i şer'î-yi ârifâne Hoca Herlboz veled-i Seyradi ve Alcacı oğlu İstavri veled-i Nikola şehâdetleriyle sâbit olan Mahmûd ağa ibn-i Mustafa efendi muvâcehesinde zikr-i âtî bir bâb mülk şer'ân vaz'-ı yedi bi'l-ikrâr mütehakkık olan Hacı Mihâ'il veled-i Hacı Ligori veled-i Aleksiden her biri hazır olduğu hâlde mahalle-i mezkûrda vâki' tarafeyn-i Akoğlan oğlu Mihâ'il bağçesi ve bir taraftan Adıgüzel menzil ve tarâf-ı râbi' hazırâne-yi merkûmâne Hacı Ligori veled-i Hacı Mihâ'il menzili ile mahdûd ve fevkâni bir oda ve bir mikdar hole müştemil bir bâb mülk-i menzil mevrusumuz müteveffâ-yı merkûmenin hayatından âlîyyi'l-vefât taht-ı tasarrufunda olub ba'de'l-vefât bize mevrus olmuşken biz diyâr-ı aherde iken müvekkile-yi merkûme Meryem menzil-i mahdûd-ı mezkûru hazırâne-yi merkûmâne Hacı Ligori ve Hacı Mihâ'ile on üç bin beş yüz guruş fuzûli bey' itmekle şahsından kifâyedle bize der-teslîme müvekkile-yi merkûmeye izâfetle vekil-i mezbûr Mahmûd ağaya tebeyyün olunmak murâdımızdır deyu da'vâ itdüklerinde vekil-i mezbûr Mahmûd ağa dahi cevabında menzil-i mahdûd-ı mezkûru müteveffâ-yı merkûm Dimitrinin hayatında mülkü olduğunu verâseti min ciheti'l-tasvîb müdde'î-yi merkûmâne Enstas ve Burdan muhasara idüğünü ve menzil-i mahdûd-ı mezkûre vaz'ü'l-yed olan hazırâne-yi merkûmâne Hacı Ligori ve Hacı Mihâ'ilin tasdikleriyle ikrâr lakin müvekkilem merkûme Meryemin validesi olub bundan akdem fevt olan Anna binti Dimitriye müdde'âyân-ı merkûmânın mevrusları müteveffâ-yı merkûm Dimitri hayatında ve sıhhatinde bundan akdem bin yüz guruş medfû'a ve makbûza bey' ve temlik olduğu iştirâ ve temellük ve tesellüm eyledikden sonra merkûmâne hayatından âlîyyü'l-vefât mutasarrıf olub ba'de'l-vefât verâseti ancak müvekkilem merkûme Meryem muhassar olduğu hâlde merkûme Meryem dahi kızı Enstas binti Ezreya veled-i Yanîye hibe-yi sahîh-i şer'îyye ile meccânân hibe ve temellük ve tesellüm olduğu ittihâb ve ba'de'l-kabz ve'l-kabûl menzil-i mahdûd-ı mezkûru hazırâne-yi merkûmâne Hacı Mihâ'il ve Hacı Ligoriden her birine meblağ-ı merkûm on üç bin beş yüz guruş şahs-ı medfû'a bey' anlar dahi ber-vech-i münâsefe iştirâ ve temellük ve tesellüm itmişdir deyu bizim efgârimıza mukârren eyledikleri def'lerini ikâme-i beyine itmek üzere iken beynimizde

münâza‘at-ı kesîre ve muhâsamât-ı şedîde vukû‘a gelmişdi el-hâletü hazihî beynimizde maslahûn tevassutuyla biz ber-vech-i muharrer da‘vâ-yı mezkûrumuzdan kat‘ân-li’n-nizâ ve ref‘ân-li’l-husûme bi’t-tav‘â ve’l-rızâ üç bin guruş bedel-i medfû‘a ve makbûz üzerine ba‘de akdi’l-musâlahat ve’l-kabûl ziyâde-i müdde‘âmıza ve bi’l-cümle husûs-ı mezkûre müte‘allika da’vâdan tarafeynden her birimiz isâleten âhirin zimmetini ibrâ ve ıskât ve yine her birimiz ber-vech-i muharrer âhirin ibrâsını kabûl eyledik deyu tarafeynden her birinin ikrâr ve tasdîkleri tescîl ve bi’l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i‘lâm olundu

Fî 5 Cemâziye’l-ahir sene 1283

Hacı Hâfız Mehmed İzzet efendi

Mukayyid-i mahkeme Osman efendi

Köse Mehmed oğlu Hâfız Ahmed

Muhzır Hâfız İsmail

Ve gayrihim

Belge 2

Medine-i Isparta mahallâtından Cedid mahallesinde sâkin ve zât-ı zeyl vesikada muharreri’l-esâmi-yi müslimîn ta‘rîfleriyle mu‘arrefe olan işbu bâisetü’l-vesîka Esmâ binti İbrâhim nâm Hâtûn meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde zevc-i sâbıkı Hasan Hüseyin bin Osman mahzârında takrîr-i kelâm ve ta‘bîr-i âni’l-merâm idüb mezbûr Hasan Hüseyin ile bundan akdem hâl-i zevciyye beynimizde kâ’in iken mezbûrun merâsetinden hâsıl ve benden mütevellide hâlen el-huzzâr-ı hicr-i terbiyemde olan işbu hâzır-ı bi’l-meclis tahmînen iki yaşında kızım Âdile nâm sagîrenin aslen mâl olmayub ol-vechile nafaka ve kisveye muhâsebe olmağla sagîre-yi mezbûrenin nafaka ve kisve behâ için babası mezbûr Hasan Hüseyin üzerine kıbel-i şer‘îden kadr-ı ma‘rûf meblağ farz ve takdîr olunmak bi’l-mahzârı matlûbumdur dedikde gıbbe’t-tasdîkû’ş-şer‘î hâkim-i muvakkı‘-i sadr-ı küttâb ve hüsni me‘âb efendi hazretleri dahi sagîre-yi mezbûrenin nafaka ve kisve behâsı için babası mezbûr Hasan Hüseyin üzerine bi’t-tirâz tarîh-i vesikadan şehriye on guruş takdîr buyurub meblağ-ı mefrûz-ı mezkûru sagîre-yi mezbûrenin nafaka ve kisve vesâ’ir levâzım-ı zarûriyesine harc ve sarf ve lede’l-iktizâ isnâdına ve babası Hasan Hüseyin üzerine rücû‘a validesi ve hazinesi mezbûr Esmâ Hâtûna izin vermeğın mâ vâka‘a bi’t-taleb ketb olundu

Fî 7 Muharrem sene 1283

Mukayyid-i mahkeme Osman efendi

Muhzır Hâfız İsmail

Ve gayrihim

Belge 3

Medine-i Isparta mahallâtından Sülü Bey mahallesinde sâkin ve zât-ı zeyl-i vesîkada muharreri'l-esâmi-yi müslimîn ta'rîfleriyle mu'arrefe olan işbu bâisetü'l vesika Fâtıma binti Süleymân nâm Hâtûn bedâheten meclis-i şer'-i şerîf-i enverde kızı Esmâ binti Mehmedin zevc-i mutlakı Osman bin Ahmed mahzârında takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i âni'l-merâm idüb mezbûr Osman ile kızım mezbûrenin hâl-i zevciyye beyyinelerinde kâ'im iken ferâsetinden hâsıl ve kızımdan mütevellid işbu hâzır bi'l-meclis tahmînen üç yaşında Mehmed nâm sagîr el-huzzârı kızım mezbûrenin hicri terbiyesinde iken kızım mezbûre Esmâ nefsinin sagîre kimesneye tezvîc itmekle hakk-ı hazenesi şer'ân benim olduğu eelden hâlen sagîr-i mezbûr hicri terbiyemde olmağla nafaka ve kisve behâ levâzım-ı zarûriyesi için babası mezbûr Osman üzerine kıbel-i şer'iden kadr-ı ma'rûf meblağ farz ve takdîr olunmak bi'l-mahzâr matlûbundur dedikde gıbbe't-tasdîkû'ş-şer'i hâkim muvakkı' sadr-ı küttâb ve Hesmâb efendi hazretleri sagîr-i mezbûrenin nafaka ve kisve behâsı için babası mezbûr Osman üzerine işbu tarih-i vesikadan şehriye on iki buçuk gurus farz ve takdîr buyurub meblağ-ı mefrûz-ı mezkûru harc ve sarfa veledü'l-Hacı istidâneye babası mezbûr Osman üzerine rücû'a mezbûre Fâtıma Hâtûn izin vermeğın mâ vâka'a bi't-taleb ketb olundu

Fî 25 Cemâziye'l-ahir sene 1283

Mukayyid-i mahkeme Osman efendi

Çömezzâde İsmail efendi

Muhzır Yusûf ağa

IŞS-191-Sayfa 119

Belge 1

Medine-i Isparta mahallâtından Yaylazâde mahallesinde sâkin iken bundan akdem bi-emrillâh-i te'âlâ vefat iden Ataş oğlu Hacı Salih bin Ömer bin Abdullâhın verâsetini zevce-yi menkûha-yı metrûkesi Şerife binti Süleyman bin Abdullâh nâm Hâtûn ile sulbî kebîr oğulları Ömer Çavuş ve Osman ve Hasan ve Hasan ve sulbîye kebîre kızı Fâtımayı muhassare ba'de kabli'l-kassâm zevce-yi mezbûre Şerife dahi fevt olub verâsetini sudûr-ı kebîr oğulları mezbûrûn Ömer Çavuş ve Osman ve Hasan ve

kebîre kızı Fâtımaya el-huzzâr-ı lede's-şer'î'l-enver zâhirve mütehakkık olduktan sonra verese-yi mezbûrundan her birinin taleb ve ma'rifetleri ve ma'rifet-i şer'î ile tahrîr ve terkîm ve bi'l-müzâyede bey' olunarak ba'de ihrâci'l-mesârifî'l-sahîh sahhû'l-bâkiyyesi beyne'l-verese bi'l-farîzeti's-şer'îyye tevzi' ve taksîm olunan tereke-yi müteveffâ-yı mezbûr defter-i kassâm ber-vech-i ât-ı zikr olunur

Fî 19 Cemâziye'l-evvel sene 1283

	Guruş
<i>Bağçe-i mezkûre derûnunda kebîr ceviz ağacı 1 adet</i>	600
<i>Mahalle-i mezkûrede vâki' tahtânî üç oda ve bir kebîr ahur ve bir mikdar havluya müştemil arsası Hızır Abdâl zâviyesine senevî kırk para mukâta'aluk vakf-ı ebniyesi mülk</i>	4900
<i>Hacılar oğlu çeşmesi civarında yarım adımlık kürûm mülk bağ</i>	350
<i>Hızır Abdâl zaviyesi müsteglâtından üç buçuk dönüm mikdarı kürûm ve eşcârı mülk-i bağçe</i>	10000
<i>Bağçe-i mezkûre derûnunda sagîr ceviz ağacı 1 adet</i>	300
<i>Bağçe-i mezkûre derûnunda üç aded zerdali ağacı</i>	185
<i>Bağçe-i mezkûre Osman hissesine elma ağacı</i>	60

Cem'ân yekûn 16395 guruş

	Guruş
<i>Resm-i kismet</i>	410
<i>Dellâliye</i>	110
<i>Kaydiyye</i>	15
<i>Varaka behâ</i>	2
<i>Tefrîk-i eşya ve istimâ'a şuhûd için bi't-taleb gönderilan me'mûrun harc-ı husûsu</i>	63

Minhâ'l-ihrac 600 guruş

Sahhû'l-bâki 15795 guruş

	Guruş	Para
<i>Hisse-yi ibn-i kebîr-i mezbûr Ömer Çavuş</i>	4512	34
<i>Hisse-yi ibn-i kebîr-i mezbûr Osman</i>	4512	34
<i>Hisse-yi ibn-i kebîr-i mezbûr Hasan</i>	4512	34
<i>Hisse-yi binti kebîre-i mezbûr Fâtıma</i>	2256	17

Vech-i meşrûh üzere tereke-yi müteveffâ-yı mezbûrdan ba'de ihrâci'l-mesârifî'l-sahîh sahhû'l-bâkiyyesi verese-yi mezbûrûn ber-vech-i bi'l-ikrâz ve teslîm anlar dahi ahz u kabz eylediklerini ikrâr ve i'tirâf eyledikleri işbu mehâle şerh verildi

Belge 2

Müteveffâ-yı Ataş oğlu Hacı Salihin terekesinden oğlu kebîr Ömer Çavuşun bi'l-müzâyede üzerinde takrîr idüb makbûzu ber-vech-i ât-ı zikr olunur

	Guruş	Para	Akçe
<i>Mahalle-i mezkûrda vâki ' üç oda ve bir ahurdan üç sehmden bir sehm hissesi</i>	1633	13	1
<i>Hacı Ahmed ağa bağçesi karşusunda takriz bir dönüm bağçe</i>	2857	5	1
<i>Bağçe-i mezkûre derûnunda elma ağacı</i>	60		
	4550	24	2
<i>Zîrde muharrer terekeden hisse-yi irsîyyesine takâs ve mahsûb olunan</i>	4512	34	
	37	34	2
<i>Resm-i tereke için mahkemeye vermiş olduğu</i>	37	34	2

<i>Ber-mûceb-i defter-i kassâm</i>	4512	34
<i>Bâlâda muharrer terekeden makbûza takâs ve mahsûb olunan</i>	4512	34

Müteveffâ-yı Ataş oğlu Hacı Salihin terekesinden oğlu kebîr Osmanın bi'l-müzâyede üzerinde takriz iden makbûzu ber-vech-i ât-ı zikr olunur

	Guruş	Para	Akçe
<i>Mahalle-i mezkûrda vâki ' üç oda ve bir ahurdan üç sehmden bir hissesi</i>	1633	13	1
<i>Hacı Ahmed ağa bağçesi karşusunda mefruz bir dönüm bağçe</i>	2857	15	1
<i>Zerdali ağacı 3 adet</i>	185		1
	4675	34	2
<i>Zîrde muharrer bâ- kassâmı hisse-yi irsîyyesine takâs ve mahsûb</i>	4512	34	
	140	9	1
<i>Mahkemeye harc-ı kassâm için verdiği</i>	140	9	1

<i>Ber-mûceb-i defter-i kassâm</i>	4512	34
<i>Bâlâda muharrer terekesinden makbûz harc ve mahsûb olunan</i>	4512	34

Müteveffâ-yı Ataş oğlu Hacı Salihin terekesinden kebîr oğlu Hasanın bi'l-müzâyede üzerinde takriz iden makbûzu ber-vech-i ât-ı zikr olunur

	Guruş	Para	Akçe
<i>Mahalle-i mezkûrda vâki ' üç oda ve bir ahurdan üç sehmden bir hissesi</i>	1633	13	1

<i>Hacı Ahmed ağa bağçesi karşusunda mefruz bir dönüm bağçe</i>	2857	5	1
	4490	18	2
<i>ZİRDE muharrer bâ- kassâmı hisse-yi irsîyyesine takâs ve mahsûb</i>	4490	18	2

<i>Ber-mûceb-i defter-i kassâm hisse-yi irsîyyesine</i>	4512	34	
<i>Bâlâda muharrer terekesinden takâs ve mahsûb olunan</i>	4490	18	2
	22	15	1
<i>Karındaşı Osmana havâle olunub ahzı</i>	22	15	1

Müteveffâ-yı Ataş oğlu Hacı Salihin terekesinden kerîmesi Fâtımanın bi'l-müzâyede takriz iden makbûzu ber-vech-i ât-ı zikr olunur

	Guruş	Para	Akçe
<i>Hacı Ahmed ağa bağçesi karşusunda takriz bağçe dönüm</i>	1428	22	2
<i>Hacılar oğlu çeşmesi civarında yarım adımlık bağ</i>	35		
<i>Bağçe-i mezkûre kebîrde ceviz ağacı 1 adet</i>	600		
<i>Sagîr ceviz ağacı 1 adet</i>	300		
	2678	22	20
<i>ZİRDE muharrer bâ-kassâm-ı hisse-yi irsîyyesine takâs ve mahsûb olunan</i>	2256	17	
	422	5	20
<i>Resm-i mahkeme için i'tâ eylediği</i>	422	5	20

<i>Ber-mûceb-i defter-i kassâm hissesi</i>	2256	17
<i>Bâlâda muharrer terekeden makbûzuna takâs ve mahsûb olunan</i>	2256	17

IŞS-191-Sayfa 120

Belge 1

Anü'l-mâl emvâl-i makbûz-ı mahkûme-i acimizden hisselerimize musîb meblağın mikdarı

	Guruş
<i>Yalvaçlı Ali hissesi</i>	7800
<i>Ispartalı Seleli oğlu Ali hissesi</i>	1000
<i>Ağroslu Hacı Ahmed hissesi</i>	1000
<i>Ağroslu Süleyman hissesi</i>	307
<i>Senirkendli Hacı Mehmed hissesi</i>	65
<i>Senirkendli Ali hissesi</i>	500
	11472

	Guruş
--	--------------

<i>Bargir re's 1 adet</i>	800
<i>Esb</i>	3000
<i>Nakden</i>	4000
	7800

sekiz yüz on bir bin yetmiş iki guruş

Bâlâ-yı terkîm sende olur ki

Geçende Ağca bel nâm mehalde önümüze geçen ve bâ-i'lâm-ı mahkûmeye nakden eşya vesâ'irimizi nehb ve gârat itmiş olan Tırtar aşiretinden ma'lûmi'l-esâmi kıt'a tarîk-i hükûmet ma'rifetiyle derviş olunarak âni'l-murâfa'a ikrârları vechiyle emvâl-i makbûza mahkûmemize mukâbil hayâdiyed-i merkûmunun hayvânât-ı vesâ'ireleri bi'l-müzâyede şahsına on bir bin dört yüz yetmiş iki guruş bâliğ olmuş ve emvâl-i makbûz-ı mahkûme-yi acimize adem-i kifâyede görünmüş olmakdan nâşî ânü'l-mâl bâlâda gösterdikleri vechile hisselerimize isâbet iden on bir bin dört yüz yetmiş iki guruşu kâmilen meclis-i livâda ahz u kabz eylediğimizi mütâ'sir işbu senedimizi Isparta hükûmet-i âlişan takdîm ve i'tâ kılmıştır

Fî 21 Cemâziye'l-ahir sene 1283

Beğ Senirkendli Ali bin Ali

Beğ Senirkendli Hacı Mehmed ibn-i Abdullâh

Beğ Ağroslu Süleyman ibn-i Mahmûd

Beğ Ağroslu Hacı Ahmed ibn-i Osman

Beğ Seleli oğlu ibn-i Hasan Ali

Beğ Yalvaçlı Ali ibn-i Mehmed

Emvâl-i makbûz-ı mahkûme-i acimiz olub sarıkların fûrûhâtı olan hayvânât behâsı

	<i>Guruş</i>	<i>Para</i>
	13532	
<i>Cem'inde sehm hesâbı olan</i>	84	20
	13448	20
<i>Resim ve harc i'lâm bulunan</i>	672	20
	12776	
<i>Tahsiline giden mübâşir hizmeti</i>	500	
	12276	
<i>Sârik-ı merkûmların derûnlerinde mehAlince olan mesârif</i>	676	
	11600	
<i>Meblağ-ı müstahsile-i mezkûrun nakline ve davar behâsı</i>	128	
	11472	

	Guruş
<i>Yalvaçlı Ali hissesi</i>	7800
<i>Ispartalı Seleli oğlu Ali hissesi</i>	1800
<i>Ağroslu Hacı Ahmed hissesi</i>	1000
<i>Ağroslu Süleyman hissesi</i>	307
<i>Senirkendli Hacı Mehmed hissesi</i>	65
<i>Senirkendli Ali hissesi</i>	500
	11472
<i>Aynen</i>	800
<i>Aynen</i>	3000
<i>Nakden</i>	4000
	7800

Ber-vech-i bâlâ fûruhât olunan hayvânât 11472 guruş

Ber-vech-i bâlâ hisselerimize isâbet iden 11472 guruş

Bâlâ-yı terkîm sened olur ki

Geçende Ağca Bel nâm mahâlde önümüze geçmiş ve bi'l-i'lâm mahkûmeye on üç bin beş yüz otuz iki buçuk guruşluk nakid ve eşyamızı nehb ve gârat itmiş olan Tırtar aşîretinden ma'lûmi'l-esâmi kıt'a tarîk-i cânib hükûmetinen derviş olunarak emvâl-i makbûzeyeye eczimize mukâbil hayâdiyet-i merkûmunun fûrûhat olunan hayvânât olan ber-vech-i bâlâ on üç bin beş yüz otuz iki buçuk guruşluk bâlâda bi'l-müfredât gösterdiği vechile resim ve harc i'lâm ve mesârifât vâkı'ası fûrûhe kılındıkda kusuru bulunan on bir bin dört yüz yetmiş iki guruş kezalik bâlâda muharrer olduğu vechile taksîm olunarak mablağ-ı musîb-i âcizânemize kâmilten meclis-i livâda ahz ve makbuzumuz olduğu mübeyyin işbu senedimiz Isparta hükûmet-i âliyyesine i'tâ kılınmıştır

Fî 21 Cemâziye'l-ahir sene 1283

Beğ Senirkendli Ali bin Ali

Beğ Senirkendli Hacı Mehmed ibn-i Abdullâh

Beğ Ağroslu Süleyman ibn-i Mahmûd

Beğ Ağroslu Hacı Ahmed ibn-i Osman

Beğ Seleli oğlu ibn-i Hasan Ali

Beğ Yalvaçlı Ali ibn-i Mehmed

Belge 2

Medine-i Ispartaya tâbi‘ Sav karyesinde sâkin ve zât-ı mu‘arrefe Ümmü Gülsüm binti Ali nâm Hâtûn meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde mezbûrenin zevci işbu bâisü’l-vesîka Ali bin Hüseyin mahzârında ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb benim akd-i âtü’z-zikrin sudûruna deĝin şer‘ân yedimde mülk ve hakkım olub karye-i mezkûrda vâki‘ bir taraftan Hadice ve Zayide bintü’l-mezbûr Hüseyin menzili ve bir taraftan Hüseyin bin İbrâhim havlusu ve tarafeynî tarîk-i âmm ile mahdûd tahmînen bir evlek mikdarı menzil arsamı tarafeynden îcâb ve kabûle hâvî şurût-ı müfside ve muvâza‘adan ârî tagrîr ve gallatından bir bey‘-i bât-i sahîh-i şer‘iyye ile zevcem mezbûr Aliye iki yüz yigirmi guruşa bey‘ ve temlik ve teslîm eylediĝimde olduĝu ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ve kabz ve kabûl eyledikten sonra şahsına olan meblaĝ-ı merkûm iki yüz yigirmi guruşu zevcem bana def‘ ve teslîm ben dahi yedinden tamamen ve kâmilen ve kabz eyledim fî mâ ba‘ad menzil-i mahdûd-ı mezkûrda benim asla ve kat‘a alâka ve müdahalem kalmayub müşterî-yi zevcem mezbûr Alinin mülk müşterâsı ve hakk-ı sarfi olmuşdur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mülk ve mutasarrıf olsun dedikde ğıbbe’t-tasdîkü’ş-şer‘i mâ vâka‘a bi’t-taleb ketb olundu

Fî 21 Cemâziye’l-evvel sene 1283

Muhtâr-ı karye-i mezbûr Hüseyin ağa

Hoca Hüseyin oĝlu Mehmed

Gönânli İbrâhim Çavuş

Gümüş oĝlu Molla Ahmed

Sarı Ali oĝlu Ali

Muhzır Yusûf

Ve gayrihim

IŞS-191-Sayfa 121

Belge 1

Isparta Niyâbet-i Şer‘iyyesine

Mürüvvetlü efendi

Silk-i celîl-i askerîde bulunubda te’hil itmek isteyenlere te’hil maddesince mirîyye olan usûl sıhhatinde askerîyeye tevfikân mensûb oldukları ordu-yı hümâyûnlar cânibinde ruhsat verilmedikçe mehâkim-i şer‘iyye tarafından akd-ı nikâh için izinnâme verilmemesi ve bir de ba‘zı asitâne-yi askerîye erbâbı mahall-i mehâkimine varub hilâf-ı vâki‘ yerlerinin vukû‘ı vefatını beyân ile emvâl ve emlâkını taksîm itdirmek ve kassâm

defteri almak misillü hareketde buldukları haber alındığından bâhisle vefat haberi verenlerin hakkında ifâ-yı tahkîkât-ı mukîmle yakîn hâsıl olmadıkça evveliyle ifâde-yi mücerrede üzerine tereke tahrîr olunması husûsları cânib-i vâlâ-yı serâskerîyeden bâ-tezkire-i mahsûse beyân ve iş‘ar kılınmış olmağla fi‘l-hakîka sâlifü‘l-beyân mevâdın icrâsı halinde nizâmât-ı mü‘essis-i ahkâmına mürâca‘atla tahkîkâtı müktefa ve tedkîkât-ı kâfiye icrâsı me‘mûriye-yi şer‘-i şerîfin vazîfeleri iktizâsından bulunmuş olmağla ba‘de izn-i silk-i askerîyede bulunanlardan te‘hil itmek murâd idenlerin cârî olan nizâm-ı askerî-yi ahkâm-ı münîfesi iktizâsınca mensûb oldukları ordu-yı hümâyûnlar cânibinden ruhsat verilmemesi ve asitâne-yi askerîye erbâbının dahi bu yolda olan ifâde-yi mücerredeleri üzerine bilâ tahkîk tereke tahrîr olunmaması husûslarına mezîd-i i‘tinâ ve dikkat ve işbu tahrîrâtın sûret-i bi‘l-ihrac birer nüshasının dahi dâhil-i dâ‘ire-i eyâlet ve elviye bulunan kazalar nüvvâbı efendilere irsâl ve isâlinde sâî ve himmet olunmak siyâkında işbu tenbîhnâme ta‘mîmen tastîr ve taraf-ı şerîfinize dahi ba‘is ve teşrîfleri

Fî 5 Cemâziye‘l-ahir sene 1283

Na‘imü‘r-Refikü‘l-Mehmed

Sûret-i fermân-ı âlîşân

İlmü‘l-âlemât-ı el-mübtehireye efzalü‘l-fâzıla el-menûriye gaybû‘ el-fazl ve‘l-yakîn keşfü‘l-müşkilât el-dînî helâlü‘l-mu‘zilâtü‘l-bakîyyine miftâh-ı genzül-i hakâyık-ı misbâh remûzân kâpakü‘l-mehfûf bî sunûf-ı avâtıfullâhın el-âlîyyü‘l-bi‘l-fazl şeyhü‘l-islâm ve müftü‘l-enâm olub murassa‘-yı kuşâk-ı Osmanî ile birinci rütbe mecîdî nişân-ı zişânını hâmil olan Mehmed Refik efendi edâmallâhû te‘âlâ fezaîle tevki‘-i refik-i hümâyûnum vâsıl olunub ma‘lûm ola ki cülûs-ı hümâyûn müsa‘ade-yi tahkirûn-ı şâhânem ve rû zefîr ve zinden bir inkâr-ı mu‘adelet ve sâr-ı mülükânem yed-i mü‘eyyîd hilâfetime vedia-i cenâb-ı kibriyâ olan kâffe-i sanûf-ı teb‘â-yı devlet-i âlîyyenin hâceti istihsâl ve istikmâl âsâliyyet ve istirâhatlarıyla beraber hukûk-ı meşrû‘alarının kıt‘ası âdâlet ve mu‘ayyâr-ı hakkâniyet olan şer‘îat-ı mutahhere-yi Ahmedîye tevfikâ hüsn ü rü‘yet ve muhâfazasına ma‘tûf ve bu dahi esnâ-yı tarafımda lede‘l-îcâb ikâme olunan şuhûdun keyfiyyet-i şehâdetlerine ve şehâdetlerine menât-ı kabûl ve adem-i kabûlleri olan âdâletinin vücûd ve fâkdânına medâr-ı vukûf ve ittilâ‘ olan tezkîyeye kemâl-i dikkât ve i‘tinâyâ menût olduğu hâlde bir müddetden berü şuhûdun şer‘ân tezkiyesi emrinde i‘câz ve müsâmaha olunarak yalnız âlenen tezkiye ile iktifâ kılınmakta ve çünkü âlânîye tarafeyn hazır oldukları hâlde muvâcehet-i şuhûdde icrâ olunan

tezkiyeden ibâret olub tezkiye olunanlar her takdir fâsık-ı mu'allak ve gayr-ı mevsûf olsunlar bile yüzlerine karşı cerh ve tezyîfleri müştekil bulunmak hâsebiyle adl gayr-ı âdelden temyîz ve sâdet ve gâzab ta'rif olunâmayan idüğünden ahvâl-ı ehl-i zemâna nazarân ba'zen hukûk-ı âbâdın zayi' olunması ihtimalinden görünmeğin hâl-i mezkûrun ıslâhı sıhhatinde ba'demâ esnâ-yı murâfa'a ve istima'a-yı şuhûdde hükkâm-ı şer'î taraflarından kıyafât-ı lâzime bilâ kusûr icrâ olunarak tezkiye-i âleniyye ile iktifâ olunmayub evvel emirde kütüb-i fukahiyede sebt ve beyân olunduğu vechile a'raf-ı fukahada mestûre ta'bîr olunan varakaya müdde'î-yi âlfiyyemin esmâları ve edâ olunan ismi ile şuhûdun ism-i şöret ve zâtları ve müşkül ve mahâlleri ve babaları ve dedeleri esmâları tahrîr ve varaka-yı mezkûreye zarf-ı derûnüne vaz' ile üzeri temhîr olunduktan sonramız ki intihâb olunan kimesnelere hâkim tarafından ba'de'l-irsâl müzekkiyeleri mestûreye beyinlerinde feth ve kıra'at idüb îcanede esmâları muharrer olan şâhidler âdiller ise esmâları tahtına âdil ve makbûlü's-şehâde deyu tahrîr ve âdil vekiller ise gayr-ı âdil deyu terkîm ve imzâ eyleyerek mestûreyi îsâl iden adamı ve aher kimesneyi mazmûnuna vâkıf itmeksiz üzerine bi't-temhîr hâkime i'âde idüb âdil ve makbûlü's-şehâde oldukları muharrer ise mertebe-yi senîyyede müterâfî'ân beraber oldukları hâlde şâhidler tezkiye-i nâ'ibine terfikân mehâllerinde tezkiye olunmaları ve gayr-ı âdil merkûm bulunanların şehâdetleri kabûl olunmayub müdde'îyeden âhere şâhid taleb olunması ve fî mâ ba'ad huzûr-ı hâkimü's-şer'îde şehâdet idenler mensûb oldukları cânibden ya'ni talebe-yi ûlûmdan ise sâkin oldukları medresesinin müderrisiyle mu'temed ahâlisinden ve askerîyeden ise bulunduğu tâbûr zâbitânından ve ketebeden ise kalemî zâbiti ve hilâfesinden ve tüccârdan ise mu'teber ve mevsûf ehl-i tüccârdan ve esnâf ise kethüdâsıyla lonca ustalarından ve sunûf-ı mezkûre hâricinde bulunanlar sâkin oldukları mahall ve kariyeler imâm ve muhtârlarıyla mu'temed kimesnelere ber-minvâl-i meşrûh şer'ân ve ba'de tezkiyelerinin icrâsı ve senedât-ı şer'îyyede müzekkiyelerin isim ve şehâdetleri tasrîh olunması ve şer'ân ve âlenân tezkiye olunmayan şuhûdun şehâdetlerini kabûl ile hâkimden umûm-ı hükkâmın men' olunmaları ve tezkiye-i sirkin-i keyfiyyetin evrâk-ı mahsûseye tab' ile birer kıt'asının tezkiye icrâ olunacak mahallere i'tâsı bâ-tensîb kararlaştırılmış olduğundan ol-vech ile lâzım gelen emr-i şerîfimin tasdîri tarafından ifâde ve i'tâ olunmuş olmakdan nâşî keyfiyyet-i cânib-i şerîf-i padişâhâneme arz eylendi

IŞS-191-Sayfa 122

Belge 1

El-istidâneye ol-vech ile icrâsı husûsuna irâde-yi ma'adelet-âde-i mülükânem ta'allûkuyla emr-i hümâyûn-ı şâhânem sünûh ve sudûr eylemiş olmağın mukteta-yı münîfi üzere tenbîhân ve i'lânen divân-ı hümâyûnumdan işbu emr-i celîlü'l-kaderim ihdâr ve i'tâ olundu keyfiyyet-i emr ve irâde-yi seniyye-yi mülükânem memâlik-i mahrûse-yi şâhânemde bulunan bi'l-cümle hükkâm ve nüvvâba i'lân ve i'tâsıyla ba'de izn-i esnâ-yı terâfuda tahkîkât-ı lâzime ve tedkîkât-ı müktefa icrâsıyla beraber şer'ân ve âlenen tezkiye olunmayan şuhûdun şehâdetleri kabûlle hükm edilmemesi için tenbîhât-ı lâzime-i vakı'a icrâsı ve tezkiye-i sirk-i keyfiyyet evrâk-ı mahsûseye tab' itdirilerek birer kıt'asının îcâb iden mahallere i'tâsı husûslarına mezîd-i i'tinâ ve sarf-ı himmet ve işbu emr-i âlişânım sicile kaydı ile hükm-i münîfinin dâ'ima ve müstemirrân meriyyü'l-icrâya dökülmesi emrîne bezl-i cell-i miknet eylemiş tahrîrân fî el-yevmü'l-hâl-i min şehri cemâziye'l-ahir sene selâse ve semânîn ve mi'eteyn ve elf

Isparta Niyâbet-i Şer'iyyesine

Mürüvvetlü efendi

Murâfa'at-ı şer'iyye zamanında şehâdet iden şuhûdun şer'ân dahi tezkiyelerinin ifâ ve icrâ olunmasını ve şer'ân ve alenen tezkiye olunmayan şuhûdun şehâdetleriyle ûmûmân makâm-ı şer'inin hukûk-ı memnû' olduklarını hâvî ve tenbîhât-ı sâ'ireyi muhnevî-i şeref sudûr buyurulan fermân-ı celîlü'l-unvânın ihrâc itdirilen sûr-ı matbû'asından bir nüshasıyla tezkiye sizin keyfiyyet-i mu'amelâtını mübeyyin memnû' olmak üzere tab' itdirilen mestûre ve varakası leffân taraf-ı şerîfinize irsâl kılındı tezkiye-yi sirk-i keyfiyyet icrâsı sûret-i fermân-ı âlî mezmûn-ı münîfinden ma'lûm olacağı vechile ba'de izn-i hükkâm-ı şer'-i şerîfin istima' idecekleri şuhûd hakkında tedkîkât-ı mükteza-yı icrâsıyla beraber inde'l-fukahâ mestûre ta'bîr olunan varakanın keyfiyyet-i mu'amelâtıyla emr-i tezkiyenin ve fermân-ı mu'adelet-i ûnvânın nâtık olduğu ahkâm-ı münîfesinin bi't-tamâmen infâsına bedel-i mukadderat ve hilâfından bî-gâyet tevki ve mücânebet olunmak ve sûr-ı mersûlenin birini ihrâc itdirilerek dâhil-i eyâlet ve elviye bulunan kazâlar nüvvâbına irsâl ve îsâline ve yalnız mestûre sûretinin âmme vesâ'ire iktizâ iden mahallere i'tâsıyla beraber mu'amelât-ı lâzîmesinin tefhîmine sarf-ı nakdiye-i himmet kılınmak vesâyâsıyla işbu tenbîhnâme-i mahsûse ta'mîmen

tastîr ve bi'l-cümle eyâlât ve evliye-i hükkâm ve nüvvâbına tescîl kılındığı gibi taraf-ı şerîfinizde dahi ba'is ve tesyîr olundu

Fî 11 Cemâziye'l-ahir sene 1283

Na'imü'r-Refikü'l-Mehmed

Şâhidlerin tezkîyeleri icrâ olunacak mahal-i irsâl kılınacak mestûre sûretidir

İstanbulda Molla Gürâni mahallesinde sâkin felân efendi ibn-i felân bin felâniye İstanbulda Hoca Sinân mahallesinden müderrisinden felân efendiden küttâb şahsından bin guruş Mahmûd bâş mahkemesinde da'vâ müdde'î-yi âlîyyenin inkârına binâ'en müdde'asına işbu mestûre zeylinde ismi muharrer şâhid ile diğere şâhid şehâdet itmeleriyle işbu ism-i muharrer olan şâhidin âdil ve makbûlü'shâde olup olmadığı lâzım olduğundan hüsn ü te'âlâ ma'lûmeniz vech ile şâhid-i mezbûrun ismi zîrine makbûl olup olmadığı tahrîr ile mesâb olalar

Hoca Paşa karındaşı Çelebi oğlu Alaaddîn mahallesinden ve Mısır çarşusu â'zâlarından orta boylu kumral sakallı Hoca-zâde felân efendi ibn-i felân bin felân

Âdil ve makbûlü'shâdedir

İmzâ

İmzâ

İmzâ

Mehmed bin Süleyman
Ömer

El-Hacı Hasan bin Hasan

Mehmed bin

Ân-esnâf-ı â'zâdan

Kethüdâ-yı â'zâdan

Ân-esnâf-ı â'zâdan

Müzekkiyeler mu'amelesinin ta'lîmât ve ta'rîfleridir

Mestûre zeylinde ismi muharrer şâhidin âdil ve makbûl olduğu müzekki ândında ma'lûm ise ismi zeyrine âdil ve makbûlü'shâde deyu tahrîr âdil ve makbûl değil ise kezalik ismi zeyrine âdil ve makbûlü'shâde vekildir deyu tahrîr ve vaz'-ı imzâ ve yahûd tehîr olunacaktır deyu mestûre denilan varakanın mezmûnı me'mûriyet ve aher kimesneye bildirilerek yine taraf-ı derûnuna vaz' ile üzeri mühr ü nüvvâba iâde kılınacaktır

Belge 2

Bâ'is-i mürâsele-i şer'îyye olur ki

Medine-i Isparta sancâğına muzâf Ulûborlu kazası mahallâtından Salih efendi mahallesinden câmi'-i Mehmed bin(boş bırakılmış) medine-i mezbûre meclisine ma'kûd meclis-i şer'îmizde kaza-yı mezbûre sâkinlerinden ma'rifetü'z-zât Fâtıma binti

Mehmed bin Abdullâh nâm Hâtûn muvâcehesinde benim mezbûre Fâtımanın zevci müteveffâ-yı aherisi İbrâhim bin Mustafa bin Abdullâh zimmetinde cihet-i karzdan beş yüz guruş alacak hakkı mezbûreye mukaddem hayâtında havâle-i sahîh-i şer'iyeye ile havâle ve tarafeynden her birimiz havâle-yi mezkûru kabûl itmemizle cihet-i havâle-i mezkûrdan meblağ-ı merkûm beş yüz guruşu mezbûre Fâtımadan talep iderüm deyu da'vâ itdükde lede'l-istintâk mezbûre Fâtıma Hâtûna dahi cevabında külliyyen inkâr itmekle müdde'î-yi mezbûr ber-vech-i muharrer müdde'asını kâ'ime-yi beyyineden izhârımız idüb taleb-i tahlîf dahi olunmamağın mûcibince da'vâ-yı mezkûresiyle mezbûre Fâtıma Hâtûna bilâ beyyine ma'arızdan men' olduğu mübeyyin medine-i mezbûre mahkemesinden işbu mürâsele-yi şer'iyeye mezbûre Fâtıma Hâtûn yedine i'tâ olundu

Fî 29 Cemâziye'l-ahir sene 1283

IŞS-191-Sayfa 123, 124, 125 ve 126

Belge 1

Hamîd Kaymakamlığına

İzzetlü efendi

Beyân-ı Hacet olmadığı üzere her mülk ve milletinin terfî-i me'mûriyet ve mesârif-i şurût-ı umûmiyenin hıfz ve sıyânetiyle tevsi'-yi tadrîcesinden murâd olan esbâb-ı nâfi'a ve haberiyyenin iştigâl fa'aliyâtına menût olub şurût-ı mîlliyyenin bir büyük kısmı ise emvâl-i lâzım olmasıyla bunu her sûretle self ve sarfdan vikâye ve ittibâmdan mezkûr sarf olanların sermâye-i mevrûsunu muhâfaza eylemek hükûmetin vezâyîf-i meşrû'asından bulunduğu ve cenâb-ı hakk-ı hâmî-i bilâd ve âbâd ve vaz'-ı beyân âdil vârid olan kara kâ'inimize zât-ı hilâf hüsn ü me'âb efendimiz hazretleri el-kıyâmü's-sa'a pîrâye..... şevket buyursun nicesini inkâr-ı hayriyet ve nâr-ı cenâb-ı tâcir erbâbi teb'â-yı saltanat-ı seniyyelerinin tezâyüdü sa'adet mallarıyla usûlü irâdenin her şayi'asınca husûl-i intizâm ma'tûf ve masrûf idüğüne binâ'en taşralarca yüz elli iki yüz bin kişi tahmîn olunan ve vasîler yedlerinde zâyi' ve selef olmağla bulunan emvâl-i eytâm idâresinin cümle ve âşâr âdile hukûk-ı mülk-i idâriyeden olmak üzere bir hüsn ü sûrete rabt ve tevsîki (çıkمامış) ve müktezi gören yeniden ba'de izn karye ve kurebalarda İslâm ve Hristiyandan birinin vefat vukû'ında veresesi içinde sagîr ve sagîre mecnûn ve mecnûne ve ma'tûh ve ma'tûhe bulunduğu ve vârisi gâ'ib olduğu hâlde müteveffânın terekesi usûl-i câriyesi mûcibince taraf-ı şer'-i şerîfden nizâm ve ta'lîmâtına tevfişkân bi't-tahrîr sagîr ve sagîre ve mecnûn ve mecnûne ve gâ'ib ve

gâ'ibenin hisse-yi irsîyyesi her ne mikdara bâliğ olur ise içinden aynen hıfzı lâzım gelen emlak ve arâzi îcâbına göre ba'zen eşya yetim üzerinde bi'l-ibkâ ma'rifet-i şer'î ile nasb olunacak vasîlere teslîm kılınub telef olunması melhûz olan emvâl ve eşya dahi sandırılarak nafaka ve tahvîl ile istirbâh olunması ve her mahalleninde emvâl-i eytâm müdürü nâmıyla mu'teber ve me'mûr intihâb idülüb ve mal eytâmının nukûd ve defâtiri mahsûsu bir sandığa konulub kâffe-yi mu'amelât ve mehâsibinin kâğdı sahîhiye tevfkân cereyân itdirilmesi ve sandıklara alınacak nakd için dahi eytâm müdürü ve sandık nâzırları taraflarından vasîlere mühür makbûz senedi teslîm olunub vasîler idaresinde kalacak emlakın ve eşya muhâsebesinin dahi beher sene ma'rifet-i şer'î ile rü'yet itdirilmesi ve hristiyan terekesinde zuhûr iden vesâyet mallarının taksîm mahsûsa tatbîkân icrâ kılınması ve her nakd resminin hâlde mal eytâmın usûl-ı mirîyyesi vechile kıyyesi altı guruş on para hesâbıyla irâne itdirilmekte olunmasına nazârân bunun devamı fâ'ideli görünür ise de ba'zen tüccâr vesâ'ir erbâb-ı servet ve yesâr taraflarından taşralarca kıyyesi bin guruş hesâbıyla ve mürâca nizâmı üzere akçe ifrâz olunur iken eytâm sandıklarının ikrâzına altı guruş on para vermeye kimesnenin yanaşamayacağı ve binâberîn ziyâde fâ'izi hesâb olunmasının yada nazarda eytâma âid zan olunan fâ'idesi mazarrata olacağı ve zâten mikdarı ricânın tenzîl ve tezyîdi umûr-ı meşrû'adan olmadığı cihetlerle emvâl-i eytâm fâ'izlerinin dahi kıyyesi beşer guruş hesâbıyla yürüdülmesi münâsib olub şu kadar ki bu mikdarın sûret-i resmiye ve kıt'adan tahrîri lâzım gelmeyeceğinden eytâm sandıklarından altı guruş on para güzeşte ile akçe istirbâhı yine kâğdı esâmisi ittihâz olunarak bu mikdar fâ'izle istidâneye tâlib olanlara altı guruş on para hesâbıyla buyurulub tâleb bulunmadığı takdirde beş guruşa tenziyye tecvîzi olunması ve ber-vech-i muharrer ta'yîn olunacak eytâm müdürüne â'zâ-yı hâmilden biri ve ana dahi diğeri müteselsilen kefil olunarak bi'l-cümle henîyyet-i meclisinin birbirine kefâletleri alındıktan sonra îcâblarından intihâb idecekleri zâtın tehîrde teşrîk kılınması ve bir güne konalık zuhûrunda tezyînât-ı lâzimenin kefâlet müteselsilen esasıyla heyet meclisinin mecmû'ası hakkında icrâsı meclis vâlâ ve mahsûsu vekâledan tezkire ve tesyîd olunub bi'l-istidâne irâde-yi kıt'a cenâb-ı mülküdârı dahi olmanızda müte'allik ve şeref sudûr buyurulmuş ve keyfiyyet bi'l-cümle me'mûriyet-i mülkiyeye tevsi ve izbâr ve kaleme alınan nizâm-nâmeden on dört nüshası leffen tesyâr kılınmış olmağın o ricâda müktezâtının temâmen îfâsına himmet ve müdâvemet olunması sıyâkında sakk-ı mahsûsa tahrîr ve tesyîr olundu

Fî 29 Cemâziye'l-evvel sene 1283 Fî 27 Eylül sene 1282

Mehmedî Rüşdü

Memâlik-i mahrûse-i şâhânede küşâd olunacak eytâm sandıklarının sûret-i idâre ve muhâfazası hakkında nizâmname'dir

Birinci madde kaza ve kariyelerde Müslim ve gayr-ı Müslim teb'â-yı devlet-i âlîyyeden birinin vefatı vukû'ında vereseşi içinde sagîr ve sagîre ve mecnûn ve mecnûne ve ma'tûh ve ma'tûhe bulunduğu veyâhûd veresesinden bir müddet sefer ba'id olan diyâr-ı aherde olduğu hâlde müteveffânın (çıkmamış) emvâl-i câriyesi ve cihet-i taraf-ı şer'-i şerîfden nizâm ve tatbîkine tatbîkân bi't-tahrîr iktizâ-yı şer'îyesi icrâ olunur binâberîn kaza ve kariyelerde zikr ve her kim vefat ider ise mahalle veya karyenin imâm ve muhtâr ve babaları derhâl hükûmete haber vermeğe ve müteveffânın vereseşi içinde yetîm ve gâ'ib ve mecnûn ve ma'tûh olup olmadığını dahi bildirmeğe bu ve bu işe vilâyetlerde bulunan mahalle ve kariyelerin ihtiyar meclisler dahi âlîyyü'l-devâm dikkat ve nezâret ideceklerdir

İkinci madde hükûmet tarafından dahi o makûle vukû'atın bu vechi bir pusulası yapılarak nâ'ib efendiye i'tâ il keyfiyeti bi't-tahkîk müteveffânın terekesi müceb-i tahrîr ise himmet-i îcâb-ı şer'îyesine ve ta'limât-ı mahsûsesine tevfişkân iktizâsı icrâ kılınmak lâzımdır fakat şurası şâyâna defter ki sagîr veya gâ'ib ve mecnûn ve ma'tûh vârisi olan birinin vefatı vukû'ında hâne ve emlak ve eşyasının taraf-ı şer'-i şerîfden tehîri mücerred eşya-yı menkûlesi ketm ve izâ' idememek molla hizâsına mebnî olduğuna bunun âlîyyü'l-devâm yine bu vech ile icrâsı lâzım gelür isede müteveffânın cenâzesi meydanda iken ı'yâl ve evlâdı tarîkiyle nümânesinden çıkarılıb meydanda bırakılmak câ'iz olamayacağından ketm ve izâ'sı melhûz olan eşyâna ise yalnız anlar bir veya bir iki odaya veya sandıklar derûnune vaz' ve tehîr olunarak zâyi' olmayacak ve her güne bir hânede kullanılması lâzım olacak eşya-yı vereseye yine tevdi' olunacaktır

Üçüncü madde tahrîr olunacak terekelerde sagîr ve sagîre ve mecnûn ve mecnûne ve ma'tûh ve ma'tûhenin hisse-yi ırsîyyesi her mikdara bâliğ olur ise içinden aynen hıfzı lâzım gelen emlak ve arâzi ve îcâbete göre ba'zen eşya yetim üzerinde bi'l-ibkâ telef olması melhûz olunan emvâl ve eşya vasî veyahûd velîlere ma'rifetiyle bi'l-müzâyede şahs-ı misillüleriyle satılarak nakd-ı akçeye tahvîl olunacaktır

Dördüncü madde eytâm ve mecnûne ve ma'tûh bulunanların velîleri veyahûd vasî-yi muhtârları olduğu takdîrde vilâyet ve elviye-i mezkûrlarında temyîz-i hukûk-ı

meclislere ve kazâlarda da'vâ-yı meclis ve vilâyet müşkilinde bulunmayan mehâllerde kezalik livâ ve kazâlar meclisleri taraflarından inzâm ma'rifet-i şer'î ile erbâb ve sevk ve i'timâddan vasîler intihâb ve ta'yîn olunarak bulunanların beher sene ma'rifet-i şer'î ile hesâbları görülmek îcâb-ı maslahatındır

Beşince madde hristiyan terekesinde ekseriya zuhûr iden vesâyet maddeleri için nizâm mahsûs olduğundan işbu vesâyetlerin o nizâm hükmüne tevfikân iktizâları icrâ kılınacaktır

Altıncı madde her memleketde emvâl-i eytâm müdürü nâmıyla mu'teber ve kefillü bir me'mûr intihâb olunub arâzi ve âkâr ve emlakdan ma'ada eylemeniz satılacak tereke eşyasının kâffesine âfd olan binde yigirmi dellâliyeden on ikisi emvâl-i eytâm müdürüne ve beşi dellâl ve üçü hizmet-i mahkemeye i'tâ olunacaktır

Yedinci madde eytâm ve mecnûnun ve ma'tûh ve gâ'ibinin terekeden hisseleri hıfzına mahsûs olmak üzere her kaza merkezinde bir sandık vaz' ve tertîb olunub bunlar emvâl hazine sandıklarıyla beraber emniyetli mehâllerde muhâfaza edilecektir ve mezkûr sandıkların üzeri kâdı-yı belde ve â'zâdan birinin ve emvâl-i eytâm müdürünün mühürleriyle mahtûm olacak ve eşya-ı sandık derûnüne vaz' olunacak emvâl-i eytâmdan her birinin başka başka hıfzıyla kangı yetimin malı olduğunu mübeyyin isim ve şehren ve mikdarı tarihiyle bu vesileler rabt olunacaktır mezkûr sandık derûnünde olan emvâl-i eytâmdan bir adım akçe istikrâz idecek olduğu takdîrde evvelâ meclis-i memleketine gelüb terhîn ideceği eşyayı irâe ile te'mîn itdiği veyahûd mukarrer ve mu'teber kefil gösterebeildiği hâlde hâkim ve meclisin rey ile mezkûr sandık meclise götürülerek mahkeme kâtibi ve vasîsi hâzır oldukları hâlde kangı yetimin malından istikrâz olunacak ise meblağ-ı matlûb cümle muvâcehesinde takdir ile ahz ve ifrâz olunarak medbûnun yedine bi'l-i'tâ rehin olunacak eşya irâde-i hüccetde tasyir' olunduktan ve arâziden ise vefâ ferâğı ve emlak ise istiglâli icrâ kılındıktan ve yalnız kefile rabt olunacak ise meblağ-ı müstekrizin edâsına her biri başka başka ve yahûd her biri âhirin zimmetine lâzım gelan meblağa kefil olmak üzere iktizâ-yı şer'iiyesi icrâ edildikten sonra vaz'ının yedinde bulunan bu vesileye şu tarihte felân şu kadar akçe ikrâz olundu deyu şerh virilüb ba'de irâe hücceti dahi yazıldıkda vasîye teslîm olunacak ve bâki felân akçe yine sandığa vaz' ile üzeri eytâm müdürü ve i'fâ ve hâkimin mührüyle bi't-tehîr hıfz edilecektir

Sekizinci madde sagîr ve sagîre ve mecnûn ve mecnûne ve ma'tûh ve ma'tûhe hisselerinden vasîleri idâresinde aynen ibkâ olunacak emlak ve araziden ve fakirinin istirbâhından hâsıl olan fazla ve nühâsının altı ide bir göre vasîler hâzır olduğu hâlde emvâl sandığı memleket meclisine götürdülerek ve cümle muvâcehesinde muhâsebesi görülerek sandık küşâdı ile kangı yetimin malı ise görünen fazla vasî ma'rifetiyle vaz' ve ilâve olunduktan sonra mahkeme kâtibi yetimin defter-i kassâmına vasînin yedinde bulunan bu vesileye dahi görünen fazlayı tenzîl ve ilâve eyleyecek ve sandık kapanub üzerini emvâli vechile emvâl ve eytâm müdürü ve â'zâdan biri tehîr itirdikden sonra mehâline irsâl kılınacaktır ve eytâm mecnûne taraf-ı şer'î-i şerîfden i'tâ kılınacak hüccet mücibince tahsîs olunacak nafaka ile kisve behâsı ma'rifet-i şer'î ile ta'yin kılınmış olan sâ'ir kâffe-yi tahsîsâtı emlâk ve âkârı hâsılâtı var ise anlardan verileceği misillü bu gayesi vasî tarafından her ay makbûz senedi i'tâsıyla sandıkda mevcûd akçesinden îstifâ kılınacaktır

Dokuzuncu madde müteveffânın hayrâtı ve vücûh yere sarf olunmak üzere vesâyet itmek olduğu akçe bulunubda vücûh yere sarf-ı mu'ayene için ise vasî yediyle ve hâkim ve heyet-i meclisin reyiyile mehâllerine sarf olunacak ve vücûh yere gayr-ı mu'ayene veyahûd vücûh yere mu'ayeneden fazla vücûh yere gayr-ı mu'ayene için ise iki sûretde gayr-ı mu'ayene için olan akçe emvâl-i eytâm sandığına vaz' olunub memleket derûnünde vakf-ı kalîl olan câmi'-i şerîf ve mekteb ve medrese ve köprü ve çeşme ve emsAli hayrâtın ise ziyâde muhtâc olanlara heyet-i meclis reyiyile ta'yîn olunub â'zâdan birinin nezâreti ve vasî ma'rifeti ile muhtâc ta'mîr olan mahal termîm olunarak nafakada bir def'a iktizâ edince bi'l-cümle ma'rifetiyle eytâm sandığı küşâd olunub vasî yediyle lâzım gelan akçe alınarak o misillü ta'mîrât sarf edilecektir

IŞS-191- Sayfa 127

Belge 1

Medine-i Ispartaya tâbi' Çünür karyesinde sâkin iken bundan akdem bî-emrillâh-ı te'âlâ vefat iden Alime binti Abdullâh bin Abdülrezzâkın verâseti sudûru kebîr oğlu Hasan ve Mehmed ve sadriye kebîre kızları Havvâ ve Â'îşeye muhassare ba'de kabli'l-kassâm ibn-i kebîr-i merkûm Mehmed dahi fevt olub verâseti karındaşı mezbûr Hasan ve karındaşları mezbûrtâne Havvâ ve Â'îşeye el-huzzârı lede's-şer'î'l-enver zâhirve mütehakkık oldukdan sonra verese-yi mezbûrundan her birinin talep ve ma'rifetleri ma'rifet-i şer'î ile tahrîr ve terkîm ve bi'l-müzâyede bey'i ba'de ihrâc ve îfâ el-

mesârifî'l-sahîh ve sahhû'l-bâkiyyesi beyne'l-verese tevzi' ve taksîm olunan tereke müteveffâ-yı mezkûre defteriye tereke ber-vech-i âti zikr olunur

Fî 15 Cemâziye'l-ahir sene 1283

	Guruş	Para	Kıyye
<i>Kayı karyesi civarında kürûm mülk iki adımlık bir kıt'a bağ</i>	500		
<i>Evân-ı nühâsiye 52 adet</i>	143		26
<i>Yatak takımı 1 adet</i>	50		
<i>Sîm kuşak 1 adet</i>	120		
<i>Zevc-i Osman terekesinden bâ- defter-i kassâm hisse-yi irsîyyesi</i>	327	15	
<i>Müteveffâ-yı mezbûr Mehmedin babası terekesinden bâ- kassâm hisse-yi irsîyyesi</i>	661	15	

Cem'ân yekûn 1809 guruş 30 para

	Guruş	Para
<i>Techîz ve tekfîn mesârifî</i>	120	
<i>Resm-i kismet</i>	43	
<i>Kaydiyye</i>	3	
<i>Varaka behâ</i>	1	
<i>Dellâliye</i>	35	3

Minhâ'l-ihrac 202 guruş 30 para

Sahhû'l-bâki 1607 guruş

	Guruş	Para
<i>Hisse-yi ibn-i mezbûr Hasan</i>	803	10
<i>Hisse-yi binti kebîre-i mezbûr Havvâ</i>	401	30
<i>Hisse-yi binti kebîre-i mezbûr Â'îşe</i>	401	30

Vech-i meşrûh üzere tereke-yi müteveffât-ı mezbûrdan ba'de ihrâci'l-mesârifî'l-sahîh sahhû'l-bâkiyyesi verese-i mezbûrun yedlerinde olduğu eelden işbu mehale şerh verildi

Belge 2

Medine-i Isparta mahallâtından Şeyh mahallesinde sâkin iken bundan akdem bî-emrillâh-i te'âlâ vefat iden Mustafa bin Osman bin Alinin verâset zevce-i menkûha-yı metrûkesi Şerife binti Yusûf bin Hüseyin nâm Hâtûn ile sulbî sagîr oğlu Osman ve sulbîye sagîre kızı Fâtıma el-huzzârı lede's-şer'i'l-enver zâhirve mütehakkık oldukdan sonra sagâr-ı mezbûrâtın tesviye-i umûrlarına kıbel-i şer'iden mensûb zât-ı mezbûre validesi Şerife Hâtûnun taleb ve ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'i ile tahrîr ve taksîm ve takvîm-i behâ ber-vech-i ba'de ihrâci'l-mesârifî'l-sahîh sahhû'l-bâkiyyesi beyne'l-

verese bi'l-farîzeti's-şer'iyeye tevzi' ve taksîm olunan tereke müteveffâ-yı mezbûr zikr olunur

Fî 16 Cemâziye'l-ahir sene 1283

	Guruş	Para
<i>Mahalle-i mezkûrda vâki' fevkâni bir oda ve bir kilar ve bir mikdar hole müştemil duvar hizâsında Dalkavuk oğlu duvarına muhit arsası muhit yakasına mukâta'a levz-i dükkân kabusunun bir kenarına müştemil menzil</i>	800	
<i>Ablahlar nâm mahâlde vâki' kürûm mülk arsası Ahi kasab zaviyesine mukâta'a bu bir kıt'a bağ 3 adımlık</i>	300	
<i>Manasun nâm mahâlde vâki' eşcârı mülk arsası kezalik aher kasab zaviyesine harâbe bağçe 1 adımlık</i>	200	
<i>Köhne yatak takımı 1 adet</i>	80	
<i>Evân-ı nühâsiye 232 adet</i>	340	15
<i>Köhne seccâde 2 adet</i>	20	
<i>Köhne çuval çift 1 adet</i>	10	
<i>Yağmurluk 1 adet köhne</i>	20	
<i>Köhne elbiseler</i>	20	
<i>Nurgule 1 adet</i>	5	
<i>Tebzi çift 4 adet</i>	80	20
<i>Meşin parçası</i>	2	
<i>Meste 1 adet düzgâh 1 adet kalıb 3 adet</i>	40	
<i>Hurdavât binti ma'lûme</i>	20	

Cem'ân yekûn 1937 guruş

Vasiyet-i müsbet 300 guruş

Mehr-i mü'eccel 125 guruş

Ber-vech-i hesabı tahrîr olunmuşdur

Minhâ'l-ihrâc 425 guruş

Sahhû'l-bâki 1512 guruş

	Guruş
<i>Hisse-yi zevce-i mezbûr Şerîfe</i>	189
<i>Hisse-yi ibn-i sagîr-i mezbûr Osman</i>	882
<i>Hisse-yi binti sagîre-i mezbûr Fâtıma</i>	441

Vech-i meşrûh üzere tereke-yi müteveffâ-yı mezbûrdan ba'de ihrâci'l-mesârifi'l-sahîh sahhû'l-bâkiyyesi vasî-yi mezbûre Şerîfe Hâtûn yedinde olduğu eelden işbu mehale şerh verildi

IŞS-191-Sayfa 128

Belge 1

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Ân-asıl Niğde kazâsı mütemekkinlerinden ve teb'â-yı devlet-i âlîyyeden ve Rum milletinden ve mülteziminden işbu hâmilü'l-i'lâm Ağyana oğlu Hoca Yevakim veled-i Yordan veled-i Yevakim tarafından zıkr-i âtî husûsda vekîl-i musaddık-ı şer'îleri medine-i Isparta mütemekkinlerinden ve millet-i merkûmeden ve tüccâr mu'teberâtından Hoca Eyle veled-i Hacı Durmuş medine-i mezbûre meclisine ma'kûd meclis-i şer'îmizde bir kıt'a meblağ-ı ma'lûmenin tahsiline sadâret-i â'zâdan bâ-emirnâme-yi sâmi buyurulan Hacı Ahmed ağa ibn-i Rüstem ağa hazır olduğu hâlde salifü'z-zıkr Isparta mahallâtından Çavuş mahallesi mütemekkinlerinden ve Rum milletinden İlyas oğlu Bandeli veled-i İstefane veled-i İlyas muvâcehesinde yedimde olub geçen bin iki yüz seksan bir senesi kânûn-ı sâninin onbeşinci günü tarihiyle müverreh ve merkûm Bandeli ile şer'îki gâibet-ü ani'l-meclis Gedik oğlu Bedrosdan her birinin imzâ ve himmetlerini hâvîye ve her biri âhirin emriyle lâzım gelan deynlerine kefil bi'l-mal vesâyet oldukları cihetle geçen yetmiş sekiz senesi Keçiborlu ve Ağros ve Eğirdir ve Pavlı kazâları âşârını müvekkilem merkûmden bâ-şartnâme derûhde ve iltizâm ve erbâbından ta'sîr ve tahsîl ve kabz ve kabûl itmeleriyle âşâr-ı mezkûre bedelinden asgarî teslimât ve güzeşte ba'de külli'l-hesâb bâki zamanlarında elli dokuz bin dört yüz yigirmi sekiz guruş ile kezalik yedimde olub geçen seksan bir senesi Mayısın guresi tarihiyle müverreh ve işbu hazır bi'l-cümle Güllüzâde Salih efendi ibn-i Hacı Mehmed ağanın imzâ ve himmetini hâvî bir kıt'a deyn temessükü nâtik olduğu üzere geçen yetmiş dokuz senesi bacı bazarı ve resmîni hazır-ı mezbûr Salih efendi kezalik müvekkilem merkûm Yevakimden derûhde ve iltizâm itmekle mersûm mezkûr bedelinden asgarî teslimât ve murâd iden ayım güzeştesi ba'de külli'l-hesâb matbâhı on dokuz bin dört yüz yetmiş guruş alacak hakkına tarafeynden kezalik bi'l-emr ve'l-kabûl merkûm Bandeli kefil-i bi'l-mâl ve bi'l-takâs olarak sened-i mezkûre vaz'-ı imzâ ve tehîr itmekle cihet-i kefâletden on dokuz bin dört yüz yetmiş beş guruşuna ciheteyn-i mezkûrundan cem'ân yetmiş sekiz bin dokuz yüz üç guruş alacak hakkını müvekkilem merkûm Yevakime izâfetle merkûm Bandeliden hâlen taleb iderüm deyu temessük-i mezkûrları meclis-i ma'kûd-ı mezkûre irâe ve ibrâz ile bi'l-vekâle da'vâ itdükde lede'l-istintâk merkûm Bandeli dahi cevabında kaziye-i minvâl-i muharrer üzere olduğunu bi-temâmiha tâbi'ân ikrâr ve i'tirâf itmeğin mûcibince ciheteyn-i mezkûreteynden meblağın mecmû'a-yı merkûm yetmiş sekiz bin dokuz yüz

üç guruşun müvekkil-i merkûm Yevakime izâfetle vekîl-i merkûm Hoca Eylebe edâsıyla merkûm Bandeli ilzâm olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu

Fî 21 Cemâziye'l-ahir sene 1283

Belge 2

Medine-i Isparta nevâhisinden Barla kazâsı câmi'-i kebîresinde sâkin Şerîfe binti Süleyman ağa ibn-i Hacı İsmail nâm Hâtûn tarafından zikr-i ât-ı husûsda vekîl-i sâbit el-vekâlesi karındaşı Ahmed bin mezbûr meclis-i şer'-i şerîf-i enverde müvekkile-yi mezbûrenin zevc-i mutlakı Mecnûn Osman ağa ibn-i Mehmed ağanın vasî-yi mensûbu Hacı Mehmed efendi ibn-i Hacı Salih efendi mahzârında bi'l-vekâle takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i âni'l-merâm idüb müvekkilem kız karındaşım mezbûre ile mecnûn-ı mezbûr Osman ağanın hâl-i zevciyyete beynlerinde kâ'im iken mezbûrun ferâşesinden hâsıl ve karındaşım mezbûre Şerîfeden minvâlde hâlen bi-hakkü'l-hanân hicr ve terbiyesinde olan işbu hazîre bi'l-meclis tahmînen dokuz aylık sagîre kızı Eminenin aslen malı olmayub ol-vech ile nafaka ve kisveye muhtâc olmağla sagîre-i mezbûrenin nafaka kisve behâsı için babası müteveffâ-yı mezbûrun terekesinden müntakil mezbûr Osman ağanın vasî-yi mensûbu Hacı Mehmed efendi yedinde bulunan malından kıbel-i şer'iden ma'rûf meblağ-ı farzı takdîr olunmak müvekkilem hazîne-i mezbûreye izâfetle bi'l-vekâle matlûbumdur dedikde gibbe't-tasdikü's-şer'î hâkim muvakkî-i sadr-ı küttâb ve hüsn ü me'âb efendi hazretleri dahi sagîre-yi mezbûrenin nafaka ve kisve behâsı için babası mezbûr Osman ağanın vasî-yi mensûbu Hacı Mehmed efendi üzerine bi't-tırâz tarîh-i vesîkadan şehriye otuz guruş farzı ve takdîr buyurub meblağ-ı mefrûzu mezkûru sagîre-yi mezbûrenin nafaka ve kisve behâ vesâ'ir levâzım-ı mezbûriyesine harc ve sarfa lede'l-iktifâ âni'l-nazar babası mecnûn-ı mezbûrun vasîsi mûmâ-ileyh Hacı Mehmed efendi üzerine rücû'a validesi müvekkile-yi mezbûre Şerîfe Hâtûn izin vermeğın mâ vâka'a bi't-taleb ketb olundu fî gurru-i şehir-i recebü'l-ferd sene selâse ve semânîn ve mi'eteyn ve elf

Barla eşrâfindan Ahmed efendi

Mahkeme kâtibi Mehmed efendi

Muhzır Hâfız İsmail

Ve gayrihim

Belge 3

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta mahallâtından Şeyh mahallesinde sâkin işbu bâisü'l-i'lâm Hâfız Osman bin Hâfız Hüseyin medine-i mezbûre meclisine ma'kûd meclis-i şer'îmizde hâlen evkâf müdürü Selim efendi hazır olduğu hâlde medine-i mezbûre ahâlisinden Çakmakçızâde Hacı Süleymân ağa ibn-i Molla Hüseyin muvâcehesinde nezâret-i evkâf-ı hümâyûn-ı mülükâneye mülhak evkâfdan mütevellisi olduğum Derviş Paşa Câmi'-i Şerîfi müsekkefâtından olub sûk-ı sultâniyede Lâhende bazarında lede'l-ahâli ve'l-ceyrân ma'lûmü'l-mahdûd ve'l-müştemilât arsası medine-i mezbûrede medfûn senevî kırk para Şeyh Abdülkadir Ceylan vazîfe-yi mukâta'a müteveli taht-ı tasarrufumda olan iki kepek küşâd ider tüccar dükkânı geçen altmış altı senesi bî-fazllullâh-ı te'âlâ vukû' olan harîkde mahtur olub benim ber-vech-i muharrer mütevellisi olduğum câmi'-i şerîfde vakıfda dükkân-ı mezkûru ta'mir müsâ'ade olmadığından teberrû'allı dükkân-ı mezkûru ta'mir ve tarîh-i mezkûre babam olub işbu tarîh-i i'lâmdan on sene mukaddem dükkân idüb benden evvel vakf-ı mezkûre müteveli olan Hâfız Hüseyin bin Süleymân bin Mehmed beher sene yüz guruş icâre tesmiyesi aded ve şuhûd-ı beyân olmaksızın mezbûr Hacı Süleymân ağaya icâr misliyle icâr olduğu ber-vech-i muharrer dükkân-ı mezkûru teberrû'alı vakıf hizmeti ve ta'mir ile isticâr ve teslim ve kabûl itmiş ise de dükkân-ı mezkûrun yetmiş beş senesinden işbu tarîh-i i'lâma gelinceye değin beher sene icâr mislisi yüz altmış guruşa isticârına talep vermeğın mezbûr Hacı Süleymân ağa dükkânı vakf-ı mezkûru icâr misliyle olan yüz altmış guruş isticâr itmediğinden ma'ada ba'de't-tahliyet bana teslimden dahi imtinâ' itmekle sûal olunub icâr-ı misliyesi olan yüz altmış guruşa isticâr ider ise icâr-ı misliyenin bana imtinâ' eylediği hâlde vacidü't-tahliye tâlebe-yi icâr-ı misliyesiyle icâr için bana dükkân teslimine mezbûr Hacı Süleymân ağaya tenbîh olunmak bi't-tevliye murâdımdır deyu da'vâ itdükde lede'l-istintâk mezbûr Hacı Süleymân ağa dahi cevabında salifü'z-zikr altmış altı senesinde vukû' bulan harîkde dükkân-ı mezkûru olduğunu ta'mirât eylediğini ve el-yevm dükkân-ı mezkûrun icâr-ı misliyesi yüz altmış guruş idüğüne ve yüz altmış guruşa isticâra talep olmadığını ikrâr ma'adaya inkâr itmekle müdde'î-yi müteveli-i mezbûr Hâfız Osman ber-vech-i muharrer altmış altı senesinde babası müteveffâ-yı mezbûrun yüzer guruşa beher senesi icârına sekiz sene mukaddem dükkân-ı mezkûrun icâr-ı misliyesi yüz altmış guruş idüğüne ikâme-i

beyyine izhârımız idüb taleb-i tahlîf dahi olmamağın mûcibince da'vâ-yı mezkûresiyle mezbûr Hacı Süleymân ağa ma'arızdan ba'de'l-men' dükkân-ı mezkûru el-yevm îcâre-yi misliye ile âhere îcâr için kifâyedle müteveli-i mezbûr Hâfız Osman ba'de't-tahliyet tesmiyesiyle mezbûr Hacı Süleymân ağa ilzâm olduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu

Fî 11 Rebiyü'l-ahir sene 1283

IŞS-191-Sayfa 129

Belge 1

Medine-i Isparta nevâhisinden Barla kazası mahallâtından Ahî Hoca mahallesinde sâkin iken bundan akdem bî-emrillâh-i te'âlâ vefat iden Mehmed ağa ibn-i Hacı İbrâhim ağa ibn-i Hacı Abdullâhın sulbî kebîr mecnûn oğlu Osman ağanın babası müteveffâ-yı mûmâ-ileyhden müntakîl malını hıfz ve tesviye-i umûruna kıbel-i şer'îden ber-vech-i münâsib ve ta'bîr olunmak ehemm ve elzem olduğu ecluden mecnûn-ı mezbûrun akrabasından olub her vech ile umûr-ı vesâyeti rû'yet kâdir idüğü zeyl vesîkada muharreri'l-esâmi-yi müslimîn iza'larıyla mütehakkık olan kaza-yı mezbûre eşrâfından ve meclis â'zâsından Hacı Mehmed efendi ibn-i Hacı Salih efendi nâm kimesneyi mecnûn-ı mezbûr Osman ağaya te'âlâ ifâkat gelinceye değin emvâl ve eşyasını hıfz ve umûr-ı lâzimesini rû'yet ve münâsib ve ta'yîn buyurdukda ol-dâhi vesâyet-i merkûmeyi kabûl ve hıdmet-i lâzimesini kemâ yenbagî edâya ta'ahhüd ve iltizâm itmeğın mâ vâka'a bi'ta-teleb ketb olundu fî el-yevmi'l-hâmis âşere min şehr-i cemâziye'l-ahir sene selâse ve semânîn ve mi'eteyn ve elf

Müfti Belde-i kaza hamiyetlü Mehmed Tahsin efendi

Â'zâdan refetlü Hacı Ahmed ağa

Â'zâdan fütüvvetlü İbrâhim ağa

Â'zâdan fütüvvetlü Hüseyin ağa

Â'zâdan fütüvvetlü Hacı Hâfız Mehmed İzzet efendi

Â'zâdan fütüvvetlü Hacı Ali efendi

Barla eşrâfından Edhem ağa

Barla eşrâfından Ahmed efendi

Muhzır Hâfız İsmail

Ve gayrihim

Belge 2

Medine-i Isparta nevâhisinden Barla kazâsı mahallâtından Ahî Hoca mahallesinde sâkin iken bundan akdem bî-emrillâhi te'âlâ vefat iden Mehmed ağa ibn-i Hacı İbrâhim ağa ibn-i Abdullâhın verâseti zevce-i menkûha-yı metrûkesi Refiye binti Hacı Hüseyin bin Hacı Mehmed nâm Hâtûn ile sulbî kebîr oğulları Abdullâh ağa ve Ahmed efendi ve mecnûn Osman ağa ve sulbîye kebîre kızı Enîseye el-huzzârı lede'ş-şer'î'l-enver zâhirve mütehakkık oldukdan sonra mecnûn-ı mezbûr üzerine bî-gâyetullâh-ı te'âlâ ifâkat gelinceye değin emvâl ve eşyasını hıfz ve emvâl-i lâzimesini rü'yete kıbel-i şer'îden bâ-hüccet-i şer'îyye vasî ve münâsibi kaza-yı mezbûre eşrâfından ve meclis â'zâsından Hacı Mehmed efendi ibn-i Hacı Salih efendi ve nefisinden asîl ve validesi ma'rifetü'z-zât Refiye Hâtûn tarafından vekil-i müseccel-i şer'îyyesi ibn-i mezbûr Ahmed efendi ve binti kebîre-yi mezbûre Enîse Hâtûn tarafından zikr-i âtî husûsda vekil olduğu zât-ı mezbûreye bi'l-ma'rifet-i şer'î-i ârifâne Hüseyin ağa ibn-i Ahmed ve Himmet oğlu diğer Hüseyin bin nâm kimesneler şehâdetleriyle sâbit olan Osman ağa ibn-i Hacı Hüseyin ağa ve ibn-i kebîr-i mezbûr Abdullâh ağadan her birinin taleb ve ma'rifetleri şer'î ile tahrîr ve terkîm ve ba'de ihrâc ve'l-ifâ el-düyûnu'l-müsbet ve el-vasiyet ve'l-mesârifi'l-sahhû'l-bâkisi beyne'l-verese bi'l-farîzeti'ş-şer'îyye ve bir tashîh-i mezkûr tevzi' ve taksîm olunan tereke müteveffâ-yı mûmâ-ileyh defteriyeye ber-vech-i âti zikr olunur fî el-yevmi'l-hâmis âşar min şehr-i cemâziye'l-ahir sene selâse ve semânîn ve mi'eteyn ve elf

	Guruş	Kıyye	
<i>Kelâm-ı kadîm cild 1 adet</i>	1000		
<i>Mahmudiye cild 1 adet</i>	100		
<i>..... cild 1 adet</i>	150		
<i>Mahalle-i mezkûrda vâki' fevkâni dört oda ve bir matbah ve bir çamaşurhaneye müştemil bir bâb bir mülk-i menzil</i>	8500		
<i>Menzil-i mezkûr ittisâlinde iki bâb odaya müştemil bir bâb selâmlık</i>	5500		
<i>Havye nâm mahâlde üç döşeme mikdarı kürûm mülk bir küt'a bağ</i>	4100		
<i>Nelâdiye nâm mahâlde vâki' bir buçuk dönüm mikdarı bir küt'a bağ</i>	4100		
<i>Nühâs-ı kebîr 1 adet</i>	250		
<i>Evân-ı nühâsiye 264 adet</i>	5808	22	
<i>Yük 104 adet</i>			
<i>Yorgan 2 adet</i>	80		
<i>Yorgan 2 adet şilte 1 adet</i>	180		

<i>Def'a yorgan 2 adet şilte 1 adet</i>	180		
<i>Def'a yorgan 2 adet şilte 1 adet</i>	180		
<i>Def'a yorgan 2 adet</i>	80		
<i>Türkmen kilimi 2 adet</i>	380		
<i>Cedid Türkmen kilimi 1 adet</i>	130		
<i>Kabaca kilimi 3 adet</i>	300		
<i>Seccade 1 adet</i>	400		
<i>Def'a seccade 1 adet</i>	100		
<i>Kilim seccade 1 adet</i>	50		
<i>Çul 2 adet</i>	100		
<i>Def'a çul 1 adet</i>	50		
<i>Def'a çul 3 adet</i>	150		
<i>Def'a köhne çul 2 adet</i>	30		
<i>Çuval çift 16 adet</i>	320		
<i>Eğer heğbesi 1 adet</i>	40		
<i>Yelak 1 adet</i>	30		
<i>Maşa 1 adet</i>	25		
<i>Hurdavât çift 5 adet</i>	60		
<i>Çubuk takımı 3 adet</i>	75		
<i>Havân mâ' el 1 adet</i>	40		
<i>Merkeb re's 1 adet</i>	550		
<i>Kır at re's 2 adet</i>	1000		
<i>Kürk 1 adet</i>	400		
<i>Yorgan kürk 1 adet</i>	500		
<i>Def'a köhne kürk 2 adet cilkaf 1 adet boğaz 1 adet</i>	700		
<i>Müsta'mel citârî anterî 1 adet fes 1 adet</i>	120		
<i>Müsta'mel citârî anterî 1 adet</i>	50		
<i>Ağâbâni 1 adet</i>	100		
<i>Def'a ağâbâni 1 adet</i>	150		
<i>Def'a kehribâr çubuk 1 adet</i>	300		
<i>Penbe 18 adet</i>	252		
<i>Davar 1145 adet</i>	30915		
<i>Oğlak 303 adet</i>	3030		
<i>İnek 14 adet dana 2 adet buzağı 3 adet tosun 1 adet</i>	4000		
<i>Kil 264 adet</i>	1084		
<i>Hinta keyl 520 adet</i>	7800		
<i>Şa'ir keyl 40 adet</i>	400		
<i>Minder 2 adet yasdık 4 adet seccade 1 adet</i>	200		
<i>Kebîr şamdan 1 adet tabla 1 adet</i>	40		
<i>Keçe 1 adet</i>	15		
<i>Saman yük</i>	400		
<i>Bulgur keyl 2 adet ve tahrana</i>	160		
<i>Haşhaş keyl 2 adet</i>	60		
<i>Rugan 12 adet</i>	120		
<i>Suluk 1 adet</i>	80		
<i>Eğer ma' takım 1 adet</i>	150		

<i>Hurdavât çift ma'lûme</i>	500		
<i>Hasılât-ı cedîde hinta keyl 248 adet</i>	4720		
<i>Şa'ir keyl 60 adet</i>	600		
<i>Ester sıpası re's 1 adet</i>	600		
<i>Rugan 5 adet</i>	1800		
<i>Nebâ'ir 350 adet</i>	1225		
<i>Saman yük 40 adet</i>	400		
<i>Penbe 20 adet</i>	80		
<i>Nakd-ı mevcûde</i>	6752		
<i>Bey' olunan davar ve hinta ve avân kabz olunan</i>	4790		
<i>Gök Musa oğlu Mehmedde hukûku olub kabz olunan</i>	280		
<i>Garbli Hoca Mehmedin Bayramdan kabz olunan</i>	115		
<i>Abdil oğlu Ahmedden kabz olunan</i>	51		
<i>Câbgın oğlu Süleymandan kabz olunan</i>	430		
<i>Hayûmu oğlu Mustafadan kabz olunan</i>	1218		
<i>Hayri oğlu Ahmedden kabz olunan</i>	300		
<i>Ağyar oğlu Hasandan kabz olunan</i>	150		
<i>Eylemler Kara gömlek oğlu Hasandan kabz olunan</i>	195		
<i>Yağcızâde Salih efendiden kabz olunan</i>	54		
<i>Hayta oğlu Hacı Mehmedden kabz olunan</i>	501		
<i>Çavuş oğlu Hasandan kabz olunan</i>	107		
<i>Topal Ömerden kabz olunan</i>	100		
<i>Yunus oğlu Mustafadan kabz olunan</i>	376		
<i>Çavuş Salih oğlu Osmandan kabz olunan</i>	248		
<i>Kaymakçı Hasandan kabz olunan</i>	115		
<i>Hasandan kabz olunan</i>	140		
<i>Milli oğlu Mehmedden kabz olunan</i>	6922		
<i>Memiş oğlu Ömerden kabz olunan</i>	160		
<i>Kaytar oğlu Ömerden kabz olunan</i>	100		
<i>Cabgın oğlu Mehmedden kabz olunan</i>	302		
<i>Eylemli Ömer oğlu Ömerden kabz olunan</i>	200		
<i>Gök oğlanın Hüseyinden kabz olunan</i>	34		
<i>Hacı İbrâhim ağazâde Edhem ağadan kabz olunan</i>	136		
<i>Garbli Koca Bekirden kabz olunan</i>	207		
<i>Eylemli Mustafanın ehlinden kabz olunan</i>	16		
<i>Boğumcu oğlu Hacı Hasandan kabz olunan</i>	329		
<i>Bekirzâde Bekir efendiden kabz olunan</i>	68		
<i>Yebre(?) oğlu Mehmedden kabz olunan</i>	20		
<i>İsmailzâde Mehmed efendiden kabz olunan</i>	150		
<i>Bekirzâde Bekir ağadan kabz olunan</i>	88		
<i>Kerîmin Hasandan kabz olunan</i>	92		
<i>Emir Mehmed oğlu Hüseyinden kabz olunan</i>	5		
<i>Emirin Hacı Hâfız Osmandan kabz olunan</i>	300		
<i>Mehmed Ali oğlu İsmailden kabz olunan</i>	92		
<i>Katırcı Mahmûd ağadan</i>	31		
<i>Kasab Mahmûd ağadan</i>	10		

<i>Elfakru(?) oğlu Aliden</i>	3884		
<i>Hacı Ömer oğlu Aliden</i>	2871		
<i>Ağroslu Mustafa efendiden</i>	4100		
<i>Hacı Ömer oğlu Ali ve Elfakru(?) Aliden kabz olunan</i>	317		
<i>Lanriden(?) kabz olunan</i>	50		
<i>Tabanosdan(?) kabz olunan</i>	20		
<i>Burmak oğlu Azondan(?) kabz olunan</i>	80		
<i>Hacı Gavra 'ilden kabz olunan</i>	18		
<i>Andondan)</i>	1135		
<i>Lazerdan</i>	440		

Cem'ân yekûn 126211 guruş 20 para

	Guruş
<i>Vasiyet-i müsbet</i>	8000
<i>Mehr-i mü'eccel-i müsbet</i>	208
<i>Deyn-i müsbet Mahmûd oğlu Seyhan ağa</i>	1150
<i>Deyn-i müsbet vereseden mümâ-ileyh Ahmed efendiye</i>	10000
<i>Deyn-i müsbet Boğumcu oğlu Hacı Hasan ağaya</i>	518
<i>Deyn-i müsbet Çapraz oğlu Hacı Abdullâh ağaya</i>	18
<i>Deyn-i müsbet Küb Bekirzâde Hacı Mehmed efendiye</i>	90
<i>Deyn-i müsbet Kerîmin Hasana</i>	440
<i>Deyn-i müsbet Tabumcu oğlu Hacı Osman ağaya</i>	364
<i>Deyn-i müsbet Mehmed Ali oğlu İsmail</i>	25
<i>Deyn-i müsbet Hacı Abdil ağaya</i>	276
<i>Deyn-i müsbet Hacı Gavra 'il</i>	1120
<i>Deyn-i müsbet Daykosa</i>	44
<i>Hınta ve şa'irin anbar kirası</i>	200
<i>Vasi-yi mümâ-ileyh yedinde müfredât defteri nâtik olduğu üzere bir güne mahsûs ve mahsûlât ve sarfı ve mesârif-i sâ'ire-i ma'lûme</i>	7453
<i>Deyn-i müsbet Mehmed Yavher efendiye</i>	8200
<i>Resm-i kısmet</i>	2117
<i>Dellâliye-i eşya</i>	500
<i>Kaydiyye-i defter</i>	126
<i>Varaka behâ</i>	25
<i>Bi't-taleb gönderilan me'mûrların harc ve sarfı ve hayvanât kiraları</i>	450

Minhâ'l-ıhrâc 44324 guruş 20 para

Sahhû'l-bâki 81887 guruş

	Guruş	Para
<i>Hisse-yi zevce-i mezbûre Refiye</i>	10235	35
<i>Hisse-yi ibn-i kebîr-i mezbûr Abdullâh ağa</i>	20471	30
<i>Hisse-yi ibn-i kebîr-i mezbûr Ahmed efendi</i>	20471	30
<i>Hisse-yi ibn-i kebîr-i mecnûn mezbûr Osman ağa</i>	20471	30
<i>Hisse-yi binti kebîre-i mezbûre Enise</i>	10235	35

Vech-i meşrûh üzere tereke-yi müteveffâ-yı mûmâ-ileyhden ba'de ihrâc ve'l-ifâ el-düyûn ve'l-mesârif el-sahîh sahhû'l-bâkîsi ber-vech-i bilâ verese ecl ve vasi-yi mezbûrun yedlerine müteselsilen anlar dahi temâmen ahz u kabz eylediklerini ikrâr ve i'tirâf eyledikleri işbu mehâle şerh verildi

IŞS-191-Sayfa 130

Belge 1

Barla eşrâfindan olub bundan akdem bî-emrillâh-i te'âlâ vefat iden Mehmed ağanın vereselerinin babaları ve mevrusları müteveffâ-yı mûmâ-ileyhin Hüseyin vefatından tarîh-i defter-i kassâma değin mesârifâtları ber-vech-i âti zikr olunur

Fî 15 Cemâziye'l-ahir sene 1283

	Guruş
<i>Evrakı âmil-i ma'lûmelerine verilen</i>	500
<i>Mehmedden</i>	550
<i>Hinta keyl 65 adet</i>	975
<i>Hatb için Ücreti</i>	300
<i>Bağların eşcârına âmile ücreti</i>	150
	2475
<i>Hinta ve seman nakliyesi için ücret</i>	200
<i>Hidmetgâr Ahmedin ücreti ve'l-mesârifi</i>	300
<i>Ispartaya gelüb Barlaya götürülen bargîr ücreti</i>	150
<i>Ispartada vukû' bulan mesârif</i>	100
<i>Seksan iki senesi ve bir güne mahsûs verilen</i>	548
	3773
<i>Dâ'irelerine pirinç ve kahve mesârifi</i>	400
<i>Zîrde ve mesârifât mutasarrıfa</i>	400
<i>Hayvanâtın fa'iline resmlerine verilen</i>	200
<i>Yakutumu</i>	100
.....	4883
<i>.....ceyre mesârifi</i>	200
<i>Berber Osman ağa için havâle gönderilan</i>	400
<i>Bostan deyn-i Aliye verilen</i>	100
<i>Hinta ücreti</i>	250
<i>Şi'ar ücreti</i>	500
<i>Afyon</i>	480
<i>Ahz olunan</i>	300
	7453

Ber-vech-i bâlâ mesârif meblağ-ı mezkûr yedi bin dört bin elli üç guruş mesârif ve âkârımız şâmil olduğundan işbu mehâle şerh verildi

IŞS-191-Sayfa 131

Belge 1

Medine-i Burdur mahallâtından Hacı Ahmed mahallesinde sâkin Gârime Hânım binti Hacı Mehmed efendi ibn-i Abdullâhın validesi ve tarafından zikrî âtı husûsda vekâlet-i âmme-yi mutlâk-ı sahîh-i şer'iyeye ile bâ-hüccet-i şer'iyeye vekil olduğu zât-ı mezbûreye bi'l-ma'rifet-i şer'i-i ârifâne salifü'z-zikr Burdur kazası ahâlisinden Hâfız Hacı Mehmed ibn-i Hacı İsmail ve Hamid oğlu damadı Mehmed bin Hasan nâm kimesneler şehâdetleriyle mahzâr hisseme ber-vech-i şer'iyeye sâbit ve sübût vekâlinden hâkim-i şer'iyeye nâtik olan ma'rifetü'z-zât Esmâ Kadın binti Abdullâh meclis-i şer'-i şerîf-i enverde müvekkile-yi mezbûrenin zevc-i muhâli'i olub Sancak-ı Selâse-i Evkâf müdiri işbu bâisetü'l-vesîka fütüvvetlü Selim efendi ibn-i Mustafa ağa mahzârında bi'l-vekâle ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb mümâ-ileyh Selim efendi kızım müvekkilem mezbûre Gârime Hânımın zevce-i dâhili olub lâkin beynlerinizde hüsn-ü mu'aşeretleri olmadığı ecluden müvekkilem kızım mezbûre hâlâ taleb ve râgıb olmağla kızım mezbûrenin ve nisa-yı mümâileyh yedinde olan bâ-defter-i müfredât muhâssa eşya-yı ma'lûmemizi mümâ-ileyh Selim efendi bana âynen def' ve teslîm ben dahi temâmen ve kâmilen ahz ve ba'de'l-kabz kızım müvekkilem mezbûrenin mümâ-ileyh Selim efendi zimmetinde mütekarrir ve ma'kûd-ı âliye olan bin beş yüz guruş mehr-i mü'eccel hakkı ile nafaka-yı îddet-i mu'ayene-i ma'lûme ve mü'ennes-i süknâmı üzerlerine ve kızım müvekkilem mezbûrenin pederinden mevrûs olub Denizliden gelüb zimmeti olan iki bin yedi yüz yetmiş beş guruş ile yine kızım mezbûrenin vakf-ı hâsılâtından gâibet-ü ani'l-meclis Burdurlu Hacı Ali ağadan mümâ-ileyhin kabzı ve zimmeti olan sekiz yüz guruş ile on sekiz desime tarlasının îcârı olan dokuz kile İstanbul hıntadan her birinden fârig olmak ve yine kızım mezbûrenin malı olub mümâ-ileyhin yedinde olan dört çift çorab ve dört aded İstanbul yazması ve bir ayna ve bir takım tebak ve bir tebsi ve bir çanta ve bir ferâceden dahi fârig olmak üzere bi'l-vekâle muhâla'a-yı sahîh-i şer'iyeye ile hal' eylediğimde olduğu meblağ-ı mezbûru ber-vech-i mübeyyin ba'de'l-kabûl mutâlebesine müte'allik ve mümâ-ileyh Selim efendinin dahi benden ve kızım müvekkilem mezbûre Garîmeden her birimizden bir takım semûr kürk ve bir çeki derûnunde mevcûd on bir aded mahmûdiye ve kırk iki aded yigirmilik mahmûdiye ve bir aded beş yüz guruşluk Osmanlı lirası ve iki aded altını ve on iki aded fındık rub'yesi ve sekiz aded İngiliz lirası ve on iki buçuk aded Fransız lirası ve on sekiz aded Macar altunu bir aded nühâs

müntekal ve bir aded hoşab tası ve iki aded tekne kâse ve yigirmi bir aded tebak kâse ve on aded aktariye tabağı ve iki aded nühâs sagır ve kebîr taba ve üç aded kilim ve on iki aded fişek mahlû yasdık ve üç aded yasdık yüzü asdarı ve üç aded kuşak mahlû maked ve iki aded ip asdar perde bir aded yük mahlû yasdık ve bir aded on iki yük mahlû minder ve bir aded penbe mahlû köse minderi ve bir aded yük mahlû köşe minderi ve bir aded penbezâr çarşab ve bir aded İngilizkârı kahve tebsisi ve beş aded fincan ma' zarf ve üç aded cezve ve elli dokuz fişek ve üç aded beyaz-ı hümâyûn yasdık örtüsü üç aded maked örtüsü ve bir çift altunu bilezik ve bir çift elmas küpe ve dört arşun Frank sobası ve on üç aded ve yigirmi mislün altundan her birini fuzûli zabt iderler deyu bizden tasaddi eylediği da'vâdan bi-tav'iha ve'l-rızâ meccânen fârig ve kezalik mutâlebesi müte'allika ve hukûk-ı zevciyyete ve ibtidâ-yı zevciyyetlerinden işbu tarîh-i vesîkaye gelinceye değin beynlerinde ve beynimizde cereyân iden ahz ve i'tâ ve mu'amelât ve hukûk-ı ma'lûme vechile müte'allika-yı âmme-yi da'vâ-yı ve mutâlebât ve kâffe-yi îmân ve muhâsamâtdan her birimiz isâleten ve vekâleten âhirin zimmetini ibrâ ve ıskât ve yine her birimiz âhirin ibrâsını ber-minvâl-i muharrer kabûl eyledik dedikde gibbe't-tasdîkü's-şer'i mâ vâka'a bi't-taleb ketb olundu fî el-yevmi's-sâbi' ve'l-işreteyn min şehri cemâziye'l-ahir sene selâse ve semânîn ve mi'eteyn ve elf

Â'zâdan refetlü Hacı Ahmed ağa

Â'zâdan fütüvvetlü Hacı Hâfız efendi

Â'zâdan fütüvvetlü Hacı Ali efendi

Muhzır Hâfız İsmail ve Yusûf ağa

Ve gayrihim

Belge 2

Vekili olduğum kızım Gârime Hânımın ve kerîmenin evkâf müdiri fütüvvetlü Selim efendi yedinde olub mülkümüz olan eşyalarımızı bize âynen ber-vech-i zeyri teslîme ben dahi isâlet ve vekâletim hasebiyle kabz eylediğim eşya zikr olunur

	<i>Adet</i>
<i>Citârî anterî ma' şalvar</i>	2
<i>Basma entari ma' gömlek</i>	2
<i>.....Entari</i>	1
<i>Canfes</i>	1
<i>Yük basma entari ma' şalvar</i>	4
<i>Basma hırka</i>	1
<i>Sarı şalvar</i>	1
<i>Gömlek</i>	2

<i>Fürdürlü</i>	5
<i>Çorab çift</i>	2
<i>Ketan çarşab</i>	1
<i>Kebîr ve sagîr havlu</i>	5
<i>Peştamal</i>	1
<i>Acem şalı arşun</i>	7
<i>Boğça</i>	4
<i>İhram</i>	1
<i>Sarı su tası</i>	1
<i>Yün yasdığı</i>	3
<i>Yorgan</i>	1
<i>Sagîr minder</i>	1
<i>Peşgir</i>	
<i>Sırma kemer</i>	1

Bâlâda muharrer yigirmi eşyayı Sincan Selâse-yi Evkâf müdiri fütüvvetlü zevce-yi mutlâkı Gârime Hânımın validesi ve vekili Esmâ Kadın huzûr-ı şer'ide âynen teslim olduğu vekâleten ve isâleten ahz u kabz eylediğın ikrâr ve i'tirâf ile yine ecluden işbu pusula tehiren mûmâ-ileyh Selim efendi yedine i'tâ kılındı

Fî 27 Cemâziye'l-ahir sene 1283

Belge 3

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta mahallâtından Yaylazâde mahallesinde sâkin iken bundan akdem bî-emrillâh-i te'âlâ fevt olan Akbaba oğlu Hacı Mehmed ibn-i Abdullâh bin Abdülmennânın verâseti zevce-i menkûha-yı metrûkesi Fâtıma binti Abdullâh bin Abdülmennân nâm Hâtûn ile sulbîye kebîre kızı Emineye muhassar ve sahîh-i mesele-yi mirâsları sekiz sehmden olub sehmi mezbûreden yedi sehmi zevcesi mezbûreye ve yedi sehmi kızı mezbûre Emineye inhisârı ba'de'l-mütehakkıkü'ş-şer'iyeye ma'rifetü'z-zât zevce-yi mezbûre Fâtıma Hâtûn medine-i mezbûre meclisine ma'kûd meclisimizde bervech-i âtı vakfının mütevellisi hâzır olduğu mezbûrenin zevce-yi mutlâkı olub zikrî âtı bir bâb menzile vaz'-ı yed beyyine-i âmîle ile mütehakkık olan işbu bâisü'l-i'lâm Mısır Neccârı Hâfız Ahmed ibn-i İbrâhim muvâcehesinde mahalle-i mezkûrede vâkî bir taraftan İdris oğulları Hâfız Mehmed ve Ömer menzili ve ba'zen mezbûr Hâfız Ahmedin müşterî-yi menzili ve bir taraftan Mehmed Ali bin Abdullâh bin Abdülmennân menzili ve Çaylak oğulları Hasan Çavuş ve Yusûf menzili ve tarafeyni tarîk-i âmm ile mahdûd fevkâni iki oda ma' kilar ve bir mikdar hole müştemil arsası müba'adiye takasına senevî kırk yada mukâta'alu vakıf ve ebniyesi meclisinde olan bir

bâb menzil-i mevrusumuz müteveffâ-yı mezbûrun hayatında âliyyü'l-vefât taht-ı tasarrufunda olub ba'de'l-vefat benimle kızı mezbûre Emineye bir sahîh-i mezkûr mevrûs ve müntakil iken kızım mezbûre kendü havâle-i mezkûresiyle beraber benim hisse-yi mu'amelesi dahi bi-gayr-i hak mezbûr Hâfız Ahmede dört bin üç yüz guruş şahs ve bedel-i medfû'a bey' ve ferâg itmekle menzil-i mahdûd-ı mezkûrede benim ber-vech-i muharrer bir sehm hissemden kifâyedle bana âynen ve şâyi'en der-teslîme mezbûr Hâfız Ahmede tenbîh olunmak murâdımdır deyu da'vâ itdükde lede'l-istintâk mezbûr Hâfız Ahmed dahi cevabında menzil-i mahdûd-ı mezkûru müstakilen ve men' yedini ikrâr lâkin yedimde olub bin iki yüz altmış beş senesi zi'l-hicce-i şerîfesinin guresi tarihiyle müverreh ve vakf-ı mezkûrun müteveli sâbıkı müteveffâ Hacı Hasan efendi ile tarih-i mezkûre medine-i mezbûre evkâf müdiri olan Halil efendinin himmetlerine hâvî bir kıt'a ferâg temessükü nâtik olduğu üzere bulunduğu hengâmde kerîmesi mezbûre Emine ile me'ân menzil-i mahdûd-ı mezkûrede olan bir sehm hisse-yi ma'lûmesini bi-tav'îha ve'l-rızâ sekiz yüz guruş bedel-i medfû'a müteveli safka-yı vâhide ile bana bey' ve ferâg ve teslîm ben dahi iştirâ ve tefrig ve makbûzu ve kabz ve kabûl itmekle tarih-i mezkûreden berü tefrigân ve şer'ân yedimde ve taht-ı tasarrufumda mülküm olmağla abk-ı zabt iderüm deyu müdde'î-yi mezbûre Fâtımanın eşgârına mukârren eylediği def'ini Bilânâ'zâde Abdullâhın ibn-i Hasanın ve Şakir efendi ibn-i Şakir ağa ve Mahmûdun ibn-i Hacı Hüseyin nâm mezkûru tezkîyeleriyle âdel ve makbûlü'ş-şehâde idügelir ihbâr olunan zahire me'mûru Kâdayıfçızâde Hasan ağa ibn-i Süleymân bin Abdullâh ve Duhâncı İbrâhim ağa ibn-i Hasan bin Abdullâh nâm kimesneler şehâdetleriyle bi'l-muvâcehe ber-vech-i şer'îyye isbât itmeğın mücibince müdde'î-yi mezbûr Fâtıma Hâtûn ber-vech-i muharrer da'vâ-yı mezkûresiyle dâfi'-yi mezbûr Hâfız Ahmede bu vech-i şer'îyye ma'arızdan men' olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu bâkiü'l-emr men lehü'l-emr

27 Cemâziye'l-ahir sene 1283

Şuhûdü'l-hâl

Â'zâdan fütüvvetlü Hacı Ahmed ağa

Â'zâdan fütüvvetlü Hacı Hâfız Yusûf

Â'zâdan fütüvvetlü Hüseyin ağa

Â'zâdan fütüvvetlü Hacı Mehmed efendi

Muhzır Hâfız İsmail

Ve gayrihim

IŞS-191-Sayfa 132

Belge 1

Medine-i Isparta sancağına muzâf Keçiborlu kazasına tâbi' Yassı Viran karyesinde sâkin ve mâni'-i şer'iyeye ve nizâmiyesi olduğu mütehakkık olan Kezban binti Şeyma nâm kimesne evvelâ medine-i mezbûre meclisinde lede'l-istintâk ba'de meclis-i şer'-i şerîf-i enverde kaza-yı mezkûre tâbi' ve karye-i mezkûre Karıbsağır karyesi ahâlisinden olub mezbûrenin idüğü ihbâr olunan işbu bâisetü'l-vesîka Hüseyin bin Ali mahzârında bedâheten bi-tav'ihâ ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb işbu tarih-i vesika gün sekiz yüz elli guruş mehr-i mu'accel ve yüz elli guruş mehr-i mü'eccel hesabıyla işbu meclis-i şer'ide şuhûd-ı mahzârlarında nefsi mezbûr Hüseyin akd ve tezvîc ve tenkîh eylediğimde olduğu ber-vech-i muharrer tezvîc ve tenkîh ve kabûl eyledi dedikde gıbbe't-tasdîkû's-şer'î mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu

Fî 27 Cemâziye'l-ahir sene 1283

Belge 2

Medine-i Isparta mahallâtından Sülü Bey mahallesinde sâkin iken bundan akdem bi-emrillâhi te'âlâ vefat iden Fâtıma binti Mustafa bin Mehmedin verâseti zevce-yi metrûku Hüseyin bin Osman bin Ahmed ve anası Şerîfe binti Ahmed bin Abdullâh ile sadr-ı kebîr oğulları Mustafa ve Mehmed ve gâ'ib-i âni'l-beled Osman ve kebîre kızı Â'îşe ve sağıre kızı Esmâya el-huzzârı lede's-şer'î'l-enver zâhirve mütehakkık oldukdan sonra mezbûre ile gâ'ib-i mezbûrun tesviye-i umuruna kıbel-i şer'iden bâ-hüccet-i şer'iyeye mensûb vasîleri karındaşları mezbûr Mustafanın ve ibn-i kebîr-i mezbûr Mehmed ve binti kebîre-i mezbûre Â'îşe ve zevce-i mezbûrundan her birinin talep ve ma'rifetleri mu'arrefetü's-şer'î ile tahrîr ve terkîm ve bi'l-müzâyede bey' birle ba'de ihrâci'l-vasiyyet ve'l-mesârifi'l-sahîh sahhû'l-bâkiyyesi beyne'l-verese bi'l-farîzeti's-şer'iyeye tevzi' ve taksîm olunan tereke müteveffâ-yı mezbûr defteriye-yi tereke ber-vech-i âtı zikr olunur fî el-yevmi'l-hâmis ısrîn min şehr-i cemâziye'l-evvel sene selâse ve semânîn ve mi'eteyn ve elf

	Guruş
<i>Citarî anterî 1 adet</i>	110
<i>Basma şalvar 1 adet</i>	35
<i>Def'a basma şalvar 1 adet</i>	37
<i>Kırk kalem citarî anterî 1 adet</i>	135
<i>Kırk kalem şalvar 1 adet</i>	80

<i>Def'a basma şalvar 1 adet</i>	32
<i>İpek ictarî anterî 1 adet</i>	57
<i>Basm arşun 6 adet</i>	20
<i>Ketan tob 1 adet</i>	46
<i>Yarım şal 1 adet</i>	5
<i>Havlü 1 adet</i>	15
<i>Peşgir 2 adet</i>	6
<i>Silecek 1 adet</i>	16
<i>Hemâmiye 1 adet</i>	8
<i>Kara 1 adet</i>	30
<i>Boğça 2 adet</i>	10
<i>Yazma 1 adet</i>	5
<i>Peçe 1 adet</i>	10
<i>Sandık 1 adet</i>	56
<i>Nühâs ibrik 1 adet</i>	30
<i>Evân-ı nühâsiye 22 adet</i>	60
<i>Tebak takımı 1 adet</i>	125
<i>Çul 1 adet</i>	53
<i>Zevc-i zimmetinde mehr-i mü'ccel</i>	122
<i>Nebati anterî 1 adet</i>	220
<i>Nakd-ı mevcûd</i>	380

Cem'ân yekûn 1779 guruş

	Guruş
<i>Vasiyet-i müsbet</i>	600
<i>Resm-i kısmet</i>	30
<i>Kaydiyye</i>	3
<i>Dellâliye</i>	22
<i>Varaka behâ</i>	1

Minhâ'l-ihrac 656 guruş

Sahhû'l-bâki 1123 guruş

	Guruş	Para	Akçe
<i>Hisse-yi zevce-yi mezbûr Hüseyin</i>	280	30	
<i>Hisse-yi ümmü mezbûr Şerîfe</i>	187	6	2
<i>Hisse-yi ibn-i kebîr-i mezbûr Mustafa</i>	163	3	2
<i>Hisse-yi ibn-i kebîr-i mezbûr Mehmed</i>	163	3	2
<i>Hisse-yi ibn-i gâ'ib-i mezbûr Osman</i>	163	3	2
<i>Hisse-yi binti kebîre-i mezbûr Â'îşe</i>	81	35	1
<i>Hisse-yi binti sagîre-i mezbûr Esmâ</i>	81	35	1

Vech-i meşrûh üzere tereke-yi müteveffât-ı mezbûrdan ba‘de ihrâci’l-mesârif sahhû’l-bâkiyyesi ber-vech-i bâlâ verese-yi asîl ve vasi-yi mezbûrdan yedlerinde olunduğu eelden işbu mehâle şerh verildi

Belge 3

Medine-i Isparta mahallâtından Sülü Bey mahallesinde sâkin iken bundan akdem bî-emrillâhi te’âlâ vefat iden Hüseyin bin Ahmed bin Osmanın sulbîye sagîre kızı Esmânın li-ebeveyn karındaşı olub mahmûdü’l-hâl idüğü zeyl vesîkada muharrerü’l-esâmi-yi müslimîn ihbârlarıyla mütehakkık olan işbu bâ’isü’l-vesîka Mustafa nâm kimesneye hâkim muvakkı-i sadr-ı küttâb ve hüsn ü me‘âb efendi hazretleri sagîre-yi mezbûrenin babası müteveffâ-yı mezbûrun müntakil malını hıfz ve tesviye-i umuruna vasî nasb ve ta‘yîn buyurdukda olduğu ber-vech-i muharrer vesâyet-i merkûmeyi kabûl ve hıdmet-i lâzîmesi edâya ta‘ahhüd ve iltizâm eyledikten sonra vasi-yi mezbûr talebiyle hâkim-i mümâ-ileyh hazretleri sagîre-yi mezbûrenin ber-vech-i mübeyyin babası müteveffâ-yı mezbûrdan müntakil malından işbu tarih-i vesîkadan şehriye on gurus nafaka ve kisve behâ vaz‘ va takdîr buyurub meblağ-ı mefrûz-ı mezkûru sagîre-i mezbûr Esmânın nafaka ve kisve behâ vesâ’ir levâzım-ı zarûriyesine harc ve sarfa ve dikkat-ı hâcetde istidâneye sagîre-yi mezbûrenin malına rücû‘a karındaşı vasi-yi mezbûr Mustafaya izin vermeğin mâ vâka‘a bi’t-taleb ketb olundu

Fî Gurre-i Cemâziye’l-ahir sene 1283

Mukayyid-i mahkeme Osman efendi

Muhzır Hâfız İsmail ve Yusûf

Şeraf oğlu İsmail

Ve gayrihim

Belge 4

Medine-i Isparta mahallâtından Sülü Bey mahallesinde sâkin iken bundan akdem bi-emrillâhi te’âlâ vefat iden Hüseyin bin Osman bin Ahmedin verâseti zevce-yi menkûha-yı metrûkesi Zeyneb binti Mehmed bin İbrâhim nâm Hâtûn ile zevce-i müteveffâ-yı aherisi Fâtıma binti Mustafadan mütevellidler sulbî kebîr oğulları Mustafa ve Mehmed ve gâ’ib-i âni’l-beled Osman ve kebîre kızı Â’îşe ve sagîre kızı Esmâya ve zevce-i mezbûre Zeyneb Hâtûnun mütebeyyin el-huzzâr-ı lede’ş-şer‘i’l-enver zâhirve mütehakkık oldukdan sonra gâ’ib-i mezbûr ile sagîrân-ı mezbûrenin tesviye-i umûrlarına kıbel-i şer‘îden bâ-hüccet-i şer‘iyye mensûb vasileri kız karındaşları mezbûr

Mustafa ve zevce-yi mezbûre Zeyneb ve ibn-i mezbûr Mehmed ve binti mezbûre Â'îşeden her birinin taleb ve ma'rifetleri ve ma'rifet-i şer'î ile tahrîr ve terkîm ve ba'de ihrâc ve îfâ el-düyûnu'l-müsbet ve'l-mesârifi'l-sahîh sahhû'l-bâkiyyesi beyne'l-verese bi'l-farîzeti'ş-şer'îyye tevzi' ve taksîm olunan tereke müteveffâ-yı mezbûr defteriye-yi tereke ber-vec-i âti zikr olunur fî gurre-i cemâziye'l-ahir sene sene selâse ve semânîn ve mi'eteyn ve elf

	Guruş	Kıymet
<i>Mahalle-i mezkûrda vâki' iki oda ma' kilara müştemil bir bâb mülk-i menzil</i>	6000	
<i>Çukalı nâm mahâlde vâki' iki adımlık mikdarı kürûm mülk bir kıt'a bağ</i>	2000	
<i>Mürekkebcî yokuşu nâm mahâlde vâki' iki adımlık mikdarı kürûm mülk bir kıt'a bağ</i>	500	
<i>Evân-ı nühâsiye 352 adet</i>	710	20
<i>Kazgân 2 adet 20 kıyye</i>	400	20
<i>Leğen 1 adet</i>	20	
<i>Nühâs fenar 1 adet</i>	10	
<i>Suluk 1 adet</i>	50	
<i>Bekmez tabası 62 adet</i>	130	
<i>Kilim 1 adet</i>	50	
<i>Tebak takımı 1 adet</i>	120	
<i>Minder 2 adet</i>	50	
<i>Köhne tebak takımı 1 adet</i>	50	
<i>Def'a köhne tebak takımı 1 adet</i>	60	
<i>Köhne minder 2 adet yasdık 2 adet</i>	40	
<i>Penbe</i>	15	
<i>Hevân ma' el 1 adet</i>	5	
<i>Köhne seccade 1 adet</i>	7	
<i>Heğbe 1 adet</i>	20	
<i>Tahta sandık 1 adet sacra 1 adet</i>	20	
<i>Kahve takımı 1 adet</i>	15	
<i>Hurdavât binti ma'lûme</i>	100	
<i>Zevcesi Fâtıma terekesinden hisse-yi irsiyyesi 30 para</i>	280	

Cem'ân yekûn 10660 guruş

	Guruş
<i>Vasiyet-i müsbet</i>	1000
<i>Deyn-i müsbet kâ'in validesi Şerîfeye</i>	300
<i>Nef'ân li'l-yetim terk olunan</i>	20
	280
<i>Zevce-i müteveffât-ı aherisi Fâtımaye deyn-i müsbet mehr-i mü'eccel</i>	166
<i>Mahalle-i mezkûra mahsûs</i>	90
<i>Deyn-i müsbet Yusûf</i>	277

<i>Kezalik terk olunan 20 para</i>	17
	260

Minhâ'l-ihrac 2172 gurus
Sahhû'l-bâki 8488 gurus

	<i>Gurus</i>	<i>Para</i>
<i>Hisse-yi zevce-i mezbûre Zeyneb</i>	1061	
<i>Hisse-yi ibn-i kebîr-i mezbûr Mustafa</i>	1485	16
<i>Hisse-yi ibn-i kebîr-i mezbûr Mehmed</i>	1485	16
<i>Hisse-yi ibn-i gâ'ib-i mezbûr Osman</i>	1485	16
<i>Hisse-yi binti kebîre-i mezbûr Â'îşe</i>	742	28
<i>Hisse-yi binti sagîre-i mezbûr Esmâ</i>	742	28
<i>Hisse-yi hâmil-i mezbûr Abdullâh</i>	1485	16

Vech-i meşrûh üzere tereke-yi müteeffâ-yı mezbûrdan ba'de ihrac ve ifâ el-düyûnû'l-müsbet ve'l-mesârifi'l-sahîh sahhû'l-bâkiyyesi ber-vech-i bâlâ verese-yi asîl ve vasi-yi mezbûrun yedlerinde olduğu eelden işbu mehâle şerh verildi

IŞS-191-Sayfa 133

Belge 1

Medine-i Isparta mahallâtından Çelebiler mahallesinde sâkin iken bundan akdem bî-emrillâhi te'âlâ vefat iden Semercizâde Ali ağa ibn-i Osman bin Süleymânın verâseti zevce-i menkûha-yı metrûkesi Zeyneb binti Mehmed bin Abdullâh nâm Hâtûn ile zevce-yi mezbûreden mütevelliler sulbî kebîr oğlu Hâfız Hüseyin ve Hâfız Mehmed ve kebîre kızı Fâtîma ve Şerîfe ve zevce-yi müteeffât-ı mütevellisi Ümmü Gülsüm binti Süleymân bin Abdullâhın mütevellid sulbî kebîr oğlu gâ'ib-i âni'l-beled Osman el-huzzârı lede's-şer'î'l-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra gâ'ib-i mezbûrun kendüsü veyahûd vekîl-i şer'isi zuhûruna değin ber-mûceb-i defter-i kassâm hisse-yi ırsîyyesini hıfz itmek için bir vasi muktazî olmakdan nâşî emânet ile ma'rûf ve istikrâz ile mevsûf idüğu zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmi-yi müslimîn ihbârlarıyla lede's-şer'î'l-enver zâhir ve mütehakkık olan gâ'ib-i mezbûrun li-ebeveyn karındaşı işbu bâisü'l-vesîka mezbûr Hâfız Hüseyin hâkim-i muvakkı'-i sadr-ı küttâb ve hüsn ü me'âb efendi hazretleri gâ'ib-i mezbûrun ber-mûceb-i defter-i kassâm hisse-yi ırsîyyesini kendüsü veyahûd vekîl-i şer'isi gelinceye değin hıfz-ı vasi nasb ve ta'yîn buyurdukda olduğu ber-vech-i muharrer vesâyet-i merkûmeyi kabûl itmişken mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu

Şuhûdü'l-hâl

Müderri-i kirâmdan faziletlü Mustafa efendi

Â'zâdan fütüvvetlü İbrâhim ağa

Semercizâde Mustafa efendi

Muhzır Hâfız İsmail

Ve gayrihim

Belge 2

Sülü Bey mahallesinde müteveffâ-yı Fâtımanın terekesinden sulbî kebîr oğulları Mustafa ve Mehmed ve gâ'ib-i âni'l-beled Osman ve sulbîye sagîre kızı Esmâ üzerinde bi'l-müzâyede takrîr iden makkûzu ber-vech-i âti zikr olunur

	Guruş	Para
<i>Basma şalvar 1 adet</i>	37	
<i>İpek citarî 1 adet</i>	57	
<i>Basma 6 adet</i>	60	
<i>Ketan tob 1 adet</i>	22	
<i>Havlul 1 adet</i>	15	
<i>Peşgir 2 adet</i>	1	
	107	
<i>Parça ketan 3 adet</i>	10	
<i>Yazma 1 adet</i>	15	
<i>Minder 1 adet</i>	56	
<i>Nühâs ibrik 1 adet</i>	30	
<i>Yatak takımı 1 adet</i>	125	
<i>Çul 1 adet</i>	53	
	436	
<i>Sulbîye kebîre kızı Â'îşenin ziyâde-i makkûlünden havâle olunan</i>	204	5
<i>Anası Şerîfe Hâtûnun ziyâde-i makkûlünden havâle olunan</i>	23	34
	663	39
<i>Zevce-i mezbûr Hüseyin zimmetinde mehr-i mü'eccel hakkı kabz olunan</i>	166	
	829	39
<i>Mahkemeye resm için verilen</i>	50	3
	779	36
<i>Zirde muharrer hisse-yi irsîyelerine takas ve mahsûb</i>	779	36

	Guruş	Para	Akçe
<i>Hisse-yi ibn-i kebîr-i mezbûr Mustafa bâ-defter-i kassâm hisse-yi irsîyyesi</i>	163	3	2
<i>Hisse-yi ibn-i kebîr-i mezbûr Mehmed bâ-defter-i kassâm hisse-yi irsîyyesi</i>	163	3	2
<i>Hisse-yi ibn-i gâ'ib-i mezbûr Osman bâ-defter-i kassâm</i>	163	3	2

<i>Hisse-yi binti sagîre-i mezbûre Esmâ bâ-defter-i kassâm</i>	81	35	1
<i>Hisse-yi zevce-i mezbûr Hüseyinin bâ-defter-i kassâm</i>	208	30	
	779	36	1
<i>Bâlâda beyân olduğu âynen ve makbûzu</i>	779	36	1

Sülü Bey mahallesinde müteveffâ-yı Fâtımanın anası Şerîfe terekesinden bi'l-müzâyede takrîz iden makbûzu ber-vech-i âtı zikr olunur

	Guruş	Para
<i>Kırk kalem şalvar 1 adet</i>	80	
<i>Basma şalvar 1 adet</i>	32	
<i>Yarım şal 1 adet</i>	5	
<i>Şilte 1 adet</i>	16	
<i>Hemâmiye 1 adet</i>	8	
<i>Boğça 2 adet</i>	10	
<i>Evân-ı nühâsiye 22 adet</i>	60	
	211	
<i>ZİRDE muharrer hissesine takas ve mahsûb</i>	187	6
	23	34
<i>Ziyâde makbûzundan kebîr oğlu Mustafaya havâle olunan</i>	23	34
<i>Ber-mûceb-i defter-i kassâm hisse-yi irsîyyesine</i>	187	6
<i>Bâlâda âynen makbûzu</i>	187	6

Sülü Bey mahallesinde müteveffâ-yı Fâtımanın sulbîye kebîre kızı Â'îşenin bâ-müzâyede takrîz iden makbûzu ber-vech-i âtı zikr olunur

	Guruş	Para
<i>Citarî anterî 1 adet</i>	110	
<i>Basma şalvar 1 adet</i>	35	
<i>Kırk kalem citarî anterî 1 adet</i>	135	
<i>Ketan tob 1 adet</i>	46	
<i>Kara 1 adet</i>	30	
<i>Peçe 1 adet</i>	10	
	366	
<i>Babası terekesinden mahkemeye resm için verdiği</i>	80	55
	286	55
<i>ZİRDE muharrer hissesine takas ve mahsûb</i>	286	35
	204	5
<i>Ziyâde-i makbûzdan karındaşı Mustafaya havâle olunan</i>	204	5
<i>Ber-mûceb-i defter-i kassâm hisse-yi irsîyyesine</i>	81	35
<i>Bâlâda beyân olunan hisse-yi irsîyyesine</i>	81	35

IŞS-191-Sayfa 134

Belge 1

Medine-i Isparta mahallâtından Çelebiler mahallesinde sâkin iken bundan akdem bî-emrillâhi te'âlâ vefat iden Semercizâde Ali ağa ibn-i Osman bin Süleymânın verâseti zevce-i menkûha-yı metrûkesi Zeyneb binti Mehmed bin Abdullâh nâm Hâtûn ile zevce-i mezbûreden mütevellidler sulbî kebîr oğulları Hâfız Hüseyin ve Hâfız Mehmed ve kebîre kızları Fâtıma ve Şerîfe ve zevce-i müteveffât-ı aherisi Ümmü Gülsüm binti Süleymân bin Abdullâhdan mütevellî sulbî kebîr oğlu gâ'ib-i âni'l-beled Osman el-huzzârı lede's-şer'î'l-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra gâ'ib-i mezbûrun kendüsü veyahûd vekil-i şer'isi gelinceye değin malını hıfz ve tesviye-i umuruna kıbel-i şer'îden bâ-hüccet-i şer'iiyyeye mensûb vasisi li-ebeveyn karındaşı mezbûr Hâfız Hüseyin ve zât-ı mu'arrefe binti kebîre-i mezbûr Fâtımanın zevci tarafından zıkr-i âti husûsda vekil-i müseccel-i şer'iiyyesi Ali efendi ibn-i Hâfız Ömer ve zât-ı kezalik-i mu'arrefe binti kebîre-i mezbûre Şerîfenin zevci tarafından kezalik zıkr-i âti husûsda vekil-i müseccel-i şer'iiyyesi Ali efendi ibnü'l-mezbûr Hâfız Ömer ve ibn-i kebîr-i mezbûr Hâfız Mehmed ve zât-ı kezalik-i mu'arrefe zevce-i mezbûre Hâtûndan her birinin taleb ve ma'rifetleri ve ma'rifet-i şer'î ile tahrîr ve terkîm ve bâ-müzâyede bey' olunarak ba'de ihrâc ve'l-ifâ el-düyûnu'l-müsbet ve'l-mesârifî'l-sahîh sahhû'l-bâkiyyesi beyne'l-verese bi'l-farîzeti's-şer'iiyye tevzi' ve taksîm olunan tereke müteveffâ-yı mezbûr defteriye-yi tereke ber-vech-i âti zıkr olunur fî 11 cemâziye'l-ahir sene 1283

	Guruş	Para	Fiyat	Kıyye
<i>Mahalle-i mezkûrda vâki' fevkâni üç oda ma' kilar ve yarım dönüm mikdarı bağçe ve zokak kabusunun bir kenarına müştemil mülk-i menzil</i>	11000			
<i>Yenibekâr nâm mahâlde vâki' dört adımlık mikdarı kürûm mülk bir kıt'a bağ</i>	2800			
<i>Altı yaşında inek re's 1 adet dana 1 adet</i>	200			
<i>Dört yaşında inek re's 1 adet</i>	150			
<i>Merkeb re's 1 adet</i>	300			
<i>Penbe 329 adet</i>	2733	30	3.30	
<i>..... gönderilüb gelmiş olan gün vesâ'ire bedeli</i>	4300			
<i>Sini 1 adet</i>	250		25	
<i>Kuzu tencere 1 adet</i>	360			120
<i>Tencere 2 adet</i>	72		18	4
<i>Def'a tencere 2 adet</i>	54		18	3
<i>Tebsi 1 adet tebak 3 adet kapaklı sahan 1 adet</i>	100		20	5
<i>Def'a tencere 1 adet taba 1 adet sahan 1 adet tebsi 1 adet</i>	160		20	9
<i>Tebsi 1 adet tebak 4 adet taba 1 adet sablı tas 1 adet bal tası 1 adet</i>	180		19	10
<i>Tebak 2 adet bakrac 1 adet şurub tası 1 adet</i>	50		20	26

<i>Dörtlü su tası 1 adet</i>	100			
<i>Bekmez tabası 1 adet</i>	170		25	7
<i>Kazgan 1 adet</i>	120		16	71
<i>Kilim 1 adet</i>	80			
<i>Heğbe 1 adet</i>	5			
<i>Yağmurluk 1 adet</i>	60			
<i>Köhne şal yorgan 1 adet</i>	50			
<i>Çarşab yorgan 1 adet</i>	70			
<i>Köhne çarşab yorgan 1 adet</i>	70			
<i>Penbe şilte 1 adet</i>	60			
<i>Yük mahlû döşek 1 adet</i>	60			
<i>Sa'at 1 adet</i>	195			
<i>Bece 1 adet</i>	130			
<i>Şalvar 1 adet</i>	20			
<i>Köhne elbiseler</i>	20			
<i>Beyaz şal 1 adet</i>	20			
<i>Hinta keyl ve burgur keyl 20 adet</i>	340		17	
<i>Kahve takımı 1 adet</i>	40			
<i>Hevân ma'el 1 adet</i>	20			
<i>Anbar 1 adet</i>	120			
<i>Suluk 1 adet</i>	60			
<i>Güğümlük 1 adet</i>	25			
<i>Hurdavât binti ma'lûme</i>	100			
<i>Arı ma'kovan 2 adet</i>	40			
<i>Uluorta çizme çift 5 adet</i>	110			
<i>Rüzgar çizme çift 3 adet</i>	35			
<i>Orta ayak çizme çift 3 adet</i>	35			
<i>Meşin parçası</i>	10			
<i>Düzgâh 1 adet muştâ 1 adet mermer 1 adet kalıb ve hurdavât</i>	80			
<i>Keçiborlulu Hamid oğlu Aliden kabz olunan</i>	1000			
<i>Meşin parçası</i>	6	20		
<i>Meşin 10 adet</i>	450			
<i>Nakd-ı mevcûd</i>	80			

Cem'ân yekûn 26556 guruş 10 para

	Guruş	Para
<i>Vasiyet-i müsbet</i>	600	
<i>Deyn-i müsbet zevcesi Zeyneb Hâtûn ân-cihet-i karzı</i>	1500	
<i>Deyn-i müsbet kerîmesi Fâtımaya ân-cihet-i karzı</i>	500	
<i>Deyn-i müsbet müderris-i kirâmdan Mustafa efendiye ân-ı cihet-i karzı</i>	3450	
<i>Deyn-i müsbet İbrâhim ağa vekâletiyile Hacı Pürzâde Hacı Salih efendiye ân-ı cihet-i karzı</i>	1030	
<i>Deyn-i müsbet Hazanzâde Hacı Âbdin ağaya ân-ı cihet-i cem'</i>	63	
<i>Kezalik terk eylediği</i>	8	

	85	
<i>Deyn-i müsbet Burdurzâde Hacı Hâfız Hüseyin efendiye ân-ı cihet-i cem'</i>	738	20
<i>Kezalik terk eylediği</i>	38	20
	700	
<i>Deyn-i müsbet Hacı Ömer oğlu Süleymân bin Salihe ân-ı cihet-i cem'</i>	172	
<i>Kezalik terk eylediği</i>	13	
	160	
<i>Deyn-i müsbet Hacı Emin oğlu Hâfız Osman ân-ı cihet-i cem'</i>	230	
<i>Kezalik terk eylediği</i>	16	
	214	
<i>Deyn-i müsbet mezbûr Hacı Ömer oğlu Süleymân vekâletiyle Yenice mahallemizde Mehmed oğlu Kara Mehmed bin Âbdiye</i>	680	
<i>Kezalik terk eylediği</i>	35	
	645	
<i>Resm-i kısmet</i>	427	30
<i>Dellâliye</i>	350	
<i>Kaydiyye</i>	25	20
<i>Varaka behâ</i>	5	

Minhâ'l-ihrac 10252 guruş 10 para

Sahhû'l-bâki 16304 guruş

	Guruş	Para
<i>Hisse-yi zevce-i mezbûre Zeyneb</i>	2038	
<i>Hisse-yi ibn-i kebîr-i mezbûr Hâfız Hüseyin</i>	3566	20
<i>Hisse-yi ibn-i kebîr-i mezbûr Hâfız Mehmed</i>	3566	20
<i>Hisse-yi ibn-i kebîr gâ'ib-i mezbûr Osman</i>	3566	20
<i>Hisse-yi binti kebîre-i mezbûre Fâtıma</i>	1783	10
<i>Hisse-yi binti kebîre-i mezbûre Şerîfe</i>	1783	10

Vech-i meşrûh üzere tereke-i müteveffâ-yı mezbûrdan ihrac ve îfâ el-düyûnu'l-müsbet ve'l-mesârifi'l-sahîh sahhû'l-bâkiyyesi ber-vech-i bâlâ verese-yi asîl ve vasi-yi mezbûrun yedlerinde olduğu eelden işbu mahâle şerh verildi

İŞS-191-Sayfa 135

Belge 1

Çelebiler mahallesinde müteveffâ-yı Semercizâde Ali ağa terekesinden vereseşi zevcesi Zeyneb Hâtûnun üzerinde bi'l-müzâyede tahrir idüb makbûzu ber-vech-i âtı zikr olunur

	Guruş	Para
<i>Menzilden şahsî hissesi</i>	1375	

<i>Menzilden kızlarından dört sehmden bir sehm şer'ân hissesi</i>	601	12
<i>Köhne elbiseler</i>	20	
<i>Beyaz şal 1 adet</i>	20	
<i>Bağdan şahsî hissesi</i>	350	
<i>Oğlu Hâfız Mehmedden alacağına mahsûben bu pusula havâle olunan asgarî sehm</i>	1460	
	3826	12
<i>Zirde muharrer hisse-yi irsîyesiyle alacağına takas ve mahsûb olunan</i>	3498	
	328	12
<i>Kerîmesi Fâtımaya edâsı iktizâ idüb havâle olunan</i>	328	12

	Guruş
<i>Ber-müceb-i defter-i kassâm hisse-yi irsîyesi</i>	2038
<i>Derûne ihrâcında muharrer alacağı asgarî resmi</i>	1460
	3498
<i>Bâlâda muharrer terekeden âynen ve havâle makbûzuna takas ve mahsûb</i>	3498

Çelebiler mahallesinde müteveffâ Semercizâde Ali ağanın terekesinden veresesinde kebîr oğlu Hüseyin efendinin isâleten ve vesâyeten bi'l-müzâyede üzerinde tahrir idüb hisse-yi irsîyesi gâ'ib-i mezbûrun hissesine takas ve mahsûb olunub makbûzu ber-vech-i âti zikr olunur

	Guruş	Para	Akçe
<i>Menzilden hissesi</i>	2406	10	
<i>Menzilden şer'ân hissesi dört sehmden bir sehmi kızlarının hissesinden</i>	601	12	
<i>Gâ'ibin menzilden hissesi</i>	2406	10	
<i>Gâ'ib için şer'ân hissesi</i>	601	12	
<i>Bağdan hissesi</i>	612	20	
<i>Bağdan şer'ân hissesi on sehmden bir sehm kızların hissesinden</i>	204	6	2
	6831	30	2
<i>Gâ'ibin bağdan hissesi</i>	612	20	
<i>Gâ'ib için şer'ân hissesi</i>	204	7	2
<i>Penbe 729 adet 3 fiyat 30 paradan nisf-ı hissesi</i>	1366	35	
<i>Zeyrden olub gelmiş olan günden nisf-ı hissesi</i>	2150		
	11165	12	1
<i>Sini 1 adet 10 kıyye 25 fiyat</i>	250		
<i>Tencere 2 adet 1 kıyye 18 fiyat</i>	72		
<i>Tebisi 1 adet tebak 4 adet taba 1 adet su tası 1 adet şurub tası 1 adet 10 kıyye 18 fiyat</i>	180		
<i>Kazgan 7 adet 16 fiyat nisf-ı hissesi</i>	60		
<i>Heğbe 1 adet</i>	15		
	11742	12	1

<i>Yağmurluk 1 adet</i>	60		
<i>Çarşab ma' yorgan 1 adet</i>	70		
<i>Yük mahlû döşek 1 adet</i>	60		
<i>Peçe 1 adet</i>	130		
<i>Hınta ve burger keyl 20 adet 17 fiyat nısf-ı hissesi</i>	170		
<i>Kahve takımı 1 adet</i>	40		
	12272	12	1
<i>Anbar 1 adet</i>	120		
<i>Suluk 1 adet</i>	60		
<i>Hurdavât-ı ma'lûmeden nısf-ı hissesi</i>	50		
<i>Arı ma' kovan 2 adet nısf-ı hissesi</i>	20		
	12523	12	1
<i>Meşin 10 adet nısf-ı hissesi</i>	225		
<i>Meşin parçası nısf-ı hissesi</i>	5		
<i>Keçiborlu Hamid ağa Kel Aliden kabz eylediği</i>	1000		
<i>Nakd-ı mevcûd</i>	80		
	13832	12	1
<i>Ber-mûceb-i defter-i kassâm mezbûr Hâfız Hüseyinin hisse-yi ırsîyyesi</i>	3566	22	
	10265	32	1
<i>Gâ'ib-i mezbûrun ber-mûceb-i defter-i kassâm hisse-yi ırsîyyesi</i>	3566	12	
	6699	12	1
<i>Müteveffâ-yı mezbûrun hakk-ı sarfi iktizâ eylediği</i>	600	10	
	6099	12	1
<i>Kız karındaşı Fâtımaya ifâsı iktizâ idüb havâle olunan asgarî resmi</i>	485		
	5614	12	1
<i>Hemâmcıâde İbrâhim ağaya ifâsı icâb idüb havâle olunan asgarî resmi</i>	1030		
	4584	12	1
<i>Handanzâde Hacı Âbdiden ağaya ifâsı icâb idüb havâle olunan asgarî resmi</i>	70		
	4514	12	1
<i>Burdurzâde Hacı Hâfız Hüseyin efendiye edâsı iktizâ idüb asgarî resmi havâle olunan</i>	674		
	3840	12	1
<i>Sinan oğlu Hacı Ömer te'diyesi lâzım gelüb asgarî resmi havâle olunan</i>	540		
	3300	12	1
<i>Hacı Ömer oğlu vekâletiyle Kara Mehmede edâsı lâzım gelüb asgarî resmi havâle olunan</i>	620		
	2680	12	1
<i>Kız karındaşı Şerîfeye ifâsı iktizâ idüb havâle olunan</i>	1203	10	
	1477	2	1
<i>Kız karındaşı Fâtımaya edâsı iktizâ idüb havâle olunan</i>	524	38	
	952	4	1

	952	4	1
--	-----	---	---

Çelebiler mahallesinde müteveffâ Semercizâde Ali ağanın terekesinden veresesinde kebîr oğlu Hâfız Mehmedin bi'l-müzâyede üzerinde takrir idüb ber-vech-i zîrde hisse-yi irsîyyesine takas ve mahsûb olunan makbûzu ber-vech-i âti zikr olunur

	Guruş	Para	Akçe
<i>Menzilden hissesi</i>	2406	10	
<i>Menzilden kız karındaşlarından dört sehmden bir sehm şer'ân hissesi</i>	601	12	
<i>Bağdan hissesi</i>	612	20	
<i>Kız karındaşının bağdan olan hissesi üç sehme i'tibâr olunub bir sehm şer'ân hissesi</i>	204	6	2
<i>Merkeb re's 1 adet</i>	300		
	4126	8	2
<i>Penbe 729 kıyye 320 fiyat nisf-i hissesi</i>	1366	35	
<i>Gelmiş olan nisf-i hissesi</i>	2150		
<i>Tencere 2 adet 3 kıyye</i>	54		
<i>Tebak 2 adet bakrac 1 adet şurub tası 1 adet 21 kıyye</i>	50		
<i>Kazgan 1 adet 71 kıyye 16 fiyat nisf-i hissesi</i>	60		
	7805	3	2
<i>Heğbe 1 adet</i>	5		
<i>Sa'at 1 adet</i>	195		
<i>Şalvar 1 adet</i>	20		
<i>Hinta ve burgur keyl 20 adet 17 fiyat nisf-i hissesi</i>	170		
<i>Hevân ma' el 1 adet</i>	20		
	8215	3	2
<i>Güğümlü 1 adet</i>	25		
<i>Hurdavât binti ma'lûmeden nisf-i hissesi</i>	50		
<i>Arı ma' kovan 2 adet nisf-i hissesi</i>	20		
<i>Ulu orta çizme çift 5 adet 22 fiyat</i>	110		
	8430	3	2
<i>Rüzgar çizme çift 3 adet</i>	75		
<i>Orta ayak çizme çift 3 adet</i>	35		
<i>Meşin parçası</i>	6	20	
<i>Meşin nisf-i hissesi</i>	225		
<i>Def'a meşin parçası nisf-i hissesi</i>	5		
<i>Düzgâh 1 adet mermer 1 adet kalıb ma' hurdavât</i>	80		
	8846	23	2
<i>Ber-müceb-i defter-i kassâm hisse-yi irsîyyesi</i>	3566	20	
	5280	3	2
<i>Ziyâde makbûzundan validesine müteveffâ-yı mezbûrun müsbet-i deyni olub zeyline edâsı iktizâ idüb havâle olunan asgarî resmi</i>	1460		
	3820	3	2
<i>Kezalik ziyade makbûzuna Şâkirzâde Mustafa efendiye</i>	3450		

<i>edâsı iktizâ idüb havâle-i kabûl</i>			
	370	3	2
<i>Kezalik terekeden ziyade makbûzuna Hacı Emin oğlu Hâfıza ifâsı icâb idüb havâle-i asgarî resmi</i>	204		
	166	3	2
<i>Kezalik ziyâde makbûzuna Hacı Ömer oğlu Süleymâna edâsı iktizâ idüb havâle olunan asgarî resmi</i>	153	3	2
	13		
<i>Kezalik ziyâde makbûzuna Handanzâde Hacı Âbdin ağaya ifâsı iktizâ idüb havâle olunan</i>	13		

Çelebiler mahallesinde müteveffâ Semercizâde Ali ağa terekесinden kerîmesi Şerîfenin zevci ve tarafından vekil-i müseccel-i şer'îyyesi Ali efendinin tereke-i müteveffâ-yı mezbûrdan bi'l-müzâyede bi'l-vekâle onunda takrir idüb hisse-yi irsîyyesine mahsûben makbûzu ber-vech-i âti zikr olunur

	Guruş	Para
<i>Dört yaşında inek re's 1 adet</i>	150	
<i>Tebisi 1 adet tebak 3 adet kapaklı sahan 1 adet 20 kıyye 3 fiyat</i>	100	
<i>Bekmez tabası 1 adet 7 kıyye 25 fiyat</i>	170	
<i>Kilim 1 adet</i>	90	
<i>Köhne çarşablu yorgan 1 adet</i>	70	
	580	
<i>Zîrde muharrer bâ-defter-i kassâm hisse-yi irsîyyesine takas ve mahsûb</i>	580	
<i>Ber-mûceb-i defter-i kassâm Şerîfenin hisse-yi irsîyyesi</i>	1783	10
<i>Bâlâda muharrer terekeden âynen makbûzuna takas ve mahsûb</i>	580	
	1203	10
<i>Karındaşı Hâfız Hüseyinden ahz-ı iktizâ idüb havâle olunan</i>	1203	10

Çelebiler mahallesinde Semercizâde Ali ağa terekесinden kerîmesi Fâtımanın zevci ve tarafından vekil-i müseccel-i şer'îyyesi Mehmed efendinin terekeden bi'l-vekâle anunda takrir idüb makbûzu ber-vech-i âti zikr olunur

	Guruş	Para
<i>Altı yaşında inek 1 adet dana 1 adet</i>	200	
<i>Kuzu tenceresi 1 adet 12 kıyye</i>	360	
<i>Tencere 1 adet taba 1 adet sahan 1 adet tebsi 1 adet 8 kıyye 20 fiyat</i>	160	
<i>Dörtlü su tası 1 adet</i>	100	
<i>Köhne şal yorgan 1 adet</i>	50	
<i>Penbe mahlû şilte 1 adet</i>	60	
	930	
<i>Zîrde muharrer hisse-yi irsîyye ve alacağına takas ve mahsûb olunan</i>	930	

<i>Ber-müceb-i defter-i kassâm hisse-yi ırsîyyesi</i>	1783	10
<i>Verese-i ihrâcında muharrer babasında müsbet alacağı asgarî resmi</i>	485	
	2268	10
<i>Bâlâda muharrer terekeden âynen makbûzuna takas ve mahsûb olunan</i>	930	
	1338	10
<i>Validesi Zeynebden ahz-ı iktizâ idüb havâle olunan</i>	328	12
	1009	38
<i>Karındaşı Hâfız Hüseyinden ahz-ı iktizâ idüb havâle olunan bâlâda muharrer alacağından asgarî resmi</i>	485	
	524	38
<i>Karındaşı Hâfız Hüseyinden ahz-ı iktizâ iden havâle tarafeyni kabûl</i>	524	38

IŞS-191-Sayfa 136

Belge 1

Medine-i Isparta mahallâtından Çelebiler mahallesinde sâkin ve zât-ı zeyl-i vesîkada muharreri'l-esâmi-yi müslimîn ta'rîfleriyle mu'arrefe olan işbu bâisetü'l-vesîka Gülistan binti Mehmed nâm Hâtûn meclis-i şer'-i şerîf-i enverde zevc-i sâbıkı Mehmed bin Hüseyin mahzârında takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i âni'l-merâm idü mezbûr Mehmed ile bundan akdem hâl-i zevciyyete beynimizde kâ'im iken hâmiller ve bundan mütevelliler hâlâ el-huzzârı hicrî tertîbimde olan işbu hâziran bi'l-meclis tahmînen üç yaşında Fâtıma ve üç aylık Şerîfe nâm sagîrânın aslen malı olmayub ol-vechile nafaka ve kisveye muhtâclar olmalarıyla sagîrtâne-yi mezbûrtânın nafaka ve kisve behâları için babaları mezbûr Mehmed üzerine kıbel-i şer'îden kadr-ı ma'rûf meblağ farz ve takdîr olunmak bi'l-mahzârı matlûbumdur dedikde gibbetü'l-tasdîkû'ş-şer'î hâkim muvakkı-i sadr-ı küttâb hüsn ü me'âb efendi hazretleri dahi sagîrtâne-yi mezbûrtânenin nafaka ve kisve behâ vesâ'ir levâzım-ı zarûriyeleri için babaları mezbûr Mehmed üzerine bi't-tırâz tarîh-i vesikadan her birine beher şehri on ikişer guruşdan cem'ân yigirmi dört guruş farzı ve takdir buyurub meblağ-ı mefrûz-ı mezkûru sagîrân-ı mezbûrtânın nafaka ve kisve vesâ'ir levâzım-ı zarûriyelerine harc ve sarfları lede'l-iktizâ istidâneye babaları mezbûr Mehmed üzerine rücû'a valideleri ve hatûnları mezbûre Gülistan Hâtûn izin vermeğın mâ vâka'a bi't-taleb ketb olundu

Fî 5 Cemâziye'l-ahir sene 1283

Şuhûdü'l-hâl

Muhzır Hâfız İsmail

Muhzır Ömer ağa
Ve gayrihim

Belge 2

İşbu hâmise nebt olan hüccetde merkûmü'l-ismim Matumu veled-i Nikola meclis-i şer'-i şerîf-i enverde işbu hâmilü'l-esâmi li-ebeveyn karındaşları Karabed ve Fuka mahzârlarında ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb derûn hüccetde muharrer şer'ân ve tegrîgân mülküm olan biri arz-ı mîrî-yi kürûm dahi mülkûme olan yarım dönüm mikdarı bir kıt'a yoncalığı üç sehm i'tibarıyla bir sehmi yedimde îfâ ve iki sehmi hisse-yi şayi'asının arzını bârây-ı me'mûr-ı arâzi ferâg-ı mu'teber kat' ile kürûmini dahi bey'-i bât-i sahîh-i şer'iyye ile karındaşlarıma merkûmân Karabed ve Fukaya safka-yı vâhide ile dört bin guruş bey' ve temellük ve ferâg ve tefvîz eylediğimde anlar dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tefvîzi ve kabûl idüb bey'-i mezkûrların takrîr ve gallatına müte'allika da'vâdan tarafeynden her birimiz âhirin her birini ibrâ ve ıskât ve yine her birimiz ber-vech-i muharrer âhirin ibrâsını kabûl eyledik dedikde gıbbe't-tasdîkü's-şer'i mâ vâka'a bi't-taleb ketb olundu

Fî 7 Cemâziye'l-ahir sene 1283

Tezkiye-yi nâşi Osman efendi
Dereli Hâfız Ömer efendi
Muhzır Hâfız İsmail
Muhzır Yûsuf ağa
Ve gayrihim

Belge 3

Medine-i Isparta mahallâtından İskender mahallesinde sâkin Müftizâde Tenbih Mehmed efendi ibn-i Hacı Abdurrahman efendi meclis-i şer'-i şerîf-i enverde işbu bâisü'l-vesîka â'zâdan fütüvvetlü Hacı Ali efendi ibn-i Hacı İbrâhim ağa mahzârında ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb benim akd-ı âtı zikrin sudûruna değin yedimde eşya ve şayi'a mülk ve hakkım olub medine-i mezbûrede Yenice mahallesinde vâki' bir taraftan Gök Osman oğulları Osman Vecib ve Mehmed bağçeleri ve bir taraftan Kaya çeşmesi ve tarafeyni tarîk-i âmm ile mahdûd iki taş dıvar ider bir bâb eşyanın şark-ı cânibinde kapûlu değirmen ta'bîr olunur bir taş dıvar ider eşyaya beş sehm ihtibârıyla bir sehm benim ırsiyyemde mülküm olmağla ben ber-vech-i muharrer mefsede ve muvâza'adan ârî takrîr ve galatından bir bey'-i bât-i sahîh-i şer'iyye ile mûmâ-ileyh

Hacı Ali efendiye bin beş yüz guruşa şayi'ân bey' ve temellük ve tesellüm eylediğimde olduğu ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ve şayi'ân kabûl eyledikten sonra şahsına olan meblağ-ı merkûm bin beş yüz guruşu müşterî-yi mümâ-ileyh Hacı Ali efendi bana def' ve teslîm ben dahi yedinden temâmen ve kâmilen ahz u kabz eyledim fî mâ ba'ad esbâb-ı mezkûrun bir sehminde benim asla ve kat'a alâka ve müdahalem kalmayub müşterî-yi mümâ-ileyh Hacı Ali efendinin mülk müşterâsı hakk-ı sarfi olmuşdu keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mülk ve tasarruf olsun dedikte gıbbe't-tasdîkü'ş-şer'î mâ vâka'a bi't-taleb ketb olundu

Fî 17 Cemâziye'l-ahir sene 1283

Kâtib-i mahkeme Mehmed efendi

Mukayyid-i mahkeme Osman efendi

Aşık Yûsuf müdiri Kadir efendi

Ve gayrihim

IŞS-191-Sayfa 137

Belge 1

Medine-i Isparta mahallâtından Hoca-zâde mahallesinde sâkin Beğli Mustafa bin Hüseyin meclis-i şer'î- şerîf-i enverde mezbûrun babası mezbûr Hüseyin hâzır olduğu â'zâdan fütüvvetlü işbu bâisü'l-vesîka Hacı Ali efendi ibn-i Hacı İbrâhim ağa mahzârında ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb medine-i mezbûre civarında Yenice mahallesinde vâki' bir taraftan Gök Osman oğulları Osman ve Çelebi ve Mehmed bağçeleri ve bir taraftan kaya çeşmesi ve bir tarafı tarîk-i âmm ile mahdûd taş dıvar bir bâb Hüseyin Paşa değirmeni demekle ma'rûf esbâbının şark-ı cânibinde bir taş esbâb otuz sehm i'tibârından bir sehm hisse-yi şayi'ası benimle babam hâzır-ı mezbûr Hüseyinden her birimiz akd-ı âtü'z-zikrin sudûruna değin ırsiyye-i yedimizde müştereken mülk ve hakkımız olmağla sâlifü'z-zikr bir sehm hisse-yi şayi'amızı tarafeynden îcâb ve kabûle hâvî şurût-ı müfside ve muvâza'adan ârî takrîr ve galatından bir bey'-i bât-i sahîh-i şer'iyeye ile babam hâzır-ı mezbûr ile me'ân iki yüz altmış meblağ-ı merkûm iki yüz altmış guruşu mümâ-ileyh Hacı Ali efendi bize def' ve teslîm biz dahi yedinden temâmen ve kâmilen ahz u kabz idüb beynimizde bî-kararu'l-husûs iktisâm eyledik ba'de'l-yevm ve sâlifü'z-zikr mezkûrun bir sehm hisse-yi şayi'asında benim ve babam hâzır-ı mezbûr Hüseyinin asla ve kat'a alâka ve müdahalemiz kalmayub müşterî-yi mümâ-ileyh Hacı Ali efendinin mülk müşterâsı olmuşdur

kemâsâlen mutasarrıf olsun deyu hâzır-ı mezbûrun tasdîkiyle tasdîkü'ş-şer'iyeye mâ vâka'a bi't-taleb ketb olundu

Fî 9 Cemâziye'l-ahir sene 1283

Mukayyid-i mahkeme İsmail efendi

Tezkire me'mûru Osman efendi

Muhzır Hâfız İsmail

Muhzır Hâfız Ali

Ve gayrihim

Belge 2

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Nezâret-i evkâf-ı hümâyûn-ı mülûkâneye mülhak evkâfdan medine-i Isparta sancağına muzâf Eğirdir kazasında Yazla nâm mahâlde medfûn Hoca Yakût zaviyesi vakfının bâ-berât-ı âlîşân zaviyedârlık cihetine ber-vech-i münâsefe bâ-berât-ı âlîşân mutasarrıfları olan Hüseyin ve İbrâhim halîfelerden her biri medine-i mezbûre meclisine ma'kûd meclis-i şer'îmizde hâlen sancak-ı mezkûr evkâf müdiri fütüvvetlü Selim efendi ibn-i Mustafa muvâcehesinde bizim ber-vech-i muharrer bâ-berât-ı şerîf-i âlîşâna mutasarrıf olduğumuzda Hoca Yakût zaviyesi vakfının zaviye ve dergâhı mürûr-ı eyyâm ve..... a'vâm ile müşerref harâb ve ma'il nezâb olub bizim tarafımızdan Hüseyin sabâvenemizde beyânıyla hıdmet iderüm İbrâhim efendi ibn-i Abdullâh sahi bi-temâmiha îfâ ve hıdmet zaviye ve dergâhın ta'mîr ve nizâmından tekâsül cihetiyle terye ve dargâh-ı mezkûreye sâ'ir zaviye ve dergâh meyânında mârû'z-zikr Eğirdir kazası meclisinden ismi mevcûd ise de hankâhı nâ-mevcûd denilerek bâ-i'lâm ve zabt meclis-i livâya bildirilmesi üzerine cânîb-i livâdan dahi bin iki yüz seksan bir senesi rebiyü'l-evvelisi tarihiyle bâ-i'lâm-ı şer'iyeye ve mazbata cânîb-i nezâret-i celîl-i evkâf-ı hümâyûn-ı mülûkâneye arz ve inhâ olunması cihetiyle vakf-ı mezkûrun seksan ve seksan bir seneleri verilen âşâr-ı nizâmnâme-yi kaydiye evkâf-ı hümâyûnun on ikinci bendi ahkâmınca müdir-i mümâ-ileyh Selim efendi tarafından irsâl hazîne-yi celîl-i evkâf-ı hümâyûn kılınmış ise de el-hâletü hâzihi biz bâliğ olub türbe-i şerîfeler imtisâlinde iki bâb oda terbi'en vakfı kendü malımızdan binâ ve inşâ iderek ayında ve derûnunde it'am-ı ta'am birle îfâsı hıdmet itmekle olmamızla işbu seksan iki senesi bedel-i âşârının ber-mûceb-i nizâm-ı rü'yetiyle gayrâz-ı mersiyân hazîne-i celîle kûsür fazlasının bize edâsına kîbel-i şer'îden müdir-i mümâ-ileyhe tenbîh olunmak

murâdımızdır deyu da'vâ ve istirhâm eylediklerimizde keyfiyyet zikr olunan Eğirdir kazasından lede'l-isti'lâm vakf-ı mezbûr türbe-i şerîfle imtisâlinde iki bâb misafirhâne kemâl-i mesânet ve rızâlar müdde'î-yi mezbûrân kendü mallarından tebri'en vakfi inşâ ve i'mâr ve ihbâr idüb hıdmât-ı lâzimesiyle ayında ve derûnunde it'âm ve şurût vakfi icrâ itmekde olduklarını nâtik i'lâm-ı şer'iyye ve mazbata malları ile sâ'ir cerîdede mazbûtü'l-esâmi-yi şifâ-yı mevcûdun ihbârlarıyla mütehakkık olmağın mûcibince ber-vech-i istirhâm vakf-ı mezkûrun seksan iki senesi muhâsebesinin ber-mûceb-i nizâm rû'yetiyle ba'de'l-muhâsib garâz-ı mersiyyet hazîne-i celîle kûsür fazlasının nizâmname-i âlî-i mezkûrun yigirmi dokuzuncu bendi ahkâm-ı celîlesi cihetiyle müdde'î-yi mezbûrân ifâsı iktizâ ideceği bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu bâkiyü'l-emr men lehü'l-emr

Fî 29 Cemâziye'l-ahir sene 1283

Belge 3

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta mahallâtından Temel mahallesinde mütemekkin ve teb'â-yı devlet-i âlfiyenin Rum milletinden iken işbu tarîh-i i'lâmdan kırk üç sene mukaddem bî-emrillâhi te'âlâ vefat iden Necşi veled-i Esir veled-i Katneyin verâseti zevce-i mezkûresi Mübvem binti Abuhat veled-i Yanî ile sulbî kebîr oğlu Esir ve kebîre kızları Besmaniye ve Kibriye muhassar ve tashîh-i mesele anları otuz iki meseleden olub sehmi-i mezbûreden dört sehmi zevcesi merkûmeye ve on dört sehmi oğlu merkûme Esire ve yedişer sehmden cem'ân on dört sehmi kızları merkûmâna ba'de'l-mütehakkıkü's-şer'iyye şahs-ı mu'arrefe merkûme Kibriyevinin zevci ve tarafından zikr-i âtî husûsda vekîl-i müseccel-i şer'iyyesi millet-i merkûmeden Mihâ'il veled-i İstavri medine-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'îmizde zikr-i âtî emlâkın ve emvâl ve eşya ve vaz'-ı yedi mütehakkık olan işbu hâmilü'l-i'lâm ibn-i kebîr-i merkûm Esire muvâcehesinde mahalle-i mezkûrde vâki' bir taraftan Bandeli veled-i Simyon veled-i Yanî menzili ve bir taraftan Hacı Nikola veled-i İstati veled-i Kastine menzili ve bir taraftan diğeri Nikola veled-i Felbosa veled-i Yanî menzili ve taraf-ı râbî'i tarîk-i âmm ile mahdûd fevkânî ve tahtânî yedi bâb odaya müştemil bir bâb mülk-i menzil ile Kumlar nâm mahâlde vâki' bir taraftan Enstas veled-i Yanî veled-i Abusan bağı ve bir taraftan Kastine veled-i Yanî veled-i Etam bağı ve tarafeyni tarîk-i âmm ile mahdûd bir dönüm mikdarı kûrûm mülk bir kat' bağ ile Medine-i mezbûrede Uzunçarşı nâm

mahâlde vâki' bir taraftan Herlboz veled-i Yanî dükkânı ve bir taraftan Esir veled-i Kastine veled-i Yanî dükkânı ve bir taraftan Hân ve taraf-ı râbi'i tarîk-i âmm ile mahdûd iki kapu küşâd ider tüccâr dükkânı ile Kaya pazarı nâm mahâlde vâki' lede'l-ahâli ma'lûm olmuştur iki bâb dükkân ve yine medine-i mezbûrede vâki' bir taraftan Bandeli menzili ve bir taraftan merkûm Esir menzili ve bir taraftan Nikola menzili ve taraf-ı râbi'i tarîk-i âmm ile mahdûd bir bâb menzil âynen âni'l-meclis Bandeliye beş bin guruşa bey' ve eşhâsını müstakilen kabz itmekle mezkûr menzile şahsından beş bin guruş ile bâ-defter-i müfredât-ı ma'lûme otuz bin guruş kıymetli menzil mefrûşâtı nühâs ve kilim ve keزالik bâ-defter-i müfredât-ı ma'lûmi'l-esâmi kesân zimmetlerinde hukûku olub merkûm Esirin tahsîl ve kabz eylediği yüz bin guruş ile yüzer bin guruş nukûd-ı mevcûdesi müvekkilem zevcem merkûmenin mürüvvetlü babası merkûm Gabişinin(?) kablü'l-vefât hayatında âliyyü'l-vefât mal ve müvekkili olub ba'de'l-vefât müvekkilem merkûme Kibriyekiye ile merkûme Meryem ve Besmaniye ve Esire bir tashîh-i mezkûr mevrûs ve müntakil iken ancak müvekkilem zevcem merkûme ber-vech-i muharrer yedi sehm hissesine isâbet iden emlâkın ve eşya ve nukûduna hisse-yi ırsîyesini karındaşı merkûm Esir ile kırk üç sene müddet medine-i mezbûrede me'ân mütemekkinler olub müvekkilem merkûme için müddet-i merkûmede karındaşı merkûm Esirden huzûr-ı hâkim-i şer'ide da'vâ mümkün iken bilâ izzet terk ve sükût itmiş ise de el-hâletü hâzihî vâz'-ı yed olduğu müvekkil-i merkûmenin babası müteveffâ-yı mezbûrun tereke-i muharrere-i mezkûresinden yedi sehm hisse-yi ebniyesinden kifâyedle müvekkilem zevcem merkûme Kibriyekiye izâfetle bana teslîme karındaşı merkûm Esire tenbîh olunmak bi'l-vekâle murâdımdır deyu merkûm Esirin inkârına mukârren takrîri meşrûh üzere tasaddi eylediği bi'l-vekâle da'vâsı zevcesi müvekkilesi merkûme Kibrikiye babası müteveffâ-yı merkûmun vefâtından sonra karındaşı ibrâsıyla kırk üç sene müddet medine-i mezbûrede me'ân mütemekkinler olub kendüsü için müddet-i mezkûrede huzûr-ı hâkim-i şer'ide karındaşı merkûmeden da'vâ mümkün iken bilâ izzet terk ve sükût eylediğini müvekkilesine izâfetle bi'l-vekâle mu'terif olmağla henüz on beş sene bilâ izzet terk ve sükût olunan mirâs da'vâsının bilâ emr-i âlî istimâ'ı muhtevî olub bu sûrette kırk üç sene mürûr eylediğinden bi'l-vekâle da'vâ-yı mezkûresi bilâ emr-i âlî mesmû'a olmadığı müdde'î-yi müvekkil-i mezbûre Kibriyekiye izâfetle zevci vekîl-i merkûm Mihâ'ile tefhîm ve müvekkilesine izâfetle bi'l-vekâle da'vâ-yı mezkûresiyle

karındaşı merkûme Esire bu vech-i şer'iyye ma'arızdan men' olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu bâkiü'l-emr men lehü'l-emr

Fî Gurre Cemâziye'l-ahir sene 1283

IŞS-191-Sayfa 138

Belge 1

Ma'rûz-ı dâi kemîneleridir ki

Medine-i Isparta mahallâtından Fazlullâh mahallesinde sâkin Kazîn oğlu İbrâhim bin Hacı Salih bin İbrâhim medine-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'îmizde li-eb ceddî ma'rifetü'z-zât işbu bâisetü'l-i'lâm Fâtıma binti Hüseyin nâm Hâtûn muvâcehesinde mahalle-i mezkûrede vâki' bir taraftan pederimden mevrûs menzilizim ve bir taraftan Kerîm oğlu Ali Çavuş bin Mehmed bin Abdullâh menzili ve bir taraftan Yazır oğlu Gök Mehmed bin Abdullâh menzili ve taraf-ı râbi'i tarîk-i hâss ile mahdûd fevkânî garb cânîbinde bir oda ve zımnı kilar ve bir mikdar hole müştemil mülk-i menzil yedim olub bundan akdem fevt olan İbrâhimin yedinde mümkün olduğu hâlde hayatında ve sıhhatinde babam müteveffâ-yı mezbûr Hacı Salih hibe-i sahîh-i şer'iyye ile hibe ve teslîm olduğu ittihâb ve temellük ve kabûl idüb mutasarrıf olmakda iken babam hayatında âlîyyü'l-vefât mutasarrıf olub ba'de'l-vefât verâsetini benimle li-ebeveyn karındaşım Hüseyin ve Cerem mezbûre Fâtıma validemiz Zayide binti Mehmed nâm Hâtûn muhassare ba'de'l-kassam karındaşım mezbûr Hüseyin dahi fevt olub verâsetini benimle validem Şerîfe binti Salih muhassare olub validem Zayide ile cerem mezbûre menzil sudûr-ı mezkûrdan hisse-yi misliyelerine terekeden nakden ahz u kabz idüb müstakilen menzil-i mahdûd-ı mezkûr benimle validem Şerîfenin ırsen ve şer'ân mümkün iken mezbûre Fâtıma Hâtûn menzil-i mahdûd-ı mezkûru fuzûlî zabt ve tasarruf ider olmağla kifâyedle bana teslîm cerem-i mezbûre Fâtıma Hâtûna tenbîh olunmak murâdımdır deyu da'vâ itdükde lede'l-istintâk mezbûre Fâtıma Hâtûn dahi cevabında menzil-i mahdûd-ı mezkûre müstezaten vaz'-ı yedini ikrâr lakin benim zevcem ve müdde'î-yi mezbûrun li-eb ceddî olub işbu tarîh-i i'lâmdan otuz dört sene sene mukaddem fevt olan mezbûr İbrâhim zimmetinde cihet-i karzdan beş yüz guruş alacak hakkım mukâbelesinde karındaşdan altı sene mukaddem bana tarafeynden bi'l-îcâb ve'l-kabûl bey' ve teslîm ve ben dahi iştirâ ve temellük ve tesellüm ve kabz ve kabûl eyledikten sonra müteveffâ-yı mezbûr İbrâhim menzil-i mahdûd-ı mezkûr şahsına benden ben dahi deyn-i merkûmu müteveffâ-yı mezbûrdan her birimiz istîfâ-yı

hakk eylediğimizden sonra oğlum müteveffâ-yı sâni-yi mezbûr Hacı Salih dahi bilâ-nizâ‘ yigirmi iki sene mutasarrıf olduğumdan müdde‘asını müdde‘î-yi mezbûr İbrâhim dahi menzil-i mahdûd-ı mezkûr bu cihetle yedimde müstekilen mülküm olduğunu işbu tarih-i i‘lâmdan bir sene mukaddem bi‘l-vaz‘ı yedü‘l-ikrâr hudûdunu dahi ta‘yîn ve alâmet kılmağla vaz‘ itmişti deyu müdde‘î-yi mezbûr İbrâhimin mukâren eylediği def‘ini medine-i mezbûr eşrâf alâmetinden Şâkirzâde Mustafa efendi ibn-i Şâkir ağa ve Tüccârbaşı Hacı Edhem ağa ve karındaşı Hacı Derviş ağa nâm müzekkiyeler tezkiyeleriyle âdel ve makbûlü’ş-şehâde idügelir ihbâr olunan Çelebiler mahallesinde ve eşhâsdan Sa‘id efendi ibn-i Hâfız Mehmed bin Hâfız Ömer ve Fazlullâh mahallesinden Semerci oğlu Tüccâr Hacı Mehmed bin Hacı Ali bin Süleyman nâm kimesneler şehâdetleriyle bi‘l-muvâcehe ber-vech-i şer‘iyye isbât itmeğin mücibince müdde‘î-yi mezbûr İbrâhim ber-vech-i muharrer da‘vâ-yı mezkûresiyle dâfi‘-yi mezbûre Fâtıma Hâtûn bu vech-i şer‘iyye ma‘arızdan men‘ olunduğu tescil ve bi‘l-iltmâs huzûr-ı âlîlerine i‘lâm olundu bâkiü‘l-emr men lehü‘l-emr

Fî 27 Cemâziye‘l-ahir sene 1283

Şuhûdü‘l-hâl

Handanzâde Hacı Hâfız efendi

Muhzır Hâfız İsmail

Muhzır Yûsuf ağa

Muhzır Ali Hâfız ve gayrihim

Belge 2

Ma‘rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta mahallâtından Cedit mahallesinde sâkin Yunuszâde İbrâhim efendi ibn-i Hacı Ahmed ağa medine-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer‘îmizde medine-i mezbûre evkâf müdiri fütüvvetlü Selim efendi hazır olduğu hâlde mezbûr İbrâhim efendinin li-ebeveyn karındaşı işbu bâisü‘l-i‘lâm Fevzi efendi muvâcehesinde benim bi‘l-şurût mütevellisi olduğum medine-i mezbûreye muzâf ...dere medine-i mezbûreye cereyân itmekde olan Keperci mâ‘ü‘l-lezîzi nukûd-ı mevkûfesinde ve yedimden geçen yetmiş üç senesi muharremü‘l-haremisinde karındaşım mezbûr Fevzi efendiye dokuz bin seksan beş gurus ifrâz ve teslîm eylediğimde olduğu iktirâz ve kabz ve emvarına sarfla istihlâk idüb meblağ-ı merkûm ile şahsına tarih-i mezkûrden i‘tibâren lirasına temâmen değin mü‘eccel ve mev‘uduna vakf-ı mezbûr

muvâhebesinden ve yedimden iştirâ ve kabz eylediği bir koyun sa'atini şahsına dahi bin üç yüz altmış iki buçuk guruşuna cem'ân on bin dört yüz kırk yedi buçuk guruşdan dört yüz kırk guruşu otuz beş parasını bana def' ve teslîm ben dahi yedinden bi't-tevzi' ahz u kabz ve bi't-tevzi' vakf-ı mezbûre harc ve sarf itmemele bâki on bin altı guruş on beş para kalub yetmiş dört senesi muharreminde meblağ-ı merkûm on bin altı guruş on beş para ile şahsına tarih-i mezkûrdan kezalik i'tibâren ibrâsına tamamına karar-ı mü'eccel ve mev'ûduna ve vakf-ı mezbûr muvâhebesinden ve yedimden iştirâ ve kabz eylediği bir koyun sağı şahsından dahi bin beş yüz guruş on beş para ki cem'ân on bir bin beş yüz altı guruş otuz beş paraya baliğ olub meblağ-ı mecmû'a mezkûrdan beş yüz otuz yedi guruş yigirmi parasını bana def' ve teslîm ben dahi ba'de'l-kabz kezalik vakf-ı mezkûre mesârif ba'de'l-sarf mübaşâfî on bin dokuz yüz altmış guruş on beş para kalub yetmiş beş senesi muharreminde câmi'-i merkûm on bin dokuz yüz altmış dokuz guruş on beş para ile şahsına tarih-i mezkûrdan kezalik i'tibâren ibrâsına tamamına değin mü'eccel ve mev'ûdesine ve vakf-ı mezbûr muvâhebesinden ve yedimden iştirâ ve kabz eylediği bir koyun sağını şahsına dahi bin altı yüz kırk dört guruşuna cem'ân on iki bin altı yüz on üç guruş on paraya baliğ olub meblağ-ı mecmû'a merkûmdan yedi yüz yigirmi üç guruş otuz beş parasını bana def' ve teslîm ben dahi vakf-ı mezbûr için bi't-tevzi' ba'de'l-kabz bâki on bir bin sekiz yüz seksan dokuz guruş on beş para kalub yetmiş altı senesi muharreminde meblağ-ı merkûm on bir bin sekiz yüz seksan dokuz guruş on beş ile şahsına tarih-i mezkûrdan kezalik i'tibâren ibrâsını kezalik tamamına değin mü'eccel ve mev'ûduna ve vakf-ı mezbûr muvâhebesinden ve yedinden iştirâ ve kabz eylediği bir koyun sağını şahsından dahi bin yedi yüz doksan yedi guruş yigirmi parana cem'ân on üç bin altı yüz seksan altı guruş otuz beş paraya baliğ olub meblağ-ı merkûmdan sekiz yüz elli sekiz guruş otuz beş para kalub yetmiş yedi senesi muharreminde meblağ-ı merkûm on iki bin sekiz yüz yigirmi sekiz guruş otuz beş para ile kezalik şahsına tarih-i mezkûrdan bir sene tamamına değin mü'eccel ve mev'ûduna ve vakf-ı mezbûr muvâhebesinden ve yedimden iştirâ ve kabz eylediği bir koyun sağını şahsından dahi bin dokuz yüz otuz yedi guruş yigirmi parana cem'ân on üç dört bin yedi yüz altmış altı guruş otuz beş paraya baliğ olub meblağ-ı mecmû'a-yı merkûmdan bin altmış bin altmış beş guruşuna def' ve teslîm ve ben dahi bi't-tevzi' ba'de'l-kabz mütebâki on üç bin yedi yüz bir guruş on beş para kalub yetmiş sekiz senesi muharreminde meblağ-ı merkûm on üç bin yedi yüz bir guruş on beş para ile kezalik

şahsına tarih-i mezkûrdan bir sene tamamına değin mü'eccel ve mev'ûduna ve vakf-ı mezbûr muvâhebesinden ve yedimden iştirâ ve kabz eylediği bir koyun sağını şahsından dahi iki bin altmış dokuz guruşuna cem'ân on beş bin yedi yüz yetmiş guruş on beş para baliğ olub yetmiş dokuz senesi muharreminde meblağ-ı merkûm ile kezalik şahsına tarih-i mezkûrdan bir sene tamamına değin mü'eccel ve mev'ûduna ve vakf-ı mezbûr muvâhebesinden ve yedimden iştirâ ve kabz eylediği koyun sağını şahsından dahi iki bin beş yüz seksan guruş on beş parana cem'ân on sekiz bin üç yüz elli guruş yigirmi beş paraya baliğ olub meblağ-ı mecmû'a-yı merkûmdan dokuz yüz yetmiş guruşunu bana edâ ve îfâ ben dahi kâmilen ahz u kabz itmemele bâki on yedi bin üç yüz seksan guruş ile seksan senesi muharreminde işbu tarih-i i'lâma gelinceye değin mürûr iden eyyâm-ı güzêştesi bi'l-hesâb karındaşım mezbûr Fevzi efendiden hâlen taleb bi't-tevliye taleb ve da'vâ eylediğimde lede'l-istintâk karındaşım mezbûr Fevzi efendi dahi vech-i meşrûh üzere tarih-i mezkûrde meblağ-ı merkûm dokuz bin seksan beş guruş kabzını ve teslîmîyetini ikrâr-ı ma'ada ile ya'ni sa'ati şahsından dördüşer arâbî ba'de'l-inkâr ben ber-vech-i muharrer ma'ada ba'de'l-emhâl ve'l-istihsâl ber-vech ile şâhidlerim olmayub karındaşım mezbûr Fevzi efendi dahi bâlâ nühâs mübeyyin itmek üzere iken beynimizde münâza'at-ı kesîre ve muhâsamât-ı şedîde vukû'a gelmişdi el-hâletü hâzihî tevassut ve müslimîn ile karındaşım Fevzî efendi fedâ'ü'l-müslimîn ânü'l-inkâr vakf-ı mezbûr içüne asgarî teslîmât bana on bin guruş vermek üzere benim ile sulh olub sulh-ı mezkûru ve vakf-ı mezbûr hakkında vaz'ı mahzar olmağla ben dahi bi't-tevliye sulh-ı mezkûru kabûl ve bedeli sulh olan meblağ-ı merkûm on bin guruşu vakf-ı mezbûre için bi't-tevliye karındaşım mezbûr Fevzi efendi bana def' ve teslîm ben dahi yedinden temâmen ve kâmilen ahz u kabz eyledim tarafeynden her birine ikrâr ve tasdîkleri tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu bâkiyü'l-emr men lehü'l-emr

Fî 11 Cemâziye'l-ahir sene 1283

IŞS-191-Sayfa 139

Belge 1

Der devlet-mekine arz-ı dâ-î kemîneleridir ki nezâret-i evkâf-ı hümâyûn-ı mülükâneye mülhak evkâfdan medine-i Isparta nevâhisinden Afşar kazasına muzâf Gelendos karyesi mahallâtından Aşağı mahallede vâki' Câmi'-i âtik dimekle ma'rûf Câmi'-i şerîf vakfindan olmak üzere yevmî bir akçe vazife ile hitâbet cihetine bâ-berât-ı şerîf-i âlişân mutasarıf olan Hâfiz İsmail Halife ibn-i Mehmed bundan akdem bî-

emrillâh-i te'âlâ vefât idüb bir hâli ve hıdmet-i lâzîmesi muattal kalmış ve müteveffâ-yı mezbûrun sulbî sahîh-i kebîr oğlu olup karye-i mezkûre mahallâtından İmâret mahallesinin yetmiş dördüncü hânesinin ikinci numeresinde otuz altı yaşında mukayyed işbu bâ'is-i arz-ı übüdiyyet Molla Mehmed dâiyelerinden başka evlâdı olmayub ve cihet-i mezkûre mezbûr Molla Mehmed dâiyeleri taleb ve râgıb olmağla liva-yı mezkûre meclisinde ma'kûd meclis-i şer'îmizde hâlen evkâf müdiri fütüvvetlü Selime efendi hâzır olduğu hâlde lede'l-ımtihân-ı ehliyet ve istihkâk zâhir ve beraz ve iskân-ı askerîyeyi mütecâviz olmağın cihet-i mezkûre babası müteveffâ-yı mezbûr Hâfız İsmail Halife mahlûlünden vazîfe-yi mersûmesiyle şurût-ı mukarrere-yi nizâmiyesine tatbîken oğlu mezbûr Molla Mehmed dâiyeleri üzerine müstekîlen tevcîh ve yedine bir kat' berât-ı şerîf-i âlîşân sarf ve ihsân buyurulmak ricâsına bi'l-iltimâs pây-e serîr-i evrakın âlâya arz ve i'lâm olundu bâkiyü'l-emr men lehü'l-emrindir

Fî 11 Cemâziye'l-ahir sene 1283

Belge 2

Medine-i Isparta mahallâtından Hoca-zâde mahallesinde sâkin ve zât-ı zeyl-i vesîkada muharreri'l-esâmi-yi müslimîn ta'rîfleriyle mu'arrefe olan işbu bâisetü'l-vesîka Ümmü Gülsüm binti Veli Mehmed nâm Hâtûn meclis-i şer'-i şerîf-i enverde zevc-i sâbıkı Mehmed bin Ali mahzarında bedâheten takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i âni'l-merâm idüb mezbûr Mehmed ile bundan akdem hâl-i zevciyyete beynimizde kâ'im iken karındaşından sarfla ve bundan mütevellide hâlen el-mahzânî hicr ve türbemde olan işbu hazire-yi bi'l-meclis tahmînen dört yaşında sulbîye sagîre kızı Fâtımanın aslen malı olmayub ol-vech ile nafaka ve kisveye muhtâc olmağla sagîre-i mezbûrenin nafaka ve kisve behâsı için babası mezbûr Mehmed üzerine kibel-i şer'îden kadr-ı ma'rûf-ı meblağ farz ve takdîr olunmak bi'l-mehzâne matlûbumdur dedikde gıbbe't-tasdîkü'ş-şer'î hâkim muvakkı-i sadr-ı küttâb hüsn ü me'âb efendi hazretleri dahi sagîre-i mezbûrenin nafaka ve kisve behâsı için babası mezbûr Mehmed üzerine bi't-tırâz işbu tarih-i vesîkadan şehriye on iki buçuk gurus farzı ve takdîr buyurub meblağ-ı mefrûzu mezkûru sagîre-i mezbûrenin nafaka ve kisve behâ vesâ'ir levâzım-ı zarûriyesine harc ve sarfa ve lede'l-ıktizâ ve istidâneye babası mezbûr Mehmed üzerine rücû'a validesi ve hâtunesi mezbûre Ümmü Gülsüm Hâtûn izin vermeğın mâ vâka'a bi't-taleb ketb olundu

Fî 9 Cemâziye'l-ahir sene 1283

İmâm-ı mahalle Ömer efendi

Âbbâk oğlu Hacı Osman
 Yılanlı Hacı Hâfız Mehmed
 Muhzır Hâfız İsmail
 Ve gayrihim

Belge 3

Der devlet-mekine arz-ı dâ-î kemîneleridir ki nezâret-i evkâf-ı hümâyûn-ı mülûkâneye mülhak evkâfdan medine-i Isparta nevâhisinden Afşar kazasına tâbi‘ Çamlı kariyesinden vâki‘ Câmî‘-i şerîf vakfindan olmak üzere yevmî bir akçe vazife ile hitâbet cihetine bâ-berât-ı şerîf-i âlîşâna mutasarrıf olan Veleddîn Halife ibn-i Mehmed bundan akdem vefat idüb bir hâli ve hıdmet-i lâzîmesi muattal kalmış ve müteveffâ-yı mezbûrun sulbî kebîr oğulları olub karye-i mezkûrun birinci kapusunun ikinci numarasında yigirmi sekiz yaşında mukayyed Halil ve üçüncü numarasında yigirmi altı yaşında Molla Mehmed mukayyed bulunmuş ve bu ma‘kûle hitâbet cihet-i mutasarrıflarından idenlerin cihet-i mahlûle livasının teşrigân tevcîhi câ’iz olmayub ancak evlâd-ı kibâriyenin el-ımtihân ehline mukaddem ve müreccih olub hakk-ı tefvik ve istihkâk olan tevcîhi husûsu bâ-irâde-yi senîyye mü’essis olan nizâmı iktizâsından idüğü mütebeyân olmağla mezbûratdan mezbûr Halil asâkir-i hazret-i şâhânede bulunub cihet-i mezkûre nâ-ehl ve erbâb bulunduğu sekât-ı mevhudivye ihbârlarıyla mütehakkık olmağın mezbûr Molla Mehmed dâiyeleri medine-i mezbûre meclisine ma‘kûd ve huzûr-ı şer‘i me‘ali ûkûdde hâlen medine-i mezbûre evkâf müdiri fütüvvetlü Selim efendi hazır olduğu hâlde lede’l-ımtihân tecdîd ve evkâfdan cihet-i hitâbet-i merkûmeye ehliyet ve istihkâkı tâhir ve nümâyân ve asitâne-yi askeriyeyi dahi mütecâviz olmağın cihet-i mezkûre işbu bâ’is-i arz-ı ûbûdet-i mezbûr Molla Mehmed dâiyeleri üzerine babası müteveffâ-yı mezbûr mahlûlünden vazife-i mersûmesiyle şurût-ı mukarrere-yi nizâmiyesine tatbîken müstekîlen tevcîh ve yedine müceddid ibrâ kat‘ bir berât-ı şerîf-i âlîşân sarf ve ihsân buyurulmak ricâsına bi’l-iltimâs pâye-yi serîr-i saltânat-ı âlâya arz ve i‘lâm olundu bâkiyü’l-emr men lehü’l-emrindir

Fî 13 Cemâziye’l-ahir sene 1283

Belge 4

Ma‘rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta nevâhisinden Barla kazasına tâbi‘ Cander karyesinde sâkin iken işbu tarih-i i‘lâmdan otuz beş sene mukaddem bî-emrillâh-i te’âlâ vefat iden Kara Bekir

oğlu Osman bin Ahmed bin Kara Bekirin verâsetini zevce-i menkûha-yı metrûkesi Ümmü Gülsüm Osman bin Abdullâh nâm Hâtûn ile sulbî kebîr oğulları diğêr Osman ve Muhsin ve Bekir ve kebîre kızları Hadiceye muhasser ba‘de kabli‘l-kassam ibn-i kebîr-i mezbûr Osman dahi tarih-i i‘lâmdan otuz bir sene mukaddem bâlâ veled fevt olub verâsetini validesi mezbûre Ümmü Gülsüm ile li-ebeveyn karındaşları mezbûrân Muhsin ve Osman ve Bekir ve kız karındaşı Hadiceye muhasser ba‘dehû kabli‘l-kassam ibn-i kebîr-i mezbûr dahi tarih-i mezkûrda fevt olub verâsetini validesi mezbûre Ümmü Gülsüm ile sulbîye sagîre kızı Â‘îşeye ve li-ebeveyn kız karındaşları mezbûrân Bekir ve Hadiceye muhasser ba‘dehû bir sene sonra mezbûre Â‘îşe dahi bilâ-veled fevt olup ba‘dehû mezbûr Bekir dahi fevt olub verâsetini anası mezbûre Ümmü Gülsüm ile sulbîye kebîre kızı diğêr Ümmü Gülsüm ağsârı ba‘de‘l-mütehakkîkû‘ş-şer‘iyye müteveffâ-yı evvel-i mezbûr Osmanın kebîre kızı ma‘rifetü‘z-zât Hadice medine-i mezbûre meclisine ma‘kûd meclis-i şer‘îmizde sâhib-i arz-ı vekil hazır olduğu hâlde işbu ba‘isetü‘l-i‘lâm müteveffâ-yı Hâmis-i mezbûr Bekirin kebîre kızı zât-ı mu‘arrefe diğêr Ümmü Gülsüm muvâcehesinde karye-i mezkûre muzâf Kan gançak(?) nâm mahâlde vâki‘ bir taraftan çay ve taraf-ı selâsesi cebel ile mahdûd tahmînen on beş dönüm mikdarı bir kıt‘a tarla ve derûnunda cenî bir harâbe çift damı ile yine karye-i mezkûre muzâf Geri karşumu(?) denmekle ma‘rûf nâm mahâlde vâki‘ bir taraftan çay ve taraf-ı selâsesi cebel ile mahdûd beş dönüm mikdarı bir kıt‘a tarlaci cem‘ân iki kıt‘a yigirmi dönüm mikdarı tarlalar müteveffâ-yı evvel-i mezbûrun hayatında âlîyyü‘l-vefât taht-ı tasarrufunda olub ba‘de‘l-vefât ber-mûceb-i kanûn-ı âtîk karındaşlarım müteveffiyeden mezbûruna iştigâl ârî ile müntakil olduğu hâlde ber-vech-i selâse mutasarrıf olmakda iken karındaşlarım mezbûrân diğêr Osman ve Memişden her biri müte‘âkıben vefatları vukû‘ıyla sarf-ı mahlûllerinde kezalik derecede mukaddem hakk-ı matlûbumca karındaşlarım Bekir tefvîz ve kabûl idüb hayatından âlîyyü‘l-vefat on dokuz sene mutasarrıf olub ba‘de‘l-vefat kebîre kızı mezbûre diğêr Ümmü Gülsüm meccânen müntakil olduğu hâlde olduğu on sene müddet mutasarrıf olsun ise de tarla-yı hây-ı mahdûde-yi mezkûrelerde mevcûde karındaşlarım müteveffiyân-ı mezbûrân diğêr Osman ve Memişin iki sehm hisse-yi mahlûlelerini validem mezbûre Ümmü Gülsüm Hâtûn dahi işbu tarih-i i‘lâmdan otuz sene mukaddem tefvîz idüb validem mezbûre dahi işbu tarih-i i‘lâmdan yedi sene mukaddem fevt olmağla tarla-yı hây-ı mahdûde-yi mezkûrelerin iki sehm hisse-yi mahlûleleri ber-mûceb-i kânûn-ı cedîde meccânen bana

müntakıl olmağla kifâyedle bana teslîm mezbûre diğêr Ümmü Gülsüm rey-i sâhib-i arzla tenbîh olunmak murâdımdır deyu Müdde'îye-yi mezbûre ber-vech-i karındaşı Bekir kablü'l-vefat sıhhatinde on dokuz sene ve ba'de'l-vefat kızı diğêr Ümmü Gülsüm on sene sarfına cem'ân yigirmi dokuz sene mutasarrıf ve mutasarrıfa olduklarını mutasarrıfa ve mutasarrıfa iken kasd eyledikleri da'vâya şâyân olduğu kendüne tefhîm mûcibince da'vâ-yı mezkûresiyle mezbûre diğêr Ümmü Gülsüm bu vech-i şer'îyye ma'arızdan men' olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu bâkiyü'l-emr men lehü'l-emr

Fî 11 Cemâziye'l-ahir sene 1283

IŞS-191-Sayfa 140

Belge 1

Medine-i Isparta nevâhisinden Barla kazası mahallâtından Ahi Hoca mahallesi ahâlisinden ve Yağlıkçı â'zâsından olub bundan akdem Der-âlîyyede Keçiborlu hânında bî-emrillâh-i te'âlâ vefat iden Fevzi oğlu Hâfız Süleyman efendi ibn-i Mehmed bin Abdullâhın verâseti her biri zikr olunan Ahî Hoca mahallesinde sâkinler zevce-i menkûha-yı metrûkesi Hadice binti Mehmed bin Abdullâh nâm Hâtûn ile sulbî sagîr oğulları Mehmed ve Tâhir muhassere ba'de kabli'l-kassam ibn-i sagîr-i mezbûr Tâhir dahi fevt olub verâseti validesi ve mütehakkık oldukdan sonra sagîr-i mezbûrun tesviye-i umuruna kıbel-i şer'iden bâ-hüccet-i şer'îyye mensûb vasîsi validesi zât-ı mu'arrefe-i mezbûre Hadice Hâtûn ile ibn-i kebîr-i mezbûr Burhâneddin efendiden her biri meclis-i şer'-i şerîf-i enverde bedâheten bi'l-isâle ve bi'l-vesâye ve bi'l-verâse takrîr-i kelâm ta'bîr-i âni'l-merâm iderler ki mevrûsumuz zevce ve babamız müteveffâ-yı mezbûrun Hüseyin vefâtından yanında mevcûde bi'l-cümle terekesinde mehâlinde vâz'ü'l-yed olunanlardan teslîm ve husûs-ı mezkûr mütevakıf olduğu emvarın külliyesine vekâlet-i âmme-i müte'allika-yı sahîh-i şer'îyye ile der-âlîyyede Şehzâde Câmi'-i şerîf imâmı Mehmed efendi ibn-i İbrâhime kabûlüne mevkûf taraflarımızdan bi'l-isâle ve bi'l-vesâye ve bi'l-verâse vekil ve nâ'ib münâsib ve nasb ve ta'yîn eyledik dediklerinde mâ vâka'a bi't-taleb ketb olundu

Fî 15 Cemâziye'l-ahir sene 1283

Hamza oğlu Hüseyin bin Mehmed

Ve Pavlok(?) oğlu Osman bin Osman

Ve Kayralı Enes oğlu Hüseyin bin Ahmed

Ve Katırcı Mahmûd bin Süleymân

Belge 2

Medine-i Isparta mahallâtından Yaylazâde mahallesinde sâkin Hacı Kaymak oğlu Mehmed Ali bin Hacı Ali medine-i mezbûre meclisinde ma'kûd meclis-i şer'îmizde medine-i mezbûre sancağına muzâf Eğirdir kazasına tâbi Akpınar karyesinde sâkin işbu bâisetü'l-i'lâm Zeyneb binti Hacı İbrâhim bin Mûsa nâm bâlâ-yı bâkire muvâcehesinde mezbûrenin zevce-yi medfûl behâsı olub karye-i mezkûr ahâlisinden Mehmed bin İsmail hazır olduğu hâlde mezbûre Zeyneb ile hazır-ı mezbûr Mehmed yedinde olub 1283 senesi cemâziye'l-ahirenin guresi tarihiyle müverreh olunan tarihte zikr olunan Eğirdir kazasında tâbir-i şer'î'l-şerîf olan sa'adetlü Ahmed âtâ efendinin imzâ ve himmetine hâvî bir kıt'a i'lâm-ı şer'iyye nâtik olduğu üzere mezbûre Zeyneb nefsi hazır-ı mezbûr Mehmede işbu tarih-i i'lâmdan altı buçuk ay mukaddem mehr-i mü'eccel ve mu'accel-i ma'lûme ile şuhûd-ı mahzarlarında tezvîc ve tenkîh idüb ba'de zikr olunan nikâhını ketm iderek kezalik tarih-i i'lâmdan beş ay mukaddem benimle nâ-merd olmağla nikâh olunan feshiyle nefsinin bana tezvîc ve tenkîh mezbûre Zeyneb Hâtûna haber ve ta'yîn olunsun deyu Müdde'î-yi mezbûr Mehmed Ali ber-vech-i muharrer nikâhı mukarr ve mutasarrıf iken tasaddi eylediği nâ-merd da'vâsı şer'ân mesmû'a ve iltifâta şâyân olduğu kendine tefhîm ve mûcibince da'vâ-yı mezkûresiyle mezbûre Zeyneb Hâtûn bu vech-i şer'iyye ma'arızdan men' olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu

Fî 17 Cemâziye'l-ahir sene 1283

Belge 3

Medine-i Isparta mahallâtından Cedid mahallesinde sâkin ve zât-ı mu'arrefe Â'îşe binti Atcı Ali nâm Hâtûn meclis-i şer'-i şerîf-i enverde sadr-ı kebîr oğlu işbu bâisetü'l-vesîka İbrâhim bin Hacı Mehmed mahzarında ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb mahalle-i mezkûrde vâki' bir taraftan Hacı İsmail bin Hacı Mustafa bin Abdullâh menzili ve bir taraftan Salih efendi ibn-i Hacı Mehmed bağçesi ve bir taraftan kendü bağçesi ve taraf-ı râbî'i kızım Şerîfe menzili iel mahdûd tahtâni bir ahur ma' yüklük ve bir mikdar avluya müştetil malımı bi'l-cümle mâyestemle ve tarafeynden îcâr ve kabûle hâvî şurût-ı müfside muvâza'adan ârî bey'-i bât-i sahîh-i şer'iyye ile oğlum mezbûr İbrâhime üç bin guruş bey' ve temlîk ve teslîm eylediğimde olduğu ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ve kabûl eyledikten sonra şahsına olan meblağ-ı

merkûm üç bin guruşun mutâlebesine müte'allika-yı âmme-yi da'vâdan oğlum müşteri-yi mezbûr İbrâhimin zimmetini ibrâ ve ıskât eylediğimde gıbbe't-tasdîkü'ş-şer'i olduğu ber-vech-i muharrer ibrâ-yı mezkûru kabûl itmeğin fî mâ ba'ad ahur ve avlu mahdûd-ı mezkûrde benim asla ve kat'a alâka ve müdahalem kalmayub oğlum mezbûr İbrâhimin mülk-i mahsûs olmuştur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mülk ve mutasarrıf olsun dedikde mâ vâka'a bi't-taleb ketb olundu

Fî 15 Cemâziye'l-ahir sene 1283

Mukayyid-i mahkeme İsmail efendi

Tezkiye nâ'ibi Osman efendi

Yunuszâde Fevzi efendi

Halâc oğlu Hâfız İsmail

Kel Ali oğlu Ali

Ve gayrihim

Belge 4

Medine-i Ispartaya tâbi' Gölcük nâm mahâlde hîn-i nişîn üzere sâkin Milli aşîretinden Kızıl seki mahallesi ahâlisinden Kavlak Ahmed bin Abdullâh medine-i mezbûre meclisine ma'kûd meclis-i şer'îmizde sulbîye kebîre kızı Â'îşe hazır olduğu hâlde Kütüklü aşîreti ahâlisinden işbu bâisü'l-i'lâm İsmail bin İbrâhim muvâcehesinde mezbûr İbrâhim mâh-ı hâlin istidâsı Salı günü medine-i mezbûreye muzâf Ağlasun beyninde Akyokuş nâm mahâlde vakt-ı gurebada kızım hazire-yi mezbûre kat' iderken cidârına ve bekâretine izâle tmekle müceb-i şer'îyyesini mezbûr İsmailden hâlen taleb iderüm deyu kızı hazire-yi mezbûrenin tasdîkiyle bi'l-velâye da'vâ itdükde mezbûr İsmail dahi lede'l-istintâk cevabında külliyan inkâr itmekle müdde'î-yi mezbûr Ahmed ber-vech-i muharrer da'vâ-yı mezkûresine ba'de'l-emhâl ve'l-istihsâl ikâme-i beyyineden izhârımız idüb husûs-ı mezkûrde mezbûr İsmail şer'ân mübeyyin dahi tevcîh itmemekle mücibince müdde'î-yi mezbûr Ahmed kızını mukarrere-yi mezbûre Â'îşe ile me'ân ber-vech-i muharrer da'vâ-yı mezkûresiyle mezbûr İsmail bilâ beyyine ma'arızdan men' olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu

Fî 15 Cemâziye'l-ahir sene 1283

Belge 5

Medine-i Isparta mahallâtından Cedid mahallesinde sâkin ve zât-ı mu'arrefe Â'îşe nâm Hâtûn meclis-i şer'-i şerîf-i enverde sadrîye kebîre kızı işbu bâisetü'l-vesîka

kezalik zât-ı mu‘arrefe Şerife binti Hacı Mehmed nâm Hâtûn zevci ve tarafından zikr-i âtî bey‘ ve ibrâ-yı tasdîke vekil sâbitü’l-vekâlesi Mehmed bin İbrâhim mahzarında ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb benim akd-i âtü’z-zikrin sudûruna değin yedimde mülk ve hakkım olub mahalle-yi mezkûrde vâki‘ bir taraftan Hacı İsmail bin Hacı Mustafa menzili ve tarafeynî oğlum İbrâhim ahuru ve taraf-ı râbi‘i tarîk-i âmm ile mahdûd ve tahtânî bir oda ve oda-yı mezkûresinden samanhâneye müntehî beş hatve mikdarı havluya müştemil menzilimi bi’l-cümle mayestemle tarafeynden îcâb ve kabûle hâvî şurût-ı müfside ve muvâza‘adan ârî tagrîr ve gallatından bir bey‘-i bât-i sahîh-i şer‘iyye ile kızım mezbûre Şerifeye iki bin guruşa bey‘ ve temlik eylediğimde olduğu ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ve kabz ve kabûl eyledikten sonra şahsına olan meblağ-ı merkûm iki bin guruşun mutâlebesine müte‘allika-yı âmme-yi da’vâdan kızım mezbûre Şerifenin zimmetini ibrâ ve ıskât eylediğimde olduğu ber-vech-i muharrer ibrâ-yı mezkûru kabûl itmeğin fî mâ ba‘ad menzil-i mahdûd-ı mezkûrda benim asla ve kat‘a alâka ve müdahalem kalmayub kızım mezbûre Şerifenin mülk-i mahsı olmuşdur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mülk ve tasarruf olsun dedikte hâzır-ı zevce-yi mezbûr Mehmedin tasdîkiyle gıbbe’t-tasdîkü’ş-şer‘i mâ vâka‘a bi’t-taleb ketb olundu

Fî 15 Cemâziye’l-ahir sene 1283

Mukayyid-i mahkeme Osman efendi

Yunuszâde Fevzi efendi

Muhzır Hâfız İsmail

Esmâ oğlu İbrâhim

Ve gayrihim

IŞS-191-Sayfa 141

Belge 1

Der devlet-mekine arz-ı dâ-î kemîneleridir ki nezâret-i evkâf-ı hümâyûn-ı mülükâneye mülhak evkâfdan medine-i Isparta sancağına muzâf Keçiborlu kazasına tâbi‘ İlyas karyesinde vâki‘ Evladı Ulağı Sultan zaviyesi vakfının aşer mahsûlüyle zaviyedârlık cihetine bâ-berât-ı şerîf-i âlişân mutasarrıf olan Hüseyin Halife ibn-i Osman bundan akdem bi-emrillâhi te’âlâ sulbî kebîr-i sahîh oğlu Osmanı terk eylediği hâlde fevt ve cihet-i mezkûr mahlûle ve hıdmet-i lazimesi muattal olub ve taşralarda kân-ı hayrât ve mîrâtı mevcûd ve me’mûr olan evkafın zaviyedârlık cihetleri

mutasarrıflarına hâl vukû'ında evlâdı olubda kebîr ve ehl ise bi'l-nefs edâ-yı hıdmet itdirilmek üzere evlâdeyni tevcîhi ciheti bâ-irâde-yi seniyyesine mü'essis olan nizâm-ı âlî iktizâsından olduğu medine-i mezbûre mahkemesi sicilâtında mukayyed ve mahfûz olan lâhiya-ı seniyyede mestûr ve musarrah olmağla vakf-ı mezbûrun keyfiyyeti dahi lede'l-mütehakkık vakf-ı mezbûr evkâf-ı kadîmeden olarak derdest ve sicilât-ı mahkemede mukayyed bir gûna kaziyesi olmayub ancak zaviye-i mezbûre el-yevm mevcûd ve me'mûr ve derûnunde ayında ve derûnunde it'âm-ı ta'am olmakda olduğu müteveffâ-yı mezbûrun sulbî sahîh oğlu mezbûr Osman karye-i mezkûre kurbunda kân-ı medine-i Burdur mahallâtından Kara Senir mahallesinde kırk beşinci hânenin ikinci numeresinde yigirmi beş yaşında mukayyed olub andan ma'ada evlâdı olduğu ve mezbûr Osman halîfe cihet-i mezkûreye ehl ve mütehakkık idüğü sâlifü'z-zikr Isparta sancağı meclisinde ma'kûd meclis-i şer'î me'ali âkûdde sancağ-ı mezkûr evkâf müdiri fütüvvetlü Selim efendi hazır olduğu hâlde bi-farzı erbâb-ı vukûfdan Hâfız Osman bin İbrâhim ve Ali bin Ahmed ve Molla Halil bin Abdullâh ve El-Hac Mehmed bin Abdullâh nâm sefâ sahîhü'l-keilmâtın âlî tarîkü'ş-şehâde ihbârlarıyla lede'ş-şer'î'l-enver zâhir ve mütehakkık olmağın cihet-i mezkûre vazife-i mersûmesiyle müteveffâ-yı mezbûr Hüseyin Halifenin mahlûlatından oğlu mezbûr Osman halife dâîlerine tevcîh ve yedine müceddeden bir kıt'a berât-ı şerîf-i âlîşân ahsen buyurulmak ricâsına bi'l-iltmâs derbâr-ı ma'arifü'l-firâre arz ve i'lâm olundu bâkiyü'l-emr men lehü'l-emr

Fî 17 Cemâziye'l-evvel sene 1283

Belge 2

Medine-i Isparta mahallâtından Doğancı mahallesinde sâkin iken bundan akdem bi-emrillâhi te'âlâ vefat iden Hacı Halil ibn-i Mustafa bin Abdullâhın verâsetini zevce-i menkûha-yı metrûkesi Â'îşe binti Süleymân bin Mustafa Hâtûn ile sulbî kebîr oğulları Ahmed efendi ve Ali ve Tahir ve gâibet-ü ani'l-meclis İbrâhim ve kebîre kızı Nadideye inhisârı lede'ş-şer'î'l-enver zâhirve mütehakkık oldukdan sonra gâ'ib-i mezbûrun kendüsü ve yahûd vekîl-i şer'isi gelinceye değin bâ-defter-i kassâm hisse-yi ırsîyyesini hıfz itmek için ber-vech-i nasb muktezî olmakdan nâşî emânet ile mevrûs ve istikâmet ile mevsûf idüğü zeyl vesikada muharrerü'l-esâmi-i müslimîn ihbârlarıyla lede'ş-şer'î'l-enver mütebeyyin olan gâ'ib-i mezbûrun li-ebeveyn karındaşı işbu bâisetü'l-vesika mezbûr Ahmed efendiye hâkim muvakkı-i sadr-ı küttâb tûba leh hüsn-i me'âb efendi hazretleri gâ'ib-i mezbûrun ber-mûceb-i defter-i kassâm hisse-yi ırsîyyesini

kendüsü veyahûd vekîl-i şer'isi gelinceye kadar dahi nasb ve ta'yin buyurdukda evvel dahi ber-vech-i muharrer vesâyet-i merkûmeyi kabûl itmeğin mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu

Fî 19 Cemâziye'l-evvel sene 1283

Şatır oğlu Mustafa efendi

Medine-i mezbûre İmâmı Hâfız Mehmed

Şatır oğlu Mehmed usta

Muhzır Hâfız İsmail

Ve gayrihim

Belge 3

Medine-i Isparta ve mahallâtından Doğanlı mahallesinde sâkin iken bundan akdem bi-emrillâhi te'âlâ vefat iden Hakkâk Hacı Halil ağa ibn-i Mustafa bin Abdullâhın verâsetini zevce-i menkûha-yı metrûkesi Â'îşe binti Süleyman bin Mustafa nâm Hâtûn ile sulbî kebîr oğulları Ahmed efendi ve Ali ve Tahir ve gâibet-ü ani'l-meclis İbrâhim ve kebîre kızı Zayideye inhisârı lede's-şer'i'l-enver zâhirve mütahakkık oldukdan sonra gâ'ib-i mezbûrun kendüsü veyahûd vekîl-i şer'isi gelinceye değin malını hıfz ve tesviye-i umuruna kibel-i şer'iden bâ-hüccet-i şer'iyye mensûb vasîsi li-ebeveyn karındaşı mezbûr Ahmed efendi ve mezbûrun Â'îşe ve Ali ve Tahir ve Zayideden her birinin talep ve ma'rifetleri ve ma'rifet-i şer'i ile tahrîr ve terkîm ve takvîmü'l-behâ ba'de ihrâci'l-mesârifi'l-sahîh sahhû'l-bâkiyyesi beyne'l-verese bi'l-farîzeti's-şer'iyye tevzi' ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı mezbûr defteriyedir ki ber-vech-i âti zikr olunur fî el-yevmü's-sâmi' aşere min şehr-i recebü'l-farz sene selâse ve semânîn ve mi'eteyn ve elf

	Guruş
<i>Mahalle-i mezkûrde vâki' fevkânî iki oda ve bir mikdar havluya müştemil bir bâb mülk-i menzil</i>	4500
<i>Menzil-i mezkûr civarında vâki' bir dönüm mikdarı kürûm ve eşcâr-ı mülk-i bağçe</i>	1000
<i>Yeni bekâr nâm mahâlde vâki' üç adımlık mikdarı bir kıt' bağ</i>	2000
<i>Bargir re's 1 adet</i>	300
<i>Merkeb re's 1 adet</i>	200
<i>Kazgandan nisf sac 4 adet</i>	80
<i>Evân-ı nühâsiye 6 adet</i>	120
<i>Köhne kilim keçe 1 adet</i>	80
<i>Yatak takımı 1 adet</i>	150
<i>Minder 2 adet yasdık 4 adet</i>	70

<i>Hurdavât binti ma'lûme</i>	100
-------------------------------	-----

Cem'ân yekûn 8600 guruş

	Guruş
<i>Resm-i kısmet</i>	215
<i>Kaydiyye</i>	12
<i>Varaka behâ</i>	4

Minhâ'l-ihrac 231 guruş

Sahhû'l-bâki 8369 guruş

	Guruş	Para
<i>Hisse-yi zevce-i mezbûre Â'îşe</i>	1046	5
<i>Hisse-yi ibn-i kebîr-i mezbûr Ahmed efendi</i>	1627	12
<i>Hisse-yi ibn-i kebîr-i mezbûr Ali</i>	1627	12
<i>Hisse-yi ibn-i kebîr-i mezbûr Tahir</i>	1627	12
<i>Hisse-yi ibn-i kebîr-i gâ'ib-i mezbûr İbrâhim</i>	1627	12
<i>Hisse-yi binti kebîre-i mezbûre Zayide</i>	813	26

Vech-i meşrûh üzere tereke-i müteveffâ-yı mezbûreden ba'de ihrac ve'l-ifâ el-mesârifi'l-sahîh sahhû'l-bâkiyyesi ber-vech-i bâlâ verese-i asîl ve vasî-i mezbûrun yedlerinde olduğu eçlden işbu mehâle şerh verildi

IŞS-191-Sayfa 142

Belge 1

Medine-i Isparta mahallâtından Doğancı mahallesinde sâkin Bâkir oğlu Ahmed bin Mehmed medine-i mezbûre meclisine ma'kûd meclis-i şer'îmizde medine-i mezbûre ahâlisinden ve tüccârdan işbu bâisetü'l-i'lâm Kanbûrzâde İsmail efendi ibn-i Hacı Hüseyin efendi muvâcehesinde ben geçen yetmiş yedi senesi muharreminde malımdan ve yedimden beş aded kelâm-ı kadîmi âhere bey' itmek üzere mezbûr İsmail efendiye tarih-i mezkûrede der-âlîyyede iken göndermiş idim zikr olunan beş aded kelâm-ı kadîmi âhere 1130 guruşa bey' itmekle cerimet-i mezkûreden meblağ-ı merkûme 1130 guruş alacak hakkım olmağla mezbûr İsmail efendiden hâlen talebi derem deyu da'vâ itdükde lede'l-istintâk mezbûr İsmail efendi dahi cevabında zikr olunan beş aded kelâm-ı kadîmi 1130 guruş âhere bey' ve eşhâsını kabzını ikrâr lakin yedimde olub işbu meclis-i şer'îde mu'ayene olunan 1277 senesi zilka'adetü'ş-şerîfesinin yigirmi altıncı gün tarihiyle müverreh müdde'î-yi mezbûrun imzâ ve hakkını hâvîye bir kıt'a poliçe senedâtıyla kezalik yedimde olub 1277 senesi zi'l-hicce Şerîfesinin ikinci gün tarihiyle

müverreh yine müdde'î-yi mezbûrun imzâ ve sıhhatini hâvîye mersûm bir kıt'a emr-i mektûbu nâtik olduğu üzere tarih-i mezkûrelerde ben der-âlîyyede iken meblağ-ı merkûmâ 1000 gurusuna istinâ'en âlîyyeyi gâibet-ü ani'l-meclis yağlıkcı Asna kızına Hacı Gazi bin oğlu Ahmed efendiye poliçe-i kesîre ve edâya emr ben dahi meblağ-ı merkûmdan emr-i mezkûruna binâ'en 1000 gurusuna gâ'ib-i mezbûr Ahmed efendiye edâ ve îfâ itmemele ancak zımında 130 gurus hakkı kalmışdır deyu 1000 gurusunu edâsını zikr olunan poliçe ve emr-i meknûnesini ibrâz ve irâesiyle def ile mukâbele eylediğinde müdde'îsi mezbûr Ahmed dahi kazıye-i minvâl-i muharrer üzere olduğunu bi-temâmiha tâbi'ân ve kat'ıyyen ikrâr ve i'tirâf itmeğın mûcibince müdde'î-yi mezbûr Ahmed ber-vech-i muharrer 1000 gurus ziyâde da'vâsıyla bu vech-i şer'î ma'arızdan ba'de'l-men' dâfî'-i mezbûr İsmail efendi dahi mukarrer ve mu'arrefet olduğunu 130 gurusuna müdde'î-yi mezbûr Ahmede edâsıyla ilzâm olduğu tescil ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu

Fî 9 Cemâziye'l-evvel sene 1283

Hacı Derviş Abdurrâhman bin Mehmed

Yorgancı oğlu Hâfız Osman bin Hacı Osman

Muhzır Hacı Mehmed ve Hâfız İsmail

Belge 2

Medine-i Isparta nevâhisinden Gönân Hamîd kazasına tâbi' karyesinde sâkin ve mâni'-i şer'î nizâmiyesi olduğu fütüvvetlü Abdullâh beğ ve Giresunlu Hasan efendi ve Hâfız Ali nâm kimesneler ihbârlarıyla mütehakkık ve zât-ı mu'arrefe olan Alime binti Süleyman nâm Hâtûn meclis-i şer'-i şerîf-i enverde karyesi ahâlisinden işbu bâisü'l-vesika Nalamşi Ali bin Hasan mahzârında bedâheten bi-tav'iha ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb ben işbu tarih-i vesika günü iki yüz gurus mehr-i mu'accel ve yüz gurus mehr-i mü'accel tesmiyesiyle işbu meclis-i şer'ide şuhûd-ı mahzârlarında nefsi-i mezbûr Aliye akd ve tezvîc ve tenkîh eylediğimde olduğu ber-vech-i muharrer tezvîc ve tenkîh ve kabûl eyledi dedikde gıbbe't-tasdîkü's-şer'î mâ hüve'l-vâki bi't-taleb ketb olundu

Fî 21 Cemâziye'l-evvel sene 1283

Tezkiye-i nâşî Osman efendi

Nasûhzâde Hakkı efendi

İmâm ibn-i Edhem efendi

Sarının oğlu İbrâhim

Muhzır Yûsuf ağa

Ve gayrihim

Belge 3

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta sancağına muzâf Uluborlu kazası mahallâtından Samanlar mahallesi ahâlisinden işbu bâisü'l-i'lâm Ömer Çavuş ibn-i Ahmed medine-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'îmizde Frenk karyesi mütemekkinlerinden ve teb'â-yı devlet-i âliyyeden ve Rum milletinden Kosti veled-i Orhem muvâcehesinde merkûm Kosti işbu tarih-i i'lâmdan kırk gün mukaddem yedimden ve malımdan beher karyesine on sekiz guruşdan cem'ân elli beş vukkiye elli dirhem penbe 9921 guruş tarafeynden bi'l-îcâb ve'l-kâbûl iştirâ ve kabz itmekle meblağ-ı merkûm 9921 guruşu merkûm Kostiden hâlen taleb iderüm deyu da'vâ itdükde merkûm Kosti dahi cevabında zikr olunan 55 vukkiye elli dirhem penbeyi meblağ-ı merkûm 9921 guruşa iştirâsını ve cihet-i merkûmdan zimmetinde olmakdar deyni olduğunu mukaddem ikrâr lakin benim kezalik tarih-i i'lâmdan on beş güne mukaddem müflisân vefat iden Senirkendli Molla Hasan bin Abdullâh bin Mennân zimmetinde cihetini beynimizde ma'lûmi'l-mikdar alacak hukûkuma müteveffâ-yı mezbûr Molla Hasanın sıhhâtinde gıyâbında kezalik tarih-i i'lâmdan otuz sekiz gün mukaddem müdde'î-yi mezbûr Ömer Çavuşa havâle olduğu havâle-i mezkûre gıyâben kabûl itmişdi deyu Merkûm Kosdinin mekama def'ide ibrâz eylediği kelâmı def'-i sâlih cevab-ı şer'iyye olduğu kendüne tefhîm ve mûcibince mukarrer ve mutasarrıf olduğu meblağ-ı merkûm 992 guruşun müdde'î-yi mezbûr Ömer Çavuşa edâsıyla merkûm Kosti ilzâm olduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu

Fî 25 Cemâziye'l-evvel sene 1283

Belge 4

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta sancağına muzâf Keçiborlu kazasına tâbi' Geresin karyesinde sâkin işbu bâisetü'l-vesika i'lâm Hasan efendi ibn-i Mustafa medine-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'îmizde hâlen medine-i Isparta sancağı kâ'im-mekâm âliyyü'-mekâm ve beytü'l-mal emîni olub zikrî âtı birer sene ferâga yada olmak üzere bi'l-emân ve bi'l-me'mûriye vaz'-ı yedi mütehakkık olan izzetlü Sarık efendi ibn-i

Abdullâh tarafından husûsâtü'l-beyân ve vekil-i müseccel-i şer'iiyesi olup kıbel-i şer'îden dahi husûmeti rey olunan medine-i mezbûr zabît neferâtından Abdülkâdir efendi ibn-i Abdülkâdir muvâcehesinde işbu meclis-i şer'îde mu'ayene ve müşâhede olunan altı yaşında Bekala kızı kısarak benim yedimde şer'ân mülküm olduğu hâlde işbu tarih-i i'lâmdan altı ay mukaddem salifü'z-zikr Isparta sancağına muzâf Gönân kazasına tâbi' Göksi ve Aylasda râî olunmakta iken mülkümden zâyi' olmuşdu el-hâletü hâzihî müvekkilem mümâ-ileyh yedinde bulmamla kısarak-ı mezkûru müvekkil-i mümâ-ileyhe izâfetle vekil-i mezbûrden bi'l-istihkâk hâlen taleb iderüm deyu da'vâ itdükde vekil-i mezbûr dahi cevabında kısarak-ı mezkûre olmak üzere müvekkil-i mümâ-ileyhimin el-hâletü hazihî bi'l-emân vaz'-ı yedini ikrâr lakin müdde'î-yi mezbûrun ber-vech-i muharrer mülkü olduğunu inkâr itmekle müdde'î-yi mezbûr Hasan efendi ber-minvâl-i muharrer müdde'âsını Handanzâde Hacı Abdi bin ağa ibn-i Halil ve Hacı Halil bin Hacı Halil ve İbrâhim ağa bin Hüseyin ve Bayrakdâr oğlu Osman bin Hacı Mehmed nâm-ı müzekkiyeler müzekkiyeleriyle âdel ve makbûlü'ş-şehâde idügelir ihbâr olunan Giresun karyesi muhtarı Hâfız Ali bin Mehmed ve Ispartalı Alaylı oğlu Ali bin Hacı Ahmed nâm kimesneler şehâdetleriyle vekil-i mezbûr muvâcehesinde ber-vech-i şer'iiye ba'de'l-isbât ve'l-hâlef mûcibince kısarak-ı mezkûru müdde'î-yi mezkûr müdde'î-yi mezbûr Hasan efendiye der-teslîm müvekkil-i mümâ-ileyhe izâfetle vekil-i mezbûr Abdülkâdir efendiye tenbîh olduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu

Fî 25 Cemâziye'l-evvel sene 1283

IŞS-191-Sayfa 143

Belge 1

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta sancağında hîn-i nişin Hacı Karalu aşîreti mahallâtından Hacı Aliler mahallesi sâkinlerinden zât-ı ta'rîfü'ş-şer'iiye ile mu'arrefe işbu bâisetü'l-i'lâma Meryem binti Mustafa nâm Hâtûn medine-i mezbûre meclisine ma'kûd meclis-i şer'îmizde takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i âni'l-merâm idüb benim ammim olup aşîret-i merkûmeden Şâkir efendi oğlu Molla Mehmed nâm kimesne oğlu gâibet-ü ani'l-meclis Mehmed nâm sagîr için bi'l-velâye nikâh eyledim deyu Nefsîmi âhere tezvîc ve tenkîhden ve fuzûli ve bi-gayr-i hak hâl olmağla vâki' olan müdahalesinin men' murâdımdır deyu da'vâ eylediğinde keyfiyyet-i aşîret-i merkûmeden isti'lâm olduğunda nikâhın adem vukû'ını mezbûr Molla Mehmed ikrâr eylediğinde aşîret-i

merkûme bekâlarından Veli beğ ve İsmail Beğ ve Mü'min oğlu Hacı Abdurrahmân ve mukayyed Hâfız Mehmed ihbârları ve vârid olan mazbata malından dahi müstebân olmağla mûcibince mezbûre Meryeme nefsinin ber-vech-i ihbâr ve mazbataya değin tezvîci iktizâ ideceği bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu

Fî 9 Cemâziye'l-evvel sene 1283

Belge 2

Medine-i Isparta mahallâtından Fazlullâh mahallesinde sâkin Çavuş Mehmed bin Mustafa bin Abdullâh tarafından zikir-i âtı takrîre vekil olduğu Civan Hasan oğlu İsmail bin Hasan Süleyman ve Hüseyin bin İsmail nâm kimesneler şehâdetleriyle sâbit olan Ali Ömer oğlu İbrâhim bin Ali meclis-i şer'-i şerîf-i enverde işbu bâisetü'l-vesika Hacı Salih efendi ibn-i Hacı Mehmed mahzârında bi'l-vekâle ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb müvekkilem mezbûr akd-ı âtü'z-zikrin sudûruna değin yedinde irsen ve şer'ân mülk ve hakkı olub mahalle-i mezkûrde vâki' bir taraftan Hacı Hasan zevcesi Fâtıma binti Mehmed bin Abdullâh ve ba'zen Gümüş oğlu Veli bin Hüseyin bin Veli menzili ve bir taraftan Ahmed bin Hasan bin Abdullâh menzili ve tarafeyni tarîk-i âmm ile mahdûd fevkânî iki oda ma' kilar ve bir mikdar havluya müstemil bir bâb mülk-i menzildir bi'l-cümleten mâyestemle tarafeynden îcâb ve kabûle hâvî şurût-ı müfside ve muvâza'adan ârî tagrîr ve gallatından bir bey'-i bât-i sahîh-i şer'iyeye ile mezbûr Hacı Salih efendiye altı bin guruş bey' ve temlîk ve teslîm eylediğimde olduğu ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ve kabz ve kabûl eyledikten sonra şahsına olan meblağ-ı merkûm altı bin guruşu müşterî-i mezbûr Hacı Salih efendi bana def' ve teslîm ben dahi yedinden temâmen ve kâmilan ahz u kabz eyledim fî mâ ba'ad menzil-i mahdûd-ı mezkûrde benim asla ve kat'a alâka ve müdahalem kalmayub müşterî-i mezbûr Hacı Salih efendinin mülk müşterâsı ve hakkı sarf olmuştur dedikte gıbbe't-tasdîkü's-şer'î mâ vâka'a bi't-taleb ketb olundu

Fî 15 Cemâziye'l-evvel sene 1283

Belge 3

Medine-i Isparta nevâhisinden Ağros kazası mahallâtından Ünâc mahallesi ahâlisinden Tekenişinzâde Hacı Hâfız Ali efendi ibn-i Hacı Ahmed meclis-i şer'-i şerîf-i enverde sulbî kebîr oğlu işbu bâisetü'l-vesika Hâfız Mehmed efendi mahzârında takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i âni'l-merâm idüb Asitâne-i âliyyede çarşu-yı kebîrde yağlukcu içinde vâki' bir bâb dükkân derûnunde mevcûde Hameyn-i muhteremeyn evkâf-ı

müstekilâtından beyne'l-istân yağlıkçı azât gediği ta'bîr olunur şehriye on akçe icâre-i mü'eccelelü olan lâzime-i ma'lûm benim bâ-temessük mütevellî bâlâ-yı çarşeyn taht-ı tasarrûfumda iken gedik-i mezkûr temessükü bundan akdem sarfda muhtâr olduğuna mebnî alan gedik-i lâzime-i ma'lûmenin mehallinde zayi'den temessük ahzına ve husûs-ı mezkûr mütevekkîf olduğu emvarın külliyesine tarafımdan oğlum mezbûr Mehmed efendiyi vekil ve nâ'ib menâb nasb ve ta'yîn eylediğimde olduğu vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve mirasını mehâlinde edâya ta'ahhüd itmeğin mâ vâka'a bi't-taleb ketb olundu

Fî Gurre-i Muharrem sene 1283

Râşid efendizâde Hâfız Mehmed efendi

Halil Hoca oğlu Hâfız Ahmed

Hacı Süleyman oğlu Hâfız Hüseyin efendi

Belge 4

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta sancağına muzâf Eğirdir kazasına tâbî' atası mütemekkinlerinden ve teb'â-yı devlet-i âlîyyeden ve Rum milletinden işbu hâmilü'l-i'lâm Stefani veled-i Vasili medine-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'îmizde ata-yı mezkûreden ve millet-i merkûme nisvânından şahs-ı mu'arrefe Ezmire binti Yanî muvâcehesinde merkûm Ezmirenin zevci metrûku ve mevrûsu ve benim li-ebeyn karındaşım olub bundan akdem fevt olan İlyasın ma'lûmi'l-esâmi-i kesân duyûn-ı müşterisi ile terekesinin rüsûmet-i merkûme Ezmirenin emriyle bin yüz elli beş guruş ve vasiyetine iki yüz altmış bir guruş ve müteveffâ-yı merkûmun Hacı Muhsin ağaya olan deynine üç yüz otuz guruş ve sâbit esbak Abdurrâhman efendiye üç yüz elli guruş ve merkûme Ezmireye üç def'ada nakden 1235 guruş ve merkûmeye ve vasîleri olduğu oğulları Yorgi ve Minyaya bâ-defter-i müfredâta sarf ve harc eylediğim 1141 guruş ile merkûmenin emriyle Mizan hanesi için verdiğim 150 guruşuna cem'ân 4622 guruşdan mecmû'a 7622 guruşluk tereke-i müteveffâ-yı merkûmden makbûzum olan bir re's kır at ve bir kantar ve Eğirdirde mevcûde eski ve yeni ma'lûmü'l-vezin evân-ı nühâsiye ve bir kıt'a tarla yedi ve bir nisfının şahsına ve filân şahsına ve kendü anbarı şahsına ferdü'n-nihâde altında bâkî 3855 guruş alacak hakkım kalmağla meblağ-ı bâkî-i merkûmu merkûme Ezmireden bi'l-müraca'a taleb iderüm deyu da'vâya tasaddi eylediğinde olduğu cevabında külliyyen inkârından ma'ada ittibden ve babamızdan müntakil olub seksenini benimle ve diğer karındaşım olub kezalik bundan akdem fevt

olan Burdanın evlâdlarının ve merkûme Emzire ile oğlu Minyanın olub salifü'z-zikr atasında vâki' bir bâb menzil ve bir suluk ve iki bâb dükkân ve dükkân takımlarından sülüs masasının âlâmet-i fasla vaz'ıyla takrîbini bundan da'vâ itmiş ikrârıyla mahâllinde taksîmini ma'ada ibn-i ber-vech-i muharrer tasaddi eylediğim 38551 guruş da'vâ-yı mezkûremden bâ-yâ-ı saltanat-ı müslimîn 1000 guruş üzerine ba'de akdi'l-musâlaha ve'l-kabûl bedel-i sulh-ı mezkûru bana zimmetinde deyni olduğu ba'de'l-ikrâr bedel-i sulh-ı mezkûruyla zikr olunan dükkân ve suluk ve dükkân takımlarından ma'ada ma'lûm ve meçhûl hakkı ve sulbî hâric ve'l-dâhil âkâr ve menkûl bi'l-cümle mevrûslarımızın terekesine ve hukûk-ı mirâslarımızda müte'allika-yı âmme-i da'vâdan tarafeynden her birimiz âhirin zimmetini ibrâ ve ıskât ve yine her birimiz âhirin ibrâsını ber-minvâl-i muharrer kabûl eyledik deyu tarafeynden her birinin ikrâr ve tasdikleri tescil ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu

Fî 27 Cemâziye'l-evvel sene 1283

Durmuş oğlu Hoca Eylena

Kahraman Hacı Herlboz

Zabtiye Halil

Muhzır Hâfız İsmâîl

İŞS-191-Sayfa 144

Belge 1

Der devlet-mekine arz-ı dâ-î kemîneleridir ki nezâret-i evkâf-ı hümâyûn-ı mülükâneye mülhak evkafdan Isparta nevâhisinden Afşar kazasında vâki' Sultan Âlaaddin hazretlerinin yine ihyâ eyledikleri câmi'-i şerîf vakfindan olmak üzere yevmî bir akçe vazifeli maslahat cüretine bâ-berât-ı şerîf-i âlîşâna mutasarrıf olan Hacı Âbidin efendi ibn-i Mûsa Halife bundan akdem bilâ-veled zekûr-ı irtihâl ve ârifâ-yı ıbadûllâha bir hânı ve hıdmet-i lâzîmesi muattal kalmağla kaza-yı mezkûre civar-ı karîb bulunan Karaağaç karyesi mahallâtından Câmi'-i kebîr mahallesinin on yedinci hanesinin ikinci numerosunda 14 yaşında mukayyed ve hallice zemanden berü izn ve icâzet alub câmi'-i şerîf-i mezkûr-ı ma'lûmesinden bulunmuş olan işbu bâisü'l-arz Abdülkâdir efendi ibn-i Osman efendi dâîleri hakk-ı zâtında Alim ve âsil zimmet-i dâiyânesi olan de'avât-ı Hayriye Zillûllâhı ile meşgûl fazla malını zâhide ve takvâsı meşhûr ise de medine-i mezbûre meclisine ma'kûd ve meclis-i şer'î me'ali âkûdde hâlen medine-i mezbûre evkâf müdiri Selim efendi yedlerinde hâzır olduğu hâlde lede'l-ımtihân cihet-i mezkûre

ehliyet ve istihkâk zâhir ve âsitâne-i askeriyeyi dahi müteceviz olmağın cihet-i mezkûre müteveffâ-yı mûmâ-ileyhin mahlûlatından vazife-i mersûmesiyle mûmâ-ileyh Abdülkâdir efendi dâîlerine şurût ve nizâm-ı mukarrere-i senîyyesinden tevkîfân tevcîh ve yedinden bir kıt'a berât-ı şerîf-i âlîşân ihsân buyurulmak ricâsına bi'l-iltimâs pâye-i serîr-i ma'adû'l-karare arz ve i'lâm olundu bâkiyü'l-emrû ferman hazret-i velîyyü'l-emrindir

Fî Gurre-i Şa'bân sene 1283

Belge 2

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta nevâhisinden Barla kazası mahallâtından Câmi'-i kebîr mahallesinde sâkin ve zât-ı ma'rifetü'z-zât işbu bâisetü'l-i'lâm Şerife binti Süleyman ağa ibn-i Hacı İsmail ağanın li-ebeveyn er karındaşı ve tarafından zikr-i âtî husûsda vekâlet-i âmme-i müte'allika-yı sahh-i şer'iyeye ile vekil-i sâbitü'l-vekâlesi Ahmed ağa medine-i mezbûre meclisine ma'kûd meclis-i şer'îmizde müvekkil-i mezbûrenin zevc-i sâbıkı Mecnûn Osman ağa ibn-i Mehmed ağa ibn-i Hacı İbrâhim ağanın kıbel-i şer'iden bâ-hüccet-i şer'iyeye mensûb vasîsi kaza-yı mezbûre eşrâfından ve meclis â'zâsından Hacı Mehmed efendi ibn-i Salih efendi muvâcehesinde Mecnûn-ı mezbûr Osman ağa hâl-ı sıhhâtinde ve âkıl yaşında iken müvekkilem kız karındaşım Şerîfeyi talâk ile tatlık itmekle zimmetinde mütekarir ve ma'kûd-ı âlîye olan iki yüz sekiz gurusluk mehr-i mü'eccel hakkı ile nafaka-yı îddet-i mu'ayene-i ma'lûmesi ve mü'ennes-i süknâmı için dahi bi't-tırâz ta'yin olunan iki yüz gurusuna cem'ân dört yüz sekiz gurus ile mukaddimâ mehr-i mu'accel nâmıyla müvekkilem kız karındaşım mezbûre Şerîfeye gönderüb el-yevm mecnûn-ı mezbûrun vasîsi mûmâ-ileyh Hacı Mehmed efendi zimmetinde olan dört yüz gurus kıymetli iki aded cedid Türkmen kilimi ve iki yüz gurus kıymetli bir aded halı seccâde ve dört yüz gurus kıymetli iki takım yatak ve dört yüz seksan gurus mu'adil yigirmi dörd aded yigirmilik altun ve yetmiş gurus mu'adil üç aded sandıklı altunu ve yüz doksan gurus mu'adil sekiz aded Mısır altunu ve elli gurus kıymetli bir aded sebet sandık ve yigirmi dört gurus kıymetli sekiz zirâ'a ve otuz gurus kıymetli bir aded nühâs tebsi ve doksan sekiz gurus mu'adil yedi aded İstanbul tasfiyesi ve yüz yigirmi gurus kıymetli iki tob citârî ve yetmiş beş gurus kıymetli bir çift sîm bilezik ve yetmiş gurus kıymetli bir çift altun küpe ve üç yüz yetmiş beş gurus kıymetli bir çift sîm kuşak ile müvekkilem kız karındaşım mezbûrenin malından ve der-âlfyyede

vâki' dükkân îcârından makbûzu olan altı yüz kırk guruş ile müvekkilem mezbûrenin kaza-yı mezbûr civarında vâki' on iki dönüm tarlasını fuzûli fârîg itdirmekle îcârı bedel olan doksan guruşuna min haysü'l-mecmû'a üç bin dokuz yüz yigirmi guruşu Mecnûn-ı mezbûrun malından vasî-i mûmâ-ileyh mevcûd ise âynen ve nakden ve müstehlik olanların kıymet-i hakîkaları olan meblağ-ı ma'lûmeyi hâlen ve zemânen müvekkilem kız karındaşım mezbûre Şerîfeye izâfetle bi'l-vekâle taleb iderüm deyu da'vâ itdükde lede'l-istintâk vasî-i mûmâ-ileyh Hacı Mehmed efendi dahi cevabında kazîye-i minvâl-i muharrer üzere olduğunu bi'l-vesâye bi-temâmiha tâbi'ân ikrâr ve i'tirâf itmeğın mûcibince mukarr ve mutasarrıf olduğu mecmû'a iki bin yedi yüz seksan iki guruş kıymetli iki aded cedid kilimi ve bir aded halı seccade ve iki takım yatak ve yigirmi dörd altın ve üç aded sanduklu altunu ve sekiz aded Mısır altunu ve bir aded sandık ve sekiz arşûn basmasını ve bir aded nühâsını ve yedi aded İstanbul tasfiyesi ve iki tob citâri ve bir çift sîm bilezik ve bir çift altın küpe ve bir sîm kuşağı ve doksan guruş tarla icârı ve altı yüz kırk guruş dükkân icârı ile mehr-i mü'eccel meblağ-ı merkûm nafaka-yı îddet-i mu'ayene meblağ-ı ma'lûmeyi min haysü'l-mecmû'a üç bin dokuz yüz yigirmi guruş âynen ve nafaka-yı müdde'î-i müvekkil-i mezbûre Şerîfe Hâtûna izâfetle vekil-i mezbûr Ahmed efendiye edâsıyla vasî-i mûmâ-ileyh Hacı Mehmed efendi ilzâm olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu

Fî Gurre-i Cemâziye'l-evvel sene 1283

Belge 3

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta nevâhisinden Ağlasun kazasına tâbi' Mamat(?) karyesinde sâkin iken bundan akdem bi-emrillâhi te'âlâ vefat iden Hüseyin bin Hüseyin bin Abdullâhın verâsetini sulbî kebîr oğlu Hüseyin ve sulbîye kebîre kızları Havva ve Â'îşe ve Fahriye ve Hadiceye mahzâr olduğu ba'de'l-mütehakkıkü's-şer'iyeye zâtları mu'arrefeler mezbûrâtın Havva ve Â'îşe Hâtûnlardan her biri medine-i mezbûre meclisine ma'kûd meclis-i şer'îmizde karye-i mezkûre ahâlisinden işbu bâisü'l-i'lâm Mustafa Kethüda oğlu Hüseyin bin Süleyman muvâcehesinde sâhib-i arz-ı vekili hâzır olduğu hâlde karye-i mezkûre muzâf Kızıl Buran nâm mahâlde vâki' bir taraftan Hisar karyeli Hacı Ali bin Abdullâh tarlası ve bir taraftan Yamak oğlu Hacı Ahmed bin Menân tarlası ve bir taraftan Saccı oğlu Halil tarlası ve taraf-ı râbi'i Mustafa kethüda oğlu Osman tarlası ile mahdûd tahmînen on altı dönüm mikdarı bir kıt'a tarla babamızın

hayatından âlîyyü'l-vefat taht-ı tasarrufunda olub ba'de'l-vefat bizimle karındaşlarımız mezbûrun savyân ve adbân intikâl itmiş iken mezbûr Hüseyin tarlası mahdûd-ı mezkûru fuzûli zabt itmekle bizim iki sehm hissemizden kifâyedle bize redd ve teslîm mahâllinde reye arzla mezbûr Hüseyine tenbîh olunmak murâdımızdır deyu da'vâ eylediklerinde lede'l-istintâk mezbûr Hüseyin dahi civarında tarla-yı mahdûd-ı mezkûr babaları müteveffâ-yı mezbûrun hayatında âlîyyü'l-vefat taht-ı tasarrufunda olduğu ve ba'de'l-vefat müdde'î-yi mezbûrtâne ile kız karındaşları mezbûrune sâriyyân intikal eylediğini ikrâr lakin benim babam olub işbu tarih-i i'lâmdan beş sene mukaddem fevt olan mezbûr Süleyman kabli'l-vefat hayatında işbu tarih-i i'lâmdan on üç sene mukaddem ya'ni yetmiş senesinde müdde'î-yi mezbûrtâne ile karındaşları mezbûrundan her birinden karye-i mezkûrede iki yüz guruş bedel-i medfû'a ve makbûza tefrîğ idüb kabli'l-vefat hayatında müdde'î-yi mezbûrtâne huzûrlarında bilâ-nizâ' sekiz sene mutasarrıf olub ba'de'l-vefat benimle karındaşlarım Mustafa ve Hüseyin ve kız karındaşlarım Emine ve Hadiceye kezalik meccânen ve sâriyen intikal ârî ile müntakil olub biz dahi müdde'î-yi mezbûrtâne ile karındaşları mezbûrun huzûrlarında bilâ-nizâ' beş sene zirâ'at ve harâset ile mutasarrıf olmamızla tarla-yı mezkûrede bu vechile hakk-ı karar sâbit olub hakkı tasarrud ideriz deyu müdde'î-yi mezbûrtânın inkârlarına mukâren eylediği def'ini salifü'z-zikr Ağlasun kazası heşîn meclisi müzekkiyeleri tezkiyeleriyle âdel ve makbûli's-şehâde idügelir ihbâr olunan her biri mezkûr Mamat karyesi ahâlisinden Şeyh Burhân oğlu Ali bin Yûsuf ve Kara oğlan oğlu Mustafa bin Hüseyin nâm kimesneler şehâdetleriyle bi'l-muvâcehe ber-vech-i şer'iyeye isbât itmeğın mûcibince müdde'î-yi mezbûrtâne ber-vech-i muharrer da'vâ-yı mezkûreleriyle dâfi'-i mezbûr Hüseyin ile karındaşları mezbûrun bu vech-i şer'iyeye mu'arazadan men' olunduğu tescîl ve bi'l-iltmâs huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu

Fî 27 Cemâziye'l-evvel sene 1283

IŞS-191-Sayfa 145

Belge 1

Medine-i Isparta mahallâtından Hacı Elfi mahallesinde sâkin Ümmühân binti Hacı Veli nâm Hâtûn tarafından zikr-i âtî bey' ve ferâğı takrîre vekil olduğu zât-ı mezbûreyi bi'l-ma'rifet-i şer'-i ârifâne Hacı Çavuş Hüseyin bin Mustafa ve Hacı Süleyman bin Hacı Osman nâm kimesneler şehâdetleriyle sâbit olan Gezerci oğlu Hacı Ahmed bin Âbidin nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîf-i enverde işbu bâisü'l-vesika

Kâtibli oğlu Hâfız Ahmed bin Hacı İbrâhim mahzârında bi'l-vekâle ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb biri arâzi emri olub müvekkilem mezbûrenin ûhde-i tasarrufunda olan arâzi üzerinde magrûs kürûm dahi müvekkilem mezbûre akd-ı âtü'z-zikrin sudûruna deĝin yedimde mülk ve hakkım olub medine-i mezbûreye muzâf Bayarlar nâm mahâlde vâki' bir taraftan Hâfız Mehmed ve Ömer ibn-i İdris bin Abdullâh baĝı ve bir taraftan Hacı Ömer bin Abdullâh bin Menân baĝı ve bir taraftan Hadice binti Hasan bin Abdullâh baĝı ve taraf-ı râbi'i tarîk-i âmm ile mahdûd tahmînen yarım dönüm mikdarı kürûm mülk bir kıt'a baĝımın arzını bârây-ı me'mûr-ı arâzi ferâĝ-ı mu'teber kat' ile kürûmini dahi bey'-i bât-i sahîh-i şer'iyye ile mezbûr Ahmed efendiye me'ân safka-ı vâhîde ile bin guruş bey' ve temlik ve ferâĝ ve tefvîz eylediĝimde olduĝu ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tefvîzi ve kabûl idüb bey'-i mezkûrların takrîr ve galatına müte'allika da'vâdan tarafeynden her birimiz âhirin zimmetini ibrâ ve ıskât ve her birimiz ber-minvâl-i muharrer âhirin ibrâsını kabûl eyledik dedikte ĝıbbe't-tasdîkü'ş-şer'î mâ vâka'a bi't-taleb ketb olundu Fî 1 Şa'bân sene 1283

Tezkiye nâ'ibi Osman efendi

Mukayyed İsmail efendi

Kebür oĝlu İbrâhim aĝa

Aĝlarcı oĝlu Ahmed

Beĝbaşı oĝlu Ahmed

Ve gayrihim

Belge 2

Medine-i Isparta mahallâtından Hacı Elfi mahallesinde sâkin ve zât-ı mahalle-i mezbûre imâmı ve muhtârâni tarafından verilen me'mûr-ı âlim ve haber ta'rifleriyle mu'arrefe olan Ümmühân binti Hacı Veli nâm Hâtûn tarafından zikrî âtı bey' ve ferâĝı takrîre vekil-i sâbitü'l-vekâlesi ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb yeri arâzi-i mîrî olub müvekkilem mezbûrenin ûhde-i tasarrufunda olan arâzi üzerinde magrûs kürûm dahi müvekkilem mezbûre akd-i âtü'z-zikrin sudûruna deĝin yedimde mülk ve hakkım olub medine-i mezbûreye muzâf Bayarlar nâm mahâlde vâki' bir taraftan Hâfız Ahmed bin Hacı İbrâhim baĝı ve bir taraftan Hacı Ömer bin Abdullâh baĝı ve tarafeynî tarîk-i âmm ile mahdûd tahmînen yarım dönüm mikdarı bir kıt'a baĝ arâzi bârây-ı me'mûr-ı arâzi ferâĝ-ı mu'teber kat' ile kürûmini dahi bey'-i bât-i sahîh-i şer'iyye ile mezbûre Hadiceye safka-ı vâhîde ile bin guruşa bey' ve temlik ve ferâĝ ve tefvîz eylediĝimde

olduğu ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tefvîz ve kabûl idüb bey'-i mezkûrlere takrîr ve galatına müte'allika da'vâdan tarafeynden her birimiz âhirin zimmetini ibrâ ve ıskât ve her birimiz ber-minvâl-i muharrer âhirin ibrâsını kabûl eyledik dedikde gıbbe't-tasdîkü'ş-şer'î mâ vâka'a bi't-taleb ketb olundu

Fî 1Şa'bân sene 1283

Mukayyid-i mahkeme İsmail efendi

Tezkire nâ'ibi Osman efendi

Kebür oğlu İbrâhim ağa

Ağlarca oğlu Ahmed

Yekbas oğlu Ahmed

Ve gayrihim

Belge 3

Medine-i Ispartaya muzâf Dâr-ı viran karyesinde sâkin ve mâni'-i şer'iyeye ve nizâmiyesi olduğu mülhakîka olan Fâtıma binti Şevkât oğlu Mehmed nâm laf-ı bâkire meclis-i şer'-i şerîf-i enverde karye-i mezkûr ahâlisinden olub mezbûrenin küfvî idüğü ihbâr olunan işbu bâisü'l-vesika Nizâm oğlu Mehmed bin Mehmed mahzârında bedâheten bi-tav'ıha ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb işbu tarih-i vesika günü dört yüz guruş mehr-i mu'accel ve yüz guruş mehr-i mü'accel tesmiyesiyle işbu meclis-i şer'îde şuhûd-ı mahzârında taksîmi mezbûr Mehmede akd ve tezvîc ve tenkîh eylediğimde olduğu ber-vech-i muharrer tezvîc ve tenkîh ve kabûl eyledi dedikde gıbbe't-tasdîkü'ş-şer'î mâ hüve'l-vâka'a bi't-taleb ketb olundu

Fî Gurre-i Şa'bân sene 1283

Belge 4

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta mahallâtından Çavuş mahallesinde mütemekkin ve teb'â-yı devlet-i âliyyeden ve Rum milleti mu'teberâtından ve tüccârdan işbu hâmilü'l-i'lâm Aleks Nazros veled-i Hoca İstavrinin karındaşı tarafından zikr-i âtî husûsda vekil-i musaddık-ı şer'iyyesi Hoca Yenako medine-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'îmizde medine-i mezbûre ahâlisinden Güllüzâde Salih efendi ibn-i Hacı Mehmed muvâcehesinde yedimde olub işbu meclis-i şer'îde mu'ayene olunan bin iki yüz seksan iki senesi tahrirâtının otuz birinci günü tarihiyle müverreh ve mezbûr Salih efendinin imzâ ve himmetini hâvî bir kıt'a deyn temessükü nâtik olduğu üzere mezbûr Salih

efendi müvekkilem karındaşım merkûm Aleks Nazros yedinde iktirâzı ve kabz ve kendü emvarına sarf ile istihlâk eylediği on dokuz bin guruş mu‘adil yüz doksan aded Osmanlı lirası ahz itmekle ber-mûceb-i mukâvele gayraz komisyonu ve sarf iden eyyâm güzeştesi meblağ-ı merkûm yüz doksan aded Osmanlı lirasını mezbûr Salih efendiden aynen bi’l-vekâle taleb iderim deyu da‘vâ itdükde mezbûr Salih efendi dahi cevabında kaziye-i minvâl-i muharrer üzere olduğunu bi-temâmiha tâbi‘ân ikrâr ve i‘tirâf itmeğin mûcibince meblağ-ı merkûm yüz doksan aded Osmanlı lirasının aynen müdde‘î-yi vekil-i merkûm Hoca Yenakoya edâsiyla mezbûr Salih efendi ilzâm olunduğu tescîl vebi’l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i‘lâm olundu

Fî 3 Şa‘bân sene 1283

IŞS-191-Sayfa 146

Belge 1

Ma‘rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta sancağına muzâf Uluborlu kazası mahallâtından Muhtesib(?) mahallesi ahâlisinden Doğsuz oğlu Hacı Ahmed bin Süleymân medine-i mezbûre meclisine ma‘kûd meclis-i şer‘îmizde kaza-ı mezkûrun sâbık müdiri işbu bâisü’l-i‘lâm Ahmed efendi ibn- Süleyman muvâcehesinde ben işbu tarih-i i‘lâmdan yigirmi beş sene mukaddem hicâz-ı mutahhâra geldiğimde yigirmi beş guruş kıymetli bir aded nebât ile olanlarımca on guruş kıymetli iki vukkiye duhân-ı mûmâ-ileyh Ahmed efendi ol-tarihde umûr-ı devlet ve beldeye karışdığı hâlde hibe itmiş iderüm El-hâletü hazihî zikir olunan nebât iki duhân mûmâ-ileyh Ahmed efendi istihlâk itmekle eşhasını temâmen taleb iderüm deyu takrîri meşrûh üzere tasaddi eylediği da‘vâsı şer‘ân mesmû‘a ve iltifâta şâyân olduğu kendüne tefhîm ve mûcibince da‘vâ-yı mezkûresiyle mûmâ-ileyh Ahmed efendiye bu vech-i şer‘iyye ma‘arızdan men‘ olunduğu tescîl ve bi’l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i‘lâm olundu

Fî 5 Şa‘bân sene 1283

Belge 2

Ma‘rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta sancağına muzâf Uluborlu kazası mahallâtından Muhtesib(?) mahallesi ahâlisinden Doğsuz oğlu Hacı Ahmed bin Süleymân nâm kimesne kaza-ı mezkûrun sâbık müdiri Ahmed efendi zimmetimde 590 guruş ve benim olduğu hâlde benden fuzûli ve bi-gayr-i hak 2000 guruş ahz u kabz itmişken el-haletü hazihî elli

guruş dahi bi-gayr-i hak musâlebe itmekde olub ziyâde makbûzunun istirdâdını ve el-yevm mutâlebe itmekde olduğu 50 guruşdan vâki‘ olan müdâhalesinin men‘ini hâkipây-ı müşîr eğirmelerine bâ-asr zimâl istidâ‘sı üzerine salifü’z-zikr Isparta meclisinde ber-vech-i şer‘iyye ihkâk-ı hakk olunması bâyende şeref sâdır olan emirnâme-i efhâmlarına imtisâlen mümâ-ileyh Ahmed efendi celb ve ihzârla lede’l-terâfu‘ mezbûr Hacı Ahmed da’vâsında benim mümâ-ileyh Ahmed efendiye zimmetimde 900 guruş cihet-i karzdan deynim olub meblağ-ı merkûmun 850 guruşu işbu tarih-i i‘lâmdan altı sene mukaddem zikr olunan Uluborlu kazası ahâlisinden gâibet-ü ani’l-meclis Mehmed ağa ibn-i Hüseyin bin Abdullâha havâle ve tarafeynden her birimiz havâle-i mezkûru kabûl itmemizle meblağ-ı merkûmu gâ’ib-i mezbûre edâ itmişdim El-hâletü hazihî zimmetimde elli guruş deynim kalmışdır dedikde mümâ-ileyh Ahmed efendi dahi cevabında benim müdde‘î-yi mezbûr Hacı Ahmede zimmetinde cihet-i karzdan ancak 850 guruş alacak hakkım olub meblağ-ı merkûmu dahi tarih-i mezkûrde havâle vechile istifâ-yı hakk ve kat‘ idüb müdde‘î-yi mezbûr Hacı Ahmed zimmetinde aslen alacak hakkım kalmamışdır deyu tarafeynden her birinin ikrâr ve tasdîkleri tescîl ve bi’l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i‘lâm olundu

Fî 5 Şa‘bân sene 1283

Belge 3

Medine-i Isparta mahallâtından Karaağaç mahallesinde sâkin Hüseyin usta inhâ olunur ki

Medine-i mezbûreye muzâf deresinde medine-i mezbûreye cereyân itmekde bulunan keperci mâ-lezîzi nukûd-ı mevkûfesinin bâ-şurût bâ-hüccet-i şer‘iyye mütevellisi Yunuszâde İbrâhim efendinin hıdmet-i mezkûreyi îfâda tekâmülü cihetle vakf-ı mezkûr nukûd-ı mevkûfesini ikmal ve bâliğ idüb ziyânını ma‘rifet-i şer‘i ile rü’yet olunan muhâsebesinde tahkîk eylediğini ve cihet-i mezkûre hıdmetinden azl olunmağla bir hâl ve hıdmet-i lâzimesi muattal kalmış ve vakf-ı mezkûresinin ber-vech-i hesabı mütevellî nasb ve ta‘yîn olunmakla ger gör ki vakf-ı mezbûrun nukûd-ı merkûmesini nizâm-ı mü’essis vechile erbâh iderek çeşmelerinin ve ve umûr-ı lâzimesinin hüsn ü tesviyesini sâî ve gayret ve saliyâl muhâsebesini nizâm-ı vechile meclis-i memleket ve eşrâf ve evkâf müdiri mu‘arrefetle rü’yet itmeniz için medine-i mezbûre mahkemesinden işbu mürâsele-i şer‘iyye yedine i‘tâ olundu ber-vech-i esâmi-i şer‘iyye âmel ve hareket eylesiz ve’s-selâm

Fî Gurre-i Cemâziye'l-evvel sene 1283

Belge 4

Medine-i Isparta meclis â'zâsından Alâybeğzâde Hacı Ali efendi inhâ olunur ki Medine-i mezbûreye muzâf deresinden medine-i mezbûreye cereyân itmekde olan keperci mâ-lezîzi nukûd-ı mevkûfesinin mütevellisi Hüseyin usta vakf-ı mezkûr nukûd-ı mevkûfesini âhere rehn-i kuvva veyahûd kefil malı ile erbâh eylediğinde sen ber-vech-i hesabı vakf-ı mezkûre nukûd-ı mevkûfesini ve müteveli-i mezbûr Hüseyin usta üzerine müteveli kâ'im-makâm nasb ve ta'yîn olunmakla ger gör ki senin izin ve icâzetinle erbâh iderek çeşme ve ve umûr-ı lâzimesinin hüsn-ü tesviyesine sâf akdem ve sâliyâl muhâsesini nizâmı vechile meclis-i memleket ve ma'rifet-i şer'î ve evkâf müdiri ma'rifetiyle rü'yet eylemeniz için medine-i mezbûre mahkemesinden işbu mürâsele-i şer'îye yedine i'tâ olundu Ber-vech-i mürâsele-i şer'îye âmel ve hareket eyleyesiz ve's-selâm

Fî Gurre-i Cemâziye'l-evvel sene 1283

Belge 5

Medine-i Isparta mahallâtından Yaylazâde mahallesinde sâkin Yunuszâde Fevzi efendi ibn-i Hacı Ahmed meclis-i şer'-i şerîf-i enverde işbu bâisü'l-vesika Hacı Ali efendi ibn-i Hacı İbrâhim ağa mahzârında takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i âni'l-merâm idüb mümâ-ileyh Hacı Ali efendi müteveli kâ'im-makâmı olduğu keperci mâ-lezîzinin nukûd-ı mevkûfesinden bana on bir bin beş yüz guruş idâne ve teslîm ben dahi istidâne ve ahz ve kabz itmemele zimmetimde vâcibü'l-edâ deynim olmağı hâlen yedimde mülk ve hakkım olub mahalle-i mezkûrede vâki' bir taraftan Kaçık Mustafa bin Veli bin Abdullâh menzili ve tarafeynî Hacı Ahmed bin Abdullâh bin Menâk menzili ve taraf-ı râbî'i tarîk-i âmm ile mahdûd fevkâni üç oda ve tahtâni üç odaya mştemil menzilimi meblağ-ı merkûm on bir beş yüz guruşu mukâbelesinde tarih-i vesikadan bir sene temâmına değin mümâ-ileyh Hacı Ali efendiye bey'-i bâtt tarafeyni üzerinde bey' ve teslîm olduğu ber-vech-i muharrer iştirâ ve teslîm ve kabz ve kabûl eyledi dedikde gıbbe't-tasdîkü'l-mu'teber mezbûr Fevzi efendi yine meclis-i mezkûrede Çelebizâde Mahmûd ağa ibn-i Mustafa efendi muvâcehesinde ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb bey'-i mezkûr hakîkatinde rehn-i mümkün olmaz ise menzil-i mezkûru şahs-ı misillü ile âhere bey' ve kabzı şahsından deyn-i mezkûrece edâya fazla kalur ise bana îsâle ve bunların müteveffâ olduğu emvârın külliyesine kelimâ âzilletin vekil-i mezmûnu

üzerinde azl ve itti'azlinden masûn ve halb akd-ı rehnde meşrût vekâlet-i devriye ile mezbûr Mahmûd ağayı tarafımdan vekil ve nâ'ib menâb nasb ve ta'yin eyledim dedikde olduğu vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hıdmet-i lâzimesini edâya ta'ahhüd itmeğın mâ vâka'a bi't-taleb ketb olundu

Fî Gurre-i Cemâziye'l-evvel sene 1283

Hemâmcızâde İbrâhim ağa
Handanzâde Hacı Hâfız efendi
Çallızâde Hacı Mehmed efendi
Muhzır Hâfız İsmail ve Yûsuf ağa
Ve Ömer ve gayrihim

Belge 6

Derûn-ı hüccet-i şer'iyede mestûr Lâsem Osman ve Â'îşe ve Fâtıma nâm mukârrerden mezbûr Osman altmış gurus ve mezbûretân Â'îşe ve Fâtımaya kırkar gurusdan cem'ân yüz kırk gurus mukaddimâ farzı ve takdîr olunan nafaka ve kisvelerine kifâyed itmediği bi'l-izbâr mütehakkık olmağla vasileri mezbûre Şerife Hâtûn talebiyle hâkim-i mevkı'-ı sadr-ı küttâb tûbî-leh ve hüsn ü me'âb hazretleri tarih-i vesikadan her birine beher şehriye on gurus dahi hissem ve nafaka buyurub cem'ân yüz yetmiş beş gurus olmağla beher şehriye yüz yetmiş gurusu sagâr-ı mezbûrun harc ve sarfa ve vakt-i zarûretinde istidâneye râ'iz-i intizâr sagâr-ı mezbûrenin mallarını rücû'a vasi-i mezbûre Şerife Hâtûn izin vermeğın mâ vâka'a bi't-taleb ketb olundu

Fî 20 Şa'bân sene 1283

Hacı Beğbaşı Veli Şeyhî reşâdlü El-Hac Mehmed efendi
Müderri-i kirâmdan mekremetlü Mustafa efendi
Muhzır Hâfız İsmail
Ve gayrihim

IŞS-191-Sayfa 147

Belge 1

Der devlet-mekine arz-ı dâ-î kemîneleridir ki medine-i Isparta sancağına muzâf Eğirdir kazasına tâbi' Anâması karyesi dağında hayme nişin Kara çakal aşîreti ahâlisinden olub bir kıt'a keşf i'lâmı nâtik olduğu üzere ber-vech-i âti katilen vefat Hüseyin bin Mehmed bin Kahramanın verâsetini aşîret-i merkûmeden zevce-i menkûha-

ı metrûkesi Fâtıma binti Hasan bin Kahraman ve babası mezbûr Mehmed bin Kahraman bin Abdullâh ve validesi Elif binti Dede Mehmed bin Hasana münhasır olduğu aşîret-i merkûme ahâlisinden Hacı Süleyman oğlu Ali bin Süleyman ve Aziz oğlu Musa bin Mustafa bin Ahmed nâm şâhid bin mu'adeleyn şehâdetleriyle mahzar hakkım câhidde ber-vech-i şer'iyeye sâbit ve sübût verâsetlerine hakkım şer'iyeye lâ-hakk olmağla nefisinden ecl ve zevcesi mezbûre Fâtıma ve ümmü mezbûre Elif Hâtûnlar taraflarından zikrî âtı husûsda vekâlet-i âmme-i müte'allika-ı sahîh-i şer'iyeye ile vekil olduğu zât mezbûre kâni bi'l-ma'rifet-i şer'i-i ârifâne-i şâhedât-ı mezbûrân şehâdetleri kezalik mahzar hakkım câhidde ber-vech-i şer'iyeye sâbit ve sübût vekâletine hakkım şer'iyeye lâ-hakk olan eb-i mezbûr Mehmed medine-i mezbûre meclisinde ma'kûd meclis-i şer'îmizde aşîret-i merkûme ahâlisinden İsmail bin Durmuş bin Abdullâh nâm şahsına âkıl ve bâliğ muvâcehesinde oğlum ve mevrûsumuz müteveffâ-yı mezbûr Hüseyin önünde davar ile zikr olunan Anâmasi dağından Antalyaya gitmek üzere tarih-i i'lâm senesi cemâziye'l-aheresinin yigirmi beşinci Cum'a ertesi ahşâmı olan salifü'z-zikr Isparta sancağına muzâf Pavla kazasına tâbi' Cander karyesi önünde vâki' Cander kariyesinden mürûru esnâsında mezbûr İsmail oğlum ve mevrûsumuz mezbûr Hüseyinin evvelâ sol böğründen ve sâniyen kasığından yedinde bulunan kebîr bıçağı ile bi-gayr-i hak ızrâb ve darb idüb oğlum ve mevrûsumuz mezbûr Hüseyin dahi cerh-i mezkûrdan ol-anında müte'essiren vefat itmekle müceb-i şer'iyyesi olan kassâmı icrâ olunmak bi'l-isâl ve bi'l-vekâle murâdıdır deyu da'vâ itdükde mezbûr İsmail dahi lede'l-istintâk cevabında müdde'î-yi ecl ve vekil-i mezbûr Mehmedin oğlu ve mevrûsları mezbûr Hüseyin fi tarih-i mezkûrde sâlifü'z-zikr Cander karyesi önünde vâki' Cander kariyesinden davar ile me'an mürûr ider ki ber-vech-i muharrer kebîr bıçağı ile evvelâ sol böğründen ve sâniyyen kasığından bi-gayr-i hak ızrab ve cerh idüb ol-anında müte'essiren vefat eylediğini bi-temâmiha tâbi'ân ikrâr ve i'tirâf idüb lakin müteveffâ-yı mezbûrun zevcesi müvekkil-i mezbûr Fâtıma Hâtûn zevcem mezbûru eğerce katl idersen ben sana vereyim malımda senin hânemde senin deyu ihrâzını altı mâhde biz ve tahrîk eylediğin üzerine aşîretimizce mârû'z-zikr inkâr cânibine aşîretimizsırada tarih-i mezkûrde bana muharremân işaret itmekle ben dahi ol-vech ile darb ve cerh itmişdim deyüb takrîri meşrûhu üzerinde ibrâ eylediği kelâmın def'-i Salih cevabı şer'iyeye olmamağla iltifât olunmadığı görüb ba'de't-taksîm âlî-i müceb ifrâra katl-i mezbûr İsmailin verese-i ecl mezbûrune Fâtıma ve Mehmed ve Elifden her biri

huzûrlarında vech-i meşrûh üzere kassâmına hâkim olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs derdû
.....arz ve i'lâm olundu

Fî Gurre-i Şa'bân sene 1283

Belge 2

Medine-i Ispartaya tâbi' Deregözü karyesinde sâkin iken bundan akdem bi-emrillâhi te'âlâ vefat iden Atilla oğlu Mustafa bin Mehmed bin Abdullâhın sulbî sagîr oğulları Mehmed ve Hüseyin ve Ali ve Süleymanın babaları müteveffâ-yı mezbûrdan müntakil mallarını hıfz ve tesviye-i umûrlarına kıbel-i şer'îden ber-vech-i nasb ve ta'yîn olunmak ehem ve elzem olduğu eçden sagîrden-i mezbûrdenin valideleri olub her vech ile umûr ve sâbiti rü'yet kadar idüğü zeyl vesikada muharreri'l-esâmî-i müslimîn ihbârlarıyla mütehakkık ve zât-ı mu'arrefe olan işbu bâ'isetü'l-vesika Şerife binti Mehmed bin Abdullâh nâm Hâtûn hâkim muvakkı-i sadr-ı küttâb tûba-leh hüsn-i me'ab efendî hazretleri mezbûr vakt-i reşd ve sevâdlarına değin babaları müteveffâ-yı mezbûrdan müntakil mallarını hıfz ve tesviye-i umûrlarına vasî nasb ve ta'yîn buyurdukda olduğu ber-vech-i muharrer vesâyet-i mezkûreyi kabûl ve hıdmet-i lazîmelerini kemâ yenbagî edâya ta'ahhüd itmeğın mâ vâka'a bi't-taleb ketb olundu

Fî Gurre-i Şa'bân sene 1283

İmâm-ı karye Hacı Hâfız

Muhtar Hacı Hüseyin

Muhzır Hâfız İsmail

Ve gayrihim

Belge 3

Medine-i Ispartaya tâbi' Deregözü karyesinde sâkin iken bundan akdem bi-emrillâh-i te'âlâ vefat iden Atilla oğlu Mustafa bin Mehmed bin Abdullâhın verâsetini zevce-i menkûha-ı metrûkesi Şerife binti Mehmed bin Abdullâh nâm Hâtûn ile sulbî sagîr oğulları Mehmed ve Hüseyin ve Ali ve Süleyman inhisârı lede'ş-şer'i'l-enver zâhirve mütehakkık oldukdan sonra sagâr-ı mezbûrunun tesviye-i umûrlarına kıbel-i şer'îden bâ-hüccet-i şer'iyye mensûb vasîleri valideleri zât-ı mu'arrefe mezbûr Şerife Hâtûnun taleb ve ma'rifetleri ve ma'rifet-i şer'i ile tahrîr ve terkîm ve bi'l-istizân bey' olunarak ba'de'l-ihrâci'l-mesârifî'l-sahîh sahhû'l-bâkiyyesi beyne'l-verese bi'l-farîzeti'ş-şer'iyye tevzi' ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı mezbûr defteriye-i tereke ber-vech-i âti zikr olunur

Fî 1 Şa'bân sene 1283

	Guruş
<i>Karye-i mezkûrde vâki' fevkâni bir oda ve zokak kapusunun bir kenarınâ müştemil menzil</i>	500
<i>Karye-i mezkûre civarında Aşağı sarmış yerinde bir dönüm mikdarı arsasıbaba vakfı kürûm ve eşcârı mülk bir kıt'a bağca ve derûnunde iki aded ceviz ağacı</i>	800
<i>Öküz re's 3 adet</i>	600
<i>İnek re's 1 adet dana 1 adet</i>	200
<i>Dişi merkeb re's 1 adet sıpa 1 adet</i>	200
<i>Araba 1 adet</i>	200
<i>Kil 16 adet 15 kıyye</i>	240
<i>Hinta kile 7 adet</i>	105
<i>Çavdar kile 5 adet</i>	50
<i>Şa'ir kile 5 adet</i>	50
<i>Müsta'mel çuval çift 2 adet</i>	20
<i>Köhne hurdavât çift 1 adet</i>	5
<i>Ceviz kile 2 adet</i>	30
<i>Bakla kile 1 adet</i>	10
<i>Yatak takımı 1 adet</i>	50
<i>Evân-ı nühâsiye 6 adet</i>	90
<i>Edevât çift</i>	50
<i>Suluk 1 adet</i>	50
<i>Saman yük 60 adet</i>	200
<i>Hurdavât binti ma'lûme</i>	50

Cem'ân yekûn 3500 guruş

	Guruş	Para
<i>Resm-i kismet</i>	87	20
<i>Dellâliye</i>	35	20
<i>Kaydiyye</i>	6	
<i>Varaka behâ</i>	2	
<i>Techîz ve tekfîn mesârifi</i>	169	

Minhâ'l-ihrac 300 guruş

Sahhû'l-bâki 3200 guruş

	Guruş
<i>Hisse-yi zevce-i mezbûre Şerife</i>	400
<i>Hisse-yi ibn-i mezbûr Mehmed</i>	700
<i>Hisse-yi ibn-i sagîr-i mezbûr Hüseyin</i>	700
<i>Hisse-yi ibn-i sagîr-i mezbûr Ali</i>	700
<i>Hisse-yi sagîr-i mezbûr Süleyman</i>	700

Vech-i meşrûh üzere tereke-i müteveffâ-yı mezbûrden ba'de'l-ihracî'l-mesârifi'l-sahîh sahhû'l-bâkiyyesi ber-vech-i bâlâ vasî-i mezbûr Şerife Hâtûn teslîm olduğu ber-vech-i muharrer tamamen ahz u kabz eylediğini ikrâr eylediği işbu mahâle şerh verildi

IŞS-191-Sayfa 148

Belge 1

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta nevâhisinden Ağlasun kazasına tâbi' Kemâl karyesi civarında hayme nişin Kötekli aşîreti sâkinlerinden zât-ı ta'rif-i şer'iyeye ile mu'arrefe Raziye binti Hacı Munis bin Osman tarafından zikrî âtı husûsda vekâlet-i âmme-i müte'allika-ı sahîh-i şer'iyeye ile vekil-i müseccel-i şer'iyyesi Mühürücü Ali efendi ibn-i Mehmed medine-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'îmizde salifü'z-zikr Kemâl karyesi ahâlisinden işbu bâisü'l-i'lâm nefisinden ecl ve oğulları Hasan ve Mehmed ve Ali ile karye-i mezkûrden Can Osman bin Mustafa taraflarından kezalik zikrî âtı husûsda vekâlet-i âmme-i müte'allika-ı sahîh-i şer'iyeye ile vekil-i musaddık-ı şer'iyeleri Sadri Hüseyin oğlu Mustafa bin Hüseyin muvâcehesinde ecl ve vekil-i mezbûrunden her bir tarih-i i'lâm senesi cemâziye'l-ahirenin on dokuzuncu Salı gecesi müvekkilem mezbûrenin karye-i mezkûre civarında sâkin olduğu hâlde sa'at dört raddelerinde fuzûli bâ-sâhib-i müvekkilem mezbûrenin malından ve yedinden mecmû'a 348 guruş kıymetli bir aded sîm ve bir aded seccâde ve bir aded ... ve bir aded yağda fuzûli ahz ve gasb eylediklerinden ma'ada müvekkil-i merkûm Mehmed Ali müvekkilem mezbûre Raziyenin ağzına hatb ile darb ve mezbûr Mehmed Alinin darbindan nâşi müvekkilem mezbûre Raziyenin bir aded ön alt dişini çıkartmağla müceb-i şer'iyyesini mezbûrunden her birinden taleb iderüm deyu tasaddi eylediğim bi'l-vekâle da'vâmdan bâ-saltanat-ı müslimîn ân-ı inkâr kat'ıyyen li'n-nizâ' ve ref'ân li'l-mahsûse bi-tav'iha ve'l-rızâ 650 guruş bedel-i medfû'a ve makbûzu üzerinden ba'de akdi'l-musâlahat ve'l-kabûl bi'l-cümle huûs-ı mezkûre müte'allika da'vâdan tarafeynden her birimiz isâleten ve vekâleten âhirin zimmetini ibrâ ve ıskât ve yine her birimiz ber-vech-i muharrer âhirin ibrâsını kabûl eyledik deyu tarafeynden her birinin ikrâr ve tasdîkleri tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu

Fî 12 Şa'bân sene 1283

Hacı Ahmed ağa

Hemâmcızâde İsmail efendi
 Muhtâr-ı karye Hasan kethüda
 Muhzır Yûsuf ve Ömer
 Ve gayrihim

Belge 2

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Ân-asl Isparta mütemekkinlerinden ve teb'â-yı devlet-i âlîyyeden ve Rum milletinden ve komisyoncu tüccarlardan olub el-hâletü hazihî İzmirde mütemekkin işbu hâmilü'l-i'lâm Ahb oğlu Yevan veled-i Mütecal tarafından zikrî âtı husûsda vekâlet-i âmme-i müte'allika-ı sahîh-i şer'iyeye ile vekil olduğu Çavden oğlu Hacı Sava veled-i Nikola ve Hoca Elena veled-i Durmuş nâm kimesneler şehâdetleriyle mahzar hakkım câhidde ber-vech-i şer'iyeye sâbit ve sübût vekâletine hâkim-i şer'iyeye lâ-hakk olan İngiliz Devleti teb'asından ve Isparta Banka-yı Osmaniyesi me'mûrlarından Oktar veled-i Porbel medine-i mezbûre meclisine ma'kûd meclis-i şer'îmizde medine-i mezbûre mütemekkinlerinden ve kezalik devlet-i âlîyyenin Rum milletinden Hacı Betraki veled-i Hacı Petro muvâcehesinde yedimde olub 1281 senesi Haziranının beşinci günü tarihiyle müverreh ve merkûme Betrakinin kendü el yazusu ve emirnâmesiyle muhassa bir kıt'a deyn temessükü nâtık olduğu üzere arzını milletinden olub gâibet-ü ani'l-meclis İzmirli Çukacı Anuse veled-i Ispena veled-i Arteline(?) çuka şahsından 230 aded Osmanlı lirası müvekkilem merkûm Yevani tarafeynden bi'l-emr ve'l-kabûl merkûme Betrakiye kefil ve zeman olmağla cihet-i kefâletinden meblağ-ı merkûme 230 aded Osmanlı lirası merkûm Andona edâ ve îfâ itmekle cihet-i kefâletinden meblağ-ı merkûm 230 aded Osmanlı lirası ile kezalik yedimde olub 1281 senesi Haziranının beşinci günü tarihiyle müverreh ve merkûm Hacı Betrakinin yine kendü hatbile mahtûm ve muhassa bir kıt'a deyn temessükü nâtık olduğu üzere müvekkilem merkûme bu işden iktirâzı ve kabz ve kendü emvarına sarf ile istihlâk eylediği 89 aded Osmanlı lirasına ciheteyn-i mezkûreteynden cem'ân 319 aded Osmanlı lirası müvekkilem merkûm Yevaninin merkûm Hacı Betraki zimmetinde alacak hakkı olmağla meblağ-ı mecmû'a-yı merkûm 319 aded Osmanlı lirasını müvekkilem merkûm Yevaniye izâfette merkûm Hacı Betrakiden garâz güzeşte âynen bi'l-vekâle taleb iderüm deyu da'vâ itdükde lede'l-istintâk merkûm Hacı Betraki dahi civarında kazîye-i minvâl-i muharrer üzere olduğunu bi-temâmiha tâbi'ân ve kat'iyen ikrâr ve i'tirâf

itmeğin mûcibince meblağ-ı merkûm 319 aded Osmanlı lirasının müdde'î-yi vekil-i me'mûr merkûm o kıt'aya âynen edâsıyla merkûm Hacı Betraki ilzâm olduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu

Fî Gurre-i Şa'bân sene 1283

Belge 3

Medine-i Isparta mahallâtından Dere mahallesinde sâkin ve zât-ı mahalle-i mezbûre imâm ve muhtârâni tarafından verilen me'mûr bir kıt'a ilmûhaber ta'rifleriyle ma'rûf olan Kaval oğlu Mustafa bin Ali meclis-i şer'-i şerîf-i enverde sulbî kebîr oğlu işbu bâisü'l-vesika diğerk Mustafa mahzarında ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb bir arzı mîrî olup ûhde-i tasarrufunda olan arzı üzerinde magrûs kürûm dahi akd-i âtü'z-zikrin sudûruna değink yedimde mülk ve hakkım olup mahalle-i mezkûrede vâki' Talaz nâm mahâlde bir taraftan Çakal oğlu Osman bin Ali bağçesi ve bir taraftan Hacı Ahmed bin İbrâhim bağçesi ve tarafeyni tarîk hass ile mahdûd tahmînen bir dönüm mikdarı kürûm ve eşcârı mülk bir kıt'a bağçenin arzını bârây-ı me'mûr-ı arâzi ferâğ-ı mu'teber kat' ile eşcâr ve kürûmini dahi bey'-i bât-i sahîh-i şer'iyeye safka-ı vâhide ile oğlum mezbûr Mustafaya me'ân yedi yüz guruş bey' ve teslîm ve temlîk ve ferâğ ve tefvîz eylediğimde olduğı ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ve tefrîğ ve tefvîzi kabûl idüb bey'-i mezkûrların takrîr ve galatına müte'allika da'vâdan tarafeynden her birimiz âhirin zimmetini ibrâ ve ıskât ve yine her birimiz ber-vech-i muharrer âhirin ibrâsını kabûl eyledik dedikde gibbe't-tasdîkü's-şer'î mâ vâka'a bi't-taleb ketb olundu

Fî 9 Şa'bân sene 1283

Mukayyid-i mahkeme İsmail efendi

Müzekkiye-i nâ'ib Osman efendi

İmâm-ı mahalle Ömer efendi

Karındaşı Süleymân efendi

Kaval oğlu Süleymân

Muhzır Yûsuf

Ve gayrihim

Belge 4

Medine-i Isparta mahallâtından Dere mahallesinde sâkin ve zât-ı mahalle-i mezbûre imâm ve muhtârâni tarafından verilen mühür ilmûhaber ta'rifleriyle ma'rûf

olan Karael oğlu Mustafa bin Ali meclis-i şer’-i şerîf-i enverde sulbî kebîr oğlu işbu bâisü’l-vesika Mehmed mahzarında ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb bir arz-ı mîrî olub ûhde-i tasarrufumda olan arazi üzerinde magrûs kürûm dahi benim akd-i âtü’z-zikrin sudûruna deĝin yedimde mülk ve hakkım olub medine-i mezbûrede mahalle-i mezkûrede vâki’ Hacı Mehmed Deĝirmâni nâm mahâlde vâki’ bir taraftan Süleymân bin Ali baĝçesi ve bir taraftan Hadice binti Hacı İsmail baĝçesi ve bir taraftan Şerife binti Burhân baĝçesi ve taraf-ı râbi’i tarîk-i âmm ile mahdûd tahmînen rabi’ dönüm mikdarı bir kıt’a baĝçenin arazini bârây-ı me’mûr-ı arâzi ferâĝ ve tefvîz eylediĝimde olduĝu ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tefrîĝ ve tefvîz ve kabûl idüb bey’-i mezkûrların takrîr ve galatına müte’allika da’vâdan tarafeynden her birimiz âhirin zimmetini ibrâ ve ıskât ve yine her birimiz âhirin ibrâsını kabûl iddük dedikte gıbbe’t-tasdîkü’ş-şer’i mâ vâka’a bi’t-taleb ketb olundu

Fî 9 Şa’bân sene 1283

İmâm-ı mahalle-i mezbûr Ömer efendi

Kaval oĝlu Süleyman

Tezkiye-i nâ’ib Osman efendi

Ve gayrihim

IŞS-191-Sayfa 149

Belge 1

Medine-i Isparta mahallâtından Dere mahallesinde sâkin ve zât-ı mahalle-i mezbûr imâm ve muhtârâni tarafından verilan mühür bir kıt’a ilmûhaber ta’rifleriyle ma’rûf olan Kaval oĝlu Mustafa bin Ali meclis-i şer’-i şerîf-i enverde sulbî kebîr oĝlu işbu bâisü’l-vesika Ali mahzarında ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb bir arazi-i mîrî olub ûhde-i tasarrufumda olan arazi üzerinde magrûs kürûm dahi benim akd-i âtü’z-zikrin sudûruna deĝin yedimde mülk va hakkım olub mahalle-i mezbûrede vâki’ bir taraftan Süleyman bin Ali tarlası ve bir taraftan Osman bin Ali tarlası ve tarafeynî tarîk-i âmm ile mahdûd tahmînen rabi’ dönüm mikdarı bir kıt’a baĝçenin arzını bârây-ı me’mûr arâzi ferâĝ-ı mu’teber kat’ ile kürûm ve eşcârını dahi bey’-i bât-i sahîh-i şer’iyye ve safka-ı vâhide ile me’an üç yüz guruş bey’ ve temlîk ve ferâĝ ve tefvîz eylediĝimde olduĝu ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tefrîĝ ve tefvîz ve kabûl idüb bey’-i mezkûrların tagrîr ve gallatına müte’allika da’vâdan tarafeynden her birimiz âhirin

zimmelerini ibrâ ve ıskât ve yine her birimiz âhirin ibrâsını kabûl eyledik dedikde gıbbe't-tasdîkû'ş-şer'î mâ vâka'a bi't-taleb ketb olundu

Fî 9 Şa'bân sene 1283

Tezkiye nâ'ibi Osman efendi
 İmâm-ı mahalle-i mezbûr Ömer efendi
 Kız karındaşı Süleymân efendi
 Kaval oğlu Süleymân
 Ve gayrihim

Belge 2

Medine-i Isparta mahallâtından Karaağaç mahallesinde sâkin iken bundan akdem bi-emrillâh-i te'âlâ vefat iden Kunduz oğlu Osman ibn-i Ahmed bin Mustafanın sulbî oğlu Mustafa ve sulbîye kızı Â'îşe nâm sagîrânın babaları müteveffâ-yı mezbûrden müntakil mallarını hıfz ve tesviye-i umûrlarına kibel-i şer'îden bir vasî nasb ve ta'yîn olunmak ehemmi ve elzem olduğu eelden sagîrân-ı mezbûrânın li-ebeveyn er karındaşları olup her vechile umûr-ı vasiyeti rü'yete kâdir idüğü zeyl vesikada muharreri'l-esâmi-i müslimîn ihbârlarıyla mütehakkık olan işbu bâisü'l-vesika Hasan nâm kimesneye hâkim muvakkı-i sadr-ı küttâb tûba leh ve hüsn ü me'âb hazretleri sagîrân-ı mezbûrânın vakt-i rüşd ve sâdırlarına değin babaları müteveffâ-yı mezbûrden müntakil mallarını hıfz ve tesviye-i umûrlarına vasi nasb ve ta'yîn buyurdukda olduğu ber-vech-i muharrer vesâyet-i mezkûreyi kabûl ve hıdmet-i lâzîmelerini kemâ yenbagî edâya ta'ahhüd itmeğın mâ vâka'a bi't-taleb ketb olundu

Fî Gûrre-i Şa'bân sene 1283

Mukayyid-i mahkeme İsmail efendi
 Âyân oğlu Hacı Osman
 Semerci Hacı Hüseyin
 Muhzır Hâfız İsmail
 Ve gayrihim

Belge 3

Medine-i Isparta mahallâtından Karaağaç mahallesinde sâkin iken bundan akdem bi-emrillâh-i te'âlâ vefat iden Kunduz oğlu Osman bin Ahmed bin Mustafanın verâsetiniz zevce-i menkûha-ı metrûkesi Hadice binti Mustafa bin Abdullâh nâm Hâtûn ile sulbî kebîr oğlu Hüseyin ve sagîr oğlu Mustafa ve sulbîye kebîre kızı Â'îşeye

inhisârı lede'ş-şer'i'l-enver zâhirve mütehakkık oldukdan sonra sagîrân-ı mezbûrânın tesviye-i umûrlarına kıbel-i şer'îden bâ-hüccet-i şer'îyye mensûb vasileri li-ebeveyn er karındaşları mezbûr Hasan ve mezbûrtâne Hadice ve Fâtımadan her birinin taleb ve ma'rifetleri ve ma'rifet-i şer'î ile tahrîr ve terkîm ve beyne'l-verese bi'l-farîzeti'ş-şer'îyye tevzi' ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı mezbûr defteriyedir ki ber-vech-i âti zikr olunur

Fî Gurre-i Şa'bân sene 1283

	Guruş
<i>Mahalle-i mezkûrde vâki' fevkânî iki oda ma' kılar ve tahtânî bir oda ve bir evlekmikdarı havluya müşt Emil bir bâb yeri dahi mülk-i menzil</i>	4500
<i>Ispartaya tâbi' Diyadin karyesinde dört adımlık mikdarı kürûm mülk bir kıt'a bağ</i>	150
<i>Haranalı(?) nâm mahâlde vâki' kürûm mülk üç adımlık bir kıt'a bağ</i>	200
<i>Evân-ı nühâsiye 21 adet 20 kıyye</i>	420
<i>Yatak takımı 1 adet</i>	100
<i>Nühâs kantar 1 adet</i>	10
<i>Çul 1 adet kilim 1 adet</i>	35
<i>Suluk 1 adet</i>	50
<i>Kahve takım 1 adet</i>	20
<i>Kantar 2 adet</i>	60
<i>Çul çift 1 adet</i>	15
<i>Kil heğbe 1 adet</i>	5
<i>Bulgur keyl 2 adet</i>	40
<i>Çarıklık Parçası</i>	50
<i>Tiraz ma' dirhem 1 adet</i>	20
<i>Hurdavât binti ma'lûme</i>	100

Cem'ân yekûn 5775 guruş

	Guruş
<i>Techîz ve tekfîn</i>	200
<i>Resm-i kısmet</i>	140
<i>Dellâliye</i>	40
<i>Kaydiyye</i>	10
<i>Varaka behâ</i>	30

Minhâ'l-ihrac 323 guruş

Sahhû'l-bâki 5383 guruş

	GURUŞ	PARA
<i>Hisse-yi zevce-i mezbûre Hadice</i>	672	30
<i>Hisse-yi ibn-i kebîr-i mezbûr Hasan</i>	1569	30
<i>Hisse-yi ibn-i sagîr-i mezbûr Mustafa</i>	1569	30

<i>Hisse-yi binti kebîre-i mezbûre Mustafa</i>	784	35
<i>Hisse-yi binti sagîre-i mezbûre Âîşe</i>	784	35

Vech-i meşrûh üzere tereke-i müteveffâ-yı mezbûrden ba'de ihrâc ve'l-îfâ el-mesârifi'l-sahîh sahhû'l-bâkiyyesi ber-vech-i bi'l-verese asl ve vasî-i mezbûr yedinde olduğu ecluden işbu mehâle şerh verildi

IŞS-191-Sayfa 150

Belge 1

Medine-i Isparta mahallâtından Sülü bey mahallesinde sâkin ve zât-ı ta'rîf-i şer'îyye ile mu'arrefe râfi'atü'l-vesika Emine binti Hacı Mustafa nâm Hâtûn meclis-i şer'-i şerîf-i enverde takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i âni'l-merâm idüb gâibet-ü ani'l-meclis Mehmed ağa ibn-i Hacı İbrâhim ağa nâm kimesne bundan akdem fevt olan sadriye kızım Esmâ binti Mustafanın zevci olub hâl-i zevciyyeti beynlerinde kâ'im iken karındaşına hâsıl ve kızım müteveffât-ı mezbûrden mütevellid işbu hâzır bi'l-meclis tahmînen iki yaşında sagîrin mâl olmamağla hâlen sagîr-i mezbûr el-huzzâre hicr ve terbiyemde olmağla nafaka ve kisve behâ vesâ'ir levâzım-ı zarûriyesi için babası gâ'ib-i mezbûr üzerine kıbel-i şer'iden kadr-ı kifâye meblağ farz ve takdîr olunmak matlûbumdur dedikde mezbûre Emine Hâtûnun takrîr-i meşrûhu zikrî âtı meblağ kayd-ı ma'rûf olduğu şekâvet sahîh kelimât ihbârlarıyla mütehakkık olmağın hâkim muvakkı-i sadr-ı küttâb mütevekkîfû'l-ref'ü'l-metâb tûba-leh ve hüsn-i me'âb hazretleri dahi sagîr-i mezbûrun nafaka ve kisve behâ vesâ'ir levâzım-ı zarûriyesi için babası gâ'ib-i mezbûr Mehmed ağa üzerine işbu tarih-i vesikadan şehriye yigirmi beş guruş farz ve takdîr buyurub meblağ-ı mefrûz-ı mezkûru harc ve sarf ve lede'l-Hacı istidâneye va'azü'l-zafer gâ'ib-i mezbûr Mehmed ağa üzerine rücû'-ı mezbûre Emine Hâtûn izin vermeğın mâ vâka'a bi't-taleb ketb olundu

Fî Gurre-i Şa'bân sene 1283

Hemâmcızâde İsmail efendi

Mukayyid-i mahkeme İsmail efendi

Tezkiye nâ'ibi Osman efendi

Muhzır Hâfız İsmail ve Ömer ve Yûsuf ağa

Ve gayrihim

Belge 2

Medine-i Isparta mahallâtından Doğancı mahallesinde sâkin Patrak Mustafa bin Süleymân bin Abdullâh tarafından zikrî âtı bey' ve ferâğı takrîre vekil olduğu Ali bin Hüseyin ve Osman bin mezbûr Hasan nâm kimesneler şehâdetleriyle sâbit olan Veli oğlu Osman bin Abdullâh ağa meclis-i şer'-i şerîf-i enverde işbu bâisü'l-vesika Kenef oğlu Hâfız Mehmed bin Hacı İbrâhim mahzârında bi'l-vekâle ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb bir arazi-i mîrî olub müvekkilem mezbûrenin ûhde-i tasarrufunda olan arazi üzerinde magrûs kürûm dahi müvekkilem mezbûr akd-ı ati'z-zikrin sudûruna deĝin yedimde mülk ve hakkım olub Medine-i mezbûre muzâf Beldan nâm mahâlde vâki' bir taraftan Hâfız Ahmed bin Mehmed baĝı ve bir taraftan Hacı Ali bin Ahmed baĝı ve bir taraftan Âbide binti Abdullâh baĝı ve taraf-ı râbi'i cebel ile mahdûd tahmînen bir buçuk dönüm mikdarı kürûm ve eşcârı mülk bir kıt'a baĝımın arzını bârây-ı me'mûr arazi ferâğ-ı mu'teber kat' ile eşcâr ve kürûmini dahi bey'-i bât-i sahîh-i şer'iyeye ve safka-ı vâhide ile me'ân mezbûr Hâfız Mehmede iki yüz yetmiş guruş bey' ve temlik ve ferâğ ve tefvîz eylediĝimde olduğu ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tefrîğ ve tefvîzi ve kabûl idüb bey'-i mezkûrların takrîr ve galatına müte'allika da'vâdan tarafeynden her birimiz âhirin zimmetini ibrâ ve ıskât ve yine her birimiz âhirin ibrâsını kabûl eyledik dedikde ĝebbe't-tasdîkü'ş-şer'i mâ vâka'a bi't-taleb ketb olundu

Fî 17 Şa'bân sene 1283

Mukayyid-i mahkeme İsmail efendi

Tezkiye nâ'ibi Osman efendi

Nâfi oğulları Ali ve Osman

Ve gayrihim

Belge 3

Medine-i Isparta mahallâtından Dere mahallesinde sâkin iken bundan akdem bi-emrillâh-i te'âlâ vefat iden Himmet ibn-i Mehmed bin Hamzanın verasetini zevce-i menkûha-ı metrûkesi Â'îşe binti Abdülkâdir bin Ali ve validesi diĝer Â'îşe binti Abdullâh bin Menân nâm Hâtûnlar ile sulbî sagîr oğulları Ali ve Mehmed ve Süleyman ve Abdullâh ve sulbîye sagîre kızı Hadiceye inhisârı lede'ş-şer'i'l-enver zâhirve mütehakkık oldukdan sonra sagâr-ı mezbûrunun tesviye-i umûrlarına kibel-i şer'iden mensûb vasileri valideleri zât-ı mu'arrefe-i mezbûre Â'îşe Hâtûn ve zât-ı kezalik-i mu'arrefe-i mezbûre diĝer Â'îşe Hâtûndan her birinin taleb ve ma'rifetleri ve ma'rifet-

i şer'î ile tahrîr ve terkîm ve takvimü'l-behâ birle ba'de ihrâci'l-mesârifi'l-sahîh sahhû'l-bâkiyyesi beyne'l-verese bi'l-farîzeti'ş-şer'iyye tevzi' ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı mezbûr defteriyedir ki ber-vech-i âtı zikr olunur

Fî 11 Cemâziye'l-evvel sene 1283

	Guruş
<i>Mahalle-i mezkûrde vâki' iki bâb harabe mülk-i menzil</i>	500
<i>Hacı Mahmud ve kürûmini önünde yarım adımlık kürûm mülk bir kıt'a bağçe</i>	500
<i>Bayarlar nâm mahâlde vâki' bir adımlık kürûm mülk bağ</i>	250
<i>Yine mahal-i mezkûrde vâki' yarım adımlık mikdarı bağ.....</i>	300
<i>Mahalle-i mezkûrde vâki' Himmetkâr hanesinde iki aded</i>	300
<i>Muşbab Takımı 1 adet</i>	50
<i>Evân-ı nühâsiye 3 adet</i>	60
<i>Nühâs kuzgân 1 adet 11 kıyye</i>	200
<i>Hurdavât bint-i ma'lûme</i>	15

Cem'ân yekûn 2175 guruş

	Guruş
<i>Techîz ve tekfîn</i>	200
<i>Resm-i kısmet</i>	50
<i>Kaydiyye</i>	3
<i>Varaka behâ</i>	3

Minhâ'l-ihrâc 254 guruş

Sahhû'l-bâki 1921 guruş

	Guruş	Para	Akçe
<i>Hisse-yi zevce-i mezbûre Â'îşe</i>	240	5	
<i>Hisse-yi ümm ü mezbûre diğeri Â'îşe</i>	220	6	2
<i>Hisse-yi ibn-i sagîr-i mezbûr Ali</i>	388	30	2
<i>Hisse-yi ibn-i sagîr-i mezbûr Mehmed</i>	388	30	2
<i>Hisse-yi sagîr-i mezbûr Süleymân</i>	388	30	2
<i>Hisse-yi sagîre-i mezbûre Hadice</i>	194	15	1

Vech-i meşrûh üzere tereke-i müteveffâ-yı mezbûrden ba'de ihrâci'l-mesârifi'l-sahîh sahhû'l-bâkiyyesi ber-vech-i bâlâ verese-i asil ve vasî-i mezbûrtâne yedlerinde olduğu ecluden işbu mehâle şerh verildi

Belge 4

Ba'is-i mürâsele-i şer'iyye oldur ki

Medine-i Isparta mahallâtından Germiyan mahallesinde sâkin Ahib usta Mehmed bin İbrâhim meclis-i şer'îde medine-i mezbûre mütemekkinlerinlerinden ve

Rum milletinden Yorgi veled-i Zena'ir muvâcehesinde merkûm Yorginin yedinde olup işbu meclis-i şer'ide mu'ayene olan bâ bir re's dişi koyun kendü malımdan hâsıl netâ'icân mülküm iken işbu tarih-i mürâseleden iki buçuk sene mukaddem mülkümden meblağ olup el-haletü hazihî merkûm Yorgi yedinde bulmamla bi'l-istihkâk taleb iderüm deyu da'vâ itdükde merkûm Yorgi dahi cevabında koyun-ı mezkûru gâibet-ü ani'l-meclis Çoban Veli netâ'icân yedinde mülkü olduğu hâlde Ayaki oğlu Mihâ'il şahs-ı medfû'a ve makbûza bey'-i merkûm Mihâ'il dahi koyun-ı mezkûru tarih-i mürâseleden dört sene mukaddem bana şahs-ı ma'lûm ve medfû'a bey' ve teslim itmekle tarih-i mezkûrden berü ve şirâz yedimde mülk ve hakkım olmağla zabt iderüm deyu da'vâ itdükde ahd-ı hü mâ âhirin müdde'âsını inkâr itmekle husûs-ı mezkûrde tarih-i esbak ve zevâyid beynesı evli olduğu eçden merkûm Yorgi ber-minvâl-i muharrer müdde'âsını her biri medine-i mezbûre mahallâtından Keçeci mahallesi ahâlisinden ve her biri mehâllerinden lede't-tezkiye âdel ve makbûlü'ş-şehâde idügelir ihbâr olunan Berber Ali bin Çakır Mehmed ve Kara Ali nâm kimesneler şehâdetleriyle bi'l-muvâcehe ber-vech-i şer'iyye isbât itmeğın mücibince müdde'î-yi mezbûr Mehmed ber-vech-i muharrer da'vâ-yı mezkûresiyle merkûm Yorgiye bu vech-i şer'iyye ma'arızdan men' olunduğu mübeyyin medine-i mezbûr mahkemesinden işbu mürâsele-i şer'iyye merkûm Yorgi yedine i'tâ olundu

Fî 6 Şa'bân sene 1283

IŞS-191-Sayfa 151

Belge 1

Medine-i Ispartaya tâbi' Çukur karyesinde sâkin iken bundan akdem bi-emrillâh-i te'âlâ vefat iden Züleyhâ binti İbrâhim bin Abdullâh nâm müteveffât-ı mezbûrenin terekesinden hâric mü'ehhiren zuhûr idüb ma'rifet-i şer'i ve vasi-i mezbûr ma'rifetiyle tahrîr ve bi'l-müzâyede âhere bey' olunan terekesi eşhânı vasi-i mezbûre teslim kılındığı ber-vech-i âtı zikr olunur

Fî Gurre-i Şa'bân sene 1283

	<i>Guruş</i>	<i>Para</i>
<i>Saman yük 4 adet</i>	120	
<i>Def'a saman yük 20 adet</i>	60	
<i>Üzüm 150 kıyye</i>	120	
<i>Hınta keyl 6 adet</i>	84	
<i>Şa'ir keyl 1 adet</i>	10	
<i>Çavdar keyl 9 adet 3 şinik</i>	97	20

<i>Yulaf keyl 5 adet 1 şinik</i>	31	20
<i>Fazla görünen çavdar keyl 1 adet</i>	40	
<i>Fasulye keyl 1 adet</i>	15	
<i>Sim bilezik çift 1 adet 1 adet</i>	75	
<i>Köhne çul 1 adet</i>	5	
<i>Mahmûdiye rabi' 3 adet</i>	15	

Cem'ân yekûn 673 guruş

	Guruş	
<i>Deyn-i müsbet berber</i>	46	
<i>Nef'ân li'l-yetim terk eylediği</i>	6	
	40	
<i>Resm-i ârî</i>	16	
<i>Kaydiyye</i>	1	
<i>Dellâliye</i>	5	

Minhâ'l-ihrac 62 guruş

Sahhû'l-bâki 617 guruş

Vech-i meşrûh üzere tereke-i müteveffât-ı mezbûrden ba'de ihrac ve ifâ ve'l-mesârifî'l-sahîh sahhû'l-bâkiyyesi ber-vech-i bâlâ vasî-i mezbûr yedine teslîm olduğu işbu mehâle şerh verildi

Belge 2

Medine-i Ispartaya tâbi' Lağos karyesinde sâkin iken bundan akdem bi-emrillâh-i te'âlâ vefat iden Veleddin bin Hasan bin Abdullâhın verâsetini zevce-i menkûha-ı metrûkesi Â'îşe binti Mehmed bin Abdullâh nâm Hâtûn ile sulbî sagîr oğlu Hasan ve sulbîye kebîre kızları diğeri Â'îşe ve Fâtîma ve sagîre kızları Hadice ve Kezban ve Esmaya inhisârı lede's-şer'î'l-enver zâhirve mütehakkık oldukdan sonra sagâr-ı mezbûrunun tesviye-i umûrlarına kibel-i şer'îden mensûb vasileri valideleri mezbûre Â'îşe binti mezbûrât diğeri Â'îşe ve Havva ve Â'îşeden her birinin taleb ve ma'rifetleri ve ma'rifet-i şer'î ile tahrîr ve terkîm birle ba'de ihrâcî'l-mesârifî'l-sahîh sahhû'l-bâkiyyesi beyne'l-verese bi'l-farîzeti's-şer'î tevzi' ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı mezbûr defteriyedir ki ber-vech-i âti zikr olunur

Fî 15 Şa'bân sene 1283

	Guruş	Kıyye
<i>Karye-i mezkûrede vâki' bir bâb menzil</i>	250	
<i>Menzil-i mezkûr imtislinde bir bâb ahur</i>	150	
<i>Samanhâne bâb 1 adet</i>	250	
<i>Sanma yük 10 adet</i>	60	6

<i>Öküz çift 1 adet</i>	350	
<i>Dana re's 3 adet</i>	200	
<i>Merkeb re's 1 adet</i>	50	
<i>Def'a merkeb re's 6 adet</i>	150	
<i>Anbar göz 2 adet</i>	50	
<i>Hinta keyl 5 adet</i>	80	
<i>Fasulye keyl 5 adet</i>	80	
<i>Evân-ı nühâsiye 15 adet</i>	310	20
<i>Nühâs ibrik 1 adet</i>	20	
<i>Yatak takımı 1 adet</i>	35	
<i>Çuval çift 1 adet</i>	15	
<i>Hurdavât çift 1 adet</i>	15	
<i>Çul 3 adet</i>	55	
<i>Balta 1 adet keser 1 adet</i>	10	
<i>Sapan 1 adet</i>	20	
<i>Köhne elbise ma'lûmeleri</i>	15	
<i>Hurdavât binti ma'lûme</i>	25	

Cem'ân yekûn 2190 guruş

	Guruş	Para
<i>Techîz ve tekfîn</i>	150	
<i>Resm-i kismet</i>	52	
<i>Kaydiyye</i>	3	20
<i>Dellâliyye</i>	15	20
<i>Varaka behâ</i>	1	

Minhâ'l-ihrac 222 guruş

Sahhû'l-bâki 1968 guruş

	Guruş	Para
<i>Hisse-yi zevce-i mezbûre Â'îşe</i>	246	
<i>Hisse-yi binti kebîre-i mezbûre diğere Â'îşe</i>	215	10
<i>Hisse-yi binti kebîre-i mezbûre Fâtıma</i>	215	10
<i>Hisse-yi binti sagîre-i mezbûre Hadice</i>	215	10
<i>Hisse-yi kebîre-i mezbûre Kezban</i>	215	10
<i>Hisse-yi binti sagîre-i mezbûre Esma</i>	215	10

Vech-i meşrûh üzere tereke-i müteveffâ-yı mezbûrden ba'de ihrâci'l-mesârifî'l-sahîh sahhû'l-bâkiyyesi ber-vech-i bâlâ verese-i ecl ve vasi-i mezbûrât yedlerinde olduğu eclden işbu mehâle şerh verildi

IŞS- 191-Sayfa 152

Belge 1

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta mahallâtından Temel mahallesinde mütemekkin ve teb'â-yı devlet-i âlîyyeden ve Rum milletinden tüccar mu'teberâtından işbu hâmilü'l-i'lâm Hacı Lazros veled-i Atnas veled-i Yanînin şerîki ve tarafından zikrî âtı husûsda vekil-i musaddık-ı şer'îyyesi Kahraman oğlu Hoca Herlboz veled-i Sabravi medine-i mezbûre meclisine ma'kûd meclis-i şer'îmizde millet-i merkûmeden Hacı Betraki veled-i Kibriyako muvâcehesinde yedimde olub işbu meclis-i şer'îde mu'ayene olunan bin iki yüz seksan iki senesi Temmuzunun yigirmi beşinci günü tarihiyle müverreh ve merkûme Hacı Betrakinin imzâ ve hatmine hâvîye bir kıt'a varaka-yı tesviyesi üzerine muharrer deyn temessükü nâtik olduğu üzere şerîk-i müvekkil-i merkûm Hacı Lazros yedinden istikrâz ve kabz ve kendü emvarına sarfla istihlâk eylediği yüz aded Osmanlı lirası asgarî güzeşte ve komisyon alacak hakkı olmağla meblağ-ı merkûmu merkûm Betrakiden aynen bi'l-vekâle taleb iderüm deyu da'vâ itdükde merkûm Hacı Betraki dahi cevabında kazîye-i minvâl-i muharrer üzere olduğunu bi-temâmiha tâbi'ân ve sahîhân ve kat'îyyen ikrâr ve i'tirâf itmeğin mûcibince meblağ-ı merkûm yüz aded Osmanlı lirasının müdde'î-yi vekil-i merkûm Hoca Herlboza edâsıyla merkûm Hacı Betraki ilzâm olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu bâkiyü'l-emr men lehü'l-emr

Fî 15 Şa'bân sene 1283

Belge 2

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta sancağına muzâf Yalvaç kazasına tâbi' Gümüş karyesi mahallâtından Göynük mahallesinde sâkin iken bundan akdem vefat iden Â'îşe binti Ali bin Ömerin verâsetini zevc-i metrûku Âşer oğlu Ahmed bin Mehmed İbrâhim ve anası Züleyhâ binti İbrâhim bin Abdülmenân ve sadriye sagîre kızı Fâtıma ve li-ebeveyn er karındaşları kebîr Ömer ve Ahmede münhâsır ba'dehû kabli'l-kassam sagîre-i mezbûre Fâtıma dahi fevt olub verâsetini babası mezbûr Ahmed ve anasının anası mezbûre Züleyhâya münhasır olduğu karye-i mezkûre ahâlisinden Talib oğlu Süleymân bin Ahmed ve Molla oğlu Mustafa bin Ahmed nâm makbûlü'ş-şehâde olan kimesneler şehâdetleriyle mahzar hakkım câhidde ber-vech-i şer'îyye sâbit ve sübût verâsetlerine hâkim-i şer'îyye lâ-hakk olmağla nefisinden ecl ve ümm ü mezbûre Züleyhâ Hâtûn ile uhhün-i mezbûrât Ömer ve Ahmed taraflarından zikrî âtı husûsda vekâlet-i âmme-i müte'allika-yı sahîh-i şer'îyye ile vekil olduğu zât-ı mezbûreyi bi'l-ma'rifet-i şer'î-i

ârifâne şahid-i mezbûrât şehâdetleriyle kezalik mahzar hakkım câhidde ber-vech-i şer'îyye sâbit ve sübût vekâletine hâkim-i şer'îyye lâ-hakk olan zevc-i mezbûr Ahmed medine-i mezbûre meclisine ma'kûd meclis-i şer'îmizde her biri karye-i mezkûre ahâlisinden işbu bâisü'l-i'lâm Hacı Mustafa bin Hacı Musa ve Halil efendi ibn-i Osman ve Mehmed ve İbrâhim ibn-i Ömerden her biri muvâcehelerinde tarih-i i'lâm senesi Saferü'l-hayrının on birinci ahd gecesi işbu hâzır bi'l-meclis karye-i mezkûre ahâlisinden Hacı Hüseyin oğlu Mustafa nâm kimesne cuma'ertesini günü mezbûr Mehmedin zevcesi gâibet-ü ani'l-meclis Â'îşe binti Hacı Musa bin İbrâhim vekilini Şerife binti Musa bin Abdülhamid ve karındaşı mezbûr İbrâhimin zevcesi diğeri Şerife binti Hacı Musa bin İbrâhimden her biri karye-i mezbûre muzâf Kızılaçık nâm mahâlde çalı kat' için vardıklarında hazır-ı mezbûr Mustafa ile refikleri olup her biri gâibet-ü ani'l-meclis Hüseyin bin Hacı Abdil bin Abdullâh ve Alsak oğlu Mustafa bin Hüseyinden her biri gâ'ib-i mezbûrât zâta tasdikle mahal-i mezkûre gidüb yedlerinde yaşadıklarında mezbûr Mehmedin oğlu olup kezalik gâibet-ü ani'l-meclis yoksa mahal-i mezkûre varub yetiştiğinde hazır-ı mezbûr Mustafa ile gâ'ib-i mezbûrât bi'l-karar hazır-ı mezbûr Mustafa karye-i mezkûrede Deyinona(?) nâm mehâlde gelüb erâm iderken mezbûründen her biri bizim zevce vekilimize fa'al zâta tasdikle mu'amele idermiş yedlerinde bulunan kebîr sopa ile darb itdüklerinde hazır-ı mezbûr Mustafa firar iderken benim mahalle-i mezkûrede vâki' menzilime tarih-i mezkûrede sa'at üç raddelerinde menzilime kapusunda zevcem ile sâkin olduğum tahtâni odaya duhûl ve oda kapusunu sürerken ile bi'l-vaz' ba'de mezbûründen her biri oda-yı mezkûre ve odanın kapu penceresini şikeste ve oda-yı mezkûre derûnünde yedlerinde bulunan kebîr sopa-yı mezkûr ile yine hazır-ı mezbûr Mustafayı darb ve şedid ile darb eyledikleri esnâda zevcem müteveffât-ı mezbûre tarih-i mezkûrden on gün mukaddem müteveffât-ı mezbûre Fâtımayı tevlid itmiş olup fuhûş hâlinde darbı mezbûrunun hâl ve..... havf-i ta'sirâtından nâşî zevcem ve mevrûs müteveffât-ı mezbûre Â'îşe yigirmi dokuz gün mürûrunda müte'essiren vefat itmekle müceb-i şer'îyyesini mezbûründen her birinden bi'l-isâle ve bi'l-vekâle ve bi'l-verâse taleb iderüm deyu Mezbûrun Hacı Mustafa ve Halil efendi ve Mehmed ve İbrâhimden her birinin inkârlarına mukârren tasaddi eylediğim da'vâmdan meccânen bi'l-isâle ve bi'l-vekâle ve bi'l-verâse fâreg olmamla bi'l-cümle husûs-ı mezkûre müte'allika da'vâdan tarafeynden her birimiz âhirin zimmetini isâleten ve vekâleten ibrâ ve ıskât idüb ve yine her birimiz ber-vech-i

muharrer âhirin ibrâsını kabûl eyledik deyu tarafeynden her birinin ikrâr ve tasdîkleri tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu bâkiyü'l-emr men lehü'l-emr

Fî 25 Şa'bân sene 1283

Belge 3

Medine-i Isparta mahallâtından Hacı İvaz mahallesinde sâkin ve zât-ı ta'rif-i şer'iyeye ile mu'arrefe olan Fâtıma binti Mehmed nâm Hâtûn meclis-i şer'-i şerîf-i enverde zevc-i dâhili işbu bâisü'l-vesika Hacı Mustafa bin Hacı Hasan mahzarında bitav'ıha ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb işbu lâbis olduğum birtakım elbisemden ma'ada mahal-i mezbûrede zevcem mezbûr ile sâkin olduğum menzil ve derûnunde mevcûd olan bi'l-cümle emvâl ve eşya zevcem mezbûr Hacı Mustafanın malı ve mülküdür benim aslen alâka ve müdahalem yokdur dedikde gıbbe't-tasdîkü'ş-şer'î mâ vâka'a bi't-taleb ketb olundu

Fî 11 Şa'bân sene 1283

Belge 4

Medine-i Isparta mahallâtından Hoca-zâde mahallesinde sâkin Zayide ve Penbe ve Emine binti Hacı Hasan bin Ali nâm Hâtûnların zevci ve enişterleri ve taraflarından zikrî âtı bey' takrîre vekil olduğu zât-ı mezbûrât bi'l-ma'rifet-i şer'-i ârifâne Âyân oğlu Hasan bin Hacı Osman ve Yazırlı oğlu Halil bin Osman nâm makbûli'ş-şehâde olan kimesneler şehâdetleriyle ber-vech-i şer'iyeye sâbit olan Süleymân bin Ahmed meclis-i şer'-i şerîf-i enverde işbu bâisü'l-vesika müvekkil-i mezbûrâtın li-ebeveyn er karındaşları Hâfız Ali bin el-mezbûr Hacı Hasan mahzarında bi'l-vekâle ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb müvekkilerim mezbûrâtden her biri akd-ı âtü'z-zikrin sudûruna değin yedimizde ber-vech-i eslâs ırsen mülk ve hakkımız olub medine-i mezbûre çarşusunda Bağçeli kahve civarında vâki' bir tarafatan Yunus oğlu mescidi vakfi dükkânı ve bir taraftan Kapreli mescidi vakfi dükkânı ve bir taraftan Ömer usta bin Abdullâh dükkânı ve taraf-ı râbi'i tarîk-i âmm ile mahdûd iki kapunun küşâd ider bir bâb dikici dükkânımızı tarafeynden îcâb ve kabûle hâvî şurût-ı müfside ve muvâza'adan ârî tagrîr ve gallatından bir bey'-i bât-i sahîh ile mezbûr karındaşımız Hâfız Aliye her birimiz me'ân bin yedi yüz guruş bey' ve temlîk ve teslîm eylediğimizde olduğu ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ve kabz ve kabûl eyledikden sonra şahsına olan meblağ-ı merkûm bin yedi yüz guruşu müşterî-i merkûm Hâfız Ali her birimize def' ve teslîm biz dahi yedinden temâmen ahz u kabz ve beynimizde bi-karar el-mahsûs iktisâm

eyledik fî mâ ba'ad dükkân-ı mahdûd-ı mezkûrde bizim asla ve kat'a alâka ve müdahalemiz kalmayub müşterî-i mezbûr Hâfız Alinin mülk müşterâsı ve hakk-ı sarfî olmuşdur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mülk ve mutasarrıf olsun dediklerinde gibbe't-tasdîkü's-şer'î mâ vâka'a bi't-taleb ketb olundu

Fî 25 Şa'bân sene 1283

Mukayyed İsmail efendi

Antâczâde Hacı Ömer

Timurcu Mevci oğlu Mustafa

Âyân oğlu Hasan

Yazırlı oğlu Halil

Ve gayrihim

IŞS-191-Sayfa 153

Belge 1

Medine-i Isparta nevâhisinden Ağros kazasına tâbi' Bozanönü karyesinde sâkin Fâtıma binti Ali bin Ömerin karındaşı ve taraflarından zikrî âtı husûsda vekâlet-i âmme-i müte'allika-yı sahlh-i şer'iyye ile vekil olduğu zât-ı mezbûreyi bi'l-ma'rifet-i şer'î-i ârifâne karye-i mezkûre imâmı Ahmed efendi ibn-i Süleymân ve Hacı Süleymân bin Ali nâm makbûlü's-şehâde olan kimesneler şehâdetleriyle bi'l-muvâcehe ber-vech-i şer'iyye sâbit ve sübût vekâletine hâkim-i şer'iyye lâ-hakk olan Mehmed bin el-mezbûr Ali meclis-i şer'-i şerîf-i enverde müvekkil-i mezbûrenin zevc-i mutlâkı işbu bâisü'l-vesika Cerik oğlu Hüseyin bin Mehmed mahzârına bi'l-vekâle ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb mezbûr Hüseyin müvekkilem mezbûrenin zevc-i dâhili olub işbu meclis-i şer'îde müvekkilem mezbûreyi natık itmekle zimmetinde mütekarrir ve ma'kûd-ı âlîye olan seksan iki buçuk guruş mehr-i mü'eccel hakkı ile nafaka-yı îddet-i mu'ayene-i ma'lûmesi ve mü'ennes-i süknâmı için dahi bi'l-rızâ ta'yin olunan yetmiş iki buçuk guruşuna cem'ân yüz elli beş guruşu mezbûr Hüseyin bana def' ve teslîm ben dahi müvekkilem kız karındaşım mezbûre Fâtımaya izâfetle bi'l-vekâle ahz u kabz idüb ancak hukûk-ı zevciyyete müte'allika-yı âmme-i da'vâdan tarafeynden her birimiz isâleten ve vekâleten âhirin zimmetini ibrâ ve ıskât ve yine her birimiz âhirin ibrâsını ber-minvâl-i muharrer kabûl eyledik dedikde gibbe't-tasdîkü's-şer'î mâ vâka'a bi't-taleb ketb olundu

Fî Gurre-i Ramazan sene 1283

Â‘zâdan fütüvvetlü Hüseyin ağa
 Karye-i mezkûr imâmı Ahmed efendi
 Karye-i mezkûrden Hacı Süleyman
 Hüseyin ağanın teb‘ası Osman ağa
 Muhzır Hâfız İsmail ve Zabtiye İsmail
 Ve gayrihim

Belge 2

Ma‘rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta sancağına muzâf Uluborlu kazasına tâbi‘ Senirkend karyesi ahâlisinden Mehmed Ali efendi ibn-i Abdullâh bin Menân zikrî âtı husûsda vekil olduğu Handanzâde Hacı Hâfız Mehmed İzzet efendi ibn-i Hasan ağa ve Mehmed sipâhi bin Mehmed nâm makbûlü’ş-şehâde olan kimesneler şehâdetleriyle mahzar hakkım câhidde sâbit ve sübût vekâletine hâkim-i şer‘iyye sâbit olan teb‘â-yı devlet-i âlfiyyeden ve Rum milletinden Herlboz veled-i Hacı Yanî medine-i mezbûre meclisine ma‘kûd meclis-i şer‘îmizde salifü’z-zikr Uluborlu kazasına tâbi‘ Yassıviran karyesi ahâlisinden Fakirci oğlu Yoska bin Ömer muvâcehesinde yedimde olub işbu meclis-i şer‘îde mu‘ayene olunan bin iki yüz seksan bir senesi ramazan-ı şerîfinin gurreti tarihiyle müverreh mezbûrun imzâ ve hatmine hâvî bir kıt‘a deyn temessükü nâtik olduğu üzere müvekkil-i mezbûrun malından ve yedinden iktirâzı ve kabz ve kendü emvarına sarfla istihlâk eylediği üç bin üç yüz guruş asgarî güzeşte alacak hakkını mezbûr Yoskadan bi’l-vekâle hâlen taleb iderüm deyu temessük-i mezkûru meclis-i mezkûre ibrâz ve irâesiyle da‘vâ itdükde lede’l-istintâk mezbûr Yoska dahi cevabında kazîye-i minvâl-i muharrer üzere olduğunu bi-temâmiha tâbi‘ân ve sahîhân ikrâr ve i‘tirâf itmeğin mûcibince meblağ-ı merkûm üç bin üç yüz guruşun müdde‘î-yi vekil-i merkûm Herlboza edâsıyla mezbûr Yoska ilzâm olunduğu tescîl ve bi’l-iltimâs huzûr-ı âlflerine i‘lâm olundu bâkiyü’l-emr men lehü’l-emr

Fî 5 Ramazan sene 1283

Belge 3

Ma‘rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta eşrâfından işbu bâisü’l-i‘lâm Abdullâh beğ ibn-i Hasan beğ medine-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer‘îmizde medine-i mezbûre sancağına

muzâf Keçiborlu kazasına tâbi‘ Giresun karyesi ahâlisinden Eski oğlan Süleyman bin Abdullâh muvâcehesinde benim zikr olunan Isparta nevâhisinden Gönan kazasına tâbi‘ Biradiz çiftliğinde vâki‘ bâ-tapu mutasarrıf olduğum mu‘adil istihlâl olan beynimizde ma‘lûmi’l-mahdûd ve’l-kat‘ tarlalarımın geçen yetmiş üç senesi yetmiş dokuz senesi nihâyetine kadar elli dört dönüm hinta ve otuz iki dönüm burçak ve on sekiz dönüm yulaf ve yedi dönüm mısır ve altı dönüm haşhaş ücret zer‘ ve hâsılâtını kabz itmekle îcâr misli olan beher kile İstanbul yigirmi yedi kile hinta ve on altı kile burçak ve dokuz kile yulaf ve üç buçuk kile mısır ve bir buçuk kile haşhaş ve üç çeki afyonu mezbûr Süleymandan âynân ve hâlen taleb iderüm deyu da‘vâ itdükde lede’l-istintâk mezbûr Süleyman dahi cevabında kazîye-i minvâl-i muharrer üzere olduğunu bi-temâmiha tâbi‘ân ve sahîhân ikrâr ve i‘tirâf idüb lâkin benimde mezkûrede karye-i mezkûrede vâki‘ müdde‘î-yi mûmâ-ileyhin menziline sâkin olduğum hâlde te‘essüs iden ancak karye-i mezkûrede ve bir gün mahsûsunda hisseme musîb olan meblağ-ı ma‘lûmeyi cânib-i mîrîye i‘tâ itmemle mücerred îcâr-ı mezkûru vermiş olduğum ve bir gün mahsûseye mahsûb murâd iderüm deyu ma‘lûm def‘ide ibrâ eylediği kelâmı def‘i salih-i cevab-ı şer‘iyyesi olmadığı kendüne tefhîm ve mûcibince zikr olunan zehâ’ir-i ma‘lûm ile üç çeki afyonu müdde‘î-yi mûmâ-ileyhe âynân edâsıyla mezbûr Süleyman ilzâm olunduğu tescîl ve bi’l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i‘lâm olundu

Fî 25 Şa‘bân sene 1283

Belge 4

Ma‘rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta mahallâtından Sülü Bey mahallesinde sâkin iken bundan akdem bi-emrillâh-i te’âlâ vefat iden Ali bin Ali bin Mehmedin verâsetini zevce-i menkûha-yı metrûkesi Havva binti Ahmed bin İbrâhim ve validesi diğêr Havva binti Yûsuf bin Ahmed nâm Hâtûnlar ile babası mezbûr Ali ve sulbî sagîr oğlu Mustafaya inhisârı ba‘de’l-mütehakkıkü’ş-şer‘iyye eb-i mezbûr Ali medine-i mezbûre meclisine ma‘kûd meclis-i şer‘îmizde işbu bâisü’l-i‘lâm nefsinden asîl ve sagîr-i mezbûr Mustafanın kîbel-i şer‘îden bâ-hüccet-i şer‘iyye vasi-i mensûbesi validesi zevce-i mezbûr Havva Hâtûn muvâcehesinde mahalle-i mezkûrede vâki‘ bir taraftan Tımarcu oğlu Hacı Süleyman menzili ve bir taraftan Sürücü Abdülhâmid menzili ve tarafeyn-i tarîk-i âmm ile mahdûd tahtâni bir oda ve bir mikdar havluya müştemil bir bâb mülk-i menzil ile medine-i mezbûreye muzâf Kayabaşı nâm mahâlde vâki‘ bir taraftan Hacı Ya‘kûb bağı

ve bir taraftan Mehmed bin Ali bağı ve bir taraftan Veli bağı ve taraf-ı râbi'î tarîk-i âmm ile mahdûd tahmînen üç evlek mikdarı bir kıt'a bağdan her biri yedimde mülküm iken menzil-i mahdûd-ı mezkûru tarih-i i'lâmdan iki buçuk sene mukaddem oğlum müteveffâ-yı mezbûr Alinin hayatında bi-tav'ihâ ve'l-rızâ oğlum müteveffâ-yı mezbûre benim alâkam yokdur oğlum Alinin mülküdür deyu nısfı mülk itmişdim ve bağ-ı mahdûd-ı mezkûru dahi beş yüz guruş şahs-ı medfû'a ve makhbûza tarih-i mezkûrede işbu hazır bi'l-meclis Hâfız Ahmede bey' ve teslîm olduğu iştirâ ve temellük ve ba'dehû bağ-ı mahdûd-ı mezkûru kezalik beş yüz on guruş şahs-ı medfû'a ve makhbûza oğlum müteveffâ-yı mezbûre bey' ve teslîm ve temlîk idüb şahsına ben ve sence harc ve sarf oğlum müteveffâ-yı mezbûre def' ve teslîm ve vasi-i muhtâr nasb ve ta'yin itmişdim El-hâletü hazihî oğlum müteveffâ-yı mezbûr bi-emrillâh-i te'âlâ fevt olmağla bağ ve menzil-i mahdûd-ı mezkûru zevc-i asîl ve vasî-i mezbûre terekesine müteveffâ-yı mezbûrden olmak üzere kendü vasisiyle vasi olduğu sagîrin hissesine zabt murâd itmekle ben el-yevm oğlum ikrâr ve validen rücû' murâd itmemle sû'al olunub menzil ve bağ-ı mahdûd-ı mezkûrlerden kifâyedle bana der-teslîm haber ve tenbîh olunsun deyu Müdde'î-yi mezbûr Ali bağ ve menzil-i mahdûd-ı mezkûrları ber-vech-i muharrer tarih-i i'lâmdan iki buçuk sene mukaddem nısf-ı mülk bey' eylediğini mukarrer ve mu'terif iken tasaddi eylediği da'vâsı takrîr-i meşrûhu üzere meşrû'a ve iltifâta şâyân olduğu kendüne tefhîm ve mûcibince da'vâ-yı mezkûresiyle asîle ve vasi-i mezbûre Havva Hâtûn bu vech-i şer'îyye ma'arızdan ba'de'l-men' bağ-ı mezkûrun şahsına olan meblağ-ı merkûm beş yüz guruşu müdde'î-yi mezbûr Aliye edâsıyla mezbûre Havva Hâtûn ilzâm olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu

Fî 15 Safer sene 1283

IŞS-191-Sayfa 154

Belge 1

Medine-i Isparta mahallâtından Temel mahallesinde mütemekkin ve teb'â-yı devlet-i âliyyeden ve Rum milletinden iken bundan akdem bi-emrillâh-i te'âlâ vefat iden Herlboz veled-i Hacı Yorgi veled-i Simyonun sulbî sagîr oğulları Siradi veya Komtın(?) babaları müteveffâ-yı merkûmden müntakil mallarını hıfz ve tesviye-i umûrlarına kıbel-i şer'îden bir vasi nasb ve ta'yini lâzım ve ehemm olmuş beynlerinde müstekim ve her vech ile vasiyet-i ûhdesinden gelmeğe kadar idüğü zeyl vesikadan muharrerü'l-esâmi kimesneler ihbârlarıyla lede's-şer'î'l-enver zâhirve mukarrer olan

sagîrât-ı merkûmânın li-ebeveyn er karındaşları işbu ref'iyü'l-rakîm Herstoya hâkim muvakkı-i âlîyyü'l-rakım ref'-i kaydiyye Mevlahû'r-rahîm efendi hazretleri sagîrât-ı merkûmânın vakt-i rüşdlerinde değin mallarını hıfz ve tesviye-i umûrlarına vasi nasb ve ta'yin buyurdukda olduğu ber-vech-i muharrer vesâyet-i merkûmeyi kabûl ve hıdmet-i lâzîmelerini kemâ yenbagî edâya ta'ahhüd itmeğın mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu

Fî 27 Şa'bân sene 1283

Muhzır Ömer ve Kahraman oğlu Hoca Herlboz

Şeref oğlu Hoca Ligorî

Kesben oğlu Hacı Kesben

Ve gayrihim

Belge 2

Medine-i Isparta mahallâtından Temel mahallesinde mütemekkin ve teb'â-yı devlet-i âlîyyeden ve Rum milletinden iken bundan akdem bi-emrillâh-i te'âlâ vefat iden Herlboz veled-i Hacı Yorgi veled-i Hacı Simyonun verâsetini zevce-i metrûkesi Efruf binti İstefânî veled-i Gayabî ile sulbî kebîr oğulları Hristo ve Nebdos ve sagîr oğulları Siradi ve Yakomi ve kebîr kızları Entusa ve Sirtus ve Kodine ve Savoya inhisârı lede'sş-şer'î'l-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra sagîrât-ı mezbûrât tesviye-i umûrlarına kibel-i şer'îden bâ-hüccet-i şer'îyye mensûb vasîleri li-ebeveyn er karındaşları merkûm Hristo ve merkûm Nebdos ve merkûmât Antos ve Yakomi ve Kodine ve Savomiyeden her birinin taleb ve ma'rifetleri ve millet-i merkûme mu'temadâni ma'rifetleri ve ma'rifet-i şer'î ile tahrîr ve terkîm ve takvîmü'l-behâ birle ba'de ihrâci'l-mesârifî'l-sahîh sahhû'l-bâkiyyesi beyne'l-verese bi'l-farîzeti'sş-şer'î tevzi' ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı merkûm defteriyedir ki ber-vech-i âtı zikr olunur

Fî 27 Şa'bân sene 1283

	Guruş
<i>Mahalle-i mezkûrede vâki' fevkânî bir oda ma' kilar ve zokak kapusunun bir kenarına müstemil mülk-i menzil</i>	18000
<i>Kumlar nâm mahâlde vâki' dört adımlık mikdarı kürûm mülk bir kıt'a bağ</i>	3000
<i>Kazpuz pazarı nâm mahâlde vâki' iki kapunun küşâd iden tüccâr dükkânından nafaka-yı hisse-yi şâyî'ası</i>	4000
<i>Evân-ı nühâsiye 32 adet 22 kıyye</i>	740
<i>Nühâs-ı müntakil 1 adet</i>	150
<i>Müsta'mel kilim 7 adet</i>	700

<i>Halı seccâde 1 adet</i>	100
<i>Çul 1 adet köhne kilim 1 adet</i>	70
<i>Yorgan 3 adet döşek 3 adet yasdık 3 adet</i>	500
<i>Minder 5 adet yasdık 8 adet</i>	300
<i>Nargile 1 adet</i>	60
<i>Çuval çift 2 adet</i>	50
<i>Tabla 6 adet</i>	30
<i>Kahve takımı 1 adet</i>	50
<i>Şamdan 1 adet</i>	25
<i>Kase şişe ve bardak 5 adet</i>	100
<i>Birtakım elbise-i ma'lûmesi</i>	600
<i>Dakîk keyl 10 adet</i>	200
<i>Bulgur kile 3 adet</i>	60
<i>Sandık 1 adet</i>	35
<i>Hurdavât binti ma'lûme</i>	300

Cem'ân yekûn 28870 guruş

	Guruş
<i>Resm-i kısmet</i>	720
<i>Kaydiyye</i>	43
<i>Varaka behâ</i>	15
<i>Bi't-taleb gönderilan me'mûrun harc ve sarfi</i>	62

Minhâ'l-ihrac 840 guruş

Sahhû'l-bâki 28030 guruş

	Guruş	Para
<i>Hisse-yi zevce-i merkûme Efrun</i>	3503	30
<i>Hisse-yi ibn-i kebîr-i merkûm Hristo</i>	4087	28
<i>Hisse-yi ibn-i kebîr-i merkûm Nebdos</i>	4087	28
<i>Hisse-yi ibn-i sagîr-i merkûm Siradi</i>	4087	28
<i>Hisse-yi ibn-i sagîr-i merkûm Yakomi</i>	4087	28
<i>Hisse-yi kebîre-i merkûme Antos</i>	2043	34
<i>Hisse-yi binti kebîre-i merkûme Tebdos</i>	2043	34
<i>Hisse-yi binti kebîre-i merkûme Kodine</i>	2043	34
<i>Hisse-yi binti kebîre-i merkûme Savomiye</i>	2043	34

Vech-i meşrûh üzere tereke-i müteveffâ-yı merkûmden ba'de ihrâci'l-mesârifi'l-sahîh sahhû'l-bâkiyyesi ber-vech-i bâlâ verese-i asîl ve vasi-i mezbûrun yedlerinde olduğu ecluden işbu mahâle şerh verildi

Belge 3

Medine-i Isparta mahallâtından Temel mahallesi mütemekkinlerinden ve teb'â-yı devlet-i âliyyeden ve Rum milletinden ve tüccârdan olub bundan akdem Gölhisar

kazasına ta‘bi Uluköyde bi-emrillâh-i te‘âlâ vefat iden Herlboz veled-i Hacı Yorgi veled-i Hacı Simyonun verâsetini her biri medine-i mezbûrede salifü’z-zikr Temel mahallesinde mütemekkin ve mütemekkinler ve zevce-i metrûkesi Efrus binti İstefanî veled-i Ayanî ile sulbî kebîr oğulları Hristo ve Betros ve sagîr oğulları Siradi ve Yakomi ve kebîre kızları Eştuse(?) ve Şeyakos(?) ve Kodine ve Salomiye ve kebîr-i merkûm Mesdi ve Sedenden her biri meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde işbu hâmilü’l-rakîm nefsinden asîl ve karındaşları sagîrât-ı merkûmât Siradi ve Yakominin tesviye-i umûrlarına kıbel-i şer‘îden bâ-hüccet-i şer‘iyye mensûb vasileri karındaşları merkûm Hristo mahzârında her biri takrîr-i kelâm ve ta‘bîr-i âni’l-merâm iderler ki mevrûsumuz müteveffâ-yı merkûmun hâl-i vaktinde yanında mevcûd bi’l-cümle terekesi ile salifü’z-zikr Gölhisar kazasında bâ-defter-i müfredât ma‘lûm cihât-ı deyn-i şer‘iyyeden ma‘lûmi’l-esâmi kesân zimmetlerinde hukûku olmağla bi’l-cümle tereke ve zimemâtından kendüsü hissesiyle bizim ber-vech-i muharrer hisse-yi irsîyelerimizi mahâllinde vaz‘ü’l-yed olanlardan taleb ve da‘vâ ve tahsîl ve ahz u kabz ve lede’l-iktizâ hâl ve ibrâya ve makbûzundan bizim hisse-yi irsîyelerimizi yine isâle ve irsâl ve teslîm ve husûs-ı mezkûr mütevekkîf olduğu emvarın külliyesine merkûm Hristo vekâlet-i âmme-i müte‘allika-yı sahîh-i şer‘iyye ile taraflarımızdan vekil ve nâ’ib menâb nasb ve ta‘yin eyledik dediklerinde olduğu vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve mirâsımız mahâllinde kemâ yenbagî edâya taahhüd ve iltizâm itmeğın mâ vâka‘a bi’t-taleb ketb olundu

Fî 5 Ramazan sene 1283

Ulu karyeli Hacı Halil oğlu Osman

Ve İsmail oğlu Mûsa ve Kos oğlu Bandeli

Hacı Nikola oğlu Yorgi

Ve gayrihim

IŞS-191-Sayfa 155

Belge 1

Medine-i Isparta mahallâtından Karaağaç mahallesinde sâkin iken bundan akdem bi-emrillâh-i te‘âlâ vefat iden Âbbas oğlu Hâfız Abdullâh bin Hasan bin Âbbasın verâsetini zevce-i menkûha-yı metrûkesi Fâtıma binti Hacı Veli efendi ibn-i Ahmed nâm Hâtûn ile sulbî sagîr oğlu Hasan ve sulbîye kebîre kızı Şerîfe ve sagîre kızı diğerk Fâtımayâ inhisârı lede’ş-şer‘î’l-enver zâhirve mütehakkık oldukdan sonra sagîrât-ı mezbûrâtın tesviye-i umûrlarına kıbel-i şer‘îden bâ-hüccet-i şer‘iyye vasi-i mensûbeleri

valideleri mezbûre Fâtıma Hâtûn ve binti kebîre-i mezbûre diğeri Fâtımadan her birinin taleb ve ma'rifetleri ve ma'rifet-i şer'î ile tahrîr ve terkîm ve beyne'l-verese bi'l-farîzeti'ş-şer'î tevzi' ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı mezbûr defteriyedir ki ber-vech-i âtı zikr olunur

Fî 9 Ramazan sene 1283

	Guruş
<i>Kelâm-ı kadîm 1 adet</i>	120
<i>Mahalle-i mezkûrede vâki' fevkânî bir oda ma' kılar ve tahtânî bir oda ve bir mikdar havluya ve zokak kapusunun bir kenarına müstemil menzil</i>	920
<i>Menâsuk nâm mahâlde bir buçuk dönüm mikdarı arsamu Ahi Kasab-ı menzil-i vakfî kürûm mülk bir kıt'a bağçe</i>	1200
<i>Evân-ı nühâsiye 36 adet 20 kıyye</i>	730
<i>Köhne çul 1 adet</i>	20
<i>Köhne çuval 1 adet hurdavât 1 adet</i>	15
<i>Yatak takımı 1 adet</i>	100
<i>Divan 1 adet</i>	5
<i>Kahve takımı 1 adet</i>	20
<i>Suluk 1 adet anbar 1 adet</i>	120
<i>Hurdavât binti ma'lûme</i>	70

Cem'ân yekûn 3320 guruş

	Guruş
<i>Techîz ve tekfîn</i>	200
<i>Resm-i kısmet</i>	83
<i>Dellâliye</i>	20
<i>Kaydiyye</i>	5
<i>Varaka behâ</i>	2

Minhâ'l-ıhrâc 310 guruş

Sahhû'l-bâki 3010 guruş

	Guruş	Para
<i>Hisse-yi zevce-i mezbûre Fâtıma</i>	376	10
<i>Hisse-yi ibn-i sagîr-i mezbûr Hasan</i>	1316	34
<i>Hisse-yi binti kebîre-i mezbûre Şerîfe</i>	658	17
<i>Hisse-yi binti sagîre-i mezbûre diğeri Fâtıma</i>	658	17

Vech-i meşrûh üzere tereke-i müteveffâ-yı mezbûreden ba'de ihrâci'l-mesârifî'l-sahîh sahhû'l-bâkiyyesi ber-vech-i bâlâ verese-i asîl ve vasî-i mezbûrtân yedlerinde olduğu eelden işbu mehâle şerh verildi

Belge 2

Medine-i Isparta mahallâtından Karaağaç mahallesinde sâkin iken bundan akdem bi-emrillâh-i te'âlâ vefat iden Hâfız Abdullâh bin Hüseyin bin Abbasın sulbî oğlu Hasan ve sulbîye kızı Fâtıma nâm sagîrâtın babaları müteveffâ-yı mezbûrden müntakil mallarını hıfz ve tesviye-i umûrlarına kıbel-i şer'ide bir vasi nasb ve ta'yin olunmak ehemmm ve elzem olduğu eelden sagîrât-ı mezbûrâtın valideleri olup her vech ile umûr-ı vesâyesi rü'yete kadar idüğü zeyl vesikada muharrerü'l-esâmi-i müslimîn ihbârlarıyla mütehakkık zât-ı mu'arrefe olan işbu bâisü'l-vesika Fâtıma binti Hacı Veli nâm Hâtûna hâkim muvakkı-i sadr-ı küttâb tûba leh ve hüsn-i me'âb efendi hazretleri sagîrât-ı mezbûrâtın vakt-i rüşd ve sâdırlarına değin babaları müteveffâ-yı mezbûrden müntakil mallarını hıfz ve tesviye-i umûrlarına vasi nasb ve ta'yin buyurdukda olduğu ber-vech-i muharrer vesâyet-i merkûmeyi kabûl ve hıdmet-i lâzîmelerini kemâ yenbagî edâya ta'ahhüd itmeğın mâ vâka'a bi't-taleb ketb olundu

Fî 7 Ramazan sene 1283

Belge 3

Medine-i Isparta mahallâtından Hacı Elfi mahallesinde sâkin ve zât-ı mahalle-i mezbûre imâmı ve muhtârâni tarafından verilen mühür bir kıt'a ilmûhaber ta'rifleriyle ma'rûf olan Kara Mehmed oğlu İbrâhim bin Mustafa nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîf-i enverde işbu bâisü'l-vesika Kalaycı Mustafa bin Mehmed mahzârında ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb biri arazi-i mîrî olup ûhde-i tasarrufumda olan arazi üzerinde magrûs kürûm dahi akd-i âtü'z-zikrin sudûruna değin yedimde mülk ve hakkım olup medine-i mezbûreye muzâf Kumlar nâm mahâlde vâki' bir taraftan Kaşıkçı zevcesi Â'îşe binti Abdullâh bağı ve bir taraftan Usta oğlu Halil bin Mehmed bağı ve bir taraftan Havva binti Abdullâh bağı ve taraf-ı râbi'i tarîk-i âmm ile mahdûd tahmînen bir buçuk dönüm mikdarı kürûm mülk bir kıt'a bağımın arazi-i bârây-ı me'mûr arâzi-i ferâg-ı mu'teber kat' ile kürûmini dahi bey'-i bât-i sahîh-i şer'iyye ve safka-ı vâhîde ile me'ân mezbûr Mustafaya bin üç yüz guruş bey' ve ferâg ve tefvîz eylediğimde olduğu ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tefrîg ve tefvîz ve kabz ve kabûl idüb bey'-i mezkûrların tagrîr ve gallasına müte'allika da'vâdan tarafeynden her birimiz âhirin zimmetini ibrâ ve ıskât ve yine her birimiz ber-vech-i muharrer âhirin ibrâsını kabûl eyledik dedikde

Fî 9 Şa'bân sene 1283

Mukayyed mahkeme İsmail efendi

Muhzır Yûsuf ağa

Ve gayrihim

Belge 4

Medine-i Isparta mahallâtından Aynacı mahallesinde sâkin ve zât-ı mahalle-i mezbûre imâm ve muhtârâni tarafından verilan mühür ilmûhaber ta'rifleriyle ma'rûf olan Kuyucu oğlu Mustafa bin Osman nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîf-i enverde işbu bâisü'l-vesika Kestel oğlu Hâfız Hüseyin ibn-i İbrâhim bin Mehmedin karındaşı tarafından zikr-i âtî bey' ve ferâgda takrîri tasdîke vekil-i musaddık-ı şer'iyyesi Osman mahzarında ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb bârây-ı arazi-i mîrî olub ûhde-i tasarrufumda olan arazi üzerinde magrûs kürûm dahi akd-i âtü'z-zikrin sudûruna deĝin yedimde mülk va hakkım olub medine-i mezbûreye muzâf Ayanâm nâm mahâlde vâki' bir taraftan mezbûr Osman baĝı ve bir taraftan Kadı oğulları Mehmed ve Mustafa ve Ahmed ve Hüseyin ibn-i Hüseyin baĝı ve bir taraftan Konyalı oğlu Ahmed baĝı ve taraf-ı râbi'i tarîk-i âmm ile mahdûd tahmînen yarım dönüm mikdarı kürûm mülk bir kıt'a baĝımın arazi-i bârây-ı me'mûr arazi-i ferâg-ı mu'teber kat' ile kürûmini dahi bey'-i bât-i sahîh-i şer'iyye ve safka-ı vâhide ile me'ân mezbûr Hâfız Hüseyin iki yüz elli guruş bey' ve temlîk ve tefvîzi eylediĝimde olduĝu ber-vech-i Mehmed iştirâ ve temellük ve tefrîg ve tefvîz ve kabûl idüb bey'-i mezkûrların tefrîg ve galatına müte'allika da'vâdan tarafeynden her birimiz isâleten ve vekâleten âhirin zimmetini ibrâ ve iskât ve yine her birimiz ber-vech-i muharrer âhirin ibrâsını kabûl eyledik dedikte vekil-i mezkûrun tasdîkiyle ĝebbe't-tasdîkü's-şer'î mâ vâka'a bi't-taleb ketb olundu

Fî 9 Ramazan sene 1283

Mukayyid-i mahkeme İsmail efendi

Kâtibzâde Ali efendi

Kalaycıbaşı Mustafa aĝa

Ve gayrihim

IŞS-191-Sayfa 156

Belge 1

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta mahallâtından Yaylazâde mahallesinde sâkin Sandık Emîni Nuri efendi ibn-i Hasan efendi medine-i mezbûre meclisine ma'kûd meclis-i şer'îmizde medine-i mezbûre ahâlisinden Muttesaf oğlu Hacı Mustafa ibn-i Ali hazır olduĝu hâlde medine-i mezbûre nevâhisinden Ağros kazasına tâbi' İslâm karyesi ahâlisinden işbu

bâisü'l-i'lâm diğêr Hacı Mustafa bin Mehmed bin Ali muvâcehesinde karye-i mezkûre ahâlisinden Berber Ali bin Mustafa ve Dolaksız oğlu Mustafa bin Süleyman ve Kabuz Ali bin Ahmed nâm kimesneler zikr-i âtî husûsda şehâdet itmek üzere hazır oldukları hâlde hazır-ı mezbûr Hacı Mustafa tarih-i i'lâmdan bir buçuk sene mukaddemden berü medine-i mezbûrede Hükûmet konağında vâki' Sandık Emînlerine mahsûs odamdan ve malımdan ma'lûme on def'ada ahz u gasb ve kabz ve kendü emvarına sarfla istihlâk eylediği altmış bin guruşdan sekiz bin guruşuna mezbûr Hacı Mustafaya tarih-i i'lâm senesi rebiyü'l-aherinin guresinde ikrâz ve teslîm mezbûr Hacı Mustafa dahi iktirâz ve kabz ve kendü emvarına sarfla istihlâk idüb sanî-i mezbûr Hacı Mustafa gâsıb hazır-ı mezbûr diğêr Mustafadan sekiz bin guruş istikrâz ve kabz eylediğini hazırın-ı mezbûrun muvâcehelerinde tarih-i mezkûrde ta'biân ikrâr ve i'tirâf itmekle meblağ-ı merkûm sekiz bin guruşu mezbûr Hacı Mustafadan talep iderüm deyu hazırın-ı mezbûrundan her birinin makâm-ı şehâdetde ihbâr ve tasdîkiyle da'vâ itdükde lede'l-istintâk mezbûr Hacı Mustafa ile hazır-ı gâsıb-ı mezbûr diğêr Hacı Mustafadan her biri dahi cevablarında külliye inkâr itmeleriyle husûs-ı mezkûrde müdde'î-yi mûmâ-ileyh Nuri efendiye şergân husûmet tevcîh itmediği kendüne tefhîm ve mûcibince da'vâ-yı mezkûresiyle mezbûr Hacı Mustafaya bu vech-i şer'îyye ma'arızdan men' olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu

Fî Gurre-i Ramazan sene 1283

Belge 2

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta mahallâtından Yaylazâde mahallesinde sâkin Güllüzâde Salih efendi ibn-i Hacı Mehmed medine-i mezbûre meclisine ma'kûd meclis-i şer'îmizde medine-i mezbûre mütemekkinlerinden ve devlet-i âlîyye teb'asından ve Rum milletinden ve tüccar-ı mu'teberâtdan işbu hâmilü'l-i'lâm Hoca Nebako veled-i Hoca İstavri muvâcehesinde benim merkûm Hoca Nebakonun karındaşı ve müvekkili Aleksa Nazros ve şerîki Olgar oğlu Atnasdan her birine asgarî güzeşte ve komisyon cihet-i deyn-i şer'îyyesi bin doksan aded Osmanlı lirası bâ-i'lâm-ı mahkûm in dönüm olub halbûki meblağ-ı mezkûr-ı merkûm Hoca Nebakodan havâle vech ile geçmiş idüğüne ve zimmetimde el-hâletü hazihî müvekkil-i merkûmâne deynim olan meblağ-ı merkûm yüz doksan aded lirâ-yı Osmaniyyeden tenzîl olunmak üzere merkûm Hoca Nebako ile geçen seksan senesi mart-ı ibtidâsının bir beynimizde cârî ahz ve i'tâmızın rü'yet olunan

muhâsebesinde sehv ve gallat vukû'ına mebnî muhasebe-i mezkûrenin îade ve tekrar ma'rifet-i şer'î ile rü'yeti matlûbumdur deyu da'vâ itdükde lede'l-istintâk merkûm Hoca Nebako dahi cevabında yedimde olub işbu meclis-i şer'îde mu'ayene olunan bin iki yüz seksan bir senesi temmuzun yigirmi dokuzuncu günü tarihiyle müverreh ve mezbûr Salih efendinin imzâ ve hatmini hâvîye bir kıt'a ibrâsında nâttık olduğu üzere mezbûr Salih efendi ile beynimizde ma'lûm ahz ve i'tâmızın muhâsebesini sehv ve gallatından ârî ve biri olarak yegân yegân tesviye idüb her birimiz benim alacağımдан istifâ-yı hakk deyu vech ile kat'î alâka eylediğimizden sonra hesâb-ı mezkûrumuzun sehv ve gallat vukû'ına ma'lûm ve mücehhide müte'allika-yı âmme-i da'vâdan tarafeynden her birimiz âhirin zimmetini ibrâ ve ıskât ve yine her birimiz ber-vech-i muharrer âhirin ibrâsını kabûl itmişdim deyu mezkûr meclis-i şer'îye ibrâz ve irâesiyle def'i ile mukâbele eylediğinde mezbûr Salih efendi dahi kazîye-i minvâl-i muharrer üzere olduğunu bi-temâmiha tâbi'ân ikrâr ve i'tirâf itmeğın mücibince müdde'î-yi mezbûr Salih efendi ber-vech-i muharrer da'vâ-yı mezkûresiyle dâfi'-i merkûm Hoca Nebako bu vech-i şer'îye ma'arızdan men' olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu

Fî 9 Ramazan sene 1283

Belge 3

Medine-i Isparta nevâhisinden Ağlasun kazasına tâbi' Hisar karyesinde sâkin iken bundan akdem bi-emrillâh-i te'âlâ vefat iden Hacı Ali ibn-i Ahmed bin Abdullâhın verâsetini zevce-i menkûha-yı metrûkesi Mü'emmîne binti Ali bin Abdullâh nâm Hâtûn ile sulbî kebîr oğulları Molla Mustafa ve gâ'ib-i âni'l-beled Hüseyin ve sagîr oğulları Hasan ve Ahmed ve kebîre kızları Medine ve sagîre kızları Havva ve Elif ve Â'îşe ve Fâtımaya inhisârı lede's-şer'î'l-enver zâhirve mütehakkık oldukdan sonra sagâr ve gâ'ib-i mezbûrenin tesviye-i umûrlarına kıbel-i şer'îden bâ-hüccet-i şer'îye mensûb vasileri karındaşları mezbûr Mustafa ve mezbûrtâne Mü'emmîne ve Medineden her birinin taleb ve ma'rifetleri ve ma'rifet-i şer'î ile tahrîr ve terkîm ve bi'l-müzâyede bey' olunrak ba'de ihrâci'l-mesârifi'l-sahîh sahhû'l-bâkiyyesi beyne'l-verese bi'l-farîzeti's-şer'î tevzi' ve taksîm tereke-i müteveffâ-yı mezbûr defteriyedir ki ber-vech-i âti zikr olunur

Fî 25 Şa'bân sene 1283

	<i>Guruş</i>	<i>Kıyye</i>
<i>Fevkâni ve tahtâni oda ma' ahur ve samanhâne-i göz 3 adet</i>	6000	

<i>İmtisâlinde bir kıt'a bağçe</i>	1000	
<i>Camus re's 4 adet</i>	3000	
<i>Öküz re's 5 adet</i>	2000	
<i>İnek ma' dana re's 6 adet</i>	1500	
<i>Davar 33 adet</i>	900	30
<i>Bargir re's 1 adet</i>	400	
<i>Esb re's 1 adet</i>	1200	
<i>Merkeb re's 3 adet</i>	600	
<i>Çul 5 adet</i>	250	
<i>Çuval çift 6 adet</i>	180	
<i>Kilim 1 adet</i>	50	
<i>Yatak takım 2 adet</i>	300	
<i>Mezrû'a hinta yük</i>	750	7
<i>Mevcûd hinta yük</i>	1500	15
<i>Anbar 2 adet</i>	600	
<i>Şa'ir ve Yük 20 adet</i>	1000	
<i>Nohud keyl 5 adet</i>	100	
<i>Duhân 80 adet</i>	900	5
<i>Araba 1 adet</i>	300	
<i>Burçak keyl 15 adet</i>	150	
<i>Evân-ı nühâsiye 25 adet</i>	400	
<i>Tüfenk 1 adet bıçak 1 adet</i>	100	
<i>Arı kovanı 9 adet</i>	300	
<i>Ağa banî sarık 1 adet kontu anterî 1 adet çuka şalvar 1 adet</i>	350	
<i>Yük çuval 1 adet</i>	50	
<i>Hurdavât binti ma'lûme</i>	250	

Cem'ân yekûn 24380 guruş

	Guruş
<i>Resm-i kısmet</i>	610
<i>Dellâliye</i>	400
<i>Kaydiyye</i>	36
<i>Varaka behâ</i>	2
<i>Tereke-i müteveffâ-yı mezbûru ba'de't-tahrîr ve tahkîkât ve tedfikât için bi't-taleb gönderilan me'mûrların harc-ı husûsu ve hayvan kiralari</i>	100

Minhâ'l-ihrac 1148 guruş

Sahhû'l-bâki 23232 guruş

	Guruş	Para	Akçe
<i>Hisse-yi zevce-i mezbûre Mü'emmine</i>	2904		
<i>Hisse-yi ibn-i kebîr-i mezbûr Molla Mustafa</i>	3127	15	1
<i>Hisse-yi ibn-i kebîr-i gâ'ib-i mezbûr Hüseyin</i>	3127	15	1
<i>Hisse-yi ibn-i sagîr-i mezbûr Hasan</i>	2137	15	1
<i>Hisse-yi ibn-i sagîr-i mezbûr Ahmed</i>	2137	15	1

<i>Hisse-yi binti kebîre-i mezbûre Medine</i>	1563	27	2
<i>Hisse-yi binti sagîre-i mezbûre Havva</i>	1563	27	2
<i>Hisse-yi binti sagîre-i mezbûre Fâtıma</i>	1563	27	1
<i>Hisse-yi binti sagîre-i mezbûre Elif</i>	1563	27	1
<i>Hisse-yi binti sagîre-i mezbûre Â'îşe</i>	1563	27	1

Vech-i meşrûh üzere tereke-i müteveffâ-yı mezbûrden ba'de ihrâc ve'l-ifâ el-mesârifi'l-sahîh sahhû'l-bâkiyyesi ve vasi-i mezbûrun yedlerinde olduğu eelden işbu mehâle şerh verildi

İŞS-191-Sayfa 157

Belge 1

Medine-i Isparta nevâhisinden Ağlasun kazasına tâbi' Hisar karyesinde sâkin iken bundan akdem bi-emrillâh-i te'âlâ vefat iden Hacı Ali ibn-i Ahmed bin Abdullâhın sulbî oğulları Hasan ve Ahmed ve sulbîye kızları Havva ve Elif ve Â'îşe ve Fâtıma nâm sagârın babaları müteveffâ-yı mezbûrun müntakil mallarını hıfz ve tesviye-i umûrlarına kıbel-i şer'îden bir vasi nasb ve ta'yin olunmak ehemm ve elzem olduğu eelden sagâr-ı mezbûrenin karındaşları olub her vech ile umûr-ı vesâyeti rü'yete kâdir idüğü zeyl-i vesikada muharreri'l-esâmi-i müslimîn ihbârlarıyla mütehakkık olan işbu bâisü'l-vesika Molla İbrâhim nâm kimesneyi hâkim muvakkı-i sadr-ı küttâb tûba leh ve hüsn-i me'âb efendi hazretleri sagâr-ı mezbûrunun vakt-i rüşd ve sâdırlarına değin babaları müteveffâ-yı mezbûrden müntakil mallarını hıfz ve tesviye-i umûrlarına vasi nasb ve ta'yin buyurdukda ol dahi ber-vech-i muharrer vesâyet-i merkûmeyi kabûl ve hıdmât-ı lâzîmelerini kemâ yenbagî edâya ta'ahhüd ve iktizâm itmeğın mâ vâka'a bi't-taleb ketb olundu

Fî 25 Şa'bân sene 1283

Kaza-ı mezbûr Şeyh Mehmed ağa

Â'zâdan Hacı İsmail ağa

Eşrâfdan Maslahaddîn ağa

Ve gayrihim

Belge 2

Medine-i Isparta nevâhisinden Ağlasun kazasına tâbi' Hisar karyesinde sâkin iken bundan akdem bi-emrillâh-i te'âlâ vefat iden Hacı Ali ibn-i Ahmed bin Abdullâhın verâsetini zevce-i menkûha-yı metrûkesi Mü'emmine binti Ali bin Abdullâh nâm Hâtûn ile sulbî kebîr oğulları Mustafa ve gâibet-ü ani'l-meclis Hüseyin ve sagîr oğulları Hasan ve Ahmed ve kebîre kızı Medine ve sagîre kızı Havva ve Elif ve Â'îşe ve Fâtımayâ

münhasır olduğu şer'ân zâhir ve mütehakkık olduktan sonra gâ'ib-i mezbûrun kendüsü veyahûd vekîl-i şer'isi gelinceye değin ber-mûceb-i defter-i kassâm hisse-yi ırsîyyesini hıfz itmek için bir vasi nasb muktezî olmakdan nâşî emânet ile ma'rûf ve istikâmet ile mevsûf idüğü zeyl vesikada muharrerü'l-esâmi-i müslimîn ihbârlarıyla lede'sş-şer'fü'l-enver mütebeyyin olan gâ'ib-i mezbûrun karındaşı işbu bâisü'l-vesika mezbûr Molla İbrâhim nâm kimesneye hâkim muvakkı-i sadr-ı tûba leh ve hüsn-i me'âb efendi hazretleri gâ'ib-i mezbûrun kendüsü veyahûd vekîl-i şer'isi gelinceye değin ber-mûceb-i defter-i kassâm hisse-yi ırsîyyesini hıfz vasi nasb ve ta'yin buyurdukda evvel dahi ber-vech-i muharrer vesâyet-i merkûmeyî kabûl itmeğın mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu

Fî 25 Şa'bân sene 1283

Müdir-i kaza-ı mezbûr Şeyh Mehmed ağa

Â'zâdan Hacı İsmail ağa

Eşrâfdan Maslahaddîn ağa

Ve gayrihim

Belge 3

Medine-i Isparta mahallâtından Kemer mahallesinde mütemekkin ve teb'â-yı devlet-i âlîyyenin Rum milletinden Hacı Betraki veled-i Kiryako meclis-i şer'-i şerîf-i enverde işbu bâisü'l-vesika Şeyh Alizâde Osman efendi ibn-i Molla Hüseyin ve Çelebizâde Mahmûd ağa ibn-i Mustafa efendi mahzârlarında ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb benim akd-i âtü'z-zikrin sudûruna değin her biri yedimde mülk ve hakkım olub mahalle-i mezkûrde vâki' bir taraftan millet-i merkûme talebelerinin askulyesi ve bir taraftan Arab oğlu Dimitri veled-i Yanî menzili ve bir taraftan Kürkçü Katnay veled-i Betros menzili ve taraf-ı râbi'î tarîk-i âmm ile mahdûd fevkâni iki oda ve bir mikdar hol ve dükkân kapusunun bir kenarına müştemil menzil ve menzil-i mezkûr arakasında bir buçuk adımlık mikdarı bir yer dahi mülk-i bağçemi cümleten mâyestemle tarafeynden bi'l-icâb ve'l-kabûl yigirmi bin guruş ve yine mahalle-i mezkûrde vâki' bir taraftan Mariye binti Yanî veled-i Kastine menzili ve bir taraftan Hacı Atak veled-i Yanî veled-i Atam(?) menzili ve tarafeyn-i tarîk-i âmm ile mahdûd tahmînen yarım adımlık mikdarı mülk-i menzil arsamı kezalik tarafeynden bi'l-icâb ve'l-kabûl on iki bin beş yüz guruş ve yine medine-i mezbûr çarşusunda Helvacı ertesî nâm mahâlde vâki' bir taraftan Hacı İbrâhim bin Hasan dükkânı ve bir taraftan Hüseyin bin Hacı Ahmed

dükkânı ve tarafeyn-i tarîk-i âmm ile mahdûd dört kişinin kesâd ider bakkal dükkânımı kezalik tarafeynden bi'l-icâb ve'l-kabûl dört bin gurusuna cem'ân otuz altı bin beş yüz guruş her birini başka başka şurût-ı müfside muvâza'adan ârî tagrîr ve gallatına bir bey'-i bât-i sahîh-i şer'îyye ile mûmâ-ileyh Osman efendi ve Mahmûd ağaya ber-vech-i münâsefe bey' ve temlik ve teslim eylediğimde anlar dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ve kabz ve kabûl eyledikten sonra şahs-ı meblağ-ı mecmû'a-yı merkûm otuz altı bin beş yüz gurusu işbu tarih-i vesikadan altmış bir gün tamamına değin bana edâya her biri müte'ahhid ben dahi rızâmla te'cil ve mûmâ-ileyhimâdan her bir âhirin deynine lâzım gelan meblağ tarafeynden bi'l-emr ve'l-kabûl kefil olmağla ol-vech ile menzil ve arsa dükkâna mahdûd-ı mezkûrlerde benim asla ve kat'a alâka ve müdahalem kalmayub müşterî-i mûmâ-ileyhimâ Osman efendi ve Mahmûd ağadan her birinin ber-vech-i münâsefe mülk-i müşterileri ve hakk-ı sarfları olmuştur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mülk ve mutasarrıf olsunlar dedikde gıbbe't-tasdîkü's-şer'î mâ vâka'a bi't-taleb ketb olundu

Fî 11 Ramazan sene 1283

Handanzâde Hacı Hâfız Mehmed İzzet efendi
 Hacı Abdil ağa Kahveci Keresteci Mehmed ağa
 Hatıbzâde oğlu Hüseyin ağa
 Zabtiye Hatab oğlu Ali
 Muhzır Hacı Mehmed
 Ve gayrihim

Belge 4

Ân-asl medine-i Isparta sâkinlerinden olup Söke kazasında zevci ile sâkin iken bundan akdem bi-emrillâh-i te'âlâ vefat iden Esmâ binti Hacı Halil nâm Hâtûnun verâsetini zevc-i metrûku olup salifü'z-zikr Söke kazasında sâkin Ahmed bin Abdullâh bin Abdülmenân ve li-ebeveyn er karındaşı olup zikr olunan medine-i Ispartada sâkin Hacı Halile münhasır ve anlardan gayr-ı vârisi olduğu lede's-şer'î'l-enver zâhirve mütehakkık oldukdan sonra uhhü mezbûr Hacı Halil meclis-i şer'-i şerîf-i enverde işbu bâisü'l-vesika sulbî kebîr oğlu Hâfız Ali mahzârında takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i âni'l-merâm idüb mevrûsem li-ebeveyn kız karındaşım müteveffât-ı mezbûrenin Hüseyin zimmetinde yanında mevcûde bi'l-cümle terekesine mehâlinde vâz'ü'l-yed olanlardan benim ber-vech-i muharrer hisse-yi ırsîyyemi mahâllinde talep ve da'vâ ahz u kabz

veledü'l-iktizâ sulh ve ibrâya ve makbûzunu bana irsâl ve îfâ ve teslîm ve husûs-ı mezkûr mütevekkîf olduğunu emvarın külliyesine vekâlet-i âmme-i müte'allika-yı sahîh-i şer'îyye ile oğlum mezbûr Hâfız Aliye tarafımdan vekil ve nâ'ib menâb nasb ve ta'yin eyledim dedikde mezbûr Hâfız Ali dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve mirâsını kemâ yenbagî ve iltizâm itmeğın mâ vâka'a bi't-taleb ketb olundu

Fî 11 Şevvâl sene 1283

Mukayyid-i mahkeme Osman efendi

Sinan oğlu Hacı Ömer

Timarcızâde Hacı Mehmed ağa

Ve gayrihim

Belge 5

Medine-i Isparta mahallâtından Tekye mahallesinde sâkin iken bundan akdem bi-emrillâh-i te'âlâ vefat iden Hüseyin bin Ali bin Abdullâhın verâsetini zevce-i menkûha-yı metrûkesi Emine binti İsmail bin Abdullâh nâm Hâtûn ile li-ebeveyn er karındaşı oğlu Hacı İsmail bin Osman bin Aliye inhisârı lede'sş-şer'î'l-enver zâhirve mütehakkık oldukdan sonra mezbûr Hacı İsmail ve zevce-i mezbûrden her birinin taleb ve ma'rifetleri ve ma'rifet-i şer'î ile tahrîr ve terkîm ve beyne'l-verese bi'l-farîzeti'sş-şer'î tevzi' ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı mezbûr defteriyedir ki ber-vech-i âti zikr olunur fî el-yevmi'l-hâl âşere min şehr-i şevvâl sene selâse ve semânîn ve mi'eteyn ve elf

	Guruş
<i>Mahalle-i mezkûrede vâki' tahtâni bir kilar zokak kapusunun bir kenarına müştemil menzil</i>	200
<i>Aşağı Kumlar nâm mahâlde vâki' bir adımlık mikdarı kürûm mülk bir kut'a bağ</i>	1000
<i>Evân-ı nühâsiye 15 adet 15 kıymet</i>	150
<i>Köhne döşek 1 adet</i>	15
<i>Köhne kilim 1 adet</i>	20
<i>Köhne çul</i>	15
<i>Hurdavât binti ma'lûme</i>	10

Cem'ân yekûn 1410 guruş

	çıkmamış
<i>Vasiyet-i müsbet</i>	
<i>Mehr-i mü'eccel zevce-i mezbûr</i>	83
<i>Resm-i kısmet</i>	35
<i>Dellâliye</i>	11
<i>Kaydiyye</i>	3

<i>Varaka behâ</i>	<i>I</i>
--------------------	----------

Minhâ'l-ihrac 433 guruş

Sahhû'l-bâki 977 guruş

	Guruş	Para
<i>Hisse-yi zevce-i mezbûr Emine</i>	244	30
<i>Hisse-yi ibnü'l-uhhü mezbûr Hacı İsmail</i>	733	30

Vech-i meşrûh üzere tereke-i müteveffâ-yı mezbûrden ba'de ihrâci'l-vesâyet ve'l-mesârifi'l-sahîh sahhû'l-bâkiyyesi ber-vech-i bâlâ verese-i mezbûrât yedlerinde olduğu ecluden işbu mahâle şerh verildi

İŞS-191-Sayfa 158

Belge 1

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta nevâhisinden Ağros kazasına tâbi' İslâm karyesinde sâkin iken bundan akdem bi-emrillâh-i te'âlâ vefat iden beş yaşında Şerîfe nâm sagîrenin verâsetini babası Hüseyin bin Mehmed Ali ibn-i Hasan ağa ve validesi Ümmühân binti Âbdi bin İsmail nâm zevciyyete inhisârı ba'de'l-mütehakkükü'ş-şer'iyeye nefsinde asîl ve zevcesi mezbûre Ümmühân Hâtûn tarafından zikrî âtı husûs vekâlet-i âmme-i müte'allika-yı sahîh-i şer'iyeye ile vekil olduğu zât-ı mezbûreyi bi'l-ma'rifet-i şer'i-i ârifâne karye-i mezkûre ahâlisinden Denel oğlu Hâfız Mehmed bin Osman bin Mehmed ve Kara Hüseyin oğlu Mustafa bin Ali bin Mustafa nâm makbûlü'ş-şehâde olan kimesneler şehâdetleriyle mahzar hissem câhde ber-vech-i şer'iyeye sâbit ve sübût vekâletine hâkim-i şer'iyeye lâ-hakk olan eb-i mezbûr Hüseyin medine-i mezbûre meclisine ma'kûd meclis-i şer'îmizde mezbûr Hüseyinin babası mezbûr Mehmed Ali bin el-mezbûr Hasan ağa hazır olduğu hâlde işbu bâisü'l-i'lâm medine-i mezbûr Zabtiye Yüzbaşısı Abdullâh ağa ibn-i Ali ağa ve nâ'ib-i kaza-yı mezkûr Mustafa efendi ibn-i Ahmed muvâcehelerinde tarih-i i'lâm senesi şa'bân-ı şerîfinin yigirmi sekizinci perşembe günü karındaşım olub şirket olan gâibet-ü ani'l-meclis Hacı Mustafanın hânesinden mal-ı mesrûkamızı ve tahkikiyle mûmâ-ileyhimâ cânib-i hükûmetden me'mûr karye-i mezkûrde vâki' menzilimize işbu hazıran bi'l-meclis komşularımız Muhsin bin Mehmed ve İsmail bin Hüseyinden her biri âliyyü'l-sabâh gelüb menzil-i mezkûrede oda derûnunde müvekkilem zevcem ile kızım sagîre-i mezbûre idâm iderler iken oda-yı mezkûreden zevcem ve müvekkilem mezbûreyi ihrâc ve kızım oda-yı

mezkûre derûnunde kalub me'mûr-ı mûmâ-ileyhimâ oda-yı mezkûru tahr eyledikleri esnâda kızım sagîre-i mezbûr bekâ-ı havf idüb mûmâ-ileyhimâdan havf-ı te'sirinden nâşî iki gün mürûrunda ya'ni cum'a-ertesesi gecesi vefat eylediğini babam hazır-ı mezbûr Mehmed Ali mârû'z-zikr Ispartada bulunub haber alması cihetle me'mûr-ı mûmâ-ileyhimâdan da'vâ itmiş ise de kızım müteveffât-ı sagîre-i mezbûre kızamık illetiyle keyifsiz olduğuna ve me'mûr-ı mûmâ-ileyhimânın tahrîsi esnâsında oda-yı mezkûrde bulunmadığına ve illet-i mezkûreden vefat eylediğine mebnî husûs-ı mezkûre da'vâmızdan rızâmızla meccânen bi'l-isâle ve bi'l-vekâle ve bi'l-verâse fârig olub bi'l-cümle husûs-ı mezkûr ve mevrûsumuz müteveffât-ı mezbûrenin remm ve niyetine müte'allika-yı âmme-i da'vâdan me'mûr-ı mûmâ-ileyhimânın zimmetini ibrâ-yı âmme-i sahîh-i şer'îyye ile kabûllerine hâvî bi'l-isâle ve bi'l-vekâle ve bi'l-verâse ibrâ ve ıskât idüb bu vech ile külliyyen kat'-ı nizâ' ve ref'-i husûmet eyledik deyu tarafeynin ikrâr ve tasdîkleri tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu

Fî 5 Ramazan sene 1283

Belge 2

İşbu hâmis-i sebt olan hüccet-i merkûm El-ism Hacı Betraki meclis-i şer'-i şerîf-i enverde işbu hâmilü'l-hâmis Şarkden oğlu İstefâni veled-i Hacı Ligori mahzarında ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb derûn hüccetde muharrer şer'ân mülküm olan ma'lûmi'l-mahdûd ve müştetilât bir kıt'a yer dahi mülk-i menzil arsamı tarafeynden îcâb ve kabûle hâvî şurût-ı müfside ve muvâza'adan ârî tagrîr ve gallatından bir bey'-i bât-i sahîh-i şer'îyye ile merkûm İstefan beş bin beş yüz guruş bey' ve temlîk ve mehâlinde kabz ve zabt eylediğimde olduğu ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve kabûl eyledikten sonra şahsına olan meblağ-ı mezbûr beş bin beş yüz guruşuna merkûm İstefâni zimmetimde cihet-i deyn-i şer'îyyeden alacağı olan beş bin beş yüz guruş hakkına takas ve mahsûb eylediğimde olduğu münâsafâ ve kabûl idüb ol-vech ile ben arsa-ı mezkûrun şahsına merkûmdan olduğu deyn-i merkûmu ben dahi her birimiz istifâ eyledik ba'de'l-yevm arazi-i mahdûd-ı mezkûrde benim aslâ alâka ve müdahalem kalmayub merkûm İstefaninin mülk müştêrâsı ve hakk-ı sarfî olmuşdur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mülk ve mutasarrıf olsun dedikte gıbbe't-tasdîkü'ş-şer'î mâ vâka'a bi't-taleb ketb olundu

Fî 21 Ramazan sene 1283

Mukayyid-i mahkeme Osman efendi

Muhzır Ömer ağa ve Hacı Mehmed
 Muhzır Hâfız İsmail ve Ali
 Kökbaş oğlu Hoca Nebako
 Ve gayrihim

Belge 3

Ân-asl Kıbrıs Cezîresi mütemekkinlerinden olub medine-i Isparta mahallâtından Temel mahallesinde te'ehhül tevattun iden teb'â-yı devlet-i âlîyyenin Rum milletinden yine bundan akdem ata-yı mezkûr li-ecli'l-tüccâra gidüb meşgûl iken vefat iden Kiryako veled-i Nikola veled-i Katneynin verâsetini infü'zıkr Ispartada mahalle-i mezkûrede sâkin zevce-i menkûha-yı metrûkesi Yarsa binti Hacı Esterati veled-i Yanî ile sulbî sagîr oğulları Mihail ve Nikolave Lukaya münhasır ve anlardan başka vârisi olduğu lede'ş-şer'î'l-enver zâhirve mütehakkık oldukdan sonra sagâr-ı mezbûrunun tesviye-i umûrlarına kıbel-i şer'iden bâ-hüccet-i şer'iyye mensûb vasileri valideleri şahs-ı mu'arrefee-i merkûme Barma meclis-i şer'-i şerîf-i enverde bi'l-isâle ve bi'l-vesâye ve bi'l-verâse takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i âni'l-merâm idüb mevrûsumuz zevce-i müteveffâ-yı mezbûrun Hüseyin vefatında yanında mevcûde bi'l-cümle terekesinde mehâlinde vaz'ü'l-yed olanlardan benim hissemle vasisi olduğum sagâr-ı mezbûrunun hisse-yi ırsîyyelerini mehâlinde taleb ve da'vâ ve ahz u kabz veledü'l-iktizâ hakkına infa' olduğu hâlde sulh ve ibrâya ve makbûzunu bana ırsâl ve îsâl ve teslîm ve husûs-ı mezkûr mütevekkîf olduğu emvarın külliyesine vekâlet-i âmme-i müte'allika-yı sahîh-i şer'iyye ile sâlifü'z-zıkr Isparta mütemekkinlerinden ve teb'â-yı devlet-i âlîyyenin kezalik Rum milletinden Hekim Burdan veled-i Mihail veled-i Yanîyi kabûlüne mevkûf vekil ve nâ'ib menâb nasb ve ta'yin eyledim dedikde mâ vâka'a bi't-taleb ketb olundu

Fî 11 Şevvâl sene 1283

Mukayyid-i mahkeme Osman efendi
 Hoca İlyas Kahraman oğlu Hoca Herlboz
 Kökbaş oğlu Hoca İstavri

159 ve 160. sayfalar yok

IŞS-191-Sayfa 161

Belge 1

Zıkr-i âtî husûsda şâhid-i asl olub medine-i Isparta eşrâfından ve meclis â'zâsı muteberânından olub ve lede't-tezkiye-i âdel ve makbûlü'ş-şehâde idügelir ihbâr olunan

İbrâhim ağa ibn-i Halil efendi ibn-i Hasan ağa ve Hacı Hâfız Mehmed İzzet efendi ibn-i Hasan ağa ibn-i Abdullâh nâm kimesneler işbu bâisü'l-vesika Kanbûrzâde İsmail efendi ibn-i Hacı Hâfız Hüseyin ibn-i Ömer hazır olduğu hâlde meclis-i şer'-i şerîf-i enverde ber-vech-i câni-i şâhidü'l-fer' olub medine-i mezbûre ahâlisinden ve tüccârdan Hacı İbrâhim efendi ibn-i Hacı Süleymân ve Hâfız Osman ibn-i Hacı Hâfız Emin nâm kimesneler mahzarlarında her biri takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i âni'l-merâm idün salifü'z-zikr Isparta ahâlisinden olub el-hâletü hazihî medine-i Aydında mesâfe-i mukîm Çakır oğlu Ahmed bin Mehmed bin Abdullâh nâm kimesne tarih-i vesika senesi rebiyü'l-evvelisinin dokuzuncu günü zikr olunan Isparta meclisine ma'kûd ve huzûrunuzda meclis-i şer'îmizde hazır-ı mezbûr İsmail efendi muvâcehesinde geçen yetmiş yedi senesi muharreminde mezbûr İsmail efendi der-âlîyyede olduğu hâlde beş aded kelâm-ı kadîmi âhere bey' itmek üzere göndermişdim zikr olunan kelâm-ı kadîmlerimi bin yüz otuz guruş bey' ve kabz-ı şahs itmekle cihet-i mezkûreden meblağ-ı merkûm bin yüz otuz guruşu taleb iderüm deyu da'vâ itdükde mezbûr İsmail efendi dahi cevabında zikr olunan beş aded kelâm-ı kadîmi şahsından bin yüz otuz guruş deyni ikrâr idüb lâkin hazır-ı mezbûr İsmail efendinin yedinde olub tarih-i mezkûrede meclis-i ma'kûd-ı mezkûrede mu'ayin olunan bin iki yüz yetmiş yedi senesi zi'l-ka'ade-i şerîfenin yigirmi altıncı günü tarihiyle müverreh ve mezbûr Ahmedin imzâ ve hatmine hâvîye bir kıt'a poliçe tahvili ile kezalik hazır-ı mezbûrun yedinde olub mezkûr yetmiş yedi senesi zi'l-hicce-i şerîfesinin ikinci günü tarihiyle müverreh yine mezbûr Ahmedin imzâ ve hatmini hâvîye men'ut ve mersûm bir kıt'a mer mektûbu nâtik olduğu üzere tarih-i mezkûrelerde hazır-ı mezbûr İsmail efendi der-âlîyyede bulunduğu hâlde meblağ-ı merkûmun bin guruşunu istinâ-yı âlîyyeli gâibet-ü ani'l-meclis Yağlıkcı Ahbak efendi Hacı Gazinin oğlu Ahmed efendiye poliçe keşidesiyle edâya emr hazır-ı mezbûr İsmail efendi dahi meblağ-ı merkûmdan mezbûr Ahmedin emr-i mezkûruna binâ'en bin gâ'ib-i mezbûr Ahmed efendiye edâ ve ifâ itmişdim ancak zimmetimde yüz otuz guruş hakkı kalmışdır deyu mârû'z-zikr poliçe ve emr mektûbunu ibrâz ve irâesiyle def'le mukâbele eylediğinde mezbûr Ahmed dahi kazîye-i minvâl-i muharrer üzere olduğu bi-temâmiha tâbî'ân ve kat'iyen ikrâr ve i'tirâf itmekle mücebiyle ber-vech-i muharrer bin yüz otuz guruşdan bin guruş ziyâde da'vâsıyla müceb-i şer'iyyesi ma'arızdan huzûr-ı mezkûrede ba'de'l-men' dâfi' hazır-ı mezbûr İsmail efendi dahi mukarrer olduğu yüz otuz guruşu mezbûr Ahmede edâsıyla ba'de ilzâm ve hâkim-i şer'iyye lâ-hakk olmuşdur el-yevm

mezbûr Ahmed husûs-ı mezkûru sâlifü'l-beyân iden mahkemesinde meclis-i şer'-i şerîf-i enverde hisse-yi mezbûr İsmail efendiden tenkil da'vâ ve hazır-ı mezbûr hakim-i mezkûru beyânıyla def' ile mukâbele itmekle hazır def'-i mezbûr İsmail efendinin eylediği def'i veyân havâle olunmağla ber-vech-i husûs bu vech üzere şâhidleriz şehâdet dahi ideriz lâkin bizim için salifü'z-zikr medine-i Ispartadan müddet-i sefer ba'id olan mârû'l-beyân medine-i Aydınâ gidüb edâ-yı şehâdet-i şer'iyeye itmek muta'sır olmağla her birimizin lisânımızdan meclisinde huzûr-ı şer'ide şehâdet idek deyu Husûs-ı mezkûrde olan şehâdetimizi her birimiz mezbûrân Hacı İbrâhim efendi ve Hâfız Osmandan her birine tahmîl-i şehâdet eylediğimizde anlar dahi ber-vech-i muharrer kabûl ve mehâlinde şehâdete âliyyü'l-şüheda tarîki üzere edâ-yı şehâdete ta'ahhüd eylediler dediklerinde gıbbe't-tasdîkü'ş-şer'î mâ vâka'a bi't-taleb ketb olundu

Fî 15 Şevvâl sene 1283

Mukayyid-i mahkeme Osman efendi

Sarlalı oğlu Hâfız Ali bin Hacı Osman

Sarı Hacı Ali oğlu Osman

Ve gayrihim

Belge 2

Medine-i Isparta mahallâtından Yaylazâde mahallesinde sâkin iken bundan akdem bi-emrillâh-i te'âlâ vefat iden Ömer efendi ibn-i Molla Ahmed bin Abdullâhın verâsetini zevce-i menkûha-yı metrûkesi Havva binti Hacı Osman bin Ahmed ve validesi Şerife binti Şeyh Mehmed efendi ibn-i Abdullâh nâm Hâtûnlar ile sulbî sagîr oğlu Ahmed ve sagîre kızı Atiyeye inhisârı lede'ş-şer'î'l-enver zâhirve mütehakkık oldukdan sonra sagîre-i mezbûrânın tesviye-i umûrlarına kibel-i şer'iden mensûb vasileri valideleri mezbûr Havva ve ümm ü mezbûre Şerife Hâtûndan her birinin taleb ve ma'rifetleri ve ma'rifet-i şer'î ile tahrîr ve terkîm olunarak ba'de ihrâci'l-mesârifî'l-sahîh sahhû'l-bâkiyyesi beyne'l-verese bi'l-farîzeti'ş-şer'î tevzi' ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı mezbûr defteriyedir ki ber-vech-i âti zikr olunur fî el-yevmi'l-hâl aşar min şehr-i şevvâli'l-mükerrem sene selâse ve semânîn ve mi'eteyn ve elf

	Guruş
<i>Mahalle-i mezkûrde vâki' fevkâni bir oda bir kilar ve bir mikdar havlu ve yarım dönüm mikdarı arka tarafında bir mülk ve arsası Hızır Abdal zaviyesine mukâta'alu vakf-ı bağçeye müstemil bir bâb menzil</i>	2000
<i>Kapaklı sahan 10 adet tas 1 adet leğen 1 adet</i>	350
<i>Şamdan çift 1 adet</i>	60

<i>Nühâs minkal 1 adet</i>	50
<i>Evân-ı nühâsiye 182 adet 20 kıymet</i>	370
<i>Şalvar 1 adet</i>	80
<i>Tahtane 1 adet</i>	20
<i>Yağmurluk 1 adet yaşlık 1 adet</i>	40
<i>Hinta 5 kile</i>	80
<i>Köhne çul 1 adet</i>	40
<i>Mücellled takım 1 adet</i>	140
<i>Hurdavât binti ma'lûme</i>	10
<i>Kabukçuzâde Hâfiz Mustafada alacağı olub kabz olunan</i>	200
<i>Çapurkafa oğlu Mehmed ve kezalik alacağı olub kabz olunan</i>	790

Cem'ân yekûn 4230 guruş

	Guruş	Para
<i>Vasiyet-i müsbet</i>	300	
<i>Deyn-i müsbet Kanburzâde Hacı Hâfiz Hüseyin efendiye ân-ı şahs-ı mübeyyi'</i>	222	20
<i>Nef'ân li'l-eytâm terk eylediği</i>	42	20
	180	
<i>Deyn-i müsbet Böcüzâde Hasan efendiye ân-ı şahs-ı mübeyyi'</i>	240	20
<i>Kezalik terk eylediği</i>	45	20
	200	
<i>Deyn-i müsbet Hâfiz Abdülkâdire ân-ı şahs-ı mübeyyi'</i>	223	10
<i>Kezalik terk eylediği</i>	44	20
	180	10
<i>Resm-i kısmet</i>	81	20
<i>Dellâliye</i>	15	
<i>Kaydiyye</i>	5	
<i>Varaka behâ</i>	1	

Minhâ'l-ihrac 1095 guruş

Sahhû'l-bâki 3135 guruş

	Guruş	Para
<i>Hisse-yi zevce-i mezbûr Havva</i>	391	30
<i>Hisse-yi ümm-ü mezbûr Şerîfe</i>	522	20
<i>Hisse-yi ibn-i sagîr-i mezbûr Ahmed</i>	1480	20
<i>Derûn emründe muharrer nef'ân li'l-yetim</i>	886	
<i>Terk eylediği zimm-i asgarî resmi</i>	1566	20
<i>Hisse-yi binti sagîre-i mezbûre Atiyye</i>	740	10
<i>Kezalik terk eylediği</i>	43	44
	783	10

Vech-i meşrûh üzere tereke-i müteveffâ-yı mezbûrden ba'de ihrâci'l-mesârifî'l-sahîh sahhû'l-bâkiyyesi beyne'l-verese asil ve vaz'ına mezbûr yedlerinde olduğu eelden işbu mehâle şerh verildi

IŞS-191-Sayfa 162

Belge 1

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta meclis-i â'zâsı mu'teberânından işbu bâisü'l-i'lâm İbrâhim ağa ibn-i Halil efendi medine-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'îmizde medine-i mezbûreye muzâf Keçiborlu kazasına tabi' Senirkend karyesi ahâlisinden Sarı Hüseyin oğlu Mehmed bin Hasan muvâcehesinde mezbûr Mehmed ücret ile hıdmet ider makûlden olmağla ben mezbûr Mehmedin geçen seksân iki senesi cemâziye'l-evvel ibtidâlarında salifü'z-zikr Senir karyesinde tüccarlık hıdmetinde istihdâm itmek üzere beynimizde ma'lûme-i ücret ile isticâr eylediğimde olduğu nefsini bana icâr idüb ve bir sene müddet-i hıdmet almayub ücret-i ma'lûmesini benden temâmen ve kâmilen ahz u kabz eyledikten sonra tarih-i i'lâm senesi rebiyü'l-ahirin yigirmi beşinci gününde karye-i mezkûrde vâki' lede'l-ahâli ve'l-hayrân-ı ma'lûmü'l-mahdûd beş dönüm mikdarı kendü tarlamda hâsıl beş ya'ni dört fakiri olmak üzere hintâmı harman idüb fuzûli ve bi-gayr-i hak kaldırub ve hâlen yedimde mevcûd olan kırk külliye İstanbul hinta ile iki saman mezbûr Mehmedden hâlen ve aynen taleb iderüm deyu da'vâ itdükde lede'l-istintâk mezbûr Mehmed dahi cevabında kazîye-i minvâl-i muharrer üzere olduğunu bi-temâmiha tâbi'ân ve sahîhân ikrâr ve i'tirâf itmeğin mûcibince zikr olunan kırk kile İstanbul-ı hinta ve iki saman âynen müdde'î-yi mûmâ-ileyh İbrâhim ağaya edâsıyla mezbûr Mehmed ilzâm olduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu

Fî 19 Şevvâl sene 1283

Â'zâdan Hacı Ahmed ağa

Â'zâdan Hacı Hâfız Mehmed İzzet efendi

Â'zâdan Hacı Mehmed efendi

Ve gayrihim

Belge 2

Medine-i Isparta mahallâtından Câmi'-i âtik mahallesinde sâkinler Kundakçızâde Kör Ahmed ağa ve Hacı Hâfız Hüseyin ve Muhiddîn efendi ibn-i Hacı

Mustafadan her biri meclis-i şer'-i şerîf-i enverde şerîkleri işbu bâisü'l-vesika Atralızâde Ali ağaya Süleyman ağa mahzarında ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm iderler ki biz her birimiz şerîkleri olmamızla geçen seksan bir senesi ramazan-ı şerîfesinde altı bin guruş ve seksan iki senesi kezalik ramazan-ı şerîfesinde üç bin guruş malımızdan ve mezbûr Ali ağa dahi malından altı yüz guruşuna cem'ân dokuz bin altı yüz guruş ikrâr ve sermaye olarak vaz' ve birbirine ba'de'l-ihtilât medine-i mezbûrede timürciler içinde mezbûr Ali meşâhir sâkin olduğu bir bâb tüccar dükkânında kâ'inde hâsılanın nısfı bizim ve nısf-ı icra-yı mezbûr Alinin olmak üzere zana'atında akd-i şirket-i gasb idüb ve mezbûr Ali kabz-ı mal olarak sermaye-i mezkûrelerimizi temâmen ba'de'l-kabz şirket-i merkûme tarih-i mezkûrden işbu sene-i mübâreke şevvâlü'l-mükerrem on beşine değin iki sene bir buçuk ay müddet-i beynimizde cârî olub ba'de fesh-i şirket-i birle şirket-i merkûmenin vesâ'ir beynimizde cereyân iden kâffe-i ahz ve i'tâ'nın mu'ayini mahzar-ı şuhûdde sehv ve gallatından ârî yegân yegân sahîhân rü'yet eylediğimizde lede'l-muhâsebe re's mal ve divan-ı sahîh ve ma'arifâne râf'i-yi şirket-i merkûme ba'de'l-ihrac sahhû'l-bâki hâsıl olan te'sirden bizim gayrâz-ı makbûzât lede'l-muhâsebe mezbûr Ali zimmetinde zuhûr iden cem'ân üç bin iki yüz guruş alacak hakkımızı mezbûr Ali bize temâmen ve kâmilan def' ve teslîm eylediğimizde biz dahi yedinden bi'l-semâm ve'l-kemâl ahz u kabz ve istifâ-yı hakk itmamızla zikr olunan husûslara ve hesâb-ı mezkûrde sehv ve gallat vukû'ına vesâ'ir beynimizde cereyân iden cem' ahz ve i'tâ ve mu'amelât sitte ve hukûk-ı ma'lûme ve mechûliye müte'allika âmme-i da'vâdan tarafeynden her birimiz âhirin zimmetini kabûllerimize hâvî ibrâ sahîh-i şer'iyeye ile ibrâ ve ıskât ve yine her birimiz ber-vech-i muharrer âhirin ibrâsını kabûl eyledik deyu mukarrer-i mezbûrune Ahmed ağa ve Hacı Hâfız Hüseyin ve Muhiddîn efendi yedine her birimizi sâdir olan cem'-i takrîrine mezbûr Ali ağa ve sâbihen ve şifâhen tahkîk ve tasdîk itmeleriyle mâ vâka'a bi't-taleb ketb olundu

Fî 19 Şevvâl sene 1283

Çelebizâde Mehmed ağa
 Sarâc Osman
 Hayrizâde Semerci Menân
 Çelebizâde Mehmed Ali
 Ve gayrihim

Belge 3

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta nevâhisinden Ağros kazasına mahallâtından Ednâc mahallesinde sâkin işbu bâisü'l-i'lâm Yarânbaşı Ahmed bin Mustafa medine-i mezbûre meclisine meclisine ma'kûd meclis-i şer'îmizde Evkâf müdiri vekili Hacı Mehmed efendi hazır olduğu hâlde salifü'z-zikr Isparta mütemekkinlerinden ve teb'â-yı devlet-i âlîyyenin Rum milletinden Ayvaz veled-i Dimitri muvâcehesinde zikr oluna Ağros kazasında medfûn Atabeğ vakfi müstekılâtından olub mezkûr Ednâc mahallesi civarında Gönbeği denmekle ma'rûf mahâlde vâki' bir taraftan Ali paşa oğlu Mehmed bin Ali tarlası ve bir taraftan Hacı Mustafa oğlu tarlası beher taraftan Kiriş oğlu Mehmed ve taraf-ı râbi'i Mehmed bin Süleyman tarlası ile mahdûd tahmînen bir dönüm mikdarı bir kıt'a tarlamı işbu tarih-i i'lâmdan altı buçuk ay mukaddem Yalâzan mütevellî müdiri kaza-yı huzûrunda altı yüz elli guruş bedel-i medfû'a mukâbelesinde ferâğ bi'l-vefâ vechile fârig ve tefvîz eylediğimde olduğu tefrîğ ve kabûl idüb tarla-yı mahdûd-ı mezkûr hakikatde rehn-i hükmünde olmağla makhûzum olan altı yüz elli guruş yedimde bi'l-ahzının rehni murâdımdır deyu da'vâ itdükde lede'l-istintâk merkûm Ayvaz dahi cevabında tarla-yı mahdûd-ı mezkûru müdde'î-yi mezbûr Ahmed fârig-i mezbûrde bana meblağ-ı makhûz-ı mezkûr altı yüz elli guruş mukâbelesinde kaza-yı mezkûr müdiri huzûrunda ferâğ-ı mu'teber kat' ile Yaylazâne mütevellî ferâğ ve tefvîz idüb ben dahi tefrîğ ve tefvîz ve kabûl itmemele zabt iderüm deyu da'vâ itdükde ahd-ı hümâdan her birinin ber-vech-i meşrûh Yaylazâne mütevellî ferâğ bi'l-vefâ kat'-ı müdde'âlar ber-minvâl-i muharrer ikrârları vechile Yaylazâne mütevellî şer'ân mesmû'a ve iltifât-ı şâyân olmadığı kendülere tefhîm ve mûcibince merkûm Ayvaz meblağ-ı merkûm altı yüz elli guruş müdde'î-yi mezbûr Ahmedden bi'l-ahz tarla-yı mezkûrden kifâyedi iktizâ eylediği bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu

Fî 5 Şevvâl sene 1283

IŞS-191-Sayfa 163**Belge 1**

Medine-i Isparta mahallâtından Çelebiler mahallesinde sâkin iken bundan akdem bi-emrillâh-i te'âlâ vefat iden Mahyacı Hacı İbrâhim bin Salih bin Abdullâhın verâsetini zevce-i menkûha-yı metrûkesi Fâtıma binti Salih bin Abdullâh nâm Hâtûn ile sulbî kebîr oğulları Mehmed ve Abdullâh ve Ramazan ve Emin ve kebîre kızı Duduya el-

mahzar-ı lede'ş-şer'î'l-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra verese-i mezbûrunden her birinin taleb ve ma'rifetleri ve ma'rifet-i şer'î ile tahrîr ve terkîm ve beyne'l-verese bi'l-farîzeti'ş-şer'î tevzi' ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı mezbûr defteriyedir ki ber-vech-i âti zikr olunur fî el-yevmi'l-hâl min şehr-i şevvâli'l-mükerrem sene selâse ve semânîn ve mi'eteyn ve elf

	Guruş
<i>Mahalle-i mezkûrde vâki' fevkâni ve tahtâni üç oda ve bir mikdar havluya müstemil bir bâb menzil</i>	11400
<i>Bayarlar nâm mahâlde vâki' beş adımlık mikdarı kürûm mülk bir kıt'a bağı</i>	1200
<i>Duru bargir re's 1 adet</i>	500
<i>Merkeb re's 1 adet</i>	300
<i>Evân-ı nühâsiye 21 adet 25 kıymet</i>	525
<i>Yatak takım 2 adet</i>	200
<i>Müsta'mel kilim 2 adet</i>	60
<i>Yük çarşab 1 adet</i>	20
<i>Suluk 1 adet</i>	60
<i>Keçe 1 adet</i>	20
<i>Hurdavât binti ma'lûme</i>	50
<i>Yalvaçada mevcûd mal olub vereseden emin mu'arrefetle bey' olunan</i>	1000

Cem'ân yekûn 115332 guruş

	Guruş	Para
<i>Resm-i kısmet</i>		
<i>Mukaddimâ verilan</i>	243	
<i>Bu def'a</i>	140	
	383	
<i>Dellâliye</i>		
<i>Kezalik mukaddimâ verilan</i>	39	
<i>Bu def'a</i>	50	
	89	
<i>Varaka behâ</i>		
<i>Mukaddimâ verilan</i>	3	
<i>Bu def'a</i>	2	
	5	
<i>Kaydiyye</i>		
<i>Kezalik</i>	14	
<i>Bu def'a</i>	8	2

Minhâ'l-ihrac 799 guruş 20 para

Sahhû'l-bâki 14535 guruş 20 para

	Guruş	Para	Akçe
<i>Hisse-yi zevce-i mezbûr Fâtıma</i>	1816	37	
<i>Hisse-yi ibn-i kebîr-i mezbûr Mehmed</i>	2826	9	1

<i>Hisse-yi ibn-i kebîr-i mezbûr Abdullâh</i>	2826	9	1
<i>Hisse-yi ibn-i kebîr-i mezbûr Emin</i>	2826	9	1
<i>Hisse-yi ibn-i kebîr-i mezbûr Ramazan</i>	2826	9	1
<i>Hisse-yi binti kebîre-i mezbûre Tuti</i>	1413	4	2

Vech-i meşrûh üzere tereke-i müteveffâ-yı mezbûrden ba'de ihrâc ve îfâ el-mesârifi'l-sahîh sahhû'l-bâkiyyeden ber-vech-i bâlâ verese-i mezbûrunden her biri hisse-yi irsîyyelerini âhere yedinden temâmen ve kâmilan ahz u kabz eylediklerini ikrârları işbu mehâle şerh verildi

Çelebiler mahallesinde müteveffâ Hacı İbrâhimin terekesinden zevcesi Fâtımanın ve oğulları Abdullâh ve Mehmed ve kerîmesi Tutiden her birinin ber-vech-i âti tereke-i müteveffâ-yı merkûmden makbûzları ber-vech-i âti zikr olunur

	Guruş	Para	Akçe
<i>Abdullâhın menzilden bâ-kassâm hissesi 2216 guruş para iki akçe olub fazlası Eminde</i>	1633	13	1
<i>Abdullâhın bağından hissesi bâ-kassâm 232 guruş 35 para bir akçe</i>	165	30	2
<i>Fâtımanın menzilden bâ-kassâm hissesi</i>	1425		
<i>Fâtımanın bağdan hissesi</i>	150		
<i>Mehmedin menzilden bâ-kassâm hissesi</i>	2216	26	2
<i>Medmedin bağdan bâ-kassâm hissesi</i>	232	35	
	5823	26	
<i>Tutinın menzilden bâ-kassâm hissesi</i>	1108	13	1
<i>Tutinın bağdan hissesi</i>	116	17	2
<i>Verese-i mezbûrunun makbûzları evân-ı nühâsiye 10 adet 1300 dirhem</i>	262	20	
<i>Kepe Mehmed yedinde</i>	20		
	7330	37	
<i>Zırde muharrer ber-mûceb-i defter-i kassâm hisse-yi irsîyyesine takas ve mahsûb olunan</i>	7330	37	

	Guruş	Para	Akçe
<i>Menzil</i>	586	13	1
<i>Bağ</i>	67	4	2
	653	18	

	Guruş	Para	Akçe
<i>Hisse-yi zevce-i mezbûre Fâtıma</i>	1816	37	
<i>Hisse-yi ibn-i kebîr-i mezbûr Abdullâh</i>	2826	9	1
<i>Hisse-yi ibn-i kebîr-i mezbûr Mehmed</i>	2826	9	1
<i>Hisse-yi binti kebîre-i mezbûre Tuti</i>	1413	9	2
	8882	20	1
<i>Bâlâda muharrer tereke-i müteveffâ-yı mezbûrden alınan</i>	7330	37	

<i>makbûzlar</i>			
	1551	33	
<i>Karındaşının Abdullâh ve Mehmed ve Tuti ve validesi Fâtımaya edâsı iktizâ idüb havâle olunan</i>	1551	33	

Çelebiler mahallesinde müteveffâ-yı Hacı İbrâhimin terkesinde oğlu Emin üzerine geçüb makbûzunu ber-vech-i âti zikr olunur

	Guruş	Para	Akçe
<i>Menzil-i şahsından makbûz Çolakdan ber-mûceb-i kassâm hissesi 2216 guruş 26 para 2 akçe</i>	2800		
<i>Bağ-ı şahsından makbûz validesinden ber-mûceb-i kassâm hissesi 232 guruş 35 para 1 akçe</i>	300		
<i>Bargir şahsına</i>	500		
<i>Merkeş şahsına</i>	300		
<i>Evân-ı nühâsiye 5 adet 100 dirhem</i>	131	10	
	4031	10	
<i>Yatak takım 1 adet</i>	100		
<i>Kilim 1 adet</i>	30		
<i>Hurdavât binti ma'lûme</i>	50		
<i>Yalvaçdan terekeden bey' eylediği eşya şahsına</i>	1000		
	5281	10	
<i>Ber-mûceb-i defter-i kassâm cedid hisse-yi irsîyyesi</i>	2826	90	
	2385	2	
<i>Kassâm-ı atikede muharrer vasilere 300 ve resm-i kısmet 299 verdiği</i>	599		
	1786		2
<i>Karındaşı Ramazana edâsı iktizâ idüb havâle olunan</i>	35	17	1
	1750	23	1
<i>Karındaşları Abdullâh ve Mehmed ve Tuti ile validesi Fâtımaya edâsı iktizâ idüb havâle olunan</i>	1551	23	1
	199		
<i>Cedid-i kassâm için mahkemeye edâsı iktizâ iden</i>	199		

Çelebiler mahallesinde müteveffâ-yı Hacı İbrâhimin terkesinden oğlu Ramazanın makbûzu ber-vech-i âti zikr olunur

	Guruş	Para	Akçe
<i>Menzilden hissesi</i>	2216	26	
<i>Bağdan hissesi</i>	232	35	2
<i>Evân-ı nühâsiye 5 adet 100 dirhem</i>	131	10	
<i>Yatak takım</i>	100		
<i>Kilim</i>	30		
<i>Yük çarşab 1 adet</i>	20		
<i>Suluk</i>	60		
	2790	32	
<i>Zirde muharrer ber-mûceb-i defter-i kassâm hisse-yi irsîyyesine takas ve mahsûb</i>	2790	32	

	Guruş	Para	Akçe
<i>Mezbûr Ramazanın ber-mûceb-i defter-i kassâm hisse-yi ırsîyyesi</i>	2826	9	1
<i>Bâlâda muharrer terekeden aynen makbûzu takas ve mahsûb</i>	2790	32	
	35	17	
<i>Karındaşı Eminin terekeden ziyâde makbûzunda ahzı iktizâ iden havâle olunan</i>	35	17	

İŞS-191-Sayfa 164

Belge 1

Medine-i Isparta mahallâtından Cedid mahallesinde sâkin Yunuszâde Nuri efendi ibn-i Hacı Ahmed meclis-i şer'-i şerîf-i enverde medine-i mezbûre mütemekkinlerinden ve teb'â-yı devlet-i âlîyyeden ve Rum milletinden işbu hâsilü'l-vesika Akoğlan oğlu Dimitri veled-i Hacı Mihâ'il mahzârında ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb bir arsa-yı mîrîyye olub ûhde-i tasarrufumda olan arsa üzerinde magrûs kürûm dahi akd-i âtü'z-zikrin sudûruna değin bâlâsı tafrâ-yı garâbe ile mezîn işbu bir kıt'a temessükün nâtık olduğu üzere yedimde mülk ve hakkım olub medine-i mezbûreye muzâf Yenibekâr civarında nâm vâki' bir taraftan Elmacı oğlu Burgan veled-i Mihail bağı ve bir taraftan Gedik oğlu kerîmesi binti Yanî bağı ve bir taraftan tarîk-i hâss ve taraf-ı râbî'i tarîk-i âmm ile mahdûd etrafı taş duvar ile muhâta tahmînen bir dönüm mikdarı bir kıt'a bir bâb bağımın arzını bârây-ı me'mûr arazi ferâg-ı mu'teber kat' ile kürûmini dahi bey'-i bât-i sahîh-i şer'iyeye mezbûr Dimitriye me'ân safka-ı vâhide ile dört bin beş yüz guruş bey' ve temlîk ve ferâg ve tefvîz eylediğimde olduğu ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tefvîz ve kabûl idüb bey'-i mezkûrların tagrîr ve gallatına müte'allika da'vâdan tarafeynden her birimiz âhirin zimmetini ibrâ ve ıskât ve yine her birimiz ber-vech-i muharrer âhirin ibrâsını kabûl dedikde gıbbe't-tasdîkü's-şer'î mâ vâka'a bi't-taleb ketb olundu

Fî 25 Şevvâl sene 1283

Hacı Cum'a ağa

Sarer ağa

Âyân oğlu Ömer

Muhzır Hacı Mehmed

Va gayrihim

Belge 2

Medine-i Isparta mahallâtından Fazlullâh mahallesinde sâkin Ağroslu İbrâhim bin Ömer nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîf-i enverde zât-ı ta'rîf-i şer'iyeye ile mu'arrefe mezbûrun zevcesi işbu bâisetü'l-vesika Fâtıma binti Ahmed nâm Hâtûn mahzarında ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb akd-i âtü'z-zikrin sudûruna değin yedimde mülk ve hakkım olub mahalle-i mezkûrde vâki' bir taraftan Berber Ali bin Ahmed menzili ve bir taraftan Serdar oğlu Süleymân bin Hüseyin yoncalığı ve bir taraftan Kâtibzâde Ali efendi ibn-i Mehmed efendi bağçesi ve taraf- râbi' kendü menzil ve bağçem ve leffen tarîk-i âmm ile mahdûd ve tahtâni bir oda ve bir ahur ve bir evlek mikdarı bağçe ve zokak kapusunun bir kenarına müştemil mülk-i menzilimi bi'l-cümle mâyestemle tarafeyden icâb ve kabûle hâvî şurût-ı müfside ve muvâza'adan ârî tagrîr ve gallatından bir bey'-i bât-i sahîh-i şer'iyeye ile zevcem mezbûre Fâtıma Hâtûn beş yüz guruş bey' ve temlik ve teslîm eylediğimde olduğu ber-vech-i muharrer iştirâ ve ve temellük ve tesellüm ve kabz ve kabûl eyledikten sonra şahsına olan meblağ-ı merkûm beş yüz guruşu zevcem mezbûre Fâtıma Hâtûnun zimmetimde cihet-i karzdan alacağı olan beş yüz guruş hakkına takas ve mahsûb eylediğimde olduğu takas ve kabûl idüb ol-vech ile ben menzil ve bağçe-i mahdûd-ı mezkûrun şahsına zevcem mezbûrden olduğu deyn-i merkûmu benden her birimiz istifa eyledik ba'de'l-yevm menzil ve bağçe-i mahdud-ı mezkûrde benim asla ve kat'a alâka ve müdahalem kalmayub zevcem mezbûr Fâtıma Hâtûnun mülk müşterâsı ve hakk-ı sarfı olmuşdur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gibbe't-tasdîkü's-şer'î mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu

Fî 25 Şevvâl sene 1283

Gümüş oğlu Veli

Timürçi Veli Ahmed

Muhzır Hâfız Ali

Ve gayrihim

Belge 3

Medine-i Isparta mahallâtından Yaylazâde mahallesinde sâkin zât-ı zeyl-i vesikada muharreri'l-esâmi-i müslimîn ta'rifleriyle mu'arrefe olan işbu bâisetü'l-vesika Fâtıma binti Hacı Cum'a ağa nâm Hâtûn meclis-i şer'-i şerîf-i enverde zevc-i sâbıkı Haydar bin Hacı Ahmed mahzarında takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i âni'l-merâm idüb mezbûr Haydar ile bundan akdem hâl-i zevciyyete beynimizde kâ'im iken mezbûrun firâşından

hâsıl ve benden mütevellide hâlâ el-mehzâne hicr ve terbiyemde olan işbu hazire bi'l-meclis tahmînen altı aylık sulbîye sagîre kızı kızım Alimenin aslâ malı olmayub ol-vech ile nafaka ve kisveye muhtâc olmağla sagîre-i mezbûrenin nafaka ve kisve behâsı için babası mezbûr Haydar üzerine kıbel-i şer'îden kadr-ı ma'rûf-ı meblağ farz ve takdîr olunmak bi'l-mahzara matlûbumdur dedikde gıbbe't-tasdîkü'ş-şer'î hâkim-i muvakkı'-i sadr-ı küttâb tûba leh ve hüsn-i me'ab efendi hazretleri dahi sagîre-i mezbûrenin nafaka ve kisve behâsı için babası mezbûr Haydar üzerine bi't-tırâz tarih-i vesikadan şehriye yigirmi guruş farz ve takdîr buyurub meblağ-ı mefrûz-ı mezkûru sagîre-i mezbûrenin nafaka ve kisve behâ vesâ'ir levâzım-ı zarûriyesine harc ve sarfa ve lede'l-iktizâ istidâneye va'azü'l-nazar babası mezbûr Haydar üzerine rücû'a validesi ve zevcesi mezbûr Fâtıma Hâtûn izn vermeğın mâ vâka'a bi't-taleb ketb olundu

Fî 25 Şevvâl sene 1283

Müderri-i kirâmdan mekremetlü Osman efendi

Â'zâdan ref'etlü Hacı Ahmed ağa

Âyân oğlu Ömer

Muhzır Hacı Mehmed

Muhzır Hâfız Ali

Ve gayrihim

Belge 4

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta mahallâtından Hoca-zâde mahallesinde sâkin Haydar ağa ibn-i Hacı Ahmed medine-i mezbûr mahkemesine ma'kûd meclis-i şer'îmizde medine-i mezbûr ahâlisinden işbu bâisü'l-i'lâm Hacı Cum'a ağa ibn-i Hacı Ahmed muvâcehesinde mezbûr Hacı Cum'anın sulbî kebîr oğulları Mustafa ve Mehmed hazır olduğu hâlde mezbûr Hacı Cum'a benim gâibet-ü ani'l-meclis Ağlasunlu Mehmed Çavuşda öküz şahsından alacağım olan üç yüz yetmiş guruşu oğlu hazır-ı mezbûr Mehmede dört aded koyun şahsından yüz elli guruşunu ve Yunuszâde Nuri efendide cihet-i karzdan alacağım olan yüz altmış dört guruşumu ve Evkâf müdiri Selim efendiden Akoğlan şahsından on guruşumu ve Akoğlu hazır-ı mezbûr Mehmed ma'rifetiyle bey' olunan on dört guruş Akoğlan şahsına ve Kesme karyeli Veli Ömerde cihet-i karzdan alacağım olan kırk altı guruşumu ve Akoğluna hazır-ı mezbûr zimmetimde ve iki aded kabca şahsından alacağım olan on bir guruşumu ve yine hazır-ı

mezbûrde bir vukkiye rugan-ı sâde şahsından on bir guruşuna cem'ân yedi yüz yetmiş altı guruşumu bana edâ ve ifâ itmek üzere gâ'ib ve hazır-ı mezbûrunden ahz itmekle meblağ-ı merkûm yedi yüz yetmiş altı guruş ile hânemde mevcûd üçlü bir erkeçimi dahi fuzûli âhere bey' ve elli beş guruş kabz eylediği şahsına cem'ân sekiz yüz otuz bir guruşumu mezbûr Hacı Cum'a ağadan hâlen taleb iderüm deyu da'vâ eylediğimde olduğu cevabında ancak Mehmed Çavuşdan üç yüz guruş ve oğlu hazır-ı mezbûr Mehmedden yüz elli guruş ve Yunuszâde Nuri efendiden yüz altmış guruş kabzına ikrâr ma'adaya inkâr eylediğinden ma'ada benim için emrinle meblağ-ı merkûmden on beş guruşunu zevcem Fâtıma için nakden bir def'a ve beş guruş bir def'a ve iki vukkiye tuz ve iki vukkiye-i lehm mesârifine cem'ân sekiz guruş sarf eyledim ve doksan dokuz guruş on bir kile havânına şa'ir ekl itdirdim ve kırk sekiz guruşluk dört yük saman ekl itdirdim ve yüz paraya bir aded ve yular iştirâ eyledim ve üç buçuk ay beher mâhiyesi altmış guruş olmak üzere davarının râiye için ücret verdim ve doksan günde beher yevmîye altmış paradan cevâbına nâm-ı azîz akçesi yüz otuz beş guruş verdim ve yigirmi guruş bir aded çarık iştirâ idüb verdim ve otuz guruşuna davarlarının ekli için toz iştirâ idüb ekl itdirdim ve oğlum hazır-ı mezbûrun yevmiyesini beşer guruş olmak üzere ücret-i tesmîyesiyle isticâr ve on altı gün mu'teberinde hıdmet itmek ücret-i mecmû'ası olan seksen guruş ve yine beher yevmîyesini altmış paraya isticâr degen cânibinde Ispartaya sagîr nakil itdirmekle yigirmi günde müctemi' otuz guruşuna min haysü'l-mecmû'a altı yüz elli iki guruş benim için benim inkârıma inâ'en benden da'vâya tasaddi eylediğinde beynimizde münâza'at-ı kesîre ve muhâsamât-ı şedîde vukû'a gelmişdi el-haletü hazihî mezbûr Hacı Cum'a da'vâ eylediği meblağ-ı merkûm altı yüz elli iki guruş da'vâsından meccânen bi-tav'îha ve'l-rızâ fârig olmağla ben dahi ber-vech-i muharrer tasaddi eylediğim meblağ-ı merkûm sekiz yüz otuz iki guruş da'vâyı mezkûrumdan üç yüz guruş bedel-i medfû'a ve makbûz üzerine ba'de akdi'l-musâlahat ve'l-kabûl ziyâde müdde'âma ve bi'l-cümle husûs-ı mezkûr ve hukûk-ı ma'lûme ve mechûleye müte'allika-yı âmme-i da'vâdan mezbûr Hacı Cum'a ağa ile oğulları hazırân-ı mezbûrân Mustafa ve Mehmedden her birinin kabûllerini hâvî zimmetlerini ibrâ-yı âmme-i sahîh-i şer'îyye ile ibrâ ve ıskât eylediğimde anlar dahi meblağ-ı merkûm altı yüz elli iki guruşluk mutâlebesine ve bi'l-cümle husûs-ı mezkûr ve hukûk-ı ma'lûme ve mechûleye müte'allika-yı âmme-i da'vâdan benim kabûlüme

hâvî zimmeti ibrâ ve ıskât eylediler deyu tarafeynden her birinin ber-vech-i meşrûh ikrâr ve tasdikleri tescil ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu

Fî 25 Şevvâl sene 1283

Müderri-i kirâmdan mekremetlü Osman efendi

Â'zâdan ref'etlü Hacı Ahmed

Malbaşı kâtibi fütüvvetlü Münir efendi

Mukayyid-i mahkeme Osman efendi

Muhzır Hacı Mehmed

Va gayruhum

IŞS-191-Sayfa 165

Belge 1

Medine-i Isparta mahallâtından Yaylazâde mahallesinde sâkin ve zât-ı mu'arrefe Fâtıma binti Hacı Cum'a ağanın babası ve tarafından zikrî âtı husûsda vekil olduğu karındaşları Mustafa ve Mehmed şehâdetleriyle sâbit olan mezbûr Hacı Cum'a ağa meclis-i şer'-i şerif-i enverde müvekkil-i mezbûrenin zevc-i dâhili işbu bâisü'l-vesika Haydar ağa ibn-i Hacı Ahmed mahzarında bi'l-vekâle ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb mezbûr Haydar ağa kızım müvekkilem mezbûrenin zevc-i dâhili olub lâkin işbu meclis-i şer'ide müvekkilem kızım mezbûreyi talâk-ı raci' ile tatlık itmekle zimmetinde mütekarrir ve ma'kûd-ı âliye olan yüz altmış altı guruş mehr-i mü'accel hakkı ile nafaka-ı iddet-i mu'ayene-i ma'lûmesi ve mü'ennes-i süknâmı için dahi bi't-tırâz ta'yin olunan yüz otuz dört guruşuna cem'ân üç yüz guruş mezbûr Haydar ağa bana def' ve teslîm ben dahi vekâletim hasebiyle temâmen ve kâmilen ahz u kabz idüb müvekkilem mezbûrenin mehr-i mu'accel nâmıyla mezbûr Haydar zimmetinde bir aded sırmalı çuka şalvarı olmağla mezkûr şalvardan bi'l-vekâle meccânen fârig olmağla hukûk-ı zevciyyete ve hukûk-ı ma'lûme ve mechûleye müte'allika-yı âmme-i da'vâdan her birimiz âhirin zimmetini isâleten ve vekâleten ibrâ ve ıskât ve yine her birimiz âhirin ibrâsını ber-minvâl-i muharrer kabûl eyledik dedikde gıbbe't-tasdikü's-şer'i mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu

Fî 25 Şevvâl sene 1283

Müderri-i kirâmdan mekremetlü Osman efendi

Â'zâdan ref'etlü Hacı Ahmed ağa

Mal başı kâtibi fütüvvetlü Münir efendi

Mukayyed Osman efendi
 Âyân oğlu Ömer
 Muhzır Hacı Mehmed ve Hâfız Ali
 Ve gayrihim

Belge 2

Medine-i Ispartaya tâbi‘ Sav karyesinde sâkinler Hadice ve Zayide binti Hüseyin nâm Hâtûnlar meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde mezbûrtânın babaları işbu bâisü‘l-vesika Ali bin Hüseyin mazharında ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb biz akd-ı âtü‘z-zikrin sudûruna deĝin yedimizde ber-vech-i münâsefe mülk ve hakkımız olub karye-i mezkûrede vâki‘ bir taraftan müşterî-i merkûm Ali menzili ve bir taraftan Ömer bin Hüseyin bin Abdullâh menzili ve bir taraftan Enis bin Hacı Süleyman bin Abdullâh menzili ve taraf-ı râbi‘i tarîk-i âmm ile mahdûd fevkâni bir odaya müsta‘mel bir bâb mülk-i menzilimi bi‘l-cümle mâyestemle ve tarafeynden icâb ve kabûle hâvî şurût-ı müfside ve muvâza‘adan ârî tagrîr ve gallasından bir bey‘-i bât-i sahîh-i şer‘iyye ile her biri me‘ân babamız mezbûr Aliye üç yüz seksan guruş bey‘ ve temlik ve teslim eylediğimizde olduğu ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ve kabz ve kabûl eyledikten sonra şahsına olan meblaĝ-ı merkûm üç yüz seksan guruş mezbûr Ali bize def‘ ve teslim biz dahi ber-vech-i muharrer yedinden temâmen ve kâmilen ahz u kabz beynimizde bi-kadri‘l-husûs beynimizde iktisâm eyledik fî mâ ba‘ad menzil mahdûd-ı mezkûrde bizim asla ve kat‘a alâka ve müdahalemiz kalmayub müşterî-i mezbûr Alinin mülk müşterâsı ve hakk-ı sarfı olmuşdur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mülkün ve mutasarrıf olsun dedikde gıbbe‘t-tasdîkü‘ş-şer‘i mâ vâka‘a bi‘t-taleb ketb olundu

Fî 21 Şevvâl sene 1283

Karye-i mezkûr İmâmı Mustafa efendi
 Karye-i mezkûr Muhtârı Hüseyin aĝa
 Karye-i mezkûrden Süleyman
 Salih oğlu Ali
 Müteveli oğlu Âbdiye
 Ve gayrihim

Belge 3

Ma‘rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta nevâhisinden Ağros kazası mahallâtından Sökmân mahallesi ahâlisinden işbu bâisü'l-i'lâm Kasab oğlu Mehmed bin Mustafa medine-i mezbûre meclisine ma'kûd meclis-i şer'îmizde kaza-ı mezbûrenin Altunba mahallesi ahâlisinden Sebek oğlu Veledî'n bin Mehmed bin Veledî'n muvâcehesinde mezbûr Veledî'n geçen seksen iki senesi saferü'l-hayrının on beşinci ahd gecesi sa'at yedi raddelerinde ben evlâd-ı ıyâlim ile orak tarlasında bulunduğumuz sırada mahalle-i mezkûrede vâki' menzilimin avlu duvarından oda kapusunun anahtarını saçak altında anbârım üzerinde bulunub anahtar-ı mezkûru mahâl-i mezkûrden alarak oda-yı mezkûru açub mahâl-i mahrezimden ve malımdan mecmû'a bin iki yüz elli sekiz guruş kıymetli bir aded taraklı kutnu anterî ve bir aded sîm alcası anterî ve bir aded Haleb citârî ve bir aded Sevâyî şalvar ve bir aded Hekbe anterî ve bir aded çuka ferâce ve iki aded çuka nahtâne ve bir aded sırmalı çuka tahtâne ve üç aded İstanbul bezi gömlek ve iki aded ketan gömlek ve bir tob ketan ve bir tob çal bezi ve üç aded yelek ve dört değer mücesem ve bir arşun turaklı ve bir aded omuz peşgiri ve bir aded sırmalı cevre ve bir aded sîm gümüş kolye bağı ve sırmalı uçkur ve bir aded sırmalı akçe kesesi ve bir peçe ve bir makreme ve yigirmi beş dirhemli dört aded sîm saç bağı ve bir aded sîm yüzük ve bir aded sîm tesbihlik ma' zincir ve bir aded altun ve zenemi gasben ahz u kabz itmekle eşya-ı muharrere-i mezkûre mevcûd ise aynen müstehlik olduğu hâlde yemî gasbda olan temcîd mecmû'ası meblağ-ı merkûm bin iki yüz elli sekiz guruşu mezbûrun elinden zemânen ve hâlen taleb iderüm deyu da'vâ itdükde lede'l-istintâk mezbûr Veledî'n dahi cevabında kazîye-i minvâl-i meşrûh üzere olduğunu bi-temâmiha tâbi'ân ve kat'iyen ve sahîhen mükerreren ikrâr ve i'tirâf idüb ancak eşya-ı muharrere-i mezkûrden zimmetimde mecmû'a bin yüz sekiz guruş kıymetli üç aded İstanbul bezi gömlek ve iki aded ketan gömlek ve üç aded yelek ve bir zirâ'i taraklı ve bir altun veznesi mevcûd olub bâkî eşya-ı muharrere-i mezkûr kendü umûruma sarfla istihlâk itmemle bâkî-i mezkûr bin yüz kırk guruş müdde'î-yi mezbûr Mehmede zimmetimde deyu ikrâr-ı meşrûh üzere zikr olunan üç aded İstanbul bezi gömlek ve iki aded ketan gömlek ve üç aded yelek ve bir zirâi taraklı altun veznesi âynen ve bâkî bin yüz kırk guruşun zemânen müdde'î-yi mezbûr Mehmede edâsıyla mezbûr Veledî'n ilzâm olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu

Fî 25 Şevvâl sene 1283

Belge 4

Medine-i Ispartaya tâbi‘ Sav karyesinde iken bundan akdem bi-emrillâh-i te‘âlâ vefat iden Mehmed bin İsmail bin Abdullâhın sulbî sagîr oğlu Mehmedin babası müteveffâ-yı mezbûrden müntakil malını hıfz ve tesviye-i umuruna kibel-i şer‘îden bir vasî nasb ve ta‘yin olunmak ehem ve ilzâm olduğu ecluden sagîr-i mezbûrun validesi olub her vechile umûr-ı vesâyetini rü‘yet-i kâdir idüğü zeyl vesikada muharreri‘l-esâmi-i müslimîn ihbârlarıyla mütehakkık olan işbu bâisü‘l-vesika Zayide binti Hacı Ahmed nâm Hâtûn hâkim-i muvakki‘-ı sadr-ı küttâb tûba leh ve hüsn-i me‘âb efendi hazretleri sagîr-i mezbûr Mehmedin vakt-i rüşd ve sudûruna değin babası müteveffâ-yı mezbûrden müntakil malını hıfz ve tesviye-i umuruna vasî nasb ve ta‘yin buyurdukda olduğu ber-vech-i muharrer vesâyet-i mezkûreyi kabûl ve hıdmet-i lâzimesini kemâ yenbagî edâya ta‘ahhüd itmeğın mâ vâka‘a bi’t-taleb ketb olundu

Fî 21 Şevvâl sene 1283

Mukayyid-i mahkeme Osman efendi

İmâm-ı karye-i mezbûr Mustafa efendi

Muhtar-ı karye Hüseyin ağa

Karye-i mezkûrden Süleyman ağa

Solâlı oğlu Ali Mütevellî oğlu Âbidin

Ve gayrihim

IŞS-191-Sayfa 166

Belge 1

Der-i devlet-mekine arz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta mahallâtından Yaylazâde mahallesi sâkinlerinden olub Isparta sancağı sandıkasını olan işbu bâisü‘l-i‘lâm Abdurrahmân Nuri efendi ibn-i Hasan efendi medine-i mezbûre meclisine ma‘kûd meclis-i şer‘îmizde sancak-ı mezkûr kâ‘im makâmı utûvvetlü Sâdık efendi hazır olduğu hâlde medine-i mezbûr ahâlisinden ve süvari zabtiye neferâtından Munsâf oğlu Hacı Mustafa bin Ali muvâcehesinde medine-i mezbûre ahâlisinden ve zabtiye çavuşundan Gülek oğlu Hüseyin bin İbrâhim hazır olduğu mezbûr Hacı Mustafa eyyâm-ı şitada hükûmet konağında kaldığı sırada ta‘til günleri ortalığı tenhâ bulduğu hâlde konak-ı mezkûrun üst katında vâki‘ sandık eminlerine mahsûs oda kapusuna ve derûnunde bulunan sandıklara anahtar uydurarak açub benim bi‘l-emân vaz‘ü‘l-yed olduğum beytü‘l-mal akçesinden geçen seksan iki senesi rebiyü‘l-evvelisinin altıncı perşembe günü vakt-i asrda mecmû‘a on bir bin yedi

yüz seksan guruş mu'adil elli sekiz aded Osmanlı lirası ve iki yüz otuz üç aded sîm mecdiye ve on iki aded İngiliz lirası ve yine sene-i merkûm mâh-ı mezkûrun yigirmi beşinci günü sa'at sekiz buçuk raddelerinde mecmû'a iki bin sekiz yüz doksan dokuz buçuk guruş mu'adil beyaz beşlik ve altılık ve yine mâh-ı mezkûrun yigirmi yedinci perşembe günü sa'at on bir raddelerinde mecmû'a altı bin altı yüz elli dört guruş mu'adil on bir aded Osmanlı lirası ve yedi aded Fransız lirası ve yigirmi yedi aded kron ta'bir olunur riyal ve elli iki aded sîm mecdiye ve beyaz altılık ve yine sene-i merkûm rebiyü'l-ahirinin beşinci perşembe günü sa'at on buçuk raddelerinde mecmû'a altı bin beş yüz otuz iki guruş mu'adil yigirmi beş aded İngiliz lirası ve on sekiz aded Fransız altunu ve elli iki aded kron ta'bir olunur riyal ve iki yüz yetmiş aded asvânın ve beyaz yigirmi paralık ve mâh-ı merkûmenin on dokuzuncu perşembe günü sa'at on raddelerinde mecmû'a üç bin sekiz yüz guruş mu'adil on yedi aded mahmûdiye ve on iki aded rub'ie ve sekiz aded İstanbul altunu ve on yedi aded şinko ta'bir olunur riyal ve beyaz yigirmi paralık ve yüzlük ve beşlik ve yine mâh-ı mezkûrun yigirmi altıncı penşene günü vakt-i asrda mecmû'a altı bin yüz otuz buçuk guruş mu'adil iki yüz on yedi buçuk aded sîm mecdiye beyaz beşlik ve on paralık ile işbu sene-i mübâreke-i cemâziye'l-evvelisinin on yedinci perşembe gecesini sa'at yedi raddelerinde mecmû'a altı bin dört yüz on dört guruş mu'adil yüz iki aded sîm mecdiye ve otuz iki aded Fransız altunu ve beyaz beşlik ve yigirmi paralık ve yine sene-i merkûm cemâziye'l-aherinin altıncı pazarertesi gecesini kapu elinde bu beşinci olduğu hâlde sa'at sekiz raddelerinde mecmû'a iki bin dört yüz doksan üç buçuk guruş mu'adil beyaz altılık ve beşlik ve yigirmi paralık ve yine mâh-ı mezkûrun sekizinci çiharşembe gecesini sa'at altı raddelerinde mecmû'a üç bin sekiz yüz altmış sekiz buçuk guruş mu'adil on altı aded mahmûdiye ve on sekiz aded rub'ie ve sekiz aded hurşid ve on bir aded İstanbul ve altı aded mahmûdiye altunu ve kırk sekiz aded şinko ta'bir olunur riyal ve seksan iki aded asvanın ve on üç aded Fransız altunu ve yedi buçuk aded Mısır altunu ve yine mâh-ı mezkûrun yigirmi birinci Salı gecesini sa'at beş raddelerinde mecmû'a beş bin sekiz yüz seksan beş buçuk guruş mu'adil kırk iki aded kron ta'bir olunur riyal ve sîm mecdiye beşliği ve ikiliği ve kırk paralığı ve beyaz beşlik ve altılık on paralık min haysü'l-mecmû'a altmış bir bin beş yüz seksan yedi buçuk guruş sandık-ı mezkûr derûnünden gasben ahz u kabz ve kendü emvarına sarfla istihlâk itmekle meblağ-ı mecmû'a merkûm altmış bir bin beş yüz seksan yedi buçuk guruşluk emsâlini zemânen mezbûr

Hacı Mustafadan hazır-ı mümâ-ileyhimin tasdîkiyle me‘ân bi’l-emân hâlâ taleb iderüm deyu da‘vâ itdükde lede’l-istintâk mezbûr Hacı Mustafa dahi cevabında salifü’z-zikr seksan iki senesi rebiyü’l-evvelinin altıncı perşenbe günü vakt-i asrda hazır-ı mezbûr Hüseyin Çavuş sandık-ı mezkûr odasına ve sandığına anahtar uydurarak girüb çıkar iken ben dahi mezbûr Hüseyin Çavuş tesâdüf idüb sandık-ı mezkûrden almış olduğu akçeden altı bin guruş ile zikr olunan anahtarları bana teslîm ben dahi ba‘de’l-ahz salifü’z-zikr seksan iki senesi rebiyü’l-evvelisinin on üçüncü perşenbe günü vakt-i mezkûrde beş bin dört yüz guruş ancak beş bin iki yüz guruşunu ve yine sene-i merkûm rebiyü’l-evvelsinin yigirmi perşenbe günü vakt-i mezkûrde iki bin sekiz yüz doksan dokuz buçuk guruşdan ancak bin üç guruşunu ve yine mâh-ı mezkûrun yigirmi yedinci perşenbe günü vakt-i merkûmde altı bin altı yüz elli dört guruşdan ancak iki bin beş yüz guruşunu cem‘ân ve yine merkûm rebiyü’l-aherinin beşinci perşenbe günü vakt-i merkûmde altı bin beş yüz otuz iki guruşdan ancak dört bin beş yüz guruşunu ve mâh-ı mezkûrun on dokuzuncu perşenbe günü vakt-i mezbûrde üç bin sekiz yüz guruş ve mâh-ı mezkûrun yigirmi altıncı perşenbe günü altı bin yüz otuz buçuk guruşdan ancak altı bin guruşunu ve mârû’z-zikr seksan üç senesi cemâziye’l-evvelisinin on yedinci perşenbe gecesi vakt-i merkûmde meblağ-ı mezbûr altı bin dört yüz on dört guruşdan ancak iki bin yüz altı guruşunu ve sene-i merkûm cemâziye’l-aherinin altıncı pazar ertesi gecesi vakt-i mezkûrde meblağ-ı merkûm üç bin sekiz yüz altmış sekiz buçuk guruşdan ancak bin üç yüz altmış sekiz buçuk guruşunu ve mâh-ı mezkûrun yigirmi birinci salı gecesi vakt-i merkûmden beş bin sekiz yüz seksan beş buçuk guruşdan ancak üç bin altı yüz yigirmi guruşuna min haysü’l-mecmû‘a otuz yedi bin dört yüz seksan sekiz guruşdan mesbûkü’z-zikr altı bin guruşunu hazır-ı mezbûr Hüseyin Çavuşun külliye inkârına binâ‘en Hüseyin Çavuşdan kabzını ve otuz bir bin dört yüz seksan sekiz guruşunu dahi müdde‘î-yi emîn-i mümâ-ileyhimin zikr olunan arâm eylediği sandık odasına ve sandıklarına anahtar uydurarak açub bi’l-emân vaz‘ü’l-yed olduğu beytü’l-mal akçesinden gasben ahz u kabz kendü umûruna sarfla istihlâk eylediğini bi-temâmiha tâbi‘ân ve sahîhen ve kat‘iyyen ve mükerrerem ikrâr ve i‘tirâf idüb ziyâdesi olan ber-vech-i muharrer ferâğ-ı ma‘lûm-ı mezkûre ile yigirmi dört bin doksan dokuz buçuk guruş ahz u kabzını inkâr itmekle müdde‘î-yi mümâ-ileyh ber-vech-i meşrûh bi’l-emân eylediği ziyâde müdde‘âsını ikâme-i beyyineden izhârımız idüb taleb ve tahlîf dahi olmamağın mûcibince ber-minvâl-i muharrer yigirmi dört bin doksan dokuz buçuk

guruş ziyâde müdde'âsıyla mezbûr Hacı Mustafaya bilâ beyyine ma'arızdan ba'de'l-men' bâlâda muharrer mukarrer ve mu'terif olduğu otuz yedi bin dört yüz seksan sekiz guruşluk emsalini zemânen müdde'î-yi emîn-i mûmâ-ileyh Abdurrâhman Nuri efendiye edâsıyla mezbûr Hacı Mustafa ilzâm olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu bâkiyü'l-emr men lehü'l-emr

Fî 15 Şevvâl sene 1283

IŞS-191-Sayfa 167

Belge 1

Medine-i Ispartaya tâbi' Sav karyesinde iken bundan akdem bi-emrillâh-i te'âlâ vefat iden Süleyman bin Mehmed bin Abdullâhın verâsetini zevce-i menkûha-yı metrûkesi Fâtıma binti Hacı Ahmed bin Hacı Mehmed ile babası mezbûr Mehmed ve sulbîye sagîre kızı Züleyhâ el-huzzâri lede's-şer'î'l-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra sagîre-i mezbûrenin tesviye-i umuruna kibel-i şer'îden mensûb vasisi validesi mezbûre Fâtıma Hâtûn ve eb-i mezbûr Mehmedden her birinin taleb ve ma'rifetleri ve ma'rifet-i şer'î ile tahrîr ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı mezbûr defteriyedir ki ber-vech-i âti zikr olunur

Fî Gurre-i Şevvâl sene 1283

	Guruş
<i>Karye-i mezkûrde vâki' fevkâni bir oda ve yarım kılara müştemil bir bâb menzil</i>	650
<i>Minhâ harc kassâm</i>	25
	625
<i>Resm-i kısmet</i>	17
<i>Kaydiyye</i>	1
<i>Harc-ı husûs</i>	7

	Guruş	Para	Akçe
<i>Hisse-yi zevce-i mezbûre Fâtıma</i>	104	6	2
<i>Hisse-yi eb-i mezbûr Mehmed</i>	208	13	1
<i>Hisse-yi sagîre-i mezbûr Züleyhâ</i>	312	20	

Vech-i meşrûh üzere tereke-i müteveffâ-yı mezbûrden ba'de ihrâc ve'l-ifâ el-mesârifi'l-sahîh sahhû'l-bâkiyyesi ber-vech-i bâlâ verese-i asîl ve vasi-i mezbûrân yedlerinde olduğu eçden işbu mahâle şerh verildi

Ba'de-vâb mezbûr Mehmed dahi fevt olub verâsetini zevce-i menkûha-yı metrûkesi Zayide binti Hacı Ahmed bin Hacı Mehmed nâm Hâtûn ile sulbî kebîr oğlu

Mustafa ve sagîre oğlu Mehmed ve kebîre kızları Şerîfe ve Fâtımayla el-huzzârî lede'ş-şer'î'l-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra sagîr-i mezbûrun tesviye-i umûruna kibel-i şer'îden bâ-hüccet-i şer'îyye mensûb vasisi validesi mezbûre Zayide Hâtûn ve mezbûr Mustafa ve mezbûrtâne Şerîfe ve Fâtımadan her birinin taleb ve ma'rifetleri ve ma'rifet-i şer'î ile tahrîr ve terkîm ve takvîmi'l-behâ ba'de ihrâci'l-mesârifi'l-sahîh sahhû'l-bâkiyyesi beyne'l-verese bi'l-farîzeti'ş-şer'î tevzi' ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı mezbûr defteriyedir ki ber-vech-i âti zikr olunur fî el-yevmi'l-hâl ve'l-aşar min şehr-i şevvâli'l-mükerrem sene selâse ve semânîn ve mi'eteyn ve elf

	Guruş	Para	Akçe
<i>Karye-i mezkûrde vâki' fevkâni bir oda ve yarım kilara müstemil ve tahtâni bir oda ve bir kilar ve bir mikdar avluya müstemil bir bâb mülk-i menzil</i>	1100		
<i>Kariyeden denmekle ma'rûf mahâlde vâki' bir dönüm mikdarı bir kıt'a bağ ve iki aded ceviz ağacına müstemil kürûm mülk-i bağ</i>	1100		
<i>Karye-i mezkûrde vâki' yarım dönüm mikdarı kürûm mülk bir kıt'a bağ</i>	500		
<i>Karye-i mezkûrde vâki' eşcâr ve kürûm mülk bir evlekmikdarı bağçe</i>	500		
<i>Bekâr önü nâm mahâlde vâki' üç sehm i'tibarıyla bir ağaç ceviz ağacından iki sehm hisse</i>	100		
<i>Eşkiyalar nâm mahâlde vâki' ceviz ağacı 1 adet</i>	120		
<i>Karye-i mezkûrde menzil-i mezkûr imtisâlinde bir bâb ahur</i>	150		
<i>Öküz çift</i>	400		
<i>Def'a öküz re's 1 adet</i>	250		
<i>İnek re's 2 adet dana 2 adet</i>	500		
<i>Merkeb re's 1 adet</i>	2500		
<i>Def'a merkeb re's 1 adet</i>	200		
<i>Anbar 1 adet</i>	60		
<i>Suluk 1 adet</i>	50		
<i>Edevât çift 1 adet</i>	60		
<i>Melez kile 12 adet</i>	200		
<i>Mezrû'a melez kile 20 adet</i>	440		
<i>Evân-ı nühâsiye 25 adet</i>	450		
<i>Köhne çuval 2 adet</i>	50		
<i>Hurdavât çift 1 adet</i>	20		
<i>Çuval tek 5 adet</i>	30		
<i>Peşgir 1 adet</i>	10		
<i>Köhne elbise ma'lûmeleri</i>	10		
<i>Hurdavât binti ma'lûme</i>	60		
<i>Gönderen evvel fevt olan Süleymanın terekesinden hisseyi irsîyyesi</i>	208	13	1

Cem'ân yekûn 6818 guruş 14 para 1 akçe

	<i>Guruş</i>	<i>Para</i>	<i>Akçe</i>
<i>Vasiyet-i müsbet</i>	500		
<i>Mehr-i mü'eccel-i müsbet</i>	41	20	
<i>Nef'an li'l-yetim terk olunan</i>	5		
	32	20	
<i>Resm-i kısmet</i>	165	13	1
<i>Kaydiyye</i>	10		
<i>Varaka behâ</i>	2		
<i>Harc-ı husûsu</i>	15	20	

Minhâ'l-ıhrâc 734 guruş 13 para 1 akçe

Sahhû'l-bâkiyye 6084 guruş

	<i>Guruş</i>	<i>Para</i>
<i>Hisse-yi zevce-i mezbûre Zayide</i>	760	20
<i>Hisse-yi ibn-i kebîr-i mezbûr Mustafa</i>	1774	20
<i>Hisse-yi ibn-i sagîr-i mezbûr Mehmed</i>	1774	20
<i>Hisse-yi binti kebîre-i mezbûre Şerîfe</i>	887	10
<i>Hisse-yi binti kebîre-i mezbûre Fâtıma</i>	887	10

Vech-i meşrûh üzere tereke-i müteveffâ-yı mezbûrden ba'de ihrâc ve'l-ifâ el-mesârifü'l-sahîh sahhû'l-bâkiyyesi ber-vech-i bâlâ verese li-ecl ve vasi-i mezbûrden yedlerinde olduğu ecluden işbu mahâle şerh verildi

Belge 2

Medine-i Isparta mahallâtından Fazlullâh mahallesinde sâkin Çebişzâde Emin efendi ibn-i Ahmed nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîf-i enverde işbu bâisü'l-vesika Alaybeğzâde Hacı Ali efendi ibn-i Hacı İbrâhim ağa mahzarında ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb bir arsa-yı mîrîyye olup ûhde-i tasarrufumda olan arsa üzerinde magrûs menbâkir-i nâm nebâd ve eşcarı dahi benim akd-i âtü'z-zikr sudûruna değin yedimde mülk ve hakkım olup mahalle-i mezkûrede vâki' bir taraftan Can Mestan oğlu Mestan bağçesi ve ba'zen Köylü Ali bağçesi ve ba'zen kendü bağçem ve bir taraftan Ahmed Çavuş bağçesi ve ba'zen tarîk-i hâss ve ba'zen Emin Â'îşe oğlu Mehmed bağçesi ve ba'zen Hacı Mehmed efendi bağçesi ve bir taraftan çay ve taraf-ı râbi'i tarîk-i âmm ile mahdûd tahmînen beş dönüm mikdarı etrafı taş divar ile muhâta eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmire bu bir kıt'a bağçe ve bu bağçeliğin arz-ı bârây-ı me'mûr arzını ferâg-ı mu'teber kat' ile kürûmini dahi bey'-i bât-i sahîh-i şer'iyye ile mûmâ-ileyh Hacı Ali

efendiye me'ân safka-ı vâhide ile on bin yedi yüz guruş bey' ve temlik ve ferâğ ve tefvîz eylediğimde olduğu ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tefvîz ve kabûl idüb mübeyyi'-i mezkûrların tagrîr ve gallatına da'vâdan tarafeynden her birimiz âhirin zimmetini ibrâ ve ıskât ve her birimiz ber-minvâl-i muharrer âhirin ibrâsını kabûl eyledik dedikde gıbbe't-tasdîkü'ş-şer'î mâ vâka'a bi't-taleb ketb olundu

Fî 7 Şevvâl sene 1283

IŞS-191-Sayfa 168

Belge 1

Ân-asl medine-i Konya ahâlisinde olub medine-i Ispartada Antalyalı oğlu Hânında keçecilik san'atıyla meşkûl iken bundan akdem bi-emrillâh-i te'âlâ vefat iden Ali bin Hacı Mustafa bin Abdullâhın zâhirde vâris-i ma'rûf ve ma'rûfesi olmayub kâffe-i terekesi Cânib-i Beytü'l-mal râyi' olmağla livâ-yı mezkûrde bu makûl bâlâ-yı vâris-i ma'rûf ve ma'rûfe vefat idenlerin terekelerini kaza-yı me'mûr olan hâlâ medine-i Isparta sancağı kâ'im-makamı ve Beytü'l-mâl emini îzzetlü Sâdık efendi ibn-i Abdullâh efendi taraflarından vekil-i müseccel-i şer'îleri Abdülkâdir efendi taleb ve ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'îleri tahrîr ve bey' ve takrîr olunan müteveffâ-yı mezbûrun terekesidir ki ber-vech-i âti zikr olunur fî el-yevmi'l-hâmis aşere min şehr-i şevvâli'l-mükerrem sene selâse ve semânîn ve mi'eteyn ve elf

	<i>Guruş</i>	<i>Para</i>	<i>Kıymet</i>
<i>Yük 32 adet 300 dirhem</i>	392		12
<i>Yük mahlû basma pozal minder 1 adet</i>	45		
<i>Keçe 5 adet</i>	120		
<i>Pabalı yük 300 dirhem</i>	9		
<i>Halac takımı 1 adet</i>	50		
<i>Köhne kısa anterî 2 adet gömlek 1 adet</i>	15		
<i>Köhne yelek 3 adet don 1 adet gömlek 1 adet</i>	17	20	
<i>Bosdal çift 1 adet</i>	8		
<i>Köhne kuşak 1 adet</i>	1		
<i>Köhne sagîr silahlık 1 adet</i>	1		
<i>Köhne şalvar 1 adet</i>	4		
<i>Müsta'mel cevrab çift 1 adet</i>	3	20	

Cem'ân yekûn 675 guruş

	<i>Guruş</i>	<i>Para</i>
<i>Techîz ve tekfîn</i>	85	
<i>Deyn-i müsbet Uluborlu kazasından Hacı Hüseyin efendi ibn-i Hacı Mustafa bin Ali şahsına mübeyyi' bâ-şehâdet Hancı İbrâhim ağa ibn-i Hasan Yusufzâde Hasan efendi ibn-i Ömer Hasan ve ba'de't-</i>	449	20

<i>tezkiye ve 'l-tahlîf ve 'l-ahkâm</i>		
<i>Dellâliye berây-ı hazîne-i celîle-i maliye ve münâdi</i>	13	20
<i>Harc-ı defter-i kassâm</i>	3	10
<i>Kaydiye-i defter bârây-ı hazîne-i merkûme ve mukayyed</i>		10
<i>Varaka-ı sahîh-i behâsı</i>	1	

Cem'ân yekûn 552 guruş

Sahhû'l-bâkiyye 123 guruş

Resm-i emniye berây-ı hazîne-i celîle-i mezkûre 6 guruş 6 para

Derûnunde muharrer eşya-ı muharrere-i mezkûr süknâmiyesi ile âhere bey' olunduğundan mîrî-i fi'at farz-ı tenzil kılınan 20 guruş

Sahhû'l-bâki berây-ı hazîne-i celîle-i merkûme 86 guruş 34 para

Derûn ihrâcında muharrer verilen dellâliyenin nisf-ı hissesi altı guruş otuz para ve karye-i defteriye-i mezkûrun kezalik nisf-ı hissesi beş para resm-i emniyesi altı guruş altı para ki cem'ân otuz dört para ki haysü'l-mecmû'a yüz dokuz guruş otuz parayı usûlüne tatbîken idhâl olunarak hazîne-i merkûmeyi irsâl ve teslîm itmek üzere emin-i mûmâ-ileyh bi'l-emân temâmen ve kâmilan ahz u kabz eylediği işbu mehâle şerh verildi

Belge 2

Medine-i Ispartaya tâbi' Lağos karyesinde sâkin iken bundan akdem bi-emrillâh-i te'âlâ vefat iden Şerife binti Mustafa bin Abdullâhın verâsetini evvelâ vefat iden sulbî kebîr oğlu Mustafa bin Süleymân bin Abdullâhın sulbî kebîr oğlu Mehmede el-huzzârî lede'ş-şer'i'l-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra verese-i mezbûr taleb ve ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'i ile tahrîr ve terkîm ve beyne'l-verese bi'l-farîzeti'ş-şer'i tevzi' ve taksîm olunan tereke-i müteveffât-ı mezbûr defteriyedir ki ber-vech-i âti zikr olunur

Fî 21 Şevvâl sene 1283

	Guruş	Para
<i>Karye-i mezkûrde vâki' tahtâni menzil göz 1 adet</i>	280	
<i>Menzil-i mezkûr imtisâlinde umûr göz 1 adet</i>	250	
<i>Yorgan 1 adet</i>	17	
<i>Anterî 1 adet</i>	17	
<i>Makrame 1 adet</i>	6	
<i>Def'a köhne makrame 1 adet</i>	3	20
<i>Evân-ı nühâsiye 2 adet</i>	47	20
<i>Hinta 1 kile</i>	11	
<i>Hurdavât binti ma'lûme</i>	10	

Cem'ân yekûn 664 guruş

	<i>Guruş</i>	<i>Para</i>
<i>Resm-i kısmet</i>	16	20
<i>Dellâliye</i>	6	
<i>Kaydiyye</i>	1	20
<i>Varaka behâ</i>	1	

Minhâ'l-ihrac 25 guruş

Sahhû'l-bâki 639 guruş

Vech-i meşrûh üzere tereke-i müteffât-ı mezbûrden ba'de ihrâci'l-mesârifi'l-sahîh sahhû'l-bâkiyyesi beyne'l-verese mezbûr yedinde olduğu eelden işbu mahâle şerh verildi

Belge 3

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta mahallâtından Tekye mahallesinde sâkin Hasan Hüseyin bin Süleyman medine-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'îmizde evkâf müdiri Selim efendi hazır olduğu hâlde medine-i mezbûre eşrâfından işbu bâisü'l-i'lâm Nâşizâde Şeyh Âbidin efendi ibn-i Hacı Mustafa ağa muvâcehesinde medine-i mezbûrede vâki' fütüvvetlü Beğ Câmi'-i Şerîf ve hüsnü me'âb Hacı Elfi nevbesini dört sehmden alub sehmi mezbûrden bir sehmi benim ve iki sehmi mümâ-ileyh Âbidin Beğ efendinin ve diğer bir sehmi işbu hazır bi'l-meclis Ömer efendi yedine her birimizin bâ-berât-ı şerîf-i âlişân tasarrufumuzda olmağla geçen altmış sekiz senesinden seksan bir senesi nihâyetinde kadar bâ-defter-i müfredât muhasa gayraz mesârif ber-mûceb-i şurût vakf-ı mütevellilere hıdmet-i tevliyet mukâbelesinde aîd olan yigirmi beş bin dört yüz elli bir guruşu mümâ-ileyh Âbidin efendi vakf-ı mezkûr müstekılâtından ve müskefâtından ahz u kabz ve kendü umûrına sarfla istihlâk itmekle meblağ-ı merkûm yigirmi beş bin dört yüz elli bir guruşdan benim rub' hisseme musîb altı bin üç yüz altmış iki guruş otuz parayı mümâ-ileyh Âbidin efendiden hâlen taleb iderüm deyu da'vâ itdükde lede'l-istintâk mümâ-ileyh Âbidin efendi dahi cevabında meblağ-ı merkûmden hisse-yi merkûm altı bin üç yüz altmış iki guruş otuz paraya vaz'-ı yedini ikrâr lakin yedimde olub geçen bin iki yüz yetmiş yedi senesi şa'bânü'l-mu'âzzamanın on beşinci günü tarihiyle müverreh ve müdde'î-yi mezbûr Hasan Hüseyinin li-ebeveyn kebîr er karındaşı olub bundan akdem fevt olan Mustafanın imzâ ve hatmini hâvîye bir kıt'a sened mûcibince mezbûr Hasan Hüseyin zikr olunan yetmiş yedi senesinde sagîr bulunmağla tesviye-i umuruna validesi Fâtıma kibel-i şer'îden vasisi olmağla mezbûr Mustafa

kendü tarafından isâleten ve vasi-i mezbûr tarafından vekâleten vakf-ı mezbûrun ta'mîr ve termîmi için aherden istirbâh ve istidâne eylediğimiz bâ-defter-i müfredât otuz üç bin dört yüz sekiz guruş ve beynimizin bi'l-cümle hâsılât ve mesârifimizin muhâsebesine ba'de'l-rü'ye rub' hisse-yi tevliyyete musîb sekiz bin üç yüz elli iki guruş istidâne olunan beynimizde ma'lûme esmâb hukûk-ı fazla-yı hisse-yi rub'den verilmek üzere bana deyni olduğunu bi'l-isâle ve bi'l-vekâle tâbi'ân ikrâr ve i'tirâf ve temessükü mezkûru yedimce bi'l-i'tâ tarih-i mezkûrde ve diyâr-ı âhere gidüb ba'dehû diyâr-ı aher-i mezkûrde vefat itmişdi deyu temessük-i mezkûru meclis-i şer'ide ibrâz ve irâsıyla müdde'î-yi mezbûr Hasan Hüseyinin inkârına mukârren eylediği def'ini her biri mehâllerinden lede't-tezkîye âdel ve makbûlü'ş-şehâde idügelir ihbâr olunan bu Mehmed Hacı Mustafa ifâya Molla Hüseyin Vâcibe Ağâs oğlu Ahmed bin Mustafa nâm kimesneler şehâdetleriyle bi'l-muvâcehe ber-vech-i şer'iyeye isbât itmeğin mücibince sekiz bin üç yüz elli iki guruşdan meblağ-ı merkûm altı bin üç yüz altmış iki guruş otuz para firâd-ı nihâde olundukda bin dokuz yüz seksan dokuz guruş ve on parayı vâki' dâfi'-i mümâ-ileyh Âbidin efendi edâ ve teslîmine müdde'î-yi mezbûr Hasan Hüseyine tenbîh olduğu tescîl bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu

Fî 3 Cemâziye'l-ahir sene 1283

IŞS-191-Sayfa 169

Belge 1

Medine-i Ispartaya tâbi' Dâr-ı Viran karyesinde sâkin iken bundan akdem bi-emrillâh-i te'âlâ vefat iden Çolak Mestân bin Hacı İsmail bin Abdullâhın verâsetini zevce-i menkûha-yı metrûkâtı Â'îşe binti Ali bin Mûsa ve diğeri Â'îşe binti Mehmed bin Ahmed ve Havva binti Osman bin Mustafa validesi ve Ümmü Gülsüm binti Abdullâh nâm Hâtûnlar ile zevce-i müteveffât-ı aherisi mütevellid sulbî kebîr oğlu Himmet ve diğeri Â'îşeden mütevellidler sulbî kebîr oğlu Hasan ve kebîre kızı Emine ve mezbûre Havvadan mütevellid sulbî sagîr oğlu İsmail el-huzzâr-ı lede'ş-şer'i'l-enver zâhirve mütehakkık oldukdan sonra sagîr-i mezbûrun tesviye-i umuruna kıbel-i şer'iden bâ-hüccet-i şer'iyeye mensûb vasisi validesi ma'rifetü'z-zât mezbûre Havva Hâtûn ve mezbûrât Â'îşe ve diğeri Â'îşe ve Emine ve mezbûrân hüccet ve Hüseyin ve ümm-i mezbûr Ümmü Gülsümden her birinin taleb ve ma'rifetleri ve ma'rifet-i şer'i ile tahrîr ve terkîm ve ba'de ihrâci'l-mesârifi'l-sahîh sahhû'l-bâkiyyesi beyne'l-verese bi'l-

farîzeti'ş-şer'î tevzi' ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı mezbûr defteriyedir ki ber-vech-i âti zikr olunur

Fî 25 Şevvâl sene 1283

	Guruş	Kıymet
<i>Karye-i mezkûrde vâki' tahtâni iki odaya müştamil menzil</i>	300	
<i>Karye-i mezkûrde vâki' bir bâb misâfir odası</i>	350	
<i>Karye-i mezkûrde vâki' bir taş duvaran yedinde bir bâb esbâb</i>	1300	
<i>Karye-i mezkûrde vâki' iki aded ceviz ağacı</i>	100	
<i>Öküz çift 1 adet</i>	400	
<i>Def'a öküz re's 1 adet</i>	100	
<i>Erkeklik dana 1 adet</i>	150	
<i>İnek re's 1 adet dana 2 adet</i>	300	
<i>Merkeb re's 1 adet</i>	200	
<i>İki yaşında duru tay re's 1 adet</i>	300	
<i>Kır at re's 2 adet</i>	400	
<i>Ester sıpası 1 adet</i>	700	
<i>Evân-ı nühâsiye 10 adet</i>	180	18
<i>Şa'ir kile 2 adet</i>	26	
<i>Burçak 12 kile</i>	18	
<i>Melez kile 5 adet</i>	75	
<i>Darı 10 kile</i>	120	
<i>Çuval tek 3 adet</i>	25	
<i>Eğer ma' takım 1 adet</i>	40	
<i>Mezrû'a melez 10 kile</i>	150	
<i>Dişi davar 100 adet</i>	2000	20
<i>Hurdavât binti ma'lûme</i>	20	

	Guruş
<i>Arab Salih oğlu Süleyman zimmetinde davar şahsından alacağı olub kabz olunan</i>	2500
<i>İbrâhim-i Mülâzım oğlu Mehmede bargîr şahsından alacağı kabz olunan</i>	530
<i>Sav karyeli Veli Kara oğlu Mustafada ester şahsından alacağı olub kabz olunan</i>	690
<i>Milli aşîretinden Hacı Mustafa oğlu Mustafada cihet-i karzdan alacağı olub kabz olunan</i>	200
<i>Vasiyet-i müsbet</i>	300
<i>Resm-i kısmet</i>	270
<i>Dellâliye</i>	50
<i>Kaydiyye</i>	17
<i>Varaka behâ</i>	5

Cem'ân yekûn 11174 guruş

Minhâ'l-ihrac 642 guruş

Sahhû'l-bâki 10532 guruş

	Guruş	Para	Akçe
<i>Hisse-yi zevce-i mezbûre Â'îşe</i>	438	33	1
<i>Hisse-yi diğêr zevce-i mezbûre Â'îşe</i>	438	33	1
<i>Hisse-yi diğêr zevce-i mezbûre Havva</i>	438	33	1
<i>Hisse-yi ümmü mezbûr Gülsüm</i>	1755	13	1
<i>Hisse-yi ibn-i kebîr-i mezbûr Himmet</i>	2131	18	1
<i>Hisse-yi ibn-i kebîr-i mezbûr Hasan</i>	2131	18	1
<i>Hisse-yi ibn-i sagîr-i mezbûr İsmail</i>	2138	18	1
<i>Hisse-yi binti kebîre-i mezbûre Emine</i>	1065	29	1

Vech-i meşrûh üzere tereke-i müteveffâ-yı mezbûrden ba'de ihrâc ve'l-ifâ el-mesârifi'l-sahîh sahhû'l-bâkiyyesi ber-vech-i bâlâ verese-i asil ve vasi-i mezbûrden yedlerinde olduğu ecluden işbu mehâle şerh verildi

Belge 2

Medine-i Ispartaya tâbi' Dâr-ı Viran karyesinde sâkin iken bundan akdem bi-emrillâh-i te'âlâ vefat iden Çolak Mestân bin Hacı İsmail bin Abdullâhın sulbî sagîr oğlu İsmailin validesi ve velisi olub mahmûretü'l-hâl idüğü zeyl vesikada mestûrül-esâmi-i müslimîn ihbârlarıyla mütehakkık ve zât-ı mu'arrefe olan işbu bâ'isetü'l-vesika Havva binti Osman nâm Hâtûn hâkim-i mevkı'-ı sadr-ı küttâb refi'yü'l-menâb efendi hazretleri sagîr-i mezbûrun vakt-i rüşdüne değın babası müteveffâ-yı mezbûrden müntakil malını hıfz ve tesviye-i umuruna vasi nasb ve ta'yin buyurdukda olduğu ber-vech-i muharrer vesâyet-i merkûmeyi ve hıdmet-i lazîmesini edâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledikten sonra vasi-i mezbûr talebiyle hâkim-i mûmâ-ileyh hazretleri sagîr-i mezbûrun ber-vech-i mübeyyin babaları müteveffâ-yı mezbûrden müntakil malından işbu tarih-i vesikadan şehriye on beş guruş nafaka ve kisve behâ tasaddi ve takdîr buyurub meblağ-ı mefrûz-ı mezkûru sagîr-i mezbûr İsmailin nafaka ve kisve behâ vesâ'ir levâzım-ı zarûriyesine harc ve sarfa ve vakt-i hacetde istidâneye veledü'l-nazar sagîr-i mezbûrun malına rücû'a validesi vasi-i mezbûr Havva Hâtûna izin vermeğın mâ vâka'a bi't-taleb ketb olundu

Fî 25 Şevvâl sene 1283

Mukayyid-i mahkeme Osman efendi

Karye-i mezbûr İmâmı Ali efendi

Muhzır Ömer

Ve gayrihim

Belge 3

Medine-i Isparta mahallâtından Çelebiler mahallesinde sâkin ve zât-ı mu'arrefe Fâtıma binti nâm Hâtûn meclis-i şer'-i şerîf-i enverde işbu bâisü'l-vesika Kundakçı oğlu Mehmed ağa ibn-i Hacı Mustafa mahzarında bedâheten ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb benim akd-ı âtü'z-zikrin sudûruna deĝin yedimde mülk va hakkım olub mahalle-i mezkûrde vâki' bir taraftan kendü menzirim ve bir taraftan mezbûr Mehmedin menzil dıvarı ve bir taraftan mezbûr Mehmedin mülk-i havlısı ve taraf-ı râbi'î tarîk-i âmm ile mahdûd arzen bir karış ve tavlen otuz karış ve tavlen otuz karış mülk dıvarımın arsa-ı taşını tarafeynden îcâb ve kabûle hâvî şurût-ı müfside ve muvâza'adan ârî tagrîr ve gallatından bir bey'-i bât-i sahîh-i şer'iyye ile mezbûr Mehmede beş yüz seksan guruş bey' ve temlik ve teslîm eylediğimde olduĝu ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ve kabz ve kabûl eyledikten sonra şahsına olan meblaĝ-ı merkûm beş yüz seksan guruşuna müşterî-i mezbûr Mehmed bana def' ve teslîm ben dahi yedimden temâmen ve kâmilen ahz u kabz eyledim fî mâ ba'ad menzil-i mezkûr dıvarında benim aslan ve kat'ân alâka ve müdahalem kalmayub müşterî-i merkûm Mehmedin mülk müşterâsı ve hakk-ı sarfi olmuşdur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mülk ve mutasarrıf olsun dedikte ĝebbe't-tasdîkü'ş-şer'î mâ vâka'a bi't-taleb ketb olundu

Fî 11 Şevvâl sene 1283

Kaza-ı fütüvvetlü müfti-i belde-i Mehmed Tahsin efendi

Â'zâdan fütüvvetlü Hacı Ahmed ağa

Â'zâdan fütüvvetlü İbrâhim ağa

Â'zâdan fütüvvetlü Hacı Hâfız Ali

Â'zâdan fütüvvetlü Hacı Mehmed efendi

Muhzır Hâfız Ali

Ve gayrihim

IŞS-191-Sayfa 170

Belge 1

Medine-i Isparta mahallâtından Hacı Elfi mahallesinde sâkinler Şerîfe ve Hülya binti Mustafa nâm Hâtûnlar taraflarından zikr-i âtî bey' ve ferâĝı takrîre vekil olduĝu zât-ı mezbûrât bi'l-ma'rifet-i şer'î-i ârifâne Azânzâde Hacı Mehmed ağa ibn-i Mustafa ve Rıza efendi ibn-i Mustafa efendi nâm kimesneler şehâdetleriyle sâbit olan Bayrakdar

oğlu Osman bin Hacı Mehmed nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîf-i enverde müvekkil-i mezbûrtânın li-ebeveyn er karındaşı işbu bâisü'l-vesika Mehmed bin el-mezbûr Mustafa mahzârında bi'l-vekâle ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb bir arsa-ı mîrî olub müvekkilem mezbûrtânın nısf-ı hissesi ûhde-i tasarrufunda olan arsa üzerinde magrûs kürûm dahi akd-i âtü'z-zikrin sudûruna deĝin keزالik müvekkilem mezbûrtânın yedlerinde ırsen ve müşâ'ân mülk ve hakları olub medine-i mezbûre muzâf Aşağı Kumlar nâm mahâlde vâki' bir taraftan Mehmed bin Abdullâh bin Mestân bağı ve bir taraftan Ali bin Abdullâh bin Abdullâh bağı ve ba'zen müşterî-i mezbûr bağı ve taraf-ı râbi'i tarîk-i hâss ve tarîk-i âmm ile mahdûd ve tahmînen yarım dönüm mikdarı kürûm mülk ve bir kıt'a baĝın nısf-ı bizim ve nısf-ı aheri karındaşımız mezbûr Mehmedin olmaĝla biz ber-vech-i muharrer olduĝumuz ve nısf-ı baĝımızın arzını bârây-ı me'mûr arazi-i ferâĝ-ı mu'teber kat' ile kürûmini dahi bey'-i bât-i sahîh-i şer'iyeye ile mezbûr Mehmede me'ân safka-ı vâhide ile üç yüz guruş bey' ve temlîk ve ferâĝ ve şâyi'ân nasb eylediĝimizde olduĝu ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve şâyi'ân tefvîz ve kabûl idüb mübeyyi'-i mezkûrların tagrîr ve gallatına müte'allika da'vâdan tarafeynden her birimiz zimmetini ibrâ ve iskât ve her birimiz ber-minvâl-i muharrer kabûl eyledik dedikde gibbe't-tasdîkü'ş-şer'i mâ vâka'a bi't-taleb ketb olundu

Fî 3 Zi'l-ka'ade sene 1283

Dersa'adetden Abdülhamid efendi

Tob Osman oĝlu Hüseyin

Azanzâde Hacı Mehmed aĝa

Rıza efendi

Ve gayrihim

Belge 2

Medine-i Isparta mahallâtından Fazlullâh mahallesinde sâkin iken bundan akdem bi-emrillâh-i te'âlâ vefat iden Havva binti Salih bin Osmanın verâsetini zevc-i metrûku Ali efendi ibn-i Yahya efendi ibn-i Abdullâh ve babası Salih bin Osman bin Abdullâh ve validesi Â'îşe binti Mehmed nâm Hâtûn ile sulbîye sagîre kızı Fâtımaya el-huzzârı lede'ş-şer'i'l-enver zâhirve mütehakkık oldukdan sonra sagîre-i mezbûrenin tesviye-i umuruna kıbel-i şer'iden mensûb validesi ümm-i mezbûr Â'îşe Hâtûn ve mezbûr Ali efendi ve Salihden her birinin taleb ve ma'rifetleri ve ma'rifet-i şer'i ile

tahrîr ve terkîm ve bi'l-müzâyede âhere bey' olunan tereke-i müteveffât-ı mezbûr defteriyedir ki ber-vech-i âti zikr olunur

Fî 29 Şevvâl sene 1283

	Guruş
<i>Citârî anterî 1 adet</i>	90
<i>Basma şalvar 1 adet</i>	30
<i>Canfes şalvar 1 adet</i>	37
<i>Pullu 1 adet</i>	12
<i>Köhne kilim 1 adet</i>	201
<i>Döşek 1 adet yasdık 1 adet</i>	41
<i>Yorgan 1 adet 10 para</i>	35
<i>Sandık 1 adet</i>	31
<i>Zevc-i Ali efendi üzerinde mehr-i mü'eccel hakkı olub kabz olunan</i>	166

Cem'ân yekûn 470 guruş 10 para

	Guruş	Para
<i>Resm-i kısmet</i>	11	30
<i>Dellâliye</i>	4	
<i>Kaydiyye</i>	1	20
<i>Varaka behâ</i>	1	

Minhâ'l-ihrac 18 guruş 10 para

Sahhû'l-bâki 452 guruş

	Guruş	Para	Akçe
<i>Hisse-yi zevce-i mezbûr Ali efendi</i>	104	12	
<i>Hisse-yi eb-i mezbûr Salih</i>	69	21	1
<i>Hisse-yi ümm-i mezbûr Â'îşe</i>	69	29	1
<i>Hisse-yi binti sagîre-i mezbûre Fâtıma</i>	208	24	

Vech-i meşrûh üzere tereke-i müteveffât-ı mezbûrden ba'de ihrâci'l-mesârifi'l-sahîh sahhû'l-bâkiyyesi verese-i asîl vasi-i mezbûr yedlerinde olduğu eelden işbu mehâle şerh verildi

Belge 3

Medine-i Isparta mahallâtından Fazlullâh mahallesinde sâkin Hacı Ahmed bin Mustafa meclis-i şer'-i şerîf-i enverde mezbûrun zevce-i menkûhası zât-ı mu'arrefe işbu bâ'isetü'l-vesika Fâtıma binti İbrâhim nâm Hâtûn mahzarında ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb benim akd-i âtü'z-zikrin sudûruna değin yedimde mülk ve hakkım olub mahalle-i mezkûrde vâki' bir taraftan kendü menzilim ve bir taraftan Emine binti Kara

Hüseyin menzili ve bir taraftan Hacı Ali bin Mustafa bağçesi ve taraf-ı râbî'î tarîk-i âmm ile mahdûd tahtâni bir oda ve bir mikdar havluya müştemil menzilimi bi'l-cümle mâyestemle icâb ve kabûle hâvî şurût-ı müfside ve muvâza'adan ârî tagrîr ve gallatından bir bey'-i bât-i sahîh-i şer'îyye ile zevcem mezbûr Fâtıma Hâtûn beş yüz guruş bey' ve temlîk ve teslim eylediğimde olduğu ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm va kabz ve kabûl eyledikten sonra şahsına olan meblağ-ı merkûm beş yüz guruş mezbûr Fâtıma Hâtûnun zimmetimde cihet-i tasaddi alacağı olan beş yüz guruş hakkına takas ve mahsûb eylediğimde olduğu mufâsa ve kabûl idüb ol-vech ile menzil-i mezkûrun şahsına mezbûrden olduğu deyn-i merkûmu benden her birimiz istîfa eyledik ba'de el-yevm menzil-i mahdûd-ı mezkûrde benim aslen alâka ve müdahalem kalmayub zevcem mezbûre Fâtımanın mülk müşterâsı ve hakk-ı sarfî olmuşdur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr ve mutasarrıf olsun dedikde gıbbe't-tasdîkü'ş-şer'î mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu

Fî 5 Zi'l-ka'ade sene 1283

Belge 4

Medine-i Isparta sancağına muzâf Eğirdir kazasına tâbi' Ağıl karyesinde sâkin ve Mâni'-i şer'îyye-i nizâmiyesi bulunduğu mütehakkık olan Hadice binti Hasan nâm bâliğ-i bâkire-i evvelân medine-i mezbûr meclisinde lede'l-istintâk ba'de meclis-i şer'-i şerîf-i enverde kaza-ı mezkûre tâbi' Yaklan karyesi ahâlisinden olub mezbûrenin küfüvvî idüğü ihbâr entân işbu bâisü'l-vesika Fâtıma oğlu Ahmed bin Hasan mahzarında bedâheten bi-tav'ihâ ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb ben işbu tarih-i vesika günü beş yüz elli guruş beher mu'accel ve yüz elli guruş mehr-i mü'accel tesmîyesiyle işbu meclis-i şer'îde şuhûd-ı mahzarlarında nefsi-i mezbûr Ahmede akd ve tezvîc ve tenkîh eylediğimde olduğu ber-vech-i muharrer tezvîc ve tenkîh ve kabûl eyledi dedikde gıbbe't-tasdîkü'ş-şer'î mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu

Fî 5 Zi'l-ka'ade sene 1283

Ağroslu oğlu Hâfız Osman

Şeyh oğlu Zabtiye Hüseyin Çavuş

Yaklan karyeli Musa

Muhzır Hâfız İsmail

Ve gayrihim

IŞS-191-Sayfa 171**Belge 1**

Medine-i Isparta mahallâtından Karaağaç mahallesinde sâkin Ümmühân binti Hacı Mehmed bin Abdullâh tarafından zikr-i âfî husûsda vekil olduğu zât-ı mezbûreyi bi'l-ma'rifet-i şer'î-i ârifâne muhtarı Hüseyin bin Ahmed ve Mehmed bin Hüseyin nâm kimesneler şehâdetleriyle sâbit olan Hacı Süleyman bin Süleyman nâm kimesne meclis-i şer'î-i şerîf-i enverde müvekkil-i mezbûrenin zevc-i mutlâkı işbu bâisü'l-vesika Mustafa bin Ali mahzarında bi'l-vekâle ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb mezbûr Mustafa müvekkilem mezbûre Ümmühân Hâtûn işbu meclis-i şer'îde bi'l-beyân tatlık itmekle zimmetinde mütekarrir ve ma'kûd-ı âlîye olan yüz guruş mehr-i mü'eccel hakkı ile nafaka-yı îddet-i mu'ayyene-i ma'lûmesi ve mü'ennes-i süknâmı için dahi bi't-tırâz ta'yin olunan elli guruş ve bir îddet ve mehr-i mu'accel şalvar şahsından elli guruşuna cem'ân iki yüz guruş mezbûr Mustafa bana def' ve teslîm ben dahi vekâletim hâsebiyle ahz u kabz idüb hukûk-ı zevciyyete bi'l-cümle husûs-ı mezkûre müte'allika ve âmme-i da'vâdan tarafeynden her birimiz âhirin zimmetini ibrâ ve ıskât ve yine her birimiz bervech-i muharrer âhirin ibrâsını kabûl eyledik dedikde mâ vâka'a bi't-taleb ketb olundu

Fî 6 Zi'l-ka'ade sene 1283

Mukayyid-i mahkeme Osman efendi

Hacı Çavuş Hüseyin

Muhzır Yûsuf

Muhtar Hüseyin

Ve gayrihim

Belge 2

Medine-i Isparta mahallâtından Temel mahallesinde mütemekkin ve teb'â-yı devlet-i âlîyyenin Rum milleti mu'teberânından işbu hâmilü'l-vesika Hoca Herlboz veled-i Seyradi meclis-i şer'î-i şerîf-i enverde millet-i merkûmeden Simyon veled-i Dimitri muvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb mahalle-i mezbûrde vâki' merkûm Simyonun müstakilen mülk olduğu bir bâb mülk-i menzili benim müstakilen mülk ve mütemekkin olduğum iki bâb mülk-i menzilime muttasıl olub ancak merkûm Simyonun menzil kaptusu kadimden taraf-ı âmmda olub menzil-i mezkûrenin irad dıvarı sikke-i gayr-ı nâfizde ya'ni benim tarîk-i hâssımda olub sikke-i gayr-ı nâfizde kâdimden kaptusu yoğken sikke-i gayr-ı nâfizimde benim izin ve sıram olmaksızın fuzûli ve bagir

hakk mahdûd kapu-yı küşâd ve ihdâs itmekle Şevvâl olunub bagîr vech-i küşâd ve ihdâs eylediği kabûl ve yine itmek murâdıdır deyu da'vâ itdükde mahal-i mezkûrde lede'l-keşf ve'l-mu'ayene merkûm Simyon dahi cevabında kazîye-i minvâl-i muharrer üzere olduğunu bi-temâmiha tâbi'ân ikrâr ve i'tirâf itmeğin mûcibince bi-gayr-i hak küşâd eylediği muhdis kabûle sudûruna itmek üzere merkûm Simyon tenbîh olunmağın mâ vâka'a bi't-taleb ketb olundu

Fî 23 Rebiyü'l-ahir sene 1283

Handanzâde Hacı Hâfız Mehmed İzzet efendi

Bâlâ oğlu Betraki İlyas oğlu Hoca Minya

Gümüş oğlu Sada

Ceke oğlu Sada

Ve gayrihim

Belge 3

Medine-i Isparta mahallâtından Hisar efendi mahallesinde sâkin Dinderen Hasan bin Hacı Süleyman nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîf-i enverde zevcesi ma'rifetü'z-zât işbu bâisetü'l-vesika Şerife binti Mehmed nâm Hâtûn mahzarında ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb benim akd-i âtü'z-zikrin sudûruna değin yedimde mülk ve hakkım olub mahalle-i mezkûrde vâki' bir taraftan Hadice binti Mestan menzili ve bir taraftan kendü kilarım ve bir taraftan mescid ve taraf-ı râbi'i tarîk-i âmm ile mahdûd tahmînen bir oda ve bir mikdar havlu ve zokak kapusundan hakk-ı mürûru müştemil menzilimi tarafeynden icâb ve kabûle hâvî şurût-ı müfside ve muvâza'adan ârî tagrîr ve gallatından bir bey'-i bât-i sahîh-i şer'iyeye dört yüz guruş zevcem mezbûr Şerife Hâtûn bey' ve temlik ve teslîm eylediğimde olduğu ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ve kabz ve kabûl eyledikten sonra şahsına olan meblağ-ı merkûm dört yüz guruş zevcem müşteriye-i mezbûr Şerife Hâtûn bana def' ve teslîm ben dahi yedimden temâmen ve kâmilan ahz u kabz eyledim fî mâ ba'ad menzil-i mahdûd-ı mezkûrde benim asla ve kat'a alâka ve müdahalem kalmayub müşteriye-i mezbûre zevcem Şerifenin mülk müşterâsı ve hakkı sarf olmuşdur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mülk ve mutasarrıf olsun dedikde gibbe't-tasdîkü'ş-şer'i mâ vâka'a bi't-taleb ketb olundu

Fî 5 Zi'l-ka'ade sene 1283

Kalaycıbaşı Mustafa ağa

Çömezzâde İsmail efendi

Kasab Kunduz oğlu Hacı Ali

Muhzır Yûsuf ağa

Ve gayrihim

Belge 4

Der devlet-mekine arz-ı dâ-î kemîneleridir ki vilâyet-i Anadolu da medine-i Isparta sancağına muzâf Karaağaç kazasına tâbi Çaltı karyesi ahâlisinden Hacı İsmail bin İsmail ve Mehmed Ali bin Mehmed ve Çavdar Ali bin Abdullâh ve Mevlüd bin Mûsa bin Ömer ve İmâm oğlu İbrâhim bin Ali efendi ve Merik oğlu İbrâhim bin Süleyman ve Sarı oğlu Ömer bin Mehmed ve Koca Ahmed oğlu Abdullâh bin el-mezbûr ve Halil bin Mehmed ve Ramazan bin Ali ve diğ er Ömer bin Abdurrâhman vesâ'ir mazbûti'l-esâmi yigirmi beş neferden mütecâviz müslimîn liva-yı mezkûr meclisinde hâlen evkâf müdiri vekili â'zâdan Hacı Mehmed efendi hazır olduğı hâlde ma'kûd huzûr şer'î mâl-ı âkûdde nezâret-i evkâf-ı hümâyûn-ı mülûkâneye mülhâk evkâfdan salifü'z-zikr Çaltı karyesinde vâki câmi'-i şerîf vakfı olmak üzere vazife-i vakıfda imâm ve vazife-i vakıfda hitâbet cihetlerine bi'l-berât-ı şerîf-i âlîşân imâm ve hatîb olan Ali bin Mûsa muvâcehesinde her biri takrîr-i kelâm idüb mezbûr Ali her neferimden berü ve câmi'-i şerîf merkûmun ber-vech-i muharrer imâm ve hatibi olub lâkin tarla-yı halvete ve câhil ve nâ-ehl olduğınu tav'ân ifâde dahi itmekle üzerinden ref' ve câmi'-i şerîf-i mezkûrde müddetimden berü vekâletle icrâ-yı imâmet ve iğtâ-yı beyyine iden karye-i mezkûrenin yigirminci hânesinin on birinci numerosunda otuz yaşında mukayyed-i ülemâdan olub cümlemizin muhtarımız olan işbu hazır bi'l-meclis Mûsa efendi ibn-i Ömer dâîleri yine tevcîh buyurulmak murâdımızdır deyu her biri bi'l-muvâcehe mezbûr Alinin tarla-yı salvade olduğınu ve adem ve metân vazifesi olan husûslarda bulunduğınu ve hazır-ı mezbûr Mûsa efendi dâîlerinin sulh-ı hâl ve hukûk-ı bâlını âlî-i tarîkü's-şehâde haber verdirüb istidâ itmeleriyle cihet-i imâmet ve hitâ-ı beyyine-i mezkûre mezbûr Alinin üzerinden ref' ve meclis-i ma'kûd-i mezkûrde lede'l-îmtihân hıdmet-i celîle-i imâmet ve hitâ-yı beyyine-i mezkûreye ehleyn ve istihkâkı zâhir ve nümâyân olan hazır-ı mezbûr Mûsa efendi dâîlerine vazife-i mersûmesiyle tevcîh ve yedinden bir kıt'a berât-ı şerîf-i âlîşân ve safka-ı vâhide buyurulmak ricâsına ahâli-i karye-i mezkûrenin istidâ'ası inâyet eyledikleri bi'l-iltimâs bâya-ı serîr-i saltanat alâya arz ve i'lâm olundu bâki-i emr ve fermân-ı hazret-i men lehü'l-emrindir

Fî 5 Zi'l-ka'ade sene 1283

Belge 5

Medine-i Isparta mahallâtından Debbağhâne mahallesinde sâkin iken bundan akdem bi-emrillâh-i te'âlâ vefat iden Muzaf oğlu Ali bin Mehmed bin Abdullâhın verasetiniz zevce-i menkûha-yı metrûkesi Â'îşe binti Abdullâh nâm Hâtûn ile sulbî kebîr oğulları Durmuş Osman ve Hasan Çavuş ve Hacı Mustafa bin munhasır ve tashîh-i menâfî mirasları yigirmi dört sehmden olub sehmi-i mezbûrdan üç sehmi zevcesi mezbûr Â'îşe ve yine beşer sehmden cem'ân yigirmi bir sehmi oğulları mezbûru isâbeti ba'de'l-mütehakkikü's-şer'iyeye ibn-i kebîr-i mezbûr Osman Durmuş medine-i mezbûr meclisine ma'kûd ve meclis-i şer'-i şerîf-i enverde validesi ma'rifetü'z-zât mezbûr Â'îşe ile ibn-i mezbûr Hasan Çavuş hazır olduğu hâlde karındaşları işbu bâisü'l-vesika mezbûr Hacı Mustafa mahzarında ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb bizim akd-i âtü'z-zikirlere sudûruna değin yedimizde irsen ve serân mülk ve hakkımız olub mahalle-i mezkûrede vâki' bir taraftan muhtedî-i mevâniyet Ahmed bin Abdullâh menzili ve tarafeyni Arab Hacı Mehmed bin Abdülmenân menzili ve taraf-ı râbi'i tarîk-i âmm ile mahdûd tahtâni üç oda ve üç kilar ve bir ahur ve bir mikdar havluya müştemil bir bâb mülk-i menzil üç sehmden olub sehmi-i mezbûrdan iki sehmi benim serân mülküm olub ve diğeri bir sehmi dahi bir tashîh-i mezkûr yigirmi dört sehmi musîb olmağla ben ber-vech-i muharrer menzil-i mahdûd-ı mezkûrde mevcûde serân mülküm olan iki sehmi hissem ile bir tashîh-i mezkûr yedi sehmi hisse-yi şayi'ası işbu tarih-i hacetden bir sene mukaddem tarafeynden bi'l-icâb ve'l-kabûl bey'-i bât-i sahîh-i şer'iyeye ile karındaşım mezbûr Hacı Mustafaya dört bin guruş şahs-ı medfû'a ve makbûz bey' ve hazırâne-i mezbûrân validem Â'îşe Hâtûn ve karındaşım Hasan Çavuşdan her biri dahi ber-vech-i muharrer bir tashîh on sehmi hisse-yi şayi'alarını tarafeynden icâb ve kabûle hâvî şurût-ı müfside ve muvâza'adan ârî tagrîr ve gallatına bir bey'-i bât-i sahîh-i şer'iyeye ile beş yüz elli guruş mezbûr Hacı Mustafaya bey' ve temlik ve şayi'ân teslim eylediğimizde olduğu ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ve kabûl ve kabz eyledikten sonra şahs-ı mezkûr beş yüz elli guruş mezbûr Hacı Mustafa hazırâne-i mezbûrân def' ve teslim anlar dahi yedinden temâmen ve kâmilan ahz u kabz idüb bütün menzil-i mahdûd-ı mezkûr karındaşımız mezbûr Hacı Mustafanın mülk müşterâsı ve hakkı sarf olmuştur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mülk ve mutasarrıf olsun deyu hazırâne-i mezbûrân Â'îşe ve Hasan Çavuşdan her birinin ber-vech-i muharrer tasdîkiyle gıbbe't-tasdîkü's-şer'î mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu

Fî 17 Şevvâl sene 1283

Fekâhetlü Müfti efendi

Â‘zâdan ref‘etlü Hacı Ahmed ağa

Â‘zâdan fütüvvetlü İbrâhim ağa

Â‘zâdan fütüvvetlü Hüseyin ağa

Â‘zâdan fütüvvetlü Hacı Hâfız efendi

Â‘zâdan fütüvvetlü Hacı Ali efendi

Â‘zâdan fütüvvetlü Hacı Mehmed efendi

Ve gayrihim

IŞS-191-Sayfa 172

Belge 1

Medine-i Isparta mahallâtından Debbağhâne mahallesinde sâkin Muzaf oğlu Hacı Mustafa bin Ali nâm kimesne medine-i mezbûre meclisine ma‘kûd ve meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde medine-i mezbûr eşrâfından hâlen sandık emîni olan işbu bâisü'l-vesika Abdurrâhman Nuri efendi ibn-i Hasan efendi mahzarında ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm benim akd-ı âtü'z-zikrin sudûruna değın yedimde ırsen ve serân bâ-hüccet-i şer‘iyye mülk ve hakkım olub mahalle-i mezkûrde vâki‘ bir taraftan muhtedî ve mevniyâb Ahmed bin Abdullâh menzili ve tarafeyni Arab Hacı Mehmed bin Abdullâh menzili ve taraf-ı râbi‘i tarîk-i âmm ile mahdûd ve fevkâni üç oda ve tahtâni iki oda ve bir matbah ve iki ahur ve bir mikdar havluya müştemil bir bâb mülk-i menzilimi bi'l-cümle mâyestemle ve tarafeynden icâb ve kabûle hâvî şurût-ı müfside ve muvâza‘adan ârî tagrîr ve gallatından bir bey‘-i bât-i sahîh-i şer‘iyye ile mümâ-ileyh Nuri efendiye on altı bin guruş bey‘ ve temlîk ve teslîm eylediğimde olduğu ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ve kabûl ve kabz eyledikten sonra şahsına olan meblağ-ı merkûm on altı bin guruşunu mümâ-ileyh Nuri efendinin bi'l-emân vaz‘ü'l-yed olduğu Beytü'l-mal sandığından gasbân ahz u kabz idüb kendü emvârıma sarfla istihlâk eylediğim ikrârımla mahkûm olan otuz yedi bin dört yüz seksan sekiz guruş hakkımdan takas ve mahsûb eylediğimde olduğu mukâse ve kabûl idüb ol-vechile ben menzil-i mahdûd-ı mezkûrun şahsına emîn-i mümâ-ileyh Nuri efendiden olduğu deyn-i mezkûrumdan ancak on altı bin guruşunu ben dahi her birimiz istifâ eyledik ba‘de'l-yevm menzil-i mahdûd-ı mezkûrde benim aslen alâka ve müdahalem kalmayub müşterî-yi mümâ-ileyh

Nuri efendinin mülk müsterâsı hakkı sarfi olmuştur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mutsarrıf olsun dedikde gibbe't-tasdîkü's-şer'î mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu

Fî 21 Zi'l-ka'ade sene 1283

Fekâhetlü Müftihâlde Mehmed Tahsin efendi

Â'zâdan ref'etlü Hacı Ahmed ağa

Â'zâdan fütüvvetlü İbrâhim ağa

Â'zâdan fütüvvetlü Hüseyin ağa

Â'zâdan fütüvvetlü Hacı Hâfız Mehmed Ali efendi

Â'zâdan fütüvvetlü Hacı Ali efendi

Â'zâdan fütüvvetlü Hacı Mehmed efendi

Ve gayrihim

Belge 2

Medine-i Isparta mahallâtından Hisar efendi mahallesinde sâkin Hacı Abdülkâdir bin Hasan Ali nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîf-i enverde işbu bâisü'l-vesika Süleyman bin Salih mahzarında bi'l-vekâle ikrâr-ı tâmm ve ta'bîr-i âni'l-merâm idüb li-ebeveyn er karındaşım olub bundan akdem fevt olan sulbî sagîr oğlu tahmînen on yaşında hazır bi'l-meclis Süleyman nafakaya muhtâc olmağla sagîr-i mezbûre beher şehriye yigirmi guruş icâr ve teslîm eylediğimde olduğu ber-vech-i muharrer isticâr ve teslîm eyledikten sonra beher şehriye kabûl olunan ücret-i mezkûreyi sagîr-i mezbûr Süleymanın nafaka ve kisve behâya vesâ'ir levazım-ı zarûriyesine harc ve sarfa mezbûr Süleyman bi'l-velâye mürûr-ı tevkîl eyledim dedikde olduğu ber-minvâl-i muharrer harc ve sarfa müte'addid olmağın mâ vâka'a bi't-taleb ve ketb olundu

Fî 5 Zi'l-ka'ade sene 1283

Mukayyid-i mahkeme Osman efendi

Nühürcü oğlu Hacı Ahmed

Ve gayrihim

Belge 3

Medine-i Isparta mahallâtından Hisar efendi mahallesinde sâkin Hacı Abdülkadir bin Hasan Ali nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîf-i enverde işbu bâisü'l-vesika Süleyman bin Salih mahzarında bi'l-vekâleye ikrâr-ı tâmm ve ta'bîr-i âni'l-merâm idüb li-ebeveyn er karındaşım olub bundan akdem fevt olan sulbî sagîr oğlu tahmînen on yaşında hazır bi'l-meclis Süleyman nafakaya muhtâc olmağla sagîr-i

mezbûru beher şehriye yigirmi guruş icâr ve teslîm eylediğimde olduğu ber-vech-i muharrer isticâr ve teslîm eyledikten sonra beher şehriye fevt olunan ücret-i mezkûreyi sagîr-i mezbûr Süleymanın nafaka ve kisve behâ vesa'ir levazım-ı zarûriyesine harc ve sarfa mezbûr Süleyman bi'l-velâye mürûr-ı tevkil eyledim dedikte olduğu ber-minvâl-i muharrer harc ve sarfa müte'ahhid olmağın mâ vâka'a bi't-taleb ketb olundu

Fî 5 Zi'l-ka'ade sene 128

Belge 4

Medine-i Isparta mahallâtından Temel mahallesinde mütemekkin ve teb'â-yı devlet-i âliyyenin Rum milletinden Hoca Herlboz veled-i İlyas meclis-i şer'-i şerîf-i enverde şahs-ı mu'arrefe işbu hâmiletü'l-vesika sulbîye kebîre kızı Kadriye tarafından zikr-i âtî takrîri tasdîk-i vekîl-i şer'isi merkûmenin kebîr oğlu Fedan veled-i İstavri mahzarında ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb benim akd-ı âtû'z-zikrin sudûruna değın yedimde müstakilen mülk ve hakkım olub mahalle-i mezkûrde vâki' bir taraftan Kuzel veled-i Kiryos veled-i Kastine menzili ve bir taraftan Hacı Likori ve İstavri veled-i Vasili menzili ve tarafeyni tarîk-i âmm ile mahdûd fevkâni iki oda ve tahtâni bir oda ve bir mikdar avlu ve avlu-yı mezkûr derûnunde cereyân iden Kepecizâde mâ-ı lezizi iki mâsule isnâd hakk-ı şer'iyeye müştemil bir bâb mülk-i menzilimi bi'l-cümle mâyestemle ve tarafeynden icâb ve kabûle hâvî şurût-ı müfside muvâza'adan ârî tagrîr ve gallatına bir bey'-i bât-i sahîh-i şer'iyeye ile kızım merkûme Kadriyeye on beş bin beş yüz guruş bey' ve temlîk ve teslîm eylediğimde olduğu ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ve kabz ve kabûl eyledikten sonra şahs-ı mezkûr on beş bin beş yüz guruşun mutâlebesine müte'allika âmme-i da'vâdan kızım müşterî-yi merkûm Kadriyenin zimmetini ibrâ ve ıskât eylediğimde olduğu ibrâ-yı mezkûru kabûl itmeğın fî mâ ba'ad menzil-i mahdûd-ı mezkûrde benim aslen alâkam kalmayub kızım merkûme Kadriyenin mülkü olmuşdur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikte vekil-i merkûme Fedanın nakdiliyle gıbbe't-tasdîkü'ş-şer'î mâ vâka'a bi't-taleb ketb olundu

Fî 7 Zi'l-ka'ade sene 1283

Mahkeme Kâtibi Mehmed efendi

Zabtiye yüzbaşısı Abdullâh ağa

Mukayyid-i mahkeme Osman efendi

Ve gayrihim

Belge 5

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta mahallâtından Temel mahallesinde mütemekkin ve teb'â-yı devlet-i âliyyeden ve Rum milletinden işbu hâmilü'l-i'lâm Fedan veled-i İstavri nâm kimesne gâibet-ü ani'l-meclis Letan veled-i Nikolaya on bin dört bin dört yüz yetmiş beş guruş deyni için bir müddetden berü mahbûs olduğundan el-yevm lâbis olduğu köhne elbiseden gayr-ı ismi mal-ı itlâk olunur ise malın olmayub ma'addim ve ma'ser olduğunu medine-i mezbûre mütemekkinlerinden ve millet-i merkûme mu'remedâtından Hoca Ebley veled-i Turmuş ve Kastine veled-i Herlboz ve Dimitri veled-i Akoğlan Mihail nâm kimesneler âli-i tarîkü's-şehâde ihbâr itmeleriyle merkûm Fedanın iflâsına ba'de'l-hâkim şer'ân sebili tahliye itlâk-ı lâzım geldiği huzûr-ı âlilerine i'lâm olundu

Fî 7 Zi'l-ka'ade sene 1283

Belge 6

Medine-i Isparta mahallâtından Doğancı mahallesinde sâkin Urgancı Sane binti Veli nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîf-i enverde sulbî kebîr oğlu işbu bâisü'l-vesika Sane mahzarında ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb benim akd-ı âtü'z-zikrin sudûruna değin yedimde mülk ve hakkım olub mahalle-i mezkûrede vâki' bir tarafta diğerk oğlu Mehmed menzili ve bir taraftan tarîk-i âmm ve tarafeyni yine tarîk-i âmm ile mahdûd fevkâni bir oda ve bir mikdar havluya müştemil bir bâb mülk-i menzilimi bi'l-cümle mâyestemle da'vâya tarafeynden icâb ve kabûle hâvî şurût-ı müfside ve muvâza'adan ârî tagrîr ve gallatından bir bey'-i bât-i sahîh-i şer'iyeye ile oğlum mezbûr Hasan bin guruşa bey' ve temlik ve teslîm eylediğimde olduğu ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük teslîm ve kabz ve kabûl eyledikten sonra şahsına mezkûr bin guruşun mukâlebesine müte'allika-yı âmme-i da'vâdan müşterî-i mezbûr Hasanın zimmetini ibrâ ve iskât eylediğimde olduğu mezkûru ber-vech-i mübeyyin kabûl itmeğin fi mâ ba'ad menzil-i mahdûd-ı mezkûrde benim asla ve kat'a alâka ve müdahalem kalmayub müşterî-i mezbûr Hasanın mülk müşterâsı ve hakk-ı sarfi ve mahzar olmuşdur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gibbe't-tasdîkü's-şer'î mâ vâka'a bi't-taleb ketb olundu

Fî 11 Zi'l-ka'ade sene 1283

Hacı Edhemzâde Eşer ağa

Veli oğlu Osman Usta
 Muhzır Hâfız İsmail ve Ömer
 Kübcü oğlu Hacı Mehmed
 Dengil oğlu Hacı Ali
 Kübcü oğlu Süleyman
 Ve gayrihim

IŞS-191-Sayfa 173

Belge 1

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta nevâhiyesinde İncir kazasına tâbi' Yüreğil karyesi ahâlisinden işbu bâisü'l-i'lâm Molla İbrâhim bin Abdurrâhman medine-i mezbûre meclisine ma'kûd meclis-i şer'îmizde karye-i mezkûre ahâlisinden Hacı Halil ağa ibn-i Hacı İbrâhim muvâcehesinde bin seksan iki senesi zi'l-ka'adetü's-şerîfesinin guresinde karye-i mezkûrede vâki' ma'lûmü'l-mahdûd ve'l-kat' ve'l-dönüm tarlamda mevrû'a henüz nâbit olmayan buğdayın beher gün kile-i İstanbul beş buçuk kile olmak üzere beher gününü yetmiş üçer guruşa mezbûr Hacı Halil ağaya vermek üzere kırk dört yük buğdayı tarih-i mezkûreden yüz elli bir gün duhûlünde mezbûr Hacı Halil ağa benden almışdı bey'-i mezkûrumuzun fesâdına binâ'en şahs-ı meblağ-ı merkûm üç bin iki yüz elli guruş ile tarla bedeli olarak kabz eylediğim sekiz yüz kırk guruş ve gâibet-ü ani'l-meclis Örgütlülü mecnûn Yûsuf nâm kimesnede alacağım olan beş yüz kırk guruş benim için sen kefil olmuşduk deyu Mezbûr Hacı ağa benden bundan akdem da'vâ ve benim inkârca ... hâle benden lâzım gelan meblağ-ı merkûm beş yüz kırk guruşuna cem'ân dört bin altı yüz otuz guruş benden bi'l-ahz zikr olunan yigirmi beş yük iki buçuk kile buğdayı bana der teslim mezbûr Hacı Halil ağaya tenbîh olunmak murâdımdır deyu da'vâ itdükde lede'l-istintâk mezbûr Hacı Halil ağa dahi cevabında kaziye-i minvâl-i muharrer üzere olduğunu bi-temâmiha tâbi'ân ikrâr ve i'tirâf itmeğin mûcibince meblağ-ı merkûm dört bin altı yüz otuz guruşu müdde'î-yi mezbûr Molla İbrâhimden bi'l-ahz makbûzu olan yigirmi beş yük iki buçuk kile buğdayı müdde'î-yi mezbûr Molla İbrâhime aynen teslîmiyle mezbûr Hacı Halil ağa ilzâm olduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu

Fî 25 Şevvâl sene 1283

Belge 2

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta nevâhisinden İncir kazasına tâbi' Yüreğil karyesi ahâlisinden Yiğid oğlu Ahmed bin Mehmed medine-i mezbûre meclisine ma'kûd meclis-i şer'îmizde karye-i mezkûre ahâlisinden Hacı Halil ağa ibn-i Hacı İbrâhim muvâcehesinde bin seksan iki senesi zi'l-ka'adetü'ş-şerîfesinin gûrresinde karye-i mezkûrede vâki' tarlamda mevrû'a henüz nâbit olmayan buğdayı yük-i beher kile-i İstanbul beş buçuk kile olmak ve beher gün yetmiş gurus şahs-ı makbûza dört yük hıntası yüz elli bir günden teslîm itmek üzere mezbûr Hacı Halil ağaya bi'l-bey' va'adimiz husûsunda zikr olunan dört yük buğdayı mezbûr Hacı Halil ağa benden almışdı bey'-i mezkûrumuzun fesâdına binâ'en ve mübeyyi' ve ahz ve şahsı murâdıdır deyu da'vâ itdükte lede'l-istintâk mezbûr Hacı Halil ağa dahi cevabında kaziyeye minvâl-i muharrer üzere olduğunu bi-temâmiha tâbi'ân ve sahîhen ikrâr ve i'tirâf itmeğin mücibince zikr olunan iki yüz seksan gurus müdde'î-yi mezbûr Ahmedden bi'l-ahz makbûzu olan dört yük buğdayı müdde'î-yi mezbûr Ahmede aynen ve teslîmiyle mezbûr Hacı Halil ağa ilzâm olunduğu tescil ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlflerine i'lâm olundu

Fî 25 Şevvâl sene 1283

Belge 3

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta nevâhisinden İncir kazasına tâbi' Yüreğil karyesi ahâlisinden işbu bâisü'l-i'lâm Yarân oğlu Mehmed bin Mustafa nâm kimesne medine-i mezbûre meclisine ma'kûd meclis-i şer'îmizde karye-i mezkûr ahâlisinden Hacı Halil ağa ibn-i Hacı İbrâhim muvâcehesinde bin seksan iki senesi zi'l-ka'adetü'ş-şerîfesinin gûrresinde karye-i mezkûrede vâki' ma'lûmü'l-mahdûd ve'l-dönüm tarlamda mevrû'a henüz nâbit olmayan buğdayın beher günü kile-i İstanbul beş buçuk kile olmak üzere beher yükünü yetmiş gurus vermek üzere yigirmi yük buğdayı tarih-i mezkûrde mezbûr Hacı Halil ağaya bin dört yüz gurus bâ-bey'-i eşhâsından beş yüz altmış gurusunu tarih-i mezkûrde bana def' ve teslîm ben dahi ba'de'l-ahz ve'l-kabz buğday-ı mezkûru tarih-i mezkûrden yüz elli bir gün mürûrunda mezbûr Hacı Halil ağa benden almışdı bey'-i mezkûrun fesâd ve mebnî red-i mübeyyi' ve makbûzum olan beş yüz altmış gurus yedimden ahzına mezbûr Hacı Halil ağaya tenbîh olunmak murâdıdır deyu da'vâ itdükte lede'l-

istintâk mezbûr Hacı Halil ağa dahi cevabında kazîye-i minvâl-i muharrer üzere olduğunu bi-temâmiha tâbi‘ân ikrâr ve i‘tirâf itmeğin mûcibince zikr olunan medfû‘a olan beş yüz altmış guruşu müdde‘î-yi mezbûrden bi’l-ahz yigirmi yük hintayı müdde‘î-yi mezbûr Mehmede aynen der-teslîmiyle mezbûr Hacı Halil ağa ilzâm olunduğu tescîl ve bi’l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i‘lâm olundu bâkiyü’l-emr men lehü’l-emr

Fî Gûrre-i Zi’l-ka‘ade sene 1283

Belge 4

Ma‘rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Ispartaya tâbi‘ Geyran karyesi ahâlisinden olub ber-vech-i âti mecrûhân vefat iden on yaşında İbrâhim nâm sagîrin verâsetini babası Veledîn bin Ahmed bin Ali validesi Havva binti Ali bin İbrâhim nâm zevcâte muhassare olduğu şâhid bin makbûleyn şehâdetleriyle mahzar hissem câhidde ber-vech-i şer‘iyye sâbit verâsetlerine hâkim-i şer‘iyye lâ-hakk oldukdan sonra nefsinden asîl ve zevcesi mezbûre Havva Hâtûn tarafından zikrî âtı husûsda vekâlet-i âmme-i mûte‘allika-yı sahîh-i şer‘iyye ile vekil olduğu zât-ı mezbûreyi bi’l-ma‘rifet-i şer‘i-i ârifâne karye-i mezkûre ahâlisinden Molla Mustafa bin Mustafa bin Mehmed ve Ali bin Mehmed bin Ali nâm makbulü’ş-şehâde olan kimesneler şehâdetleriyle kezalik mahzar hissem câhidde ber-vech-i şer‘iyye sâbit ve sübût vekâlet-i hâkim-i şer‘iyye lâ-hakk olan eb-i mezbûr Veledîn medine-i mezbûre meclisine ma‘kûd ve meclis-i şer‘îmizde mecrûh-ı mezbûrun cârihi olmak üzere ahz ve girift olunarak meclis-i mezkûre hisâr olunan karye-i mezkûre ahâlisinden Yûsuf bin Hacı Hasan nâm âkıl ve bâliğ muvâcehesinde mezbûr Yûsuf mâh-ı hâlin altıncı ahd günü karye-i mezkûrede vâki‘ imâmın odası denmekle ma‘rûf odanın önünde yedinde bulunan eczalı tûfengin ağzını tarîk-i âmme uzadub çakmağını söküb silmekde iken oğlum ve mevrûsumuz karye-i mezkûrede oda-yı mezkûre yakın menzilizden çıkub tepe karye-i mezkûre ahâlisinden Kel Süllü oğlu Hüseyinin oda-yı mezkûre civarında cem‘iyyetini nazır itmek üzere vakt-i zuhûrde tûfenkin mezkûr-ı derûnu sâhib-i mahlû olmağla sani‘ olmaksız ateş alub oğlum ve mevrûsumuzun sol ayağı ininde kaba baldırına isâbetiyle darb ve cerh ve baldırının dış cânibinden hurûc ve cerh idüb cerh-i mezkûrden nâşi ikinci salı günü mûte’ssiren fevt olduğunu tav‘ân ikrâr ve i‘tirâf dahi itmekle mûceb-i şer‘iyyesi bi’l-isâle ve bi’l-vekâle ve bi’l-verâse murâdımdır deyu İkrârına binâ’en tasaddi eylediğim da’vâmdan bi’l-isâle ve bi’l-vekâle rızâmla meccânen fârig olub husûs-ı mezkûre mevrûsumuz oğlumuz

müteveffâ-yı sagîr-i mezbûr İbrâhimin demm ve tenbîh müte'allika-yı âmme-i da'vâdan mezbûr Yûsufun zimmetini ibrâ-yı âmme-i sahîh-i şer'iyeye ile kabûle hâvî bi'l-verâse ve bi'l-vekâle ibrâ ve ıskât idüb bu vechile külliyyen kat'e'n-nizâ' ve ref'-i husûs eyledik deyu tarafeynin ber-vech-i muharrer bi'l-verâse ve bi'l-vekâle ikrâr ve tasdîkleri tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu bâkiyü'l-emr men lehü'l-emr

Fî 15 Şevvâl sene 1283

IŞS-191-Sayfa 174

Belge 1

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Zikr-i âtî husûs-ı mehâlinde lede'l-keşf ve'l-mu'ayene-i şer'iyeye vasiye muhtâc olduğuna binâ'en bu fakir bi't-taleb ve'l-istifâ medine-i Ispartaya muzâf Geyran karyesinin zikrî cânî merâ ve mezbû'aları denmekle ma'rûf ve meşhûr merâ ve mezbû'anın menâzi'-i kıyye olan Megâre(?) ve Evli iç(?) nâm mehâllerine varub sâlifü'z-zikr Isparta sancağı kâ'im-makamlığı sâhib-i erkân vekili tarafından me'mûr ve mürsel vekil-i müseccel-i şer'iyyesi arazi me'mûru Mehmed Refik efendi bin Mehmed Bekta efendi ile medine-i müderris-i kirâmından mekremetlü Mustafa efendi ibn-i Şakir ağa ve meclis â'zâsından ref'etlü Hacı Ahmed ağa ibn-i Muhsin ağa ve Handanzâde Hacı Hâfız Mehmed İzzet efendi ibn-i Hasan ağa ve Hallizâde Hacı Mehmed efendi ibn-i Hacı Mustafa efendi ve Çiftçiabaşı Hacı Çavuş ile sâ'ir lâzımü'l-hazûr olub cerîdede mazbûtü'l-esâmi-i müslimîn huzûrlarında akd-ı meclis-i şer'î âlî itdükde Antalya sancağı dâhilinde Germeği kazasına muzâf Millinecesi(?) mahallâtından Hacı Hüseyinler mahallesi ahâlisinden Kara Mustafa oğlu Ahmed bin Mustafa ve Hacı Ömer oğlu Ali ve Veli Mehmed oğlu Ali ve Kör oğlu Ömer ve Gülce oğlu Bekir ibn-i Hacı İsmail ve Hacı Mustafa oğlu Mustafa ve Tombul Ahmed oğlu Mehmed ve Koca Veli oğlu Hasan ve Sünbül oğlu Mustafa bin Hasan ve Garglı Hatab oğlu Hüseyin bin Süleyman ve Molla Mustafa bin Mustafa ve Mülâzım Hüseyin bin Hasan ve Molla Mehmed bin Hasan ve Mustafa bin Süleyman ve İsmail Çavuş bin Hüseyin ve Mamaklı Hasan bin İbrâhim ve Yûsuf bin Mahmûd ve Ali bin Hacı Ömer ve Ali bin Ömer muvâcehelerinde zikr olunan Geyran karyesi hudûdu dâhilinde kâ'in işbu üzerinde akd-ı meclis-i şer'î âlî olunan hudûd-ı senevî irâ'en ve ta'yin kılınan bir taraftan Kemerli Bekâr ve andan Evli iç beher taraftan megâre taş ve andan Akdağ önünde Başbekâr ve Kızıldaş ve bir taraftan Akçağıl ve andan Serikli bekâr beher taraftan Körlük bekârı ve

andan darı ve deresinin kapısına muhiti hudûdu ile mahdûd tahmînen sekiz yüz dönüm mikdarı Yaylakın ba'zı mehâllarine bizimle karye-i mezkûr ahâlisi mezbûrden ümm-i sagîre çıkub bi'l-cümle civânemiz andan ve soyundan intifâ' idegelüb ol-vechile bi'l-nizâ' müştereken Yaylak kadîm-i metrûke-i mahsûsamız olmağla aher taraftan kimesnenin dahil ve tasarrufu icâb itmez iken yaylak-ı mahdûd-ı mezkûrun hudûd-ı erba'a-yı mu'ayene-i mezkûresi dâhilinde olub işbu mu'ayene ve müşâhede olub zikr olunan Başbekâr ve Kocaçukur ve megâze Evli iç ve Kemerli bekâr ve Kumlu bekâr ve Serikli Bayram alayı câniblerinden sâlifü'z-zikr Geyran karyesi ahâlisinden mezbûrden Hacı Halil ve Hasan ve Mehmed Ali ve Halil İbrâhim ve Molla Mustafa ve Duşur Ahmed ve Mülâzım Hüseyin iki yüz dönüm mikdarı mehâllerinin bizim rızâmız olmaksızın işbu sene-i fuzûli ve bi-gayr-i hak zabt ve tasarruf ve zirâ'at ve harâset itmeleriyle sû'al olunub kifâyedle kâffe yaylak olmak üzere bizimle ahâli-i karye-i mezkûr ahâlisi mezbûründen her birimiz kifâyedlerine rey-i sâhib-i arzla mezbûrden Hacı Halil ve Molla Hasan ve Mehmed Ali ve Halil ve Molla Mustafa ve Tuşur Ahmed ve Mülâzım Hüseyinden her birine tenbîh olunmak mes'ulumüzdür deyu da'vâ itdüklerinde lede'l-istintâk mârû'z-zikr Geyran karyesi ahâlisi mezbûrden dahi cevabında yedimizde olub işbu iki yüz elli altı senesi recebül-ferdinin birinci günü tarihiyle müverreh ve ol-tarihde medine-i mezbûrede nâ'ibü's-şer'i şerif olan mevâli-i â'zâmdan şehrizâde fazîletlü Mehmed Esad efendinin imzâ ve hatmine hâvîye bir kıt'a hâkim-i i'lâmı nâtik olduğu müdde'î-yi mezbûrden işbu müşâhede ve mu'ayene olunan sekiz yüz dönüm mikdarı mahal için on dört sa'at ba'e mesâfesi olan mezkûr Antalya sancağına muzâf Kara avaz karyesi toprağı dahilinde mezkûr Geyran karyesi ile bizim mehâlimizin müşterek ve mahsûs merâmızdır deyu bizim kariyemiz ahâlisinden Mustafa nâm kimesnenin on bir kile sehm isti'âb ider yigirmi dönüm tarlasını ve yine Sarı oğlan Osman nâm kimesnenin on üç kile sehm isti'âb ider yigirmi beş dönüm bâ-tabu mutasarrıf olduğu tarlasını ve muhtar Hüseyinin dokuz kile isti'ab ider on sekiz dönüm tarlasını ve diğerk Mustafanın on kile isti'âb ider yigirmi dönüm tarlasını civanlarına fuzûli çekdirib ekl ve bi'l-külliyeye efsâd ve itlâk itdirdiklerinden biz ber-vech-i muharrer işbu mu'ayene olunan merâ ve mevrû'at-ı mezkûr Kara avaz toprağından olmayub nefsi-i Ispartaya muzâf Geyran karyesine bir sa'at mesâfesi olduğunu ve işbu merâ ve mevrû'at-ı merkûmenin sâkin oldukları Kara avaz karyesine on dört sa'at ba'de ve mesâfesi idüğünü ve işbu sekiz yüz dönüm mikdarı merâ ve

mevrû'at üç yüz seneden berü kariyemiz ahâlisine terk ve tahsîs kılınan merâ ve mevrû'atımız olarak kadîmü'l-ıyâlden berü müstakilen zabt ve tasarruf ve zirâ'at ve harâset ve civanemiz râî olunageldiğini işbu münâza'a zayı olan mahâlde müdde'î-yi mezbûrden muvâcehelerinde tarih-i mezkûrde efendi-i mûmâ-ileyh huzûrunda ber-nech-i şer'iyeye-i âlî vech altu ba'ade'l-isbât ve'l-hâkim vâki' olan müdahale ve ta'arruzlarının mûna'ata tenbîh-i şer'iyeye olmuşdu deyu i'lâm-ı mezkûru meclis-i ma'kûd-ı mezbûre ibrâz ve irâ'eleriyle def'le mukâbele eylediklerinde müdde'î-yi mezbûrden dahi kaza-yı minvâl-i muharrer üzere olduğunu bi-temâmiha ve tav'iha ikrâr ve i'tirâf itmeleriyle mûcibince müdde'î-yi mezbûrden ber-vech-i muharrer tarih-i mezkûrde evvelân müşâ' ve müşterek merâları olduğunu da'vâ bu vech-i şer'iyeye ma'arızdan men' olunduklarını mukarrer ve mu'arrefetler iken el-hâletü hazihî işbu mu'ayene olunan sekiz yüz dönüm mikdarı mahalle-i müşâğ ve müşterek yaylağımızdır deyu eyledikleri da'vâları da'vâ-yı evvellerine mubâye ve münâkaşa olduğu kendülere ba'de't-tefhîm ber-mûceb-i ikrâr da'vâ-yı mezkûreleriyle mezkûr Geyran karyesi ahâlisi dâfi'den mezbûrden bu vech-i şer'iyeye ma'arızdan rey-i sâhib-i arzla men' olduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu

Fî 15 Cemâziye'l-ahir sene 1283

Belge 2

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Zikr-i âtî husûsda meclisde lede'l-keşf ve'l-mu'ayene istimâ' fasl-ı rahmına muhtâc olduğuna binâ'en bu fakir bi't-taleb medine-i Isparta nevâhisinden Gönan kazasında kâ'in biraderimiz çiftliğine mülâhak ber-vech-i âti münâza'a-yı kıyye olan arazi üzerine varılıb salifü'z-zikr Isparta sancağı kâ'im-makamlığı cânibinden mürsel â'zâdan fütüvvetlü İbrâhim ağa ve arazi-i kâtib sâ'ibi Ali efendi ve kaza-yı mezkûr müdiri sâhib-i arsa kâ'im-makamı olub husûsâtü'z-zikr ve husûmeti min kablü'ş-şer'iyeye mâzûn olan hamiyetlü Hüseyin ağa ve â'zâları Mehmed ağa ve Ali ağa ve Mustafa ağa ve Keçiborlu kazası müdiri hamiyetlü Osman efendi â'zâları Ali ağa ve Ahmed efendi ve Mehmed ağa ve Hasan ağa ve Isparta eşrâf müdiresinden mekremetlü Mustafa efendi ve Osman efendi ve Isparta eşrâfından Kalaycıbaşı Mustafa ağa ve Atreli oğlu Hâfız Mehmed ve Kanlı Halil oğlu Hasan ve Eğrecik karyesi ahâlisinden kabz ile sâ'ir lâzımü'l-hazûr olub cerîdede mazbûtü'l-esâmi-i müslimîn huzûrlarında akd-ı meclis-i şer'î âlî itdükde medine-i mezbûr eşrâfından olub ber-vech-i âti arazi-i

ma'lûmeye ber-vech-i münâsefe bâ-hüccet-i şer'iyeye bâlâsı tafrâ-yı garâ mezbûr temessük tasarrufları ber-nech-i şer'iyeye mütehakkık olan işbu bâisü'l-i'lâm nefisinden asıl ve zevce-i muhteremleri ma'rifetü'z-zât Â'îşe Hânım binti Hacı Hüseyin ağa taraflarından vekil-i müseccel-i şer'îleri Abdullâh beğ ibn-i Hasan beğ meclis-i ma'kûd-ı mezkûrde salifü'z-zikr Isparta sancağına muzâf Keçiborlu kazasına tâbi' Giresun karyesi ahâlisinden Beyti oğlu Hasan efendi ibn-i Mestan ve Tombul Selvi oğlu Mustafa bin Ali ve Ahmed bin Hasan ve Mürteza bin Mürteza ve Mustafa bin Hacı Ömer ve Doğsuz oğlu Ahmed bin Süleyman ve Abdülfettah bin Halil ve Hâfız Ali bin Mehmed ve Kara Ahmed oğlu Ahmed bin Ali ve Hızır oğlu Ahmed bin Hızır ve Kör Hasan oğlu İbrâhim bin Hasan ve Bican oğlu Ali bin İsmail ve Kör Veli bin Halil ve Kori Mehmed bin Abdullâh ve Çil Ali oğlu Ali bin Veli ve Hoca oğlu Ali bin Mustafa nâm kimesneler muvâcehelerinde mutasarrıf olduğumuz bir eviz çiftliğini hudûdu molla safında kâ'in işbu derûnünde meclis-i şer'î âlî olunan hudûd-ı senevî irâ'e ve ta'yîn kılınan bir taraftan çiftlik-i mezkûrden garibân Kılıç karyesine giden tarîk-i âmm ve bir taraftan Kuşak bekârı ta'bir olunur Bekârdan kezalik garibân-ı mezkûr Kılıç karyesine giden tarîk-i âmm'ların Kundakçı kabusu ta'bir olunur Kabuda birleşdikleri mehâlinden ve şerkân çiftlik-i mezkûr araziyle mahlût ve mahdûd olan mefrâs ta'bir olunur Ali beğ biri denmekle meşhûr ve mutasarrıf bulunan dört yüz kırk dönüm mikdarı arazimiz ile Karataştan cevâben İnceyol ile Çatlak ta'bir olunur Ağacın altında vâki' mezkûr Kılıç kariyesinden gelerek şerkân çiftlik-i mezkûre giden tarîk-i mezkûrun üstünde vâki' tarlaya âlâya hâsıl olmak üzere vaz' olunan Sara taşlar ile andan Sardelya ta'bir olunur Sırta ile Baş Burkar dan giderek Keçiborludan Ispartaya ve Ispartada Keçiborluya giden tarîk-i âmmın ustadan vâki' Kızıl kıya ta'bir olunur tepecik eteğinin cânib-i gâribinden Karataş yolundaki kahveye varınca muhiti tahmînen üç yüz elli dönümün cem'ân yedi yüz doksan dönüm arazi yedimde olub bin iki yüz otuz altı senesi saferü'l-hayrının yigirmi altıncı günü tarihiyle müverreh ve ol-tarihde medine-i mezbûre nâ'ibü's-şer'-i şer'îfi olan mekremetlü Mehmed Sadık efendinin imzâ ve hatmine hâvîye bir kıt'a istihkâm hücceti nâtik olduğu üzere ahâli-i mezbûrden arazi-i mahdûd-ı mezkûru tarih-i merkûmde müteveffâ Fakraczâde Hacı Hüseyin ağa ibn-i bârây-ı sâhib-i arsa-yı ma'lûm ve medfû'a ve makbûza ferâğ kat' ile bi'l-ferâğ müteveffâ-yı mezbûr Hacı Hüseyin ağa dahi birkaç ay mürûrunda zevcesi Şerîfe Hânım kezalik bârây-ı sâhib-i arsa fârig olduğu ba'de'l-vefat mahlûlünden ceddimiz Alime Hânım tabuyu misliyle cânib-i mîrîyyeden

tefrig ve tefvîz idüb mümâ-ileyh Alime Hanım dahi arazi-i mahdûd-ı mezkûrun nısfını iki yüz yetmiş üç senesi bana ve nısf-ı aherini zevcem müvekkilem mümâ-ileyhimâ Â'îşe Hanım bedel-i ma'lûm ve medfû'a rey-i sâhib-i arzla ferâg biz dahi ber-vech-i muharrer tefrig ve tefvîz itmemizle ol-vechile tarih-i mezkûrden berü zevcem müvekkilem mümâ-ileyhimâ Â'îşe Hanım ile âlfyyü'l-iştirâk dahil havza-yı tasarrufumda olub aher taraftan tahsis ve müdahale icâb itmez iken işbu arazi-i mahdûd-ı mezkûr zikr olunan Giresun karyesi ahâlisi fuzûli ve bi-gayr-i hak müdahaleden hâll olmamalarıyla vâki' olan müdahalelerinin men' ve def'ini ahâli-i mezbûrden bârây-ı sâhib-i arsa tenbîh olunmak bi'l-isâle ve bi'l-vekâle matlûbumdur deyu hüccet ve temessükleri meclis-i ma'kûd-ı mezkûrde irâ'e ve ibrâz ile da'vâ itdükde lede'l-istintâk ahâli-i mezbûrunden her biri dahi cevablarında işbu arazi-i mahdûd-ı mezkûr müdde'î-yi mîrî-i mümâ-ileyh ile zevcesi ve müvekkilesi mümâ-ileyhimâ Â'îşe Hanımdan her birinin ber-vech-i muharrer tefrigân tarih-i mezkûrden berü zabt ve tasarruflarında olduğunu ve mazmûn hüccet ve temessükleri bi-temâmiha tâbi'ân ikrâr ve i'tirâf idüb lakin bizim araziye muhtâc olduğumuzda ve mîrî-i mümâ-ileyh dahi öteden berü komşumuz bulunmasına binâ'en magrûren ba'zı mehâllerini bir iki seneden berü zer' itmişdik deyu makâm-ı def'de ibrâz eyledikleri Kumlar def' Salih cevab-ı şer'iyye olmadığı kendülere tefhîm ve mûcibince zikr olunan bu yüz doksan dönüm arazi-i mahdûd-ı mezkûr müdahalelerinin ma'nalarıyla bârây-ı sâhib-i arsa ilzâm olundukları tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu bâkiyü'l-emr men lehü'l-emr

Fî 3 Zi'l-ka'ade sene 1283

IŞS-191-Sayfa 175

Belge 1

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Zikr-i âtî husûsun mehâlinde lede'l-keşf ve'l-mu'ayene istimâ' ve fasl-ı rahmına muhtâc olduğuna binâ'en bi't-taleb bu fakir Isparta nevâhisinden Gönan kazasına muzâf Biradiz(?) çifliği hudûdu dahilinde kâ'in ber-vech-i âti münâza'a-yı kıyye olan merâ üzerine varub mezkûr Gönan kazası Heyet meclisiyle Keçiborlu kazası heyet-i meclis ve cerîde-i şer'iyede mazbûtü'l-esâmi-i müslimîn ve taraf kâ'im-makamından me'mûr medine-i mezbûre meclis â'zâsından fütüvvetlü İbrâhim ağa ve arazi-i kâtib nâ'ibi Ali efendi huzûrunda akd-ı meclis-i şer'î âlî eylediğimde salifü'z-zikr medine-i mezbûre eşrâfından olub zikr-i âtî merâyâ ber-vech-i münâsefe müstakilen el-yevm vaz'-ı yedleri

ber-vech-i şer'iyeye mütehakkık olan işbu bâisü'l-i'lâm nefisinden asıl ve zevce-i muhteremleri ma'rifetü'z-zât Â'îşe Hanım binti Hacı Hüseyin ağa tarafından vekil-i müseccel-i şer'ileri Abdullâh ibn-i Hasan beğ meclis-i ma'kûd-ı mezkûrde mezkûr Keçiborlu kazasına muzâf Giresun karyesi ahâlisinden Beyti oğlu Hasan efendi ibn-i Mestân ve Mustafa Ali bin Mehmed ve Beyti oğlu Abdülfettah bin Halil ve Mürteza bin Mürteza ve Molla İbrâhim bin Kara Hasan ve İmâm oğlu Ali bin Hasan ve Tombul oğlu Mustafa bin Hasan ve Kara Ahmed oğlu Ahmed nâm kimesneler muvâcehelerinde mezkûr Gönan kazası müdiri ve kaza-ı mezkûrde kâ'in bi'l-cümle arazi-i mîrîyyenin taraf-ı devlet-i âlîyyeden me'mûr sâhib-i arsa kâ'im-makamı olup husûsâtü'z-zikirde husûmete min kablü'ş-şer'î mâzûn olan Hüseyin ağa ibn-i hazır olduğu hâlde sâlifü'z-zikr benim ve müvekkilem mûmâ-ileyhimânın ber-vech-i münâsefe müşâ'a ve müşterek bâ-tabu-yı mutasarrıf olduğumuz Biradız çiftliği hudûdu dahilinde kâ'in işbu üzerinde akd-i meclis-i şer'î âlî olunub hudûd-ı senevî ta'yin ve irâs kılınan bir taraftan Asmalıdan ve andan başı aşağı akdıyla birle kaya hizasından Kirlik ta'bir olunur mülke doğru baş aşağı üç beş ta'bir olunur mülk-i cânib-i gâribinde vâki' ya'ni mezkûr Gönan kazasına muzâf karye-i mezkûr ahâlisinin mutasarrıf oldukları Karataşa gidilerek Zevşân sekisi ta'bir olunan tebenin üzerinde bulunan garibân kezalik birle taşlarına andan kible cânibine doğru Ispartadan Keçiborluya ve Keçiborludan Ispartaya giden yolun üstünde vâki' Gizli kabu ta'bir olunur tepelik gâribine muhiti hudûd-ı mezkûr ile mahdûd merâ kadîm alayından berü benim ve müvekkilem zevcem mûmâ-ileyhimâ Â'îşe Hanımdan her birimizin ber-vech-i muharrer bâ-hüccet-i şer'iyeye ve temessük bâ-tabu-yı dâhil havza-yı tasarrufumuz olan mezkûr Biradız çiftliğine terk ve tahsîs kılınan müstakilen kadîmden merâmız olup aher taraftan dahil ve tahsis icâb itmimiz iken işbu hudûd-ı mu'ayene derûnünde vâki' yigirmi dönüm bâ-tabu tasarruf eylediğimiz tarlada hâsıl hasadı orak iden şa'irimi mikdarı ba'de's-sübût zemânen ahâli-i mezbûrunden talep ve tazmîn murâdımdır deyu bi'l-isâle ve bi'l-vekâle da'vâ itdükde lede'l-istintâk mârû'z-zikr Giresun karyesi ahâlisi mezbûrden dahi cevaplarında kazıye-i minvâl-i muharrer üzere olduğunu bi-temâmiha tâbi'ân ikrâr ve i'tirâf itmeğin mûcibince zikr oluna yigirmi dönüm hasıl ıtlâk ve ekl itdürdikleri şa'irin mikdarı ba'de'l-isbât ahâli-i mezbûrunden tazmîn itdirmesi lâzım geleceği ve merâ-yı mahdûd-ı mezkûrden bârây-ı sâhib-i arsa müdahale ve ta'rizlerinin ma'nalarıyla sâlifü'z-zikr Giresun karyesi ahâlisi

mezbûrden ilzâm olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu bâkiyü'l-emr men lehü'l-emr

Fî 3 Zi'l-ka'ade sene 1283

Belge 2

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta mütemekkinlerinden ve teb'â-yı devlet-i âlîyyenin Rum milletinden Hacı Herlboz veled-i Luka tarafından zikr-i âtî husûsda vekîl-i şer'isi Akoğlan oğlu Dimitri veled-i Mihail medine-i mezbûre meclisine ma'kûd ve meclis-i şer'îmizde her biri millet-i merkûmeden Ayvaz veled-i Enstas ve Yorfan veled-i Hacı Nikola ve Hristo veled-i Hacı Atnas ve Nikola veled-i Lazros tarafından kezalik vekîl-i şer'isi İstavri veled-i Yanî ve Letan veled-i Enstas ve Sada veled-i Lazros ve Hacı Andan veled-i Balî ve Simyon veled-i Dimitri vekîl-i şer'isi Osman efendi ibn-i Hüseyin hazır olduğu hâlde işbu hâmilü'l-i'lâm Simyon veled-i Yorgi muvâcehesinde müvekkilem merkûm Hoca Herlbozun merkûm Simyon zimmetinde bundan akdem malından ve yedinden iştirâ ve kabz eylediği ma'lûmü'l-cânî ve inzirâ' ve'l-gıyân mal-ı fatura şahsından otuz dört bin beş yüz guruş ve hazır-ı merkûmden merkûm Ayvazın kezalik beynlerinde ma'lûm-ı mal-ı fatura şahsından bin altı yüz guruş ve merkûm Burdanın kezalik mal-ı fatura şahsından yigirmi beş bin yüz seksan guruş ve merkûm Letanın mal-ı fatura şahsından üç yüz seksan guruş ve merkûm Sadanın kezalik şahs-ı mübaya'adan üç bin yüz guruş ve merkûm Hacı Andanın kezalik şahs-ı mübaya'adan dört yüz yigirmi guruş ve müvekkil-i merkûm Simyonun kezalik şahs-ı mübaya'adan dört bin yüz elli guruşuna min haysü'l-mecmû'a yetmiş bir bin iki yüz otuz guruş alacak hakkımızı merkûm Simyondan hâlen taleb iderüm deyu hazırdan-ı merkûmunun tasdikiyle me'an da'vâ eylediğimizde olduğu cevabında ber-vech-i muharrer ikrâr lakin benim müdde'î-yi asîl ve vekil-i merkûmünden deynim olan meblağ-ı mecmû'a merkûmu hâlen ve def'i size ber-vech-i edâya iktidârım yokdur dediğinden ma'ada her biri gâibet-ü ani'l-meclis Niyako veled-i Olgire şahs-ı mübaya'adan beş bin sekiz yüz guruş ve Herlboz veled-i Angeliye şahs-ı mübaya'adan iki bin beş yüz yigirmi guruş ve İranlı Ali ağaya altı bin otuz beş guruş ve Burdan veled-i Pavlosa dört yüz seksan guruş ve Mefriye veled-i Pavlos iki bin yüz guruş ve Tosun veled-i Tamanosa iki yüz altmış guruş ve Şurbacızâde İsmail efendi ibn-i Hasan ağaya bin dört yüz kırk guruşuna cem'ân on sekiz bin beş yüz otuz beş guruşuna min haysü'l-mecmû'a selsan dokuz bin

sekiz altmış beş guruş deyni olub bâ-defter-i müfredât Karahisar-ı sâhib sancağında ma'lûmi'l-esâmi-i kesân zimmetinde ancak otuz yedi bin sekiz yüz yigirmi iki guruş alacak hukûku olmağla ben ber-vech-i muharrer bi'l-vekâle ve hazırdan asîl ve vekil-i merkûmunden her biri germeyâ rızâ olduğumuzda ve gâ'ib-i merkûmun nâciliyle taleb olmadığından anh-ı vechile zimâm-ı ma'lûmesinden hisselerine musîb meblağı ahzları iktizâ ideceğinden merkûm Simyon benim ber-vech-i muharrer vekâletim hâsebiyle ve ecl ve vekil-i hazırdan merkûmunden her birimizin alacağımızı ifâya ber-vech-i âti taleb olduğundan biz her birimiz dahi meblağ-ı mecmû'a mezkûrden on bir bin dokuz bir guruş otuz beş parasını bin iki yüz seksan beş senesi rebiyü'l-ahirinin yigirmi üçüncü günü ve on bir bin dokuz bir guruş otuz beş parasını sene-i merkûm cemâziye'l-ahirinin yigirmi beşinci günü ve on bir bin dokuz yüz bir guruş otuz beş parasını iki yüz seksan altı senesi cemâziye'l-evvelisinin dördüncü günü ve on bir bin dokuz yüz bir guruş otuz beş parasını sene-i merkûm recebü'l-ferdinin altıncı günü on bir bin dokuz bir guruş otuz beş parasını iki yüz seksan yedi senesi cemâziye'l-evvelinin on beşinci günü on bir bin dokuz yüz bir guruş otuz beş parasını sene-i merkûm recebü'l-ferdinin on yedinci günü on bir bin dokuz bir bin guruş otuz beş parasını iki yüz seksan senesi cemâziye'l-evvelinin yigirmi beşinci günü on bir bin dokuz yüz bir guruş otuz beş parasını sene-i merkûm Recebü'l-ferdinin yigirmi sekizinci gününe cem'ân işbu tarih-i i'lâmdan bin üç yüz elli dört gün sekiz taksit eshamına değin müvekkilem merkûm ile hazırdan asîl ve vekil-i merkûmunden her birine edâ ve ifâ itmek üzere rızâmız dediğimiz Simyon te'cil ve Tâhir eylediğimizde merkûm Simyon dahi kabûl ve ber-minvâl-i muharrer mü'eccilân edâya ta'ahhüd eyledi dediklerinde hazırdan asîl ve vekil-i merkûmunu bi'l-cümle takrîr-i meşrûhunda merkûm Simyon tahkîk ve tashîh eylediği tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu

Fî Gurre-i Zi'l-ka'ade sene 1283

IŞS-191-Sayfa 176

Belge 1

Der devlet-mekine arz-ı dâ-î kemîneleridir ki medine-i Isparta nevâhisinden İncir kazasına tâbi' Dere karyesi ahâlisinden işbu bâisü'l-i'lâm Osman Kethüda ibn-i kebîr medine-i mezbûre meclisine ma'kûd meclis-i şer'îmizde kaza-yı mezbûre ahâlisinden Zenci İbrâhim bin Abdullâh muvâcehesinde Arab İbrâhim tarih-i i'lâm senesi saferü'l-hayrının on ikinci gecesi sa'at altı raddelerinde ben evlâd-ı ıyâlim ile bağçemizde

bulduğumuz sırada karye-i mezkûrede vâki' mülk-i menzilimi odasına duhûl idüb mahal-i mahrezimden ve malımdan mecmû'a bin dört yüz seksan iki guruş kıymetli bir aded beyazlı kutnu anterî ve bir aded gök taş kutnu anterî ve yarım tob taraklı kutnu ve iki aded makreme ve bir arşun iki parça sevâyî ve bir arşun taş kutnu ve beş arşun siyah basma ve bir aded mavreli yazma ve bir aded sarık ve bir aded nakışlı gömlek ve bir aded pullu gömlek ve altı çift don paçası ve beş aded terlik ve bir tob sîm ve yigirmi arşun yıldız kıtan(?) ve bir aded müsta'mel beyazlı kutnu yelek ve bir çift sîm hamaylı(?) ve bir aded köhne sarık ve bir aded gerdanlık ve bir aded sîm çubuk takımı ve bir aded sarı kahve değirmeni ve bir aded sîm mühür ve iki değirmen elbiz ve bir aded sırmalı cevreb ve iki yüz elli dirhem sîm artık para ve yigirmi ve kırk ve altmış paralığı gasben ahz u kabz itmekle eşya-yı muharrere-i mezkûre mevcûd ise aynen müstehlik olduğu hâlde gasbde olan kıymet-i mecmû'ası meblağ-ı merkûm bin dört yüz seksan iki guruş zenci-i mezbûr İbrâhimden zemânen ve hâlen taleb iderüm deyu da'vâ itdükde lede'l-istintâk zenci-i mezbûr İbrâhim dahi cevabında kazîye-i minvâl-i muharrer üzere olduğuna bi-temâmiha tâbi'ân ve kat'iyen ve sahîhân ikrâr ve i'tirâf idüb ancak eşya-yı muharrere-i mezkûreden mecmû'a bin on bir guruş kıymetli bir aded beyazlı taş kutnu anterî ve bir aded gök taş kutnu ve yarım tob taraklı kutnu ve bir aded makreme ve iki parça bir arşun sevan ve beş çift don paçası ve iki aded terlik ve bir çift sîm hamaylı(?) ve bir köhne sarık ve bir aded gerdanlık ve bir aded sarı kahve değirmeni ve bir sîm beher ve iki yüz elli dirhem artık para ve on paralık ve yigirmi ve kırk ve altmış paralığı işbu meclis-i ma'kûd-ı mezkûrde mu'ayene olunan eşyası mevcûd bâkî dört yüz yetmiş bir guruşluk eşya-yı muharrere-i mezkûru kendü emvarıma sarfla istihlâk itmemele yevm-i gasbde olan meblağ-ı merkûm dört yüz yetmiş bir guruş müdde'î-yi mezbûr Osman kethüdaya zimmetimde ve benimdir deyu İkrar-ı meşrûhu üzere işbu mu'ayene olunan eşya-yı muharrere-i mezkûru aynen ve bâkî-i müstehlik olan eşyanın kıymeti olub müdde'î-yi mezbûr Osman kethüdaya deyni olan dört yüz yetmiş bir guruşluk zemânen müdde'î-yi mezbûr Osman kethüdaya edâsıyla zenci-i mezbûr İbrâhim ilzâm olunduğu tescil ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu

Fî 15 Şevvâl sene 1283

Belge 2

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki medine-i Isparta sancağına muzâf Uluborlu kazası ahâlisinden Veli Mehmed bin Hacı Hüseyin medine-i mezbûre meclisine ma'kûd meclis-i şer'îmizde Saviran kazasına tâbi' Aşağıkaş kara karyesi ahâlisinden işbu bâisü'l-i'lâm Cesun oğlu İbrâhim bin Ali ve Hasan bin Hüseyin kimesneler muvâcehelerinde ben geçen seksan iki senesi karye-i mezkûr Balamut karyesi aşîreti bedel-i ma'lûme der-ûhde ve intizâm itmeme benim akd-ı şer'îde iken mezbûrân Nuri-i mezkûrun dokuz yüz vukkiye aşîret-i fuzûli ahz u kabz ve kendü emvarına sarfla istihlâk itmekle üç vukkiyesi birer guruşdan cem'ân üç yüz guruş aşîretimiz-i mezbûrâden hâlen taleb iderüm deyu da'vâ itdükde lede'l-istintâk mezbûrân dahi cevablarında zikr olunan dokuz yüz guruşunu müdde'î-yi mezbûr Veli Mehmede işbu tarih-i i'lâmdan üç buçuk ay mukaddem aynen ref' ve teslîm itmişdik deyu mezbûr Veli Mehmedin inkârına mukârren itdükleri def'lerine ikâme-i beyyineden izhârımız idüb istihlâf eylediklerinde mezbûr Veli Mehmed itmekle mûcibince mezbûr dahi Mehmed ber-vech-i da'vâ-yı mezkûresiyle mezbûrân İbrâhim ve Hasandan her birine bu vech-i şer'îyye ma'arızdan men' olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu bâkiyü'l-emr men lehü'l-emr

Fî 11 Zi'l-ka'ade sene 1283

Belge 3

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki Medine-i Isparta nevâhisinden İncir kazasına muzâf Yüreğil karzası ahâlisinden işbu bâisü'l-i'lâm İbrâhim bin Hacı Abdurrâhman nâm kimesne medine-i mezbûr meclisine ma'kûd meclis-i şer'îmizde karye-i mezkûre ahâlisinden Hacı Halil ağa ibn-i Hacı İbrâhim muvâcehesinde bin seksan iki senesi zi'l-ka'adetü's-şerîfenin gurrende karye-i mezkûrede vâki' tarlamda mezbû'a henüz sâbit olmayan buğdayı beher kile-i İstanbul beş buçuk kile olmak üzere ve birer yükü yetmişer guruşdan olmak ve tarih-i mezkûrden yüz elli bir gün dahilinde teslîm itmek üzere mezbûr Hacı Halil ağaya on yük buğdayı bâliğ müddet-i mezkûre havalinde mezbûr Hacı Halil ağanın emri vechile gâibet-ü ani'l-meclis Burdan veled-i Ligori veled-i Kastine bey'-i mezkûrumuzun binâ'en bey' murâdımdır deyu da'vâ itdükde lede'l-istintâk mezbûr Hacı Halil ağa dahi cevabında külliyyen inkâr itmekle bi't-taleb müdde'î-yi mezbûr Hacı Halil ağa bi'l-muvâcehe ber-vech-i şer'îyye tahlîf olunmağın mûcibince müdde'î-yi mezbûr Molla İbrâhim ber-vech-i muharrer da'vâ-yı mezkûresiyle mezbûr Hacı Halil ağaya bilâ mübeyyin ma'arızdan men'

olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu bâkiyü'l-emr men lehü'l-emr

Fî 25 Şevvâl sene 1283

IŞS-191-Sayfa 177

Belge 1

Medine-i Isparta mahallâtından Temel mahallesinde mütemekkin ve teb'â-yı devlet-i âliyyeden ve Rum milletinden iken bundan akdem bi-emrillâh-i te'âlâ vefat iden Gavrail veled-i Lazros veled-i Kastine verâsetini zevce-i metrûkesi Seyman binti Dimitri veled-i Kastine ile sulbî kebîr oğulları Lazros veled-i Yorgi ve sulbîye kebîre kızları Desbne ve Kirbakiye(?) münhasır ba'de kabli'l-kassâm ibn-i kebîr-i merkûm Lazros dahi fevt olub verâsetini validesi merkûm Misyemaniye ve li-ebeveyn er karındaşı Yorgi ve li-ebeveyn kebîre kız karındaşları Desbne ve Kirbakiye inhisârı ba'de'l-mütehakkikü's-şer'îyye verese-i merkûmundan her biri meclis-i şer'-i şerîf-i enverde millet-i merkûmeden işbu bâisü'l-vesika Meyanos veled-i Yorgi mahzarında her biri ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb bir arazi olub ûhde-i tasarrufumuzda olan arazi üzerinde magrûs kürûm dahi akd-ı âtü'z-zikrin sudûruna değin ırsen ve müşâhen ve müştereken yedimizde mülk ve tasarrufumuz olub medine-i mezbûreye muzâf Bilâl oğlu çeşmesi nâm mahâlde vâki' kıble cânibinde Pandeli ve Yanî veled-i Yevanî bağı ve bir taraftan Tamanos veled-i Hacı Yorgi veled-i Kastine ve ba'zen Hacı Gümeş veled-i Eyle bağı ve bir taraftan kendü bağımızın arazini bârây-ı me'mûr-ı arazi ferâğ mu'teber kat' ile kürûmini dahi bey'-i bât-i sahîh-i şer'îyye ile merkûm Tamanos me'ân nafaka-yı vâhide ile iki bin sekiz yüz guruş bey' ve temlîk ve ferâğ ve tefvîz eylediğimizde olduğu ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tefvîz ve kabûl idüb mübeyyi'-i mezkûrların tefrîge gallatına müte'allika da'vâdan tarafeynden her birimiz âhirin zimmetini ibrâ ve ıskât ve yine her birimiz ber-vech-i muharrer âhirin ibrâsını kabûl eyledik dediklerinde gıbbe't-tasdîkü's-şer'î mâ vâka'a bi't-taleb ketb olundu

Fî 11 Zi'l-ka'ade sene 1283

Mukayyid-i mahkeme Osman efendi

Kâtibzâde Ali efendi

Muhzır Yûsuf ağa

Alacacı oğlu Hoca İstavri

Babas oğlu Zaboz(?)

Evrân oğlu Hazbi Gaştes(?)

Çakır oğlu Bandeli

Hacı Andan oğlu Hacı Luka

Cevran oğlu Hacı Sava

Belge 2

Vilâyet-i Anadolu'da Tire kazası mahallâtından Durşu mahâllinde sâkin ve zât-ı zeyl vesikada muharreri'l-esâmi-i müslimîn ta'rifleriyle ma'rûf Hadice binti Süleyman nâm Hâtûn meclis-i şer'-i şerîf-i enverde medine-i Isparta ahâlisinden zevce-i mehâlî' işbu bâisü'l-vesika Mehmed bin Hasan nâm kimesne mahzarında takdîr-i kelâm ve ta'bir-i ani'l-merâm idüb mezbûr Mehmed zevcem dâhlem olub lakin hüsn ü zindegânemiz olmamağla zimmetinde mütekarrir ve ma'kûd-ı âlîye olan yüz guruş mehr-i mü'eccel hakkım ile nafaka-yı îddet-i ma'lûm ve mü'ennes-i süknâm üzerlerine ve mezbûr Mehmedin karındaşı hâmilleri ve beş yaşında Mestan ve bir buçuk yaşında Hüseyin nâm sagîr oğulları olmağla yedi yaşlarına tekâmül idinceye değin kendü malımdan infâk ve iksâ idüb eğer müddet-i mezkûre tamamından mukaddem sagîrân-ı mezbûrân vefat ider ise nafaka-yı bâkiyye musâlebesinden zimmetim olmak üzere safvet-i zevciyyete ve bi'l-cümle husûs-ı mezkûre müte'allika-yı âmme-i da'vâdan her birimiz âhirin zimmetini ibrâ-yı âmme-i şer'iyye ile ibrâ ve ıskât ve yine her birimiz âhirin ibrâsını ber-minvâl-i muharrer kabûl eyledik dedikde gıbbe't-tasdîkü'ş-şer'î mâ vâka'a bi't-taleb ketb olundu

Fî 11 Zi'l-ka'ade sene 1283

Belge 3

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta nevâhiyesinde İncir kazasına muzâf Kestel karyesi ahâlisinden işbu bâisü'l-i'lâm Öksüz oğlu Mehmed bin Mehmed medine-i mezbûre meclisine ma'kûd meclis-i şer'îmizde Yüreğil karyesi ahâlisinden Hacı Halil ağa ibn-i Hacı İbrâhim ağa muvâcehesinde mezbûr Hacı Halil ağa bundan akdem yedimden ve malımdan gâibet-ü ani'l-meclis Çal karyeli Hasan yüz kırk üç guruş burçağı te'diye eyledim deyu meblağ-ı mezkûr yüz kırk üç guruş ile vakt-i fermânda bir aded temessük üzere gâribe-i kilim vermişdi mezkûr kilim behâsı olarak kezalik yedimden fuzûli olduğu yüz elli guruş deyn-i mezbûr Hacı Halil ağa bir re's ineği kör öküz ile âhere bey'

idiyor teslim eylediği inek semen olarak kezalik yedimden fuzûli ahz eylediği iki yüz guruş ve mezbûr Hacı Halil ağa emriyle beher yevmiyesi beş guruş ücret-i tesmîyesiyle kendü öküzüm ile yigirmi gün tarlasını sürmemle ücret-i mecmû'ası olan yüz guruş ve yine yedimden ve malımdan kile-i İstanbul fuzûli ahz eylediği yigirmi beş guruş kıymetli iki buçuk kile hintamı ve yine benim sende iki bin guruş alacağımı hükmüne da'vâ itmemele meblağ-ı merkûm için nâmıyla senin için verdim cevabından aldığı elli guruşuna cem'ân altı yüz yetmiş sekiz guruşumu bana der-teslîmiyle zikr olunan kilim ve inek-i mezkûru yedimden ahzına mezbûr ve Hacı Halil ağaya tenbîh olunmak murâdımdır deyu da'vâ itdükde lede'l-istintâk mezbûr Hacı Halil ağa dahi cevabında gâ'ib-i mezbûr Hacı Hasan meblağ-ı merkûmdan otuz sekiz guruşunu ve kilimi şahsından kırk guruşuna cem'ân yetmiş sekiz guruş ziyâdesini inkârı müdde'âya tâbi'ân ikrâr ve i'tirâf itmekle müdde'î-yi mezbûr ber-vech-i muharrer yetmiş sekiz guruş ziyâde müdde'âsını ikâme-i beyyineden izhârımsız idüb taleb-i tahlîf dahi olmamağın mûcibince ziyâde müdde'âsıyla bilâ beyyine ma'arızdan ba'de'l-men' sâlifü'z-zikr bir kilim ve bir re's ineği müdde'î-yi mezbûr Mehmedden ahz-ı makbûzu olan ber-vech-i meşrûh beş yüz doksan guruşunun müdde'î-yi mezbûr Mehmede edâsıyla mezbûr Hacı Halil ağa ilzâm ilzâm olduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu bâkiyü'l-emr men lehü'l-emr

Fî 25 Şevvâl sene 1283

Belge 4

Medine-i Isparta sancağına muzâf Keçiborlu kazasına tâbi' Senir karyesi sâkinlerinden Celil oğlu Süleyman ibn-i Abdülcil bin Abdullâh nâm kimesne medine-i mezbûre meclisine ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i âni'l-merâm idüb Asitâne-i âlîyyede Sazaklı civarında ancak hemâm mehâllesi sâkinlerinden ma'rifetü'z-zât zevce-i menkûham olan Nakkaşbaşı kerîmesi Â'îşe Hanım binti Salih efendi ibn-i Abdülmenan işbu meclis-i şer'îde talâk-ı raci' ile tatlîk eyledim dedikde mâ vâka'a bi't-taleb ketb olundu

Fî 5 Zi'l-ka'ade sene 1283

Hacı Hamza efendi

Şayi'aları Hüseyin ve Yûsuf ve Alâaddin

Ve gayrihim

IŞS-191-Sayfa 178**Belge 1**

Medine-i Isparta mahallâtından Yaylazâde mahallesinde sâkin ve zât-ı mahalle-i mezbûre imâmı ve muhtarânı taraflarından verilen bir kıt'a ilmûhaber ta'rifleriyle ma'rûf olan Çoban oğlu Mustafa bin Mehmed nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîf-i enverde Rum milletinden menzûl işbu bâisü'l-vesika Hacı Minyanın oğlu ve tarafeynden tesviye-i umuruna vasî-i mensûb Enstas mahzarında ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb bir arsa-yı mîrîyye olub ûhde-i tasarrufumda olan arsa üzerinde magrûs kürûm ve eşcârı dahi akd-ı âtü'z-zikrin sudûruna deĝin yedimde mülk ve hakkım olub medine-i mezbûre mahallâtından Yenice mahallesi nâmazgâhı civarında vâki' bir taraftan Yunuszâde İbrâhim efendi zevcesi Âdike Kadın bağçesi ve tarafeyni Hâfız Halil bin Hacı Hasan bağçesi ve taraf-ı râbî'i tarîk-i âmm ile mahdûd tahmînen bir buçuk dönüm mikdarı kürûm ve eşcârı mülk bir kıt'a bağçemin zimmetini bârây-ı me'mûr arazi-i ferâg-ı mu'teber kat' eylediĝi kürûmini dahi bey'-i bât-i sahîh-i şer'iyeye ile vasî-i merkûm Enstas me'ân safka-ı vâhide ile üç bin yüz otuz beş guruş bey' ve temlik ve ferâg ve tefvîz eylediĝimde olduĝu babası için bi'l-vesâye iştirâ ve temellük ve tefrîg ve tefvîz ve kabûl idüb bey'-i mezkûrların tagrîr ve gallatına müte'allika-yı da'vâdan tarafeynden her birimiz âhirin zimmetini bi'l-isâle ve bi'l-vesâye ibrâ ve ıskât ve yine her birimiz ber-vech-i muharrer âhirin ibrâsını kabûl eyledik dediklerinde ĝıbbe't-tasdîkü'ş-şer'i mâ vâka'a bi't-taleb ketb olundu

Fî 3 Zi'l-ka'ade sene 1283

Mukayyid-i mahkeme Osman efendi

Berber Mehmed Yenice mahalle

Zabtiye Türkeş oğlu Ahmed

Tıraz oğlu Hüseyin

Muhzır Yûsuf

Ve gayrihim

Belge 2

Medine-i Isparta mahallâtından Kemer mahallesinde mütemekkin ve teb'â-yı devlet-i âliyyeden ve Rum milleti nisvânından Meryem binti Enstas veled-i Elyayı tarafından zikr-i âtî bey' ve ibrâyı takrîre vekil olduĝu şahs-ı merkûmeyi bi'l-ma'rifet-i şer'-i-i ârifâne diĝer Mehmed Usta ve Osman Usta bin Ali nâm kimesneler şehâdetleriyle

mahzar hakkım câhide-i sâbit olan Nikola veled-i Simyon meclis-i şer'î şerîf-i enverde işbu bâisü'l-vesika millet-i merkûmeden Vasili veled-i Hacı Gavrail mahzarında bi'l-vekâle ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb müvekkilem merkûme akd-ı âtü'z-zikrin sudûruna deġin yedimde mülk ve hakkım olub mahalle-i mezkûrede vâki' bir taraftan Hacı Aslan veled-i Seyradi menzili ve bir taraftan Seyradi oġlu Lazros veled-i Elyayı menzili ve bir taraftan tarîk-i hâss ve taraf-ı râbi'î tarîk-i âmm ile mahdûd fevkâni üç oda ve bir mikdar havluya müştemil bir bâb mülk-i menzilimi bi-cümleten mâyestemle da'vâya tarafeynden icâb ve kabûle hâvî şurût-ı müfside ve muvâza'adan ârî tagrîr ve gallatına bir bey'-i bât-i sahîh-i şer'îyye ile merkûm Vasiliye kırk yedi bin beş yüz guruş bey' ve temlik ve teslim eylediġimde olduġu ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ve kabz ve kabûl eyledikten sonra şahsına olan meblaġ-ı merkûm kırk yedi bin beş yüz guruş müşterî-i merkûm Vasili bana def' ve teslim ben dahi yedimden temâmen ve kâmilen ahz u kabz eyledim fî mâ ba'ad menzil-i mahdûd-ı mezkûrde benim asla ve kat'a alâka ve müdahalem kalmayub müşterî-i merkûm Vasilinin mülk müşterâsı ve hakk-ı sarfı olmuştur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mülk ve mutsarrıf olsun dedikde ġibbe't-tasdîkü's-şer'î mâ vâka'a bi't-taleb ketb olundu

Fî 21 Ramazan sene 1283

Handanzâde fütüvvetlü Hacı Hâfız Mehmed İzzet efendi

Şa'bân ağa diġer Mehmed usta ve Osman usta

Hacı Gavrail oġlu Hoca Lazros ve Hacı Andan(?)

Aslan Balı oġlu(?)

Ve gayrihim

Belge 3

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i Isparta mahallâtından Çelebiler mahallesinde sâkin iken bundan akdem bi-emrillâh-i te'âlâ vefat iden Mumcu İbrâhim bin Salih bin Abdullâhın verâsetini zevce-i menkûha-yı metrûkesi Fâtıma binti Salih bin Abdullâh nâm Hâtûn ile sulbî kebîr oġulları Mehmed ve Abdullâh ve Ramazan ve Emin ve kebîre kızı Züleyhâm mahzarında ve tashîh mes'ele-i mirâsları yetmiş iki sehmden olub sehmi-i mezbûrden dokuz sehmi zevcesi mezbûre yüz on dört sehmden cem'ân elli altı sehmi oġulları mezbûrden ve yedi sehmi kızı mezbûreye isbâbeti ba'de'l-mütehakkîkû's-şer'îyye işbu bâisü'l-i'lâm ibn-i kebîr-i mezbûr Abdullâh medine-i mezbûre mahkemesinde meclis-i

şer‘îmizde karındaşları mezbûrden Emin ve Ramazan hazır olduğu hâlde medine-i mezbûre ahâlisinden Bican Hacı Hasan bin Abdullâh muvâcehesinde mahalle-i mezkûrde vâki‘ bir taraftan Berber Bektaşî Mustafa bin Abdullâh bin Abdullâh menzili ve bir taraftan Lağoslu oğulları Mehmed ve Ramazan ve Receb ibn-i Mestan menzili ve tarafeyni tarîk-i hâss ile mahdûd fevkâni iki oda ma‘ kilar ve tahtâni bir oda ve bir ahur ve bir mikdar havluya müştemil bir bâb mülk-i menzil mevrûsumuz babamız müteveffâyı mezbûrun cânibinde âlîyyü’l-vefat benimle verese-i mezbûrden mevrûs iken ben tarih-i i‘lâmdan on beş sene mukaddem diyâr-ı âhere gitmemle ben diyâr-ı aherde iken beni vefat eyledi dedikten menzil-i mezkûrde mevcûd benim on dört sehm hissemi verese-i mezbûrden beynlerinde bi’l-iktisâm menzil-i mahdûd-ı mezkûrun nısfını mezbûr Hacı Hasan validem ile karındaşım hazır-ı mezbûr Emin hisselerini bey‘ itmeleriyle bey‘ olunan menzilden kendü hissemi bey‘-i mezkûre mücîz olmadıkça binâ`en bi’l-verese validem ile karındaşım Eminin hisse-yi şayi‘asını mezbûr Hacı Hasandan hâlen taleb iderüm deyu hazırân-ı mezbûrânın tasdîkleriyle da‘vâ itdükde lede’l-istintâk mezbûr Hacı Hasan dahi cevabında kazayı ikrâr lakin ben menzil-i mahdûd-ı mezkûru işbu hazır bi’l-meclis İdris oğlu Hâfız Mehmedden dört bin iki yüz guruş şahs-ı medfû‘a tarih-i i‘lâmdan üç sene mukaddem olduğu işbu hazır bi’l-meclis Çolak Hasan bin Hacı Ahmedden kezalik tarih-i mezkûrde dört bin yüz guruş şahs-ı medfû‘a olduğu işbu hazır bi’l-meclis Ali Küçük benizden hazır-ı mezbûr Emin hazır olduğu hâlde Eminin hissesini karındaşî müdde‘î-yi mezbûr Abdullâhı fevt oldu za‘îmiyle anın hisse-yi meselesiyle iki bin sekiz yüz guruş validesinin kezalik hissesine yedi yüz elli guruş validesi mezbûrden istirdâd itmemle ol-vech ile zabt iderüm deyu Mukîm-i def‘de ibrâz eylediği kelâmı def‘ Salih cevab-ı şer‘iyye olduğu kendüne tefhîm ve mûcibince nısf-ı menzilden kifâyedle şahsına mezbûr Hâfızdan ve mezbûr Hâfız Mehmed dahi mezbûr Hüseyinden ve mezbûr Hüseyin dahi mezbûr Bakir ile validesi mezbûr ve anlar dahi müdde‘î-yi mezbûr Abdullâhın istirdâd eylediği bir tashîh-i mezkûr hisselerinden her biri bi’l-murâca‘a ahzları iktizâ idüb menzil-i mahdûd-ı mezkûru müdde‘î-yi mezbûr Abdullâha teslîmiyle mezbûr Hacı Hasan ilzâm olunduğu tescîl ve bi’l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i‘lâm olundu

Fî 7 Şevvâl sene 1283

IŞS-191-Sayfa 179

Belge 1

Medine-i Isparta mahallâtından Hoca-zâde mahallesinde sâkin iken bundan akdem bi-emrillâh-i te'âlâ vefat iden Mahdûme binti Hacı Ali ağa ibn-i Hacı Mehmed ağanın verâsetini zevc-i metrûku Ali efendi ibn-i Mehmed efendi bin Ali efendi ve babası mezbûr Hacı Ali ağa ibn-i Hacı Mehmed ağa ve sagîr oğulları Mehmed ve Ahmed ve Mustafa ve Nuri ve Hüseyin ve Ramazan el-huzzârî lede'sş-şer'î'l-enver zâhirve mütehakkık oldukdan sonra sagâr-ı mezbûrenin tesviye-i umûrlarına kıbel-i şer'îden bâ-hüccet-i şer'îyye mensûb vasîleri babaları mezbûr Ali efendi ve mûmâ-ileyh Hacı Ali ağa taleb ve ma'rifetleri ve ma'rifet-i şer'î ile tahrîr ve terkîm ve ba'de ihrâc el-mesârifî'l-sahîh sahhû'l-bâkiyyesi beyne'l-verese bi'l-farîzeti'sş-şer'î tevzi' ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı mezbûr defteriyedir ki ber-vech-i âti zikr olunur fî el-yevmi's-sâmi' min şehr-i şevvâli'l-mükerrem sene selâse ve semânîn ve mi'eteyn ve elf

	Guruş	Para	Kıymet
<i>Yenice mahallesinde vâki' Hüseyin beş değirmende bir taşdan rub' değirmen hissesi</i>	2000		
<i>Bayarlar nâm mahâlde vâki' dört adımlık mikdarı kürûm mülk bir kıt'a bağ</i>	1200		
<i>Has 10 adet denek 5 adet</i>	2177	20	201
<i>İncü-yi mezkûr meyânında altun kıymeti</i>	42		
<i>Kebîr incü 2 adet</i>	10		
<i>Hâricli gök citârî anterî 1 adet</i>	150		
<i>El sevâyî şalvar 1 adet</i>	300		
<i>Hakı cedid şalvar 1 adet</i>	60		
<i>Ağâbâni şalvar 1 adet</i>	60		
<i>Müsta'mel silime şalvarı 1 adet</i>	100		
<i>Cedid Atlas şalvarı 1 adet</i>	150		
<i>Atlas kısa nehtâne kablı kürk 1 adet</i>	100		
<i>Cedid kıllı silime anterî 1 adet</i>	250		
<i>Cedid çuka ferâce 1 adet</i>	400		
<i>Müsta'mel turuncu citârî 1 adet anterî 1 adet</i>	100		
<i>Müsta'mel sırmalı al canfes şalvar 1 adet</i>	120		
<i>Cedid silime şalvar 1 adet</i>	200		
<i>Cedid beyazlı sevâyî anterî 1 adet</i>	600		
<i>Cedid sevâyî citârî anterî 1 adet</i>	120		
<i>Müsta'mel meydâni anterî 1 adet</i>	80		
<i>Müsta'mel altı parmak anterî 1 adet</i>	150		
<i>Cedid ibrâhi anterî 1 adet</i>	100		
<i>Müsta'mel sırmalı çuka 1 adet</i>	200		
<i>Cedid sırmalı nişan 1 adet</i>	400		
<i>Cedid sevâyî anterî 1 adet</i>	600		
<i>Müsta'mel kenarı işlemeli ketan çarşab 1 adet</i>	100		
<i>Cedid sevâyî boğça 1 adet</i>	120		
<i>Cedid çarşab 1 adet</i>	150		

<i>Cedid sarı sofra altı peşkiri 1 adet</i>	300		
<i>Cedid kutnu 1 adet</i>	150		
<i>Cedid kebîr sırma 1 adet havlu 1 adet</i>	200		
<i>Müsta'mel sırmalı havlu 1 adet</i>	30		
<i>Sırmalı müsta'mel yasdık çarşab 1 adet</i>	100		
<i>Sarı hâricli müsta'mel çarşab 1 adet</i>	25		
<i>Omuz havlususu 1 adet</i>	30		
<i>Sarı hâricli yatak örtüsü 1 adet</i>	100		
<i>Müsta'mel sırmalı kemer 1 adet</i>	15		
<i>Köhne merinos şalvarı 1 adet</i>	5		
<i>Köhne kutnu 1 adet</i>	5		
<i>Çuka kablı kısa kürk 1 adet</i>	30		
<i>Müsta'mel sevâyî döşek yasdık 1 adet yüzü</i>	100		
<i>Müsta'mel basma şalvar 1 adet</i>	20		
<i>Müsta'mel kebîr silecek 1 adet</i>	10		
<i>Sagîr sandık çekmece 1 adet</i>	50		
<i>Yük mahlû el sevâyî minder 1 adet</i>	80		
<i>Müsta'mel kebîr selvi sandık 2 adet sagîr sandık 1 adet</i>	200		
<i>Cedid iki kenar kebîr kilim 1 adet</i>	100		
<i>Orta çiçekli ayna 1 adet âli-i kebîr ayna 1 adet saf kaşık 2 adet</i>	120		
<i>Müsta'mel halı seccâde 1 adet</i>	100		
<i>Yük mahlû yasdık 4 adet</i>	50		
<i>Orta şamdan çift 1 adet</i>	70		
<i>Sagîr şamdan 1 adet</i>	10		
<i>Leğen 1 adet ibrik 1 adet</i>	60		
<i>Su atımlı hamam leğeni 1 adet tas 1 adet</i>	60		
<i>Nühâs taba 1 adet çorba tası 1 adet</i>	50		
<i>Kabaklı sahan 6 adet</i>	180		
<i>Orta gümüş kenarlı sini 1 adet</i>	60		
<i>Orta tabak 5 adet</i>	150		
<i>Müsta'mel sagîr polâd tebsi 2 adet</i>	10		
<i>Köhne sevâyî boğça 1 adet basma boğça 1 adet</i>	10		
<i>Canfes sagîr boyun bağı 1 adet</i>	3		
<i>Yaldızlı sîm incülü altun akik taşlu 1 adet</i>	150		
<i>Sagîr gümüş tabak 1 adet</i>	50		
<i>Elmas küpe çift 1 adet</i>	150		
<i>Müsta'mel sîm tarak 4 adet</i>	30		
<i>Kol bağı mahlû sagîr nişe 1 adet</i>	1		
<i>Beyaz kabaklı hoşab tası 2 adet</i>	5		
<i>Elmas traş su kabusu 1 adet</i>	5		
<i>Kabaklı kâse 2 adet</i>	20		
<i>Nargile tabağı 2 adet</i>	10		
<i>Hoşab kaşığı 2 adet</i>	3		
<i>Müsta'mel sırmalı paça perdesi 2 adet</i>	10		
<i>Müsta'mel kilim 1 adet</i>	100		

<i>Yük mahlû döşek 1 adet</i>	100		
<i>Müsta'mel penbeli sevâyî yorgan 1 adet</i>	100		
<i>İnek re's 1 adet tosun 1 adet</i>	200		
<i>Seher yıldızlı altun bilezik çift 1 adet</i>	500		
<i>Elmas ay yıldızlı resimli yüzük kaşı 1 adet küpe 1 adet</i>	600		
<i>Leğen 1 adet</i>	60		
<i>Mehr-i mü'eccel zevci zimmetinde</i>	333		
<i>Müteveffâ-yı Ali beğın haremî Zayide Hanımda alacağı olub kabz olunan</i>	345		

Cem'ân yekûn 15287 guruş 20 para

	Guruş	Para
<i>Vasiyet-i müsbet</i>	2000	
<i>Resm-i kısmet</i>	334	
<i>Dellâliye</i>	100	
<i>Kaydiyye</i>	19	20
<i>Varaka behâ</i>	5	

Minhâ'l-ıhrâc 2458 guruş 20 para

Sahhû'l-bâki 12829 guruş

	Guruş	Para	Kıymet
<i>Hisse-yi zevce-i mezbûr Ali efendi</i>	3207	10	2
<i>Hisse-yi eb-i mümâ-ileyh Hacı Ali ağa</i>	2138	6	2
<i>Hisse-yi ibn-i sagîr-i mezbûr Mehmed</i>	1870	35	2
<i>Hisse-yi ibn-i sagîr-i mezbûr Ahmed</i>	1870	35	2
<i>Hisse-yi ibn-i sagîr-i mezbûr Mustafa Nuri</i>	1870	35	2
<i>Hisse-yi ibn-i sagîr-i mezbûr Hüseyin Rıza</i>	1870	35	2

Vech-i meşrûh üzere tereke-i müteveffât-ı mezbûrden ba'de ihrâc ve îfâ el-mesârifi'l-sahîh sahhû'l-bâkiyyesi ber-vech-i bâlâ verese-i mezbûrden yedlerinde olduğu ecluden işbu mahâle şerh verildi

İŞS-191-Sayfa 180

Belge 1

Medine-i Isparta mahallâtından Hoca-zâde mahallesinde sâkin iken bundan akdem bi-emrillâh-i te'âlâ vefat iden Mahdûme binti Hacı Ali ağa ibn-i Hacı Mehmed ağanın sadr-ı sagîr oğulları Mehmed ve Ahmed ve Mustafa ve Nuri ve Hüseyin ve Rızanın anaları müteveffât-ı mezbûrden müntakıl mallarını hıfz ve tesviye-i umûrlarına kıbel-i şer'iden bir vasî nasb ve ta'yîn olunmak ehemmi ve ilzâm olduğu ecluden sagîr-ı

mezbûrenin babaları ve velileri olub her vechile umûr-ı vesâyeti rü'yeteye karar idüğü zeyl vesikada muharrerü'l-esâmi-i müslimîn ihbârlarıyla mütehakkık olan işbu bâisü'l-vesika Ali efendi ibn-i Mehmed efendiye hâkim muvakkı-i sadr-ı küttâb tûba leh ve hüsn-i me'âb efendi hazretleri sagâr-ı mezbûrenin vakt-i rüşdlerine değin valideleri müteveffât-ı mezbûrden müntakıl mallarını hıfz ve tesviye-i umûrlarına vasî nasb ve ta'yin buyurdukda olduğı ber-vech-i muharrer vesâyet-i mezkûreyi kabûl ve hıdmât-ı lâzîmelerini kemâ yenbagî edâya ta'ahhüd itmeğın bi't-taleb ketb olundu

Fî 7 Şevvâl sene 1283

Raşid ağa ve Hacı Osman ağa

Mukayyid-i mahkeme Osman efendi

Muhzır Yûsuf ağa

Ve gayrihim

Belge 2

Medine-i Isparta mahallâtından Hacı Elfi mahallesinde sâkin iken bundan akdem bi-emrillâh-i te'âlâ vefat iden Havva binti Abdullâh bin Menânın verâsetini kendilüğünden vefat iden li-ebeveyn er karındaşı Ahmed bin Abdullâh bin Menân ile sadrıye kebîre kızı Â'îşeye el-huzzâri lede'ş-şer'î'l-enver zâhirve mütehakkık oldukdan sonra verese-i mezbûrân Mehmed ve Â'îşeden her birlerinin taleb ve ma'rifetleri ve ma'rifet-i şer'î ile tahrîr ve taksîm ve bi'l-müzâyede âhere bey' olunan ba'de ihrâc el-mesârifî'l-sahîh sahhû'l-bâkiyyesi beyne'l-verese bi'l-farîzeti'ş-şer'î tevzi' ve taksîm olunan tereke-i müteveffât-ı mezbûr defteriyedir ki ber-vech-i âti zikr olunur

Fî 28 Cemâziye'l-ahir sene 1283

	Guruş	Para	Kıymet
<i>Mahalle-i mezkûrde vâki' tahtâni bir oda menzil</i>	400		
<i>İsm-i oğlu Hacı Ali tarlasında zerdali ağacı 6 adet</i>	250		
<i>Evân-ı nühâsiye 20 adet dirhem 300</i>	215		20
<i>Kazgân 1 adet 262 kıyye</i>	901		34
<i>Çarşab köhne elbiseler</i>	15		
<i>Çuval çift 1 adet</i>	4		
<i>Köhne çul parçaları 1 adet</i>	3		
<i>Döşek 1 adet yasdık 1 adet</i>	50		
<i>Meşin sandık 1 adet ilik 2 adet</i>	2	20	
<i>Çuval 1 adet</i>	8		
<i>Hurdavât menzil</i>	10		
<i>Balta 1 adet</i>	7		
<i>Kaşıkçı oğlu Osmanda alacağı olub kabz olunan</i>	560		
<i>Bursalı oğlu İsmailde alacağı olub kabz olunan</i>	230		

Cem'ân yekûn 2855 guruş 20 para

	Guruş
<i>Vasiyet-i müsbet</i>	500
<i>Resm-i kısmet</i>	70
<i>Dellâliye</i>	25
<i>Kaydiyye</i>	4
<i>Varaka behâ</i>	1

Minhâ'l-ihrac 600 guruş

Sahhû'l-bâki 2255 guruş 20 para

	Guruş	Para
<i>Hisse-yi ibn-i uhhü mezbûr Mehmed</i>	1127	30
<i>Hisse-yi binti kebîre-i mezbûre Â'îşe</i>	1127	30

Vech-i meşrûh üzere tereke-i müteveffât-ı mezbûrden ba'de ihrac ve'l-ifâ el-mesârifi'l-sahîh sahhû'l-bâkiyyesi verese-i mezbûrden yedlerinde olduğu eelden işbu mahâle şerh verildi

Müteveffâ Havva Hâtûn terekesinden li-ebeveyn er karındaşı oğlu Mehmed üzerinde bi'l-müzâyede takriz iden makbûz ber-vech-i âti zikr olunur

	Guruş	Para
<i>Mahalle-i mezkûrde vâki' tahtâni harâbe nısf-ı menzil</i>	200	
<i>İsm-i oğlu tarlasında zerdali ağacı 6 adet</i>	250	
<i>Evân-ı nühâsiye 20 kıyye 300 dirhem 20 kıymet</i>	415	
<i>Çarşab ve köhne elbiseler</i>	15	
	880	
<i>Döşek 1 adet yasdık 1 adet</i>	50	
<i>Balta 1 adet</i>	7	
<i>Hurdavât menzil</i>	5	
	942	
<i>Köhne çul parçaları ve çul 1 adet Binbaşı oğlundan havâle olunan</i>	12	
<i>Köhne çuval parçaları Kezerci oğlu Hacı Ahmed ağadan havâle olunan</i>	3	
<i>Nakden tahsîl olunan Kaşıkçı oğlundan kabz</i>	160	
<i>Â'îşenin ziyâde makbûzundan verese-i mezbûr Mehmede havâle olunan</i>	30	
	1127	30
<i>Zirde muharrer alacağına takas ve mahsûb</i>	1127	30
<i>Ber-müceb-i defter-i kassâm hisse-yi irsîyyesi</i>	1127	30
<i>Bâlâda aynen ve nakden takas ve mahsûb</i>	1127	30

Müteveffâ Havanın sadriye kebîre kızı Â'îşe üzerinde bi'l-müzâyede takrîr iden makbûzu

	Guruş	Para
<i>Mahalle-i mezkûrde vâki' tahtânî harâbe bir odadan nısf-ı hisse</i>	200	
<i>Kazgân 1 adet 262 kıyye 34 kıymet</i>	901	
<i>Meşin sandık 1 adet ilik 2 adet</i>	2	20
<i>Bursalı oğlu İsmailden kabz olunan</i>	30	
<i>Menzil hurdâsı</i>	5	
	1138	20
<i>Ziyâde makbûzdan verese-i mezbûr Mehmede edâsı iktizâ iden</i>	10	30
	1127	30
<i>Zîrde muharrer hissesine takas ve mahsûb</i>	1127	30
<i>Ber-mûceb-i defter-i kassâm hisse-yi ırsîyyesi</i>	1127	30
<i>Bâlâda aynen ve nakden makbûzu takas ve mahsûb</i>	1127	30

Belge 3

Der devlet-mekine arz-ı dâ-î kemîneleridir ki nezâret-i evkâf-ı hümâyûn-ı mülükâneye mülhak evkâfdan medine-i Isparta nevâhisinden İncir kazasına muzâf Dere karyesinde vâki' ashâb-ı hayrın binâ eylediği Câmî'-i şerîfde ber-vech-i hesâbı imâmet ve hitâbet cihetlerine bâ-berât-ı şerîf-i âlişân mutasarrıf olsun Hüseyin Halife bin Abdullâh bir nefer sulbî kebîr oğlu Aliye terk eylediği hâlde fevt olub geçen bin iki yüz elli altı senesi cemâziye'l-evvelisinin yigirmi beşinci günü oğlu mezbûr Aliye tevcîh olunmak üzere i'lâm olunub berât gelüb gelmediği mechûl olduğundan ma'ada mezbûr Ali dahi diyâr-ı aherde bundan akdem bi-emrillâh-i te'âlâ bilâ veled vefat ve fevtiyle ciheteyne mezkûreteyn mahlûl ve hıdmât-i lâzimesini muattal kalmağla işbu bâisü'l-arz Hâfız Hasan Ali efendi bin Hasan Ali dâîlerinin medine-i mezbûr meclisinde ma'kûl meclis-i şer'îmizde evkâf müdiri Selim efendi vekilleri â'zâdan Hacı Mehmed efendi hazır olduğu hâlde beyne'l-verese lede'l-ımtihân taraftan der-râîyyeten ciheteyn-i mezkûreteyn ehleyn ve istihkâkı zâhir ve nümâyân ve karye-i mezkûre ahâlisinin dahi müntehab ve muhtârları bulunmuş olduğu bi'l-ihbâr âni'ş-şer'î'l-enver mütehakkık ve mezbûr Hâfız Hasan Ali efendi dâîleri kaza-yı mezkûre tâbi' karye-i merkûmeye karib ve civar olan Seydi karyesinin dördüncü hânesinin ikinci numerosunda el-yevm kırk beş yaşında mukayyed ve asitâne-i askeriye tecavüz itmiş idüğü müstebân olmağla ciheteyn-i mahlûle-yi merkûmeye ber-vech-i muharrer hesâb-ı şurût-ı mukarrere-i nizâmiyesine tatbikân mezbûr Hâfız Hasan Ali efendi dâîlerine tevcîh ve yedine bir

kıt'a berât-ı şerîf-i âlişân sıdka ve ihsân buyurulmak ricâsına bi'l-iltimâs pâye-i serîr-i saltanat-ı âlâya arz ve i'lâm olundu bâkiyü'l-emr-i fermân hazret-i veliyyü'l-emr

Fî 23 Ramazan sene 1283

IŞS-191-Sayfa 181

Belge 1

Ma'rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Zikr-i âtî husûsda meclisinde lede'l-keşfi'l-mu'ayene istimâ' ve fasl-ı rahmına muhtâc olduğuna binâ'en bi'l-nefs ve bi't-taleb bu fakir Isparta nevâhisinden Gönan kazasına muzâf Biradiz(?) çiftliği hudûdu ile Karataş mezrâ'ası dahilinde kâ'in ber-vech-i âtî münâza'a olan merâ ve mezrâ'a üzerine varub mezkûr Gönan kazası heyet meclisiyle Keçiborlu kazası heyet meclisi ve cerîde-i şer'iyede mazbûti'l-esâmi-i müslimîn ve taraf-ı kâ'im-makamdan me'mûr medine-i mezbûr meclis â'zâsından fütüvvetlü İbrâhim ağa ve arâzi-i kâtib nâ'ibi Ali efendi huzûrlarında akd-ı meclis-i şer'î âlî eylediğimde mezkûr Keçiborlu kazasına muzâf Giresun karyesi ahâlisinden Beyti oğlu Hasan efendi ibn-i Mestan ve Hâfız Ali bin Mehmed ve Beyti oğlu Abdülfettâh bin Halil ve Mürteza bin Mürteza ve Molla İbrâhim bin Kara Hasan ve İmâm oğlu Ali bin Hasan ve Tombul oğlu Mustafa bin Hasan ve Kara Ahmed oğlu Ahmed bin Abdullâh nâm kimesneler meclis-i ma'kûd-ı mezkûrden salifü'z-zikr medine-i mezbûr eşrâfindan olub zikr-i âtî merânın cânib-i şerîfesine ber-vech-i münâsefe el-yevm vaz'-ı yed bi'l-ikrâr mütehakkık olan nefisinden asîl ve zevce-i muhteremleri ma'rifetü'z-zât Â'îşe Hânım binti Hacı Hüseyin ağa tarafından vekil-i mesüccel-i şer'îleri Abdullâh beğ ibn-i Hasan beğ muvâcehesinde mezkûr Gönan kazası müdiri ve kaza-yı mezkûrde kâ'in bi'l-cümle arâzi mîrîyyenin taraf-ı devlet-i âlîyyeden me'mûr-ı sâhib-i arsa kâ'im-makamı olub husûsâtü'z-zikrde husûmet-i min kabli'ş-şer'î mü'ezzinden olan Hüseyin ağa ibn-i hazır olduğu hâlde sâlifü'z-zikr Biradiz çiftliği hudûdu ile Karataş mezrâ'ası hudûdu dahilinde kâ'in işbu derûnunde akd-ı meclis-i şer'î âlî olunub hudûdu senevî ta'yin ve irâe kılınan taraf-ı erbâ'ası üç tepe ta'bir olunan tepelerin cânib-i şimâlinde vâki' Asmalıdan ve Baş aşağı birle Kaya hizasından Kesirlik ta'bir olunur mehâlin vasıtından doğru baş aşağı Tuşan sâkisi ta'bîr olunur tepenin üzerinde bulunan garben ve şarken kezalik birle taşların vasıtından birle kayalardan kezalik baş aşağı Ispartadan Keçiborluya ve Keçiborludan Ispartaya yolun üstünde vâki' Kızıl kaya ta'bir olunur Tepecik garibinde hudûd-ı mezkûr ile mahdûd mülk-i cânib-i şer'iyyesi mîr-i mûmâ-

ileyhimin bâ-tapu mutasarrıf olduğu mezkûr Biradiz çiftliğine muntakil merâ-yı kadîmi olub ve cânib-i garîbesi dahi bizim ber-vech-i muharrer mutasarrıf olduğumuz Karataş mezrâ‘ası çift damlarımızın mezrâ‘a ve mezrâ‘amız iken mîr-i mümâ-ileyh işbu hudûd-ı mezkûr meyânında bulunan mezrâ‘a ve mezrâ‘amızı mutasarrıf olduğuy merâ-yı mezkûr ile zabt ve tasarruf murâd itmekle hudûd-ı mezkûrun cânib-i garibesinden bârây-ı kâ‘im-makam arâzi-i kifâyedine tenbîh olunmak murâdımızdır deyu da‘vâ itdüklerinde lede‘l-istintâk mîr-i mümâ-ileyh dahi cevabında kazîye-i minvâl-i muharrer üzere olduğuy bi-temâmiha ve tâbi‘ân ikrâr ve i‘tirâf itmeğın mûcibince hudûd-ı mezkûrun cânib-i garibinden bârây-ı sâhib-i arsa-yı kifâyed ve ahâli-i müdde‘î-yi mezbûrun teslîmiyle mîr-i mümâ-ileyh Abdullâh beğ ilzâm olunduğu tescîl ve bi‘l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i‘lâm olundu

Fî 3 Zi‘l-ka‘ade sene 1283

Belge 2

Medine-i Isparta mahallâtından Hoca-zâde mahallesi eşrâfından olub nefsinden asîl ve zevce-i muhtemleri Â‘işe Hânım binti Hacı Hüseyin ağa tarafından zıkr-i âtî husûsda vekil-i müseccel-i şer‘îleri Abdullâh beğ ibn-i Hasan beğ medine-i mezbûr nevâhisinden Gönân kazasına muzâf Biradiz çiftliği mülâsakında vâki‘ bâ-hüccet-i şer‘iyye veya tapu mutasarrıf oldukları Karataş mezrâ‘ası üzerinde akd olunan meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde medine-i mezbûr sancağına muzâf Keçiborlu kazasına muzâf Giresun karyesi ahâlisinden işbu bâisü‘l-vesika Beyti oğlu Hasan efendi ibn-i Mestan ve Tombul Ali oğlu Mustafa bin Ali ve Ahmed bin Hasan ve Mürteza bin Mürteza ve Mustafa bin Hacı Ömer ve Doğsuz oğlu Ahmed bin Süleyman ve Abdülfettâh bin Halil ve Hâfız Ali bin Mehmed ve Kara Ahmed oğlu Ahmed bin Ali ve Cafer oğlu Ahmed bin Cafer ve Kara Hasan oğlu İbrâhim bin Hasan ve Bican oğlu Ali bin İbrâhim ve Yûsuf bin Hüseyin ve Kara Halil oğlu Halil bin Ali ve Ahmed bin Süleyman ve Ketem Ali oğlu Hüseyin bin Ali Dişi oğlu İsmail bin Mûsa ve Ali bin Yûsuf ve Beyti oğlu Ali bin İsmail ve Kôr Veli bin Halil ve Nuri Mehmed bin Abdullâh ve Halil Ali oğlu Ali bin Veli ve Dereci oğlu Ali bin Mûsa nâm kimesneler mahzarlarında salifü‘z-zıkr Gönân kazası müdiri ve kaza-yı mezkûrde kâ‘in bi‘l-cümle arâzi-i mîrîyenin taraf-ı devlet-i âlîyyeden me‘mûr sâhib-i arâzi kâ‘im-makamı olan hamiyetlü Hüseyin ağa ibn-i hazır olduğuy hâlde bi‘l-isâle ve bi‘l-vekâle ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb ferâğ âti‘l-beyanın sudûruna değın müvekkilem zevcem mümâ-ileyhimâ Â‘işe Hânım ile benim

ber-vech-i münâsefe bâ-tapu ûhde-i tasarrufumda olub mârû'z-zikr Gönân kazasına muzâf Karataş mezrâ'ası denmekle ârif mahâlde vâki' etrâf-ı erbâ'ası mezkûr Karataşdan cevâben içine yol ile Çatlak ta'bir olunur ağacın altında vâki' Kılınc karyesinden gelerek şarken çiftlik-i mezkûreye giden tarîkleri üstünde vâki' tarlaya alâmet-i fazla olmak üzere vaz' olunan Sırataşları ile Ispartadan Keçiborluya Keçiborludan Ispartaya giden tarîk-i âmm mezkûrun üstünde vâki' Kızılkâ ta'bir olunan tepecik eteğinin cânib-i garibesinin altında Sudalyan ta'bir olunur Sırat ile Karataş yolundaki kahveye varıncaya kadar işbu hudûd ile mahdûd tahmînen üç yüz elli dönüm mikdarı tarlaya hüsn ü rızâ ve hazırım ile beher dönümünü on bir guruşdan cem'ân üç bin beş yüz guruş bedel-i medfû'a mukâbelesinde bârây-ı kâ'im-makam arazi-i ahâli-i mezbûrunden her birine bi'l-isâle ve bi'l-vekâle ferâg-ı mu'teber kat' ile ferâg ve tefvîz eylediğimde anlar dahi ber-vech-i muharrer tefrig ve tefvîz ve kabûl idüb tarla-yı mahdûd-ı mezkûrun tagrîr ve gallatına müt'e'allika da'vâdan tarafeynden her birimiz âhirin zimmetini isâleten ve vekâleten ibrâ ve ıskât ve yine her birimiz âhirin ibrâsını ber-minvâl-i muharrer kabûl eyledik dediklerinde gıbbe't-tasdik mâ vâka'a bi't-taleb ketb olundu

Fî 3 Cemâziye'l-evvel sene 1283

Müderris mekremetlü Mustafa efendi

Müderris mekremetlü Osman efendi

Â'zâdan fütüvvetlü İbrahim ağa

Keçiborludan Ahmed ağa

Kaza-yı mezbûrden Mehmed ağa

Kaza-yı mezbûrden Hasan ağa

Gönanlı Mehmed ağa

Ve Ali ağa

Ve Mustafa ağa

IŞS-191-Sayfa 182

Belge 1

Medine-i Isparta nevâhisinden Barla kazası mahallâtından Ahi Hoca mahallesi ahâlisinden ve Yağlıkçı â'zâsından olub bundan akdem der-âlîyyede Gebeceler hanesinde bi-emrillâh-i te'âlâ vefat iden Nakıs oğlu Hâfız Süleyman efendi ibn-i Mehmed bin Abdullâhın verâsetini her biri zikr olunan Ahi Hoca mahallesinde sâkinler zevce-i menkûha-yı metrûkesi Hadice binti Mehmed bin Abdullâh nâm Hâtûn ile sulbî

kebîr oğlu Burhaneddin efendi ve sulbî sagîr oğulları Mehmed ve Tahire munhasır ba‘dehû kabli‘l-kassâm ibn-i sagîr-i mezbûr Tahir dahi fevt olub verâsetini validesi mezbûr Hadice ile li-ebeveyn kebîr er karındaşı mezbûr Burhaneddin efendi ve sagîr karındaşı mezbûr Mehmede el-huzzârı lede‘ş-şer‘i‘l-enver zâhirve mütehakkık oldukdan sonra ibn-i kebîr-i mezbûr Burhaneddin efendi meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde validesi olub sagîr-i mezbûrun tesviye-i umuruna kibel-i şer‘îden bâ-hüccet-i şer‘iyye mensûb vasisi zât-ı mu‘arref-i mezbûr Hadice Hâtûn bi‘l-isâle ve bi‘l-vesâye ve bi‘l-verâse hazır olduğu hâlde takrîr-i kelâm ve ta‘bîr-i âni‘l-merâm iderler ki mevrusumuz babamız müteveffâ-yı mezbûrun Hüseyin vefatında yanında mevcûde bi‘l-cümle terekesine meclisinde vaz‘ü‘l-yed olanlardan ancak benim hisse-yi irsiyyemi taleb ve da‘vâ ve ahz u kabz ve tarafımdan Barlalı Ali efendi ibn-i Mehmedî mukaddemâ vekil itmiş isemde el-yevm mezbûr Ali efendiye vekâlet-i mezkûreden azl itmemle mevrûsumuzun bi‘l-cümle terekesine meclisinde vaz‘ü‘l-yed olanlardan taleb ve da‘vâ ve ahz u kabz ve lede‘l-iktizâ benimle validem hazire-i mezbûre Hadice Hâtûn hissesinde sulh ve ibrâya ve sagîr-i mezbûr hakkında dahi sulh ve inza‘ olduğu hâlde sulh ve makbûzunu bize irsâl ve isâl ve teslîm ve yine der-âlîyyede Hazîne-i Haremeyn-i Muhteremeyn evkâfdan mazbût Ayasofya kebîr câmi‘-i şerîfi vakf-ı müskefâtından çarşû-yı kebîrde beyen pazarı nâm mahâlde Gömlekciler sokağında kâ‘in bir bâb gömlekcî ve kâ‘in ile derûnunde mevcûde Hazîne-i Haremeyn-i Muhteremeyn-i Evkâfından giden gedik alayı ve yine çarşu-yı kebîrde yemeniciler sokağında kâ‘in birbirine muttasıl mukaddimâ üç bâb ve el-yevm iki bâb yemenici ve Pamukcu dükkânlarında mevcûde keزالık Haremeyn-i Muhteremeyn-i Evkâf Müskefâtından giden gedik alayları mevrûsumuz müteveffâ-yı mezbûrun hayatında müstakilen bâ-temessük mütevellî ve nizâm bi‘l-icâreteyn taht-ı tasarrufunda olub ba‘de vefat benimle karındaşlarım mezbûrân Mehmed ve Tahire isâleten ba‘de‘l-intikâl kabli‘l-tahrîr sagîr-i mezbûr Tahir dahi bilâ veled fevt olub sülüs hissesi mahlûl ve cânib ve âîd ve râci‘ olub sülüs hisseyi cânib vakfından bedel misliyle tasarruf ve ba‘de‘t-tefrîğ alâmet-i gedik-i mezkûrlarda mevcûde benim ber-vech-i muharrer hissemi âhere bâ-izn mütevellî ferâğ murâd itmemle akâr-ı mezkûrlar müsrif harab olarak hâsılları hariclerine vefâ itmeyüb alâmet-i gedik-i mezkûrların dahi alâmetleri mürûr izni ile telif ve zayi‘ olacağı zâhir ve bedayedâr olub ol-vechile bekâları sagîr-i mezbûr hakkında gayr-ı mukayyed olmağla sagîr-i mezbûrun akâr-ı mezkûrlerde olan sülüs hisseleri bedel-i misillü ve mütevellîleri

râîleriyle âhere ferâg ve bedelleri ahz u kabz i‘mâl ve istirbâh olunub hâsıl olan nemâsıyla infâk ve iksâ olunmak sagîr-i mezbûr hakkında her vechile inka‘ ve evveli olduğuna binâ’en gedik-i mezkûrlara dahi bedel-i misillü ve mütevelliler râîleriyle âhere ferâg ve kabz bedel ve makbûzunu benimle validem hazîre-i asîle ve vasî-i mezbûreye irsâl ve îsâl ve teslim ve husûs-ı mezkûr mütevekkîf olduğu emvarın külliyesine vekâlet-i âmme-i müte‘allika-yı sahîh-i şer‘iyye ile der-âlîyyede Şehzade câmi‘-i şerîfi imâmı Mehmed efendi ibn-i İbrâhim bin Abdullâhı kabûlüne mevkûfe taraflarımızdan bi’l-isâle ve bi’l-vesâye ve bi’l-verâse vekil ve nâ’ib menâb nasb ve ta‘yin eyledik deyu Asîl ve vesâye-i hazîre-i mezbûre Hadice Hâtûnun tasdîkiyle mâ vâka‘a bi’t-taleb ketb olundu

Fî Gurre-i Şevvâl sene 1283

Hazerhân oğlu Hüseyin bin Hüseyin

Ve Solak oğlu Osman bin Osman

Ve Kayralı Emin oğlu Hüseyin bin Ahmed

Ve Katırcı Mahmûd bin Süleyman

Katırcı Serid oğlu Mehmed bin Hacı Mustafa

Ve gayrihim

Belge 2

Ma‘rûz-ı dâ-î kemîneleridir ki

Medine-i İsparta sancağına muzâf Uluborlu kazası ahâlisinden olub zikr-i âtî vakfının bâ-berât-ı şerîf-i âlişân mütevellî kâ’im-makâmı Hâfız Abdullâh ibn-i Hâfız Mehmed efendi medine-i mezbûre meclisine ma‘kûd meclis-i şer‘îmizde hâlen sancak-ı mezkûr evkâf müdiri Selim efendi hazır olduğu hâlde medine-i mezbûre nevâhisinden Hoyran kazasına tâbi‘ Genç Ali karyesinde sâkin iken bundan akdem bilâ veled vefat iden Murad oğlu Hüseyin bin Hüseyin bin Abdullâhın verâsetini zevce-i menkûha-yı metrûkesi Â’îşe binti Ömer bin Abdullâh ile li-ebeveyn kebîr karındaşları Hacı İbrâhim ve Hasan ve sülüs ve vesayetini tenfîze vasî muhtârı Hacı Abdullâh bin Mehmede münhasire olub ba‘de kabli’l-kassâm uhhü mezbûr Hacı İbrâhim dahi fevt olub verâsetini zevce-i menkûha-yı metrûkesi Havva binti Abdullâh ve li-ebeveyn er karındaşı mezbûr Hasanın sulbî kebîr oğulları Murad ve gâibet-ü ani’l-meclis Hüseyin ve sagîre oğlu Ömer el-huzzârı ve zikr-i âtî bağlara el-yevm vaz‘-ı yedleri beyyine-i şer‘iyye ile ba‘de’l-mütehakkık mezbûr ile sagîr-i mezbûrun tesviye-i umûrlarına kıbel-i

şer'îden bâ-hüccet-i şer'îyye vasî-i mensûbları li-ebeveyn er karındaşları mezbûr Murad ve müteveffâ-yı mezbûr Hüseyinin zevcesi ma'rifetü'z-zât mezbûr Â'îşe ile kezalik zât-ı ta'rîf şer'îyye ile mu'arref müteveffâ-yı sâni-i mezbûr Hacı İbrâhimin zevce-i metrûkesi Havva ve vasî muhtarı mezbûr Hacı Abdullâh muvâcehelerinde müteveli kâ'im-makâm olduğum müteveli nezâret-i evkâf-ı hümâyûn-ı mülükâneye mülhâk evkâfdan salifü'z-zikr Genç Ali karyesinde vâki' Koyun gözü vakfı müstekılâtından Akton hemam mahâlde vâki' bir taraftan Ceride Mehmed bağı ve bir taraftan Kara Mehmed oğlu Hasan bağı ve bir taraftan deniz ve taraf-ı râbi'i tarîk-i âmm ile mahdûd tahmînen beş evlek mikdarı bir kıt'a ve yine mahal-i mezkûrde vâki' tarafları uhhüleri mezbûr Hasan oğulları mezbûrden Murad ve Hüseyin ve Ömer ve Hacı İbrâhim zevcesi mezbûre Havva ile oğulları ve mezkûr deniz ve taraf-ı râbi'i tarîk-i âmm ile mahdûd tahmînen on iki evlek bir kıt'a ve yine mahal-i mezkûrede vâki' Âyâları bağı denmekle ârif-i etrâf-ı erba'ası Lelek oğlu Hüseyin ve Halil oğlu İbrâhim ve Berber oğlu Hüseyin bağları ve tarîk-i âmm ile mahdûd tahmînen beş evlek bir kıt'a ve yine mahal-i mezkûrede vâki' Hatab oğlu bağı denmekle mühür etrâf-ı erba'ası vasî-i mezbûr Hacı Abdullâh ve Ateşli oğlu Hansa bağları ve deniz ve tarîk-i âmm ile mahdûd tahmînen beş evlek bir kıt'a ve kezalik mahal-i mezkûrede vâki' Himmet oğlu bağı denmekle ma'rûf etrâf-ı mezbûr Hasan oğulları mezbûrun Murad ve Hüseyin ve Ömer ve Köse Mehmed ve Halil Anban Ali bin Abdullâh bağları ve tarîk-i âmm ile mahdûd on evlek bir kıt'a ki cem'ân on iki dönüm bir evlekşâmil altı kıt'a mesbûkü'z-zikr Koyungözü zaviyesi evkâf-ı müstekılâtından olub icâre-i vâhîde ile başından müteveli ve mutasarrıf olan müteveffâ-yı mezbûr Hüseyinin bilâ veled vefatıyla bağı mahdûd-ı mezkûrlerin kürûm ve arsası cânib vakf-ı mezkûre âîd ve râci' olarak mahlûl olunmuş iken bağı mahdûd-ı mezkûrlerin kürûm mülk-i mevrûsları olarak zeâmıyla müteveffiyân-ı mezbûrân vârisleri Â'îşe ve Hâvve ve Murâd vasî-i mezbûr Hacı Abdullâh fuzûlân zabt ve beyyinelerinde iktisâm itmeleriyle sûal olunub kifâyedleriyle vakf-ı mezkûr için bana teslîm asîl ve vasî-i mezbûründen her birlerine kîbel-i şer'îden tenbîh olunmak bi't-tevliye muradıdır da'vâ itdükde lede'l-istintâk anlar dahi cevablarında bağı mahdûd-ı mezkûrlere el-yevm bi'l-verâse vaz'-ı yedlerini ikrâr ancak mevrûsları müteveffâ-yı mezbûr Hüseyin bağı mahdûd-ı mezkûrlerin arsasına müteveli esbak-ı müteveli Şeyh Mehmed efendi ibn-i Hacı Abdullâh bin Abdurrahman izniyle hayatında kendü malından meblağ-ı ma'lûme sarfiyla tefhîmi arsa-yı mevkûfât-ı mezkûrât üzerinde

kürûm garas idüb velîyyi'l-vefat mülkü olmak üzere zabt erba'ad vefat kürûm bize mevrûs ve müntakil olmağla ancak vaz'-ı yedi tasarruf ideriz deyu def' ile mukâbele idmek ba'de'l-def' ve'l-inkâr dâfi'ân-ı mezbûrune ber-vech-i def'-i meşrûhlarını ba'de'l-ımtihâl ve'l-ımhâl karâren ve merâren her birinde müddet-i mahal-i şer'iyeye ber-vechile isbâta kadar olmayub mütevellî kâ'im-makâmı mûmâ-ileyh Hâfız Abdullâha şer'ân tebyin dahi tevcîh itmemele mûcibince dâfi'ân asîline mezbûrune ile dâfi' vasî-i mezbûrun her biri vasî def'-i mezkûrleriyle müddeî kâ'im-makâm mütevellî mûmâ-ileyh Hâfız Abdullâha bilâ beyyine ma'arızdan ba'de'l-men' bağ-ı mahdûd-ı mezkûrlerden kifâyedle mahâllinde vakf-ı mezkûr için mütevellî kâ'im-makâm mûmâ-ileyh Hâfız Abdullâha ve teslîmiyle mezbûrden ile vasî-i mezbûr ilzâm olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu

Fî 15 Rebiyü'l-evvel sene 1283

IŞS-191-Sayfa 183

Belge 1

Medine-i Isparta mahallâtından Fazlullâh mahallesinde sâkin iken bundan akdem bi-emrillâhi te'âlâ vefat iden Osman bin Abdi bin Abdullâhın verâsetini zevce-i menkûha-yı metrûkesi Emine binti Bekir bin Abdullâh nâm Hâtûn ile zevce-i mezbûreden mütevellide sulbîye sagîre kızı Fâtıma zevce-i mutlakı Alime binti Mustafadan mütevellidler sulbî kebîr oğlu Mehmed ve zevce-i müteveffıye-i aherisi Fâtıma binti Aliden mütevellidler sulbî sagîr oğulları Mestan ve Abdi ve sulbîye sagîre kızları Şerîfe ve Esmaya el-huzzârı lede'sş-şer'î'l-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra sagîre-i mezbûr Fâtımanın tesviye-i umûruna kîbel-i şer'îden mensûb vasîsi validesi mezbûr Alime ve sagâr-ı mezbûrun Mestan ve Abdi ve Şerîfe ve Esmadan her birinin kezalik kîbel-i şer'îden mensûb vasîleri cedleri diğêr Fâtıma binti Hasan nâm Hâtûn ve ibn-i kebîr-i mezbûr Mehmedden her birine taleb ve ma'rifetleri ve ma'rifet-i şer'î ile tahrîr ve terkîm ve ba'de ihrâci'l-mesârif el-düyûnu'l-müsbet sahhû'l-bâkiyyesi beyne'l-verese bi'l-farîzeti'sş-şer'î tevzi' ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı mezbûr defteriyedir ki ber-vech-i âti zikr olunur fî el-yevmi'l-hâmis âşere min şehri şevvâli'l-mükerrem sene selâse ve semânîn ve mi'eteyn ve elf

	Guruş
<i>Mahalle-i mezkûrde vâki' tahtâni iki oda ve bir kilar ve bir mikdar avluya müştemil bir bâb mülk-i menzil</i>	2500
<i>Hırka altı nâm mahâlde vâki' arsası Ahikasab zavıyesi mukâta'alarından kürûm mülk dört adımlık mikdarı bir kıt'a bağ</i>	300

<i>Boyacı avlusu denmekle ma'rûf mahâlde iki kişinin kesâd bir bâb boyacı dükkânı</i>	2600
<i>Kahve ibriği 2 adet cezve 1 adet şamdan 1 adet fenar 1 adet</i>	50
<i>Yük mahlû döşek 1 adet yorgan 1 adet yasdık 1 adet</i>	100
<i>Köhne kilim 2 adet</i>	50
<i>Köhne çul 1 adet</i>	30
<i>Köhne suluk 1 adet</i>	30
<i>Dakik anbarı 1 adet</i>	20
<i>Evân-ı nühâsiye 51 adet 25 kıymet</i>	1020
<i>Hurdavât binti ma'lûme</i>	80
<i>Bargîr ta'li kilim 2 adet 20 para</i>	7
<i>Ester ta'li kilim 12 adet</i>	4
<i>Merkeb ta'li kilim 7 adet</i>	9
<i>Kesik baş timürü 59 adet</i>	90
<i>Körük 1 adet</i>	125
<i>Ocak 1 adet</i>	250
<i>Edevât teymürü 5 adet</i>	50
<i>Dükkân hurda-yı ma'lûmesi</i>	10

Cem'ân yekûn 7345 guruş 20 para

	Guruş	Para
<i>Techîz ve tekfîn mesârifi</i>	150	
<i>Deyn-i müsbet zevce-i mezbûre Emineye</i>	83	
<i>Nef'ân li'l-yetim terk eylediği</i>	13	
	70	
<i>Deyn-i müsbet Buderzâde Hacı Hâfız Hüseyin efendiye bey'</i>	1210	
<i>Nef'ân li'l-yetim terk eylediği</i>	100	
	1110	
<i>Resm-i kısmet</i>	145	
<i>Dellâliye</i>	30	20
<i>Kaydiyye</i>	10	
<i>Varaka behâ</i>	1	

Minhâ'l-ihrac 1629 guruş 20 para

Sahhû'l-bâki 5716 guruş

	Guruş	Para	Akçe
<i>Hisse-yi zevce-i mezbûre Emine</i>	714	20	
<i>Hisse-yi ibn-i kebîr-i mezbûr Mehmed</i>	1111	17	1
<i>Hisse-yi ibn-i sagîr-i mezbûr Mestan</i>	1111	13	11
<i>Hisse-yi ibn-i sagîr-i mezbûr Abdi</i>	1111	17	1
<i>Hisse-yi binti sagîre-i mezbûre Fâtuma</i>	555	28	2
<i>Hisse-yi binti sagîre-i mezbûre Şerîfe</i>	555	28	1
<i>Hisse-yi binti sagîre-i mezbûre Esma</i>	555	28	1

Vech-i meşrûh üzere tereke-i müteveffâ-yı mezbûrun ba'de ihrâc el-düyûnu'l-müsbet ve'l-mesârifî'l-sahîh sahhû'l-bâkiyyesi ber-vech-i bi'l-verese asîl ve vasî-i mezbûrun yedlerinde olduğu eelden işbu mehâle şerh verildi

Belge 2

Medine-i Isparta mahallâtından Yenice mahallesinde sâkinler Şerîfe ve Havva binti nâm Hâtûnlar taraflarından zikr-i âtî bey' ve ferâg ve ibrâyı takdîre vekil olduğu zât-ı mezbûr sâni bi'l-ma'rifet-i şer'î-i ârifâne Ali efendi ibn-i Hacı Hüseyin ve Hâfız Halil bin Hacı Hasan nâm kimesneler şehâdetleriyle sâbit olan Berber Mehmed bin Ali meclis-i şer'î-i şerîf-i enverde işbu bâisü'l-vesika Hacı Süleyman bin Salih mahzârında bi'l-vekâle ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb müvekkillerim mezbûrtâne akd-ı âtû'z-zikrin sudûruna değin bir arsa-yı mîrî olub ûhde-i tasarrufumuzda olan arsa üzerinde magrûs kürûm dahi irsen yedimizde mülk ve hakkımız olub medine-i mezbûreye muzâf Şalîca civarında vâki' bir taraftan Ömer bin Ömer bin Abdullâh bağı ve bir taraftan Ya'kûb bin Ya'kûb bağı ve bir taraftan çay ve taraf-ı râbi'î tarîk-i hâss ile mahdûd tahmînen bir evlek mikdarı bir kıt'a bağımızın arzını bârây-ı me'mûr-ı arâzi ferâg-ı mu'teber kat' ile kürûmini dahi bey'-i bât-i sahîh-i şer'îyye ile mezbûr Hacı Süleyman me'ân safka-ı vâhîde ile beş yüz guruş bey' ve temlik ve ferâg ve tefvîz eylediğimizde olduğu ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tefvîz ve kabûl idüb bey'-i mezkûrların tagrîr ve gallatına müte'allika-yı âmme-i da'vâdan tarafeynden her birimiz âhirin zimmetini ibrâ ve ıskât ve her birimiz ber-minvâl-i muharrer âhirin ibrâsını kabûl eyledik dediklerinde gıbbe't-tasdîkü'ş-şer'î mâ vâka'a bi't-taleb ketb olundu

Fî 13 Zi'l-ka'ade sene 1283

Mukayyid-i mahkeme Osman efendi İmam Ali efendi

Berber Süleyman İmam oğlu Hâfız Süleyman

Mestan oğlu Ali

Muhzır Ömer

Ve gayrihim

Belge 3

Bâ'is-i mürâsele-i şer'îyye olur ki

Medine-i Isparta nevâhisinden Ağros kazasına tâbi' İslâm karyesi ahâlisinden Çiloğlan oğlu Ahmed nâm kimesne medine-i mezbûre meclisine ma'kûd şer'îmizde karye-i mezkûr muhtarı Ömer Çavuş muvâcehesinde mezbûr Ömer Çavuş karye-i

mezkûr muhtarı bulunduğuna binâ'en tarih-i mürâseleden bir mâh mukaddime Ispartalı Odabaşı zevcesi Fâtımaya raks itmiş siz diyerekden yedimden ve malımdan fuzûli iki yüz elli gurusumu ahz u kabz itmekle meblağ-ı merkûmu mezbûr Ömer Çavuşdan hâlen taleb iderüm deyu da'vâ itdükde olduğu cevabında külliye inkâr itmekle müdde'î-yi mezbûr ber-vech-i muharrer müdde'âsını her biri karye-i mezkûr ahâlisinden olub Şerîf ağa ibn-i Hüseyin ve Hasan Ali bin Süleyman ve Mehmed bin Süleyman nâm müzekkileri tezkîyeleriyle âdel ve makbûlü'ş-şehâde idügelir ihbâr olunan Salih oğlu İsmail bin el-mezbûr Salih ve Baş oğlu Mehmed bin Hüseyin nâm kimesneler şehâdetleriyle bi'l-muvâcehe ber-vech-i şer'îyye isbât itmeğin mûcibince meblağ-ı merkûm iki yüz elli guruşu müdde'î-yi mezbûr Ahmede teslim mezbûr Ömer Çavuşa tenbîh olunduğu mübeyyin işbu mürâsele-i şer'îyye medine-i mezbûr mahkemesinden mezbûr Ahmed yedine i'tâ olundu

Fî 15 Rebiyü'l-ahir sene 1283

IŞS-191-Sayfa 184

Belge 1

Ma'rûz-ı mahlaslarıdır ki

Sâhib-i arz-ı hâl Âbdi oğlu Ahmed medine-i mezbûr meclisine ma'kûd meclis-i şer'îmizde derûn arz-ı hâlde ism-i mezkûr muhtâr Ömer Çavuş muvâcehesinde mezbûr Ömer Çavuş tarih-i i'lâmdan bir sene mukaddem karye-i mezkûr ahâlisinden olub der-âlîyyede asâkir-i hassâ-i şâhânedede bulunan Câtı oğlu Mustafa bin Mustafa nâm kimesne yedi yüz seksan guruş şahs-ı marûfa iştirâ itdirüb yedimde malım olan bir adet yağmurluğu benim gâ'ib-i mezbûrde karye-i mezkûr ve bir gündün alacağım vardır diyerekden fuzûli ahz itmekle esâmisini mezbûr Ömer Çavuşdan hâlen taleb iderüm deyu da'vâ itdükde olduğu cevabında kazîye-i minvâl-i muharrer üzere olduğunu bi't-temâmen ve tâbi'ân ikrâr ve i'tirâf itmeğin mûcibince zikr olunan yağmurluğun yevm-i kabzında olan şahs-ı meblağ-ı merkûm yüz seksan guruşluk müdde'î-yi mezbûr Ahmede temâmen edâsıyla mezbûr Ömer Çavuş ilzâm olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu bâkiyü'l-emr men lehü'l-emr

Fî 17 Rebiyü'l-ahir sene 1283

Belge 2

Ma'rûz-ı mahlaslarıdır ki

Sâhib-i arz-ı hâl Davud oğlu Ahmed bin Süleyman medine-i Isparta meclisine ma'kûd meclis-i şer'îde derûn-ı arz-ı hâlde mezkûr-ı l-ism Muhtar Ömer Çavuş

muvâcehesinde mezbûr Ömer Çavuş tarih-i i'lâmdan on ay mukaddem yedimden ve malımdan mecmû'a üç yüz kırk guruş teslîmiyle bir aded çuka sırma ve bir aded sırmalı ântâne ve bir aded Şam kutnû anterî ve bir beyaz havlu fuzûli ahz idüb alan yedinde mevcûd olmağla aynen talebi derem deyu da'vâ itdükde lede'l-istintâk olduğu cevabında kazîye-i minvâl-i muharrer üzere olduğunu bi-temâmiha tâbi'ân ikrâr ve i'tirâf itmeğın mücibince zikr olunan eşyaları müdde'î-yi mezbûr Ahmede aynen der-teslîmiyle mezbûr Ömer Çavuş ilzâm olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu

Fî 15 Rebiyü'l-ahir sene 1283

Belge 3

Medine-i Isparta mahallâtından Hoca-zâde mahallesinde sâkin iken bundan akdem bi-emrillâh-i te'âlâ vefat iden Fâtıma binti Osman bin Abdullâhında zâhirde ırs-ı ma'rûf ve ma'rûfesi olub bi'l-cümle terekesini mevcûde bir harc ve sarf vasî muhtar-ı sâbitleri Ömer efendi ibn-i Mehmed ve Hasan Ali bin Ali taleb ve ma'rifetleri ve ma'rifet-i şer'î ile tahrîr olunan tereke-i müteveffâ-yı mezbûre defteriyedir ki ber-vech-i âti zikr olunur

Fî 19 Zi'l-ka'ade sene 1283

	Guruş	Para
<i>Mahalle-i mezkûrde vâki' tahtâni harâbe bir oda 1 adet</i>	110	
<i>Kazgân 1 adet taba 1 adet tebsi 1 adet 7 kıyye</i>	119	
<i>Tencere 1 adet 10 kıyye</i>	16	
<i>Döşek 1 adet yasdık 1 adet</i>	40	
<i>Köhne çul 1 adet heğbe 1 adet</i>	3	
<i>Bulgur kile 1 adet</i>	18	
<i>Hınta 2 kile</i>	36	
<i>Def'a hinta 1 kile</i>	20	
<i>Bayat karyeli âğâyan Ahmede alacağı olub kabz olunan</i>	1000	
<i>Asdar oğlu Alide alacağı olub kabz olunan</i>	171	20
<i>Değirmenci Veli oğlu Alide alacağı olub kabz olunansayfa</i>	100	
<i>Camûs oğlu Ahmedde alacağı olub kabz olunan</i>	40	

Cem'ân yekûn 774 guruş 20 para

	Guruş	Para
<i>Deyn-i müsbet zevc-i mutlâkı Mehmede şühedâ Selim ağa ibn-i Abdullâh ve Mustafa Çavuş bin Osman ân-ı şahs</i>	110	
<i>Vasiyet-i müsbet Ömer efendi ibn-i Mehmed şühedâ Selim ağa ibn-i Abdullâh ve Mustafa Çavuş ibn-i Osman vücûh bire sarf</i>	333	10
<i>Vasiyet-i müsbet vasî muhtarı Hasan Ali ibn-i Ali şühedâ Hacı</i>	332	10

<i>Hüseyin bin Mustafa ve Hüseyin bin Ahmed Hirkaaltı nâm mahâlde olan hoşmiyesine sarf</i>		
---	--	--

Vech-i meşrûh üzere tereke-i müteveffât-ı mezbûrenin duyûn-ı müsbet ve vasiyet-i müsbet vasî-i muhtarlarına temâmen ve kâmilen edâ ve teslîm olunduğu için işbu mahâle şerh verildi

SONUÇ

Çalışmamızın sınırlarını oluşturan 1865 ve 1867 yılları'nda Osmanlı Devleti pek çok yönden sıkıntılı bir konumdaydı. Bir yandan Avrupalı devletlerin kışkırtmasıyla devletin mensubu olan birtakım Hristiyan grupların çıkardıkları Karadağ isyanı, Eflak ve Boğdan olayları, Sırbistan olayları ve Girit isyanı gibi isyanların yanı sıra bir yandan da ekonomik yönden büyük bir buhran yaşamaktaydı. Zaten güya nizamı sağlamak için ilan edilen fermanların sonucuydu bu isyanlar.

İşte biz de bu çalışmada yerel tarih bakımından oldukça önemli olan şer'iyeye sicillerinden 191 numaralı Isparta şer'iyeye siciline göre, 1865 ve 1867 yıllarında Isparta kazasını sicildeki geçen konuların yönlendirdiği ölçüde araştırmaya çalıştık. Çalışmada özellikle Tanzimat sonrası devletin modernleşme uğruna yapmış olduğu pek çok ıslahatın taşra yönetiminde nasıl uygulandığı tespit edilmiştir. Bu açıdan merkezle taşra arasında farklılıklar olduğu görülmüştür. Islahatların genellikle görünürde halkın memnuniyeti ancak gerçekte Avrupalı devletlerin memnuniyeti için yapıldığı bu dönemde Isparta kazasında bulunan halkın bu ıslahatlara rağmen aynı şekilde yaşamını sürdürmesinden anlaşılmaktadır. Zira bu dönemde devletten memnun olmayan halk her nedense hâlâ daha şer'î mahkemelere müracaat etmekte sorunların burada çözümlenmesini istemektedir. Ancak, devlet onları bir serbesti öngörmüş isterlerse davalarını kendi cemaat mahkemelerinde çözme yolunu sağlamıştır. Bu çalışmamızda geçen pek çok kayıta açıkça görülmektedir. Bunda şüphesiz Osmanlı Devleti mahkemelerinin onlar için sağlamış olduğu ayrıcalıklar da etkilidir. Nitekim, içki içen zimmîye kendi dinleri izin verdiği için kamu düzenini ihlâl etmedikleri sürece ceza verilmemekte, zina yapan gayr-i müslime de evli bile olsa Müslüman olmaması sebebi ile muhsan sayılmadığı için recm cezası uygulanmamaktadır. Keza şarap ve domuz da Müslümanların aksine gayr-i müslimler için hukukî değer taşıyan bir mal sayılmakta bu sebeple de hukukî işlemlere konu olmakta ve haksız fiillere karşı korunmaktadır. Zaten böyle olmasa çeşitli etnik gruplara sahip bir toplumun bir devletin çatısı altında yıllarca refah ve huzur içinde yaşamasını açıklamak başka türlü mümkün olamaz.

Sicilden verdiğimiz örneklerde de görüldüğü üzere, gayr-i müslimler hem de gayr-i müslim kadınlar kendi milletinden olan kişilerle meydana gelen birtakım ticari ve hukuki meselelerinde Müslümanları kendilerine vekil tayin etmişlerdir. Ayrıca, bu davalarını şer'î mahkemelerde çözümlene yoluna gitmişlerdir. Şer'iyeye

mahkemelerinin İslam hukuku çerçevesinde hareket eden ve kararlarını verirken de İslama uygun vermeye özen gösteren merciler olduğu dikkate alındığında, gayr-i müslim Osmanlı devleti vatandaşlarının davalarını bu mahkemelere getirip çözümlenmeye çalıştıkları ve kendilerine de Müslüman vekil tayin etmeleri oldukça önemlidir. Çünkü, bu gayr-i müslimlerin İslam hukukunu ve şer'î mahkeme kurallarını iyi bildiklerini ve bu yüzden Tanzimat sonrası değişikliklere rağmen hâlâ daha bu mahkemeleri tercih ettiklerini göstermektedir.

Ayrıca, bütün bu örnekler bu dönemde Müslüman ve gayr-i müslim ilişkilerinin de dönemin şartlarına göre gayet sağlıklı olduğunu göstermesi bakımından oldukça önemlidir. Bu durum ticarî alışverişlerde ve sosyal hayattaki pek çok meselelerde de ön plana çıkmıştır. Nitekim, bu dönemde Isparta'da gayr-i müslimlerin ayrı mahalleleri bulunmakla birlikte beraberce yaşadıkları yerler de vardır. Ticarî hayatta da hep genellikle karşılıklı ilişkilerde bulunmuşlardır.

Bu açıdan bakıldığında aslında halk hâlimden gayet memnundur yaşamını aynı şekilde devam ettirmektedir. Demek ki taşrada bu fermanların etkileri çok da etkili olmamıştır. Ancak, şeklen birtakım değişiklikler vardır. Mesela, çalışmada gayr-i müslimler için kullanılan birtakım kavramların değiştiği görülmektedir. Genellikle, önceki dönem sicillerinde vefat edenler için kullanılan tabirlerden “mürd” ya da “hâlik”, “helâk” ifadeleri var iken; çalıştığımız dönemde alışlagelmişin dışında tıpkı Müslümanlar vefat ettiğinde kullanılan “bi-emrillâh-i te'âlâ vefât iden” veya “bi-emrillâh-i te'âlâ fevt olan” ifadeleri vardır. Bu Tanzimat ve Islahat Fermanları'nın etkisinden olsa gerektir. Çünkü, bu fermanların hükümleri arasında Müslüman ve Hristiyan bütün uyrukların; eşitliğinin, can, mal, namus ve ırz güvenliğinin sağlanması ile ilgili maddeler bulunmaktadır. Buradan eşitliğin her alanda uygulanmaya çalışıldığı klişe kullanılan bazı tabir ve terimlerin bile buna uygun hâle getirilmeye çalışıldığı görülmektedir.

Yine, yanlış olarak bilinen bazı meseleleri de gün ışığına çıkarmak bakımından şer'îyye sicilleri birinci elden kaynaklıdır. Gerçekten, İslam dininin verdiği izne rağmen Osmanlı toplumunda mevcut olan kanaatin aksine, daha önce yapılan araştırmalar neticesinde birden fazla eşle yapılan evliliğin pek de yaygın olmadığı tespit edilmiştir. Gerçekten, çalıştığımız dönemde de tereke defterlerinden tespit edildiği kadarıyla çok kadınla evlenenlerin hiçte fazla olmadığı görülmektedir. Evli olanların da

ekonomik düzeyleri yüksek olanların ya da kadın öldükten sonra bu şekilde evlenenlerin olduğu tespit edilmiştir.

Kadınların ise, bu dönemde hak ve hukuklarının oldukça gözetildiği tespit edilmiştir. Mesela, kendilerine vekil kullanma hakkı verilse de uğradıkları bir haksızlıkta gidip mahkemeye haklarını bizzat kendileri savunmuşlardır. Kocalarından en ufak bir şiddet gördüklerinde ilk gittikleri yer mahkeme olmuş onlardan çekinmeden şikayetlerinde bulunmuşlardır. Yine istediklerinde onları boşayabilmişlerdir. Ayrıca, kadın bu dönemde istediği gibi malları üzerinde tasarrufta bulunmuş, ticarî ve ekonomik hayatta aktif rol oynamıştır. Nitekim, çalışmada kadınların pek çok alım-satım işlerinde alışverişlerde bulunduğu açıkça görülmektedir. Bu bakımdan sicilde bulunan pek çok kadın terekesi de kadınların ekonomik özgürlükleri ve onların geride kalanlara miras bırakabilecek kadar mal varlığı olduğunu göstermesi açısından oldukça önemlidir.

Öte yandan her açıdan olduğu kadar, Osmanlı sosyal ve iktisat tarihi araştırmalarında da ihmal edilmemesi gereken kaynaklar arasında bulunan şer‘iyye sicilleri içerisinde pek çok belge türü arasında tereke defterlerinin veya kayıtlarının ayrı bir yeri ve önemi bulunmaktadır. Bu defterlerde ölen kişinin kimliğinin yanı sıra, hem kişi hem de bölge hakkında folklorik, ekonomik ve sosyal mahiyette birçok bilgiyi bulmak mümkündür. Nitekim çalışmada bu defterlere dayanarak, 1865 ve 1867 yıllarında Isparta kazası’nda halkın evinde kullandığı eşyaları, giyim-kuşamını, gıda maddelerini, hayvanlarını, sahip olduğu gayr-i menkûllerini fiyatlarıyla birlikte tespit ettik. Böylelikle oldukça zengin çeşitli eşyaları bulunan Isparta halkının ne kadar geniş bir zevki olduğu görülmüştür. Bu eşyalara bakıldığında, Tanzimat sonrası pek çok Osmanlı evinde kullanılan koltuk, kanepeler vs. mobilyaların buralarda yer almadığı; bunların yerine halı, kilim, keçe, minder, yastık ve perde gibi eski usûl Osmanlı dekorasyonunun devam ettiği görülmektedir. Ayrıca, hâlâ daha pek çoğunun bugün de evlerimizde kullanıldığı görülebilir. Bu durum giyim-kuşam için de geçerlidir. Hiç değilse bu giyim-kuşamın uzantıları da köylerde ya da bazı özel günlerde yaşatılmaktadır.

Yine çalıştığımız sicilde Müslüman ve gayr-i Müslim evlerinde bulunan ortak eşyalardan birisinin de seccade olduğu görülmüştür. Bu açıdan gayr-i Müslimlerin kendi dinlerinde böyle bir ibadet olmamasına rağmen Müslüman misafirleri için

evlerinde bulundurdukları seccadeler ayrı din mensuplarının birbirlerine gösterdikleri anlayışı yansıması bakımından oldukça önemlidir.

Ekonomik bakımdan ise, 1865 ve 1867 yılları arasında devletin merkezinde var olan buhranın Isparta’da hissedildiği tespit edilmiştir. Özellikle, gıda maddelerinde devletin siyasi ortamı ve savaşların da etkisiyle fiyatların sürekli artışta olduğu görülmüştür. Bugün de gülü ile ünlü olan Isparta’nın o dönemde nadir de olsa dikildiği ancak, gerçek anlamda 1890’larda ticarete döküldüğü gözlemlenmiştir. Aynı şekilde dokumacılık da 1870’lerde canlandırılmaya çalışılmış ve ekonomiye katkıda bulunmaya başlamıştır. Ayrıca, kötü gidişat içerisinde bir de yabancı malların piyasada etkili olması ve toplumun da yerli yerine yabancı malları tercih etmesi durumu iyice kötüleştirmiştir. Çalışmanın esas aldığı 191 numaralı Isparta şer‘iyye sicilinde de ne kadar çok yabancı kumaş kullanıldığı görülmektedir.

Borç-alacak ilişkileri bakımından da o dönemdeki ilişkilerin günümüzden pek de farklı olmadığı tespit edilmiştir. Borç senetleri, haciz ve faiz sistemi aynen bugünkü gibi işlemektedir. Aslında sadece bu açıdan değil genel olarak bakıldığında, 1865 ve 1867 yılları arasında Isparta kazası’nda var olan uygulamaların bugün de halk tarafından uygulanıyor olması temelinin çok eskilere dayandığını göstermektedir.

Sonuç olarak diyebiliriz ki, bu çalışmada Tanzimat sonrası devletin merkezindeki uygulamaların taşra üzerinde ne kadar etkili olduğu sicilde geçen kayıtlarla açıklanmaya çalışılmıştır. Bu açıdan yapmış olduğumuz çalışmanın Isparta ve Osmanlı tarihine nazîâne de olsa katkıda bulunacağını düşünüyoruz.

BİBLİYOGRAFYA

Arşiv Vesikaları

- 191 Numaralı Isparta Şer'iyeye Sicili
Salname-i Vilayet-i Konya, H. 1300
Salname-i Vilayet-i Konya, H. 1308
Salname-i Vilayet-i Konya, H. 1322

KİTAPLAR

- AKDAĞ**, Mustafa., *Türk Halkının Dirlik ve Düzenlik Kavgası, Celalî İsyancıları*, Cem Yayınevi, İstanbul 1995
 ————— *Türkiye'nin İktisadî ve İctimaî Tarihi*, YKY Yayınları, İstanbul 2010
- AKDEMİR**, M. Sadık., *XVIII. Yüzyılın İlk Yarısında Isparta (Sosyal, Ekonomik ve Kültürel Hayat)*, İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayınları, Isparta 2008
- AKGÜNDÜZ** Ahmet., *Şer'iyeye Sicilleri*, Cilt I-II, Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı Yayınları, İstanbul 1988
- AKGÜNDÜZ** Halil Cin-Ahmet., *Türk Hukuk Tarihi*, Cilt I, Selçuk Üniversitesi Yayınları, Konya 1989
- ARIKAN**, Zeki., *XV-XVI. Yüzyıllarda Hamit Sancağı*, Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, İzmir 1988
- BATUTA**, İbni., *Seyahatname*, Çev. Mehmed Şerif, Matbaa-i Amire, İstanbul 1914
- BELGE**, Murat., *Osmanlı'da Kurumlar ve Kültür*, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul 2008
- BÖCÜZADE**, Süleyman Sami., *Kuruluşundan Bugüne Kadar Isparta Tarihi*, Bugünkü dile çeviren Suat Seren, Serenler Yayını, İstanbul 1983
- CEBECİ**, Dilâver., *Tanzimat ve Türk Ailesi*, Bilgeoguz Yayınları, İstanbul 2009
- ÇADIRCI**, Musa., *Tanzimat Sürecinde Türkiye Anadolu Kentleri*, İmge Kitabevi, Ankara 2011
- ÇELEBİ**, Katib., *Cihannüma*, Matbaa-i Amire, İstanbul 1145
- ÇELEBİ**, Evliya., *Seyahatname (Anadolu, Suriye, Hicaz (1671-1672))*, Çev. Zuhuri Danişman, Cilt IX, Devlet Matbaası, İstanbul 1935

- ÇELİK**, Ali., *Bir Yörük Çocuğunun Gözüyle Yörüklerin Dünyası*, Emedya Ofset, Isparta 2008
- DEMİRDAL**, Sait., *Bütünüyle Uluborlu*, Acar Matbaası, İstanbul 1968
- DEMİRGİL** Selçuk-Hakan., “Isparta’nın Kısa Tarihi”, *Geçmişten Günümüz Isparta*, Atatürk Kültür Merkezi Yayını, yy
- DEMİRGİL**, Selçuk., *Mazideki Isparta*, Isparta 2007
- DOĞAN**, Nermin Şaman., *Ispartada Selçuklu ve Beylikler Dönemi Mimarisi*, Isparta Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayınları, Isparta 2008
- ERYILMAZ**, Bilal., *Osmanlı Devletinde Gayr-i müslim Teba’anın Yönetimi*, Güçbirliği Yayıncılık, İzmir 1988
- FAROQHI**, Suraya., *Osmanlı Kültürü ve Gündelik Yaşam*, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul 2010
- Isparta Yıllığı, 1983
- İNALCIK**, Halil., *Türkiye Tekstil Tarihi Üzerine Araştırmalar*, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul 2008
- *Osmanlı İmparatorluğu Klasik Çağ (1300-1600)*, YKY Yayınları, İstanbul 2010
- KARPAT**, Kemal H., *Osmanlı Nüfusu (1830-1914) Demografik ve Sosyal Özellikleri*, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul 2003
- KATIRCIOĞLU**, Nuri., *Bütün Isparta*, Bereket Matbaası, Ankara 1958
- KAZICI**, Ziya., *Osmanlı Devleti’nde Toplum Yapısı*, Bilge Yayınları, İstanbul 2003
- KOÇ**, Mustafa., *Baris-Hamit-Hamitâbât Tüm Yönleri ile Isparta*, Türk Köyü Yayınları, Isparta 1983
- KÖPRÜLÜ**, Fuat., *Osmanlı Devleti’nin Kuruluşu*, Ötüken Yayınları, İstanbul 1981
- KÖSTÜKLÜ**, Nuri., *1820-1836 Yıllarında Hamid Sancağı ve Türkiye (182 Numaralı Isparta Şer’iyye Siciline Göre)*, Selçuk Üniversitesi Basımevi, Konya 1993
- *Sosyal Tarih Perspektifinden Yalvaç’ta Aile (1892-1908)*, Günay Matbaa, Konya 1996
- KÜTÜKOĞLU**, Mübahat S., *Tarih Araştırmalarında Usûl*, Kubbealtı Neşriyatı, İstanbul 1991

NEŞRÎ, Mehmed., *Kitâb-ı Cihan-nümâ Neşri Tarihi I*, Yayınlayan: F. Reşit Unat-M. Altay Köymen, TTK Basımevi, Ankara 1987,

ORHONLU, Cengiz., *Osmanlı İmparatorluğu'nda Aşiretlerin İskânı*, Eren Yayınevi, İstanbul 1987

ORTAYLI, İlber., *Tanzimattan Sonra Mahalli İdareler (1840-1878)*, Sevinç Matbaası, Ankara 1974

————— *Türkiye Teşkilat ve İda.re Tarihi*, Cedid Neşriyat, Ankara 2008

————— *Osmanlı Toplumunda Aile*, Timaş Yayınları, İstanbul 2010

PAMUK, Şevket., *Osmanlı İmparatorluğu'nun Ekonomik ve Sosyal Tarihi*, Editör: Halil İnalçık-Donald Quatoert, Eren Yayınları, İstanbul 2006

SERTOĞLU, Midhat., *Resimli-Haritalı Mufassal Osmanlı Tarihi*, TTK Yayınları, Ankara 2011

SÜLDÜR, Enver., *Isparta Tarihi*, Üstün Sanat Matbaası, İzmir 1951

QUATAERT, Donald., *Anadolu'da Osmanlı Reformu ve Tarım 1876-1908*, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul 2008

TIZLAK, Fahrettin., *Osmanlı Döneminde Keban-Ergani Yöresinde Madencilik (1775-1850)*, TTK Yayınları, Ankara 1997

TURAN, Osman., *Selçuklular Zamanında Türkiye*, Boğaziçi Yayınları, İstanbul 2002

UÇAROL, Rifat., *Siyasi Tarih 1789-2001*, DER Yayınları, İstanbul 2006

UZUNÇARŞILI, İsmail Hakkı., *Anadolu Beylikleri ve Akkoyunlu, Karakoyunlu Devletleri*, TTK Basımevi, Ankara 1988

————— *Osmanlı Tarihi*, C. I, TTK Basımevi, Ankara 2011

ÜNAL, Mehmet Ali., *Osmanlı Müesseseleri Tarihi*, Fakülte Kitabevi, Isparta 2002

YAZIR, Elmalılı Hamdi., *Kur'an-ı Kerîm ve Türkçe Meâli*, Sefa Yayıncılık, Ankara 2010

YİĞİTBAŞI, Süleyman Sükûti., *Eğirdir-Felekâbad Tarihi*, Çeltüt Matbaacılık, İstanbul 1972

MAKALELER

AKGÜNDÜZ, Ahmet., “İslâm Hukukunun Osmanlı Devleti’nde Tatbiki: Şer’iye Mahkemeleri ve Şer’iye Sicilleri”, *Türkler Ansiklopedisi*, Cilt X, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara 2002

AKSU, Fehmi., “Isparta’nın Mahalle adları üzerinde bir araştırma”, *Ün Dergisi*, Cilt 11, Sayı 123-124, 1944

AKTAN, Hamza., “İslâm Aile Hukuku”, *Sosyo-Kültürel Değişme Sürecinde Türk Ailesi*, Ankara 1992

AKYILMAZ, Gül., “Osmanlı Aile Hukukunda Kadın”, *Türkler Ansiklopedisi*, Cilt X, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara 2002

ARMAĞAN, A. Latif., “Osmanlı Devleti’nde Konar-Göçerler”, *Osmanlı Ansiklopedisi*, Cilt IV, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara 1999

AYDIN, M. Âkif., “Osmanlı Hukukunda Nikâh Akitleri”, *Osmanlı Araştırmaları*, Cilt III, İ.Ü Edebiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul 1982

————— “Osmanlılarda Aile Hukukunun Tarihî Tekamülü”, *Sosyo-Kültürel Değişme Sürecinde Türk Ailesi*, Ankara 1992

————— “Osmanlıda Hukuk”, *Osmanlı Devleti ve Medeniyeti Tarihi*, Cilt I, IRCICA, İstanbul 1994

BALTACI, Cahit., “Şer’iyye Sicillerinin Tarihsel ve Kültürel Önemi”, *Osmanlı Arşivleri ve Osmanlı Araştırmaları Sempozyumu*, İstanbul 1985

BOZKURT, Gülnihal., “Türk Hukuk Tarihinde Azınlıklar”, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi (AÜHFD)*, Cilt 43, Sayı 1-4, AÜ Basımevi, Ankara 1994

ÇANLI, Mehmet., “Eytam İdaresi ve Sandıkları”, *Türkler Ansiklopedisi*, Cilt XIV, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara 2002

DAĞLIOĞLU, Hikmet Turhan., “Milattan Evvelki Isparta Tarihi Hakkında”, *Ün Dergisi*, Cilt I, Sayı VI, 1934

————— “16. Asırda Isparta İlinin Tarihi ve Sosyal Durumunu Gösteren Bir Belge”, *Ün Dergisi*, 1935, Cilt II, Sayı 19

————— “Hicrî Onuncu asırda (Hamidili) nde arazi, hasılat, nüfus ve aşiretlerin vaziyetleri ile vergi sistemleri”, 1940, *Ün Dergisi*, Cilt XVII, Sayı 80-81

- DEMİR**, Tanju., “Bir Tereke Yetmiş Denizlili”,
<http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/18/35/298.pdf>
- DİNÇOL**, Ali M., “Hititler Öncesinde Anadolu”, *Anadolu Uygarlıkları Ansiklopedisi*, Cilt I, Görsel Yayıncılık, İstanbul 1982
- EMECEN**, Feridun., “Isparta”, *DİA*, Cilt XIX, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul 1999
- ERDEM**, Tahir., “Hamidoğullarına Ait Önemli Bir Belge”, *Ün Dergisi*, Cilt II, Sayı XVI, 1935
- ERGENÇ**, Özer., “Osmanlı Şehrindeki “Mahalle”nin İşlev ve Nitelikleri Üzerine”, *Osmanlı Araştırmaları*, Cilt IV, İstanbul 1984
- ERSOY**, Osman., “Şer‘iye Sicillerinin Toplu Kataloğuna Doğru”, *AÜDTCFD*, Cilt XXI, Sayı 3-4, Ankara 1963
- FEHMİ**, M., “Yüz Sene Evvel Isparta”, *Ün Dergisi*, Cilt I, Sayı IV, 1934,
- GÖDE**, Kemal., “Oğuzlar ve Dünden Bugüne Isparta Yöresindeki Oğuz Boyları”, *Isparta'nın Dünü Bugünü ve Yarını Sempozyumu II*, Cilt III, Isparta 1998
- GÜLER**, Ali., “Cumhuriyet Öncesinde Aşiret Aileleri”, *Sosyo-Kültürel Değişme Sürecinde Türk Ailesi*, Ankara 1992
- GÜLER**, İbrahim., “XVIII. Yüzyılda Aile: Sinop Örneği”, *Türkler Ansiklopedisi*, Cilt XIV, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara 2002
- HALAÇOĞLU**, Yusuf., “Şer‘iye Sicillerinin Toplu Kataloğuna Doğru”, *Tarih Dergisi*, Sayı 30, İstanbul 1976
- “Isparta İlinde Oğuz Boyları”, *Ün Dergisi*, Cilt XII, Sayı 148-150, 1946
- İLGÜREL**, Mücteba., “Şer‘iye Sicillerinin Toplu Kataloğuna Doğru”, *Tarih Dergisi*, Sayı 28-29, İstanbul 1975
- İNALCIK**, Halil., “Osmanlı Tarihi Hakkında Mühim Bir Kaynak”, *Ankara Üniversitesi DilTarih Coğrafya Fakültesi Dergisi (AÜDTCF)*, Cilt I, Sayı II, Ankara 1942
- KARACA**, Behset., “XVI. Yüzyılda Eğirdir ve Çevresinde Konar-Göçerler (Yörükler)”, *Tarihi, Kültürel, Ekonomik Yönleri ile Eğirdir (I. Eğirdir Sempozyumu 31 Ağustos-1Eylül 2001)*, Eğirdir/Isparta 2001
- KARAMAN**, Hayrettin., “İslâmın Getirdiği Aile Anlayışı”, *Sosyo-Kültürel Değişme Sürecinde Türk Ailesi*, Ankara 1992

KÖSTÜKLÜ, Nuri., “Osmanlı-Türk Aile Kurumu Araştırmalarında Tereke Defterlerinin Yeri ve Önemi (19. Yüzyıl Örnekleri Çerçevesinde)”, *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı 1, Uşak 2008

KÜÇÜK, Cevdet., “Osmanlı Devleti’nde Millet Sistemi”, *Osmanlı Ansiklopedisi*, Cilt IV, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara 1999

KÜTÜKOĞLU, Mübahat., “Osmanlı İktisadî Yapısı”, *Osmanlı Devleti ve Medeniyeti Tarihi*, Cilt I, IRCICA, İstanbul 1994

—————“Narh”, *DİA*, 1999, Cilt XXXII, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul 1999

MISTANOĞLU, Nurhan., “1855-1857 Yılları Arasında Isparta’da Fiyatlar ve Mal Varlığı Durumu (187 Numaralı Isparta Şer‘iyye Siciline Göre)”, *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi (SDÜSBD)*, Sayı 18, Isparta 2008

ORTAYLI, İlber., “Tanzimat Devrinde İdari Yapı”, *Osmanlı Devleti ve Medeniyeti Tarihi*, Cilt I, IRCICA, İstanbul 1994

—————“Osmanlı İmparatorluğu’nda Millet Sistemi”, *Türkler Ansiklopedisi*, Cilt X, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara 2002

ÖZEN, Mine Esiner., “Kumaş Adları”, *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Dergisi*, Sayı 33, 1980-1982

ÖZSAİT, Mehmet., “Anadolu’da Hellenistik Dönem”, *Anadolu Uygarlıkları Ansiklopedisi*, Cilt II, Görsel Yayıncılık, İstanbul 1982

—————“Anadolu’da Roma Egemenliği”, *Anadolu Uygarlıkları Ansiklopedisi*, Cilt II, Görsel Yayıncılık, İstanbul 1982

ÖZTÜRK, Mustafa., “Genel Hatlarıyla Osmanlı Para Tarihi”, *Türkler Ansiklopedisi*, Cilt X, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara 2002 (a)

—————“Osmanlı Dönemi Fiyat Politikası ve Fiyatların Tahlili”, *Türkler Ansiklopedisi*, Cilt X, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara 2002 (b)

ÖZTÜRK, Nazif., “Osmanlı Döneminde Vakıflar”, *Türkler Ansiklopedisi*, Cilt X, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara 2002

ÖZTÜRK, Temel., “Osmanlılarda Narh Sistemi”, *Türkler Ansiklopedisi*, Cilt X, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara 2002

PANATTE, Viorel., “İslâmî Gelenek ve Osmanlı Milletler Hukuku”, *Türkler Ansiklopedisi*, Cilt X, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara 2002

SANSAR, M. Fatih.,“Tanzîmat Döneminde Aşiretlerin İskânı”, *Türkler Ansiklopedisi*, Cilt XIII, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara 2002

SAVAŞ, Saim., “Fetva ve Şer‘iyye Sicillerine Göre Ailenin Teşekkülü ve Dağılması”, *Sosyo-Kültürel Değişme Sürecinde Türk Ailesi*, Ankara 1992

SAYDAM, Abdullah., “Reformlar ve Engeller: Tanzimat Döneminde Aşiretlerin Yol Açtıkları Asayiş Problemleri”, *Osmanlı Ansiklopedisi*, Cilt IV, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara1999

SUNGUR, Mutullah., “XIX. Yüzyıl Osmanlı Devleti’nde Taşra İdaresi ve Vilâyet Yönetimi”, *Türkler Ansiklopedisi*, Cilt XII, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara 2002

ŞAHİN, İlhan., “Göçebeler”, *Osmanlı Ansiklopedisi*, Cilt IV, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara1999

ŞAVKAY, Tuğrul., “Medeniyet ve Coğrafya Değişmeleri Çerçevesinde Türk Mutfağı”, *Sosyo-Kültürel Değişme Sürecinde Türk Ailesi*, Ankara 1992

TABAKOĞLU, Ahmet., Osmanlılarda Ailenin Demografik Yapısı, *Sosyo-Kültürel Değişme Sürecinde Türk Ailesi*, Ankara 1992

TIZLAK, Fahrettin., “XIX. Yüzyılın İlk Yarısında Isparta Kazasının İdari Durumu ve Avarız Hane Kayıtlarının Isparta’nın Nüfus Tahminlerinde Kullanılmayacağına Dair Bir Deneme”, *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi (SDÜSBD)*, Prof. Dr. Bayram Kodaman’a Özel Sayısı, Isparta 2010 (a)

————— “XVIII. Yüzyılın Sonu ile XIX. Yüzyılın İlk Başlarında Isparta’da Fiyatlar(1789-1807)”,*Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi (SDÜSBD)*, Prof. Dr. Bayram Kodaman’a Armağan Özel Sayısı, Isparta 2010(b)

TUŞ, Muhiddin – Ömer Demirel – Adnan Gürbüz., “Osmanlı Anadolu Ailesinde Ev, Eşya ve Giyim-Kuşam (XVI-XIX Yüzyıllar)”, *Sosyo-Kültürel Değişme Sürecinde Türk Ailesi*, Ankara 1992

TUŞ, Muhiddin. – Ürekli, Bayram., Osmanlı’da Ailenin Niceliği, Eş Durumu ve Çocuk Sayıları: Konya Örneği, *Kafalı Armağanı*, Akçağ Yayınları, Ankara 2002

UZUNÇARŞILI, İsmail Hakkı., “Hamidoğulları”, *İ.A.*, C. V, Meb Yayınları, İstanbul 1988

Yurt Ansiklopedisi., “Isparta”, Cilt V, Anadolu Yayıncılık, İstanbul 1982

YÜKSEL, Hasan., “Vakfiyelere Göre Osmanlı Toplumunda Aile”, *Sosyo-Kültürel Değişme Sürecinde Türk Ailesi*, Ankara 1992

————— “Türk Toplumunda Vakıf Aile İlişkisi”, *Türkler Ansiklopedisi*, Cilt X, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara 2002

ZARINEBAF-SHAHR, Fariba. “Kentsel Alana Kadının Katılımı: XVIII. Yüzyıl İstanbul’unda Kadın Vakıfları”, *Türkler Ansiklopedisi*, Çev: Burcu Özdemir, Cilt XIV, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara 2002

SÖZLÜKLER

DEVELLİOĞLU, Ferit., *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, Aydın Kitabevi, Ankara 2010

PAKALIN, Mehmet Zeki., *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü I*, MEB Yayınları, İstanbul 1993

SAMİ, Şemseddin., *Kâmusu’l-a’lam*, Cilt II, İstanbul 1306

————— *Kâmûs-ı Türkî*, Çağrı Yayınları, İstanbul 2004

TEZLER

AKDEMİR, M. Sadık., *Osmanlı Arşiv Belgelerine Göre Isparta’daki Vakıf Hizmetleri*, Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Isparta 1997

————— *170 ve 171 numaralı Şer’iyye Sicillerine Göre XVIII. Yüzyılın İlk Yarısında Isparta’da Sosyo-Ekonomik ve Kültürel Hayat*, Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Isparta 2004

BEDEN, Aydın., “1854-1859 Tarihleri Arasında Antalya (8 No’lu Antalya Şer’iyye Sicil Defterine Göre)”, *Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Antalya 2004

DEMİRCİ, Doğan., Isparta Evleri, *Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Isparta 2010

ERDEMİR, Halil., “1246-1254 (1831-1838) tarihli 183 numaralı Isparta Şer’iyye Sicili Üzerine Bir İnceleme”, *Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Konya 1995

FAYDALI, Kamile Gül., “10597 Numaralı Temettuat Defterine Göre Yalvaç Kazası'nın Sosyal ve Ekonomik Yapısı”, *Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)*, Isparta 2008.

GEDİK, Nurhan., “187 Numaralı Isparta Şer'iyeye Sicili (Transkripsiyon ve Edisyon Kritiği)”, *Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)*, Konya 1997

OYMAN, Rengin., Isparta Merkezde El Halısı Üretimi ve Pazarlaması, *Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)*, İzmir 1994

ÖZÇELİK, Ali., “1145-1150 Yılları Arasında Isparta'da Sosyal Hayat (171 Numaralı Şer'iyeye Siciline Göre)”, *Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)*, Konya 1993

ÖZCOŞAR, İbrahim., “315 Numaralı Hicri 1154-1155 (M. 1741-1742) Tarihli Diyarbakır Şer'iyeye Sicilinin Transkripsiyon ve Değerlendirmesi”, *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)*, Diyarbakır 2000

PALAZ, Hatice Erdemir., “(1240-1244) (1824-1829) tarihli Isparta Şer'iyeye Sicili”, *Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)*, Konya 1994

PUL, Ayşe. H., 1151-1154 Tarihli Isparta Şer'iyeye Siciline Göre 18. yy.'da Isparta'nın Sosyo-Ekonomik ve İdari Yapısına Dair Bir Araştırma, *Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)*, Ankara 1994,

TIZLAK, Fahrettin., “398 numaralı Harput Şer'iyeye Sicili M. 1814/1839 (H. 1230-1255)”, *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)*, Elazığ 1987

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler :

Adı ve Soyadı : Hanım GÖKTAŞ

Doğum Yeri ve Yılı : Afyonkarahisar-20.01.1989

Eğitim Durumu :

Lise : Afyonkarahisar Ticaret Meslek Lisesi (10.05.2005)

Lisans : Afyon Kocatepe Üniversitesi (08.06.2009)

Fen-Edebiyat Fakültesi

Tarih Bölümü

Yabancı Dil Düzeyi : 78 KPDS İngilizce (2010 Mayıs)

İş Deneyimi : 2010 Eylül'den beri Araştırma Görevlisiyim.